Henry Castillou
Furtuna din iulie

Roman

Traducere de Paul B. Marian

Editura Eminescu

Un roman de dragoste, a cărui acţiune se desfăşoară la Paris, în timpul ultimelor săptămâni ale ocupaţiei naziste. Intrigile sentimentale se împletesc cu cele politice, Henry Castillou făcându-ne să retrăim, alături de eroii săi, momentele senzaţionale ale debarcării aliaţilor în Normandia, conspiraţia împotriva lui Hitler, conflictul dintre generalii antinazişti şi Gestapou, prăbuşirea frontului german şi prima zi în Parisul eliberat.

Furtuna din iulie este un roman pasionant, dar totodată un document de mare intensitate dramatică, fabulaţia sa inspirându-se din izvoare precise, uneori inedite.

CAPITOLUL I

— În nicio altă capitală din Europa nu veţi găsi, în acest iunie 1944, o asemenea rochie.

Vânzătoarea vorbea cu mândrie despre ingeniozitatea şi arta, deopotrivă pariziene, dea nesocoti ordonanţele în vigoare, un merit al Croitoriei de lux franţuzeşti din anii aceia când ţesăturile nu încetaseră să devină din ce în ce mai puţine. Nu se demonstra şi prin

asta, în mod strălucit, că Maurice Chevalier avusese dreptate să cânte *Parisul va fi întotdeauna Paris?...*

Anne tocmai îşi alesese această rochie largă din talie în jos, bleu-turcoaz, având corsajul brodat cu pietre preţioase de aceeaşi nuanţă, pentru dineul ce-l dădeau ea şi Emmanuel cu ocazia aniversării căsătoriei lor. În fiecare an, când se apropia această sărbătorire, tânăra femeie nu se putea reţine să nu întocmească un fel de bilanţ. Îşi da seama că eforturile sale, constrângerea ce şi-o impusese deseori pentru a-şi stăpâni mândria, nu-l apropiase pe soţul ei de ea, după cum nădăjduise. În astfel de momente îi venea mult mai greu să-şi înfrâneze accesele de îndoială, de mâhnire. Totuşi, până acum, voinţa de a-şi salva căsnicia biruise.

Dar, în ziua aceea, pornind de la croitor, în timp ce cobora strada Clément-Marot, apoi prin bulevardul Montaigne şi se îndrepta spre Champs-Elysées, un gând cu totul diferit îi frământa mintea.

Începutul după-amiezii fusese bântuit de furtună. Acum cerul se înseninase de-a binelea. Soarele făcea să strălucească fire de cositor care, lansate de aviaţia engleză şi americană ca să stingherească radarurile apărării antiaeriene, rămâneau prinse din loc în loc în frunzişul castanilor. Anne trecu pe lângă câteva velo-taxiuri. Se auziră nişte fluierături admirative... Unul din bărbaţi, îmbrăcat în şort şi bluză, îşi oferi serviciile. El îi spuse – ceea ce părea să fie nostim, deoarece tovarăşii săi începură cu toţii să râdă – că, pentru dânsa, preţul nu va fi mai mare, chiar dacă ar trebui să urce până la Sacré-Coeur. Ca toată lumea la Paris, în timpul ocupaţiei, Anne se obişnuise cu plimbările lungi. Hotărî să meargă pe jos până pe strada Anjou, unde locuia mama ei.

Nu observase maşina – un automobil cu botul negru – care, oprită pe bulevardul Montaigne, în josul străzii Clément-Marot, pornise imediat în spatele ei. Depăşind-o şi încetinind viteza, automobilul se opri la colţul bulevardului Champs-Elysées.

Anne traversă. Panouri în formă de săgeată indicau în limba germană drumul spre Comandatură ori spre sediul diferitelor instituţii ale autorităţilor de ocupaţie. Pe bulevard, mulţi ciclişti, majoritatea femei tinere, cu fuste scurte fluturând în jurul gambelor şi descoperindu-le până foarte sus. Niciun vehicul, în afară de maşina care tocmai se oprise. Straturile pentru flori de la Rond-Point, în jurul bazinelor, acum fără jocuri de apă, erau plantate cu lalele, pe când în numeroase locuri, şi mai ales în grădinile publice, salatele, mazărea, roşiile şi morcovii înlocuiau florile. La umbră, sub copacii mari, bărbaţi, în cămăşi, păreau absorbiţi de partida lor de bile. Printre cei vreo douăzeci de gură-cască opriţi în jurul lor, Anne remarcă doi soldaţi nemţi de peste patruzeci de ani. Crezu că şi ghiceşte aprecierile soldaţilor despre aceşti oameni dintre care unii nu păreau nicidecum mai în vârstă ca ei. Francezii continuau să se consacre bucuriilor paşnice ale jocului de bile, în timp ce ei, învingătorii lor, aveau înflăcărata misiune să apere Europa şi să-i arunce pe invadatori în mare.

Pe terasa de la Rond-Point, revărsându-se până în mijlocul trotuarului, aproape toate scaunele erau ocupate. Tineri, cu păr bogat la ceafă, îşi scoseseră hainele lungi, ce alcătuiau, împreună cu pantalonii foarte strâmţi şi încălţămintea cu talpă groasă, uniforma celor ce rezistaseră la tentaţiile eroismului, tentaţii oferite de această epocă, pe care diverse propagande o prezentau ca „decisivă pentru viitorul omenirii”. Niciodată femeile nu purtaseră pălării atât de înalte. La fiecare masă, lumea zâmbea, glumea plină de însufleţire.

Trecând prin faţa uneia din aceste mese, adăpostită de-o umbrelă zdrenţuită şi cam decolorată, Anne auzi exclamaţiile ironice ale tinerilor ce-l înconjurau pe unul din comesenii lor care tocmai cumpărase *Paris-Soir*[1]. Le aducea la cunoştinţă, cu voce tare, informaţiile despre

---

1 Ziar, făcând parte din grupul de cotidiene Oeuvre, Quotidien, République, Petit Parisien, Action Française, L’ami du peuple ete., aflate în slujba ocupanţilor nazişti (n.tr.).

bătălia pentru Normandia:

— *Trupele de invazie oprite la sud-vest de Sainte-Mère Église. Puternic contraatac al blindatelor împotriva poziţiilor engleze la est de Orne. Succesul vedetelor rapide germane…*

— Într-o lună sunt la Paris!

— Cincisprezece zile…

Pe ziduri, litera V[2] şi crucile Lorenei[3] desenate cu cretă nu fuseseră încă şterse.

Anne trecu pe lângă un locotenent din *Luftwaffe*[4], care, apropiindu-se de ea, îşi încetinise pasul. O cerceta admirativ pe această femeie tânără cu părul lung, roşcat, cu capul semeţ, a cărei privire, poate nu trufaşă ci mai mult distrată, nu părea să-l observe. După aceea, o urmări din ochi cum se îndepărta, cu pasul măsurat, zveltă, în taiorul ei suplu, roz pal…

Maşina cu botul negru pornise din nou. Mergând încă destul de încet, o luă înaintea Annei, pe bulevardul Gabriel, unde erau puţini trecători. Apoi maşina se opri. Coborî un bărbat în costum maro, purtând o pălărie de fetru gri. Aşteptă ca Anne să depăşească o pereche de îndrăgostiţi ce se îmbrăţişau pe o bancă. Pe urmă, profitând că nu era nimeni împrejur, se îndreptă spre dânsa. Îşi duse mâna la pălărie – fără s-o ridice.

— Poliţia germană. Vă rog să ne urmaţi, doamnă.

Surprinsă, îl privi cu atenţie. Înalt, spătos, putea să aibă treizeci şi cinci sau patruzeci de ani. Obrazul sanguin, de pe acum buhăit, rămânea inexpresiv.

Deseori Anne, cunoscând activitatea clandestină a fratelui său François, se temuse pentru soarta lui. Totuşi nu la dânsul se gândi imediat, ci la Lucien Naucourt.

---

2 V-ul, prima literă a cuvântului francez victoire sau a celui englez victory, a constituit în timpul războiului unul din semnele preferate ale aliaţilor şi simpatizanţilor acestora (n.tr.).

3 Cruci cu două braţe, figurând pe stindardul Ioanei d’Arc, simbolizând lupta de eliberare a Franţei (n.tr.).

4 Aviaţia militară germană (n.tr.)...

Bărbatul nu răspunse la întrebările ei. Pe un ton mai aspru, dar încă destul de politicos, o invită să-l urmeze, arătându-i automobilul în care alţi doi bărbaţi stăteau în faţă, la volan.

În maşină, Anne făcea diferite presupuneri, îngrijorată tot în legătură cu Lucien. De altfel, numai la el se gândise din clipa când, la începutul după-amiezii, o îmbrăţişase. Pentru prima oară…

În ziua aceea, la prânz, Lucien mâncase pe bulevardul Maréchal-Maunoury, unde Emmanuel şi Anne Villardier locuiau într-o clădire impunătoare cu trei etaje, peste drum de Bois de Boulogne. De un an şi jumătate Emmanuel îl invita din ce în ce mai des. Anne ştia pentru ce.

— El a organizat la uzină grupul de rezistenţă, îi spusese bărbatu-său. Dar n-a reuşit să-şi aplice întru totul planul de sabotaj decât ajutat de mine. Orice ar povesti cei ce, profitând de eliberare, ar vrea să mă trimeată în puşcărie şi să-mi ia uzina, adevărul e că eu am rezistat nemţilor timp de patru ani. Şi Lucien ştie asta.

Anne, desigur, înţelegea lesne ce anume aştepta bărbatu-său de la Lucien. De altfel, în momentele acelea când, în faţa ei, părea să caute orice argument ca să se liniştească, să-şi alunge obsesiile, vorbi şi mai precis:

— Da, am fost obligat să lucrez pentru nemţi. Dar Lucien va fi martor. Va spune cum i-am înşelat atât cât ne-a fost cu putinţă. Pentru asta a rămas, din ordin, la uzină. Ca să încetinească la maximum livrările pe care ni le impun planurile de producţie, să saboteze cât mai abil materialul trimis în Germania, să stocheze într-ascuns materiile prime pe care ni le furnizează ocupantul şi care vor servi rezistenţei franceze. Apoi – muncitorii pe care i-am menţinut la Levallois în loc să fie trimişi în Germania! Tineri având în uzină doar nişte ocupaţii formale, totuşi ocupaţii care-i înarmează cu o carte de muncă în regulă. Lucien ştie că astea s-au făcut cu acordul meu.

Anne se ferea să observe că soţul ei nu-şi dăduse

acest acord decât târziu, când nu mai avea nicio îndoială în ce priveşte sfârşitul războiului. Înainte, el se mărginea să se prefacă doar că nu ştie nimic.

Atelierele şi forjeriile Villardier întrebuinţau la Levallois o mie opt sute de muncitori, adică aproape şaizeci la sută din efectivul anului 1939. Producţia uzinei: maşini-unelte, prese hidraulice, utilaj pentru exploatările miniere şi, mai ales, locomotive, fusese, de aproape patru ani, în cea mai mare parte, îndreptată spre Reich. Iar ameninţările pe care Emmanuel Villardier le primea pentru că „alimentase maşina de război nazistă”, cum spuneau emisiunile în limba franceză de la B.B.C., îi pricinuiau îngrijorări din ce în ce mai vii.

De la debarcarea aliaţilor în Africa de Nord[5], Lucien Naucourt era invitat cu regularitate – cel puţin de două ori pe săptămână.

Anne îl văzuse pentru prima oară acum trei ani. Fost elev al Şcolii Centrale, Naucourt se angajase la uzină înainte de război în funcţia de adjunct al şefului de la biroul de studii. În decembrie 1942, acesta din urmă, după sfatul lui Emmanuel Villardier, ieşise la pensie cu doi ani mai devreme, din cauză de boală, agravată în mod firesc de greutăţile epocii. Lucien Naucourt fusese numit în locul său. Ba chiar, peste câteva luni, Lucien se trezi avansat conducătorul Serviciului de producţie.

— Cel mai destoinic dintre inginerii şi şefii de serviciu pe care i-am văzut vreodată în uzină! afirma Emmanuel Villardier.

Şi lăsa să se înţeleagă că responsabilităţi şi mai importante îl aşteptau pe Lucien, care n-avea decât treizeci şi doi de ani.

Anne ştia cât de penibile erau pentru Emmanuel anumite precauţii impuse de teama care-l stăpânea. Se afla mereu într-o stare deprimantă şi chiar, din când în când,

---

5 În ziua de 8 noiembrie 1942, trupele engleze şi americane au debarcat în marile porturi de pe coastele Africii de Nord: Oran, Alger şi Casablanca (n.tr.).

simţea un fel de prăbuşire sufletească. Asta îi dovedea Annei că, în ultimele luni, ceva din comportamentul soţului ei se agravase. Nimeni nu-l cunoştea mai bine ca dânsa. Făcuse numeroase eforturi ca să-l înţeleagă până când, după un an şi câteva luni de la căsătorie, o indiferenţă supărătoare, o răceală enervantă înlocuiseră o pasiune reală.

Anne de Thelloy trăise până la douăzeci de ani într-un mediu foarte respectabil, în care totuşi nu se putea abţine să dorească o existenţă cât mai palpitantă, mai plină de neprevăzut. Din această cauză, poate, fusese aşa de sensibilă faţă de pasiunea acestui bărbat fin, atrăgător, căruia îi apreciase de îndată inteligenţa şi gustul. Pe atunci, Emmanuel Villardier manifesta în orice împrejurare o ironie subtilă şi sigură pe care Anne n-o mai întâlnise la tinerii dornici să-şi unească viaţa cu a ei. (Această ironie a lui Emmanuel nu dispăruse complet în ultimul timp.) Prin înfăţişare şi gusturi, părea mult mai apropiat de scriitori, de oameni de teatru, pe care îi primea de preferinţă, decât de alţi industriaşi din anturajul lor.

Emmanuel avea treizeci şi şase de ani la data căsătoriei. Părea cu şapte sau opt ani mai tânăr. Ea nu se îngrijorase nici de avertismentele unora, nici de cele două divorţuri ale lui Emmanuel. (Un obstacol pe care-l învinsese foarte greu) Într-adevăr, părinţii ei i se împotriviseră, auzind-o că vrea să se mărite cu un bărbat divorţat. Nu-şi dăduseră consimţământul decât în silă şi cu multe rezerve şi numai atunci când fata lor, nerevenind asupra hotărârii, împlinise douăzeci şi unu de ani. Cum să nu fi avut o tânără fată ca Anne de Thelloy deplină încredere în ea însăşi, în viaţă, şi în iubirea unui om atât de îndrăgostit?

Luptase, mai întâi neînţelegând o schimbare prin nimic justificată, apoi neacceptând eşecul. În anumite momente, când se aflau singuri, ei i se părea că, în realitate, Emmanuel rămânea tot aşa de îndrăgostit ca la începutul căsătoriei. Dar câtă deosebire faţă de ceea ce-şi închipuia când, la sfârşitul unui *weekend* în casa unor

prieteni, lângă Vernon, ea răspunsese la cererea în căsătorie a lui Emmanuel Villardier printr-un simplu surâs, doar privindu-l în ochi! Totuşi, până de curând, Anne, care tocmai împlinise douăzeci şi opt de ani, n-a vrut să admită niciodată că viaţa lor n-ar mai putea redeveni ceea ce-a fost.

I se întâmpla, şi acum, să încerce a-şi aminti simţămintele de-atunci, din clipa când îl cunoscuse pe Lucien Naucourt. Desigur, nicio impresie deosebită… Fără îndoială, în timpul acelui dejun la care fusese invitat şi Gaudechart, directorul general al Atelierelor şi forjeriilor Villardier, observase privirea lui Lucien îndreptată asupra ei. Dar nu era oare obişnuită cu asemenea priviri? În plus, pentru ea, nimic nu mai avea importanţă în afara hotărârii de a realiza, cu orice preţ, o convieţuire reuşită cu Emmanuel.

Într-o duminică din vara anului 1942, Lucien îşi petrecuse ziua la Champbreuil, castelul dintre Rambouillet şi Dourdan, al cărui proprietar era Emmanuel Villardier. Directorul uzinei şi şeful atelierului de mecanică generală veniseră şi ei.

Anne jucă tenis cu Lucien. Apoi merseră până la capătul aleii umbrită de fagi mari, după aceea în pădure.

— Doamne Dumnezeule, peste zece minute e ora mesei! exclamă Anne. Şi suntem la o jumătate de oră distanţă de castel.

Acasă, nu i se întâmplase niciodată să întârzie. De atunci, când el revenea la Champbreuil, era mereu atentă ca, în plimbările lor, să nu treacă dincolo de capătul aleii, lungă de peste un kilometru.

La început, vorbind despre una sau alta, înţelegerea creată atât de lesne, aproape desăvârşită, o minuna. Dacă se deosebeau în anumite privinţe, stabileau însă foarte repede o apropiere, într-un mod atât de uşor, aşa de firesc, încât Anne avea impresia unui acord total, prilejuindu-i o exaltare plăcută. Nu mai cunoscuse un astfel de sentiment decât faţă de fratele său geamăn, François cu care nu se

certase niciodată, apoi cu Emmanuel, înaintea căsătoriei şi în primul lor an de convieţuire.

Tăcerea dintre dânsa şi Lucien nu devenea niciodată stingheritoare. Şovăia totuşi să întoarcă ochii spre el ori de câte ori tăcerea se prelungea. Descoperise în privirea lui o văpaie semnificativă, care-i provoca teama ca nu cumva să rostească tocmai vorbele pe care nu voia să le audă. Dar atunci ar fi trebuit să renunţe de-a mai fi singură cu el... O anumită jenă se interpunea între dânşii întotdeauna când surprindea privirea aceasta aţintită asupra ei.

Ar fi trebuit să se gândească la asta mai adânc şi din timp? Poate c-o reţinea teama pe care şovăia s-o definească. Apoi, îşi cunoştea prea bine felul ei de a fi...

Totuşi, observase că atunci când Lucien trebuia să vină, petrecea mai mult timp în faţa oglinzii decât în alte zile. Adesea întârzia să coboare, când el sosise deja... Câteodată, cu preţul unor grele eforturi şi cu toate amărăciunile şi dezamăgirile vieţii conjugale, Anne îşi păstra calmul, dispoziţia obişnuită. Dar devenea în mod firesc mult mai veselă atunci când Lucien trebuia să prânzească sau să cineze în bulevardul Maréchal-Maunoury. Îi plăcuse totdeauna să locuiască la Champbreuil. Acum însă exceptând weekend-urile când se afla singură cu soţul şi fata acestuia, timpul nu se scurgea oare mai încet?

Evenimentul care-o determină să-şi pună anumite întrebări a fost premiera piesei „Condurul de atlaz”[6] de la sfârşitul lunii noiembrie 1943. Emmanuel Villardier primise două locuri de la administratorul Comediei Franceze. Dar, suferind de o gripă acută, Emmanuel a trebuit să stea în pat. Avea bronhiile şubrede în urma unei pneumonii contractate în timpul adolescenţei. Îl rugă pe Lucien s-o însoţească la Comedia Franceză.

Se gândea el cumva la privirile prietenilor săi, care-i ştiau toate aventurile, văzând-o pe soţia lui împreună cu Lucien? O cunoştea prea bine pe Anne, ca să nu se

---

6 „Le soulier de satin” de Paul Claudel (1868-1955) (n.tr.).

frământe în această privinţă.

Cortina urma să se ridice mai devreme ca de obicei, după-amiază, piesa fiind extrem de lungă. (Unii răutăcioşi, cum se găsesc destui printre spectatorii cei mai distinşi, formulară încă de la premieră o apreciere nedreaptă, repetată mult timp la Paris, în legătură cu lungimea neobişnuită a piesei „Condurul de atlaz”: „Bine, cel puţin, că nu are pereche!”) O alarmă aeriană întârzie începutul reprezentaţiei. După aceea, o prietenă de-a Annei, mândră că-l cunoaşte pe Paul Claudel, îi duse în loja celebrului autor, unde oamenii se îmbulzeau.

Îl regăsiră acolo pe François de Thelloy, fratele Annei, care-i invită să cineze la Lipp. Cu toate că metroul cu care s-au întors n-a fost dintre ultimele, era greu să pătrunzi în vagoanele arhipline. Anne şi Lucien stăteau lipiţi, înghesuiţi, într-o puzderie de lume.

După ce-au ieşit din metro, la Porte d’Auteuil, merseră încet, deşi luna plină le îngăduia să păşească fără prea mari dificultăţi pe străzile cufundate în beznă. Lucien vorbea despre piesa „Condurul de atlaz”, ca şi despre alte piese văzute în anul acela, cu o libertate şi lipsă de respect faţă de legile conformismului parizian, pe care Anne, aflată sub influenţa educaţiei primite, n-ar fi îndrăznit să le manifeste atât de categoric. Constata însă din nou în ce măsură gândurile lui Lucien erau apropiate de ale ei.

— Ştii de ce replică o să-mi amintesc probabil cel mai mult când mă voi gândi la această mare operă? zise Lucien.

Îi reaminti de vizita lor în loja lui Paul Claudel unde renumitul poet, radios şi îmbulzit de admiratorii săi, părea mai degrabă îndemnat să le împărtăşească entuziasmul decât să-l modereze printr-o modestie deplasată.

— Ah! Maestre! Maestre!… exclama prietena Annei cu o voce pe care emoţia o făcea să şovăie.

— E divin!

— O extraordinară capodoperă…

— Aproape clasică!

Paul Claudel clătina din cap cu o expresie luminoasă, plină de o puternică şi nemărginită satisfacţie, repetând:

— Nu e aşa? Ce zi superbă pentru Franţa!

Pe bulevardul Suchet, Anne şi Lucien au râs mult. Apoi luna dispăru sub un nor. Întunecime de smoală. Totuşi, Lucien n-o luă la braţ, imediat, pe tânăra femeie. Iar când o făcu, gestul lui fu şovăitor. Anne tresări. Deodată o încolţiră nişte gânduri de care se miră. Îşi aminti întoarcerea în metro, când, din cauza aglomeraţiei, stăteau strâns lipiţi unul de altul. Acum, în noaptea nepătrunsă, erau singuri. Se înfiora bănuind ce glas ar fi avut dacă ar fi trebuit să-i răspundă. Din fericire, el tăcea. Pe măsură ce se apropiau de casă, mergeau tot mai încet. Odată ajunşi, rămaseră un moment nemişcaţi unul în faţa celuilalt.

Când avu presimţirea că Lucien va vorbi, îi întinse pe neaşteptate mâna.

Ajunsă în grădină, regretă că-l părăsise atât de brusc. Nu-l auzea îndepărtându-se. Trecură câteva secunde. Apoi se gândi la ce putea să-şi spună el, care-o ştia dincolo, oprită la câţiva paşi, de cealaltă parte a grilajului. Străbătuse toată grădina. Ajunsă pe ultima treaptă a peronului, se opri din nou. Ştia că Lucien era tot pe trotuar, lângă grilaj. Sta nehotărâtă. Lucien nu pleca. Oare cât timp se scurse până să intre în casă? Un minut, două sau mai multe?…

Peste câteva săptămâni, soţul său o înştiinţă că nu va fi liber în seara când urma să aibă loc o altă premieră, de astă dată la teatrul Hébertot. Îi sugeră să accepte iarăşi ca Lucien s-o însoţească. Anne răspunse că ar merge la Hébertot cu fratele ei François, care dorea să vadă această piesă.

Marie-Laure, fiica din prima căsătorie a lui Emmanuel Villardier, îi vorbise deseori despre Lucien. Totuşi, în astfel de ocazii, Anne avea o expresie care n-ar fi trebuit s-o încurajeze pe tânăra fată ci dimpotrivă, s-o împiedice de-a continua.

— Te doreşte la nebunie, îi spuse Annei. Păstrează mereu înfăţişarea cuiva care nu s-a gândit niciodată c-ar putea să nu aibă dreptate că n-ar obţine tot ce vrea. O privire sigură. Un fel categoric de-a vorbi. Gesturi extrem de hotărâte. Numai în faţa ta e altul… Complet schimbat! Mă amuz observându-l. Când îl priveşti tu, îşi pierde stăpânirea de sine. Parcă-i lovit de insolaţie. Îi străluceşte toată faţa! Nici nu-i nevoie să-ţi aperi reputaţia fără pată. E prea ambiţios. Aş spune: arivist. Soţia patronului? De neatins. Sfântă. El, băiatul unui agent al unei societăţi de asigurare… Avansarea lui în aşa de puţin timp! Se şi vede ajuns director general. Pentru acest soi de oameni, în goană după succes, drumul drept este cel mai scurt. Nu-l va părăsi. Nu va risca. Într-adevăr, merită osteneala!

Cu obişnuita ei limbuţie, Marie-Laure adăugase:

— Ai putea să intri chiar goală în camera lui, când vine ca invitat la Champbreuil. Îmi dau seama de calitatea spectacolului şi-mi închipui efectul! Ei bine, gândindu-se la viitorul său din uzină, ar şti să se stăpânească. S-ar preface convins că baia ta nu funcţionează. Şi s-ar mulţumi să alerge şi să dea drumul apei din baia lui.

Afectuoasă, îşi duse braţul pe după umerii Annei, şoptindu-i la ureche:

— Ar trebui să încerci…

În ziua aceea, cu o oră înaintea primului, Emmanuel telefona de la Champbreuri, scuzându-se faţă de Anne şi de invitaţii lor. Plecase în ajun sub pretextul adjudecării unei păduri – chiar dacă de obicei îl lăsa pe administrator să rezolve toate chestiunile gospodăreşti, ale domeniului. Maşina, prea mult reparată în ultimii patru ani, n-a mai vrut să pornească la drum. Camionul cu gazogen al proprietăţii mergea prea încet ca să poată ajunge la Paris, şi unicul tren din acea zi trecuse.

— Adevărul este că vrea să rămână acolo cu domnişoara, spuse Marie-Laure. Toată ziua. De asemenea şi noaptea următoare! Am telefonat azi-dimineaţă.

Jeannine, fata grădinarului, de aceeaşi vârstă cu ea,

în tovărăşia căreia îşi petrecea o bună parte din timp la Champbreuil, îi răspunsese, confirmând bănuielile lui Marie-Laure.

Anne o asculta, palidă, cu buzele strânse. Până atunci Emmanuel nu avusese decât aventuri foarte scurte. Probabil alegea persoane care nu-l puteau reţine deloc. Sau tocmai nestatornicia lui, tendinţa de-a se plictisi repede îl împiedicau să-şi suporte amantele prea multă vreme. Dar această legătură dura de cinci sau şase luni. Pe Anne o şi preveniseră câţiva prieteni, stăpâniţi, fără îndoială, de un sentiment binevoitor, de înţelegere…

— E prima dintre metresele lui pe care-o aduce la Champbreuil, sublinie Marie-Laure.

În timpul dejunului, Anne se căzni mult ca să nu pară absentă, străină de conversaţie. Împreună cu Lucien era invitat şi Paul Guiseny, un funcţionar superior din Delegaţia generală[7].

Fireşte, convingerile lui Lucien Naucourt şi ale lui Guiseny nu se puteau potrivi. Guiseny, fost secretar de ambasadă la Berlin şi Ankara, era un prieten din tinereţe al lui Emmanuel Villardier. Politeţea lui desăvârşită, înfăţişarea-i surâzătoare şi blazată, nu se îmbinau, ca la alţi diplomaţi, cu grija continuă de-a nu se compromite emiţând păreri inoportune sau cât de cât subiective.

Se dovedea mult mai moderat ca Lucien, un caracter integru, care se înfierbânta repede. Lucien trebuia mereu să se stăpânească spre a nu lăsa să se vadă cât de neînduplecat era în convingerile sale. Ştia totuşi că nu va risca nimic dacă vorbeşte sincer, deschis, cu Guiseny, un prieten de încredere al lui Emmanuel Villardier.

— Dacă n-ar exista guvernul de la Vichy, pe care dumneavoastră îl dispreţuiţi, Atelierele şi forjeriile Villardier n-ar mai putea să lucreze din plin, cu toate instalaţiile perfect întreţinute, spunea Guiseny. Nemţii ar fi

---

7 Între anii 1941-1944, Delegaţia generată a fost sediul, la Paris, al serviciilor reprezentantului guvernului francez de la Vichy pe lângă autorităţile germane de ocupaţie (n.tr.).

demontat încă din 1910 maşinile uzinei, expediindu-le acasă la ei. Sau le-ar fi utilizat, le-ar fi forţat la maximum, până le-ar fi distrus. Acum cei o mie opt sute de muncitori ai voştri s-ar afla în Germania.

Lucien schiţă un gest de nerăbdare, în timp ce Guiseny continuă.

— Aşa cum, de altfel, s-ar afla acolo, dacă n-ar fi existat un guvern francez, toţi muncitorii din cele zece mii de uzine pe care acest guvern a reuşit să le claseze în categoria S.

— Nu vă închipuiţi că astfel de motive mă vor îndemna să aprob sau să scuz tot ceea ce-a făcut acest guvern. Nici ceea ce-a spus…

— Ştiu. Veţi repeta că nu-i iertaţi lui Laval cunoscuta expresie: „Doresc victoria Germaniei”, îi ripostă Marie-Laure lui Lucien.

— În privinţa asta, declară Guiseny, mi-a mărturisit Laval însuşi că, în discursul citit la Consiliul de miniştri, scrisese: „Cred în victoria Germaniei”. Numai datorită unei observaţii a Mareşalului[8], el a schimbat acest cuvânt. „Ce vă permite să credeţi că nemţii vor câştiga războiul?” intervenise Mareşalul. „Nu sunteţi competent în asemenea chestiuni. Mi se pare că mă pricep mai mult ca dumneavoastră. Ei bine, eu nu cred în victoria lor!” Atunci Laval a rectificat: „Doresc…”

— Nu crezi şi dumneata, răspunse Lucien, că Laval ar fi fost mult mai inspirat suprimând această parte din discursul său în loc s-o modifice?

Marie-Laure, cu aceeaşi lipsă de răbdare, de reţinere, indicând o educaţie diferită, fără îndoială, de aceea pe care-o primise Anne, abia îşi opri un căscat.

— Asta aparţine trecutului! spuse ea cu autoritate.

---

8 Mareşalul Pétain (1856-1951), conducătorul regimului prohitlerist de la Vichy (1940-1944). Numit prim-ministru (iunie 1940), a încheiat cu Germania hitleristă armistiţiul de la Compiègne (1940), în condiţii umilitoare pentru Franţa. A fost condamnat la moarte, în 1945, însă pedeapsa i-a fost comutată în închisoare pe viaţă (n.tr.).

Nu mai interesează pe nimeni. Războiul se va sfârşi în curând. Peste două luni, toată lumea va uita complet aceste întâmplări.

— Mă tem că unii, dimpotrivă, şi le vor aminti, răspunse Guiseny.

Privirea pe care-o schimbă cu Lucien dovedea că de astă dată erau de acord.

Guiseny plecă primul. În prezenţa lui Lucien, Marie-Laure vorbi despre tatăl ei şi despre amanta cu care el se afla la Champbreuil.

— Sper că nu vei ceda! îi spuse ea Annei. O J 3![9] Mai tânără ca mine… Se pare că ştie cum să-l ia. Azi e la Champbreuil. Dar dacă nu te ţii tare, în curând se va instala aici.

Lucien venise cu maşina 202, pentru care uzina avea un permis de circulaţie. Făcu o propunere: s-o ducă şi s-o lase pe Anne la croitorul ei.

În automobil, cu glasul acela şovăielnic pe care-l avea ori de câte ori i se adresa, o întrebă dacă nu i-ar plăcea să se plimbe puţin în Bois de Boulogne, întrucât proba la croitor era fixată mai târziu, la ora trei. Ea se învoi printr-o clătinare din cap.

Cerul era înnorat. Puţină lume pe alei. Pe sub arborii cu frunzişul neclintit se simţea o căldură destul de apăsătoare. Lucien rămase tăcut. Apoi începu să vorbească despre munca la uzină, despre locomotivele a căror terminare se străduia s-o întârzie anume ca să nu fie trimise în Germania.

Anne, distrată, îi răspunse prin câteva cuvinte. Avea senzaţia că nu acesta era subiectul care-l preocupa într-adevăr pe Lucien. În faţa lor, un pui de mierlă, abia ieşit din cuib, zbură ca să se aşeze ceva mai departe, la cincisprezece sau douăzeci de paşi. Încercă de mai multe ori, zburând din ce în ce mai jos şi mai scurt. Apoi, istovit, puiul încercă să se furişeze printr-un grilaj de pe marginea

---

9 Tineri între 15-21 de ani, care primeau o cartelă de alimente ce le dădea dreptul la raţii mai mari (n.tr.).

aleii. Dar se încurcă în grilaj. Lucien se aplecă şi-l prinse. Pasărea se zbătu puţin în mâna lui şi apoi rămase nemişcată. Îi privea cu ochii săi negri, fără să se sperie prea mult. Lucien desfăcu mâna, totuşi mierloiul nu zbură imediat. Pentru prima oară de când plecaseră din casa de pe bulevardul Maréchal-Maunoury, Lucien o văzu pe Anne zâmbind. Cerul devenise şi mai întunecat. Picături de ploaie începură să cadă înainte ca ei să se fi întors la maşină. Părăsiră aleea, ca să se adăpostească sub un stejar. Ploaia se înteţi. Dar soarele începu să se ivească dintr-un nor. Stând foarte aproape în faţa tinerei femei, Lucien o privea îndelung.

La rândul său, Anne ridică privirea spre el.

Statura lui Lucien depăşea media, dar nu cu mult. Tânăr, zvelt şi viguros, energic şi voluntar, cu părul brun, des, impresiona îndeosebi prin chipul său hotărât, prin glasul răspicat şi prin vioiciunea privirii, aţintită în ochii persoanei cu care vorbea.

După cum observase Marie-Laure, această hotărâre, această siguranţă de sine, vizibile în expresia, în atitudinea lui, dispăreau atunci când se afla în faţa Annei. Totuşi dânsa îi descoperea în priviri o pasiune intensă care-o tulbura cu atât mai mult cu cât se gândea la Emmanuel, cel indiferent şi, adeseori, chiar rece, un gest de tandreţe al Annei părând să-l îndepărteze şi mai mult pe soţul ei.

Doar câteva picături trecuseră prin frunzişul des. Cu toată împotrivirea Annei, Lucien îşi scoase haina şi o puse pe umerii tinerei femei. O privea fix, – de foarte aproape, cu o expresie gravă, încordată. Apoi Anne îi văzu pe chip o contractare aproape dureroasă care o emoţiona şi mai puternic.

Se simţea ispitită să-şi treacă mâna peste obrazul acesta aşa de apropiat, ştergându-i crisparea… Când, deodată, Lucien o îmbrăţişă. O strângea uşor ca şi când hotărârea de-a nu face un asemenea gest, pe care şi-o impusese până atunci, îl mai reţinea încă. I-ar fi fost lesne să se elibereze din braţele lui. În noaptea când se

întorceau de la premiera piesei „Condurul de atlaz” ea se aşteptase la ceea ce se întâmpla acum. Ştia şi în ce mod s-ar fi comportat. Dar nu se mişcă, nu se desprinse de lângă el.

Buzele lui îi atinseră părul, tâmpla. Anne întoarse capul. Îi înţelegea emoţia, neliniştea. Şi dânsa… Inima îi bătea repede. Închise ochii. Lucien nu încercă mai mult. Cu glasul înăbuşit, abia perceptibil, ea reuşi să murmure:

— Nu mai plouă.

Îndată, el o slăbi din strânsoare. Din fericire, în timp ce se îndreptau spre maşină, Lucien n-o privi. Anne îşi simţea obrazul roşu ca focul. Până în strada Clément-Marot, nu rostiră niciun cuvânt. Acum, tăcerea dintre ei devenise încordată, apăsătoare.

Pe strada Clément-Marot, când coborâră din maşină, el o fixă cu aceeaşi privire ca mai înainte, sub stejarul uriaş, unde se adăpostiseră de ploaia torenţială. Câteva secunde, îi reţinu mâna pe care ea i-o întinse. O mână tot aşa de fierbinte ca şi a lui.

Anne retrăia acele clipe în timp ce maşina urca pe Champs-Elysées unde, pe terasele cafenelelor, rochiile multicolore înveseleau peisajul. Clipe care avuseseră pentru ea o asemenea importanţă încât, subit, instinctiv, stabilise o legătură între ea şi ceea ce se petrecuse adineauri, când poliţistul neamţ îi ordonase s-o urmeze.

Anne nu se temea pentru ea însăşi. Dar cu toate că nu ştia nimic precis despre activitatea clandestină a lui Lucien, în afara uzinei, se mai gândea la el cu aceeaşi îngrijorare. „L-au arestat?”… În piaţa l’Étoile, maşina depăşi un autobuz cu acoperişul foarte mare, alb, funcţionând cu gaz de iluminat. Ofiţeri nemţi se fotografiau în faţa Arcului de Triumf. Unuia dintre dânşii îi păruse amuzantă ideea de-a se fotografia în atitudinea obişnuită a lui Napoleon, cu mâna vârâtă în deschizătura uniformei.

Bărbatul de lângă ea nu-i răspunse când îl întrebă unde o duce. Pe bulevardul Foch, tinere fete, cu fustele în

culori vii, pedalau, cu braţele şi picioarele goale, spre Bois de Boulogne. Sub razele soarelui de iunie, chipurile lor arătau mulţumite, vesele.

CAPITOLUL II

Pe faţada clădirii, un drapel lung cu crucea încârligată. Anne auzise vorbindu-se despre acest imobil de pe bulevardul Foch. Ştia ce înseamnă pentru francezii arestaţi să fie aduşi aci, la sediul poliţiei secrete germane.

Observă pielea întunecată, ochii mongoloizi, pometii proeminenţi şi sprâncenele foarte negre ale celor două sentinele. Bărbatul care pe bulevardul Gabriel îi ordonase să-l urmeze, şi celălalt, care stătuse lângă şofer, o escortau. Cu braţul întins, amândoi îl salutară pe un ofiţer în uniforma neagră a trupelor S.S., care ieşise din ascensor.

— Curentul electric încă n-a fost întrerupt. Să profităm, zise, cu un zâmbet vag, indicând ascensorul, bărbatul care, pe bulevardul Gabriel, o reţinuse pe Anne.

Etajul al patrulea. În anticameră, sub un portret al lui Hitler, cu o expresie deosebit de concentrată, era aşezat, în faţa unei măsuţe, un Feldwebel[10] voinic; părea, în această încăpere luminată doar de o fereastră îngustă, că suferă foarte mult din pricina căldurii. Întoarse capul spre ei, cu un aer încruntat, ştergându-şi chelia cu dosul palmei. Bărbatul în costum maro îi şopti câteva cuvinte.

Feldwebelul se ridică prompt. Peste un minut, se întoarse mergând înaintea unui ofiţer blond, înalt, care, după ce se înclină în faţa Annei, o rugă să intre în biroul său. Maiorul Forst! Nu-l recunoscuse imediat pentru că niciodată nu-l văzuse în uniformă.

— Vă rog să mă scuzaţi, doamnă, pentru modul cum am procedat ca să putem avea această întrevedere. Vă închipuiţi că a existat un motiv grav.

---

10 Subofiţer din armata germană (n.tr).

După o pauză, continuă cu oarecare vioiciune.

— Conform instrucţiunilor mele, sper că totul s-a petrecut discret! Şi foarte corect.

O rugă imediat să ia loc. Biroul, mare, cu două ferestre înalte ce se deschideau spre bulevardul Foch, era foarte luminos. Führerul, din portretul care împodobea această încăpere, avea o expresie mai puţin încruntată decât în cel din anticameră. Ceva mai încolo, un alt portret! Înfăţişa un ins cu capul rotund, cu obrajii moleşiţi, cu o privire ştearsă îndărătul ochelarilor, având aspectul unui funcţionar de birou, foarte zelos, cu aptitudini modeste: Heinrich Himmler, şeful S.S.-ului, al poliţiei criminale, al poliţiei secrete şi, de anul trecut, ministru de Interne.

După ce se aşeză la birou, Forst păru că-şi caută cuvintele. Avea ochii albaştri, obrazul prelung, nasul cam mare şi bărbia accentuată. În schimb, semnele de sub ochi, de pe frunte şi de la colţul buzelor abia se desluşeau. (Anne îşi reaminti că Paul Guiseny menţionase şi ce vârstă are: treizeci şi şapte de ani.) Paloarea lui contrasta cu tenul bronzat şi aspectul sportiv al majorităţii tinerilor ofiţeri germani. Funcţia lui nu-l obliga să umble prin soare nici în aer liber. În tunica uniformei negre cu insigna de argint, umerii săi arătau mai înguşti decât atunci când venise îmbrăcat civil, pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Părul, de un blond deschis, îi lăsa descoperită fruntea înaltă, bombată, cu tâmplele complet dezgolite.

— Ultima noastră întâlnire, doamnă, a fost acum câteva luni.

— Maiorul Forst venise de trei ori pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Cu un an în urmă, Emmanuel Villardier îi ceruse lui Guiseny să facă un demers în favoarea lui Serge Weill-Masson, un bătrân prieten evreu, arestat împreună cu soţia, la Nisa, unde se ascundeau de când nemţii ocupaseră şi fosta zonă liberă.

Paul Guiseny îşi petrecea într-adevăr o mare parte din timpul său la Delegaţia generală din piaţa Beauveau,

unde se afla în serviciul însărcinat cu intervenţiile pe lângă autorităţile germane în favoarea francezilor arestaţi.

— Să eliberezi un evreu, în 1943… Asta-i foarte, foarte greu, ca să nu spun mai mult, răspunsese el.

Două zile după aceea, Guiseny îl anunţă pe Emmanuel:

— Am vorbit cu omul care cred că m-ar servi cel mai bine: Sturmbannführerul[11] Günther Forst. Mi-a dat un răspuns oarecare, obişnuit. Totuşi, n-a spus un nu definitiv. De altfel, nu pentru că stăruiam atât. Presupun că are ceva în gând. Am impresia că punerea în libertate a soţilor Weill-Masson ar putea fi obţinută. Dar trebuie să-i cereţi asta chiar voi, tu şi Anne. Forst a tot auzit vorbindu-se despre dineurile voastre, despre recepţiile voastre. Şi m-a lăsat a înţelege că i-ar plăcea să fie invitat la voi. Ştii că nemţii adoră să-i viziteze pe francezi – francezi de seamă. El, unul din oamenii cei mai puternici din Franţa ocupată, e de origine foarte modestă. L-ar flata să pătrundă într-un mediu atât de „parizian”.

Emmanuel îşi privi soţia, care strâmbă din nas. Vara din 1943… La începutul anului: capitularea Stalingradului. În mai, trupele Axei de pe teritoriul african depuseseră armele la Capul Bon[12]. Aliaţii tocmai debarcaseră în Sicilia. În Rusia, Wehrmachtul pierdea teren în marea bătălie de la Kursk şi se prevedea că niciodată pe frontul răsăritean, nemţii nu vor mai relua ofensiva. Se vorbea din ce în ce mai mult de o debarcare în Franţa, care ar fi pus astfel capăt războiului… Şi Guiseny le propunea să invite un personaj din Sicherheitsdienst, sau Serviciul Securităţii Reich-ului (S.D.), cunoscut în Franţa sub numele mai general dat tuturor organelor poliţiei germane: Gestapo!

— În Franţa, Oberg este şeful suprem al S.S.-ului şi al

---

11 Maior; în S.S. Gradele erau deosebite de cele ale Wehrmachtului (n.tr.).

12 Cap formând extremitatea nord-estică a Tunisiei spre Marea Mediterană unde, la 12 mai 1943, trupele Axei s-au predat aliaţilor (n.tr.).

poliţiei, iar Knochen, şeful S.D-ului. Urmează primul adjunct al lui Knochen: Günther Forst. În cazul de faţă, poate fi tot aşa de folositor ca ceilalţi doi, spunea Guiseny.

Anne nu voise niciodată să asiste la niciuna din recepţiile ambasadei germane. De la începutul ocupaţiei, refuza să meargă la orice reuniune unde s-ar fi întâlnit cu nemţi.

— Dacă doriţi să faceţi ceva pentru bietul Weillmasson şi pentru soţia lui – în fond, e vorba – să le salvaţi viaţa – acesta-i singurul mijloc… afirma Guiseny. Iar Forst vă poate fi util şi mai târziu.

Tulburat, Emmanuel Villardier şovăise câteva zile.

— Weill-Masson are şaptezeci şi doi de ani. Dacă-l deportează în Germania nu se mai întoarce, îi spunea Annei. Deci, îi condamn la moarte, pe el şi pe soţia lui, refuzând să-l primim pe acest Sturmbannführer Forst.

Se simţi mai liniştit văzând că Forst nu venise în uniformă. Emmanuel invitase numai oameni cu opinii bine cunoscute spre a fi absolut sigur că prezenţa adjunctului lui Knochen n-ar face să le piară pofta de mâncare în faţa cinei excelente, opera unuia dintre bucătarii cei mai renumiţi din Paris.

Curtenitor, mereu cu zâmbetul pe buze, Günther Forst părea într-adevăr fericit printre oaspeţii lui Emmanuel şi ai Annei, într-o casă unde, ştia, fusese primită, într-un moment sau altul, majoritatea oamenilor care însemnau ceva la Paris.

Cum făceau de obicei nemţii invitaţi în casele francezilor, maiorul vorbise numai despre frumuseţile Parisului, despre muzică, despre teatru.

Îl scutise pe Emmanuel să-şi formuleze cererea direct, personal. Puţin după masă, Forst, la fel de zâmbitor, îi spusese Annei, de îndată ce se aflaseră împreună într-un colţ mai retras al salonului:

— În urma demersului prietenului dumneavoastră Guiseny, am studiat cazul protejaţilor dumneavoastră. Din păcate…

Făcea aluzie la ordonanţele nemiloase pe care era însărcinat să le aplice în Franţa.

— Totuşi am dat instrucţiuni ca persoanele care vă preocupă să rămână la Drancy[13] în loc să fie transportate spre Reich unde s-ar fi aflat deja acum, fără intervenţia domnului Villardier. Rolul meu e de a veghea la aplicarea legilor rasiale. În mod strict. Totuşi, în cazul de faţă…

Şi n-o slăbea nicio clipă din ochi. În timpul dineului, când Anne întorcea capul spre el, observase de fiecare dată că privirea lui Forst era aţintită asupra ei.

— Întreprinderea domnului Villardier ocupă un loc demn de consideraţie în marea luptă în care se făureşte Europa nouă.

Coborâse puţin glasul:

— Pentru aceasta, ca şi pentru alte motive, poate mă voi mai gândi chiar de mâine la o soluţie posibilă, satisfăcătoare…

Două zile mai târziu, Weill-Masson şi soţia lui, slăbiţi, palizi, dar mulţumiţi, cinau la Emmanuel şi Anne Villardier, copleşindu-i cu recunoştinţa lor. Anne îl vedea pe soţul ei tot aşa de emoţionat ca şi dânsa. „Are suflet, îşi spunea. Ştiam. Merită să nu-l părăsesc, orice s-ar întâmpla”.

Emmanuel Villardier se adresase încă de două ori Sturmbannführerului Forst. Mai întâi pentru un contramaistru din uzină care, după ce golise împreună cu alţii câteva sticle cumpărate într-o zi de salariu la bursa neagră, bătuse la Levallois pe un soldat neamţ. Apoi, Emmanuel încercase să-l scape pe fiul uneia dintre prietenele lor. Acesta, membru al unei grupări de Rezistenţă, pe deasupra mai încâlcind şi dispoziţiile Serviciului de muncă obligatorie, fusese arestat pe când transporta ziare clandestine şi manifeste. Nemţii îl eliberaseră pe contramaistru după trei luni de închisoare. Fiul prietenei lor fusese trimis în Germania, dar într-o uzină din Dortmund, ca muncitor, la fel cu ceilalţi tineri din contingentul ’41.

---

13 Lagăr de deţinuţi politici, între 1941-1944 (n.tr.)

Aflat acum în biroul său de pe bulevardul Foch, Sturmbannführerul Günther Forst spunea:

— N-am uitat niciunul din cele trei dineuri de la dumneavoastră, doamnă. Nu mi-a fost greu să-mi dau seama cât de puţin doreaţi prezenţa mea, în epoca şi împrejurările acelea. Dar, pentru mine, indiferenţa dumneavoastră era mult mai atrăgătoare decât amabilitatea celorlalţi…

Se exprima în franceză cu un uşor accent, dar fără nicio ezitare în alegerea cuvintelor.

— V-am admirat, doamnă. Niciodată, permiteţi-mi să vă spun, nu m-am aflat în prezenţa unei femei ca dumneavoastră. Acest farmec distins, această atitudine deopotrivă nobilă şi discretă, o aveţi, cu siguranţă, din naştere, măcar în parte. Şi armonia din mersul dumneavoastră, din fiecare gest, până şi căldura vocii dumneavoastră…

Fără să ţină seama de nervozitatea Annei, el continuă:

— Dar n-aş fi avut, sunt sigur, o asemenea impresie, dacă n-aş fi descoperit într-asta, reflectându-se o altă nobleţe. Sufletească, de astă dată! Exteriorul dumneavoastră m-a făcut să vă ghicesc imediat caracterul.

Întorcând pe neaşteptate capul spre el, Anne îl fixă cu răceală. El se întrerupse.

Reluă, pe un ton puţin diferit:

— De patru luni, n-am mai fost invitat. Înţeleg foarte bine. Bănuiaţi că nu va mai fi nevoie de serviciile mele. Şi la Paris nu-i de bun gust, nici măcar prudent, de-a primi ofiţeri germani.

Repetă:

— Înţeleg foarte bine.

Urmă o pauză.

— Căpitanul Scheuber vine totuşi cu destulă regularitate la dumneavoastră. E adevărat că-i vorba de un ofiţer al Wehrmachtului.

Zâmbi uşor.

— Pe de altă parte, nu cred că, pentru părerile lui, ar putea fi socotit un naţional-socialist fanatic.

— Gerhard Scheuber este fiul industriaş din Essen care avea mai mult decât relaţii de afaceri cu tatăl soţului meu…

Pe scurt, ea mărturisi că Emmanuel făcuse un stagiu în 1928, la Essen, în oţelăria al cărei proprietar era tatăl lui Gerhard Scheuber. La rândul său, Gerhard venise în ajunul războiului să se pună la curent cu metodele de lucru franceze din Atelierele şi forjeriile Villardier. Dar şi mai înainte, când era student, petrecuse câteva săptămâni la Villardier cu scopul de a-şi perfecţiona cunoştinţele de limba franceză.

— Ştiu, doamnă. Aceste schimburi se practică între marile familii. Regret, doar, că un astfel de obicei n-a fost generalizat.

Urmă o nouă pauză. Anne îl privi, nerăbdătoare. El se ridică, făcu vreo câţiva paşi. Expresia lui, când reveni la birou, era mai încordată. Părea să-şi caute cuvintele.

— Doamnă… Nici caracterul meu, nici funcţiile ce le deţin nu mă îndeamnă să procedez pe ocolite. N-aş vrea… Aş dori să evit ca şocul să devină prea neplăcut.

Tăcu, lăsă capul în jos.

— Regret, doamnă.

Mai trecură câteva clipe. Anne se îngălbenise. Cu buzele strânse, îl privea fix. El se ridică din nou. Brusc, îi întinse un carton alb dreptunghiular, pe care tocmai îl luase de pe biroul său. O fişă…

Nume: de Thelloy.

Vorname: François.

Geburstag[14]: 2 iunie 1916.

— François!

— În dimineaţa aceasta, am avut în faţa ochilor o listă de persoane recent arestate şi aduse la Paris. Fratele

14 Nume, pronume, data naşterii (germ. – n.tr.).

dumneavoastră a fost surprins de poliţia germană acum trei zile, voind să treacă frontiera în Spania. Vă spuneam, doamnă, că n-am uitat nimic din ce-am simţit şi văzut la cele trei întâlniri din casa Villardier. El se afla acolo când am cinat pentru ultima oară la dumneavoastră. Schimbasem câteva cuvinte. Aş spune, ca să mă exprim moderat, că nu-mi arăta prea multă simpatie. François de Thelloy... Ştiam de asemenea că era numele dumneavoastră de fată. Am pus să se verifice imediat. Era vorba într-adevăr de fratele dumneavoastră.

El clătină din cap.

— Cum mă şi temeam.

Uluită, Anne tăcea. Ataşamentul dintre dânsa şi fratele său geamăn se menţinuse acelaşi încă din copilărie. Nu-şi ascundeau nimic. Se întâlneau întotdeauna extrem de fericiţi chiar după o despărţire de câteva zile. Desigur, se şi deosebeau în unele privinţe. Ea nu aproba felul său de-a se sustrage, printr-o glumă, de la anumite responsabilităţi, nici nepăsarea scandaloasă faţă de tinerele femei care nu ştiau să reziste acestui tânăr încântător şi uşuratic. Dar, mereu, îi ierta orice, toate abaterile. La Paris, în zilele când nu se puteau întâlni, el îi telefona. Aveau conversaţii îndelungi despre tot felul de subiecte, mai întotdeauna amuzante.

Ochii Annei nu se dezlipeau de pe fişă. În stânga, observă un loc liber în care fotografia nu fusese încă lipită.

— Mai întâi, vă garantez, doamnă, că un punct e câştigat: nu riscă prea mult. Nu, deloc! Numai comuniştii şi teroriştii sunt împuşcaţi. Şi, slavă Domnului, un tânăr dintr-o familie atât de aleasă n-ar putea figura în niciuna din aceste două categorii.

I se păru că surprinde în glasul lui o uşoară ironie.

— Dar, vai, trebuie să vă spun, doamnă, că nu pot face nimic pentru el. De la invazie – sau ca să folosesc un cuvânt pe care-l preferaţi: debarcare – acţiunile duşmănoase se înmulţesc. Şi ele devin din ce în ce mai grave. Pretutindeni, trenuri cu trupe de întărire, cu muniţii

deraiază… În nordul Franţei, canalele au devenit inutilizabile din cauza sabotajului. Grupurile de rezistenţă atacă mereu convoaiele noastre. Atentate. Încăierări… De asemenea, am primit un ordin de la Cartierul general al Führerului interzicând în modul cel mai sever orice măsuri menite să îmbunătăţească soarta francezilor consideraţi duşmani.

Subofiţerul gras şi chel, pe care Anne îl văzuse în anticameră, intră şi-i dădu Sturmbannführerului un plic cu sigilii mari, roşii, având în relief un vultur cu ghearele fixate pe o cruce încârligată. Forst deschise plicul. Citi conţinutul, o rugă pe Anne să-l scuze, apoi ieşi.

Ea rămase nemişcată, abătută. François… Se vedea pierind împreună, în timpul zilelor de vară, la moşia părinţilor ei, în Picardia, lângă pădurea Crécy. Prietenii care locuiau în castelele vecine şi alţii, aparţinând unor familii din regiune, familii pe care domnul şi doamna de Thelloy le socoteau destul de onorabile şi demne, veneau aproape zilnic. Dar Anne şi François preferau să-i lase cu ceilalţi doi fraţi ai lor şi să meargă până la eleşteu, aflat la trei kilometri distanţă, în pădure. Acolo, până se înnopta, pescuiau. Ori pândeau găinuşele de baltă şi, seara, lişiţele care, în luna august, se aflau în trecere spre locurile de iernat… Erau înarmaţi cu o puşcă mică, de calibrul 28, cu două ţevi şi trăgeau fiecare pe rând.

În această familie, aparţinând celei mai alese aristocraţii din Picardia, ei simţiseră, încă din adolescenţă, un sentiment pe care şi-l mărturiseau numai între ei şi care semăna foarte mult cu plictiseala. Anne şi fratele său François considerau ca obositor de lungi mesele şi recepţiile unde se întâlneau numeroasele rude şi cei câţiva prieteni ai familiei. François lua în derâdere sentimentul de superioritate al acelor oameni care, susţinea dânsul, nu-şi dădeau seama că nimeni, în afară de ei, nu observă această superioritate. Anne izbucnea în râs când îl auzea pe ireverenţiosul François spunând:

— Ei sunt mândri de numele lor, socotindu-le ilustre, deşi aceste nume, de foarte mult timp, nimeni nu le mai ia

în serios!

Se discutau întotdeauna aceleaşi subiecte, în acelaşi mod, după aceleaşi canoane. Tot ce se putea spune în aceste reuniuni era atât de banal şi uşor de prevăzut, încât Anne şi François se distrau stabilind un fel de repertoriu al frazelor prea îndelung folosite. Unul dintre ei începea o asemenea frază pe care celălalt o termina fără greutate, întrucât o auzise de nenumărate ori.

După ce pălăvrăgiseră despre recentele căsătorii şi după consideraţiile rituale asupra situaţiei politice, conversaţia lâncezea. François şi sora lui se priveau cu tâlc. Şi cuvintele aşteptate erau într-adevăr rostite – adeseori – de tatăl lor.

— Aţi fost la teatru în ultima vreme?

Convorbirea continua, după acelaşi şablon, despre o piesă nouă, în timp ce Anne şi François schimbau un zâmbet resemnat. Anne şi fratele ei geamăn nu izbuteau să se distreze tot aşa de copios ca domnul de Thelloy cu bârfelile, pescuite la *Jockey*, despre marile familii – în saloanele cărora nu putea pătrunde atât de frecvent pe cât ar fi dorit. Desigur, în plus, mai aveau la îndemână anecdote, trăsături de caracter amuzante sau edificatoare. Dar numărul lor era mic. De aceea se repetau neîncetat.

De pildă, se vorbea oarecum admirativ despre vărul acela din Bretania care n-a vrut să acorde mâna fiicei sale unui tânăr, indiscutabil de viţă nobilă, dar fără niciun strămoş executat pe eşafod în timpul Revoluţiei…

Familia Thelloy se putea mândri că trei dintre ai lor fuseseră ghilotinaţi. Armand de Thelloy se remarcase, la începutul Revoluţiei, printr-un entuziasm, desigur regretabil, pentru noile idei. Dar, din fericire, după Varennes, s-a dezmeticit. În 1793, el se împotrivise cu violenţă lui Joseph le Bas, venit la Arras să stimuleze avântul revoluţionarilor.

„Nu eşti prea înalt, cetăţene Thelloy, dar, mâine-poimâine, ai putea fi şi mai scund”, îl ameninţase prietenul lui Robespierre.

Şi tatăl Annei şi al lui François repeta în orice ocazie, cu mândrie, trufaşele, sfidătoarele cuvinte spuse de strămoşul lui în faţa lui Joseph le Bas:

— Vrei capul meu, Le Bas? Atunci vino să mi-l iei acasă la mine, în mijlocul ţăranilor din Thelloy!…

În loc să emigreze, aşteptase cu demnitate, cu nobleţe, ca ameninţarea lui Le Bas să se împlinească. Bineînţeles, ţăranii din Thelloy fuseseră de faţă la arestarea castelanilor, dar nici gând să-i apere sau măcar să protesteze. Acei pe care, din 1789, Armand de Thelloy încetase a-i mai numi „oamenii lui”, se duseseră la Arras ca să vadă cum îi retează capul, la fel ca şi pe al soţiei şi al fratelui său.

Într-o zi, François, enervat să tot audă evocându-se acea glorioasă pagină din istoria familiei, nu s-a mai putut împiedica să spună:

— Oare, în fond, n-ar fi fost mai înţelept s-o şteargă la timp în străinătate? Ca vecinii lui. N-ar fi avut de aşteptat decât ca Bonaparte să facă ordine în casă.

François, pe atunci în vârstă de optsprezece ani, fusese rugat să părăsească masa. Anne îl urmase. Şi nimeni n-a fost surprins de noua manifestare a solidarităţii acelora pe care îi numeau „complicii”.

Domnul de Thelloy nu dovedise niciodată mai multă exigenţă decât ar fi fost necesar ca odraslele lui să fie educate aşa cum înţelegea dânsul. Anne şi François regretau doar că, uneori, simţea dorinţa, la Thelloy sau pe strada Anjou, să „deschidă fereastra”, cum spunea François. Se asemănau deci şi prin nevoia de a cunoaşte alţi oameni decât cei întâlniţi în acest mediu fără cusur, unde fraţii lor mai mari se simţeau admirabil. (Unul din aceşti doi fraţi era acum prizonier într-un Oflag[15] din Pomerania. Celălalt, rămas în Anglia, după evacuarea Dunkerqueului, lupta în organizaţia Forţelor franceze

---

15 Prescurtare pentru lagăr de ofiţeri. Nume dat în Germania, în timpul celui de al doilea război mondial, lagărelor de prizonieri rezervate ofiţerilor (n.tr.).

libere[16].)

François, care voia să devină scenograf, îşi făcuse, la Şcoala de bele-arte, prieteni cu o conversaţie şi un comportament mult mai interesante şi mai atractive decât ale tinerilor care veneau la Thelloy. Tatăl unuia din aceşti prieteni ai lui François conducea pagina politică externă a unui mare ziar de dimineaţă. La el îl întâlnise Anne pe Emmanuel Villardier…

În mintea Annei, aceste amintiri, care, toate, îi dovedeau cât de legată era de fratele ei, al cărui nume tocmai îl citea pe o fişă a poliţiei germane, se amestecau cu gândurile ei îngrozite. François de Thelloy voia de multă vreme să plece la Alger ca acolo să se înroleze în armată. Însă cei din gruparea lui de rezistenţă preferau să-l reţină în Franţa. În sfârşit, el obţinuse autorizaţia să plece, prin Spania, în Africa de Nord. „Trecerea peste frontieră se va face uşor, printr-o filieră sigură”, îi mărturisise surorii sale…

Întorcându-se, Sturmbannführerul se scuză din nou că, datorită obligaţiilor de serviciu, o făcuse să aştepte. Apoi declară:

— Am datoria să nu vă ascund niciun amănunt, doamnă. Avem dovada că François de Thelloy face parte dintr-unul din grupurile clandestine care luptă împotriva noastră. Nu-i cunoşteaţi activitatea?

Numaidecât, pe un ton de regret, spuse:

— Vă rog să mă iertaţi. Nu doream să vă întâlnesc aici ca să vă pun asemenea întrebări tocmai dumneavoastră.

Se aşeză iarăşi la birou.

— Fratele dumneavoastră va fi interogat.

Cum dânsa nici măcar nu clipi, el reluă:

— Desigur nu ştiţi, doamnă, ce înseamnă asta… E în strânsă legătură cu oameni importanţi din organizaţia lui.

16 Forţele franceze libere (F.F.L.), ale căror prime detaşamente au fost întemeiate în Anglia de către generalul Charles de Gaulle, în iunie 1940 (n.tr.).

Va trebui să le destăinuie numele, adresele. Va trebui să mărturisească tot ce ştie.

Anne se ridică brusc. Părea enervată.

— Nu pot face nimic, doamnă, ca să împiedic mersul cercetărilor, adăugă el.

Îşi trecu o mână, cu degete lungi, palide, prin părul lins, ca şi cum ar fi vrut să-l netezească şi mai mult.

— Poate că totuşi, cineva... ar putea reuşi să-l scape din această situaţie...

Privind-o drept în ochi, spuse:

— Dumneavoastră.

Apoi, pe neaşteptate, parcă neliniştit, ridică receptorul.

Întrebă, în nemţeşte dacă interogatoriul lui François de Thelloy începuse. Păru uşurat.

— Dădusem instrucţiuni... Dar, în serviciile noastre, toţi sunt foarte obosiţi. O greşeală nu-i exclusă. Şi se mai întâmplă ca unii să facă exces de zel. Un zel, care, în acest caz ar fi regretabil.

Se ridică, venind spre ea.

— V-am spus, doamnă, că, după debarcarea în Franţa a trupelor americane şi engleze, nu mai pot acţiona tot aşa de liber cum am făcut-o când l-am servit pe domnul Villardier. Totuşi, există, poate, un mijloc ca să-l scutim pe fratele dumneavoastră de ceea ce-l aşteaptă. Vă previn că propunerea mea e în stare să vă scandalizeze. Iertaţi-mă că nu vă pot ajuta mai mult, printr-o pregătire mai îndelungă. Dar timpul nostru e măsurat! Am întârziat interogatoriul. Cred că voi reuşi să-l suprim de-a binelea, dacă motivez îndeajuns ordinul ce-l voi da. Am căutat... Dar, orice-aş face, nu-mi va îngădui să obţin eliberarea fratelui dumneavoastră. Imposibil, în împrejurările de faţă... Totuşi, vă pot garanta pentru el o detenţiune mai uşoară. În loc să fie deportat în Germania. Şi nici n-ar mai fi supus unui interogatoriu special.

Anne îl privi insistent, fără a bănui ce avea să spună. Îi vorbi foarte concis, neluând în seamă nici uluiala, nici

indignarea nemărginită a tinerei femei. Îi spuse că ar putea justifica tratamentul favorabil aplicat lui François de Thelloy numai prezentându-l şefilor săi ca fiind obţinut în schimbul făgăduielii Annei de a-i da informaţii. Aceste informaţii le-ar culege de la prieteni, sau în saloanele unde soţul ei şi cu dânsa ar întâlni personalităţi din cercurile influente, fie de la Paris fie de la Vichy. Anne îl întrerupse prompt, dar el continuă:

— Cum mi-a venit această idee? Într-un fel, e o consecinţă a rutinei. Şi, în munca noastră, rutina are mare importanţă!… E soluţia cea mai simplă. Cea mai obişnuită, dacă pot spune. Nu văd altele! Şi pentru că aşa ceva s-a făcut adeseori, propunerea mea are multe şanse de-a fi acceptată, când voi prezenta-o mai sus, spre aprobare.

Ca şi când n-ar fi auzit refuzul violent al Annei, el adăugă:

— Procedeul vă scandalizează. Prevedeam. Dar vă rog să vă gândiţi, doamnă. În realitate, ce reprezintă această cerere? Mai nimic. Ne veţi spune ce veţi vrea…

Aruncă o privire în jurul lui, fără a-şi da seama, continuând puţin mai încet:

— Mă înţelegeţi bine, doamnă? Ceea ce vreau azi e să găsesc o justificare pentru a-l cruţa pe fratele dumneavoastră de o soartă imposibil de imaginat. Dumneavoastră, îndeosebi, nici nu puteţi să v-o imaginaţi!

Glasul lui se potoli şi mai mult:

— Ies din rolul meu. Pentru unele motive asupra cărora nu voi stărui.

Făcu o pauză.

— Îndată ce-am aflat că era vorba de fratele dumneavoastră, m-am şi gândit ce-i de făcut. De ce m-am gândit la acest mijloc simplu, clasic, în bună parte? V-o spun din nou: ştiu că superiorii mei sunt obişnuiţi cu aceste procedee. Şi-mi vor da aprobarea.

— Ceea ce îndrăzniţi să-mi propuneţi e absurd! strigă ea cu aceeaşi violenţă.

— Nu mi-e greu, doamnă, să înţeleg motivele

refuzului dumneavoastră. Funcţia pe care-o am m-a obişnuit să descifrez îndată caracterul oricui. Al dumneavoastră e aşa de cinstit încât vă revoltaţi chiar la ideea unei prefăcătorii, a unor subterfugii care, pentru alţii, sunt atât de fireşti! Caracterul dumneavoastră nu se mai poate schimba. Şi nici nu v-aş cere-o!… Dar atitudinea dumneavoastră nu trebuie să ţină seama de împrejurări, de fapte?

O privi drept în ochi.

— Vreţi să-l salvaţi?

— Dar îmi spuneaţi…

— Că nu va fi împuşcat. Într-adevăr. Dar ştiţi ce înseamnă… restul?

Günther Forst clătină din cap.

— Aş dori, doamnă, să vă dau timp de gândit să examinaţi bine toate aspectele problemei. Imposibil însă! Trebuie să vă hotărâţi chiar acum. Peste câteva clipe… Am dat dispoziţii să se amâne interogatoriul. Dar nu pot împiedica să aibă loc azi după-amiază. Doar dacă am un motiv ca să-l anulez.

El se ridică în picioare.

— Vă rog să veniţi cu mine.

Se încrucişară cu doi tineri ofiţeri S.S. Purtând serviete de piele, cei doi ofiţeri, care păreau să glumească între dânşii atunci când apăruseră la capătul coridorului, amuţiră imediat ce-l văzură pe Sturmbannführer. Se opriră ca să-l salute cu braţul ridicat. Anne crezu că desluşeşte pe chipurile lor o anumită încordare, ba chiar, s-ar zice, un fel de spaimă, în timp ce ochii le rămâneau pironiţi asupra Sturmbannführerului.

Forst o introduse pe Anne într-o odăiţă cu pereţii goi, de curând zugrăvită în alb, în care mai stăruia un uşor miros de vopsea. Un civil dezbrăcat de haină, reamintind mutrele acelora care-o aduseseră pe Anne aci pe bulevardul Foch, se ridică prompt. Cu toate că un mic ventilator se învârtea în faţa lui, pe birou, fruntea îi strălucea de sudoare. La salutul acestuia, Forst nu

răspunse decât printr-un gest distrat. Urmă o altă cameră, şi mai mică. Un culoar destul de îngust. Apoi Forst împinse o uşă şi o lăsă pe Anne să treacă înaintea lui.

Ea tresări. O sală de baie. În faţa băii, doi bărbaţi cu mânecile cămăşilor suflecate, purtând un fel de şorţ de piele… Şi în baia umplută cu apă murdară, de culoarea sângelui, un alt bărbat, cu părul ud, cu obrazul congestionat, şiroind de apă.

— Tot n-ai nimic de zis?

Niciun răspuns. Unul din poliţişti îl pălmui cu putere. Apoi, apucându-l de păr, îi vârî iarăşi capul sub apă. Omul încercă să se zbată. Dar nu i se vedeau mâinile, desigur legate. Un al doilea poliţist îl ajută pe celălalt să-i menţină capul sub apă.

Anne rămase nemişcată, foarte palidă, cu ochii măriţi. Forst închisese uşa. N-o lăsase mai mult de un minut să vadă ce se întâmplă în sala de baie. Brusc, îngrozită, se întoarse înspre el. Îi vorbi furioasă, cu vocea întreruptă, sugrumată.

— Să nu credeţi, doamnă, că-mi place să privesc ceea ce-am crezut necesar să vă arăt.

— Totuşi le toleraţi! Se fac din ordinul dumneavoastră!…

— Credeţi că le-aş putea împiedica? Nici măcar Führerul n-ar putea. Şi să ştiţi că toate serviciile de contraspionaj folosesc aceleaşi metode în lumea întreagă. Baia? Tratamentul cel mai blând de care dispunem, din câte există. N-o să vă arăt restul. Vă rog numai să mă credeţi că restul depăşeşte tot ce vă puteţi închipui…

În micul birou cu pereţii zugrăviţi în alb, el spuse câteva cuvinte bărbatului în cămaşă. Acolo, în uşă, o vizetă cu împletitură de metal aurit, de cincisprezece centimetri pe şapte sau opt, permitea să se vadă într-o altă cameră.

— Nu vreau să vă impresionez cu spectacole pe care, mărturisesc, le evit eu însumi. O să vedeţi doar rezultatul anumitor tratamente.

Făcu semn Annei să privească prin micul dreptunghi

zăbrelit. Un tânăr, cam de douăzeci şi cinci de ani, tocmai intrase, între doi poliţişti în civil. Anne observă mai întâi că arestatul semăna oarecum, atât prin ţinută, cât şi la chip, cu fratele ei. Trăsături mai puţin fine, totuşi. Apoi o izbi expresia îngrozită a tânărului. Nu mai văzuse niciodată o privire aşa de rătăcită şi goală, în acelaşi timp. Această privire nu exprima decât spaimă bezmetică, năucitoare.

— Aşadar, reîncepem? întrebă cu glas liniştit, doar puţin morocănos, gestapovistul în cămaşă.

— Nu! Nu! Mi s-a promis că s-a terminat... Pentru c-am spus că voi mărturisi!... Voi mărturisi totul... Vă jur! Totul.

— Numele lor?

— În primul rând, Fresnal... Roger Fresnal. Cel mai important dintre toţi pe care-i cunosc. În reţea, el e şeful organizaţiei din Mans.

— Adresa?

După ce răspunse, tânărul divulgă alte unsprezece nume. Anne, cu gâtul uscat, îi observă privirea neliniştită fixată asupra gestapovistului: se temea totuşi că acesta n-ar fi mulţumit.

— Acum, ne trebuie codul... Codul C.H.

Tânărul ceru o foaie de hârtie. Stând aşezat la un colţ al biroului, el scria cu atenţie, dar cu mâna tremurândă, indicaţiile care făceau posibilă descifrarea codului folosit de reţeaua respectivă.

Gestapovistul luă foaia.

— Pentru dumneata s-a isprăvit, zise el, simplu.

— Am uitat... În ce priveşte codul, am uitat. Litera de siguranţă! Este T. Între literele de care nu se ţine seama în fruntea mesajului... Şapte litere, dintre care T, în loc de şase, la început, atunci când operatorul vrea să se facă înţeles că emite sub constrângere.

Gestapovistul, printr-un semn, ordonă celorlalţi doi poliţişti să-l ia pe tânăr. Dar acesta schiţă un gest, ca şi cum ar fi vrut să-i respingă. Şi Anne, uluită, îl auzi rostind, când nimic nu-l mai silea, cuvintele acestea, care dovedeau

că ceea ce suferise nu anihilase în el numai voinţa:

— Un alt nume… Important. Jublain. Face legătura între organizaţia din Mans şi centrală. Adresa lui? N-o ştiu. Vă jur că n-o ştiu!

Totuşi, o căuta cu înfrigurare.

— Are o prietenă. I-am însoţit într-o seară, anul trecut, până la ea acasă. Locuia într-un hotel de pe strada Delambre. Hotel Moderna. Renée… Nu-i cunosc numele. Dar hotelul e Moderna…

Când, în sfârşit, arestatul părăsi încăperea, între cei doi poliţişti, Anne văzu o altă expresie, gânditoare, pe chipul gestapovistului, aşezat acum în faţa ventilatorului; apoi el clătină din cap şi scoase o batistă enormă, începând să-şi şteargă fruntea.

Sturmbannführerul Forst deschise uşa, luă de pe birou fişa tânărului, i-o arătă.

— Priviţi fotografia, îi spuse Annei. Observaţi schimbarea…

Într-adevăr, ce deosebire între tânărul acesta frumuşel, cu aerul mai curând obraznic, şi chipul rătăcit, descompus de adineauri!…

— Se pare că-i aproape imposibil să poată rezista metodelor studiate şi perfecţionate, având drept scop nimicirea voinţei. Totuşi, unii reuşesc. Mai mulţi chiar decât prevăd specialiştii noştri… Sunt necesare o tărie de caracter şi o capacitate de rezistenţă formidabile. Chiar şi o insensibilitate excepţională. Trebuie să poţi suporta durerea până la un anumit grad, covârşitor, desigur. O limită maximă, dincolo de care durerea încetează, n-o mai simţi. Se produce un fel de amorţire… Există indivizi aproape fără nervi. Sunt cei mai favorizaţi în asemenea împrejurări.

O privi insistent.

— Credeţi că fratele dumneavoastră e dintre aceştia?

— Anne închise ochii, fără să răspundă.

— Apoi, întrucât avem certitudinea că fratele dumneavoastră va putea să ne furnizeze informaţii extrem

de preţioase, cercetările se vor face în mod deosebit. Se va stărui atât cât va fi necesar! Gândiţi-vă, doamnă, la ce-l aşteaptă. Şi mai e ceva, mult mai rău: viaţa lui după ce va mărturisi. Un tânăr ca el, de familie bună, pentru care onoarea prezintă atâta importanţă… Gândiţi-vă de asemenea şi la deportarea în Germania. Se va întoarce? Va avea puterea să reziste, acolo, purtând o astfel de povară în inimă? Această povară, de care nu va scăpa niciodată, chiar dacă va supravieţui.

Ea îşi cuprinse obrajii în palme. Şi-l închipui, într-adevăr, pe François în locul celuilalt… Apoi, deodată, se gândi la Lucien. El, era sigură, n-ar ceda! Simţea în el o energie – chiar o duritate – pe care torturile n-ar face decât s-o întărească şi mai mult. Dar François…

— Din înţelegerea noastră nimic nu va rămâne scris, nicio urmă. Vă dau cuvântul meu de onoare, doamnă.

— Vă înşelaţi asupra mea!

— Ce altceva aţi mai putea face? Şi până când?

Un zâmbet fugitiv îi apăru pe buze.

— Ar fi de neconceput ca să auziţi aici măcar un cuvânt care să semene a defetism. Dar acum, când debarcarea s-a produs… Gândiţi-vă, s-ar putea ca angajamentul dumneavoastră să nu vă lege pentru multă vreme. Vă repet că fratele dumneavoastră nu va fi eliberat. Ţin, într-adevăr, să fiu cât mai sincer. Să nu vă dau nicio iluzie. Să nu vă promit nimic irealizabil. Dar ce puteţi face pentru el e capital! L-aţi scuti de atâtea chinuri la care-ar fi supus spre a-l face să vorbească, să ajungă întocmai ca celălalt, pe care l-aţi auzit denunţându-şi toţi camarazii. Şi va rămâne în închisoare, în Franţa.

Ea refuză din nou, şi mai indignată.

— Deplâng răspunsul dumneavoastră, doamnă. Pentru el. Dar şi pentru dumneavoastră… Într-o zi, peste puţin timp, veţi avea remuşcări. Sau, şi mai exact, crâncene regrete. Refuzul dumneavoastră? E calea cea mai simplă.

O privi intens.

— Pot să vă anunţ c-o să vă căiţi. Probabil, vă veţi spune că l-aţi sacrificat pentru că v-aţi gândit mai mult la dumneavoastră decât la el.

Forst îşi privi ceasul de pe mână.

— Vă rog să mă aşteptaţi o clipă, doamnă. Obligaţiile mele de serviciu…

Glasul lui se voală niţel.

— O să mă credeţi că, de n-ar fi vorba de fratele dumneavoastră – şi chiar de dumneavoastră înşivă – nu mi-aş pierde atâta timp, acum, cu o astfel de chestiune?

Anne se învârti nervoasă prin cameră. Două sau trei minute după ce Sturmbannführerul Forst ieşise, auzi glasul neamţului acela, dezbrăcat de haină. Apoi un alt glas, făcând-o să tresară. Ea se repezi la uşă, fără s-o poată deschide. Plecând, Forst trăsese probabil un zăvor sau învârtise cheia în broască.

François răspundea pe un ton rece, sfidător. Gestapovistul, străduindu-se să se exprime în limba franceză, îl interoga pe François de Thelloy vorbind încet, cu o voce care părea lipsită de convingere. Ca şi cum această muncă devenită pentru el monotonă prin rutină, l-ar fi făcut să prevadă răspunsurile lui François. Prin vizeta de metal aurit, Anne vedea profilul fratelui său, răspunzând cu glas tăios, ţinea capul niţel pe spate, într-o atitudine de dispreţ. Cu inima strânsă, Anne se gândea la celălalt, care divulgase numele membrilor cunoscuţi din reţeaua sa, comportându-se fără îndoială mai înainte, în acest birou, ca şi François.

Ventilatorul încetă să mai funcţioneze.

— Ah! Iar s-a întrerupt curentul…

Blocarea ventilatorului păru să facă şi mai agresivă dispoziţia gestapovistului. Se adresa acum lui François pe un ton furios, în care ameninţarea se observa uşor.

— Bine. Un sfert de oră. Un sfert de oră de gândire.

Atitudinea îndărătnică, dispreţuitoare, a lui François devenea şi mai vizibilă. Anne se cutremură observând că cei doi poliţişti din dreapta şi din stânga lui erau chiar

aceia care-l aduseseră aici, în cameră, pe tânărul care mărturisise tot ce ştia. Tulburată, Anne îşi închipuia ce va urma. „Sunt necesare o tărie de caracter şi o capacitate de rezistenţă formidabile. Chiar şi o insensibilitate excepţională”, spusese Sturmbannführerul Forst. Cu o clipă înainte, afirma că meseria îl obişnuise să descifreze repede caracterele. Aceste cuvinte nu lăsau să se înţeleagă că el nu-l credea pe François de Thelloy în stare să reziste metodelor studiate şi perfecţionate pentru a distruge voinţa?

Anne nu se îndoia de curajul fratelui său. Îl ştia călăuzit de elanuri generoase, dar totodată – şi tocmai prin aceasta, el se asemăna cu Emmanuel – gata să se prăbuşească după ce, tot el, fusese mai înainte în culmea exaltării. Îşi amintea copilăria lor. Anne nu fusese aproape niciodată bolnavă, dar François avusese totdeauna o sănătate şubredă. „Din cei doi gemeni, fata are mai multă putere şi caracter”. Anne îşi reaminti această frază rostită într-o zi de una din mătuşile lor. Când trebuiau să-şi înfrunte părinţii, sau să formuleze o cerere care n-ar fi fost acceptată cu uşurinţă, ea îşi lua totdeauna asupra sa această sarcină. De exemplu, obţinuse ca ei să plece în timpul vacanţei în Italia, în anul 1934, cu nişte prieteni, în loc să stea toată vara la Thelloy… Tatăl lor voia ca François să se pregătească pentru Ştiinţele Politice, facultate la care el însuşi nu reuşise să intre. Când François se hotărâse să urmeze Bele-Artele, se bizuise pe Anne spre a-i convinge pe părinţii săi.

Anne se îndreptă spre fereastră. Printre copacii cu frunzişul des, vedea lucind, sub soarele dogoritor din luna iunie, asfaltul bulevardului Foch. O bonă se întorcea din Bois de Boulogne, împingând un cărucior de copil. Băieţelul în vârstă de patru sau cinci ani care o însoţea o părăsi alergând după o mierlă ce ciugulea prin iarbă. Bona îl strigă, dar copilul, râzând, nu se grăbea s-o asculte. Pasărea zbură. Anne se gândi la aceea pe care o prinsese Lucien în grilajul de la Bois de Boulogne. Trecuse atât de puţin timp de atunci! Nici două ore…

O tânără brună, purtând o fustă largă, roşie, îşi opri bicicleta în faţa imobilului. O rezemă de un pom, pipăi cauciucul din spate care, reparat desigur de nenumărate ori, plesnise sau se dezumflase. Trei nemţi în uniforme verzi se opriseră la câţiva paşi de ea. Unul din ei se apropie, luă pompa şi începu să umfle cauciucul.

Uşa, deschizându-se undeva, în spatele ei, o făcu pe Anne să se întoarcă brusc. Forst nu puse nicio întrebare. O privi doar interogativ.

— Nu-i cu putinţă! strigă Anne.

El continua s-o cerceteze în tăcere. Stătea între uşa lăsată puţin întredeschisă şi Anne ca şi cum ar fi vrut să-i taie calea. Puţin după aceea, ea auzi, mai clar decât adineaori, vocea lui François, tăioasă, dispreţuitoare. Îi răspundea poliţistului care se interesa pe acelaşi ton indiferent ce hotărâre luase. Totuşi, Anne care-şi cunoştea atât de bine fratele, desluşea în glasul lui o schimbare de ton, o teamă instinctivă.

Anne alergă spre uşă, dar ea fusese închisă de Sturmbannführerul Forst. În spatele vizetei aurite, Anne, tulburată, ţinea ochii aţintiţi asupra chipului lui François, puţin palid, încordat, dar care păstra o expresie de mândrie, de dispreţ. Bărbatul din faţa lui, scoţând din nou batista sa mare din buzunar, îşi şterse fruntea.

Anne se gândi la străbunul care rezistase lui Joseph Le Bas. Avusese probabil această expresie mândră, dispreţuitoare, faţă de revoluţionari, apoi în căruţa care, la Arras, îl ducea spre piaţa unde se ridica ghilotina.

— Bine.

Fără îndoială poliţistul care se aflase de nenumărate ori în situaţii identice ar fi pronunţat acelaşi cuvânt cu glas slab şi François ar fi răspuns că-i hotărât să procure toate informaţiile cerute.

În mod automat, cu degetul, gestapovistul încerca să învârtă pe biroul său ventilatorul, care se oprise din cauza întreruperii curentului. Dădu plictisit din umeri. Apoi făcu un semn celor doi bărbaţi care stăteau în spatele lui

François. Luându-l pe François fiecare de câte un braţ, se îndreptară spre o mică uşă ce se deschidea pe culoarul dinspre baie. În prag, se opriră. Cei doi bărbaţi, fără a fi prea aspri, îl împinseră înainte.

— Mi s-a întâmplat să mă întreb ce-ar gândi, în caz că s-ar putea afla în asemenea locuri aceia care, de cealaltă parte a frontului, îi împing pe tinerii entuziaşti, idealişti spre aventuri care se termină astfel. Da, ce-ar gândi ei văzând la ce rezultat ar ajunge dacă ar fi aplicate discursurile, ordinele, principiile lor?

Vocea Sturmbannführerului Forst trăda o preocupare.

— Sunt în faţa băii. Îl dezbracă.

Anne simţi că i se pune o ceaţă pe ochi. Căldura din încăperea cu ferestrele deschise îi păru deodată copleşitoare. Îşi duse mâna la frunte. Forst crezu că-i gata să leşine. Simţi braţul său în jurul umerilor. Un braţ care o sprijinea fără s-o strângă. Anne tresări. Îl înfruntă cu o expresie atât de furioasă încât el păru descumpănit.

— Dumneavoastră puteţi împiedica totul, spuse el după un timp.

Cu capul, ea făcu un alt semn de refuz instinctiv, violent.

— Am crezut că vă pot face această propunere. N-are nimic exagerat, inacceptabil. Credeam că mă veţi ajuta. Ştiu ce înseamnă acest frate geamăn pentru dumneavoastră. Dar acceptaţi ce se va întâmpla! Baia nu este decât începutul… Şi rezultatul? Gândiţi-vă la acela pe care l-aţi auzit denunţându-şi toţi camarazii. Niciodată fratele dumneavoastră nu şi-ar ierta o asemenea faptă. Pentru el, ar însemna o laşitate de neuitat. Viaţa i-ar fi distrusă…

Se scurseră câteva clipe.

— Dacă stărui astfel, doamnă, este pentru că în realitate mă gândesc la dumneavoastră. Mai mult decât la el.

Vocea lui deveni mai stinsă.

— Vă pot prevesti că nici dumneavoastră nu vă veţi ierta-o niciodată. Înseamnă că v-aţi sacrificat fratele. Făcând, repet, alegerea cea mai uşoară. Da, veţi înţelege: această alegere este mai puţin curajoasă decât cealaltă. Mai puteţi încă să-l salvaţi. Şi cu ce preţ? Nicidecum acela pe care prima dumneavoastră reacţie va făcut să vi-l închipuiţi. Trebuie să depăşiţi numai concepţiile, prejudecăţile care nu mai au nicio legătură cu împrejurările pe care le trăim.

Se uită din nou la ceas.

— Acum îl vâră în cadă.

Forst crezu că ea va ţipa. Era foarte palidă. Ochii ei păreau că se dilată. Cu privirea aţintită asupra Annei el spuse:

— Îl părăsiţi?

Ea deveni şi mai palidă. Mişcă buzele. Dar vocea sa era doar o şoaptă – aproape nedesluşită – încât el trebui să se apropie de Anne pentru a-i înţelege cuvintele.

CAPITOLUL III

Lui Emmanuel Villardier îi plăcea să primească oaspeţi. Dar, din cauza firii sale schimbătoare şi fiindcă se plictisea repede, destul de curând nu-i mai socotea interesanţi pe oamenii care, o vreme, îl amuzaseră sau îi treziseră simpatia. De aceea, prietenii lui, sau, cum spunea el: „cei etichetaţi prietenii săi”, şi primiţi în bulevardul Maréchal-Maunoury, erau rareori aceiaşi mai mulţi ani în şir.

Existau, totuşi, şi câteva excepţii. Încă din anii studiilor urmate la Oxford, rămăsese prieten cu Paul Guiseny, cu toate că în relaţiile dintre ei se iveau şi pauze destul de lungi. Marie-Laure, fiica lui Emmanuel, insinua că atât Guiseny – datorită funcţiei sale la Delegaţia generală, cât şi Lauzat, de la Ministerul Producţiei Industriale, erau prea utili pentru ca Emmanuel să se sature de prezenţa lor. Totuşi, către sfârşitul ocupaţiei,

când de la niciunul din ei nu mai aştepta nimic, Emmanuel continua să-i primească tot atât de des ca şi înainte.

Îi plăcea să se culce târziu, deoarece adormea greu. De aceea, aşa cum se întâmpla adesea în timpul acela la Paris, din cauza restricţiilor de circulaţie reţinea cu plăcere până la ora primelor metrouri pe invitaţii care nu voiau să plece prea devreme. La fel cum urma să se întâmple, bineînţeles, şi în ziua aceasta când, împreună cu Anne, primeau, ca în fiecare an, cu ocazia aniversării căsătoriei lor.

Vreo douăzeci de persoane luau parte la dineu. Primii invitaţi sosiseră tocmai când se servea „insula plutitoare”. De fapt, dineul întârziase din cauza presiunii scăzute a gazului. Nemulţumit şi chiar jignit, bucătarul şef îl prevenise pe Emmanuel că nu va mai pregăti astfel de mese dacă va trebui să conteze numai pe gaz. În faţa primilor sosiţi, îi reaminti lui Emmanuel că-i ceruse o provizie de cărbuni suficientă, prevăzând greutăţile care, pe măsură ce războiul se va apropia de Paris, se vor agrava.

Bucătarul şef, ale cărui minunate bucate făceau ca Emmanuel să primească întotdeauna felicitări, era de o susceptibilitate profesională exagerată. Reamintea cu orice ocazie că timp de patru ani îşi exercitase talentele la ambasada franceză din Londra, apoi la una din marile familii de bancheri evrei din Paris, al cărei nume era cunoscut în lumea întreagă. În ziua aceea, era burzuluit şi fiindcă fusese nevoit să nu mai prepare îngheţată în forme, tocmai din cauza întreruperii curentului, ce nu îngăduia să te bizui pe funcţionarea neîntreruptă a frigiderului.

Altă dată, Emmanuel, aşa de uşor iritabil, n-ar fi răbdat ca bucătarul şef să-i vorbească pe tonul acela. Dar, din pricina neplăcerilor ce risca să i le pricinuiască eliberarea, se silea să fie răbdător, de o amabilitate permanentă faţă de fiecare servitor.

— Într-o perioadă ca aceea care se anunţă, în primul rând aceşti oameni vor fi întrebaţi despre stăpânul lor.

Ajunge o mărturie răuvoitoare din partea lor, ca să te trimită la închisoare…

În vremurile acelea de lipsuri, când a te hrăni bine reprezenta pentru mulţi dovada cea mai de invidiat a bogăţiei, a succesului în viaţă, Emmanuel şi Anne se înţeleseseră să nu-i imite pe cei care se străduiau să-şi uluiască oaspeţii cu mâncăruri mai abundente şi mai alese chiar decât înainte de război. Dar nici nu voiau să urmeze exemplul lui Robert D… despre care se povestea că-şi sporise considerabil averea, şi aşa destul de însemnată, executând pentru nemţi lucrări de fortificaţii. În iarna trecută, D… îi primise în spaţiosul său apartament de pe bulevardul Victor Hugo, încălzit ca vai de lume, scuzându-se de a nu le putea oferi decât o masă modestă, din cauza aprovizionării din ce în ce mai grele.

Emmanuel încetase să-l mai viziteze, ca şi pe Hubert M… care, crezând poate că-şi ascunde astfel îmbogăţirea, îşi ruga invitaţii să înmâneze majordomului bonurile lor de pâine şi de grăsimi.

„A întrecut măsura, socotea Emmanuel, când ne-a arătat talpa pantofilor vechi, încălţaţi anume pentru această ocazie. A crezut că-şi poate bate joc de noi, cum face propaganda de la Vichy, când ne informează că Mareşalul a completat şi a semnat formularul pentru cererea unui bon de încălţăminte…”

De altfel, printre prietenii sau relaţiile lui Emmanuel Villardier nu se aflaseră niciodată mulţi industriaşi. Prefera să primească scriitori, avocaţi, oameni politici, oameni de teatru şi chiar de cinema. De asemenea, câţiva diplomaţi…

Anne se comporta în seara aceea la fel ca întotdeauna. Zâmbetul ei nu avea nimic mecanic, nimic blazat, ca al unor gazde care-şi lasă musafirii să ghicească prea mult cât de puţină plăcere le face prezenţa lor. Cum vedea că unul din oaspeţi stă puţin deoparte, îl conducea spre cei cu care ştia că şi-ar putea găsi afinităţi. Nu uita numele persoanelor invitate şi, când le prezenta, le rostea

astfel încât să fie înţelese. Nu adresa fiecăruia aceleaşi cuvinte, care, des repetate, îşi pierd orice semnificaţie. Cu cei de care începea să se plictisească, Emmanuel se purta şi mai atent.

Totuşi, în seara aceea, expresia ei nu era oare puţin crispată – în unele clipe, chiar absentă? Marie-Laure, fiica lui Emmanuel, îşi dădu seama.

— Spre norocul vostru, se ştie că sărbătoriţi şapte ani de fericire conjugală! Nu s-ar zice, văzându-te atât de puţin transfigurată de bucurie.

Emmanuel, a cărui perspicacitate Anne o cunoştea, păru să fi ghicit şi el că soţia sa e tare frământată. Văzuse în privirea lui oarecare surprindere când, înainte de sosirea primilor invitaţi, Anne îl cam repezise pe Paul, bucătarul şef. Păruse cam mirat de glasul tăios, iritat chiar, al Annei, deşi până atunci dovedise totdeauna o fire liniştită. În seara aceea, după ce-l mustrase, schimbă cu mâna ei, nervoasă, aranjamentul florilor într-unul din saloanele de la parter. Privirea lui Emmanuel rămânea aţintită asupra ei. După plecarea musafirilor, Anne crezu că-i va pune vreo întrebare. Dar, după o ezitare, el nu spusese nimic.

De obicei, faţă de alte persoane, se purta cu ea aşa cum se cuvenea. Totuşi, în seara aniversării – şi se mai întâmplase în ultimele săptămâni – o contrazisese şi chiar îi tăiase vorba. Se înşela ea oare crezând că descoperă la el, de câtva timp, dorinţa de a o jigni, ca şi cum i-ar fi purtat pică?

Când îl văzu apărând pe Lucien la intrarea în salonul cel mare, Anne avu senzaţia că faţa i se înroşeşte brusc. Reţinut de unele obligaţii despre care nu dăduse amănunte, nu putuse lua parte la dineu. Emmanuel îl întâmpină cu o afecţiune mai vie decât cea arătată oricărui alt invitat.

După ce se înclină în faţa Annei, Lucien rămase lângă ea. N-o slăbea din ochi. Cu un accent nervos, Anne îl întrebă pe maestrul Javernant, ce mai ştie în legătură cu

doctorul Petiot despre care vorbea. Cu trei luni în urmă, poliţia, alarmată de fumul gros şi negru ce ieşea din coşul unei vile somptuoase de pe strada Le Sueur, locuită de medic, descoperise rămăşiţe omeneşti dovedind că vreo cincizeci de persoane fuseseră arse în cazan. În ziua aceea, pretindea *Paris-Soir*, doctorul Petiot se afla în Elveţia.

— De ce să fi părăsit Franţa? spuse avocatul. Doar e lăsat în pace de trei luni de zile…

Aproape fără voie Anne îşi întoarse privirea spre Lucien. Admiraţia, pasiunea ce le citea în căutătura lui o făcură să se gândească din nou la atitudinea nepăsătoare a lui Emmanuel înainte de dineu. Sperase că, după izbucnirea aceea atât de neobişnuită, simţind-o încordată, preocupată, el va fi îngrijorat.

Timp de trei zile rămăsese pradă aceloraşi gânduri, pătrunse de revoltă şi disperare. Dar îşi repetase întruna: „Astfel, el va fi pierdut…” Auzea cuvintele Sturmbannführerului Forst: „Îl părăsiţi?…” Revedea pe bărbatul al cărui cap fusese cufundat sub apă, în cada de baie. Şi, mai ales, auzea încă glasul celui pe care aceste metode îl siliseră să-şi denunţe toţi camarazii. Îl cruţase pe François de toate acestea.

Anne îşi repeta că nu avea de ales dacă, aşa cum spunea Forst, se gândea la ea mai mult decât la François. Dar ce avea să i se întâmple acum? Deodată, fără niciun motiv, avu senzaţia că este împinsă de o forţă mult mai tare decât ea, pe un drum ce o îngrozea. Nu reuşea să prevadă unde-o va duce acest drum. Avea însă o certitudine: ca să-l salveze pe François, se sacrificase…

La întoarcere, cu trei zile în urmă, se urcase imediat în biroul soţului ei. Nu era acolo. În camera sa. Pe când el se pregătea să iasă în oraş, se cuibări la pieptul lui. „Păstraţi secretul faţă de oamenii la care ţineţi”, îi recomandase Sturmbannführerul Forst. „Altfel, îi puneţi în pericol”.

Totuşi, dacă Emmanuel s-ar fi arătat îngrijorat de motivele tulburării ei, pe care i-ar fi fost aproape imposibil

să n-o observe – ar fi putut oare să nu-i destăinuie ce o frământă? îl simţea însă rece şi mai îndepărtat decât în alte dăţi când un elan o împingea spre el. Emmanuel nu ţinea, probabil, să aprofundeze, să cunoască precis cauzele acestei emoţii. O sărutase în treacăt la rădăcina părului. Părea grăbit să plece. Era îmbrăcat cu acea eleganţă discretă şi foarte sigură devenită mândria tatălui său, fondatorul Atelierelor şi forjeriilor Villardier, despre care umbla vorba la Paris că nici cei mai buni croitori nu l-ar putea face vreodată să arate altfel decât ca un muncitor împopoţonat cu haine de sărbătoare. Destul de înalt, Emmanuel rămăsese la fel de zvelt ca şi în urmă cu cincisprezece ani. Faţa proporţionată, îngrijită, nu-i trăda vârsta de patruzeci şi trei de ani, în ciuda începutului de chelie şi a trăsăturilor uneori obosite, ce conturau o impresie de plictiseală – impresie accentuată de câtăva vreme de o uşoară încovoiere a umerilor.

Fără a-şi da osteneala de a vorbi cu multă convingere, invocase o adunare la Camera sindicală, urmată de un dineu. În faţa lui, în timp ce trăia o dramă cum nici nu-şi închipuise vreodată, Anne înţelesese brusc, în ziua aceea, că era singură…

Pe bulevard se auzeau fluierături, de altfel destul de potolite. În faţa unuia din cele mai frumoase palate din arondismentul al 16-lea, un responsabil cu apărarea pasivă înzestrat cu simţul convenienţelor nu putea să dea dovadă de aceeaşi severitate ca într-un cartier modest.

— O perdea prost trasă. În camera ta, desigur, îi spuse, peste o clipă, Emmanuel Villardier fiicei sale.

— Particip şi eu la rezistenţă, din moment ce devine o activitate tot mai la modă! răspunse ea. Ajut, în felul meu, pe prietenii noştri englezi şi americani să se orienteze deasupra Parisului ca să-şi zvârle bombele cunoscând bine locurile.

El îi aruncă o privire furioasă. Se iscă o ceartă, curmată tăios de Emmanuel. Pe înserate, înainte de dineu, Gerhard Scheuber trecuse pe la ei şi jucase ping-pong cu

Marie-Laure. Ar fi rămas bucuros şi seara. Iar Marie-Laure ar fi fost fericită. Dar Emmanuel nu ţinea să prezinte în casa lui, la 15 iunie 1944, un neamţ, faţă de care numeroşi invitaţi ce urmau să sosească, nu mai puteau avea sentimente deosebite de prietenie.

— Nu mai întâlneşti oameni interesanţi! exclamase mânioasă Marie-Laure.

Rostise numele unui scriitor a cărui conversaţie o distra în mod deosebit. După ce se declarase de partea Revoluţiei Naţionale şi a Europei Noi, cu patru ani în urmă, nu găsise de cuviinţă să-şi schimbe acum opiniile. Marie-Laure susţinea că tatăl ei, care poseda toate cărţile acestui autor, cu dedicaţie, apreciase, an de an, articolele sale: „lucide şi curajoase”, „imprudente”, „inacceptabile”...

— Ai văzut în *La Gerbe* de săptămâna asta, pe pagina unde apare articolul lui, un desen care, este cazul s-o spunem, redă foarte bine starea de spirit actuală? Desenul reprezintă o persoană cu un aer grav şi pe croitorul său. Croitorul: „Aşadar, să vă întorc haina?” Clientul, dezorientat: „Aşteaptă, totuşi, ziarele de seară...”

Marie-Laure nu pierdea niciodată ocazia de a-şi ironiza astfel tatăl, pe care – socotea ea – avea motive serioase să fie supărată. În primul rând, îi imputa felul de a fi, distant, care împiedica orice efuziune.

— Ar fi îngheţat până şi o afecţiune mai năvalnică decât a mea, spunea Marie-Laure. Mama mi-a povestit că doar doi ani de căsnicie cu ei au întrecut tot ce se poate concepe în materie de viaţă ratată. De altfel, şi el păstrează o amintire la fel de neplăcută ca şi ea. Am impresia că-mi poartă pică, considerându-mă responsabilă de această căsătorie, deoarece a fost silit s-o ia de nevastă în clipa când venirea mea pe lume devenise neîndoielnică. Şi, bineînţeles, avea vârsta când crezi că mai poţi face încă mulţi ani pe tinerelul! Dar, în această chestiune, oare eu port vina cea mai mare?

Mama lui Marie-Laure se măritase după aceea cu un diplomat numit consul în India, în primăvara anului 1939.

Nesuportând clima, Marie-Laure fusese nevoită să se întoarcă numaidecât în Franţa. Tatăl său o primise fără prea mult entuziasm. Şi, la început, atitudinea agresivă a tinerei fete faţă de Anne, făcuse ca, un timp, relaţiile dintre ei să fie cam încordate. Pe Marie-Laure o enerva că era totdeauna nevoită să ceară în repetate rânduri tatălui ei banii necesari pentru ceea ce numea ea „a-şi ţine rangul”. Întrucât nu se arăta defel înclinat spre economie, ea nu vedea în această purtare decât dorinţa de a o şicana. Pentru a nu mai recurge la ajutorul lui, Marie-Laure făcuse câtva timp – împreună cu camarazii de vârsta ei – trafic de ţesături, ţigări şi chiar cartele de pâine falsificate. De-ndată ce-şi dăduse seama de acest lucru, Anne interveni cu hotărâre. Şi acum avea personal grijă ca tânăra fată să nu ducă lipsă de banii de care declara că are nevoie.

Marie-Laure ironiza, de câte ori avea ocazia, măsurile de precauţie luate de tatăl ei în vederea eliberării. Ba chiar părea că-şi dă silinţa să zădărnicească, prin intervenţii deplasate, eforturile depuse de Emmanuel, când manifesta o stare de spirit impusă, după părerea lui, de prudenţă.

În săptămâna precedentă, cu ocazia unui dejun la care toţi oaspeţii lui Emmanuel Villardier fusesem – după afirmaţiile lor – adversari ai politicii de colaborare, se discuta, aşa cum se cuvenea, despre presa din Paris. Emmanuel citase, aprobând, următoarea apreciere a unui ziar clandestin: „Presa pariziană are un singur redactor, doctorul Eich. Toate celelalte semnături sunt pseudonime”.

— În orice caz, eu nu las să treacă nicio săptămână fără să citesc *Je suiş partout*[17], declarase liniştită Marie-Laure. Un ziar bine făcut!... Şi ai cărui redactori au dreptate să spună că ei nu s-au dezumflat.

Întorcându-se către tatăl ei, adăugă:

— Nu ştiu dacă Alain Laubreaux, François Vinneuil sunt pseudonime. Dar nu spuneai chiar tu că nu există critici mai buni de teatru şi de cinema?...

---

17 Săptămânal de dreapta, susţinând politica de colaborare cu naziştii (n.tr.).

Tatăl ei o întrerupse:

— Marie-Laure nu s-a lecuit încă de o manie specifică vârstei sale: de a se singulariza cu orice preţ. Şi, pentru această generaţie cel mai sigur mijloc de a atrage atenţia este să scandalizeze! Azi, pretinde că-i plac ziarele colaboraţioniştilor. Dar se fereşte să ne reamintească acum că la 11 noiembrie 1940 manifesta şi ea alături de alţi studenţi în piaţa de l'Étoile, agitând cât putea două prăjini[18]. Îşi petrecea serile desenând crucile Lorenei pe ziduri. Când evreii au fost obligaţi să poarte steaua galbenă, ea le strângea mâna când îi întâlnea pe stradă, chiar în faţa nemţilor...[19]

— Asta dovedeşte că nu mă las dusă de curent, sublimase maliţios Marie-Laure. Îmi amintesc chiar de un dineu, spre sfârşitul anului 1940, la care participau mulţi dintre prietenii noştri antipétainişti aflaţi azi aici. N-am scandalizat toată lumea, numindu-l pe Pétain, „Comandantul Declinului?”

— A doua zi după Montoire[20], domnişoara se remarca, ţipând cât o ţinea gura, la o manifestaţie studenţească pe Bulevardul Saint-Michel: „Laval la spânzurătoare! Pétain la culcare!”[21] O după-amiază întreagă am trebuit să fac intervenţii ca s-o lase în libertate...

— A naibii libertate! M-ai expediat în Elveţia. Doi ani

---

18 În franţuzeşte gaule. În felul acesta, studenţii îşi manifestau simpatia lor pentru generalul de Gaulle (n.tr.).

19 La 5 iunie 1942, naziştii au publicat o ordonanţă prin care evreii erau obligaţi să poarte o banderolă galbenă cu steaua lui David. Spre a-şi demonstra simpatia faţă de evreii astfel persecutaţi, mulţi francezi purtau şi ei, în derâdere, flori galbene, batiste galbene la piept sau steaua lui David din hârtie. Mulţi dintre aceşti simpatizanţi au fost ridicaţi de pe străzi şi expediaţi în lagărul de la Drancy (n.tr.).

20 La 24 octombrie 1940, Hitler l-a întâlnit pentru prima oară pe Pétain la Montoire, un orăşel pe malul Loarei, stabilind primele baze ale colaborării franco-germane. Mareşalul Pétain a adresat apoi la radio un apel francezilor, îndemnându-i să colaboreze cu ocupantul (n.tr.).

21 În original, lozinca e versificată: *„Laval au poteau! Pétain au dodo!”* (n.tr.).

de internat. Doi ani de lagăr!

— Dacă te-aş fi lăsat să te porţi aşa, ai fi făcut internatul în Germania. Şi de acolo te întorci mai greu decât din Elveţia.

Marie-Laure se apropie de grupul din jurul Annei. Simţindu-se observat de tânăra fată, Lucien întoarse capul spre ea. Marie-Laure avea un chip plăcut, cu nasul foarte mic, privirea – vioaie, expresia deseori maliţioasă. Părul castaniu îi cădea pe umeri. Rochia de muselină albă, imprimată cu buchete, al cărei cordon era format din două funde mici înnodate în faţă, îi acoperea umerii şi partea de sus a braţelor, bronzate cu răbdare la soare. Umerii cam slăbuţi, braţele pe care Marie-Laure nu le socotea destul de rotunde. Când se compara cu Anne, îşi deplângea adesea formele nu prea reliefate.

— Nu te-am văzut niciodată dansând. M-ar amuza să încercăm. Probabil că-ţi va fi mai greu decât în biroul de studii al uzinei.

Aşa cum se întâmpla de multe ori, i se adresă lui Lucien cu voce acră şi aproape tot atât de agresivă ca atunci când îi răspundea tatălui său. Anne nu cunoştea încă motivul acestei atitudini.

Marie-Laure şi Lucien traversară un salon unde fuseseră instalate mesele de bridge pentru a ajunge în camera în care şapte sau opt perechi dansau *slow*.

— Eşti mai talentat decât bănuiam, recunoscu Marie-Laure când discul se opri. Dar swing?… Mă tem că nu vom putea face experienţa astă-seară. Uită-te la mutra oamenilor de aici. Nu sunt genul ăsta…

Pe un ton mai prietenos, îi spuse, în clipa când sirenele anunţau o alarmă:

— Fiindcă tot n-ai putut lua parte la dineu, hai să mergem la bufet.

Lângă bufet, Pierre-Edmond Blan, autorul dramatic, afirma că – în ciuda stăruinţelor mai multor directori de teatru – nu fusese de acord să i se joace o piesă terminată cu doi ani mai-nainte.

— Înţelegeţi… N-aş vrea să risc să mă aplaude aceşti domni în uniforme verzi.

— Dar cele trei piese reprezentate de la începutul ocupaţiei? Oare modestia va împiedicat să vă temeţi că ar putea fi aplaudate de „aceşti domni?”

Făcându-se că n-a auzit întrebarea obraznică a lui Marie-Laure, Blan expuse cu convingere cum, timp de patru ani, rezistase (părea mulţumit de cuvânt) atât ofertelor extrem de avantajoase, cât şi ameninţărilor discrete ale Societăţii producătoare de filme „Continental”, dornică să-l angajeze ca autor de dialoguri şi scenarist.

Anne însoţea la bufet nişte invitaţi de-abia sosiţi, când Marie-Laure, după ce se despărţise de Lucien, apăru, din nou foarte agitată. Îi făcu repede semn Annei şi o trase în colţul unde se afla Lucien.

— Ce ruşine! Ea e. Sunt sigură… S-o aducă aici! Şi încă în ziua aniversării căsătoriei voastre!

Anne se îngălbeni şi mai mult.

— A venit cu Barowski, codoşul ăla bătrân, spuse Marie-Laure.

Lui Leon Barowski, un agent de publicitate cinematografică, nu-i scăpa niciun amănunt din viaţa particulară a actorilor cunoscuţi. Repeta indiscreţiile auzite într-un fel pe care Emmanuel, de la care Barowski împrumuta deseori bani, îl considera amuzant. După perioade, uneori destul de lungi, când Emmanuel se dezinteresa de el, Barowski reapărea, mereu vesel şi deosebit de respectuos faţă de Anne.

— Nu se dă bătut, pentru că dragul meu tătic lui i se adresează, când simte nevoia să-şi procure o actriţă mediocră şi docilă, bine făcută şi nestânjenitoare, conchise Marie-Laure.

Tânăra fată brună, foarte drăguţă, înaintând, între Barowski şi Emmanuel, arbora un surâs reţinut, vizibil intimidată de faptul că zumzetul conversaţiilor slăbise, în timp ce toate privirile se întorceau spre ea. Rochia de jerseu alb, foarte puţin decoltată, îi punea în valoare bustul

şi talia aşa cum meritau.

Emmanuel o prezentă. Când ajunseră în dreptul Annei, se opri ca să stea de vorbă cu Pierre-Edmond Blan.

Barowski, cu uşurătatea lui obişnuită, o recomandă pe tânăra fată Annei şi lui Marie-Laure. Le asigură că în curând se va vorbi despre talentul ei. Era pe punctul de a semna un contract pentru un rol important, într-un film ce se va turna, îndată ce va fi reluată activitatea normală în studiouri.

— Am şi auzit vorbindu-se de dumneata, domnişoară, spuse Marie-Laure. Şi nu mi-e greu să cred în talentul dumitale, când privesc acest colier, această brăţară şi această rochie…

Marie-Laure se exprima într-un mod care n-ar fi fost dezaprobat de o femeie de lume, deprinsă de o viaţă întreagă să debiteze amabilităţi de soiul ăsta, cu glas suav şi cu un aer binevoitor perfect imitat. Tânăra fată brună se roşi şi zâmbetul ei deveni şi mai forţat. Acceptă aproape grăbită invitaţia la dans a maestrului Javernant, în timp ce şuierau primele obuze trase de apărarea antiaeriană.

— Doar n-o să tolerezi una ca asta! exclamase indignată Marie-Laure. Merge prea departe!

Tăcută, Anne se gândea la ziua când, la Cannes, la începutul verii anului 1939, plecase brusc aflând că soţul ei adusese o tânără femeie, cu care se întâlnea după-amiază la Majestic. În aceeaşi seară, Emmanuel se întorcea şi el la Paris. O regăsise la părinţii ei, care nu şovăiră să-i amintească Annei că fuseseră împotriva acelei căsătorii. Dar repetau, totodată, că în familia lor divorţul era necunoscut şi inadmisibil. Emmanuel o rugă stăruitor să-şi reia viaţa comună. Acceptase, nu numai din cauza scuzelor lui, dar şi pentru că nu se resemna să fie înfrântă. Apoi, rămăsese legată de Emmanuel, care, uneori, mai avea atenţii delicate faţă de ea şi părea aproape tot atât de îndrăgostit ca înainte de căsătorie. Nu se plictisea niciodată cu el. Desigur, unele trăsături de caracter ale soţului ei o contrariau profund. Şi nestatornicia aceea,

agravată de la un timp, purtarea lui distantă şi rece… Se potrivea atât de puţin cu firea sinceră a Annei, cu dragostea ei! Dar ştia că el nu avea nimic din mediocritatea şi îngustimea de spirit pe care le descoperea la alţii. Dorise cu ardoare ca viaţa ei cu Emmanuel să fie reuşită. De aceea, se străduise să-l înţeleagă bine. Fără îndoială izbutise, chiar prea bine. Asta nu-i plăcea lui Emmanuel, înclinat instinctiv spre discreţie, a cărui înfăţişare rece, distantă, însemna un mijloc de a-şi ascunde ceea ce el îşi considera punctele slabe.

Ce-l îndemnase să-şi invite amanta astă-seară? Anne avea impresia că el nu-i ierta nu numai de a-l cunoaşte prea bine, ci şi de a şti ceea ce alţii ignorau…

Tirul apărării antiaeriene devenea tot mai puternic. Emmanuel Villardier şi cei mai mulţi invitaţi ieşiră în grădină.

— Vino să vezi, zise Marie-Laure Annei. Astă-seară s-ar zice că merită osteneala…

Căutând avioanele, proiectoarele descriau dâre de lumină foarte lungi şi mobile, în timp ce nenumărate proiectile roşii ca focul brăzdau cerul, explodând foarte sus.

— N-aţi prevăzut că un foc de artificii ne va înfrumuseţa serata!

— Se aud motoarele avioanelor… Semn bun: de data asta nu-şi vor descărca bombele de la o înălţime prea mare…

— Aşadar, sunt englezi!

— De Rusalii, două mii de morţi la Marsilia, aproape nouă sute la Saint-Etienne, şase sute la Lyon.

— Şi la Paris?

— Două sute patruzeci.

— Să sperăm că vom continua să fim în coada listei.

— După o apreciere comunicată de Laval, la ultimul consiliu de miniştri, bombardamentele ar fi cauzat în Franţa moartea a vreo 50.000 de oameni şi rănirea a peste 70.000.

Zgomotul motoarelor devenea şi mai perceptibil, în timp ce intensitatea tirului artileriei antiaeriene creştea. Apoi tot cerul, înspre sud, fu luminat de rachetele luminoase lansate de bombardiere.

— Asta-i pentru Villacoublay.

— Sau Villeneuve-Saint-Georges.

— În primăvară, a căzut la Créteil, unde nu e nicio uzină…

Nimeni nu părea grăbit să intre în casă, în noaptea aceea de vară caldă încă, în care o adiere uşoară aducea răcoarea din Bois. Pe lângă Lucien şi Anne, treceau prin întuneric, fără să se grăbească, mici grupuri. Majoritatea convorbirilor nu se mai refereau la raidul din noaptea aceea.

— Da, reluarea ofensivei e încurajatoare. Dar mă aşteptam ca debarcarea să aibă un efect mult mai stimulator asupra Bursei.

— În ciuda lipsei a două milioane de bărbaţi, curba naşterilor creşte regulat. Am văzut cifrele: 490.000 în ’40,541.000 în ’42,590.000 anul trecut.

— Guvernul se laudă, pentru a sublinia eficienţa codului familiei[22] şi politicii sale în acest domeniu… Dar nu crezi că mulţi dintre aceşti nou-născuţi vor avea părul blond şi un tip mai curând nordic?

— Nu uita că, drept compensaţie, prizonierii francezi care lucrează în ferme şi muncitorii trimişi dincolo de Rin au, pare-se, mult succes.

— Desigur! Nu trebuie să fi rămas pe acolo niciun neamţ pe jumătate valid. Toţi sunt mobilizaţi. Atunci, cum să nu fie apreciaţi tinerii francezi?

— Legea ofertei şi a nemţoaicei, ca să zicem aşa.

— Aveţi veşti despre Tristan Bernard[23]?

---

22 Guvernul de la Vichy crease un cod al familiei, în care acorda diferite avantaje soţiilor şi mamelor (n.tr.).

23 Romancier şi autor dramatic (1866-1961), de origine evreiască; a fost arestat de către Gestapo la Cannes, în octombrie 1943 şi încarcerat

— Ultima oară când l-am văzut, pe Croisette, în ’41, rămăsese acelaşi. „Nimic nu mai merge, dragă prietene, mi-a spus cu zâmbetul lui bonom. Toate conturile sunt blocate. Şi toţi cei cu numele de Bloch sunt număraţi”[24].

— Cunoaşteţi gluma lui cea mai impresionantă? Când a fost arestat, împreună cu soţia lui, i-a spus: „Trăiam cu teama în suflet. Vom trăi cu speranţa”.

— Sacha l-a salvat, nu-i aşa?…

— Laval mi-a spus: „Acolo unde am fi avut nevoie de Lyautey, l-am avut pe Pétain”.

— Dacă aviaţia aliată continuă să ne distrugă reţeaua feroviară, cum se va hrăni un oraş ca Parisul? Putem prea bine să cunoaştem foametea fără să fim asediaţi ca în ’70.

— Guvernul se preocupă de asta. Se strâng stocuri de rezervă. Trupele din Normandia sunt îndrumate spre Paris, cu propriile lor mijloace, în etape mici.

— Aş fi putut accepta să colaborez. Dar n-am vrut…

Când schijele proiectilelor apărării antiaeriene căzură pe acoperiş, Emmanuel îşi rugă oaspeţii să intre în casă. Anne voia să-i urmeze dar, pe neaşteptate, în umbra unde şedeau, sub salcâmi, mâna lui Lucien o strânse pe a ei. Ar fi vrut să plece de lângă el, să intre cu ceilalţi. Dar nu se clinti.

În depărtare, în partea unde cerul era încă în întregime luminat, se auzeau exploziile primelor bombe. Când fură singuri în grădină, ea avu tăria să urmeze hotărârea luată cu trei zile în urmă, la Bois, când se întorsese spre maşină, încet, îşi trase mâna.

– împreună cu soţia sa – la Drancy. După intervenţiile mai multor personalităţi artistice, printre care dramaturgul şi actorul Sacha Guitry şi actriţa de teatru şi cinema Arletty, a fost eliberat (n.tr.).

24 Joc de cuvinte intraductibil, referindu-se la obligaţia evreilor, din zona ocupată, de a se înregistra la poliţie, ca apoi operaţia de ridicare de la domiciliile lor şi trimiterea în lagăre să poată fi uşor efectuată (n.tr.).

— Anne…

Nu-i rostise încă niciodată numele, când i se adresa. Foarte aproape de ea, îi vorbea cu o înflăcărare ce nu se mai străduia s-o stăpânească. Iar inima ei bătea repede, în timp ce-i mărturisea dragostea sa, cu un glas în care se simţea un fel de rătăcire.

Apoi evocă tot ce simţise în prima zi când o văzuse. Timp de peste trei ani se silise să-şi domine sentimentele care nu puteau, îşi repeta el, să ducă nicăieri şi la început le socotea vinovate. Reuşise doar să nu le mărturisească niciodată.

— Totuşi, când mă aflam în faţa dumitale…

Ea dorea să oprească şirul mărturisirilor. Dar tăcea. Oare fiindcă aflase, deunăzi, că Emmanuel îşi adusese prietena la Champbreuil, o îmbrăţişase Lucien în Bois, pe Anne, sub stejarul unde se adăpostiseră de ploaia torenţială? Iar acum, prezenta amantei lui Emmanuel la această serată îl îndemna să îndrăznească a-i mărturisi, în sfârşit, Annei că o iubeşte? Ca şi când i-ar fi ghicit gândul, el şopti:

— N-aş fi putut să mai păstrez multă vreme tăcerea.

O lungă coloană de foc se înălţa, înspre sud, lăţindu-se pe cer. Depozitele de benzină ardeau. Duduitul de motoare al avioanelor se îndepărta, iar intensitatea tirului apărării antiaeriene descreştea. Lucien declară că lui Emmanuel Villardier îi datora situaţia importanţă ce o deţinea la treizeci şi doi de ani. Dar nu se gândea să rămână la uzină… În cele din urmă, ea îl întrerupse.

— Nu e prima aventură a soţului meu. Eu, care îl cunosc, ştiu că spune adevărul când îmi afirmă că asta nu are mare importanţă. Mi-a repetat deseori că ţine la viaţa noastră comună. Şi cred că aşa e. Am luptat. Împotriva mea însămi, uneori. Dar n-aveam încotro… Să nu crezi că mi-a fost uşor să mă comport astfel. Dacă aş fi urmat înclinarea caracterului meu, n-aş fi suportat nimic. Aş fi plecat, cum am fost deseori ispitită s-o fac. Cum am şi făcut, o dată…

— Mai crezi şi azi că ai putea găsi aici ce doreşti? Ce meriţi…

Lucien nu schiţa niciun gest de îmbrăţişare. Dar în glasul lui vibra o înflăcărare, o pasiune atât de puternică, încât Anne se simţea şi mai profund emoţionată decât cu trei zile în urmă, când o strânsese o clipă în braţe.

O învăluia o căldură necunoscută până atunci. Prezenţa acelei tinere brunete, jignirea adusă de soţul ei în această seară… Totul se estompa. Chiar şi ceea ce nu se putea şterge: întâlnirea de a doua zi cu Sturmbannführerul Forst nu-i mai apărea într-o lumină atât de înspăimântătoare. Neliniştea era înlocuită nu numai de o vie hotărâre de a birui încercarea, ci şi de o neaşteptată nădejde.

Foarte aproape de ea, Lucien continua să-i vorbească. Pasiunea ce o exprima, privirea aţintită asupra ei nu şi-o închipuise atât de profundă, de pătimaşă chiar. O privire pe care în clipa aceea şi-o întoarse într-altă parte, vădind, cum observase Marie-Laure, o stânjeneală, o tulburare cu totul neobişnuite la un tânăr atât de sigur pe sine.

— Lucien…

Ea reuşi să spună, cu glas înăbuşit:

— Nu-mi mai vorbi astfel.

El o apucă de braţul dezgolit. Anne tresări. Obrazul lui Lucien era foarte aproape. Anne se sili să se stăpânească. Se dădu îndărăt, cu oarecare bruscheţe. Apoi, numaidecât, se îndreptă spre casă.

Fu surprinsă, văzând, în oglinda mare din vestibul, ce schimbată era expresia feţei sale. Paloarea îi dispăruse. Privirea îi strălucea… Avea senzaţia că revenea la viaţă.

CAPITOLUL IV

— Sunt mirat, doamnă, că n-aţi avut prilejul să culegeţi informaţii demne de a fi notate, ascultând pe cei mai importanţi dintre invitaţii dumneavoastră. Unii dintre

aceştia au rămas până dimineaţă.

— Niciodată nu voi putea face ceea ce îmi cereţi! exclamă ea.

— Am obţinut un rezultat de care puteţi fi mulţumită, sublinie Sturmbannführerul Forst. Fratele dumneavoastră n-a fost supus formalităţilor obişnuite de interogatoriu. Nici deportat în Germania. Iată-l liniştit la Santé. Un loc care, actualmente, ar părea multora de invidiat. Va rămâne acolo, în siguranţă.

Forst făcu o pauză.

— Cu condiţia ca şi dumneavoastră s-o doriţi. Şefii mei au acceptat, cum am prevăzut, schimbul propus. Dar la noi, la toate nivelele, se fac controale în mod permanent.

Cu patru zile în urmă, când dăduse ordinul să se suspende, pentru François de Thelloy, ceea ce numea „formalităţile de interogatoriu”, Forst îi spusese Annei:

— Vom avea deci prilejul să ne revedem destul de des, doamnă. Dar nu aici… Mi se pare preferabil, într-adevăr, să nu veniţi cu regularitate pe bulevardul Foch, în această casă cam prea cunoscută.

Îi dăduse întâlnire într-un imobil din strada Troyon, la intrarea căruia figurau firmele mai multor societăţi, dintre care o casă producătoare de filme. La al cincilea etaj, la dreapta, pe o uşă, o plăcuţă:

Serviciile economice ale Noii Europe.

Birou de achiziţii

Anne n-avusese nevoie să-şi spună numele. O secretară, care la intrare, în faţa maşinii de scris, nu părea să aibă mare lucru de făcut, o condusese într-un birou unde o aştepta Sturmbannführerul Forst. Un birou de trei ori mai mic decât acela din bulevardul Foch.

El purta un costum bleumarin, cu dungi, dintr-o stofă cam groasă, care nu era desigur chiar cea mai potrivită pentru ziua caldă de iunie. Văzându-l astfel îmbrăcat, Anne avusese întâi impresia că se află în faţa unui om mai puţin de temut decât cel de pe bulevardul Foch, când purta uniforma S.S. Dar cuvintele şi tonul Sturmbannführerului

Forst nu-i îngăduiau să păstreze multă vreme această impresie.

Cu patru zile în urmă, pe bulevardul Foch, nu-i acordase el o atenţie binevoitoare? Părea în primul rând preocupat s-o convingă pe Anne de-a cruţa fratelui său consecinţele arestării. Azi, tonul îi era mai tăios. Modul în care îi amintea, fără menajamente, ameninţarea care apăsa asupra lui François, o surprindea oarecum.

— Această situaţie vă revoltă, doamnă. Dar vă rog să n-o consideraţi mereu în acelaşi fel. Amintiţi-vă că nu trăim vremuri normale. Suntem în război. Un război atât de deosebit de celelalte. Ceea ce se întâmplă e una din consecinţe…

— Pentru mine, nimic nu putea fi mai rău!

— Dacă aţi şti câţi au intrat astfel în slujba noastră… La Paris, ca şi în altă parte.

Clătină din cap.

— Gândiţi-vă că în lumea întreagă bărbaţi, femei s-au văzut siliţi să acţioneze aşa cum trebuie să procedaţi dumneavoastră. Pentru a salva pe cineva… Sau, deseori, ca să scape ei înşişi dintr-o situaţie primejdioasă sau compromiţătoare. Au trăit o dramă asemănătoare cu a dumneavoastră. Au cunoscut starea dumneavoastră de spirit… Apoi s-au obişnuit.

Aceste cuvinte o făcură pe Anne să se înfioare.

— V-aţi salvat fratele. Iată la ce trebuie să vă gândiţi în primul rând! Şi să vă îmbărbăteze, dacă e nevoie.

Îşi trecu mâna prin părul blond deschis, netezit deasupra frunţii înalte, cu tâmplele larg descoperite.

— Vă înţeleg bine şovăielile. Poate că rolul de informatoare pe care vi l-am sugerat dezgustă, mai ales un caracter ca al dumneavoastră… Ei bine, o să vă ajut.

Ea îşi înălţă privirea spre chipul cu ten palid, cu ochii albaştri şi reci.

— Azi, o să vă indic o sarcină deosebită. Simplă… Şi nu vi se va cere nimic altceva.

Îşi frecă mâinile puţin nervos.

— Vă amintiţi că pe bulevardul Foch, am vorbit despre căpitanul Scheuber… Vă vizitează cu regularitate, îl cunoştea pe bărbatul dumneavoastră cu mult înainte de război. V-am spus că sunt informat asupra originii relaţiilor de afaceri, apoi de prietenia dintre familiile Scheuber şi Villardier. Oţelăria familiei Scheuber e una din cele mai importante din Essen. Ştiu că furnizează de multă vreme materii prime Atelierelor şi forjeriilor Villardier… Gerhard Scheuber trebuie să urmeze tatălui său, deoarece fratele său mai în vârstă a ales cariera militară. S-a comportat foarte bine în Polonia, în Franţa, în Africa, în Italia. E căpitan la treizeci de ani. A fost citat de patru ori pe armată. Crucea de fier clasa I. Rănit de două ori…

Anne continua să-l privească, lăsând să se înţeleagă că nu ghicea de ce începuse să vorbească despre Gerhard Scheuber.

— Ah! e regretabil că un ofiţer de o asemenea valoare n-a ştiut să rămână pe drumul de unde şi-a servit ţara în mod exemplar. A avut ghinionul să lege prietenii primejdioase. Apoi, influenţa mediului familial şi a anumitor cercuri de ofiţeri…

Surprinsă, Anne află că Gerhard Scheuber participă la un complot împotriva lui Hitler şi a regimului naţional-socialist.

— Contrar celor ce se cred în străinătate, a existat totdeauna, încă din 1933, o opoziţie în Germania. Sau, mai exact, opoziţii. Se înţelege că noi am procedat cum am putut mai bine ca să-i venim de hac. Dar eşecurile militare momentane fac să crească numărul adversarilor regimului. Şi mai ales în armată. Scopul complotiştilor? Să negocieze cu duşmanul încheierea păcii, de îndată ce vor pune mâna pe putere. Ei se justifică pretinzând că războiul e pierdut. Deci este necesar să se termine cât mai repede ca să cruţe Germaniei distrugeri, sacrificii şi să se evite zdrobirea armatelor noastre. Şi ei cred că un nou guvern, mai liberal, va obţine condiţii mai bune de pace.

Clătină din cap.

— Îmi închipui că acest program vi se pare lăudabil. Dar Churchill şi Roosevelt au fixat la Casablanca[25] linia lor de conduită faţă de Germania: capitulare fără condiţii. Conspiratorii îşi fac iluzii. Şi, oricum, nu vor reuşi să răstoarne guvernul! N-o să vă dau, se înţelege, amănunte despre ceea ce ştim în legătură cu complotul… Dar interesează să fim şi mai bine informaţi. Pentru a interveni în mod decisiv la momentul potrivit. Trebuie să controlăm extinderea complotului, să urmărim întreaga desfăşurare. Mai ales la Paris… Cercul ofiţerilor e cât se poate de închis. La Majestic sau Raphaël, agenţii noştri sunt cunoscuţi… Ceea ce se petrece la Paris este, mă înţelegeţi, foarte important de când cu debarcarea. Apropierea frontului oferă tentaţii, posibilităţi celor care plănuiesc să trateze cu duşmanul.

Declară că nu mai există nicio îndoială asupra participării lui Gerhard Scheuber la complot. Mărturisirile unui membru civil al conspiraţiei, arestat cu vreo zece zile în urmă, în Germania, dezvăluise rolul căpitanului Scheuber la Paris.

— De altfel, dacă n-avea acest motiv să se afle aici, în actuala etapă a războiului, n-ar fi acceptat, acum două luni, postul de la Paris… În Franţa, eu am răspunderea să descopăr adevărul despre această chestiune. Nu l-am arestat pe căpitanul Scheuber. Aveam un alt plan…

În timp ce continua, Anne, uluită, văzu deodată limpede. Ceea ce se petrecuse cu patru zile înainte, pe bulevardul Foch, căpăta acum un alt înţeles. Îşi dădu acum seama că Forst ştia atunci ce voia de la dânsa. Drama pe care o trăia nu mai păstra aspectul unui eveniment imprevizibil, al unei fatalităţi… Apoi îşi puse întrebarea: fratele ei nu fusese oare arestat pentru că Forst, hotărât să se servească de dânsa, avea nevoie de acest mijloc ca s-o constrângă să se supună?

— Oameni ca Scheuber şi prietenii săi, prin educaţia şi obiceiurile lor, nu erau destinaţi să devină conspiratori.

25 Conferinţa a durat de la 14 la 24 ianuarie 1943 (n.tr.).

Se dovedesc totuşi prudenţi şi abili. Organizaţia lor e destul de bine împărţită pentru ca arestările operate până acum să nu ne fi dat posibilitatea să zdrobim conspiraţia, să ajungem până la elementele cele mai active. Apoi, evoluţia situaţiei militare poate, de la o zi la alta, să le modifice planurile. Şi important e să fim preveniţi… Scheuber e tânăr, mare amator de femei. Să plasăm în calea lui una dintre acelea pe care ne putem bizui? Am simţit nevoia, în acest caz, de a da dovadă de mai multă imaginaţie. O dansatoare? Una dintre acele femei fără personalitate, cărora soţul dumneavoastră le consacră, în mod inexplicabil, timpul său? El ar bănui-o…

Ea se ridică brusc.

— Faţă de dumneavoastră nu i-ar trece prin cap să fie neîncrezător, nici măcar prudent. Prietenia dintre cele două familii… Chiar şi pe dumneavoastră v-a cunoscut înainte de război, nu-i aşa?… Sunteţi o femeie de lume, în sensul adevărat al cuvântului. O femeie pe care n-o poţi decât admira. Pentru aceste motive şi pentru altele, contând cel puţin tot atât, el se va destăinui încetul cu încetul. Şi chiar repede, dacă vreţi dumneavoastră.

În timp ce Anne răspundea indignată, el o contempla pe tânăra femeie care se ridicase în faţa lui, înaltă, zveltă, în rochia dintr-o ţesătură mată albă, al cărei decolteu triunghiular era, ca şi mânecile, uşor drapat. Părul lung cu reflexe arămii îi încadra faţa care deveni brusc mai palidă. Nasul mic părea că se subţiază. În privirea limpede, o lucire mânioasă. Furia care îi însufleţea chipul, calm de obicei şi chiar, în faţa lui Forst, de o răceală dispreţuitoare, dădea Annei o nouă înfăţişare.

Fără să pară că a auzit-o, Forst reluă:

— Cunosc purtarea soţului dumneavoastră…

Reacţia impetuoasă a tinerei femei nu-l împiedică să adauge:

— În privinţa aceasta, niciun scrupul nu vă poate reţine.

Deodată, Anne îşi aminti de unele presupuneri pe

care le făcuse retrăind cu înfrigurare ce se întâmplase pe bulevardul Foch. Gândindu-se la privirile lui Forst, la cuvintele rostite cu un glas al cărui timbru era voalat, se întreba dacă n-avea gânduri ascunse când o îndemna spre o alegere care, putea el să creadă, o va ţine la discreţia lui. Dar ceea ce sugera acum nu dovedea că presupunerile Annei erau neîntemeiate?

— Nu-i vorba ca dumneavoastră să-l împingeţi la pierzanie. Ştim destul ca să nu existe nicio îndoială asupra condamnării, dacă ar fi arestat azi. Dimpotrivă, poate că aţi putea contribui ca să merite o soartă mai puţin aspră…

Ieşindu-şi din fire, Anne nu-l lăsă să vorbească mai mult. Se îndreptă spre uşă. El se repezi după ea. O apucă de braţ. Aşezându-se în faţa ei, închise uşa.

— Trebuie să precizez, doamnă, că nu va trebui, desigur, să mergeţi cu căpitanul Scheuber atât de departe cum v-aţi închipuit. Veţi reuşi şi fără asta să-l faceţi să vorbească… E îndrăgostit de dumneavoastră.

— Nu-i adevărat!

El schiţă un zâmbet.

— Sunt bine informat. Poate mai bine decât dumneavoastră.

Zâmbetul lui deveni puţin crispat, în timp ce o întreba mai încet, cu un accent curios:

— Dar perspectiva ce pare să vă şocheze atât demult e chiar aşa de… neplăcută?

Ea făcu un gest de mânie şi vru din nou să deschidă uşa. El îşi puse mâna pe aceea a Annei, care ţinea clanţa uşii. Ea se trase înapoi.

— Vor fi de ajuns câteva plimbări, întrevederi, care vor rămâne în limitele dorite de dumneavoastră. O să vă arăt cum îl puteţi determina să se destăinuiască. Va fi mai simplu decât credeţi.

— Acesta e scopul dumneavoastră, nu-i aşa? Ceea ce aţi hotărât, acum patru zile, pe bulevardul Foch!…

— Aş fi vrut să vă las mai mult timp ca să vă obişnuiţi cu acest rol. Să ajungeţi aici încetul cu încetul. După o

pregătire mai bună. Dar suntem constrânşi să ne grăbim. Din mai multe motive. Debarcarea…

— V-aţi înşelat!

El răspunse hotărât:

— Nu, doamnă.

Privirea Sturmbannführerului Forst, devenită din nou aspră, pătrunzătoare, o căuta pe a ei.

— Ştiu, ştiu foarte bine ce mult ţineţi la fratele dumneavoastră. Aţi făcut primul pas. Cel mai greu, cum se spune în Franţa. N-o să daţi înapoi… Îmi voi ţine promisiunea, doamnă, în privinţa lui François de Thelloy. Dar cu condiţia să mă ascultaţi.

Cu un ton de siguranţă rece, adăugă:

— Şi o să mă ascultaţi.

Anne afirmă din nou, profund revoltată, că nu va reuşi niciodată să se servească de ea cum voia. El nu părea impresionat. Experienţa îi arătase oare că într-un asemenea caz nu era posibil să dai înapoi? „S-au obişnuit cu aceasta”, spusese, cu o clipă înainte, vorbind despre cei care s-au aflat într-o situaţie asemănătoare cu a ei. Angrenajul…

Tulburată, după ce văzuse pe bărbatul cu capul cufundat în apă şi pe celălalt năucit, distrus, trădând numele camarazilor săi, ajunsese să-i dea lui Forst, într-un fel de rătăcire, răspunsul care îl salva pe François. Nu, nu putuse să-l abandoneze!… Dar n-ar fi şi mai greu să ia acum o hotărâre ce l-ar condamna pe François?

— Niciodată n-o să vă ascult!

— Poimâine, la Palatul Chaillot, Orchestra Filarmonică din Berlin dă unul din acele mari concerte, atât de apreciate de parizieni în ultimii ani. De optsprezece luni de când sunt la Paris, n-am lipsit bineînţeles de la niciunul… Soţul dumneavoastră e rareori liber seara. Căpitanul Scheuber va fi încântat să vă însoţească să ascultaţi marea orchestră dirijată de Furtwängler.

CAPITOLUL V

La început, Marie-Laure păru surprinsă. Anne trebuise să bată de mai multe ori, destul de tare, la uşa casei de pe strada Villejust. Într-adevăr, soneria nu funcţiona, curentul fiind întrerupt până târziu după-amiază. Marie-Laure purta un capot subţire albastru cu buline albe, sub care părea foarte sumar îmbrăcată.

— Anne tu, într-adevăr!... Ţi-am spus: azi pe la ora şapte. Cum mi-a putut ieşi asta din minte?

Marie-Laure părea stingherită. Şi poate nu numai din cauza zăpăcelii. Îşi trecu mâinile prin părul lung, castaniu, pieptănat în sus în dimineaţa aceea, acum desfăcut şi căzându-i pe frunte.

Una din prietenele ei, care locuia împreună cu bunica sa în această casă, o înştiinţase de la începutul lunii iunie că va pleca pentru mai multe luni – şi în orice caz până la sfârşitul verii – la proprietatea lor din Touraine.

La Paris, raidurile aeriene împotriva căilor de comunicaţie făceau şi mai anevoioasă aprovizionarea, pentru oamenii lipsiţi de mijloace. Marie-Laure, căreia tatăl ei nu-i îngăduise de a da o petrecere în bulevardul Maréchal-Maunoury, avusese ideea să închirieze casa în timpul acestor câtorva luni. Bătrâna doamnă acceptase, căci din cauza urcării continue a preţurilor, vedea cum veniturile ei devin insuficiente.

Marie-Laure va putea deci să-şi primească, aşa cum va dori, prietenii preferaţi, fiindcă tatălui ei nu-i plăcea să-i întâlnească la el acasă.

— Oricum, nu mai am multe iluzii în legătură cu ceea ce aş numi „viaţa ta sentimentală”, spusese el.

— Peste patru luni, voi împlini douăzeci şi unu de ani!

Emmanuel Villardier făcuse un gest obosit arătând că nu ţinea să discute. De altfel, el se dovedise totdeauna în privinţa aceasta destul de indiferent.

— N-o să mai aud, sper, muzica ta asurzitoare şi cântecele acelea de angajată într-un bazar, care îţi plac la

nebunie. Şi n-o să-ţi mai văd aici prietenii, domnii aceia excentrici.

Totuşi, şovăise când Marie-Laure îi ceruse suma necesară pentru chirie. Fusese din nou nevoie de intervenţia Annei ca să aranjeze această chestiune.

— Vino să vezi şandramaua, spusese Marie-Laure Annei, în dimineaţa aceea. Impresie deprimantă... E veche, grozav de deteriorată înăuntru! mai era acolo un birou frumos Ludovic al XVI-lea. Ghislaine, cam anemică, l-a vândut pentru a-şi plăti biftecurile cumpărate de la bursa neagră, de care are nevoie ca să reziste. N-am să folosesc decât parterul. O să-mi dai sfaturi cum să-l aranjez...

Bunica prietenei ei îi permisese să schimbe perdelele, să aducă covoare şi mobile.

— Acolo, vom putea vorbi în linişte, adăugase Marie-Laure. Şi, pe urmă, nu trebuie să alcătuim amândouă urgent un plan de luptă, spre a pune la cale o operaţie strategică bine combinată care să ducă la alungarea uzurpatoarei?

O asigurase pe Anne că în bulevardul Maréchal-Maunoury, Paul, bucătarul şef, asculta convorbirile, trăgând la nevoie cu urechea pe la uşi. După aceea, îi repeta lui Emmanuel ce auzise.

— Madeleine m-a prevenit... Tata e cel care-l încurajează pe Paul. Se pare că asta îl distrează. Îţi dai seama? La vârsta lui! Să aibă nevoie de aşa ceva... Am auzit vorbindu-se de maniile unui bătrân negustor de tablouri căsătorit cu o femeie cu treizeci şi şapte de ani mai tânără. Îi lăsa multă libertate. Dar pusese să se instaleze microfoane peste tot, în odaia soţiei, în salon şi chiar în baie. Şi, seara, se delecta ascultând aprecierile soţiei despre el, suspinele, zgomotele apei etc. Într-o zi, ea a fost încunoştinţată. A procedat ca şi când n-ar fi ştiut nimic. Dar îşi controla vorbele. Între două gemete pătimaşe, avea grijă să precizeze că îi era ruşine de exigenţele temperamentului său. Spunea că admiră personalitatea soţului său, inteligenţa sa, geniul său în

afaceri… El a înţeles. Păcăleala nu l-a mai amuzat… A divorţat… Dar trecuse de şaptezeci de ani. Pe când tata n-are totuşi decât patruzeci şi trei. Şi are de pe acum manii de om bătrân!

Cam distrată, Anne făgăduise că va merge pentru a vedea împreună cu Marie-Laure cum s-ar putea amenaja parterul. Ieşind din imobilul de pe strada Troyon, venise pe jos, retrăind, cu aceleaşi sentimente de revoltă şi descumpănire, clipele petrecute în biroul unde Forst îi dezvăluise ce aştepta de la ea.

— Priveşte salonul, spuse Marie-Laure. Fotoliile erau uzate încă de acum cincisprezece sau douăzeci de ani. „Sărăcia nu e un viciu”. Cred şi eu! Viciul nu lasă niciodată o impresie atât de lugubră şi demoralizantă, nu-i aşa? Ce-ai spune de nişte perdele de rips, galben şofran? Am un prieten, fiul unui negustor din piaţa Saint-Pierre, care ar putea probabil să mi le găsească. Preţ ca pentru prieteni… Adică, totuşi, de cinci sau şase ori preţul pe care l-aş plăti pe punctele cartelei de textile. Admiţând că s-ar putea cumpăra ceva interesant cu cartelele astea absurde!

Ea luă drăgăstos braţul Annei.

— Atunci contez pe tine ca să se deschidă portmoneul tatii, totdeauna recalcitrant când e vorba de mine…

După ce întinse un pachet de „Balto” Annei, care refuză, luă o ţigară şi o aprinse.

— Aici e odaia cea mai puţin tristă. O odăiţă. A prietenei mele. Din cauza greutăţilor pe care le aveau cu încălzitul, nu mai locuiau decât la parter…

Patul era desfăcut. Şi mototolit într-un fel care, la ora şapte seara, părea semnificativ. Marie-Laure se întoarse ca să sufle fumul ţigării. Arăta oarecare stânjeneală. Dar Anne o cunoştea îndeajuns pentru a bănui că era vorba de o jenă cu totul simulată.

Marie-Laure îşi strânse puţin mai mult capotul pe pieptul gol. Apoi, văzând direcţia privirii Annei, scoase un ţipăt înăbuşit. Părea consternată. Perdeaua, trasă în faţa ferestrei nu ajungea până la covorul vechi, destrămat pe

margini. Iar lumina pătrunzând în cameră prin uşa deschisă permitea Annei să vadă, între acest covor şi partea de jos a perdelei, două picioare desculţe.

Marie-Laure tuşi, ca şi când emoţia ar fi făcut-o să înghită fumul.

— Nu mai are rost să te refugiezi în clandestinitate! Eşti reperat.

Picioarele schiţau o încercare desperată, de retragere. Cu un gest hotărât, Marie-Laure trase perdelele. Anne nu-l văzuse niciodată într-o ţinută atât de sumară pe Bertrand de Liviers, a cărui mamă fusese, în ajun, una din invitatele cele mai elegante ale seratei date de Emmanuel Villardier şi soţia sa.

Bertrand de Liviers, cu obrazul îmbujorat, rămase împietrit. Doar mâinile avuseseră gestul instinctiv de disimulare care limita, în măsura permisă de situaţie, dezastruoasa necuviinţă a spectacolului oferit unei prietene a mamei sale. Anne nu se putu reţine să nu zâmbească. El luă mâna pe care ea i-o întindea ca s-o ducă la buze, în timp ce mâna stângă trebuia, de bine de rău, să îndeplinească singură pudica sa misiune.

Marie-Laure râdea de părea că nu se mai poate opri, în timp ce bietul Bertrand, şi mai ruşinat, debita cuvinte fără şir în care era vorba de neînţelegere, scuze, prietenie, respect… Anne râse şi ea, fără să vrea, nervos, ca şi cum găsea într-asta o destindere neaşteptată, după întâlnirea cu Günther Forst.

— Du-te de te îmbracă, seducător odios! spuse veselă Marie-Laure. Ai fost admirat destul. Ai fi în stare să tulburi pe cea mai cinstită dintre femeile cinstite din Paris. După ce ai abuzat în mod cinic de o tânără fată nevinovată!…

Mai râdea încă zgomotos, după cum îi era obiceiul, în momentul în care Bertrand dispăruse în baie. Apoi voi să prepare ceaiul. Dar presiunea gazului era atât de slabă că nu-l putu aprinde.

— Gazul ăsta… Nu mai funcţionează decât la ora meselor. Şi uneori nici atunci! O prietenă, la club, mi-a

vorbit despre un aparat de şterpelit gaze, fabricat de un prieten de-al ei, care meştereşte de toate. Se pare că te poţi descurca cu un aparat ca ăsta. Trebuie să-mi aducă unul…

Ieşind din baie, Bertrand de Liviers era tot atât de ruşinat ca mai înainte. După cum stătea bine unui tânăr dintr-o familie foarte bună, haina nu era exagerat de largă, aşa cum nici pantalonii nu erau prea strâmţi sau talpa încălţămintei prea groasă. Nu încercă să zăbovească atunci când Marie-Laure îşi luă rămas bun de la el sărutându-l prietenos pe faţă.

— E bine făcut, nu? zise ea, după plecarea lui, pe un ton degajat. Şi, afară de asta, mai e şi gentil. Un ceas nu prea dezagreabil. Dar, în sfârşit, nu-i încă proba concludentă.

— Ai vrut să mă scandalizezi, zise încet Anne. Până când o să-ţi păstrezi mania asta?

— Draga mea mamă de-a-doua…

Marie-Laure împreună mâinile, aplecând pleoapele într-o atitudine de falsă căinţă.

— Recunosc. Iartă-mă. N-am să mai fac…

Apoi adăugă:

— Dar am avut şi eu chef să mă distrez pe seama acestui Don Juan din arondismentul 16. Binecrescut, dar puţin prea sigur de farmecul lui. Şi de o superioritate discutabilă. L-am ascuns aproape cu forţa îndărătul perdelei. Recunoaşte că ocheada aruncată când am tras perdeaua, merita osteneala.

— Marie-Laure, de când te cunosc, n-ai încetat să joci roluri. Totdeauna cu intenţia de a scandaliza şi urmărind parcă tot timpul să sfidezi: O ştiai? Sau crezi că te conformezi gusturilor tale, că eşti tu însăţi?

— Am trecut de douăzeci de ani. Iar războiul lor stupid continuă!… N-o să stau cu braţele şi picioarele încrucişate până ce toţi aceşti dictatori, aceşti preşedinţi, aceşti generali se vor hotărî să-şi curme jocurile care le înveselesc şi le încântă zilele bătrâneţii. E ultima lor

distracţie. Glandele lor nu vor mai funcţiona atât de bine, poţi să fi sigură, când nu vor mai avea războiul lor ca să-i stimuleze! Un tip ca Adolf mai are totuşi vârsta ca să se distreze în mod normal. Dar ce poţi să te aştepţi de la astfel de „conducători”?

Marie-Laure, care se învârtea prin cameră, se opri în faţa Annei.

— Dar noi, noi avem alte procedee de a ne procura senzaţii! Trebuie totuşi să trăieşti. Şi fără să aştepţi, fiindcă în fiece clipă poate cădea o bombă din cer care să te scoată pentru totdeauna din circulaţie. De altfel, toată lumea ştie că perioade ca a noastră te îndeamnă să-ţi înmulţeşti experienţele, să cauţi intensitatea, diversitatea… Anne, ar trebui să te gândeşti la asta! N-ai nevoie de o scuză, le ai pe toate. Dar dacă îţi trebuie vreun motiv ca să nu te încăpăţânezi într-o comportare care să-i ducă la desperare pe admiratorii tăi, ţi-l procură epoca pe care suntem obligaţi s-o străbatem. În care totul se poate termina dintr-o clipă într-alta… Să trăieşti clipa prezentă. Să nu amâni pe mâine dragostea pe care o poţi face chiar azi.

Ea repetă:

— Ar trebui să te gândeşti la asta.

Marie-Laure o observă pe Anne, al cărei chip avea o expresie cam distantă.

— Eşti genul de femeie care îi excită cel mai mult pe bărbaţi. (Iartă-mi un cuvânt pe care aristocratica ta rezervă şi farmecul tău desăvârşit de distins îl fac deplasat!) Ei te doresc nemaipomenit demult. Nu numai pentru că eşti frumoasă şi bine făcută, dar poate din cauza acestei arte, atât de fireşti la tine, de a-i ţine la distanţă, cu zâmbetul. Atitudinea ta inabordabilă descurajează iniţiativele. Dar stimulează extrem demult visele îndrăzneţe! Cred că cunosc câţiva care, noaptea, zvârcolindu-se în pat, trebuie să compenseze reţinerea dovedită în faţa ta prin destrăbălări imaginare.

Marie-Laure îşi duse mâna la gură, simulând din nou

jena.

— Oh! Iartă-mă!… Cu siguranţă, mă trag din bădăranul de bunicu-meu, ale cărui bune maniere n-au depăşit niciodată, o ştii şi tu, nivelul unui ajustor din uzina sa.

Marie-Laure se aşeză pe patul desfăcut.

— Dar, mai întâi, să examinăm problema urgentă… După cum ţi-am spus, şi pentru motivul ăsta am stăruit să vii azi aici, unde nu suntem decât noi două. Fără slugi, care trag cu urechea peste tot. Cum intenţionezi să contraataci?

Anne, şezând într-unul din vechile fotolii, nu părea s-o fi auzit.

— La ce te gândeşti? N-o să-mi spui că nu-ţi pasă! Ai rezistat şapte ani. Nu ca să capitulezi în faţa unei mici târfe, mai înzestrată decât altele.

Marie-Laure îşi dezvălui gândul:

— Îţi închipui ce ar însemna asta pentru mine! Cu tine, mă împac… Nu spun că la început te iubeam mult. Reacţie normală, nu? Acum ne înţelegem bine… Dar dacă o să dau peste o femeie stricată, mai tânără ca mine? Mi s-ar lungi limba de-un cot când ar fi vorba să obţin banii necesari pentru cele mai neînsemnate dorinţe. N-aş avea altceva de făcut decât să mă apuc iar de bursa neagră. Şi cum războiul se va termina curând, nu-mi va rămâne nici măcar această resursă. Atunci?… Anne, draga mea, n-o să mă părăseşti?

— Nu sunt dispusă să renunţ.

— Ah, bine…

— Dar nu mai cred că ar putea reveni ce-am cunoscut la începutul căsătoriei mele. Vorbeai de război, de împrejurări, ca să-ţi justifici purtarea. Ei bine, în privinţa asta, evenimentele au avut şi ele influenţa lor.

— Cum?… Scumpul meu tată se teme pentru că a lucrat pentru Fritzi. Dar ce legătură are cu faptul că te neglijează cu asiduitate? Şi încă pentru o prostituată, care, oricât de bine ar fi, nu se compară cu tine!…

— Există o legătură între grija lui Emmanuel, starea lui de spirit şi comportarea lui faţă de mine. Dar nu vorbi cu atâta uşurinţă despre tatăl tău! înţelege mai bine…

— Dacă-l înlocuieşti pe avocatul lui!…

Marie-Laure îşi scoase capotul, sub care era goală.

— Mă îmbrac. Ne întoarcem împreună.

Îşi cambră talia subţire, îşi trecu mâna pe sânii tari, dar a căror slabă dezvoltare o mâhnea.

— Anne, frumoasa mea, sunt sigură că mi-ai spus o minciună caritabilă pretinzând, spre a mă consola, că atunci când aveai vârsta mea sânii tăi nu erau mai mari decât ai mei.

Aruncă pe furiş o privire spre bustul Annei.

— S-au dezvoltat frumos de atunci!

Apoi, cu o mişcare a capului, îşi aruncă pe spate tot părul, pe care Marie-Laure îl compară cu cel al tinerei femei. Marie-Laure îl găsea pe al ei, cu toate îngrijirile continue, prea uscat, chiar tern, faţă de părul des şi suplu al Annei! îi invidia nuanţa roşcată, reflexele naturale calde, pe când culoarea castaniu deschis a părului ei o dezamăgea. (Anne reuşise s-o facă pe Marie-Laure să renunţe la vopsitul părului. Cu un an în urmă, şi-l făcea roşcat, în nuanţa cea mai aprinsă, datorită căreia nu putea trece neobservată.)

— În plus, mai ai privirea aceasta semeaţă, acest aspect mândru, ne exagerat, care impresionează pe bărbaţi. Şi această înfăţişare, acest mod de a înălţa capul privind persoana aflată în faţa ta… Am încercat să te imit. Dar ăsta trebuie să facă parte din nobila moştenire… genul meu e frivol.

— Faci tot ce trebuie ca să nu rămâi cu acest gen? întrebă Anne, cu un zâmbet de afectuoasă ironie.

Marie-Laure, tot dezbrăcată, veni să se aşeze pe braţul fotoliului.

— Realitatea?… Toţi bărbaţii te dezamăgesc. Îţi faci tot felul de gânduri. Vrei să mai ai încredere o dată. Şi-ţi dai repede seama că acesta, ca şi ceilalţi, nu merită tot

ceea ce am putea – tot ceea ce am vrea – să le dăruim.

Îşi trecu braţul pe după umerii Annei.

— Eu, care îi cunosc, afirm că niciunul nu e demn de a avea în exclusivitate o femeie ca tine.

Braţul ei strângea umerii Annei în timp ce-i adresa complimente alese, pe un ton drăgăstos, aplecându-se spre ea. Anne se ridică. Apoi zâmbi uşor.

— Marie-Laure, nu ţi-am vorbit destul de clar, la Megève, în noaptea aceea când ţi-a fost, se pare, atât de frig în camera ta prost încălzită?

Tânăra oftă.

— Ah, femeile astea conservatoare!…

Începu să se îmbrace.

— Dacă ai fi fost claustrată ca mine doi ani într-un pension elveţian!…

Marie-Laure făcu un gest furios.

— Cei mai frumoşi ani din viaţa mea pierduţi în penitenciarul acela… Rezervat, se pare, fetelor bogate. Şi ai vrea să iert, asta unui tată care caută să scape de mine?

Îşi puse un sutien ales anume pentru a face să pară mai plin pieptul, care nu corespundea dorinţelor sale.

— Oricum, trebuie să existe o dreptate. De aceea, te rog să-l faci pe scumpul meu papă să-şi plătească purtarea, aşa cum merită. Ai douăzeci şi opt de ani. Ar fi timpul să începi. Nu? N-ai fi mai puţin frumoasă, să ştii. Cred, dimpotrivă, că asta ţi-ar mai adăuga ceva.

O privi insistent, zâmbind.

— Fiindcă veni vorba, am observat că ieri ai rămas o clipă afară, singură cu Lucien. Fără să te temi de exploziile obuzelor apărării antiaeriene. Nu ştiu despre ce aţi vorbit amândoi. În orice caz, arătai mai bine când ai intrat, Lucien… L-am urmărit ieri-seară. Devine imprudent. Are un fel de a te privi care nu va trece multă vreme neobservat. Chiar dacă toţi prietenii invitaţi la noi acasă sunt bine intenţionaţi. Mă mir. Nu că ar fi îndrăgostit lulea de tine. Dar se pare că nu-i mai e teamă să ia iniţiative ce-

ar risca să-l îndepărteze de postul de director general, atât de râvnit, cu care tata, şmecher, îl ademeneşte… îmi dai voie să-ţi dau un sfat? E preferabil să începi cu Gerhard.

Anne se întoarse brusc.

— În ce-l priveşte, există un obstacol uşor: e un prieten al tatii. Îi este recunoscător că îl primeşte, cu toate că nu se află la Paris în vizită particulară. Şi, după câte ştiu despre nemţi, la ei prietenia între bărbaţi are mai multă importanţă decât în Franţa. Ei îi dăruiesc o parte din sentimentalismul lor. Dar dacă vrei… Gerhard mi se pare perfect normal. De aceea, prietenia, scrupulele faţă de tata… Toate astea n-ar trebui să cântărească prea mult în faţa unui zâmbet încurajator din partea ta.

Apucându-i încheieturile mâinilor, Anne o întrebă brusc:

— De ce?… De ce îmi vorbeşti de Gerhard?

În glasul ei era un fel de violenţă ce o surprindea pe Marie-Laure.

Nu o văzuse niciodată pe Anne cu o expresie atât de rătăcită.

— Vorbesc de Gerhard pentru că-mi place mai mult decât Lucien. Mai întâi pentru că prefer blonzii. Are o înfăţişare sportivă şi în plus atracţia uniformei. Te superi gândindu-te la Lucien? Dar blondul nu exclude niciodată brunetul. Poţi să apreciezi pe unul, fără să renunţi la celălalt.

Marie-Laure îşi îmbrăca acum o rochie de olandă bej deschis, cu fusta largă.

— Pe Gerhard îl vei avea mai puţină vreme la dispoziţie. De aceea, mi s-ar părea… raţional să începi cu el.

CAPITOLUL VI

Ca şi în alte dăţi, Gerhard Scheuber era, fireşte, îmbrăcat în haine civile. Mai curând înalt, blond, avea un ten bronzat, arăta totdeauna zâmbitor când venea în

bulevardul Maréchal-Maunoury. Sosise mai devreme pentru dejun. Marie-Laure îl rechiziţionase – după expresia ei – pentru o partidă de ping-pong.

— Mi se pare greu să nu primesc din când în când un prieten neamţ care a locuit aici de câteva ori înainte – de război, spusese Emmanuel soţiei sale. Cu atât mai mult, cu cât am fost timp de peste trei luni oaspetele părinţilor săi, la Essen, în ’28. Şi ştiu ce se gândeşte despre nazişti în această familie!

Emmanuel prefera să nu-l primească pe Gerhard Scheuber decât când era singur cu Anne şi Marie-Laure. Dacă îl invita împreună cu prieteni, trebuia să fie destul de sigur de ei spre a nu-i fi teamă că puteau declara, după eliberare, că Emmanuel Villardier i-a silit să întâlnească la el în casă un căpitan neamţ.

În ziua aceea, erau acolo drăguţa contesă de Garancé, Paul Guiseny, din Delegaţia generală, Georges Lauzat, consilier tehnic la Ministerul Producţiei Industriale, detaşat la Paris, colonelul Boulleaume şi soţia sa, precum şi Jean Favier-Thouve, un ziarist din Vichy (Marie-Laure se mira că tatăl ei continua să primească din când în când un ziarist care-şi păstra relaţiile bune cu Pierre Laval, pe care îl cunoştea de cincisprezece sau douăzeci de ani…)

Sosit în ajun de la Vichy, Favier-Thouve adusese un somon pescuit în Allier. Un dar preţios în acea perioadă de restricţii accentuate, când cozile din faţa băcăniilor erau lungi încă de dimineaţă, înaintea deschiderii. Dacă raţia de pâine – din ce în ce mai compactă şi de o culoare închisă, puţin apetisantă – rămânea de 275 de grame pe zi, cea de carne nu mai era decât de 90 de grame pe săptămână. Cât despre unt: 50 de grame pe lună…

În ziua aceea, Emmanuel părea mai puţin preocupat. Fără îndoială, întâmplările povestite de Favier-Thouve despre starea de spirit de la Vichy îl amuzaseră. Totuşi, într-un anumit fel, ar fi putut să-i amintească grijile sale… Favier-Thouve relata că antipatia faţă de guvernanţi,

manifestată încă din noiembrie 1942, cu prilejul debarcării în Africa de Nord şi accentuată după Stalingrad, era cât se poate de evidentă, începând din 6 iunie. Cabinetul Mareşalului şi al şefului guvernului nu se surmenau răspunzând cererilor de audienţă…

De câtva timp, Anne nu-l mai văzuse pe bărbatul ei râzând atât de sincer cum o făcu în ziua aceea în timp ce Lauzat, consilierul tehnic de la Ministerul Producţiei industriale, vorbea despre un banchet la care tocmai asistase la Vichy… A doua zi după debarcare, Pierre Laval dădu dispoziţii să se suspende plecările muncitorilor şi rechiziţiile franceze pentru Germania. Şi, desigur spre a oferi un fel de compensaţie Gauleiterului[26] Sauckel, care conducea recrutarea mâinii de lucru în teritoriile ocupate, pusese să se organizeze un bal la hotelul Albert I, în cinstea rezultatelor obţinute cu ajutorul colaborării franco-germane… în domeniul muncii.

Sauckel nu încetase să se plângă de reaua voinţă a preşedintelui consiliului şi de eforturile acestuia de a sustrage un număr cât mai mare cu putinţă de francezi care urmau să fie trimişi în Reich. „Sabotaj pur şi simplu al luptei pentru existenţă, dusă de Germania!” De aceea, Sauckel refuzase să asiste la acest banchet, unde totuşi fusese reprezentat.

— Tonul convorbirilor şi chiar acel al discursurilor era lipsit de însufleţire, cu toate butadele lui Laval, care se simţea la largul lui. Nemţii erau vizibil îmbufnaţi. Atmosfera nu s-a înviorat puţin decât atunci când a fost intervievat un cumsecade, cam stânjenit, aşezat în fruntea mesei. Un muncitor metalurgist, voluntar în ’42, care se dusese să lucreze într-o uzină din Ruhr şi tocmai se întorsese în Franţa. Ca să zicem aşa, invitatul de onoare. Reporterul de la radio îl întrebă cât fusese plătit acolo. De două ori mai mult decât în Franţa. Foarte puţine cheltuieli. De aceea, putea trimite aproape tot salariul familiei sale.

— Munca era grea?

---

26 Conducător al unei regiuni în timpul Germaniei fasciste (n.tr.).

— Deloc. Mult mai puţin decât în Franţa.

— Ai fost bine tratat?

— Foarte, foarte bine…

La fiecare nouă întrebare, muncitorul răspundea pe acest ton. Totul ar fi fost perfect şi acest interviu ar fi constituit cea mai bună invitaţie pentru călătorii dincolo de Rin, dacă, la sfârşit, reporterul n-ar fi socotit de cuviinţă să întrebe:

— Prin urmare, vei semna desigur un nou angajament ca să te întorci în Germania?

Muncitorul metalurgist, căruia reporterul, nebănuind nimic îi întindea microfonul, scandalizase personalităţile germane exclamând de astă dată spontan

— A, nu, nici chiar aşa!

Colonelul Boulleaume, unul dintre eroii fortului Vaux[27], autor al mai multor lucrări despre războiul din 1914-1918, fost critic militar la *Le Matin*, refuzase să scrie în ziarele apărute după înfrângere. Dar se lăuda că analizează desfăşurarea operaţiilor cu nepărtinire, într-un mod strict profesional.

Adresându-se lui Gerhard Scheuber, vorbi despre bătălia din Normandia:

— Vă luptaţi bine. Foarte bine… Dar să nu-mi purtaţi pică dacă vă repet vorbele unuia dintre prietenii mei: „Ah! dacă nemţii ar şti să trăiască aşa cum ştiu să moară!”… Moralul soldatului neamţ e mult mai ridicat decât la sfârşitul celuilalt război. Vă aflaţi însă într-o situaţie amintind pe aceea a armatei franceze în ’40. Aviaţia inamică stăpâneşte cerul, duşmanul având superioritatea armamentului…

Colonelul Boulleaume, ca toţi oamenii din Paris, interesaţi să fie bine informaţi, îşi procura la bursa neagră – unde se vindeau cu 12 până la 15 franci – ziare elveţiene.

---

27 Dominând Verdunul, acest fort a rezistat germanilor în timpul primului război mondial, din martie până în iunie 1916. Cucerindu-l, ei au trebuit să-l părăsească după cinci luni, în urma unui contraatac condus de generalul Charles Mangin (n.tr.).

Citise în *Journal de Genève* că între ofiţerii înaltului comandament german din Vest existau divergenţe grave în privinţa folosirii blindatelor. Rommel ar fi vrut să le angajeze în luptă imediat, spre a încerca să oprească debarcarea. În schimb, – comandantul Grupului de blindate din Vest ţinea să păstreze o parte din unităţile de Panzere în rezervă, ca să lanseze un mare contraatac atunci când duşmanul va înainta destul demult în interiorul ţării.

— Deci, bătălia ar fi dusă de germani după două concepţii diferite. Ceea ce micşorează şi mai mult şansele de a respinge, sau chiar de a opri multă vreme pe aliaţi.

Căpitanul Scheuber nu ţinea să înceapă o discuţie despre strategie care ar fi încântat pe fostul critic militar de la *Le Matin*.

— Pot să afirm, în orice caz, că mareşalul Rommel nu se va lăsa niciodată antrenat să rostească o frază de descurajare. El spune deseori: „Un comandant trebuie să rămână optimist. Dacă nu, dăruieşte dinainte un atu adversarului”.

Marie-Laure îl întrebă despre Rommel a cărui mutră, declară ea, îi plăcea. El vorbi despre o inspecţie făcută cu o săptămână înainte de debarcare la Roche Guyon[28] unde se stabilise cartierul general al lui Rommel. Gerhard discuta cu generalul Speidel[29] când Rommel, foarte bine dispus, ca întotdeauna, se întorsese cu câţiva ofiţeri de la o vânătoare de iepuri. Se înapoiau cu coada între picioare, după ce vânaseră dihori. Toţi iepurii ieşiţi din vizuini erau atât de tineri încât nimeni n-avusese curajul să tragă asupra vreunuia. Rommel sublinia, cu un ton amuzat, sensibilitatea de care dădeau dovadă cei de la statul major al Grupului de armate B.

Apoi, Gerhard primise misiunea din partea

---

28 Comună din departamentul Seine-et-Oise, situată pe malul Senei, cartier general al lui Rommel în timpul debarcării din Normandia (n.tr.).

29 Generalul de armată Hans Emil Speidel, şef de stat major în timpul invaziei din Normandia (n.tr.).

guvernatorului militar al Franţei să-l însoţească pe Rommel, în calitate de ofiţer de legătură, în cursul unei inspecţii de două zile în nord. Gerhard vorbi despre un colonel de Panzere, care, intimidat probabil de vizita renumitului comandant, nu înceta să repete adresându-i-se cu: *Herr General*, cu toate semnele de indignare pe care i le făceau ofiţerii aflaţi în spatele mareşalului. Acesta zâmbea şi părea singurul care socotea amuzantă această retrogradare aplicată de prea emotivul colonel.

La Căminul soldatului din Boulogne, Rommel a luat prânzul alcătuit dintr-un singur fel de mâncare. Se deprinsese cu atât mai bucuros cu austeritatea, cu cât urma un regim alimentar strict. Renunţa, mai ales, la unt şi ouă, dimineaţa, din cauza tendinţei de a se îngrăşa, manifestată de când o misiune foarte absorbantă nu-i îngăduia să mai facă atâta mişcare ca înainte.

— Altă catastrofă! Chelneriţa era franţuzoaică. Fie din zăpăceală, fie dinadins, nu ţinea seama de grade. Indignare. A adus mai întâi mâncarea ofiţerilor celor mai tineri. Aşa încât am fost servit înaintea mareşalului.

— Aş fi făcut la fel, spuse Marie-Laure, adresând lui Gerhard un zâmbet insistent.

— Şi în această situaţie Rommel şi-a păstrat buna lui dispoziţie. N-a încruntat sprâncenele decât o dată, când un tânăr maior din Luftwaffe a început să-şi povestească amănunţit succesele sentimentale. Mareşalul are oroare de asemenea conversaţii. Peste o clipă l-a întrerupt pe îngâmfatul aviator pentru a-l întreba, într-un mod cam brusc: „Dar regina Angliei?” „Regina Angliei, domnule mareşal?” a spus maiorul, încurcat. „Dacă înţeleg bine, doar ea lipseşte de pe lista care o enumeri. Nu uita să completezi acest interesant palmares imediat ce vom ocupa Londra…”

Colonelul Boulleaume reveni la subiecte serioase:

— De fapt, cariera lui Rommel a fost favorizată foarte mult de Hitler. Există un alt mareşal neamţ căruia să i se fi făcut atâta publicitate? Un om abil… El, care în ’39 nu voia

să audă vorbindu-se decât de infanterie, a ştiut să evolueze repede de îndată ce a văzut rezultatele obţinute în Polonia de blindate. În ’40, a cerut comanda unei Panzerdivision.

— Renumita divizie a şaptea de Panzere, spuse Lauzat.

— Aceea pe care propaganda a poreclit-o, după bătălie, *divizia fantomă*, când a început să se născocească „legenda Rommel”, continuă colonelul Boulleaume.

Lauzat declară că această divizie l-a făcut prizonier, la sfârşitul lunii mai 1940.

Oh, povestiţi-ne evadarea dumneavoastră! zise cu un aer foarte interesat incorigibila Marie-Laure, care ştia foarte bine că Georges Lauzat figura pe prima listă de prizonieri eliberaţi la cererea guvernului din Vichy.

— Şi Rommel a obţinut cu atât mai uşor această divizie, aminti colonelul, cu cât era pe atunci comandantul cartierului general al lui Hitler. Dar, tot după presa elveţiană, admirabil informată, se pare într-adevăr că sentimentele mareşalului faţă de regim şi chiar faţă de Hitler, nu sunt prea afectuoase acum. Cred că nu vă spun nimic nou…

Anne îl cerceta pe Gerhard, aşezat în faţa ei, lângă Marie-Laure. Îşi păstra expresia sa veselă. Însă evită să răspundă. Purta un costum de flanelă gri, lucrat. De un croitor mai bun decât cel al Sturmbannführerului Forst, cravată albastru închis, pe o cămaşă bleu pal din care se vedeau manşetele (mânecile hainei lui nu erau atât de lungi ca acele ale lui Forst). Oare comparaţia vestimentară îi trecea prin minte Annei fiindcă nu înceta să se gândească, în faţa lui Gerhard, la unele fraze ale Sturmbannführerului Forst? Ameninţările privitoare la François de Thelloy, instrucţiunile date Annei…

„Rândul viitor când ne vom vedea, trebuie ca primul pas să fi fost făcut”.

Colonelul Boulleaume vorbea încă despre bătălia din Normandia, în care aliaţii lansaseră atacuri puternice,

până acum stăvilite înspre Saint-Lô[30] şi Saint-Sauveur-le-Vicomte. Continuând să zâmbească, Gerhard ocoli cu prudenţă o nouă întrebare a colonelului, adresându-i-se Annei:

— Îmi închipui că aceste lupte nu vă pasionează atât demult încât să doriţi să auziţi vorbindu-se despre ele în tot timpul dejunului.

Cu dezinvoltura ei obişnuită faţă de convenienţe, Marie-Laure răspunse în locul Annei:

— Cum vrei ca războiul să nu le plictisească pe femei? În primul rând, el îi interesează pe bărbaţi. Atunci, au mai puţin timp să se gândească la noi. Şi sunt trimişi să moară cei mai frumoşi, cei mai puternici… Pe de altă parte, războiul se petrece totdeauna la ţară.

Se întoarse spre tatăl ei.

— Citeam această frază într-o carte (superb legată, ediţie numerotată) a unui scriitor pe care îl admiri mult: Celine. Sau în orice caz *îl admirai*, până în ultimul timp…

Emmanuel Villardier bătu nervos darabana cu degetele în masă, aruncând fiicei sale o privire enervată, care nu păru s-o impresioneze pe Marie-Laure. Anne interveni:

— Recunosc că pentru mine concertul Orchestrei Filarmonice din Berlin are mai multă atracţie decât un comentariu amănunţit al ultimelor operaţiuni…

Fu ea însăşi surprinsă de firescul cu care rostise fraza. Şi continuă:

— Voiam să reţin locuri. Dar am neglijat. Şi mă tem că nu se mai găsesc…

— Îmi îngăduiţi să mă ocup eu de asta? spuse Gerhard cu amabilitate. Mâine veţi avea două fotolii din cele mai bune.

— Mi-ar fi plăcut să merg mâine la Palatul Chaillot, spuse Emmanuel. Ca şi atunci când a venit *Wiener Philharmoniker.* Încântătoare seară! Îmi voi aminti multă

30 Capitala departamentului Manche, distrusă în timpul bătăliei din Normandia (n.tr.).

vreme de concertul pentru vioară şi orchestră de Brahms, de Simfonia nr. 9 de Bruckner. Din păcate, mâine seară voi fi reţinut.

Fără voia ei, Anne ţinea ochii aţintiţi asupra lui Gerhard Scheuber. El şovăi câteva clipe. Chipul ei se îmbujoră puţin, în timp ce el propunea:

— Dacă doriţi…

Anne plecă pleoapele. Se purta exact cum îi ceruse Sturmbannführerul Forst.

Emmanuel exprimă lui Gerhard recunoştinţa sa în termeni pe care îi foloseşte, în astfel de împrejurări, un soţ cu adevărat parizian. Anne se mira încă de a fi reuşit să se stăpânească atât de bine. Glasul îi era cât se poate de firesc în timp ce-i mulţumea la rândul ei lui Gerhard care se oferise s-o însoţească la Palatul Chaillot. Ordinele lui Forst… Ea se supusese.

Marie-Laure o privi stăruitor. Anne crezu că vede în privirea tinerei fete admiraţia unui cunoscător pentru arta cu care procedase cu puţin înainte. O admiraţie în care se simţea o notă amuzantă şi puţină uimire.

CAPITOLUL VII

O dată pe săptămână, joia, avea loc, la ora şase, pe bulevardul Maréchal-Maunoury, conferinţa şefilor de serviciu din uzină. Lucien venea aproape în fiecare zi să raporteze despre munca la Levallois, să discute chestiuni importante şi să primească instrucţiuni de la Emmanuel Villardier care, de peste trei luni, nu mai trecuse pe la uzină.

Emmanuel sublinia astfel că nu se mai considera patronul Atelierelor şi forjeriilor Villardier de când trebuise, din ordinul autorităţilor de ocupaţie, să reintegreze în funcţia de director general pe Marcel Gaudechart. Acesta era un fost contramaistru căruia Victor Villardier, tatăl lui Emmanuel, mort în 1938, îi atribuise responsabilităţi din ce în ce mai importante. În acest

bărbat necioplit care nu absolvise decât o şcoală primară, dar dispunea de o putere de muncă excepţională şi avea totdeauna idei, Victor Villardier nu descoperise oare un fel de reflex al propriei sale personalităţi?… Pentru Gaudechart, ca şi pentru Victor Villardier, uzina conta mai mult decât orice.

O singură imputare – dar serioasă – i se putea aduce lui Gaudechart, în acea vară a anului 1944. Prieten cu Doriot[31], şeful Partidului Popular Francez, cu care se împrietenise în '39 când fuseseră mobilizaţi în aceeaşi companie, el dovedea convingeri colaboraţioniste statornice. Emmanuel îl numise, în 1941, director general – post care nu exista în timpul lui Victor Villardier, conducător de întreprindere extrem de autoritar, care nu îngăduia nimănui să ia vreo hotărâre, chiar mai puţin importantă.

În martie trecut, Emmanuel îl anunţase pe Gaudechart că dorea să-l vadă părăsind biroul lui directorial. Dar Gaudechart se supărase. Cu asprime, îi amintea serviciile aduse, înlesnirile de care se bucurase, datorită tocmai opiniilor şi prieteniilor sale.

— V-aţi servit de mine atâta vreme cât ei erau cei mai puternici. Acum, când se aşteaptă ca să spele putina, mi se dă paşaportul!

Serviciile de control germane interveniseră. Gaudechart îşi păstră postul. Dar Emmanuel nu se întorsese la uzină, spunând tuturor „că nu voia să aibă de-a face cu un director câştigat pentru cauza duşmanului”.

În seara aceea, după plecarea şefilor de serviciu, îi repetă lui Lucien regretul că nu s-a putut descotorosi de Gaudechart.

— Continuă să spună lucruri inadmisibile pentru un

31 Jacques Doriot, şeful acestui partid, denumit pe scurt P.P.F., susţinut băneşte de Germania şi Italia. P.P.F. A trădat interesele Franţei şi a pactizat tot timpul cu duşmanul, constituind, alături de celelalte organizaţii politice de tip fascist, Francismul, Crucite de foc, Solidaritatea franceză, acea „coloana a 5-a” care a dus la uluitoarea înfrângere a Franţei (n.tr.).

francez, declară Lucien, între el şi mine, ciocnirile au fost dure. Şi frecvente. Noi am acţionat totdeauna fără ştirea lui, ca să ajungem la cifre de producţie din ce în ce mai mici faţă de cele fixate în plan…

(Aceste cifre, ţinând seama de materiile prime furnizate de nemţi, ar fi fost uşor atinse fără o rea-voinţă bine organizată.)

— Gaudechart, prin forţa împrejurărilor, şi-a dat seama de multe lucruri, fu de părere Lucien. Chiar dacă se prefăcea că nu le vede… Să recunoaştem că nu i-a informat niciodată pe nemţi. Nici n-a ameninţat că o va face.

Gaudechart ştia prea bine, într-adevăr, că Lucien nu încetase să falsifice contabilitatea de materiale şi anume multiplicând stocurile din ateliere în locul celor din depozite… Emmanuel nu putuse să nu-şi dea seama destul de repede, şi el, de activitatea desfăşurată de grupul de Rezistenţă din uzină. Decalajul dintre materiile prime livrate de germani şi producţia care, în mod teoretic, trebuia să rezulte, se mărea. Emmanuel aflase că grupul era condus de Lucien Naucourt. El începuse să pună în practică la Levallois planul de sabotare, al cărui autor era, privind industria franceză rechiziţionată de autorităţile de ocupaţie.

Într-o zi, în decembrie 42, Emmanuel îl rugase pe Lucien să vină să-l vadă la el acasă, pe bulevardul Maréchal-Maunoury.

„Ştiu ce faci. Chiar dacă trebuie să mă prefac că nu ştiu… Fi sigur că n-o să împiedic cu nimic acest lucru. Dimpotrivă! Suntem francezi şi unul şi altul. Nu mai am nimic de adăugat”.

El propusese să subvenţioneze, prin intermediul lui Lucien, mişcarea de Rezistenţă din care acesta făcea parte. Planul lui Lucien putuse atunci să fie aplicat pe scară mai largă la Atelierele şi forjeriile Villardier. Producţia era încetinită prin folosirea unui număr de muncitori la întreţinerea şi la perfecţionarea uzinei.

Efectivul personalului se ridica la două treimi faţă de cel din 1930. Dar producţia nu atingea decât 30 la sută faţă de aceea dinainte de război. Aliajele erau falsificate în mod ingenios. Defecte de fabricaţie studiate cu grijă, ca să nu fie imediat vizibile, împiedicau folosirea mai îndelungată a materialului trimis în Germania. Fuseseră sustrase păcură, cauciuc, benzină, piele şi produse chimice furnizate de nemţi…

— Trebuie să tărăgănăm terminarea celor patru locomotive până la eliberare, spuse în seara aceea, Emmanuel.

— Pentru una din ele n-au mai rămas decât opt sau zece ore de lucru. Pentru celelalte, două sau trei săptămâni.

— Găsiţi toate mijloacele posibile. Fără ca, evident, să pară un sabotaj indiscutabil. Fii prudent! De la debarcare, nemţii au devenit pretutindeni mai necruţători.

Cu fruntea încruntată, Emmanuel Villardier păru deodată îngrijorat.

— Nu uita niciun moment ce rişti! Dacă ei ar descoperi…

— Locomotivele nu vor pleca în Germania! Afirmă Lucien.

Majordomul veni să-l înştiinţeze pe Emmanuel că velo-taxiul cerut era acolo. Emmanuel nu se mai servea de maşina lui. Permisul de circulaţie tocmai îi expirase.

„Să solicit reînnoirea lui? În clipa când sălbăticia nazistă se înteţeşte, când nemţii împuşcă pretutindeni patrioţi, ostateci… Niciodată!” spusese el la dineul dat cu ocazia aniversării căsătoriei sale. „Voi merge pe jos, voi lua metroul. Ca şi ceilalţi francezi”.

Comentând ironic această declaraţie, Marie-Laure îi spusese Annei, a doua zi:

„Până acum scumpul meu tătic evita afirmaţiile de prost gust… Ce frică trebuie să-i fie pentru a se sili să debiteze astfel de platitudini!”

Coborând scara cea mare, Emmanuel şi Lucien

auziră glasul lui Edith Piaf:

Cocota e nurlie, pândind la colţ de stradă.
Clienţi ea are – o mie, şi strânge bani – grămadă…[32]

Marie-Laure asculta discuri în cel mai mic dintre saloanele de la parter, ale cărui uşi erau deschise. Ar fi dat oare drumul atât de tare aparatului, dacă n-ar fi ştiut că tatăl ei nu aprecia deloc asemenea cântece? Zărindu-l pe Emmanuel, ale cărui sprâncene se încruntau, părăsi, fără să se grăbească prea mult, fotoliul, unde, aşezată cu picioarele îndoite, fuma o ţigară citind revista *Toute la vie.* Opri picupul, ridicând din umeri.

— Nu pare să te încânte nici discul ăsta. Credeam că ar putea să-ţi placă. Să lansezi un astfel de cântec într-un stat care are ca deviză: „Muncă, familie, patrie”[33]… Trebuie să ai curaj. Nu?… Să sfidezi astfel principiile oficiale, iată ce înseamnă opoziţie! Rezistenţă, ca să folosim cuvinte mari…

Începu să râdă, în timp ce expresia tatălui ei nu se destindea deloc.

— Lucien, du-o pe fiica mea să cineze! După aceea aţi putea merge la teatru. Mă bizui pe tine să alegi un spectacol de o inspiraţie superioară aceleia care o incită de obicei. Nu va fi greu.

— Nicio piesă nu mă ispiteşte, spuse Marie-Laure. Ah! Ba da… Aceea a lui Montherlant: *„Fille de personne*”[34]. Dar se mai joacă încă la Saint Georges?

---

32 Începutul cântecului „Acordeonistul” de Michel Emer, cântat de Edith Piaf timp de douăzeci de ani – 1940-1960, unul din marile sale succese (n.tr.).

33 În timpul guvernării de la Vichy, formula democratică „Libertate, egalitate, fraternitate” fusese înlocuită cu aceea de „Muncă, familie, patrie” („Travail, familie, patrie”), ce simboliza aşa-zisa revoluţie naţională, datorită căreia, mareşalul Pétain şi acoliţii săi îşi propuneau să transforme în mod radical moravurile şi instituţiile Franţei (n.tr.).

34 Fiica nimănui (n.tr.).

Păru că-şi aminteşte.

— Nu, se numeşte *„Fils de personne”*[35], nu-i aşa? Nu ştiu de ce spuneam: *Fille*…

Noua înţepătură pe care o lansă făcu să apară, de data asta, un zâmbet fugar pe chipul plictisit al lui Emmanuel Villardier.

— De altfel, continuă Marie-Laure, nu sunt liberă. Am întâlnire cu nişte prieteni, la club, ca să dansez…

— Lucien te poate însoţi.

— Ce-ţi trece prin gând! Nu s-ar simţi la largul său… Acolo se întâlnesc oameni amuzanţi! Iartă-mă! Vreau să spun că nu sunt decât tineri care se iubesc şi doresc să se distreze.

Emmanuel strânse mâna lui Lucien şi plecă fără să-i mai adreseze vreun cuvânt fiicei sale. Schiţând câţiva paşi de dans, Marie-Laure cântă:

Clienţi ea are-o mie, şi strânge bani – grămadă.

Îşi ridică repede, într-o parte, fusta scurtă şi, cu toate că nu purta ciorapi, făcu gestul de a strecura o bancnotă, aruncând o privire piezişă şi batjocoritoare spre Lucien. El nu păru prea emoţionat de această necuviinţă. Se uită spre scară.

— Aşteaptă puţin, sugeră Marie-Laure cu o neaşteptată amabilitate. Anne va coborî. Va fi fericită să te vadă. Am fost acum o clipă în camera ei. Am ajutat-o să-şi încheie rochia. E o plăcere să vezi îmbrăcându-se o astfel de femeie!

Marie-Laure îi aruncă o privire.

— Desigur, operaţia inversă trebuie să fie şi mai plăcută de urmărit!…

Râse, fără a-l slăbi din ochi pe Lucien.

— Nu-i cunoşti rochia de astă-seară. A comandat-o

---

35 Fiul nimănui, piesă scrisă în 1943, în care e vorba de un bărbat – avocatul Georges Carrlon – care refuză să-şi recunoască băiatul avut cu amanta sa, Marie Sandoval (n.tr.).

pentru această ocazie. Cea mai frumoasă, după părerea mea… Pregăteşte-te să rămâi mut de admiraţie. Cu atât mai mult cu cât n-am văzut-o niciodată pe Anne arătând atât de bine ca azi.

Lucien se aşezase fără ca Marie-Laure să fi stăruit prea mult. Îi întinse pachetul de „Balto”. Apoi îi aprinse ţigara şi îl întrebă cum îşi petrecuse ziua la Levallois. Stăpânit prea mult de aceleaşi gânduri, Lucien nu observa ce era neobişnuit în amabilitatea tinerei fete, care i se adresa pe un ton aproape afectuos, contrastând cu acreala ei obişnuită. Urmărind privirea lui Lucien, îndreptată din nou spre seară, spuse:

— Cum se face că Anne nu coboară? Nu şi-a dat niciodată atâta osteneală ca să se gătească… N-are totuşi nevoie să se facă frumoasă!

După o clipă, ca şi când ar fi găsit răspunsul, continuă:

— E adevărat că iese cu un prieten, căruia ţine să-i acorde toată onoarea.

Luând o altă ţigară, îl urmărea cu ochii pe Lucien care tresărise. Cu amabilitate, îi întinse pachetul. El refuză cu un gest, fără a se gândi să mulţumească.

— Am văzut programul concertului Beethoven; *Triplu concert pentru pian, vioară, violoncel şi orchestră, Simfonia numărul 3*… Desigur, gusturile Annei sunt mai alese decât ale mele! De aceea, e încântată că a putut avea locuri la *Palais Chaillot*! Va fi o mulţime de lume acolo… Cei câţiva francezi care nu fac parte încă din Rezistenţă – după statistici, formată din 95 până la 98 la sută din populaţie – sunt gata, pare-se, să adere la ea. Dar trebuie să credem că mai rămân încă oameni la Paris care consideră că nu merită să fie împuşcaţi dacă vor asculta Orchestra Filarmonică din Berlin!

Lucien se ridicase.

— Mai ai răbdare. Nu va întârzia totuşi să apară. Şi nici el. Cel mai încântător ofiţer care ne-a vizitat!…

Îl văzu pe Lucien tresărind.

— Un ofiţer neamţ?

— La Paris, de patru ani încoace, dacă vrei să ieşi în oraş cu un ofiţer, nu ai altă alegere în ceea ce priveşte naţionalitatea.

Lucien părea nu numai uluit, dar şi neîncrezător.

— Aşteaptă, spuse din nou Marie-Laure, când el îşi luă rămas bun.

Şi numaidecât, exclamă:

— Iată-l!

Şi îi prezentă.

— Anne va coborî, zise ea lui Gerhard Scheuber, cu o voce plină de promisiuni. Astă-seară, îşi pierde o grămadă de vreme ca să se facă frumoasă (Vreau să spun: să se facă şi mai frumoasă).

Foarte prietenos, Gerhard îi spuse lui Lucien că îl auzise pe Emmanuel Villardier vorbind despre dânsul. Îi puse două sau trei întrebări despre munca sa la uzină. Fără să pară că observase tonul răspunsurilor foarte tăioase pe care le primea, spuse:

— Oţelăria noastră a fost bombardată de două ori. A fost reconstruită parţial. Dar partea cea mai importantă a muncii se desfăşoară acum în atelierele subterane. Şi în uzina anexă, construită departe de oraş.

Afirma că regretă de a nu putea, ca şi Lucien, să-şi exercite activitatea lui obişnuită. Începuse prin a-l ajuta pe tatăl său la Essen, în 1937…

— Veţi avea în curând ocazia, spuse Lucien.

Ironia agresivă a frazei nu putea să nu fie sesizată.

— Speram că te voi admira în uniformă! regretă Marie-Laure.

— Renunţ bucuros la ea.

— Totuşi, n-a fost ea plimbată glorios pretutindeni în Europa? întrebă Lucien, pe acelaşi ton caustic.

— Şi chiar în Africa.

— Înţeleg că în timpul unei veri atât de călduroase devine mai puţin plăcut s-o porţi decât o simplă

îmbrăcăminte civilă.

De data asta, Gerhard răspunse prompt.

— Îmi închipui că şi dumneata ai purtat una! Faci atâta caz de uniformă pentru că a trebuit s-o pui atât de repede pe a dumitale la o parte?

Marie-Laure izbutea foarte greu să nu-şi trădeze intensitatea satisfacţiei ce o simţea. Cu un gest destul de brusc, Lucien îi întinse mâna şi se îndreptă spre uşa care dădea în grădină.

— N-o aştepţi pe Anne? se interesă Marie-Laure cu un glas al cărui accent sincer mirat era aproape perfect.

El plecă repede fără să-i fi răspuns.

— Cred că acum ne vom înţelege, doamnă. Aşa cum doream.

În ziua aceea, chipul, de obicei inexpresiv, al lui Günther Forst lăsa să se ghicească satisfacţia.

— Îngăduiţi-mi totuşi să regret că aţi ţinut să vă întoarceţi acasă imediat, când aţi plecat de la Palatul Chaillot. Am observat aseară privirile căpitanului Scheuber. Ele confirmă ce gândeam. Azi, în biroul lui de la Majestic, nu s-a gândit, sunt sigur, decât la această seară. O seară în care n-a apreciat desigur măiestria lui Furtwängler aşa cum merită...

În timp ce vorbea, Anne simţea cum i se intensifică descurajarea, desperarea ce o cuprinseseră când soţul ei o anunţase în dimineaţa aceea că Lucien decomandase prin telefon invitaţia la dejun. Şi Lucien îl înştiinţase de asemenea că nu va putea veni duminica următoare la Champbreuil, unde Emmanuel şi Anne aveau să-şi petreacă sfârşitul săptămânii.

Ea presimţise aceasta când aflase în ajun că Gerhard Scheuber şi Lucien se întâlniseră, atunci când ofiţerul venise s-o ia pentru a merge la Palatul Chaillot. Anne întârziase dinadins să coboare ca să nu-l întâlnească pe Lucien şi să-l reţină. Voia neapărat să evite ca el să mai fie acolo când va sosi Gerhard. Şi întâlnirea, de a cărei

consecinţe se temea, se produsese! Telefonul dat de Lucien lui Emmanuel Villardier, în dimineaţa aceea, dovedea într-adevăr că temerile ei erau justificate.

Cu o seară înainte, în grădina din bulevardul Maréchal-Maunoury, în timp ce Lucien îi spunea că o iubeşte, Anne se simţea cuprinsă de o neaşteptată încredere. Avu imediat siguranţa că va domina această dramă. Deodată, devenise atât de puternică! Azi, prăbuşirea… Anne se socotea pierdută în faţa acestui om deţinând puterea de a-l face pe François să îndure astfel de bătăi încât să ajungă în halul tânărului aceluia nenorocit pe care îl auzise trădându-şi cu un fel de înverşunare înnebunită camarazii.

— Continuaţi să-mi urmaţi indicaţiile, spunea Forst. Contribuind totuşi şi dumneavoastră cu ceva… Ieri, nu-i aşa, nimic n-a fost atât de greu cum v-aţi închipuit? Experienţa îmi îngăduie să vă garantez că restul se va petrece tot atât de firesc. Tot atât de simplu.

N-avea un ton mai tăios, mai autoritar decât la întâlnirea trecută, în biroul acela mic de la etajul al cincilea de pe strada Troyon? Încă din ziua aceea, fusese surprinsă de deosebirea dintre tonul lui Forst şi cel pe care îl folosise pe bulevardul Foch.

Părea sigur că o dirija aşa cum înţelegea, pe drumul ales de el. Deţinea un mijloc atât de îngrozitor ca s-o oblige a i se supune! Sub privirea aceea rece aţintită asupra ei, Anne avu senzaţia că voinţa şi puterea, care o făceau să se revolte împotriva a ceea ce hotărâse Forst, se spulberau.

El vorbea iar despre complotul împotriva regimului naţional-socialist şi a conducătorului său.

— Avem certitudinea că la Paris există un grup clandestin şi foarte activ care acţionează împreună cu cercurile opoziţioniste din Germania. La statul major al guvernatorului militar… Ştim că din acest grup face parte căpitanul Scheuber. Rolul lui e destul de important pentru a fi în contact cu şefii complotului din Paris. Şi de când

există un front în Vest, ce se urzeşte aici poate deveni foarte grav… Trebuie să-l faceţi să vorbească. Să vă dea cât mai multe amănunte posibile despre planul, mijloacele de care cred că dispun, şefii pe care se bizuie, data şi caracterul acţiunii… Cum? Va fi mai uşor, vă repet, decât vă închipuiţi.

Anne nu mai asculta. Deodată, cu mintea pustie, rămase pradă aceleiaşi descurajări.

— Nu vă fie teamă. N-o să aibă nicio bănuială. El vă cunoaşte!

La aceste cuvinte, Anne păru că-şi revine din starea de apatie în care era cufundată. Făcu un gest mânios.

— N-o să aibă nici cea mai mică îndoială. Nu-i cu putinţă… O să-l îndemnaţi, treptat, să vă facă mărturisiri.

Forst îşi părăsi scaunul şi veni lângă ea.

— Veţi alege mijloacele care vă convin. Dar amintiţi-vă că rezultatul trebuie să fie obţinut repede. Ceea ce contează e acest rezultat.

N-o părăsea din ochi.

— Dacă aţi şti ce-au obţinut femei care n-ar putea să se compare deloc cu dumneavoastră!… De altfel, vă previn: va fi în curând fericit să vi se poată destăinui.

Anne se ridică brusc în picioare, privindu-l la rându-i în ochi…

— Şi credeţi că după aceea aş veni să vă repet aici ce mi-ar spune el! exclamă, cu o voce tremurătoare.

Faţa palidă, cu buze subţiri, a lui Günther Forst se crispă…

— Doamnă, să nu mai revenim. Gândiţi-vă, când e necesar, la ce-aţi văzut pe bulevardul Foch! Fratele dumneavoastră a scăpat… Dar nimic nu-i definitiv. Vreau să spun că tot ce aţi obţinut de la noi poate fi readus în discuţie. Chiar din cauza dumneavoastră.

După câteva clipe de tăcere, reluă, mai puţin sever:

— Vă rog să mă scuzaţi, dar mă văd obligat să vă reamintesc azi aceste realităţi. Trebuie să înţelegeţi că nu

puteţi să vă bateţi joc de noi. Există faptul pozitiv că aţi mers ieri cu Scheuber la Palatul Chaillot…

— Nu voi putea! Niciodată.

— O să vă comportaţi aşa cum v-o cer. Cum au făcut şi alţii, tot atât de puţin potriviţi ca şi dumneavoastră să acţioneze astfel. Şi viaţa va continua. Mai târziu, când o să-l vedeţi pe fratele dumneavoastră nepăsător, aşa cum era înainte, vă veţi spune: l-am salvat.

— Cu acest preţ!

— Preţul acesta îl veţi uita într-o zi.

— Nu! Dacă v-aş asculta, nu mi-aş ierta-o…

Sirenele anunţau o alarmă.

— Vă repet: timpul ne zoreşte. Plecaţi la sfârşitul săptămânii, nu-i aşa, la proprietatea dumneavoastră?

Aceste două zile nu trebuie să fie pierdute. Dimpotrivă, vă voi îngădui să vă angajaţi în direcţia care v-am trasat-o. La întoarcere, e absolut necesar să obţineţi un succes. Deci, pentru a începe, îl veţi invita pe căpitanul Scheuber la Champbreuil…

CAPITOLUL VIII

Anne jucase mult timp tenis.

La proprietatea familiei sale din Picardia îi înfrunta pe tinerii care veneau la castel şi aveau reputaţia de a fi cei mai buni jucători. Se dovedea, superioară fratelui ei François. La Champbreuil, în ziua aceea, îi era aproape egală lui Gerhard. Dar nu reuşea nicio clipă să uite că el se afla la Champbreuil pentru că ea se supusese presiunilor lui Günther Forst.

După schimbul de mingi, Gerhard o prevenise că nu-şi putea permite nicio amabilitate, dacă voia să evite o înfrângere. Când el câştigă al treilea set cu 10 – 8, Marie-Laure, care arbitrase, îi felicită pe amândoi…

— În ce mă priveşte, prefer să nu mă măsor cu Gerhard. Şi aici comparaţia ar fi prea în dezavantajul meu!

Anne purta o rochie de tenis scurtă, albă, cu fusta plisată.

— Cum a putut câştiga Gerhard? se miră Marie-Laure. Având în faţa sa asemenea picioare, orice bărbat normal trebuie să rateze o minge din două. Şi el pare să fie…

Gerhard roşi uşor. Marie-Laure îi părăsi, spunând că vrea să telefoneze la Paris uneia dintre prietenele de la clubul unde mergea adesea să danseze. Singur cu Anne, Gerhard părea că nu e în stare să exprime ce gândeşte. O complimentă pentru felul cum i-a ţinut piept. Vorbele sale, atitudinea sa îi reamintea Annei de alte zile, petrecute la Champbreuil, când jucase cu Lucien. Şi el vorbise despre partida pe care o jucaseră, ca şi când s-ar fi temut că nu găseşte altceva de spus. Ei nu-i fusese greu să-şi dea seama că nu la asta se gândea…

Îl întâlnise pe Lucien în ajun, acasă pe bulevardul Maréchal-Maunoury, când cobora din biroul lui Emmanuel, căruia venise să-i raportez asupra activităţii de peste zi din uzină. O privise cu intensitate. O privire în care crezuse că descoperă o mare decepţie, precum şi altceva. După câteva clipe de tăcere încordată, îşi luase rămas bun.

Anne îi cunoştea caracterul intransigent, impetuos, în afară de aceasta, ştia că Lucien, originar din Lorena (se născuse la câţiva kilometri de fosta frontieră din 1871) avea resentimente extrem de puternice faţă de nemţi. Sublocotenent în august 1939, la armistiţiu era locotenent şi fusese citat de două ori pe armată. De mai multe ori o făcuse pe Anne să înţeleagă ce urme îi lăsase înfrângerea. Peste puţin timp, intrase într-o organizaţie a Rezistenţei.

Ce simţise – şi-şi închipuise! – aflând că ea ieşea, singură, cu un tânăr ofiţer neamţ? Şi tocmai când Lucien, îndrăgostit de ea de peste trei ani, îi declarase că o iubeşte… Ghicea multe din gândurile cărora se lăsa pradă impulsivul tânăr. Şi dragostea lui pentru ea trebuia să-l facă şi mai puţin capabil de a reacţiona, de a căuta explicaţia comportării Annei…

După-amiaza, care fusese caldă, se termina. Gerhard vorbea despre liniştea amurgurilor zilelor de iunie. Mirosul de fân cosit îl făcea să se gândească, spunea el, că nu mai fusese de cinci ani, pe vremea asta, la domeniul părinţilor săi din Westfalia.

Anne de-abia îl asculta. Când o întrebă dacă vrea să se plimbe puţin sub umbra copacilor înalţi, încuviinţă, distrată.

După ultimul dejun la care fusese invitat, el declarase, fără îndoială intenţionat, că duminicile la Paris îi păreau destul de plictisitoare. Petrecea cu camarazii această zi care se termina, ca de obicei, la Tabarin, sau într-unul din cabaretele la modă: Monte-Cristo, l'Aiglon, Scheherazada…

„Se plictiseşte duminică la Paris, spusese Anne. Nu l-am putea lua cu noi, având în vedere că îi plăcea mult să vină la Champbreuil înainte de război? De astă dată, nu mai e invitat nimeni altcineva…"

Spunând aceasta, se gândea că n-ar fi putut asculta astfel instrucţiunile Sturmbannführerului, dacă Lucien n-ar fi refuzat să vină la Champbreuil.

Marie-Laure susţinuse imediat propunerea Annei, aruncându-i o privire complice care-i amintea tinerei femei pe aceea de la dejunul când acceptase să meargă cu Gerhard să asculte Orchestra Filarmonică din Berlin. Emmanuel nu se împotrivise. Anne simţea un fel de spaimă amintindu-şi cuvintele lui Günther Forst. Nu afirmase că totul se va petrece mult mai lesne decât îşi imagina ea? Nu încercase încă niciodată să obţină vreo informaţie fără să arate adevăratul motiv al întrebării ei…

„Până acum, am câştigat timp", îşi spunea Anne. Fără să cedez nimic esenţial, l-am ferit pe François de ceea ce îl aştepta pe bulevardul Foch! Şi de deportarea în Germania. Dar acum?"

În prima zi, în bulevardul Foch, Anne, atât de puţin capabilă să se prefacă, să mintă, îl crezuse pe Sturmbannführerul Forst când părea doar dornic s-o ajute

de a-l scăpa pe François de Thellory. Însă chiar după întâlnirea următoare, îi explicase, fără ocolişuri de astă dată, ce voia. Dar îşi dezvăluise într-adevăr toate intenţiile? Acum Anne se îndoia. Ce va mai pretinde? Avea sentimentul apăsător că ştie mai bine decât ea încotro se îndreaptă, spre ce o dirijează. Anne nu mai simţea nevoia să se justifice neîncetat în propriii săi ochi. Ştia că el spune adevărul în legătură cu François. Refuzând propunerea lui Forst, ea şi-ar fi condamnat fratele la o soartă echivalând cu moartea. De altfel, avea siguranţa că François nu s-ar mai fi întors dintr-o deportare în Germania…

Tăcerea lui Gerhard, şovăielile pe care i le ghicea, aminteau din nou Annei atitudinea lui Lucien când se plimbaseră amândoi pe aleea aceea, sub fagii al căror frunziş boltit nu lăsa să răzbată nicio rază de soare.

Pe câmp, pretutindeni, se vedeau răzoare de mazăre, fasole, roşii… Anne se gândise, la începutul perioadei de restricţii, să pună să se cultive câmpul din jurul castelului. Legumele serveau la aprovizionarea muncitorilor de la uzina din Levallois.

Ea credea că înţelege şovăielile lui Gerhard. Acest tânăr, a cărui faţă bronzată exprima totdeauna buna dispoziţie, încrederea, probabil avea o anumită reţinere din cauza prieteniei sale pentru Emmanuel Villardier, pe care-l cunoştea din adolescenţă şi îi fusese oaspete la Paris, înaintea războiului. Dar, pe de altă parte, şi el ştia despre legătura soţului Annei. Cu nesocotinţa ei obişnuită, Marie-Laure tot mai pomenea de asta pe când se îndreptau spre terenul de tenis.

— Ai observat cât demult pare să se plictisească scumpul meu tătic? Regretă că n-o are la dispoziţie… Ca atunci când venise cu ea!

Marie-Laure nu se exprima astfel ca să-l încurajeze pe Gerhard?… În complimentele pe care acesta i le adresa Annei, ea simţea încă reţinere. Aştepta oare cuvinte din care să poată înţelege cât demult putea îndrăzni, ajutându-l să găsească un răspuns la unele întrebări?

El spuse cât se simţea de fericit de a-şi fi petrecut ziua în această familie prietenă.

— Când mă aflu la voi, viaţa capătă pentru mine altă înfăţişare. Ştiţi că la Berlin nu mai îndrăzneşte nimeni, de multă vreme, să vorbească despre nimic important la telefon. Dar chiar şi la dineurile, recepţiile, unde cunoşti pe toţi invitaţii, eşti reţinut, întâi din cauza servitorilor. Mulţi, împotriva dorinţei lor, au fost angajaţi de Gestapo ca să reproducă tot ce aud…

Gerhard declară că la Paris, la Majestic, la Rafael, aceleaşi precauţii erau indispensabile în orice clipă. Indivizi, din fericire uşor de recunoscut, se aflau totdeauna acolo ca să asculte, încercând a înţelege cuvinte suspecte spre a le semnala în rapoartele lor.

— Ce veselie se iscă deodată când suntem între camarazi pe care te poţi bizui! La voi, am mai mult decât o senzaţie de siguranţă, de încredere…

Ea îşi muşcă buzele.

— Îmi amintesc de zilele petrecute înainte de război, pe bulevardul Maréchal-Maunoury şi la Champbreuil. Aceste amintiri, prietenia voastră… îmi face impresia că pentru mine războiul s-a terminat. N-am avut această senzaţie decât la voi!

— Emmanuel şi cu mine suntem, după cum ştii, bucuroşi să te primim ca şi înainte… Să nu ne iei în nume de rău dacă n-o facem atât de des pe cât am dori-o.

Anne se mira, şi de astă dată, de firescul cu care, profitând de momentul favorabil, rostise aceste cuvinte dictate de Sturmbannführerul Forst. El voia să se servească de Anne spre a-şi atinge un scop care însemna moartea pentru bărbatul de lângă ea! Dar, aşa cum o subliniase Forst, căpitanul Scheuber era de pe acum condamnat, deoarece Gestapoul cunoştea participarea lui la complot…

Inima Annei se strânse. Întoarse capul.

— Înţeleg ceea ce poate reţine pe nişte prieteni ca voi, cu toate că mă cunoaşteţi… Şi vă sunt foarte

recunoscător că treceţi peste sentimente ce le admit, desigur. Dar pot să-ţi spun…'

Tăcu deodată.

— Emmanuel îmi cunoaşte părerile. Îţi afirm că nu va regreta niciodată că m-a primit în casa lui. Altfel, n-aş fi vrut să vin. Chiar dacă mi-aţi fi cerut-o.

— Mulţi nemţi afişează idei opoziţioniste ca şi francezii. Mai ales acum.

Gerhard schiţă un gest de protest.

— Dar, din păcate, urmă ea, aceasta n-a schimbat nimic până acum. Aceşti nemţi au acceptat tot ce s-a comis în numele ţării lor. Şi acceptă încă.

— Nu! spuse el cu însufleţire. Cunosc oameni care nu sunt resemnaţi, care n-au admis niciodată crimele săvârşite, într-adevăr, în numele poporului german. Şi în curând…

Se opri, părând a regreta că s-a lăsat antrenat de această impulsivitate din cauza învinuirii pe care o descoperise în cuvintele Annei.

— În curând?… întrebă ea, privindu-l iscoditor.

El nu răspunse. În timp ce continuau să meargă unul lângă altul, sub copacii mari unde, la sfârşitul zilei, începea să fie aproape răcoare, Anne reluă:

— Ni s-a vorbit despre o anumită opoziţie în armată. Emmanuel primeşte oameni adeseori bine informaţi. Am auzit spunându-se că s-au stabilit contacte în Elveţia, acum câteva luni, cu reprezentanţii aliaţilor.

Fruntea lui Gerhard se încreţi.

— Aşadar s-a aflat, murmură el.

Într-adevăr, un secretar al ambasadei elveţiene din Vichy, invitat de Emmanuel Villardier pe bulevardul Maréchal-Maunoury, făcuse aluzie la unele întâlniri în ţara sa între emisari ai opoziţiei germane şi un diplomat american. Dar, de fapt, Anne rostea fraze pregătite de Günther Forst. El ticluise cuvintele care să servească drept punct de plecare pentru o discuţie cu Gerhard despre acest subiect. Forst îi dăduse câteva informaţii de care ea

s-ar putea folosi. Din partea nemţilor, convorbirile fuseseră conduse de vice-consulul din Zürich de fapt fost membru al Abwehrului[36], acum fugar.

Un tânăr de vreo douăzeci de ani, cu părul blond, des, ondulat şi destul de lung, purtând ochelari, venea în întâmpinarea lor pe alee. Avea o carte sub braţ. Îi salută cam tulburat. Emmanuel ascundea pe acest student evreu la Champbreuil, unde îndeplinea, în principiu, slujba de ajutor al grădinarului. Anne ştia că Lucien se ocupa să-i procure acte, ca astfel să poată aştepta cu mai puţine riscuri eliberarea.

Timp de două luni, în primăvară, Emmanuel şi Anne găzduiseră de asemenea, în casa lor din bulevardul Maréchal-Maunoury, într-o cameră de la ultimul etaj, o tânără evreică. Servitorilor li se spusese că-i vorba de o prietenă a lui Marie-Laure, venită să-şi continue studiile la Paris. Emmanuel adăpostise chiar câteva zile un fost ministru care, căutat de Gestapo, îşi schimbase deseori domiciliul, aşteptând să poată pleca în Alger. Necuviincioasă, Marie-Laure spunea:

„Eu numesc asta să faci o asigurare pentru riscurile pe care le-ar putea aduce eliberarea”.

Gerhard rămânea preocupat.

— Nu sunt contrariat că informaţii privind convorbirile din Elveţia au parvenit până la prieteni ca Emmanuel şi dumneata. Numai că asta face să mă tem că şi ceilalţi au fost informaţi.

Clătină din cap.

— Este inevitabil, după un anumit timp. De altfel, ceea ce se pregăteşte e atât de avansat şi a căpătat o astfel de amploare încât în unele locuri se vorbeşte aproape pe faţă… Şi de aceea e necesară o soluţie rapidă.

Se întorceau spre castelul, a cărui faţadă înaltă, în stil Ludovic al XIII-lea, se ridica dincolo de marile straturi de flori înconjurate de merişori tăiaţi.

Gerhard nu spusese nimic ce s-ar fi putut socoti

36 Serviciul de spionaj şi contraspionaj al armatei germane (n.tr.).

imprudent în casa unor prieteni francezi. Dar dovedea că era la curent cu contactele din Elveţia. Aceasta, ca şi ceea ce se subînţelegea din răspunsurile date Annei când ea vorbise despre pasivitatea nemţilor pretinşi adversari ai nazismului, reprezentau punctul de plecare dorit de Sturmbannführerul Forst.

Anne se gândea la exactitatea previziunilor lui. Şi, în această privinţă, fusese făcut un prim pas. Într-un mod cât se poate de firesc. Şi tot atât de firesc, prin acea lege a înlănţuirii, a progresiei a cărei experienţă părea s-o aibă Forst, Gerhard putea fi antrenat, dacă ea voia, să vorbească mai mult.

Merseră o clipă în tăcere. Gaiţe tinere se fugăreau pe ramuri, deasupra lor, cu ţipete stridente. Un fazan străbătu fără grabă aleea.

„Aceste două zile vă vor permite să progresaţi în direcţia indicată”.

Trebui să facă un efort spre a-şi aminti pretenţiile lui Forst, amestecate cu ameninţările sale privindu-l pe François de Thelloy, pentru ca să reia, de astă dată cu glas puţin forţat:

— Spuneai că indiscreţiile asupra întâlnirilor din Elveţia nu mai au multă importanţă. Îmi închipui că faci aluzie la evenimente pe cale de a se produce. Deznodământul ar fi deci mai apropiat decât ne gândim?

Gerhard nu răspunse imediat. Se opri chiar atunci. Exprima o gravitate neobişnuită. În clipa când era gata să vorbească, ea spuse brusc, după ce-şi privise ceasul de la mână.

— Să ne întoarcem! O să întârziem La cină.

Imediat ce rostise aceste cuvinte, îşi aminti de prima ei plimbare cu Lucien, la Champbreuil. Avusese o exclamaţie, aproape asemănătoare, dându-şi seama de timpul scurs. Dar azi, Gerhard şi ea n-au să întârzie la cină.

CAPITOLUL IX

Anne era surprinsă cât de mult se înşela Emmanuel în privinţa ei. Interpretase oare greşit răbdarea, eforturile ei pentru a-l face să devină cel care ar fi dorit să fie?…

Ea nu făcuse nicio observaţie despre tânăra fată brunetă prezentată ca o prietenă a lui Barowski la serata dată cu ocazia celei de a şaptea aniversări a căsătoriei lor.

O discuţie asupra acestei chestiuni i-ar fi fost penibilă. Apoi se îndoia că purtarea lui s-ar schimba dacă i-ar fi spus ceva. Şi, deocamdată, alte preocupări contau mai mult. Socotea această atitudine a Annei o revenire? Credea poate că nu ştie ce înseamnă pentru el această tânără fată… Sau poate voia să vadă până unde-şi poate îngădui să meargă?

Emmanuel venise s-o caute la zece minute după ce Anne şi Gerhard se întorseseră la castel.

După duş, Anne îşi puse un halat de baie când Emmanuel bătu la uşa camerei. Rochia pe care Anne trebuia s-o îmbrace pentru dineu era întinsă pe pat. Ea şovăi o clipă fără să vrea, înainte de a-şi scoate halatul.

Faţa îngrijită, cu trăsături regulate a soţului ei, părând totdeauna cam obosită, deveni gânditoare. Emmanuel se apropie. Şi, timp de o secundă, înainte de a începe să se îmbrace, el o cuprinse în braţe, fără s-o strângă. Îi sărută tâmpla cu delicateţe. Apoi, în timp ce unul din braţe înconjura umărul Annei, îi mângâia cu un gest uşor, aproape distrat, trupul gol. Ea vru instinctiv să se îndepărteze. Emmanuel o trase atunci şi mai mult spre el. Anne simţea o ciudată încordare. Îşi feri buzele. (Mai târziu, Anne avea să se gândească deseori la sentimentul ce-l încercase în clipa când el o luase în braţe…)

Nu avusese încă niciodată lângă Emmanuel acea vie dorinţă de a se desprinde din braţele lui. Nu era oare un sentiment de mulţumire ceea ce simţi atunci când Emmanuel slăbi strânsoarea braţelor?

Luă rochia şi se întoarse spre a se îmbrăca în baie.

Emmanuel, rămas în cameră, spuse atunci că Leon Barowski îi telefonase cu puţin înainte.

— Mi-a vorbit despre o tânără căreia i-a dat să semneze un contract pentru un film. O rudă îndepărtată, cred… Are greutăţi. La telefon, n-a fost prea precis. Dar am înţeles despre ce-i vorba. E silită să schimbe adresa, repede…

Anne tresărise. Totuşi nu răspunse nimic.

— Îl cunoşti pe Barowski. Nu se jenează niciodată când cere ceva. În sfârşit, e un serviciu greu de refuzat în această perioadă… Cum am găzduit-o mai demult pe micuţa Goertzbaum, prezentată ca o prietenă a lui Marie-Laure, m-am gândit că…

Emmanuel tăcu o clipă. Părea să aştepte părerea Annei. Ea îşi îmbrăcase rochia – o rochie albă, garnisită cu panglică neagră, care-i descoperea umerii şi-i lăsa braţele goale. În faţa oglinzii, îşi pieptăna părul des, roşcat, puţin încâlcit după partida de tenis.

— Ce părere ai?

Se scurseră câteva clipe.

— Ruda lui Barowski e tânăra aceea brunetă invitată împreună cu el la aniversarea căsătoriei noastre?

— Aşa e, ai şi văzut-o. Da, într-adevăr, a venit cu ea după dineu.

Deci, în momentul când ea se zbătea în situaţia cea mai chinuitoare pe care şi-o putea închipui – o situaţie a cărei ieşire n-o vedea – era astfel jignită de soţul ei…

— I-am putea da, ca şi Anitei Goertzbaum, camera albastră, de la etajul al treilea, sugeră el.

Anne ieşi din baie. Cu capul ridicat, în acea atitudine de mândrie pe care Marie-Laure spunea că n-o putuse imita, îl privi pătrunzător.

— Nu, Emmanuel.

El ridică sprâncenele.

— N-ai s-o găzduieşti la etajul al treilea.

Emmanuel se aştepta atât de puţin la această reacţie

din partea soţiei sale că nu înţelese numaidecât sensul cuvintelor ei.

— Poţi s-o instalezi la etajul întâi. În camera mea.

Citi pe faţa lui o mare uimire. Crezuse că ea va ceda.

Cum se putuse înşela aşa demult?… Primele două soţii ale sale nu divorţaseră uşor. Averea lui Emmanuel le făcuse să accepte nu numai scurtele sale legături, dar şi indiferenţa lui. Această avere – fără să fie socotită, desigur, printre primele treizeci din Franţa, cum pretindea un manifest distribuit în uzină în timpul grevelor din 1936 – era considerată la Paris ca respectabilă. Afară de asta, Emmanuel cheltuia uşor şi mult.

În primul rând, luxul vieţii cotidiene din palatul de pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Apoi recepţiile, bucurându-se de faima de a fi printre cele mai căutate din Paris, înainte de război, marile vânători de la Champbreuil. (Ambasadorii declaraseră adeseori că preferau vânătorile cu gonaci de la Champbreuil celor de la Rambouillet. Şi numărul de animale ucise dovedea că nu era vorba de o simplă frază de curtoazie.) Iahtul de la Cannes, pentru croazierele de pe Mediterana, la care participau câţiva prieteni privilegiaţi, în fiecare an alţii… De mai multe ori, pentru a vizita, mai ales, Orientul Mijlociu, Africa de Sud, Brazilia, Emmanuel închiriase un avion şi invitase vreo treizeci de persoane.

Pentru primele două soţii, bijuteriile, numai ele singure, justificau răbdarea pe care se arătau dispuse s-o manifeste cât mai îndelung. Nu se resemnaseră la divorţ decât în schimbul unei despăgubiri foarte substanţiale şi pentru că, altminteri, Emmanuel le-ar fi făcut viaţa cât se poate de neplăcută. (Pentru aceasta, se dovedea foarte înzestrat.) începuse să se comporte astfel cu cea de a doua soţie. Părea că o ignoră. O amantă o înlocuia în timpul croazierelor şi la Champbreuil. Jignirile necontenite, bine studiate, erau însoţite de refuzul de a-i da cea mai mică sumă de bani pentru cheltuieli personale. Ea ajunse să considere mai avantajoase condiţiile de divorţ propuse de

Emmanuel.

Putea să creadă că motive asemănătoare acelora ce reţinuseră pe celelalte două femei o inspirau şi pe Anne? Totuşi Emmanuel ştia că partea de avere ce revenea Annei după moartea tatălui său – fără să se poată compara cu aceea a lui Emmanuel – îi îngăduia să ducă o viaţă independentă. Dar nu înţelegea oare că şi fără asta, asemenea consideraţii n-ar fi fost de ajuns ca s-o facă să rămână lângă el?

— N-am să suport aşa ceva. N-am să mai suport nimic.

— Anne, ce vrei să spui?

— S-a sfârşit.

— Dar… de ce?

Uimirea lui Emmanuel părea sinceră. Desigur, inteligenţa lui era mult mai pătrunzătoare şi nuanţată decât a lui Victor Villardier, tatăl său, obişnuit să întrebe, când cineva i se împotrivea: „Cât vrei?” Dar, ca şi tatăl său, părea destul de înclinat să creadă că recenta lui avere avea puteri nelimitate.

„De ce a făcut asta?” se întreba ea. Să-şi instaleze amanta la el acasă… Situaţia, nouă pentru el, îl ispitea poate pe acest bărbat blazat, nestatornic. Părea să aibă totdeauna nevoie de stimulentul senzaţiilor noi ca să scape de plictiseală, de oboseală şi de neliniştile stăruitoare pricinuite de perspectiva dificultăţilor pe care, prevedea el, i le va aduce eliberarea.

Divorţase de mama lui Marie-Laure după doi ani. Cealaltă căsătorie durase câteva luni mai mult, în timpul primului an, manifestase faţă de Anne o dragoste egală cu aceea pe care o dovedise înainte de căsătorie. Apoi apăruse la Emmanuel un fel de detaşare obosită, nu lipsită, totuşi, de tandreţe şi chiar de momente amintind pasiunea de la început.

Anne încercase mereu să-şi explice ce o surprindea în purtarea soţului ei.

Ştia că în realitate el nu era deloc făcut să urmeze

tatălui său – un bărbat îndârjit şi dur, genial creator de întreprindere – căruia îi semăna atât de puţin. Fiu de cazangiu, Victor Villardier se afla, în 1896, la douăzeci şi cinci de ani, în fruntea unui atelier folosind, la Levallois, patru muncitori. Peste zece ani, uzina Villardier se întindea pe 11.000 de metri pătraţi. Achiziţionarea unui brevet, exploatat temeinic, pentru o maşină de perforat cu volan orizontal, o politică de expansiune şi de reinvestire totală, permiteau uzinei să dea de lucru la 350 de muncitori în 1914. Războiul… Statul-major îşi dădea seama că arsenalele nu fabricau destule explozive pentru un conflict ce părea să fie mai puţin scurt decât se prevăzuse, în mod magistral, Victor Villardier nu lăsase să-i scape ocazia.

Căutase – şi găsise – mijlocul de a fabrica aproape imediat obuze în uzina sa. Un strung automat le va stanţa dintr-o bară de oţel. Vor fi montate în două piese, la care se va fixa o ogivă potrivită. Şi Villardier garanta că nu vor exploda prea devreme, supunând obuzele unei probe de recepţie la presa hidraulică, de 1400 kilograme pe centimetru pătrat… Cucerise pieţe din ce în ce mai importante pentru obuze. Atelierele lui fabricau de asemenea avantrenuri, afeturi, chiulase, furgoane purtătoare pentru artileria grea… în 1918, Victor Villardier deţinea un loc însemnat printre cei mai de vază industriaşi francezi. „Eu ştiu ce înseamnă asta: să câştigi războiul”, declara el cu sinceritate.

Victor Villardier îşi iubea unicul fiu ale cărui studii la Oxford, inteligenţă, distincţie, însemnau pentru el o nouă etapă în ascensiunea, familiei. Dar lui Emmanuel îi era cunoscută teama tatălui său, mărturisită doar celor mai vechi şefi de serviciu: „Ce va deveni întreprinderea după moartea mea? Se va dovedi el în stare s-o mai dezvolte sau măcar s-o menţină, ceea ce ar fi şi aşa foarte frumos? Sau, când nu voi mai fi aici, va începe prăbuşirea?…”

Această teamă a tatălui său influenţase destinul lui Emmanuel. Nu era făcut pentru o viaţă strălucitoare şi uşoară, înveselită de plăceri variate? Prieten al mai multor

scriitori, publicase, în tinereţe, în reviste literare cu tiraj redus, articole de critică, studii despre Stendhal, Mérimée, Turgheniev. Începuse chiar un roman, dar nu-l terminase, considerând că nu-i destul de valoros spre a fi editat. Şi socotea de asemenea că tablourile sale nu meritau să fie expuse.

Nu avea deloc vitalitatea lui Victor Villardier. Semăna cu mama sa, cu sănătatea şubredă, care murise la naşterea lui Emmanuel. Totuşi, la Levallois, avea un program tot atât de încărcat ca al tatălui său. Cum termină serviciul militar, îşi făcu ucenicia conştiincios în diverse ateliere şi birouri ale uzinei. Sosea la ora opt dimineaţa şi nu pleca înainte de ora şapte şi jumătate seara.

În 1936, când greviştii au ocupat uzina timp de mai multe săptămâni, Emmanuel fu acela care, mai maleabil, mai înţelegător decât tatăl său, ştiuse să negocieze un acord. Jignit, încăpăţânat, Victor Villardier nu admitea că autoritatea îi poate fi discutată în întreprindere şi refuza orice contact cu greviştii. Acest bărbat bondoc, cu temperament sanguin, care se lăuda de a nu fi avut niciodată timp să fie obosit, abuzase nu numai de muncă ci şi de) toate plăcerile vieţii. (O iubise prea mult, pe mama lui Emmanuel ca să se recăsătorească…). Murise din cauza unei embolii, într-o dimineaţă rece din luna ianuarie a anului 1938, pe când se întorcea, la ora cinci dimineaţa, pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Îşi petrecuse noaptea într-un mic apartament unde instalase o tânără fată de nouăsprezece ani, angajată cu câteva luni în urmă ca secretară la uzină.

După moartea sa, randamentul Atelierelor şi forjeriilor Villardier nu descrescuse deloc. Emmanuel reuşise chiar să achiziţioneze – pe când tatăl său nu izbutise niciodată să ducă la bun sfârşit acest proiect – un teren şi vechile imobile învecinate, ceea ce îngăduise să se poată construi noi ateliere pe o suprafaţă mai mare de 10.000 metri pătraţi.

Dar acele zile prea lungi de muncă, pe care în fond n-o îndrăgea şi-i depăşea deseori forţele, nu făceau ca unele

din resorturile sale să se încordeze prea mult? Nu era asta o explicaţie nu numai a aerului obosit – uneori chiar copleşit – dar şi a abuzului de distracţii variate? Distracţii care îl făceau să uite o sarcină prea absorbantă şi fără atracţie.

Înţelegându-l, Anne putuse să se arate răbdătoare, silindu-se să scuze ceea ce o dezamăgea şi o jignea uneori profund. La începutul verii anului 1939, când venise să ceară părinţilor mâna ei, plecase împreună cu el. Credea în făgăduielile lui? Fusese influenţată de observaţiile domnului şi doamnei de Thelloy, înfricoşaţi, scandalizaţi la ideea divorţului, inadmisibil într-o familie ca a lor?… Apoi izbucnise războiul. Legile guvernului de la Vichy făceau ca divorţul să se obţină mult mai greu. Iar Anne, care nu renunţase niciodată la ideea de a face să renască ceea ce existase între ea şi Emmanuel, nu voise să-l părăsească în această perioadă de dificultăţi continue şi grave pentru uzină şi pentru el.

Preocupările lui actuale, privind explicaţiile pe care risca să le dea după sfârşitul ocupaţiei, nu se datorau de asemenea, în mare parte, dorinţei plină de grijă de a nu îndreptăţi temerile tatălui său?

Anne îşi amintea de refuzul soţului ei, la sfârşitul lunii august a anului 1940, când nemţii voiseră să repare la Atelierele şi forjeriile Villardier locomotive capturate în timpul înaintării în Franţa, mai mult sau mai puţin stricate de bombardamente.

„Nu!… Nu voi lucra pentru ei”.

Nu cedase săptămâni în şir. Repeta că niciun articol din acordurile armistiţiului nu prevedea că un industriaş francez trebuia să lucreze pentru ocupant. Anne îl încuraja. Şi îl admira. Apoi, într-o zi, întorcându-se de la Majestic, unde fusese convocat, îi spusese deznădăjduit:

„Dacă nu cedez, vor transfera toate maşinile în Germania. Muncitorii nu vor mai avea de lucru. În curând vor fi deportaţi acolo… Se va termina cu uzina!”

Şi, pentru a împiedica aceasta, pentru a menţine

ceea ce crease tatăl lui, acceptase să repare locomotivele capturate de nemţi în mai şi iunie 1940. După aceea, pentru aceleaşi motive, a trebuit să accepte şi programul de producţie fixat de autorităţile de ocupaţie.

„Dar niciodată nu voi lucra pentru armament!”

Anne ştia că hotărârea lui e sinceră. Apoi, încetul cu încetul, starea de spirit a lui Emmanuel se schimbase. Manifesta o sensibilitate uneori excesivă, un fel de slăbiciune tainică, încercând s-o ascundă sub o înfăţişare rece, distantă. Era oare ceea ce numea Marie-Laure „latura lui feminină”, îndemnul, nu numai de a se supune în faţa forţei, dar şi de a simţi o ciudată atracţie? Se întorsese impresionat dintr-o călătorie în Germania, întreprinsă în noiembrie 1940.

„Au câştigat războiul. Sau, mai exact, nu-l pot pierde. Personal, nu mă bucur. «Nemţii sunt stăpâni aspri», spunea François Poncet[37] lui Ciano[38]. Aşa e. Dar trebuie să recunoaştem realitatea!”

Anne ar fi dorit totuşi ca el să nu meargă la prima mare recepţie dată de ambasada Germaniei. Neputându-l convinge să renunţe la hotărârea de a se duce, nu-l însoţise. El se întorsese încântat de la această recepţie unde Abetz[39] şi colaboratorii săi, Schleier, Achembach, Rahn[40], ca şi ceilalţi ofiţeri germani nu se exprimau decât în franceză. Ei stăruiau pe lângă oaspeţii lor să nu şovăie să li se adreseze ca să le rezolve greutăţile care puteau surveni şi să ceară Ausweisurile[41] necesare…

„Au fost acolo aproape toţi francezii care se bucură

---

37 François Poncet, ambasadorul Franţei la Roma în timpul regimului fascist (până la izbucnirea celui de al doilea război mondial) (n.tr.).

38 Contele Galeazzo Ciano, din 1936 ministru al afacerilor externe în regimul fascist, ginerele lui Mussolini (n.tr.).

39 Otto Abetz, ambasadorul Germaniei naziste în timpul ocupaţiei Franţei (n.tr.).

40 Consilieri de legaţie în timpul ocupaţiei naziste a Franţei (n.tr.).

41 Autorizaţie, dovadă (germ. – n.tr.).

de consideraţie acum la Paris”, pretindea Emmanuel, exagerând mult desigur.

Îi imputa Annei că nu voise să vină cu el.

Emmanuel îi întâlnise pe Otto Abetz şi soţia sa înainte de război, la Jean Luchaire – care era acum redactor şef la *Le Matin* şi se pregătea să lanseze un mare ziar de seară: *Les Nouveaux Temps*. Otto Abetz, destul de rotofei cu zece ani în urmă, se îngrăşase şi mai mult. Părul îi albise. Dar îşi amintise foarte bine de Emmanuel Villardier şi vorbise cu el tot atât de prietenos ca odinioară… Otto Abetz îl cunoscuse pe Jean Luchaire în 1929, cu prilejul întâlnirii tinerilor din cele două ţări care visau o apropiere între Franţa şi Germania. Fără nicio lescaie şi complet necunoscut, Abetz încercase să-şi câştige existenţa ţinând conferinţe. Mergea regulat la Jean Luchaire, singura lui relaţie la Paris, şi colabora la revista lui, *Notre Temps*. Făcuse astfel cunoştinţă cu secretara prietenului său şi manifestase un interes atât de mare faţă de ea încât ceru într-o zi mâna ei tânărului director de la Notre Temps… Acum fosta secretară se întorcea la Paris în calitate de ambasadoare a Germaniei.

Poate cam prea încărcată de bijuterii, se silea să păstreze faţă de cei cu care fusese altă dată în relaţii, o atitudine simplă, prietenoasă. Ca şi soţul ei, îl recunoscuse pe Emmanuel. Abetz îi amintise de ultima lor întâlnire, la Fouquet’s în 1938, înainte de a fi expulzat sub acuzarea de spionaj. Emmanuel lua dejunul în ziua aceea la *Fouquet’s* cu Anne şi câţiva prieteni. La recepţia de la ambasadă, Abetz regretase, cu un zâmbet insinuant, că „starea sănătăţii” frumoasei doamne Villardier nu i-a îngăduit să-şi însoţească soţul.

Cu toate acestea, Anne nu participase niciodată la vreo recepţie de la ambasada de pe strada Lille. Nu se ducea nici la unele din cunoştinţele lor unde erau primiţi mulţi nemţi. De Crăciun, primul sub ocupaţie, o mare petrecere urmată – cu toată interdicţia de a dansa – de un bal costumat, trebuia să aibă loc într-un castel din împrejurimile Parisului, aparţinând unui foarte bogat

baron belgian care, cu toate că îşi bătea joc de grosolănia şi naivitatea ocupanţilor, primea pe cei mai importanţi dintre ei. Le cerea toate serviciile imaginabile, începând de la bonuri de benzină până la autorizaţiile de deblocare a considerabilelor stocuri de materii prime necesare întreprinderilor sale.

Anne încercase să-şi convingă soţul că nu trebuie să participe la acest revelion fastuos, o sfidare a rigorilor epocii, unde jumătate din invitaţi vor fi ofiţeri şi funcţionari superiori germani. Până la urmă, Emmanuel renunţase la revelion, dar fără tragere de inimă…

În mai '41, o anunţase că tocmai primise o înştiinţare prin care i se cerea să transforme o parte din Atelierele şi forjeriile Villardier spre a fabrica obuze, ca în timpul celuilalt război.

„Ei ştiu că uzina a fabricat aproape 30.000 de obuze pe zi în '18. Se vorbeşte din ce în ce mai mult de o campanie împotriva Rusiei. Au nevoie să-şi sporească producţia de muniţii”.

Ea îi aminti imediat de hotărârea luată cu opt luni în urmă.

„Îţi dai seama de situaţia reală? răspunse el. În curând va fi pace… Anglia nu va fi înfrântă. Eu, care îi cunosc pe englezi, curajul, furia lor atunci când sunt scoşi din sărite, nu cred să se recunoască vreodată învinşi. Dar, scoţând din luptă armata rusească, Hitler le va demonstra că nu se mai pot bizui pe faptul că vor găsi soldaţi care să se bată în locul lor pe continent. Nu vor mai stărui. Cu atât mai mult cu cât condiţiile de pace ale lui Hitler vor fi avantajoase pentru ei. În fond, a avut totdeauna admiraţie, simpatie pentru englezi! El a împiedicat zdrobirea lor la Dunkerque, oprindu-şi blindatele, spre a da posibilitate Angliei să-şi evacueze o parte din trupe şi să evite umilinţa unei înfrângeri totale. Calculul unui om de stat care vede departe. Psihologie pe care generalii n-o pot înţelege. Departe de a vrea să distrugă imperiul britanic, Hitler îl consideră ca un element al echilibrului mondial…”

„Nu poţi fabrica obuze pentru Germania”, repeta Anne.

Stăruise cu atâta încăpăţânare, chiar cu pasiune, pentru a-l convinge, încât până la urmă Emmanuel fu impresionat, căci, în anumite privinţe, tot mai simţea influenţa unei femei pe care o iubise intens şi, aşa cum afirma, mai însemna încă mult pentru el.

La început se eschivă, încercând să câştige timp. Apoi, când nu mai putuse invoca niciun pretext, declarase în mod clar că nu putea să-şi pună uzina în slujba producţiei de război a Reich-ului.

Într-o zi, se întorsese istovit, cu obrazul descompus, după o discuţie violentă la Majestic.

„M-au prevenit că voi fi arestat. Şi mă tem că şi tu de asemenea!… Vor numi în locul meu un comisar german. Un inginer de la Krupp sau de la Bergheimschestal… Asta vrei?”

„Nu ceda, Emmanuel. Oricare ar fi riscul pentru noi”.

Îl îmbrăţişă tandru, până ce ticul nervos ce-i agita trăsăturile obosite îi dispăru. Dragostea Annei, hotărârea ei îi redase curajul. Gaudechart, numit la momentul oportun director general, ceruse intervenţia prietenului său Doriot spre a potoli furia celor de la Majestic. Şeful P.P.F.-ului va garanta pentru sentimentele „europene” ale unui industriaş, care tocmai dublase subvenţia sa pentru *Cri du Peuple*…

Şi, în cele din urmă, nemţii cedaseră. Programul de fabricaţie al Atelierelor şi forjeriilor Villardier nu se modificase. (O intervenţie a tatălui lui Gerhard Scheuber, în relaţii de prietenie cu unul din ofiţerii secţiei „Economia de război” din Paris, nu fusese străină de acest aranjament.) La Majestic, colonelul, şeful acestei secţiuni, care îl ameninţase că-l arestează, îi strânsese mâna, spunând:

„Sunteţi curajos, domnule”.

Acum, Emmanuel nu scăpa, bineînţeles, niciun prilej de a aminti că a refuzat cu încăpăţânare să fabrice muniţii

pentru armata germană, riscându-şi astfel libertatea, viaţa. Doar Anne ştia că soţul ei fusese gata să consimtă. Fără ea, fără încurajările ei stăruitoare, Emmanuel s-ar fi supus ordinelor venite de la Majestic.

Mai mult sau mai puţin conştient, trebuie să-i fi fost necaz că dânsa ştie asta.

Apoi, ea fusese singura martoră a panicii care-l cuprinsese pe Emmanuel, la începutul anului... El se arătase preocupat, din ce în ce mai mult, de unele aluzii neliniştitoare privind activitatea uzinei în timpul anilor de ocupaţie. Scrisori anonime cu un ton ameninţător, imputându-i că lucrase pentru duşman, îl impresionaseră nespus demult. Simţea cum i se strânge inima de spaimă găsind uneori, dimineaţa, cruci încârligate desenate cu creta pe faţada casei sale. (Anne termină prin a porunci servitorilor să şteargă aceste semne foarte devreme, înainte de a ieşi el din casă.)

Dar adevăratul şoc îl avusese în ianuarie 1944. În iarna aceea foarte rece, ca toate din timpul războiului, îşi revenea cu greu dintr-o bronşită, ce-l slăbise serios. Într-o dimineaţă, Anne îl găsise în biroul său, livid, cu trăsăturile descompuse. Îi arătase conţinutul unui pachet pe care îl deschisese: un mic sicriu, cum primeau oamenii cărora li se imputa, pe drept sau pe nedrept, o atitudine prea prietenoasă faţă de ocupant. Coletul era însoţit de un plic mare conţinând o fotografie reproducând cavoul familiei Villardier. Sub numele tatălui lui Emmanuel, o nouă inscripţie:

EMMANUEL VILLARDIER
(1901-1944)

Anne fusese speriată de starea de depresiune a soţului ei. Spunea că ar vrea să fugă în Elveţia imediat, să renunţe definitiv la uzină.

Fusese nevoie de afecţiunea Annei, de raţionamentele ei liniştitoare ca să-şi regăsească puţin

calmul. Deşi mai avea febră şi tuşea încă şi cu toată ploaia rece din acea zi de iarnă, ar fi vrut să se ducă imediat la Père-Lachaise. Merseseră împreună. După cum bănuise şi Anne, fotografia era rezultatul unui trucaj. Ultimul nume săpat pe cavou rămânea al lui Victor Villardier.

Dar micul coşciug şi această fotografie a cavoului. Unde figura numele său îi lăsaseră lui Emmanuel o impresie neştearsă.

„Pentru ca să-şi dea cineva osteneala să facă aşa ceva, trebuie să am duşmani care să-mi dorească tot ce-i mai rău… Ei se vor înverşuna împotriva mea. Mă vor acuza, vor cere să se întreprindă cercetări. Vor face tot posibilul să fiu arestat, judecat… Pentru a-mi lua uzina!”

Afecţiunea Annei, manifestându-se într-un mod mai viu, mai prevenitor în cursul acelor zile, îl ajutase să biruie criza. Anne ştiuse să înlăture panica, să-i facă temerile mai puţin intense, mai puţin iraţionale. Îi redase chiar dorinţa, hotărârea de a lupta ca să apere, împotriva unui nou pericol, întreprinderea creată de tatăl său şi pe care se jurase s-o menţină.

Dar nu era supărat pe Anne şi pentru că-l văzuse atât de distrus, pe el, totdeauna preocupat de impresia pe care o făcea? Nu încerca, poate fără să-şi dea bine seama, s-o facă să plătească asta prin umilinţa pe care voia să i-o impună instalându-şi amanta în casa de pe bulevardul Maréchal-Maunoury?

Se gândise probabil că Anne va accepta venirea tinerei, astfel prezentată. Replica Annei îl surprinsese, îl dezorientase. Era sigur că ea va reflecta şi nu va da urmare cuvintelor rostite într-un moment de enervare, când răsună clopotul anunţând cina.

— Şi de data asta te înşeli, spuse ea privindu-l cu insistenţă. Voi pleca.

În timpul mesei, el avea un aer plictisit. Anne reuşi să-şi păstreze o expresie ce nu trăda nimic din emoţia pricinuită de hotărârea luată într-o clipă de mânie, dar asupra căreia, îşi dădea seama, nu va reveni.

Marie-Laure şi Gerhard păreau foarte veseli. Chiar când el povestea despre ultima sa călătorie în Germania, unde, la Essen, asistase la o liturghie oficiată în aer liber, în faţa ruinelor bisericii distruse în noaptea precedentă de bombele cu fosfor, nu exista nimic întristător sau deprimat în cuvintele lui Gerhard. Îţi făcea totdeauna impresia că e înclinat să găsească aspecte încurajatoare în situaţiile cele mai sumbre.

Marie-Laure ascultase informaţiile. Ea îi înştiinţa că Radio Paris pretindea că Londra, atacată necontenit cu bombele V1, era în flăcări. De două zile, ziarele vorbeau pe coloane întregi despre aceste bombe zburătoare şi efectele lor, iar Jean Herold-Paquis, criticul militar de la Radio Paris, sublinia cu un ton de încântare scrâşnită, că vedea confirmându-se profeţia lui zilnică: Anglia, ca şi Cartagina, va fi distrusă.

— Herold Paquis a afirmat astă-seară că dintre armele secrete anunţate de Hitler, vi era cea mai benignă, spuse Marie-Laure. Celelalte vor urma, se pare, neîntârziat.

Anne avu o strângere de inimă. Pentru ea, înfrângerea Germaniei însemna salvarea… Dar ştia că nu trebuie să conteze pe un sfârşit prea rapid. Şi avea convingerea că Forst nu-i va lăsa niciun răgaz.

Cum se termină cina, Emmanuel îi părăsi spre a se duce în biroul lui. Anne ieşi cu Marie-Laure şi Gerhard. Mergând între ele, el le luă la braţ.

Anne nu vorbea deloc. Dar era calmă şi i se părea chiar că simte un fel de destindere. De câtva timp, îşi dădea seama că hotărârea luată într-un moment de revoltă, auzindu-l pe Emmanuel anunţând că-şi va aduce amanta în casa lor de pe bulevardul Maréchal-Maunoury, fusese inevitabilă…

Liniştea de la ţară, calmul nopţii în care aerul, după o zi caldă, începea abia să se răcorească, îl îndemnau pe Gerhard să vorbească iarăşi despre domeniul familiei sale. Marie-Laure îl întrerupse ironic:

— Iată că apare iarăşi sentimentalismul german!… Intrând din nou în casă, ai să deschizi portofelul, ai să-ţi ştergi ochii şi ai să ne arăţi fotografiile tatii, mamei, fratelui mai mare, surioarelor… Ne-am obişnuit!… Aşa face oricare dintre soldaţii acestei teribile armate germane, după cinci minute de conversaţie cu un francez. Şi ai dreptul la şedinţa clasică de înduioşare. „Războiul nu aduce nimic bun… *Nein*! *Gross*![42] nenorocire…” Hitler, care visa să ia loc alături de Atila şi Gengis-han pe raftul „Marilor Făuritori”, se teme, desigur, că va avea greutăţi cu poporul său mereu gata să devină sentimental în legătură cu te miri ce: flori, animale, copii, mereu gata să se lase pradă himerelor, în timp ce digeră cârnaţi sau ascultă fericit Wagner.

— Caracterul german n-are, din păcate, şi alte aspecte pe care cineva, dorind să figureze în istorie alături de Atila şi Ghengis-han, le-ar putea folosi? întrebă Gerhard gânditor.

— Te rog nu-mi da drumul la braţ, spuse Marie-Laure. Nu văd pe întuneric. Numai ţinându-mă strâns, mă vei ajuta să nu mă împiedic.

Apoi făcu aluzie la aerul preocupat al tatălui său.

— Nici nu s-a ridicat bine de la masă că i-a şi telefonat. S-ar putea să nu se aleagă cu nimic. O fată ca asta nu trebuie să rămână multă vreme singură… E drept, crede că l-a găsit pe clientul vieţii sale.

Anne se gândea şi ea că Emmanuel îi telefona amantei. De aceea fu surprinsă când, înapoindu-se, o strigă, arătându-i telefonul deschis.

— Javernant.

Avocatul îi demonstră Annei că nu putea să-şi părăsească soţul în lunile următoare.

— Ştii ce neplăceri va trebui să înfrunte Emmanuel. La Paris sunt oameni care nu-i vor binele. Ceea ce-ţi spun te surprinde poate, Anne, dar am certitudinea că plecarea dumitale va fi folosită împotriva lui. Unii ar vedea sau ar

42 Nu! Mare… (germ. – n.tr.).

vrea să vadă în asta o dezaprobare a atitudinii sale în timpul ocupaţiei! Şi ar trage concluzii defavorabile pentru Emmanuel.

Anne răspunse doar că va respecta hotărârea luată în ziua aceea. Maestrul Javernant repetă stăruitor:

— Dacă nu vrei să-i faci mult rău lui Emmanuel, evită despărţirea în împrejurările actuale!

Când puse telefonul în furcă, Emmanuel reluă argumentele avocatului. Anne credea că-i ghiceşte gândurile ascunse. Ceea ce putea să-i dăuneze lui Emmanuel nu erau, mai ales, faptele cunoscute doar de ea? îşi regreta probabil imprudenţa. Aceasta dovedea Annei că soţul său nu se gândise deloc că va reacţiona astfel. Şi acum îi era frică. Frică de ea… Judecând tot după celelalte două soţii, se temea ca Anne să nu se dovedească, în caz de divorţ, o duşmancă a lui.

Mama lui Marie-Laure îl detesta. Se măritase cu un diplomat trimis în România, apoi în Norvegia, înainte de a fi numit în Indii. Regreta Parisul, situaţia pierdută. Cel de al doilea soţ, consul la Lahore din 1939 până în 1943, se alăturase *Comitetului* din Alger[43]…

— O cred în stare să profite de această situaţie ca să-mi creeze greutăţi, spunea Emmanuel.

Cât despre a doua soţie, ea nu-i ierta felul în care o tratase pentru a o sili să divorţeze. Căsătoria ei cu Emmanuel Villardier o ameţise de bucurie pe această fiică a unui fost şef de serviciu la uzină, foarte drăguţă şi destul de deşteaptă. Avea necaz pe el cu atât mai mult cu cât se recăsătorise cu un fabricant de cremă de ghete, ale cărui afaceri, în această perioadă, „nu erau probabil strălucite”, după părerea lui Marie-Laure. Şi se plictisea mult cu el.

Emmanuel se întreba dacă nu era ea aceea care îi trimisese coşciugul şi fotografia cavoului familiei cu numele său şi data decesului, fixată în anul acela.

„Va scrie anonime împotriva mea, sunt sigur de asta,

43 Comitetul francez de eliberare naţională, întemeiat la Alger la 3 iunie 1943, prezidat de generalul de Gaulle şi de Giraud. (n.tr.).

spusese el Annei. E în stare să născocească orice, ca să-mi joace farse de cel mai prost gust”.

Maestrul Javernant îl mustrase probabil pe Emmanuel şi-i arătase cu ce uşurinţă acţionase faţă de Anne.

— Mi-e greu să revin asupra făgăduielii făcută lui Barowski… Camera albastră de la etajul al treilea trebuia să fie pusă încă de astă-seară la dispoziţia persoanei în cauză.

Anne înţelegea teama lui Emmanuel de a părea că dă înapoi, deşi în ultimul timp comportarea lui faţă de ea fusese ostentativ degajată… Barowski anunţase probabil că amanta lui Emmanuel Villardier va locui în bulevardul Maréchal-Maunoury.

— Pot să te asigur că nu te va deranja. Deloc… Îşi cunoaşte lungul nasului.

Anne îl privi cu oarecare ironie.

— În sfârşit, vreau să spun…

Niciodată nu se simţise atât de stingherit în faţa ei.

— Am făcut greşeli, Anne. Tu nu mă cunoşteai. Eu însă, eu ştiam… N-ar fi trebuit să-ţi cer să te căsătoreşti cu mine. Dar te iubeam. Mai mult chiar decât ţi-am arătat. De altfel, uneori am şovăit… îţi aminteşti seara aceea, la Armenonville, când ţi-am spus: „Mă tem că, nu te merit. Tu vei da prea mult. Vei da totul! Şi pentru toată viaţa, în timp ce eu… Nu-ţi pot aduce tot atât de mult!”

— Aveam încredere. În primul rând în mine. Îmi dădeam seama că mă iubeai…

— Te iubesc, Anne!

El făcu un gest ce părea să exprime un fel de neputinţă.

— Speram că te vei schimba aşa cum aş fi dorit, spuse ea. Credeam că te voi ajuta… Sunt convinsă că am făcut tot ce puteam.

— Şi tu îmi porţi pică!

— Nu cred, zise ea gânditoare. Dar azi, depăşind

limita celor ce puteam îndura, ai făcut ca totul să devină dintr-odată cât se poate de limpede.

— Dacă ţii la asta, ea nu va rămâne.

— Acum nu mai are importanţă.

— Anne, tu îmi cunoşti situaţia… N-o poţi agrava!

— Tot te mai înşeli închipuindu-ţi, cum pare s-o facă Javernant, că ai vreun motiv să-ţi fie teamă de mine?

— Nu, Anne! exclamă el înflăcărat. Dar…

Ca şi avocatul, socotea că urmarea despărţirii putea fi gravă într-un asemenea moment.

— Toată lumea cunoaşte sentimentele tale faţă de nemţi. Se va spune că din această cauză mă părăseşti, în vremuri normale, acest lucru ar părea de necrezut, ridicol. Dar în asemenea timpuri totul e schimbat, falsificat. Nu faptele sunt cele mai îngrijorătoare, ci pretextele, abil exploatate. Şi într-un dosar întocmit cu părtinire, asta poate cântări foarte greu.

Clătină din cap.

— Am duşmani, Anne.

Ea consideră exagerate unele temeri ale soţului său. Totuşi ştia că acest bărbat de o inteligenţă sceptică, de o politeţe rece, nu atrăsese niciodată simpatii profunde. Dimpotrivă, ironia sa, rănind deseori puncte sensibile, provoca duşmănii durabile. Poate din cauza unei sensibilităţi exagerate, el avea grijă să-şi înfrâneze orice efuziune şi să nu cedeze vreunei porniri. La uzină, nu fusese niciodată cu adevărat iubit, deşi era mult mai atent faţă de problemele umane decât tatăl său. (Acesta din urmă concedia un muncitor sau un contramaistru pentru o neglijenţă neînsemnată sau doar pentru un răspuns ce-l enerva.) Dar Victor Villardier, irascibil, grosolan, păstra o familiaritate aspră care plăcea muncitorilor. Emmanuel nu manifesta în nicio împrejurare puţin din căldura posacă, din neglijenţa jovială datorită cărora Victor Villardier dădea muncitorilor impresia că era unul de-al lor, care izbutise în viaţă.

Emmanuel nu avea relaţii strânse cu niciun alt

industriaş. Se socotea, spusese unul dintre ei la o adunare a Camerei sindicale, „de o altă specie”. Unii îi purtau pică pentru rezerva dispreţuitoare ce li se părea că o observă la el. Şi faptul că menţinuse, timp de patru ani, capacitatea de producţie a uzinei sale, echipată cu toate maşinile în bună stare, provoca, de asemenea, invidie, întreprinderea sa nu fusese stânjenită ca altele de rechiziţionarea metalelor rare, decretată la începutul ocupaţiei. Materialele de calitate nu-i lipsiseră niciodată. Apoi, averea lui Villardier realizată în scurt timp, stârnise invidia multora care n-ar fi fost nemulţumiţi de o răsturnare a situaţiei.

Emmanuel reaminti menajamentele sale faţă de servitori. Mai spuse o dată că ar fi fost de ajuns, în săptămânile următoare, denunţul unui muncitor, al unui servitor, ca să provoace arestarea oricui. Şi mai ales a cuiva aflat în situaţia sa. Cită gluma lui Sacha Guitry, de acum câteva zile, la dejunul în cursul căruia fusese decernat – probabil pentru ultima oară – „Premiul Noii Franţe” creat de Nouveaux Temps.

„Portăresele sunt cele care o să ne trimeată la Conciergerie”[44].

— Ştii bine că din partea mea n-ai de ce să te temi, repetă Anne.

— Dar urmările plecării tale, ale unei cereri de divorţ, ar fi dezastruoase.

Exprima, cu sinceritate pare-se, regrete pentru dezamăgirile şi necazurile ce i le pricinuise în cei şapte ani de căsătorie şi mai ales în ultimul timp.

— Trebuia să ajungem la această soluţie, Emmanuel, spuse ea cu un ton nehotărât dar trist. O simţeam de multă vreme, fără să vreau încă s-o admit.

El se aşeză pe divan, rămase o clipă tăcut. Când ridică ochii spre Anne, rosti cu un glas grav:

---

44 Joc de cuvinte, intraductibil în româneşte, portărese spunându-se în franceză „concierges”. Conciergerie este o închisoare, aflată chiar în incinta Palatului de justiţie din Paris (n.tr.).

— Vreau să fiu sincer faţă de tine. Dacă aş face unele promisiuni, n-aş avea siguranţa că le voi ţine.

Apoi vorbi de dineul la care erau invitaţi, poimâine, la un fost consilier municipal din Paris. Prieten al unui ministru din guvernul provizoriu din Alger, se spunea că va ocupa importante funcţiuni după eliberare.

— Nu pot să merg fără tine acolo. Cu atât mai mult cu cât pe tine te simpatizează, nu pe mine. Anne, vrei să te porţi ca o prietenă? Rămâi până vor trece toate astea.

El oftă.

— Da, pentru tine e mai bine să ne despărţim. Dar mai ai răbdare câteva săptămâni…

Ea negă din cap.

— Atunci măcar, să nu se afle deocamdată! Totul să rămână în aparenţă ca înainte.

Privirile li se întâlniră.

— Dacă ne gândim unde am ajuns, asta n-ar însemna o mare deosebire. Îţi cer acest serviciu. N-ai să refuzi! Chiar dacă temerile mele ţi se par exagerate… Altfel, aş avea o grijă în plus. Din cauza ta…

Anne nu răspunse numaidecât. În prima zi, când venise la biroul de achiziţii de pe strada Troyon, fără să aducă nicio informaţie, declarase Sturmbannführerului Forst că poate n-o să mai locuiască multă vreme în bulevardul Maréchal-Maunoury.

„N-ar trebui să plecaţi. Ar fi împotriva angajamentului dumneavoastră!”

Totuşi, aflase în ziua aceea că de fapt Forst nu se interesa de ea pentru ca să-i raporteze ceea ce se vorbea în casa lor sau la dineurile unde erau invitaţi. Dar după ce-i stabilise misiunea, în legătură cu Gerhard Scheuber, el repetase:

„Trebuie să rămâneţi cu soţul dumneavoastră”.

Şi precizase:

„Poate că va avea un rol de jucat. În calitatea lui de mare industriaş, are relaţii în Elveţia, în Spania, în Suedia,

în Portugalia… Acum, conspiratorii n-au intermediari siguri în ţările neutre, ca să intre în legătură cu reprezentanţii duşmanului. Adepţii lor sunt cunoscuţi de noi de când ne ocupăm de serviciile Abwehrului care sprijineau complotul. Ei ştiu că oamenii pe care i-ar putea folosi sunt supravegheaţi”.

Ea protestase.

„Liniştiţi-vă: serviciul pe care soţul dumneavoastră ar putea fi determinat să-l facă pentru prietenii lui Gerhard Scheuber nu prezintă niciun risc”.

Cu zâmbetul lui neliniştitor, abia schiţat, adăugase: „Pentru el…”

Acum, în timp ce Emmanuel o ruga din nou să renunţe de a-l părăsi imediat, ea se gândea la cuvintele ameninţătoare ale lui Forst, în legătură cu François, întemniţat la Sunte şi a cărui soartă depindea de supunerea ei. Deodată, cuprinsă de spaimă, îşi imagină viitoarea întâlnire cu Sturmbannführerul.

„Amintiţi-vă că nu mai sunteţi liberă ca înainte”, îi spusese Günther Forst.

CAPITOLUL X

Marie-Laure, în costum de baie, se întinsese tocmai la soare pe un şezlong în grădina de pe bulevardul Maréchal-Maunoury, când o zări pe Anne înapoindu-se. Îi ieşi imediat în întâmpinare.

— Ce ai de gând să faci?

O urmă pe Anne până în odaia ei.

Ele se întorseseră în ajun, spre seară, cu Emmanuel şi Gerhard Scheuber. Marie-Laure aflase doar în dimineaţa aceea de prezenţa Solangei Daubel, instalată la etajul trei – unde camerele, afară de cea albastră, erau locuite de servitori.

— De necrezut! Şi totuşi bănuiam eu că aşa se va întâmpla. Te-am prevenit! Dar nu-mi închipuiam că lucrurile se vor petrece atât de repede.

Iscoditoare, o privi insistent pe Anne.

— Atunci?

În câteva fraze, Anne o anunţă ce înţelegere survenise între ea şi Emmanuel. O ruga, după dorinţa lui Emmanuel, să nu dezvăluie deocamdată nimic în legătură cu despărţirea hotărâtă la Champbreuil. Marie-Laure părea consternată.

— Şi eu?...

Anne nu se putu stăpâni să nu surâdă constatând încă o dată că Marie-Laure se gândea în primul rând la ea.

— În curând războiul se va termina. Mama ta va reveni în Franţa. Te vei putea întoarce la ea.

— Pe dracu'! Să mă plictisesc iarăşi cu soţul ei, acel om afectat, agasant... Un tip care nu ştie să debiteze altceva decât dulcegării banale pe care le-ai putea găsi în manualul perfectului diplomat, dacă ar exista: *Arta de a vorbi mult pentru a nu spune niciodată nimic*. Dumnezeu ştie că vocea sângelui nu mă îndeamnă să-l admir prea mult pe scumpul meu tătic! Trebuie să recunosc însă că aici nu ne plictisim prea mult. Cu tine mă înţelegeam bine, după o perioadă în care au existat destul de multe fricţiuni.

Marie-Laure făcu un gest enervat.

— Şi viaţa mea va fi zdruncinată pentru că tata preferă să nu urce decât un etaj spre a-şi întâlni amanta. Bineînţeles, în situaţia actuală, greutăţile de transport, interdicţia circulaţiei după o anumită oră îi complicau viaţa. Mai ales de când a refuzat cu mândrie – şi prudenţă – să ceară Fritzilor reînnoirea permisului său de circulaţie... Nu cred că era amuzant să se îmbrace în viteză, să se grăbească, frânt de oboseală, spre a nu pierde ultimul metro. Iată, ăsta-i poate motivul transplantării alesei lui sub acoperişul nostru!

Anne tăcea.

— Dar ce vrăji i-a putut face ca să dorească s-o aibă tot timpul pe-aproape? El, care se satură atât de repede de tot şi de toate... Totuşi, nu cred să aibă un temperament prea impetuos scumpul meu tătic! între noi fie vorba, ce

zici?...

Nu se aştepta să obţină precizări din partea Annei asupra acestui subiect. De aceea continuă:

— De ce nu aveţi copii? Aşa cum te cunosc, tu, născută într-un mediu unde se respectă toate tradiţiile... (Şi în primul rând aceea de a te înmulţi cu sfinţenie pentru ca duhovnicul să-ţi poată ierta plăcerea oribilă pe care o simţi, în principiu, în distracţiile conjugale.) N-ar fi trebuit altceva decât să te zbuciumi, şi chiar de mai multe ori, în chinurile facerii. Cu atât mai mult cu cât ai fi putut spera că este un mijloc de a-l ţine legat, de a-l interesa. Atunci? îi era teamă de încă un exemplar în genul meu? N-a vrut?

Fără să pară că o aude, Anne parcurgea scrisorile pe care tocmai le adusese valetul.

— Puterea unor pomicele ca asta? reluă Marie-Laure. Bărbaţii le cer lucruri pe care n-ar îndrăzni niciodată să le pretindă soţiei lor. Un tip ca tata, nervos, complicat, are nevoie totdeauna de rafinament, de iniţiativa celuilalt... Important nu e actul în sine, ci tot ceea ce-l înconjoară. Te-ai gândit la asta? De pildă, ai încercat vreodată...

Se aplecă, vorbi în şoaptă la urechea Annei, care făcu un gest plictisit, Marie-Laure îşi potrivi partea de sus a costumului de baie reliefând un trup zvelt dar pe care l-ar fi dorit cu forme mai puţin discrete. O privi o clipă în tăcere pe Anne. Tânăra femeie nu deschisese ultimele două scrisori. Avea o expresie cam distantă şi tristă.

— Văd că nu eşti bine dispusă. Bineînţeles, festa pe care ţi-o joacă domnul tatăl meu ar fi de ajuns ca să explice o oarecare melancolie. Dar „instinctul meu de femeie”, cum se spune în romanele bune, mă avertizează că nu ăsta-i singurul motiv. Şi poate nici chiar cel *adevărat*...

Anne întoarse privirea spre ea, fără să răspundă.

— Spune-mi ce nu e în regulă. Sincer, Lucien?... Nu cumva tu şi cu el?...

Sprâncenele Annei se încruntară.

— Nu te întreb despre o eventuală intimitate. Cu tine nu cred că se ajunge atât de repede la aşa ceva. Îţi ceream

doar să-mi spui dacă ai impresia că ţii la el. Sau, ca să vorbesc fără niciun fel de precauţie, aşa cum îi place celui de-al doilea soţ al mamei mele: eşti îndrăgostită?

Nici de astă dată nu aşteptă un răspuns pe care nu conta deloc.

— În cazul acesta, ţi-aş face o mărturisire… Seara trecută, am accentuat la maximum efectul ce-l putea produce faptul că ai ieşit cu Gerhard, asupra unui bărbat care nu mai reuşeşte să ascundă că-i nebun după tine. Am prezentat seara aceea la Palais Chaillot, cu frumosul Gerhard, sub un aspect „agravant”, dacă pot spune aşa.

Anne tresărise.

— N-am procedat bine, ştiu, recunoscu Marie-Laure. Dar ironia nu era îndreptată împotriva ta. Pe el îl vizam.

— De ce? spuse Anne, ridicându-se brusc.

— Aş fi putut să nu-ţi spun nimic. Deci, te rog, circumstanţe atenuante… Te previn, pentru că nu vreau să te văd descurajându-te, cum s-ar părea. Din seara de la Palais Chaillot, Lucien e îmbufnat. Văzând impresia pe care ţi-o face, înţeleg… E din cauza acestui domn care trebuie să fie îngrozitor de gelos, exclusivist! între noi fie vorba, aşa-i că purtarea tatii n-are nicio legătură cu melancolia ta? înţeleg şi de ce intenţionezi, destul de liniştită, să cedezi locul.

— Ce i-ai spus? întrebă Anne cu o bruscheţe pe care o manifestase rareori faţă de Marie-Laure.

— Am să-mi îndrept greşeala. E posibil, crede-mă. E teribil de îndrăgostit. Proasta lui dispoziţie: un semn în plus. De altfel, dacă nu şi-ar fi pierdut capul, n-ar fi fost în stare să se înfurie doar pentru că te duceai să te plictiseşti ascultând Beethoven cu cineva pe care papa îl cunoaşte de cincisprezece ani. Desigur, n-ar fi trebuit să fac asta… Dar, mai întâi, nu-l ştiam atât de gelos. Şi mă enervează. Mi-e necaz pe el… Ţii să ştii de ce?

Povesti că într-o zi din iarna aceea, la Champbreuil, se plimbase un ceas cu Lucien prin pădure. După-amiază, Anne se dusese în sat spre a-l convinge pe preot să

primească un ajutor spre a-şi putea drege acoperişul prezbiterului, reparaţie absolut necesară. Ca să lupte împotriva plictiselii unei zile la ţară, Marie-Laure îi făcuse lui Lucien avansuri din ce în ce mai puţin discrete, fără să obţină succesul ce era îndreptăţită să-l spere. Întorcându-se acasă, îl rugase să vină în odaia ei s-o ajute să-şi scoată cizmele. Încercarea se dovedi anevoioasă – şi, fără îndoială, modul cum Marie-Laure îşi aşeza piciorul, de-a curmezişul, nu înlesnea lucrurile. Stând pe pat, se răsturnase ca şi cum ar fi vrut să-l ajute pe Lucien, care trăgea cu nădejde de tocul cizmei… Mişcarea lui Marie-Laure ridica foarte sus fusta largă şi scurtă… Spectacolul astfel oferit lui Lucien ar fi trebuit să fie de ajuns ca să-i îndrepte preocupările spre ceea ce dorea Marie-Laure. În loc de asta, el trăsese cu atâta putere cizma încât reuşise s-o smulgă, răsucind aproape piciorul fetei.

— După aceea, a luat cealaltă cizmă. De astă dată, treaba s-a făcut în trei secunde. „Iată, mi-a spus, el, aruncând cizma pe covor. Sunt mulţumit că am putut să te ajut”. Şi a ieşit. Ce educaţie!… Eram furioasă. Normal, nu? Găsesc că Gerhard se prezintă mai bine, ţi-am spus. Dar, pe vremea aceea, Lucien îmi plăcea mai mult. Şi cum mă plictisesc totdeauna la ţară… Rezultatul: zero. Să nu mai vorbim de jignire. Dar de ce s-a purtat ca şi când n-ar fi avut mai mult sânge decât un om de zăpadă? Asta m-a făcut să înţeleg mentalitatea domnului. Nu se gândeşte decât la viitorul său la uzină. N-a vrut să-şi asume riscul de a-l nemulţumi pe patron.

— Dar nu s-ar putea crede că, dimpotrivă, pentru un tânăr ambiţios…

— Arivist!

— Să seduci pe fiica patronului ar reprezenta un procedeu eficient şi verificat.

— Îmi dau seama, spuse Marie-Laure, urmărind-o cu privirea. Crezi că e din cauza ta!… Pentru că te iubea încă de pe atunci atât demult încât nu voia să-ţi fie necredincios cu anticipaţie. Ar fi desigur o dovadă. În cazul ăsta trebuie

să fie foarte rece. Pentru că, în sfârşit, dacă m-ai fi văzut, lungită leneş pe pat… Perspectiva era calculată ca să tulbure chiar şi ideile desăvârşit orânduite ale celui mai metodic inginer.

Chipul Annei se luminase.

— Ei bine, când constat efectul istorioarei mele, cazul tău se lămureşte. Ar trebui poate să recunoşti fără întârziere cum stau lucrurile. Ai câştiga timp. Şi ţi-ai simplifica viaţa.

— E supărat pe mine, zise Anne, clătinând din cap. Şi nu poate înţelege…

— Asta se va aranja.

După câteva clipe, Marie-Laure întrebă:

— Şi Gerhard?

Gerhard Scheuber îl invitase pe Emmanuel, cu soţia şi fiica, la Tour d'Argent. După ce mai întâi acceptase, Emmanuel o înştiinţase pe Marie-Laure că nu va fi liber în seara aceea.

— Anne şi cu tine veţi cina cu Gerhard.

— Dar trebuie neapărat să trec pe la club, spuse tânăra Annei. Mi-e imposibil să merg cu voi la restaurant. Şi bănuiesc că nu ţii chiar aşa demult să te însoţească doar pe tine la cină… Nu trebuie să-ţi înrăutăţeşti situaţia faţă de bănuitorul Lucien!

Anne părea preocupată.

— Ei bine, mă voi sacrifica eu ca să te scap de Gerhard, spuse Marie-Laure. Îl voi aştepta şi îi voi spune orice. Voi încerca să invoc ceva mai original decât migrena clasică. Îl voi duce la club… M-am purtat urât faţă de Lucien şi faţă de tine. O să încerc să-mi îndrept greşeala.

CAPITOLUL XI

Ieşind de la „Clubul particular al prietenilor jazului şi cântecului", aproape de ora ultimului metrou, Marie-Laure şi Gerhard erau foarte veseli. Dansaseră aproape fără

întrerupere şi cu mare însufleţire cu atât mai mult cu cât dansul nu era autorizat în localurile publice. Cum să nu fi intrat cu ea când, în faţa frumoasei căsuţe din strada Villejust, Marie-Laure îi propusese un supeu improvizat?…

În timp ce Gerhard deschidea o cutie de ton, ea pregăti o omletă din ouăle aduse de la Champbreuil. Datorită aparatului „arde gaz”[45] pe care şi-l procurase, nu avu nevoie de prea mult timp ca s-o facă.

— Whisky n-am, spuse Marie-Laure. Acasă, am avut din când în când. Ni-l procura un diplomat portughez, care-l căpăta la Vichy. Judicioasă utilizare a valizei diplomatice… Dar sursa a secat. Ca să nu-ţi pierzi răbdarea, uite un Pernod spaniol, destul de acceptabil. Cumpărat săptămâna trecută de la coaforul meu…

Turnă Pernodul astfel încât să nu mai rămână mult loc în pahare pentru a adăuga apă. Apoi puse masa, destul de satisfăcătoare dacă ţineai seama de timpurile grele, ton în ulei, omletă, şuncă nefiartă. Un camembert (patruzeci la sută grăsime) cumpărat în seara aceea la club şi o bucată de pâine albă. O livră[46] de unt adus de la Champbreuil. Fructe: cireşe şi fragi. Şi o sticlă de Château Segonzac, care făcea masa mai atrăgătoare.

— Ne iau totul, spuse ea bine dispusă. Dar se pare că le-au lăsat francezilor talentul de a se descurca…

Înainte de a servi omleta, mai turnă încă un pahar plin cu Pernod spaniol.

— De ce nu faceţi şi voi Pernod în Marele Reich? Pricepuţi cum sunteţi să fabricaţi orice în locul lucrurilor care vă lipsesc, ar fi cu siguranţă foarte acceptabil… Se pare că ruşii fabrică şampanie în Crimeea.

— Noi avem Sekt[47]-ul.

— Îmi amintesc de un dineu la Bombay, când am sosit în India. Ni s-a servit şampanie australiană. Eticheta

45 Aparat improvizat, cu ajutorul căruia se putea folosi gazul chiar şi în timpul orelor când era suspendată funcţionarea (n.tr.)

46 Unitate de măsură de aproximativ 400 gr. (n.tr.).

47 Şampanie (germ – n.tr.).

de pe sticlă mă încântase: *„Şampanie australiană (Feriţi-vă de imitaţii*)”.

Râseră amândoi din toată inima. Marie-Laure îl sărută pe Gerhard pe obraji şi aşteptă ca el să facă la fel.

— Aşază-te. Te servesc. Îmi vei descoperi calităţi suplimentare: acelea ale unei adorabile şi tinere femei de interior.

Cina fu extrem de veselă.

— Marie-Laure, aprob ce spuneai: eşti adorabilă. Uit tot restul…

Fruntea i se încreţi uşor.

— Sau, dacă mă gândesc la asta, o fac pentru a preţui şi mai mult clipele ce mi le dăruieşti.

Strânse, pe deasupra mesei, mâna tinerei fete.

— Nu, nu-mi mulţumi, spuse ea. Şi, te rog, nu fi prea sentimental!

Umplu paharul lui Gerhard.

— Dacă linia Maginot[48] ar fi fost prelungită mai departe, dacă statul major francez ar fi crezut că tancurile şi avioanele servesc la ceva, n-am fi fost amândoi aici, astă-seară, conchise ea.

Ideea i se păru nespus de caraghioasă. Sticla de Château Segonzac era aproape goală în timp ce micul supeu se termina…

După aceea, Marie-Laure puse un disc. Dansară. Ea se cuibări la pieptul său. Îl sărută din nou, până când el o strânse mai tare. Chiar după ce muzica încetase, rămase în braţele lui Gerhard cu gura lipită de gura lui.

— Să mai dansăm, propuse el, desprinzându-se primul.

Alese discurile.

— Desigur, zise ea, aruncându-i o privire cu coada

---

48 Linia de fortificaţie, purtând numele generalului Andre Maginot (1877 – 1932), ministru de război (1922-1924,1926-1929,1930,1931-1932) a fost construită de-a lungul frontierei răsăritene franceze între 1927 şi 1936. În cel de-al doilea război mondial, trupele germane au ocolit-o, invadând Belgia şi Olanda (n.tr.).

ochiului, asta nu echivalează cu Orchestra Filarmonică din Berlin!

— Îmi plac cântecele de dragoste franţuzeşti, replică el, fără să pară că sesizează aluzia. Se pare că pe frontul de Est sunt deseori ascultate… Şi cântate cu o nostalgie cu atât mai mare cu cât cei trimişi acolo au toate motivele să regrete Franţa. Uite unul din cele preferate.

— *Barca visului*… Ia-mă cu tine într-o seară să-l aud pe Leo Marjane cântându-l la *Monte-Cristo*! N-ai fost încă acolo? Fotoliile sunt foarte joase. Un fel de perne… Ai impresia că stai pe jos. Sunt animatoare frumoase, rusoaice. Una mai ales… Foarte înaltă, cu părul lung roşu, cu ochii verzi, cu un aer de parcă nu i-ar păsa de nimic. Şi nişte sâni…

Privindu-l din nou pieziş, adăugă în şoaptă:

— Am putea s-o invităm, apoi s-o aducem aici cu noi. Ar fi amuzant.

Făcu o clipă o mutră decepţionată, căci el rămase nepăsător. Apoi, într-un avânt, ea îl îmbrăţişă. Aşezându-se pe divan, după o sărutare mai prelungită, îi mângâia fruntea bronzată, părul blond, tăiat scurt.

— Marie-Laure, o să te las să dormi.

Ea îl înlănţui astfel cu braţele, încât Gerhard nu era deloc tentat să-şi pună în aplicare intenţia.

— Tatăl tău e prietenul meu.

— Un motiv în plus pentru a încerca să-mi faci plăcere.

— Faţă de el, nu pot, nu trebuie…

— Ah, nu te sinchisi de el, te rog! De altfel, de-ai şti cât de puţin îi pasă de asta… Aş dori mult să aflu de ce mici fantezii se lasă antrenat în acest moment, împreună cu Solange a lui, exact deasupra camerei mele!

— Trebuie să fiu corect.

— Se ştie că nemţii sunt corecţi. Propaganda ne-o repetă de patru ani.

Se lungi cu capul pe genunchii lui Gerhard.

— Ia spune-mi, întrebă ea, pe ton de tachinărie drăgăstoasă, când îi faci curte soţiei tatălui meu, conştiinţa ţi-e mai împăcată?

Tenul bronzat al lui Gerhard se înroşi.

— Am respectat-o întotdeauna pe Anne.

— N-ai procedat bine. Eu, în locul tău… Şi mai bine de două ori decât o dată! Mi-ar fi plăcut să ştiu ce-ar fi rezultat… Mă tem că n-ai fi ajuns la nimic. Când inima unei femei bate pentru un bărbat, ceilalţi n-au nicio şansă. Numai dacă are un temperament extraordinar, un mod masculin, ca să zicem aşa, de a înţelege dragostea. Nu e cazul Annei! Cred că văd mai limpede chiar decât ea. Iubeşte pe cineva. Poate pentru prima oară în viaţa ei.

Gânditoare, Marie-Laure adăugă:

— Mă întreb unde o va duce asta pe o femeie ca ea.

După o pauză, reluă:

— Te previn, în cazul când gândurile ţi-ar fi mai puţin nevinovate decât vrei să mă faci să cred… Nu aştepta nimic din partea ei! Ai fi dezamăgit.

Ţinându-şi în continuare capul pe genunchii lui Gerhard, spuse:

— Dăruiesc fiinţa mea Germaniei pentru a-i atenua nenorocirea[49].

Una din distracţiile lui Marie-Laure era să folosească în viaţa cotidiană cuvinte istorice. Râse de a fi adaptat astfel o frază a mareşalului Pétain, schimbând doar un cuvânt – numele ţării.

Continuând tot aşa, adăugă, imitând ilustra voce tremurată:

— Eu îmi ţin făgăduielile. Chiar şi pe cele ale altora.

După ce se ridicase, privi cu atenţie, zâmbind încurajator.

— Dacă am fi în 1938, sau în 1950, lucrurile astea

---

49 Aluzie ironică la cuvântarea mareşalului Pétain rostită la 16 iunie 1940, în momentul preluării puterii, în care a spus: „Dăruiesc Franţei persoana mea spre a-i atenua nenorocirea” (n.tr.).

dintre noi s-ar fi petrecut mai pe îndelete. Am fi ieşit de zece sau douăzeci de ori la plimbare înainte de a ajunge aici. Şi poate chiar…

Se întrerupse.

— Dar războiul lor idiot schimbă totul. Vreau totuşi să trăiesc! Şi repede… Acum am douăzeci de ani.

Gerhard rămânea preocupat.

— Lasă-mă să-ţi văd rana.

Începu să-i scoată haina. Apoi cravata.

— La umărul stâng, nu-i aşa?

Îi deschise nasturii cămăşii, îi mângâie cicatricele de pe umărul lat, muşchiulos, apoi partea de sus a braţului. Se alarmă de mărimea cicatricelor.

— Am fost bine îngrijit. Spitalele noastre sunt cele mai bune.

— Dar nu simţi nimic când apăs?

— Mai puţin decât atunci când e umezeală. În momentul acela simt o mică durere. Amintire din Italia…

— Sper că afară de rănile astea, n-ai adus şi alte amintiri. Sunt atât de multe fete frumoase acolo!…

Îndepărtase cămaşa şi-şi lipi buzele de cicatrice. Mâna lui Gerhard mângâie ceafa tinerei fete.

— Marie-Laure, am făcut o greşeală că nu m-am întors imediat la Raphaël.

— Unde vei fi săptămâna viitoare? Şi chiar mâine… Iar eu? În timpul ultimului bombardament din pădurea Boulogne, au căzut bombe pe câmpul de curse de la Longehamp. Acest lucru s-ar fi putut întâmpla tot atât de bine pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Nu vreau să mă gândesc la asta… Dar, în sfârşit, ştiu foarte bine că întruna din aceste dimineţi, pot să mă trezesc în cer. Un aviator zburând la şase mii de metri deasupra Parisului începe să se gândească, mestecându-şi guma, că drăguţa lui din Boston, dur Detroit sau din Oklahoma, e gata să-l înşele. Şi comite o mică greşeală, foarte scuzabilă, în clipa când lansează bombele destinate uzinelor din Billancourt…

Chipul lui Gerhard se întunecă.

— Aş vrea să fi trăit înainte… Noi nu putem raţiona ca şi când voi aţi fi venit la Paris întruna din acele epoci când pacea părea să fie asigurată pentru douăzeci de ani!

Îşi apăsă din nou, îndelung, buzele pe cele ale lui Gerhard. Când se desprinse, el văzu că Marie-Laure are o privire gravă, aproape neliniştită.

— Gerhard, cât timp avem înaintea noastră?

Chipul lui Gerhard, de obicei vesel, se crispă. Închise ochii. Cu un fel de bruscheţe, o atrase spre el. După o clipă, cuibărindu-se la pieptul lui Gerhard, pe divanul pe care stătea, ea murmură:

— N-ai fost rănit numai la umăr… Arată-mi cealaltă cicatrice.

— Imposibil.

— De ce?

— Se află… mult deasupra genunchiului.

— Adică?

— La cincisprezece sau douăzeci de centimetri.

— Ah! bine… Atunci sunt liniştită.

Începu să râdă din nou. Şi Gerhard râse împreună cu ea.

CAPITOLUL XII

Lucien nu mai reapăruse în bulevardul Maréchal-Maunoury după întoarcerea Annei şi a soţului ei de la Champbreuil, cu trei zile înainte. De astă dată, Bonvillot, şeful atelierului de mecanică generală, prezentase lui Emmanuel raportul despre activitatea uzinei.

— Continuă să fie bosumflat, zise Marie-Laure Annei. Nu trebuie să lăsăm să se agraveze situaţia. Vom trece la ofensivă. Pe scurt, îmi voi îndrepta greşeala.

Ea reaminti Annei că aveau un motiv din cele mai fireşti pentru a merge la Levallois. Anne conducea la uzină, de la începutul războiului, ceea ce se numea „asistenţa

socială”. (Crezuse că acest lucru ar crea o legătură între ea şi Emmanuel. Dar îşi dăduse seama destul de repede că se înşela. Emmanuel, simţind în realitate puţină plăcere pentru activitatea căreia îi consacra tot timpul său, nu ţinea ca soţia lui să fie amestecată în viaţa lui de la uzină.) Anne se ocupa îndeosebi de ajutorarea nevestelor muncitorilor prizonieri, de pachetele trimise acestora, de aprovizionarea personalului şi de vacanţa copiilor.

În legătură cu aceasta, din cauza greutăţilor de transport, agravate de bombardamente, a trebuit să renunţe la castelul închiriat pentru toată vara, ca şi în anii precedenţi, în Nièvre. Anne alesese un alt castel mai puţin mare, dar posedând dependinţe destul de vaste, lângă Chantilly.

Se duseră la uzină cu bicicleta. Fură silite să se oprească la un garaj, lângă Porte Maillot, pentru ca Marie-Laure să dea să-i repare cauciucul din spate al bicicletei, care, prea uzat, plesnise iarăşi.

Gaudechart, directorul Atelierelor şi forjeriilor Villardier, o primea totdeauna pe Anne cu amabilitate. Originar din Champenois, bărbatul acesta lat în spate, cu faţa durdulie şi rumenă, cu mânecile îndoite deasupra unor braţe păroase, semănând mai mult cu ale unui muncitor manual decât cu ale unui director general, nu ascunse Annei supărarea pe care i-o pricinuia atitudinea lui Emmanuel Villardier.

Gaudechart fusese mobilizat în septembrie 1939, ca sergent-major, în aceeaşi companie cu Jacques Doriot, devenindu-i prieten. Deseori, Gaudechart povestea că într-o dimineaţă de iunie a anului 1940, cu câteva zile înainte de armistiţiu, el şi camarazii săi dormeau, după zile lungi de marş, într-un hambar, aproape de Montbrison. Fuseseră treziţi de împuşcături. Ieşiseră frecându-se la ochi. Doriot, în mijlocul curţii, trăgea furios, cu puşca lui cu ţeavă scurtă, asupra avioanelor germane care se roteau căutându-şi un obiectiv.

„Trebuia să vezi cât era de furios! Cum bombănea că

nu era niciun avion francez pe cer… După aceea, repeta, strângând pumnii: „Am fost trădaţi!”

Gaudechart trebuie să fi fost impresionat că Doriot, pe care. Îl revăzuse la Paris, era tot aşa de prietenos şi-l invita să cineze împreună cu personalităţi politice. Fără îndoială crezuse că nu are altceva mai bun de făcut decât să adere la P.P.F. Şi el care, în 1939, refuza să rămână la uzină, ca specialist, îşi însuşise, cel puţin în cuvinte, politica de colaborare a camaradului său de război.

După aceea, acest fost contramaistru, neputându-se lăuda nici cu un limbaj ales, nici cu maniere, fusese flatat când Emmanuel, începând din 1942, îl trimisese în locul său la recepţiile de la ambasada germană, la Cercul European de la grupul „Colaborare”. Atenţiile de care se bucurase în cursul unei călătorii în Germania – unde îl înlocuise pe Emmanuel – îi întăriseră şi mai mult convingerile.

— Acum, domnul Emmanuel vrea să se spele pe mâini de munca desfăşurată aici timp de patru ani! Să arunce totul în spinarea mea… Vă asigur că băieţii au înţeles M-au poreclit „ţapul”… Da, au făcut din mine ţapul ispăşitor, sperietoarea. Comedia asta a domnului Emmanuel de a nu mai veni pe aici, ca şi când aş fi ciumat!…

Vocea aspră a lui Gaudechart luă un accent indignat.

— Totuşi, când au vrut să ne ia tinerii din contingentele ’41 şi ’42, cine s-a zbătut ca ei să nu plece în Germania? Comisia de control întocmise lista. Data plecării era fixată. Şeful Oficiului german de muncă din Paris, adjunctul şi prietenul lui Sauckel, nu e un tip căruia să-i îndrugi poveşti! Am discutat problema. Aşa cum a trebuit. Apoi a urmat un dineu extraordinar într-un restaurant unde Doriot mă invitase împreună cu directorul ziarului *Cri du Peuple*. Şi după aceea… Scuzaţi-mă dacă nu vă dau amănunte. Dar era o casă dintre cele mai selecte. Cu fete cum nu văzuse el niciodată la Berlin. Fridolinul era încântat. Mi-a spus că-l va duce acolo şi pe Sauckel. Pe

scurt, am câştigat partida! Băieţii noştri au rămas la Levallois.

— Ştii, convingerile mele nu seamănă cu cele manifestate de dumneata, spuse Anne. De altfel, convingerile dumitale sunt poate mai puţin profunde decât crezi… Dar îţi cunosc activitatea desfăşurată aici. O voi spune, dacă într-o zi va fi necesar.

Gaudechart păru mişcat.

— Mulţumesc, doamnă! Sunt tare mulţumit că vă văd… Ce-mi face însă domnul Emmanuel, e urât! Taică-său n-a fost socotit niciodată un sfânt. Ca să reuşească într-o afacere, ar fi călcat în picioare pe oricine. Dar nu s-ar fi purtat astfel! Nu ştiu ce se va întâmpla dacă noii prieteni ai domnului Emmanuel câştigă partida…

Spuse, cu oarecare candoare:

— Voi avea poate necazuri.

Ridică din umerii săi laţi.

— În ce-l priveşte pe domnul Emmanuel, veţi vedea… Se va aranja. Totuşi… Nu eu îi ceream banii pe care mi i-a plătit până la ’42 pentru ziarul *Cri du Peuple* şi casieria P.P.F.-ului.

Anne ştia despre subvenţiile acordate de Emmanuel partidului lui Jacques Doriot şi ziarului său, care nu putea, desigur, pretinde să trăiască din tirajul de 35.000 de exemplare… Emmanuel se temea probabil ca nu cumva Anne să destăinuie aceste lucruri, când ea îi anunţase la Champbreuil hotărârea de a divorţa.

Lăsând-o pe Anne cu Gaudechart, Marie-Laure se dusese să-l caute pe Lucien, la biroul de studii. În cămaşă, el stătea în faţa unei mese mari acoperită cu hârtii de calc, planuri, dosare şi notiţe. Pe pereţi, grafice, fotografii ale maşinilor fabricate în uzină.

— Apariţiile dumitale devin din ce în ce mai rare, zise Marie-Laure. De altfel, mă acomodez cu această situaţie. Dar pentru că nu te mai văd acasă, profit de vizita mea la Levallois pentru a te ruga să fi mai amabil decât ai fost zilele trecute cu un prieten la care ţin mult. În primul rând,

este un străin. Apoi, politeţea, ospitalitatea franceză… Pe de altă parte, el şi cu mine ne simţim foarte, foarte bine împreună. Deci, nu mi-ar plăcea să fi iar tot atât de dezagreabil, chiar vindicativ, dacă îl vei mai întâlni.

Luă o ţigară din pachetul de pe birou.

— N-ai altele? „Balto”? Nu… Nu mă miră.

Izbucni în râs.

— Cu simţul dumitale psihologic, specific bărbaţilor, n-ai înţeles, deunăzi, că te-am dus cu preşul, când ţi-am vorbit despre el şi despre Anne. Desigur, i l-am pasat spre a merge la Palais Chaillot. Pentru mine, Beethoven; Simfonia a treia, triplu concert… Sunt sinceră ca şi bunicul meu: nu mi-e ruşine să spun că muzica asta m-ar face mai curând să casc.

Expresia lui Lucien se schimbă. Marie-Laure îl observa amuzată.

— Ştiu că nu te caracterizează excesul de curtoazie. Am greşit oare sperând că până la urmă îmi vei aprinde ţigara?

El se execută distrat. Părea că vrea să pună o întrebare. Marie-Laure se apropie de modelul redus, dintr-un colţ al biroului…

— Ăsta-i motorul dumitale Diesel?

Întorcându-se spre Lucien, aruncă o privire indiferentă spre hârtiile de calc şi planurile întinse pe masă.

— Pun prinsoare că toate astea au legătură cu renumitul model nou al „celei mai rapide locomotive din Europa”, pe care îţi pierzi timpul s-o creezi. În vreme ce programul de livrări pentru Marele Reich nu-i respectat… Ia spune, tatii i-a fost teamă când Comisia germană i-a amintit cu asprime că studiul modelelor noi şi fabricarea prototipurilor sunt interzise?… Mai degrabă cred că a pus să se fotocopieze scrisoarea Comisiei de control în nenumărate exemplare. Ce baftă acum! O dovadă de felul cum l-a tras pe sfoară pe ocupant, lucrând, sub nasul lui, pentru Franţa de mâine!

El părea că n-o aude. Era evident că nu-l preocupa decât un singur gând.

— Ştii că Anne e în uzină?

Lucien înclină capul.

— Atunci, fă-mi plăcerea să te porţi corect. În afară de asta, încearcă, dacă nu-ţi cer prea mult, să fi ceva mai subtil! înţelege din două-trei vorbe, deoarece sunt lucruri pe care o femeie ca ea nu le spune cu uşurinţă.

Marie-Laure îşi şterse fruntea.

— Ce căldură e aici!… Apropo, între noi fie vorba pentru că e încă un secret de familie: se desparte de soţul ei. Cu adevărat.

Îl văzu tresărind.

— Se salvează aparenţele un timp oarecare, din cauza „evenimentelor”. Dar nu va mai avea multă vreme cinstea şi avantajul – fără să pomenesc de inconvenienţe – de a se numi doamna Villardier.

Zâmbi din nou, văzând expresia transfigurată a lui Lucien.

— Vino. S-o scăpăm de Gaudechart. E un om de treabă, dar îi ţine discursuri amare şi impetuoase pe tema: „Ingratitudinea şi oportunismul patronatului francez”.

Lucien nu se gândi să-şi pună din nou haina, nici cravata. Cum intrară în biroul directorului, Marie-Laure îi spuse lui Gaudechart:

— În calitate de fiică a proprietarului, condu-mă să facem o raită prin uzină. Aş vrea să văd funcţionând maşina aceea minunată pentru ascuţirea uneltelor şi frezelor Steiner, pe care o datorăm amabilităţii marilor noştri parteneri din noua Europă…

Când Anne şi Lucien rămaseră singuri faţă-n faţă, urmă o tăcere destul de lungă. Ea purta o fustă ecosez cu cute mari, o bluză bleu deschis, ce-i descoperea braţele rotunde, uşor bronzate. Nu părea şi mai tânără astăzi când părul cu reflexe arămii era ridicat în sus, dezgolindu-i ceafa delicată?… Tenul Annei era puţin îmbujorat după cursa făcută cu bicicleta… Lucien îşi lăsă capul în jos.

Şopti:

— Îmi dau seama că m-am purtat în mod stupid. Dacă m-aş fi gândit… Dar eram incapabil s-o fac. Îmi închipuiam… Nu înţelegeam.

Ştia totuşi că firea lui impulsivă, impetuoasă îl făcuse să comită şi alte greşeli. Dar impresia resimţită, aflând că Anne va ieşi singură cu tânărul ofiţer german, felul în care Marie-Laure înfăţişa acest lucru… Rămăsese uimit, răscolit. Când îi mărturisise dragostea, în seara aniversării căsătoriei, ea îl rugase, înainte de a se despărţi brusc de el, în grădină, să nu continue. Auzind cuvintele Annei, Lucien îşi închipui un alt motiv posibil – fără a reuşi să creadă în el. Şi totuşi, neamţul acela tânăr care se simţea la largul său în bulevardul Maréchal-Maunoury, venea s-o ia… Lucien se exprima cu un glas înăbuşit, întretăiat. Adoraţia, flacăra acelei priviri! Pe Anne o învălui din nou căldura simţită în noaptea când, în grădină, el îi declarase pentru prima oară că o iubeşte, în vreme ce în depărtare ardeau depozitele de benzină şi rachete luminoase iluminau cerul, fără ca Lucien să le ia în seamă.

— Te rog să mă ierţi. Aş fi revenit azi sau mâine. Şi aş fi fost în sfârşit capabil să te întreb…

— Vrei să mă întrebi ceva? spuse ea cu glas încet, uitându-se ţintă în ochii lui.

Într-un elan, el îi prinse Annei mâinile. Apoi, imediat, le dădu drumul. Peretele de sticlă din birou dădea în marea sală a atelierului de mecanică generală. Iar muncitorii de la parter, ridicând capul, puteau să-i vadă.

— Dacă am fost atât de contrariat în seara când te duceai la Palais Chaillot, dacă m-am purtat în mod stupid, nu e doar din cauza caracterului meu care mi-a mai jucat feste, zise el cu glas încet. Te iubesc prea mult! în faţa dumitale sau când e vorba de dumneata, nu izbutesc să judec…

Îşi dădu pe spate o şuviţă scurtă din părul său brun, des, pe care nu se gândise să-l pieptene când părăsise biroul spre a veni s-o întâlnească pe Anne.

— Acum eşti liberă!…

În timp ce-i vorbea din nou despre dragostea sa, Annei i se păru că în glasul lui este şi mai multă pasiune decât acum câteva nopţi în grădina lor din bulevardul Maréchal-Maunoury. Ca şi când temerile sale, grelele amărăciuni din ultimele zile i-ar fi înteţit dragostea. Gândindu-se la spaima ce o simţea de când Gerhard şi Lucien se întâlniseră, Anne trebuia să admită că nici ea nu fusese capabilă să judece mai temeinic.

Îl asculta, fără a izbuti să-l întrerupă. „Trebuie să-i răspund nu, nu sunt liberă”. Dar tăcea. Simţea cum i se îmbujorează obrazul. O senzaţie nouă o cuprindea în acest birou, unde, sub luminatorul mare, vopsit în albastru, conform cu regulamentul apărării pasive, era o căldură aproape înăbuşitoare.

O sonerie răsună prelung. Ora de ieşire din uzină. Ochii Annei se opriră asupra pendulei din atelierul de mecanică generală. Poimâine, la aceeaşi oră se va afla în faţa Sturmbannführerului Forst, în Biroul de achiziţii din strada Troyon. El declarase, cu prilejul ultimei lor întâlniri, că îi lasă un răgaz de câteva zile înainte de a o revedea, ca să-i poată aduce informaţii cât mai importante. Credea că ea avea posibilitatea să obţină mărturisirile căpitanului Scheuber despre complotul antihitlerist din Paris.

Ce va spune ea? Care vor fi reacţiile, noile exigenţe ale Sturmbannführerului? îşi amintea de tulburarea simţită ultima oară când se aflase în faţa lui Günther Forst, pe strada Troyon. În ziua aceea, examina cu deznădejde urmările întâlnirii lui Lucien cu Gerhard. Azi, nu vedea mai limpede cum s-ar putea elibera. Dar deodată, nu mai avu aceleaşi temeri… Avu convingerea că va lupta cu toate puterile. Ştia că nu se va resemna niciodată – cum părea să creadă Forst – cu rolul ce i-l destinase.

Privind-o stăruitor, Lucien continua să vorbească în şoaptă, cu pasiune. Şi ea se simţea cuprinsă de o încredere care-i lipsise din după-amiaza aceea, când, pe bulevardul Foch, Günther Forst o constrângea să-i dea răspunsul ce

urmărise să-l obţină de la ea.

CAPITOLUL XIII

În faţa Annei, Gerhard părea cam jenat. Ea îi telefonase la Majestic cu o oră mai înainte. Stabiliseră o întâlnire în subsolul unei cafenele de pe bulevardul George al V-lea, nu departe de Champs-Elysées.

— Când m-ai chemat, mă întorceam de la o recepţie dată de Institutul german, zise Gerhard, care venise îmbrăcat în uniformă. N-am stat mult. Atmosfera era lipsită de antren. Chiar fără aptitudini excepţionale de a prevedea viitorul, te poţi gândi că e ultima recepţie a doctorului Epting. Doar câţiva francezi, care au probabil motive să dorească prelungirea prezenţei noastre, păreau să creadă că ne vom regăsi „după redeschiderea sezonului”, cum continuă să se spună la Paris.

Simţind privirea Annei, îşi întoarse o clipă capul şi nu mai vorbi despre Institutul german.

— Marie-Laure mi-a spus că te-a informat, continuă el, puţin stânjenit. Află că mi-am făcut reproşuri. Marie-Laure a vrut să-mi dea o justificare. Spune că războiul ne împiedică să ne purtăm ca…

— N-am vrut să te întâlnesc ca să-ţi fac observaţii inutile.

În ziua precedentă, înainte de a-l părăsi pe Lucien la uzină, îi mărturisise intenţia sa de a-i vorbi lui Gerhard despre Marie-Laure. Îi văzuse trăsăturile crispându-se o clipă. Anne evocase convorbirea ei cu Gerhard care, la Champbreuil, o lăsase să înţeleagă că participă la un complot antinazist. Avusese o strângere de inimă, spunându-şi:

„Îi ascund esenţialul. Trebuie să-l mint”.

Făcea acum aluzie, în cuvinte voalate, la conversaţia avută cu Gerhard la Champbreuil, după partida de tenis. Gerhard privi în jur. Doar două mese erau Ocupate. Una, de o pereche ale cărei sărutări prelungite nu inspirau

neîncredere. Alta, alcătuită din doi bărbaţi de vreo şaizeci de ani părând că discută afaceri. Privirea lui Gerhard întârzie asupra chelnerului, care nu părea deloc grăbit să şteargă una din mesele vecine.

— Să ieşim, dacă vrei, propuse Gerhard.

Sirenele se declanşau pentru a treia oară în ziua aceea.

— Marie-Laure mi-a spus că a trebuit să-ţi înşire diverse episoade din viaţa ei sentimentală pentru aţi linişti scrupulele. În realitate, e mult mai puţin uşuratică decât vrea să dea impresia. N-a întâlnit bărbatul care s-o reţină.

Trecătorii întâlniţi în după-amiaza aceea, încă destul de caldă, urcau fără grabă, hoinărind pe Champs-Elysées.

Pe terasa Fouquet’s erau mulţi oameni cu feţele destinse, vesele – chiar şi cele ale nemţilor. Alarma aeriană nu deranjase pe nimeni.

— Ştiam că Marie-Laure te simpatizează. Acum îmi vorbeşte de dumneata într-un mod care îmi provoacă temeri, pentru ea… M-ai lăsat să înţeleg că eşti angajat într-o acţiune primejdioasă. Ştiind ce rişti, crezi că ai dreptul s-o laşi să se ataşeze de dumneata? Şi, apoi, n-aş vrea să fie poate şi ea într-o zi, într-un fel sau altul, ameninţată…

Faţa bronzată a lui Gerhard nu exprima obişnuita sa bună dispoziţie.

— Cred în succesul acţiunii ce se pregăteşte, spuse el peste o clipă. Dar, într-adevăr, nu trebuie să îngădui ca Marie-Laure să se simtă legată de mine.

Gerhard clătină din cap.

— Nu, n-am dreptul…

Îi făgădui Annei că lucrurile petrecute în casa de pe strada Villejust nu vor avea urmări. Merseră o vreme în tăcere. Tineri pletoşi, cu haine lungi şi pantaloni strâmţi, discutau în mijlocul trotuarelor. Fără să se dea la o parte, îi priveau pe Anne şi Gerhard, mai curând cu obrăznicie. Când trecură pe lângă ei, Anne îi auzi exclamând:

— Ne iau totul!

— Şi în primul rând ce-i mai bun.

— Franţa francezilor!

— Cum să nu! După aceea va fi a americanilor!

Ea întoarse privirea spre Gerhard care tăcea gânditor.

— Ghicesc la ce risc mare vă expuneţi, dumneata şi prietenii dumitale. Mă rog să nu fie în zadar.

— Nimic nu e mai folositor ca acest risc, spuse el cu gravitate.

Gerhard furişă o privire în urma lor.

— Crezi că scopul vostru poate fi atins fără să vă bizuiţi prea mult pe noroc?

— Da, răspunse el fără să şovăie. Care e forţa principală? Armata…

— Dar poliţia lor, atât de puternică, prezentă pretutindeni?

El se uită din nou înapoi.

— Oamenii aceia nu vor avea curajul să lupte, spuse Gerhard, tot cu voce joasă. Dacă ar face-o, armata ar dispune de mijloace să-i zdrobească imediat! Dar nu vor face nicio mişcare! Aici, la Paris* totul se va termina în câteva ore.

— Şi francezii arestaţi de ei?…

— Îi vom elibera, asta se înţelege de la sine.

Treceau pe lângă Soldatenkino[50] (cinematograful „Marignon”, rechiziţionat), unde se juca „Ein Mann von Prinzipien”[51]. O coloană de soldaţi nemţi, mergând la pas, urca pe bulevard. În urma comenzii laconice a unui subofiţer, soldaţii se opriră în faţa cinematografului. Aruncau priviri visătoare spre tinerele femei în rochii deschise, cu pantofi cu tălpi de lemn. În vara aceea, unele purtau pălării înalte şi mari părând, deseori, nişte turbane şi dovedind, în acele vremuri de sărăcie lucie, o voinţă de a nu se înclina în faţa rigorilor epocii.

---

50 Cinematograful pentru soldaţi (germ – n.tr.).

51 „Un om cu principii” (germ. – n.tr.).

— Totul ar fi mult mai uşor pentru noi dacă aliaţii ar arăta puţină înţelegere. Dar din ianuarie 1943, menţinându-se la capitularea fără condiţii, ei pricinuiesc un mare prejudiciu cauzei noastre. Şi acţionează împotriva intereselor lor! Desigur, cu cât situaţia militară devine mai puţin favorabilă, cu atât ne e mai greu să obţinem condiţii mai bune… Dar ei n-ar trebui să dea încetării luptei acest aspect înfricoşător şi imprecis. Ar fi de ajuns să-şi exprime mai clar intenţiile. N-o fac însă niciodată.

Gerhard întoarse iarăşi capul.

— Mulţi nemţi ascultă clandestin radio Londra. Până acum, au sperat zadarnic să afle ceva despre soarta pe care le-o rezervă învingătorii. Aliaţii procură astfel cel mai bun argument lui Glebele, care repetă că duşmanii Germaniei n-au decât un scop: s-o distrugă. În aceste condiţii, cum să nu şovăie marii comandanţi militari în faţa unei revolte pe care istoria ar considera-o ca o trădare indiscutabilă? Aliaţii comit o greşeală. Germania din 1944 nu este aceea din 1918. Ea nu se va prăbuşi iute. Va lupta atâta timp cât vor rămâne forţe organizate. Războiul mai poate dura luni şi luni de zile! Sute de mii, poate milioane de morţi… Pentru a evita asta, ar fi de ajuns câteva cuvinte ale lui Churchill sau Roosevelt. Ei ar câştiga războiul cruţând viaţa multora dintre soldaţii lor.

Anne îşi amintea de previziunile lui Günther Forst în privinţa confidenţelor pe care ea le-ar putea obţine. Cuvintele lui Gerhard nu depăşeau cadrul generalităţilor. Forst nu-i spusese aproape acelaşi lucru Annei, când considera că acest complot nu putea să aibă succes? Totuşi, faţă de convorbirea de la Champbreuil, cea de azi însemna un progres. La Champbreuil, Gerhard, fără să spună nimic precis, lăsase să se înţeleagă că face parte din opoziţia activă împotriva regimului nazist. De ce-ar fi negat? Unde s-ar fi simţit mai în siguranţă decât la prietenii săi Villardier! Tulburată, Anne se gândea la celelalte previziuni ale Sturmbannführerului Forst. El credea că ea l-ar putea determina pe Gerhard să facă mărturisiri mult mai precise.

Anne şi Gerhard se întoarseră din drum şi urcau spre Étoile.

— Dar întâlnirile dintr-o ţară neutră? întrebă ea.

— Un eşec. Ceream poate prea mult. După debarcare, nu mai putem fi pretenţioşi. Din nefericire, noi contacte sunt greu de stabilit. Gestapoul a devenit bănuitor.

Anne se gândea la rolul pe care Forst intenţiona să i-l atribuie lui Emmanuel în realizarea planului pe care-l pregătea.

— Şi, aliaţii ar consimţi să-i mai întâlnească pe emisarii noştri? Asta nu li se mai pare necesar. Cred că războiul e ca şi câştigat. Se înşală. Mai fuseseră stabilite alte legături şi anul trecut, cu Rezistenţa, în Franţa. Acum aceştia se eschivează. Şi asta în clipa hotărâtoare! în timp ce elemente noi şi foarte importante se pot ivi de la o zi la alta. E păcat pentru noi. Dar şi pentru ei…

Anne înţelegea uşor cum ar fi putut să obţină cel mai mare avantaj posibil din această întrevedere pentru a înainta în direcţia fixată de Günther Forst. Ştia ce fraze trebuia să rostească. Dar tăcea

CAPITOLUL XIV

Intrând a doua zi dimineaţa în camera Annei, Marie-Laure părea foarte enervată. Se întoarse acasă după ce petrecuse noaptea în casa de pe strada Villejust.

Anne făcea baie: Marie-Laure intră, fără să bată la uşă.

— De ce ai făcut asta? strigă ea. Şi fără să mă previi. Eu, care credeam că eşti sinceritatea însăşi!…

Gerhard o dusese să cineze la Langers. Apoi, în loc de a reveni cu ea în strada Villejust, cum dorea Marie-Laure, el voise să meargă la Scheherazada şi apoi la Aiglon.

— Amâna cât putea momentul întoarcerii. Şi până la urmă mi-a spus de ce: nu voia să cedeze ispitei. Cel puţin

cu mine. Motivele? Deloc convingătoare. Am mirosit că-i ceva suspect. Aveam nevoie de mărturisiri. Le-am obţinut. Am ştiut să-l fac să vorbească. Fără să fie nevoie să folosesc metodele compatrioţilor săi din Gestapo.

O văzu pe Anne că păleşte deodată şi închise ochii, în timp ce trăsăturile i se contractau.

— La ora trei dimineaţa, la Aiglon, cu ajutorul şampaniei, şmecherul, înghesuit între mine şi o blondă şi plăcută animatoare de local, a trebuit să facă mărturisiri. N-a spus mare lucru. Dar mi-a fost de ajuns! S-a mărginit să nu nege când am avut inspiraţia să-l întreb dacă grozava hotărâre nu i-a venit cumva în urma unei convorbiri cu soţia scumpului meu tată.

Marie-Laure se strâmbă, manifestând o mare nemulţumire, cu buza de jos uşor răsfrântă. Aşezându-se pe marginea băii, continuă, pe un ton încă furios:

— Nu înţeleg! Mă gândeam că ai renunţat să intervii, cu diferite sfaturi utile, în distracţiile mele intime. La Megève[52] nu spuneai nimic când l-am ales pe ovreiaşul acela, atât de simpatic, care a luat locul campionului de schi.

— Să spunem că am renunţat, într-adevăr, să-ţi dau sfaturi ce n-ar face decât să te încurajeze să mergi şi mai departe în sensul opus…

— Atunci de ce l-ai dojenit pe Gerhard? Crezi că momentul e prost ales spre a te afişa cu un ofiţer neamţ, nu-i aşa? Dar nu ţin aşa demult să apar alături de el. Îmi ajunge să stau cu el între patru ochi, cu perdelele trase.

— Cunoşti temerile tatălui tău…

— Puţin îmi pasă de ele! Şi prostia, laşitatea acestei epoci… Sunt încântată, dacă vrei să ştii, să le dau cu tifla.

---

52 Staţiune pentru practicarea sporturilor de iarnă, de reputaţie mondială, în Haute-Savoie. În timpul celui de-al doilea război, făcea parte din zona ocupată de trupele italiene şi de aceea foarte mulţi evrei se refugiau aici, unde se bucurau de cu totul alt regim decât în zona neocupată de la Vichy, în care măsurile rasiale se aplicau cu stricteţe, (n.tr.).

Îmi plăcea şi fără uniformă. Dar culoarea uniformei face acum ca Gerhard să aibă un farmec în plus pentru mine.

— Iarăşi dorinţa de a merge împotriva curentului, care e pentru tine cea mai mare dovadă de caracter, de originalitate. Şi asta face parte din revolta ta…

— Anul trecut, un evreu! Acum, la sfârşitul lui iunie ’44, eu aleg un căpitan neamţ. În primul rând, o repet, pentru că îmi place. Şi este un neamţ puţin deosebit de ceilalţi. În orice caz, unul dintre aceia căruia niciun francez nu-i poate imputa nimic. Afară de asta, un prieten al familiei… Dar cred că purtarea mea e în realitate mult mai originală şi, îndrăznesc s-o spun, mult mai curajoasă decât a anumitor cunoştinţe ale noastre. Oare ele se abţineau să… simpatizeze cu ofiţerii Wehrmachtului în timpul primilor ani? Vorbeşte-le azi de ocupanţii noştri! „Nemţii?” (Ochi mari, naivi.) „Ah! da, nemţii… Nu i-am văzut niciodată. Nu, niciodată. Cred că vă închipuiţi. Haida de…” Şi toate astea cu acel glas armonios, puţin mai natural decât naturalul, pe care nu-l pot da decât o bună educaţie şi o viaţă în care tot ce seamănă cu spontaneitatea a fost înăbuşit cu scrupulozitate… Sau ţi se debitează tirada despre barbaria nazistă pe care scumpul meu tată se crede obligat s-o repete de trei ori pe săptămână.

În legătură cu acest subiect, Marie-Laure devenea cu uşurinţă de o prolixitate violentă şi batjocoritoare. Vorbi despre una care povestea cu mândrie şi în orice ocazie cum l-a îndemnat pe fiul său să treacă graniţa spaniolă spre a merge să se angajeze în armata din Africa. Cu doi ani în urmă îl scutise de munca din Germania datorită unui ofiţer seducător de la statul major al generalului von Stülpnagel[53]. Alta, până la sfârşitul lui 1942, primea în fiecare săptămână pe ofiţerii superiori din Wehrmacht şi chiar din S.S. Se lăuda cu avantajele obţinute de la fiecare:

53 General de armată între 1942-1944 guvernator militar al Franţei şi principalul instigator al loviturii de stat (n.tr.).

Ausweis-uri, bonuri de benzină, înlesniri de aprovizionare, diverse protecţii… Acum, retrasă la castelul său din Morvan, se ocupa de aprovizionarea tinerilor din machiul apropiat.

— Dar Matilda! N-o vedeai decât pe ea la Abetz, mi se pare. Când spunea „Jean”, era vorba de Luchaire. „Fernand”, era Brinon. Ah! ea a ştiut să se servească de ei! Chiar când a fost prinsă cu o jumătate de porc în maşină… Nu risca decât o amendă. Adică nimic, când ai o avere ca a ei. Dar l-a bătut la cap pe Brinon până ce-a intervenit. Mi-aduc aminte că am auzit-o povestind întâmplarea. A trebuit ca delegatul general să telefoneze prefectului de poliţie garantând că jumătatea aceea de porc era destinată Ajutorului naţional… Ei bine, încearcă să-i vorbeşti despre Fernand de Brinon acum!

Repeta ce-i spusese Bertrand de Liviers despre un mare dineu din luna trecută, la Mathilde B.

— Nu se vorbea, aşa cum e înţelept, decât de apelul din 18 iunie (de care, se pare, se discuta mult în epoca aceea), despre patria batjocorită şi îndurerată… în casa unui funcţionar de la compania de gaze sau a unui mic burghez ce s-ar fi comportat la fel ca şi Mathilde în timpul ocupaţiei, nu s-ar fi putut vorbi în felul ăsta fără ca oamenii să nu se privească şi să nu facă haz… Ei bine, aici totul se petrecea perfect. Miracol al stilului „înaltei societăţi”! Dar Mathilde a bătut recordul după dineu. A intonat Cântecul partizanilor ale cărui cuvinte, afirma ea, o impresionau. Bertrand mi-a spus că spectacolul merita osteneala… în faţa tuturor acelor oameni care au trecut prin perioada ocupaţiei fără nicio zgârietură şi tocmai luaseră masa alcătuită numai din alimente procurate la bursa neagră, o masă de trei ori mai copioasă decât ar fi putut suporta ficatul lor în timp de pace, Mathilde cea frumoasă şi cam coaptă cânta:

Foamea ne mână…
Mizeria…

Marie-Laure râse scurt.

— Sincer vorbind, cine ar trebui să roşească? Eu sau aceste femei de treabă?

Anne cunoştea bine această concepţie care cere să te grăbeşti spre a avea succes, oricare ar fi el, fără să te preocupi în ce fel a fost obţinut. Cum n-ar fi părut atrăgători, la începutul ocupaţiei, tinerii ofiţeri cu aspect viril, reprezentând forţa victorioasă?… Pe de altă parte, prietenia învingătorilor procura atâtea avantaje, permiţând vieţii să continue fără să fie prea întunecată de restricţiile grele ale războiului! Se obţineau autorizaţii de a circula şi toate Ausweis-urile dorite. Noii prieteni atât de zeloşi de a servi, împiedicau rechiziţionarea castelului, ordonau evacuarea vilei din Biarritz sau din La Baule. Datorită lor, făceai să fie eliberat un prizonier, cruţai pe un tânăr distins de a-şi expune viaţa în gloata celor rechiziţionaţi pentru munca obligatorie.

Anne ştia, că acei despre care vorbea Marie-Laure nu ocoleau pe foştii învingători din cauza celor întâmplate în Franţa de la armistiţiu. Oamenii distinşi au, între alte calităţi, pe aceea de a şti să ignore cu tact realităţile neplăcute atunci când e necesar. Nu, vina esenţială a nemţilor era de a pierde războiul. De aceea, conform logicii, cei care le căutaseră prietenia în timpul victoriilor, nu-i mai iau în seamă acum în mod sincer, fără şovăială. La Paris, învinşii, chiar străini, n-au interesat niciodată pe nimeni.

— Te cunosc, zise Marie-Laure. Deci nu pot să cred că numai consideraţii oportuniste, îngustimea de spirit te-au îndemnat să intervii pe lângă Gerhard. Cu atât mai mult cu cât, pentru noi, repet, el nu este un neamţ cum sunt ceilalţi. Atunci, de ce?…

Neobţinând răspuns, ea remarcă pe un alt ton:

— Săpunul tău nu pare să facă prea multă spumă. Doar nu vei fi totuşi silită să foloseşti porcăriile fabricate acum! Pentru francezul care ar duce până acolo

individualismul încât să nu se aprovizioneze la bursa neagră… Un amestec de grăsime de vacă, de cărbune de lemn şi de sodă caustică! Femeia mea de serviciu din strada Villejust, mi-a făgăduit săpunuri „ca înainte de război”. Dar cu o sută cincizeci de franci bucata!

Muindu-şi mâna în cadă, exclamă:

— Apă aproape rece! Fireşte. Eu, de trei zile nu ajung să fac o baie, nu caldă, dar nici măcar călduţă. Ieşi de acolo! La ce te gândeşti? N-ai nevoie de aşa ceva ca să-ţi menţii silueta.

Mânia părea să i se fi potolit de tot, în timp ce fricţiona zeloasă cu un prosop trupul Annei.

— În orice caz, pe Gerhard l-am recucerit. Ce vrei: scumpul de el, e slab de înger!

Râse zgomotos, cum făcea bunicul ei, căruia îi plăceau glumele, jocurile de cuvinte de soiul ăsta, de preferinţă mai puţin subtile…

— Gerhard nu m-a dezamăgit. Dacă aş avea curajul să mă destăinuiesc unei femei care păstrează despre acest subiect o discreţie mândră, ţi-aş spune că din toate punctele de vedere totul merge perfect cu el. De la început. Semn bun, nu-i aşa? Simon, scumpul meu evreiaş din, Megève, era şi el foarte satisfăcător sub acest raport.

Râse din nou.

— Totuşi, el, hm, nu arăta prea bine, cu spatele lui încovoiat şi ochelarii ăia… Cu intelectualii, ai uneori nişte surprize!

La începutul anului 1943, pe când petrecuseră trei săptămâni la Megève, unele ziare încă nu porniseră campania împotriva vieţii scandalos de uşoare dusă, pretindeau ele, în această staţiune. Ocupaţia nu se manifesta la Megève decât sub forma unor discrete şi indulgente patrule italiene…

— Dragul de Simon! spuse Marie-Laure. Sper că a trecut Pirineii fără neplăceri şi că o să-l revedem în curând. Da, ne înţelegeam bine… Dar Gerhard, mai e şi frumos. Mărturisesc: cred că şi încep să ţin la el.

Anne făcu un pas înapoi.

— Trebuie să renunţi la Gerhard! exclamă ea cu înflăcărare.

— N-ai pus pe el eticheta „rezervat” şi nu pot crede că m-am înşelat în privinţa ta şi a lui Lucien. Atunci? Nu doreşti să mă vezi îndrăgostită? Lăsai să se înţeleagă că asta m-ar face să devin statornică. Ei bine, bucură-te: am impresia că mă aflu pe drumul cel bun.

Anne părea consternată. Marie-Laure crezu că o aude şoptind:

— De ce mă temusem…

Tânăra o fixa fără să-şi ascundă surprinderea. Apoi privirea îi coborî asupra pieptului, pe care îl invidia, asupra taliei subţiri şi asupra întregului trup pe care baia aproape rece şi frecţiile meticuloase ale lui Marie-Laure îl înroşiseră.

— Ce plăcere să te privesc, să te admir, micuţa mea Anne! Cred că am să te iert. Cu toate că nu înţeleg prea bine ce ai făcut… Sunt puţin curioasă, cred că ştii! Şi tot ce-i în legătură cu Gerhard mă priveşte îndeaproape.

Marie-Laure râse din nou.

— Nu te mira dacă vreau să aflu de ce te-ai purtat astfel cu el.

O clipă faţa ei drăguţă, cu nasul foarte scurt, cu privirea de obicei vioaie şi maliţioasă, exprimă îngrijorarea.

— Din fericire, Gerhard nu te-a văzut niciodată cum te văd eu! Altfel, aş fi pierdută.

Punându-şi mâinile pe şoldurile tinerei femei, o sărută drăgăstos pe frunte.

— Dacă am fi putut fi împreună într-un pension!… oftă Marie-Laure. Aş fi păstrat o altă amintire despre Elveţia. Zău aşa, tata nu-i normal. Când are norocul de a putea uza şi abuza de ce am în faţa mea… Gândeşte-te însă că şi bărbaţi mai echilibraţi decât el ar avea slăbiciuni, după şapte ani de căsătorie! în fond, adevărul penibil, descurajant, e că bărbaţii nu seamănă cu noi. Dacă, într-o

pasiune de aceeaşi intensitate, compari femeia cu bărbatul, ce-i în inima unuia şi a altuia, până unde sunt capabili să meargă pentru această dragoste, balanţa înclină extrem demult de partea noastră!…

În timp ce Anne începea să se îmbrace, după ce refuzase cu un gest ajutorul prevenitoarei Marie-Laure, aceasta continuă:

— În ceea ce-o priveşte pe miss Solange, trebuie să recunoaştem sincer că nici ea nu-i urâtă… Ce spui de felul ei de a se preface că vrea să intre în vârful picioarelor? Pe uşa îngustă. Nu m-am întâlnit cu ea decât o dată pe seară. S-a dat de o parte, scuzându-se cu ochii plecaţi. Ca o servitoare, venită de la ţară. Nu ştiu dacă ea a cerut să i se servească mesele în cameră…

Telefonul sună. Marie-Laure răspunse.

— Mă duc să văd dacă doamna e acasă, spuse ea, amuzându-se să ia tonul moderat, politicos al unei cameriste de casă mare. Cine întreabă, vă rog, domnule?

Anne apropiindu-se, pe jumătate îmbrăcată, o văzu strâmbându-se.

— Nu-i cineva amabil, zise Marie-Laure. Şi nu vrea să-şi spună numele.

Anne îngălbeni. Mâna i se crispă pe receptor. Forst o convoca peste o oră pe bulevardul Foch.

— Azi după-masă trebuia să…

Marie-Laure o privi, mirată şi cu obişnuita sa indiscreţie, făcu gestul de a lua receptorul. Privirea ce i-o aruncă Anne o opri.

— Peste o oră, pe bulevardul Foch, repetă glasul tăios al Sturmbannführerului Forst.

— Dar…

Se auzi pocnetul aparatului pus în furcă. Încă palidă, cu trăsăturile crispate, Anne rămase nemişcată. Marie-Laure o privea cu atenţie. Ceea ce vedea pe fizionomia Annei nu era emoţie puternică şi chiar spaimă?

— Ciudată voce! N-am putut să înţeleg ce-ţi spunea. Dar tonul… Şi a pus receptorul în furcă fără măcar să te

asculte.

Anne tăcea. Privirea sa avea o fixitate neobişnuită. Cu un ton intrigat, Marie-Laure, înconjurându-i cu delicateţe umerii, o întrebă:

— Anne, scumpeteo, cine îşi îngăduie să vorbească astfel cu tine?

CAPITOLUL XV

Anne trecuse neliniştită pragul imobilului de pe bulevardul Foch unde, sub marele drapel cu zvastică, stăteau totdeauna de gardă soldaţi în uniforma Wehrmachtului, cu privirea lipsită de expresie şi trăsăturile neclintite.

Trebui să aştepte vreo douăzeci de minute în anticameră. Un bărbat cu faţa speriată, având urme de lovituri, trecu prin faţa ei, între doi S.D. Anne, tremurând, închise ochii. Acum nu înceta să se gândească la fratele său François.

— Nu vă comportaţi cum trebuie, spuse Forst, îndată ce ea intră în biroul său. V-am încredinţat o misiune. Lăsându-vă alegerea mijloacelor. Dar rezultatul nu trebuia nicio clipă uitat. Şi-l lăsaţi pe căpitanul Scheuber să se distreze cu fiica dumneavoastră vitregă! L-aţi împins poate chiar spre ea. După aceea îmi veţi spune că nu se mai poate face nimic, deoarece este reţinut de ea.

Lăsă să se scurgă câteva secunde. Apoi, privind-o în ochi:

— Credeţi că-şi poate bate cineva joc de mine?

Îşi freca nervos mâinile cu degete lungi şi palide.

— Dacă dezmăţata asta mă stânjeneşte, voi ordona să fie trimisă undeva, şi acolo va avea timp să se potolească.

Anne scoase o exclamaţie violentă. În timp ce ea mai protesta, fără să-şi poată ascunde emoţia, el o privea schiţând un surâs sever. Era, desigur, mulţumit să descopere un nou mijloc de presiune împotriva ei.

— Şi în ceea ce o priveşte pe ea, urmarea va depinde de dumneavoastră.

Îi întinse o foaie de hârtie, traducând în acelaşi timp textul german, în care Anne văzuse imediat numele fratelui ei. Nota, adresată Direcţiei centrale a serviciului de securitate din Paris, reamintea că François de Thelloy nu fusese încă interogat. În ea se sublinia că e necesar să se procedeze neîntârziat la acest interogatoriu, ancheta stabilind că François de Thelloy se afla în legătură cu şefii reţelei căreia îi aparţinea.

Treptat Annei îi reveneau hotărârea, încrederea simţite cu două zile în urmă la uzină, când îl întâlnise pe Lucien, în privirea căruia vedea o pasiune şi mai vie încă, tocmai când se temuse de a-i pierde dragostea. Nota aceea, bărbatul care fusese pus să treacă prin faţa ei... Ghicea că aceste mijloace de presiune fuseseră pregătite de Forst. Ridicând ochii spre el, spuse cu un calm ce-o mira şi pe ea puţin:

— L-am văzut ieri pe Gerhard Scheuber.

— Ştiu.

Ea declară că încercase să-l facă să renunţe la Marie-Laure, invocând riscurile la care se expune participând la complot.

— A recunoscut că am dreptate. Mărturisirile ce începuse să mi le facă s-au precizat...

Era surprinsă cât de bine se putea stăpâni. Îi pomeni despre convorbirea sa cu Gerhard la Champbreuil. Apoi îi raportă ceea ce aflase despre capitularea necondiţionată cerută de aliaţi, fapt ce făcea foarte dificilă aderarea comandanţilor şi soldaţilor la o rebeliune împotriva regimului. Rebeliune al cărei scop principal era terminarea războiului.

Sturmbannführerul o asculta cu un interes pe care nu trebuie să-l fi justificat doar spusele ei. Într-adevăr, el ştia toate acestea, pentru că îi spusese acelaşi lucru Annei când îi explicase de ce complotul n-avea şanse să reuşească.

— A început deci să se destăinuiască. Aşa cum prevedeam. Cu o femeie ca dumneavoastră, manifestând interes pentru această chestiune, va vorbi desigur. Din ce în ce mai mult…

După câteva clipe de tăcere, continuă:

— Dar această aventură inoportună cu fiica soţului dumneavoastră va complica lucrurile.

În vocea sa nu mai era nici imputare, nici asprime.

— Relaţiile mele cu Gerhard Scheuber nu s-au schimbat deloc. Şi, arătându-mi îngrijorarea în legătură cu fiica mea vitregă, n-am un motiv să-l fac să vorbească?

Urmă o tăcere.

Faţa palidă a lui Forst avea acum o expresie ciudată.

— Credeţi că ţin neapărat ca între dumneavoastră şi el să existe relaţii… foarte strânse?

Când privirea tinerei femei o întâlni pe a lui, Forst întoarse capul. Sculându-se brusc, începu să se plimbe prin biroul cel mare. Lumina soarelui de dimineaţă scălda faţada. De aceea storurile erau pe trei sferturi coborâte. Ea auzi scârţâitul cizmelor lui, în spatele ei. Se opri foarte aproape de Anne, care şedea pe scaun, silindu-se să nu se întoarcă.

— Aţi putea reuşi să aflaţi deci ce vrem noi. În caz contrariu, voi vedea ce-i de făcut. O aventură cu fiica dumneavoastră vitregă nu va face să scadă admiraţia lui Scheuber pentru dumneavoastră. În comparaţie cu dumneavoastră, ea nici nu contează! Nu uitaţi că nu vreau să pierd timpul…

Se înşela ea oare? Avea impresia că Forst se străduia să regăsească acum un ton mai aspru.

— Şi, desigur, faţă de Scheuber, v-aţi simţi mai bine dacă n-ar exista nimic între dumneavoastră. Eu vedeam un risc… N-ar fi trebuit chiar de la început să vă interesaţi prea mult de el. Ar fi fost neplăcut, şi regretabil. Nu trebuie să uitaţi că viitorul lui este hotărât… în mod iremediabil.

Anne revedea chipul totdeauna vesel al lui Gerhard

Scheuber când venea în casa ei de pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Şi ea trebuia să-l reîntâlnească fără să-i poată destăinui că oamenii Gestapoului cunoşteau rolul lui în complot! Din nou, după revolta ce i-o stârnea un astfel de gând, fu cuprinsă de un acces de disperare. Gerhard era pierdut… Afară doar dacă el şi prietenii săi reuşeau, lovind primii, să-şi înlăture adversarii. Ah, dacă ar putea să-i ajute!… Eliberându-se ea însăşi, l-ar salva.

— Contează doar ceea ce o să vă spună acum. O să vă indic întrebările ce va trebui să i le puneţi. Mai întâi, căutaţi să aflaţi numele comandanţilor militari cu care au avut legături conspiratorii.

Sturmbannführerul se întoarse şi se aşeză la birou. Făcu gestul atât de familiar Annei. Îşi trecu mâna prin părul blond deschis, lins, deasupra frunţii bombate, ca şi când ar fi vrut să-l dea şi mai mult peste cap.

— Complotul nu va fi periculos atâta timp cât englezii şi americanii nu se vor angaja să trateze Germania cu mai puţină asprime decât au declarat-o până acum. Dar dacă s-ar produce o schimbare, ne-am putea teme că s-ar găsi, mai ales aici în Vest, comandanţi gata să se retragă dintr-un război pe care îl cred pierdut. Din cauza opiniei publice din ţările lor, Roosevelt şi Churchill nu pot lăsa impresia că dau deodată înapoi. Ăsta-i unul din punctele slabe ale democraţiilor. Şi un atu pentru noi… Un acord secret e mai de temut. Fiţi foarte atentă în această privinţă. Orientaţi-vă întrebările în acest sens.

Rămase o clipă gânditor.

— Ar mai putea exista pentru conspiratori şi o altă posibilitate de succes.

Feldwebelul care stătea în anticameră intră. Salutând milităreşte, anunţă:

— Hauptsturmführerul[54] Heines.

Günther Forst dădu din cap. Anne văzu intrând un bărbat înalt şi zvelt ca şi Forst, purtând aceeaşi uniformă neagră cu capul de mort de culoare argintie. După ce

---

54 Căpitan. S.S. (germ. – n.tr.).

salutase, cu braţul întins, părea că aşteaptă. Forst tăcea. Şi, pe măsură ce tăcerea se prelungea, Anne descoperea nelinişte, apoi îngrijorare, pe chipul Hauptsturmführerului. Îşi întoarse privirea spre Forst. Nu văzuse încă la el o astfel de expresie. N-o văzuse, cu siguranţă, până atunci, la nimeni.

Chipul palid al lui Forst, cu buze subţiri, strânse, părea, încremenit, în timp ce privirea, îngheţată, rămânea aţintită asupra Hauptsturmführerului. În sfârşit, glasul lui Forst, se înălţă, rece, monoton.

— Gruppenführerul[55] Oberg a transmis scrisoarea dumitale referitoare la Monke Standartenfuhrerului[56] Knochen, iar el mi-a predat-o.

Celălalt păli şi mai mult. Cum Forst tăcea din nou, el începu să vorbească mult, în fraze adeseori confuze, neterminate sau repetate. Era un contrast total între felul său dezordonat de a se exprima, gesturile sale repezite, neprecise, trăsăturile sale descompuse şi impasibilitatea rece a lui Günther Forst.

Fără să vorbească germana atât de curgător ca Marie-Laure, care o studiase ca limbă străină principală, Anne o cunoştea destul de bine pentru a înţelege că Hauptsturmführerul Heines fusese convocat în urma demersului întreprins pentru unul din subalternii săi arestat din ordinul lui Forst.

— Avem dovezi că Monke transmitea de peste un an informaţii francezilor. Lăsându-se plătit scump pentru această trădare, spuse Forst cu aceeaşi voce monotonă, fără ca vreo tresărire să-i însufleţească faţa. Am vrut să cred că nu ştiai acest lucru… Asta ar fi prima greşeală. Agravată de intervenţia dumitale în favoarea lui.

Forst lăsă să se scurgă un timp.

— Dar s-ar putea să fi ştiut.

Chipul lui Heines era descompus. Teama inspirată de Günther Forst îi dădea Annei impresia că nu-l cunoştea

---

55 Comandant de grupă (germ. – n.tr.).

56 Colonel S.S. (germ. – n, tr.).

încă pe Sturmbannführer sub aspectul lui cel mai de temut. Faţă de ea nu arătase niciodată această neînduplecare rece. Nu i se adresase până acum cu acest glas monoton, în care niciun cuvânt nu se înţelegea dar, părând cu atât mai înfricoşător pentru cel căruia îi vorbea.

Şi, într-adevăr, Anne, amintindu-şi iritarea, chiar mânia lui Forst, când intrase ea în birou, recunoştea că acea atitudine părea mai puţin îngrijorătoare decât aceea manifestată acum. Şi avea senzaţia că Heines, cunoscându-l probabil bine pe Forst, înţelegea că este condamnat. El vorbea, se zbătea, dar fără convingere, fără speranţă.

— Aveam încredere în dumneata. Dacă nu ignorai ce făcea Monke, sau dacă ai avut vreun profit, mi-ai trădat încrederea. Dumneata ştii că nu i-am iertat niciodată pe cei ce m-au înşelat.

Nu-l lăsă să răspundă şi, cu acelaşi glas lipsit de timbru, ordonă:

— Pleacă şi rămâi la dispoziţia lui Schwagermann.

După ce Hauptsturmführerul ieşi, chipul lui Forst rămase un moment atât de inexpresiv, încât părea fără viaţă. Doar când se adresă Annei, trăsăturile părură să i se însufleţească puţin.

— Monke s-a sinucis văzându-se descoperit. Altfel, interogatoriul său ar fi confirmat, sunt sigur, că Heines îi cunoştea trădarea şi trăgea foloase de pe urma ei. Dar Heines va trebui să spună de unde ia banii pe care îi dă celor două femei foarte pretenţioase, întreţinute de el la Bordeaux. O alta la Paris… Iar la Dresda, are în grija sa o soţie legitimă şi trei copii… Un om fără valoare. Pe care îl credeam însă sigur, devotat. Îmi datora postul lui la Bordeaux.

Îl convocase într-adins pe Heines în faţa ei? Pentru a o impresiona, făcând-o să înţeleagă mai bine cine era Sturmbannführerul Forst. Şi de asemenea să-i dea un avertisment… Se putea să fi rostit în faţa ei, fără vreun gând ascuns, cuvinte ca acestea: „N-am iertat niciodată pe cei ce m-au înşelat”?

Într-adevăr, Anne vedea mai limpede ce risc îşi asuma…

— Există o idee greşită despre serviciile înglobate de francezi sub numele de Gestapo, spuse el Annei. Reputaţia noastră, teama ce o inspirăm, ne ajută şi contribuie să-i facă pe mulţi oameni să rămână pe drumul cel bun. Cei mai mulţi însă dintre cei aflaţi sub ordinele mele, deşi au ştiut să dea dovadă de un zel naţional-socialist suficient, n-au deloc aptitudinile necesare… Brutalitate, desigur. Dar câţi mediocri, câte spirite mărginite, incapabili să aibă măcar o idee! Şi setea lor de bani, de plăceri… Mulţi sunt uşor de corupt.

Cât demult i se schimbase vocea, adineauri fără inflexiuni! Parcă trăda chiar o anumită ironie în timp ce spunea:

— Câţi suntem la Paris în S.D? O mie trei sute. Şi trebuie să-i supraveghem nu numai pe francezi, dar şi propria noastră armată! Asta explică o anumită lipsă de eficienţă. Explică de ce trebuie să mă bizui pe dumneavoastră în această problemă dificilă şi gravă.

Tăcu, privind-o pe tânăra femeie zveltă, în rochie de culoarea paiului, cu corsajul ajustat şi aproape fără decolteu, aşezată în faţa lui. Sub această privire, foarte deosebită de aceea cu care o primise, Anne se simţea mai stingherită decât atunci când intrase în birou.

În tot timpul cât Hauptsturmführerul Heines se aflase în faţa lui, Forst îşi ţinuse mâinile nemişcate pe birou. Acum, şi le freca nervos. Tăcerea se prelungea. Anne se ridică pe neaşteptate în picioare, Forst păru să facă un efort spre a se stăpâni.

— Spuneam că pentru conspiratorii noştri ar putea exista o altă posibilitate de succes, reluă el. Asasinarea Führerului… Dar, după informaţiile obţinute, în afară de câţi va, printre cei mai tineri, ei nu vor să meargă până acolo. Totuşi, se poate produce o evoluţie impusă de evenimente. În astfel de probleme, deseori grupul cel mai dur, cel mai îndrăzneţ, sfârşeşte prin a câştiga. Faceţi-l pe

Gerhard Scheuber să vorbească despre acest subiect. Şi despre eventuale contacte directe cu aliaţii. Iată cele două puncte esenţiale.

Văzând că Lucien se mai găsea cu Emmanuel Villardier în biroul acestuia din urmă, tânăra fată, după ce deschisese uşa, făcu o mişcare pentru a se retrage. Emmanuel o chemă:

— Solange…

Lucien se ridicase. Strânse mâna pe care ea i-o întindea, cu o lipsă de căldură observată cu siguranţă de către tânăra fată, căci surâsul ei uşor fu înlocuit de o expresie mai curând jenată. Lucien o lăsase să înţeleagă pe Anne cât era de şocat de umilirea la care Emmanuel Villardier îşi îngăduia s-o supună pe soţia sa.

„Nu pot să-l mai privesc ca înainte”… spusese Lucien.

— Velo-taxiul a sosit? întrebă Emmanuel.

— Paul a adus o trăsură.

Solange ieşi, după ce Emmanuel îi spuse că se vor întâlni peste câteva minute.

— Trebuie cu orice preţ să tărăgănăm lucrul încă o lună, îi repetă apoi lui Lucien. Locomotivele trebuie să rămână în Franţa!

— Probabil că numai din cauza locomotivelor vin mâine la uzină delegaţii Comisiei de control. Oricare le-ar fi pretenţiile, sunt hotărât să câştig în continuare timp. Au existat câteva eşecuri în turnarea pieselor. Şi la turnarea pieselor principale se pot provoca defecte ce nu pot fi atribuite în mod formal sabotajului.

Printre ultimii cilindri furnizaţi de nemţi, câţiva, prea poroşi, nu putuseră fi utilizaţi. Lucien profita cât putea demult de acest pretext. Controlorul neamţ, aflat în permanenţă în uzină pentru a supraveghea fabricarea (şi a cărei competenţă nu depăşea pe aceea a unui contramaistru), nu constituise niciodată un obstacol important în executarea planului de sabotaj pus la punct

de Lucien. De exemplu, el nu-şi dăduse seama nicio clipă că mănunchiurile tubulare nu se înşurubau niciodată perfect. Maşinile funcţionau în mod normal în timpul probelor. Apoi, încetul cu încetul, piesele se deşurubau.

Tocmai când Lucien se pregătea să-şi ia rămas bun, Emmanuel Villardier îi spuse:

— Eşti liber astă-seară? Sunt silit s-o las pe Anne singură…

Deşi, cu două săptămâni înainte, Emmanuel îl rugase s-o conducă pe Marie-Laure la cină, îi adresă aceeaşi cerere, de astă dată urmând s-o însoţească pe Anne.

Douăzeci de minute mai târziu, Anne şi Lucien care, pentru a merge până la Porte Dauphine, făcuseră un ocol prin Bois de Boulogne, mergeau pe sub copaci. Era încă foarte cald, nicio boare de vânt, deşi ziua fusese furtunoasă.

— Voi părăsi uzina imediat ce voi putea, spuse Lucien. Adică imediat ce anumite împrejurări, ce nu depind de mine, mi-o vor permite.

— Dar situaţia care te aştepta!…

El se opri, privind-o stăruitor.

— Acum, n-aş mai putea să rămân.

Deoarece probabil o vedea preocupată, Lucien afirmă că după război un inginer posedând pregătirea şi experienţa câştigate de el la uzină, va găsi fără prea multă greutate o situaţie echivalentă celei ce o deţinea la Atelierele şi forjeriile Villardier.

— Ştiu însă că Emmanuel a hotărât să-ţi ofere postul lui Gaudechart!

Lucien repeta, continuând s-o fixeze cu aceeaşi privire.

— N-aş putea să rămân la el.

Fruntea Annei rămase uşor încruntată.

— Lucien, zise ea după o pauză, spuneai, când am venit la uzină, că sunt liberă. În realitate… nu sunt liberă aşa cum crezi. Nu încă.

Mai încet, cuprinsă parcă de un acces de îndoială, de descurajare chiar, adăugă:

— Şi cine ştie dacă o să fiu vreodată?…:

El părea mirat. Nu putea să înţeleagă adevăratul sens al cuvintelor ei. Faţă de Lucien însă, ea nu s-ar simţi niciodată liberă, cu adevărat, atâta timp cât nu va ieşi din situaţia apăsătoare în care o izolase voinţa lui Forst.

Se opriseră iarăşi. Prinzându-i mâinile, Lucien zise:

— Te iubesc, Anne! Şi cred că pot spera…

Vorbea cu înflăcărare, strângându-i mâinile. Apoi, într-un elan, o atrase spre el.

Când porniră din nou pe aleea unde nu întâlneau decât câteva perechi ţinându-se de braţ sau oprindu-se ca să se îmbrăţişeze, ea evocă, în momentul când Lucien era cât pe aci să vorbească din nou, întrevederea sa cu Gerhard Scheuber, pe Champs-Elysées. Îi repeta cuvintele lui Gerhard despre greutăţile de a reînnoi legăturile avute, cu un an în urmă, cu membrii Rezistenţei franceze.

— Sunt la curent, spuse el.

— Nu crezi că ar fi folositor să le uşurăm lucrurile?

El clătină din cap.

— După 1918, Germania n-a vrut să recunoască niciodată că fusese învinsă. Trebuie ca nemţii, toţi nemţii, să aibă convingerea, de astă dată, că au pierdut războiul. Definitiv. Trebuie mai ales să evităm să le dăm argumentul, scuza „loviturii de pumnal înfipt în spate”! Iată ce s-ar întâmpla dacă aliaţii ar încheia un acord cu cei care vor să-l răstoarne pe Hitler spre a obţine o pace mai bună.

— Totuşi, Lucien, dacă războiul ar putea fi scurtat?…

Observând mirarea lui, ea explică:

— Gerhard mă cam îngrijorează. Am impresia că Marie-Laure e îndrăgostită de el, aşa cum mă temeam… Apoi, mi se pare că noi nu putem dori decât succesul celor care vor să se descotorosească de nazişti, spre a încheia pace!

— N-avem de ce să ne amestecăm în certurile nemţilor, spuse el zâmbind. Unul din primele scopuri ale aliaţilor este să pună capăt militarismului german. Pentru totdeauna, de astă dată. Şi ăsta este poate scopul nostru cel mai important. Nu-l vom atinge negociind cu generali adversari ai lui Hitler pentru că-i impută pierderea războiului.

Deci atitudinea lui Lucien nu se potrivea cu ceea ce aştepta Anne. După o perioadă de confuzie, de nesiguranţă descurajatoare în timpul căreia nu descoperise nicio ieşire posibilă din situaţia sa, Anne întrevedea o speranţă. Credea că a găsit o cale de urmat pentru a încerca să se elibereze. Ideea îi venise când Gerhard spusese deunăzi, pe Champs-Elysées: „La Paris, totul va fi hotărât în câteva ore”. El afirma că Armata va termina foarte repede cu oamenii Gestapoului şi că deţinuţii politici francezi vor fi puşi în libertate… Salvarea, pentru ea, ar veni de la succesul complotului. Trebuia ca Gerhard şi camarazii săi să-i învingă pe aceia dintre care făcea parte omul ce o avea la mână. Günther Forst arestat. François eliberat. „Şi eu voi fi liberă!”

Când Gerhard evoca obstacolele în calea revoltei ce se pregătea, ea se şi hotărâse. Se va strădui să-i ajute, pe el şi pe prietenii săi. Forst confirmase cuvintele lui Gerhard privind lipsa de înţelegere a aliaţilor, împiedicând astfel pe comandanţii armatei germane să se ralieze la mişcarea antinazistă. Gerhard regreta că era greu să reia legătura cu aliaţii din străinătate sau din Franţa, cu Rezistenţa, pentru un schimb de păreri ce-ar putea avea consecinţe foarte importante…

Planul ei nu era precis. Prea multe elemente ale situaţiei îi rămâneau necunoscute. Acum însă avea un scop. Ştia cum să se lupte spre a nu se supune voinţei lui Günther Forst. Timpul deznădejdii, al pasivităţii disperate se sfârşise.

Ştia prea bine la ce risc se expunea aventurându-se pe acest drum. Întrevedea o luptă îndârjită împotriva lui Forst, care voia să se servească de ea pentru a cunoaşte

planurile conspiratorilor şi să zdrobească complotul. Dacă ar eşua complotul?… Anne nu se putea îndoi de soarta ce ar aştepta-o atunci. Dar, datorită dragostei bărbatului care mergea alături de ea, Anne simţea că va avea forţa, voinţa necesare pentru această luptă. O luptă care i-ar reda libertatea!

— Mi se pare nedrept de a pune pe acelaşi plan pe nazişti şi pe cei care vor să-i împiedice să facă şi mai mult rău, spuse ea.

— Atâtea alte nedreptăţi, atâtea crime au fost săvârşite, numai fiindcă aceşti ofiţeri nu s-au opus la timp lui Hitler! Acum, îşi dau seama că au pierdut războiul. Şi vor să se descotorosească de el.

La o încrucişare, în loc să se îndrepte spre şoseaua Porte Dauphine, se afundaseră şi mai mult în Bois de Boulogne. Apărarea pasivă din împrejurimile Parisului începuse să tragă. Duduitul motoarelor se auzea mai aproape. Avioanele – vreo sută – nu zburau la prea mare înălţime. Oţelul aparatelor strălucea în razele soarelui ce apunea.

Anne şi Lucien ajunseră în locul unde, cu aproape trei săptămâni în urmă, el o îmbrăţişase pentru prima dată, sub stejarul unde se adăpostiseră de ploaia torenţială. Privirile li se întâlniră. Fiecare ştia că şi celălalt retrăia clipa aceea. Anne avu un zâmbet uşor, drăgăstos. El o îmbrăţişa cu delicateţe. Vorbea încet, cu buzele foarte aproape de faţa ei, care-şi lăsase ochii în jos. Strângând-o şi mai tare în braţe, îi simţi tresărirea. Părul Annei îi atinse obrazul, în timp ce ea îşi dădu puţin capul pe spate. Data trecută, în acelaşi loc, n-o ţinuse în braţe decât o clipă. Acum rămaseră sub stejarul înalt, câteva minute unul în braţele celuilalt.

Când porniră din nou, se îndreptară spre Paris. Cum tocmai întâlniseră un plutonier major neamţ, cam de vreo cincizeci de ani, cu un aer gânditor, Anne făcu aluzie din nou la convorbirea cu Gerhard de pe Champs-Elysées.

— După spusele lui, am înţeles că au de gând să facă

în curând propuneri foarte importante. Este logic, raţional să refuzi de a-i asculta?… Propunerile ar putea, nu-i aşa, să fie repede transmise la Londra?

— Pe câte ştiu, o astfel de întâlnire nu-i dorită de noi, în acest moment.

— Dar consecinţele?…

După o tăcere, ea întrebă iar:

— Poţi să reţii ce mi-a spus Gerhard? Poziţia dumitale îţi permite o iniţiativă?

El părea surprins de această stăruinţă a Annei.

— Nu vreau să te amestec cu nimic, în anumite lucruri. Totuşi, îţi este cunoscut că nu-mi consacra în mod exclusiv timpul, la Levallois, biroului de studii şi producţie. Controlul îndeplinirii planului întocmit de mine şi aplicat în uzinele constrânse să lucreze pentru ocupant îmi dă răgazul necesar ca să mi se mai încredinţeze şi altceva. Ţinând seama de importanţa acestei munci, s-a căutat să fiu cât mai puţin vulnerabil cu putinţă. Până acum, mi-am putut continua activitatea într-o linişte relativă. Şi am avut norocul ca niciunul din cei câţiva oameni care-mi cunosc activitatea să nu fie prins.

Fără să dea amănunte, făcu aluzie la recentele arestări ale unor membrii din statul major al F.F.I.-ului din regiunea pariziană. În urma acestor arestări şi ca măsură de precauţie în vederea evenimentelor ce se pregăteau, lui Lucien i se încredinţaseră alte responsabilităţi decât cele avute până atunci în clandestinitate. Evita să se exprime cu precizie. Anne îi înţelegea grija de a nu-i face nicio destăinuire ce ar fi riscat s-o expună primejdiilor prin care trecea el.

— Îţi spun asta doar ca să răspund la întrebarea dumitale. Da, am anumite posibilităţi. În primul rând pot să mă întâlnesc acum…

Se întrerupse. Chipul Annei se posomorî.

— Dar, Lucien, pentru tine primejdia e şi mai mare!

— Peste câteva săptămâni, Parisul va fi eliberat.

— Spui că Gestapoul a arestat tocmai pe membrii

statului major al F.F.I.-ului din regiunea pariziană. Atâta timp cât nemţii vor rămâne aici…

El o cuprinse din nou în braţe.

— Acum, nu poate să mi se întâmple nimic! spuse el înflăcărat.

Chipul Annei rămânea îngrijorat. Era clar că n-o preocupa decât un singur lucru: primejdia prin care trecea Lucien. Pentru a o abate de la aceste gânduri, el reveni la subiectul abordat de Anne.

— Chiar fără aceste noi responsabilităţi, ar fi trebuit să iau o iniţiativă ca aceea despre care vorbeai. Cred că am şanse de a fi ascultat. Şeful reţelei mele, în legătură continuă cu Londra, mi-e prieten de multă vreme. Dar, îţi spun din nou, mă gândesc că n-ar trebui să ne amestecăm în ceea ce nu-i priveşte decât pe nemţi. Pentru noi, e vorba de duşman. Şi el n-are decât un chip!

Poate că în glasul lui nu era totuşi o convingere atât de totală ca aceea manifestată cu o clipă mai înainte.

— M-am gândit la ceea ce îmi spunea Gerhard, reluă Anne. La perspectivele ce le-ar putea deschide contactul dorit de prietenii săi…

Privindu-l cu ochi gravi, adăugă:

— Lucien, te rog să te gândeşti şi dumneata la asta.

CAPITOLUL XVI

Draga mea Anne, treci să-mi spui bună seara, bitte sehr (Pardon, acum ar fi de bonton să spun please!) Trebuie să-ţi vorbesc… Ceva important. Te îmbrăţişez fără respect.

Anne găsi acest bileţel al lui Marie-Laure sub pernă, întorcându-se pe la ora unsprezece jumătate de la un dineu unde îşi însoţise bărbatul, aşa cum îi pretindea el s-o facă mai departe, până în clipa când vor anunţa divorţul.

Marie-Laure era culcată, cu o batistă udă pe frunte.

— Ce migrenă! E vina mea…

Fusese tentată de publicitatea unui produs care promitea că orice femeie putea obţine într-o lună „bustul minunat al starurilor”.

— O prietenă de la club a obţinut un rezultat care a făcut şi mai puternică dragostea arătată de logodnicul ei, la care locuieşte ea şi cu care de altfel se gândeşte să se mărite. Aş vrea să fiu mai bine înarmată ca să-i plac lui Gerhard. De aceea, exagerez doza. Aseară am dublat-o. Rezultatul: mi-am deranjat stomacul. Mă ameninţă o criză de ficat. Şi o asemenea durere de cap, încât îmi vine să înghit un tub întreg de tablete!

Anne o certă. Văzând că are puţină febră când îi strânse încheietura mâinii, voi să cheme un medic.

— Nu… Mi-e totuşi mai puţin rău decât înainte. Poate din cauză că eşti tu aici… În tot cazul, acum o s-o las mai moale. Dar nu pentru aţi vorbi despre asta am vrut să te văd.

Cu privirea aţintită asupra Annei, adăugă:

— Noroc că nu eşti obligată să foloseşti astfel de lucruri. Ai putea mai curând să serveşti pentru publicitatea acestor pilule magice.

Marie-Laure, goală, se aşeză în pat.

— Anne, uite ce s-a întâmplat…

La ora şapte se întâlnise cu Gerhard în faţa Majesticului. El, de obicei surâzător, părea preocupat. În seara aceea avea la el o servietă de piele – ceea ce o mira puţin pe Marie-Laure. De la început îi spuse că-i telefonase fără să o poată găsi spre a-i propune să se întâlnească mai târziu. În loc să se ducă să cineze imediat cu ea, îi zise că avea întâlnire cu un camarad, într-o cafenea din piaţa Victor Hugo.

— Camaradul se lăsă aşteptat o jumătate de oră. Mă enerva faptul că Gerhard fixase întâlnirea atunci când ieşeam împreună. Am crezut nimerit să mă bosumflu. O nouă dezamăgire: nici nu părea să observe. În sfârşit, vine un ofiţer – un căpitan, ca şi el – dar mai în vârstă şi mai puţin bine. Îmi făcu complimente de o banalitate tipic

germanică asupra eleganţei mele, farmecului pariziencelor… A avut chiar inspiraţia mai curând ridicolă de a deplânge în faţa soclului de unde a dispărut Victor Hugo, că statuia unui om atât de celebru a fost şi ea victima recuperării bronzului şi a altor metale de primă necesitate. Credea, desigur, că o copilă abia ieşită din şcoală va fi sensibilă în faţa unor astfel de regrete. Îţi trebuie într-adevăr spiritul obtuz al scumpilor noştri vecini ca să ai o astfel de idee!

Marie-Laure râse zgomotos. Apoi, imediat, se strâmbă, ducându-şi mâna la frunte.

— Pe urmă, schimbă cu Gerhard câteva cuvinte, lipsite de interes. Ştii că buna mea educaţie n-a lăsat decât urme, pe ici, pe colo. De aceea nu-mi ascundeam deloc nerăbdarea. În sfârşit, celălalt se ridică, se înclină în faţa mea. Nu stătuse decât cinci minute. Şi nu-mi explicam de ce Gerhard pierduse din timpul nostru ca să-l aştepte. Eu, care mă grăbeam să cinez repede ca să fiu cu el în strada Villejust!… Camaradul său îi strânge mâna şi-l aud spunându-i lui Gerhard, fără a schimba tonul: „Roşul… pagina 14”. Sunt destul de isteaţă. Mai ales când e vorba de cineva care mă interesează. Ţi-am spus, m-a cam mirat servieta lui Gerhard. Nu-i vedeam utilitatea, ţinând seama de programul serii. Ce observ, când plecăm, în sfârşit singuri? Nu e aceeaşi servietă. Pielea e mai deschisă, iar încuietoarea deosebită. Eram gata să-i atrag atenţia lui Gerhard. Dar se pare că dragostea dezvoltă la femei toate facultăţile: curiozitate, intuiţie, viclenie… Şi chiar, uneori, ceva semănând cu inteligenţa. N-am spus nimic.

Marie-Laure şi Gerhard cinaseră la *Prunier.* Apoi se duseseră la ea acasă. Gerhard o prevenise că trebuia s-o părăsească devreme în seara aceea.

— Descoperisem locul unde îşi pusese servieta. Când sosise momentul să mă scol din pat, n-am aprins lumina. Trecând pe lângă servieta de piele, aşezată pe un fotoliu, las să cadă deasupra capotul, ca şi cum mi-ar fi scăpat din mână în momentul când treceam. Camera de baie. Abluţiuni…

Aruncă o privire piezişă spre Anne, sperând poate s-o vadă încruntând sprâncenele. Dar Anne o asculta cu aceeaşi atenţie şi, pare-se, cu oarecare încordare.

— Deschid servieta. Trei dosare de carton. Unul verde. Unul roşu. Unul negru. Cel roşu… Titlul: *Raportul comisiei Heldenklau.* E vorba în el de recuperarea tuturor nemţilor ce nu îndeplinesc în Franţa funcţii indispensabile şi trebuind a fi trimişi unde se simte nevoia. Frunzăresc repede până la pagina 14. Dactilografiată exact ca şi restul. Dar nicidecum urmarea textului…

Îşi ridică privirea spre Anne.

— Era o scrisoare – o ciornă de scrisoare, dacă am înţeles bine. Nesemnată. Autorul nu poate fi însă decât un personaj important, întrucât e vorba de hotărârea sa de a opri ostilităţile pe frontul de Vest… Am pus hârtia la loc. Şi n-am spus nimic fermecătorului meu prieten care mă aştepta într-o ţinută ce nu-ţi permitea deloc să ghiceşti din ce armată face parte.

O clipă de tăcere.

— Anne, frumoasa mea, vino lângă mine.

Tânăra femeie nu se mişcă. Marie-Laure o privea cu atenţie.

— Ceea ce îţi povestesc nu pare să te impresioneze… Bine. Deduc că nu mă înşel prea mult bănuind că trebuie să ai un motiv pe care mi-l ascunzi, când îl sfătuieşti pe Gerhard să mă părăsească. Anne, ce înseamnă asta?

S-a angajat într-o acţiune nu prea curată, nu-i aşa? Cred că ţi-a spus ceva despre asta.

Sublinie pe un ton supărat:

— Iar mie, nimic.

— Ţi-am cerut să renunţi la Gerhard. Ţi-o cer din nou. E aşa de greu?… N-au trecut nici cincisprezece zile de când cel ce venea în strada Villejust era Bertrand de Liviers.

— Nu e acelaşi lucru. Cu Bertrand, nici măcar n-am continuat legătura. Cea mai bună amintire ce-o păstrez despre el, a fost spectacolul când am tras perdeaua în faţa

ta… Ştii foarte bine de altfel că, în ciuda aerelor pe care mi le dau, am făcut poate mai puţine experienţe decât s-ar putea crede. De fapt, doar Simon, la Megève, a contat. Gerhard? Mi-am dat imediat seama că va însemna ceva în viaţa mea…

Marie-Laure veni să se aşeze, complet dezbrăcată, pe braţul fotoliului în care stătea Anne. Făcând o mişcare, sânul i se încordă.

— „Sânul minunat al starurilor”. Eu sunt încă departe de aşa ceva, oftă ea.

Înconjurând umerii tinerei femei, ea spuse, cu o voce alintată:

— Anne, scumpeteo, povesteşte-mi ce ştii…

Anne se sculă de pe fotoliu.

— Oh, capul!… Iar mă doare, zise Marie-Laure, ducându-şi mâna la frunte. Hotărât lucru, cu mine e întocmai ca şi cu militarii: de cum încerc să mă gândesc, încep necazurile.

— Pentru Gerhard, ar fi mai bine ca acum să nu fie preocupat de tine.

— De ce?

Nu obţinu niciun răspuns. Răsfrângându-şi buza de jos, Marie-Laure făcu o strâmbătură îmbufnată.

— Umblaţi amândoi cu ascunzişuri. Dar nu sunt chiar atât de proastă, pare-mi-se! Atunci când se iveşte ocazia, pot să şi judec. Servietele acelea schimbate discret. Apoi, ce am citit la pagina 14… Mi-am şi făcut o părere.

Se ridică şi spuse cu un ton hotărât:

— Vreau să ştiu.

— Nu căuta să afli mai mult! răspunse Anne imediat.

O privi pe Marie-Laure în ochi.

— Nu eşti deloc o descreierată, cum vrei să laşi să se creadă în unele împrejurări. Ai înţeles, sunt sigură, că trebuie să păstrezi cu orice preţ tăcerea. Despre acel document din servieta lui Gerhard, despre ceea ce crezi că ghiceşti… Eşti în stare, nu-i aşa? Dacă nu, ai putea să-i faci

un rău îngrozitor lui Gerhard.

Aceste cuvinte, tonul grav al Annei părură s-o impresioneze pe Marie-Laure care stătea în picioare, goală, în faţa ei.

— Promit.

CAPITOLUL XVII

Anne se dusese la club pe la ora opt împreună cu Marie-Laure şi cu Gerhard. Lucien trebuia să vină ceva mai târziu.

„Clubul particular al prietenilor jazului şi cântecului” ocupa parterul şi subsolul unui imobil din strada Clichy. Anne se gândise să fixeze acolo locul unde se vor întâlni Lucien şi Gerhard. Acesta din urmă mai fusese acolo cu Marie-Laure. Gerhard era urmărit? Chiar în acest caz, sosirea lui Lucien la club, unde veneau în fiecare seară peste cincizeci de băieţi şi fete, n-ar fi atras atenţia asupra lui… După aceea, Marie-Laure îi va conduce pe Anne, Lucien şi Gerhard la ea acasă, dar însoţiţi de zece sau doisprezece camarazi.

Întâlnirea nu fusese acceptată de Lucien decât de nevoie, pentru că Anne o dorea, ca şi Gerhard. Acesta îi mulţumise Annei din toată inima. El sublinia importanţa extraordinară a unui contact permiţând transmiterea rapidă a propunerilor pe care conspiratorii ar fi hotărâţi să le facă aliaţilor.

Anne era din ce în ce mai sigură că doar reuşita complotului ar putea-o salva. De aceea avea acum un scop: să facă tot ce putea ca să înlesnească succesul prietenilor lui Gerhard. Vedea două modalităţi de a acţiona. În primul rând să facă posibilă, prin Lucien, întâlnirea cu patrioţii francezi dorită de conducătorii complotului. După aceea, să orienteze într-o direcţie greşită ancheta Sturmbannführerului Forst ce urmărea să se servească de ea spre a fi informat asupra desfăşurării complotului.

Desigur, nu-şi dădea seama încă bine cum şi-ar putea

realiza planul. Şi nici măcar dacă era posibil… Dar, nicio clipă nu se mai simţea descumpănită ca în timpul perioadei în care credea că n-are nicio şansă să scape de Günther Forst.

Putea spera că Forst nu va descoperi repede adevărul? Dacă se întâmpla altfel, Anne era pierdută. Totuşi, niciodată acest gând nu-i clintea hotărârea. „Acum, sunt sigur că nu mi se poate întâmpla nimic”, spusese Lucien înainte cu câteva zile, strângând-o la piept. Anne era absolut conştientă de primejdia mortală ce-l ameninţa. Dar dragostea lui Lucien îi dădea o încredere, o voinţă de a învinge cum nu avusese niciodată…

La clubul de pe strada Clichy se adunau tineri care începuseră să se întâlnească, cu doi ani înainte, în subsolul Coliseului. (Subsolurile cafenelelor erau, împreună cu barurile puţin cunoscute, locurile cele mai indicate pentru a fi serviţi cu alte băuturi decât cele autorizate.) Unii dintre tineri sperau să facă o carieră în domeniul muzicii uşoare sau să cânte în orchestrele de jazz. Cei mai mulţi dintre ei veneau însă doar ca să danseze. În principiu, doi profesori de dans dădeau lecţii la club. Balurile erau interzise încă de la începutul războiului. De aceea şcolile de dans rămâneau singurele locuri publice unde se putea dansa, sub pretextul de a lua lecţii.

Marie-Laure, sărutându-se prieteneşte cu unii şi cu alţii, părea încântată de a-şi revedea camarazii, majoritatea dintre ei de origine modestă. În orice caz niciunul nu făcea parte din mediul ce-ar fi trebuit să-l frecventeze fiica patronului Atelierelor şi forjeriilor Villardier.

Discută cu un amic ce trebuia să-i procure cauciucuri şi camere pentru a le înlocui pe cele de la bicicleta sa. Apoi, strecurându-se printre cele câteva perechi de dansatori, îl conduse pe Gerhard în camera unde, pe o mică estradă, cânta o orchestră de jazz.

— Am vrut să fiu loial cu Marie-Laure, cum îţi făgăduisem, îi spusese Gerhard Annei. Marie-Laure este

formidabilă… Te implică pe dumneata, ameninţând să „facă o dramă”, după expresia ei. Tot cedând, m-am văzut constrâns să capitulez, aproape fără condiţii. Susţine că nu se simte deloc legată de mine, fiind mult prea obişnuită cu acest fel de distracţii… Gândindu-mă bine, nu cred că participarea mea la acţiune o expune unei primejdii. Niciodată nu va fi amestecată. Dacă ar trebui să-mi schimb părerea asupra acestei chestiuni, vă jur că aş trage imediat concluziile ce se impun.

Repetă pe un ton încrezător:

— În curând însă totul se va termina cu bine. Noi vom câştiga.

La cursurile de dans, nu aveai voie, conform regulamentului, să dansezi decât folosind un fonograf. Dar, la „Clubul particular al prietenilor jazului şi cântecului” se considera că dansând se uşura antrenamentul muzicanţilor…

Anne, desigur, atrăgea priviri pline de curiozitate, dar nu prea insistente. Şi, când refuzase să danseze, nimeni nu stăruise. Contrariu a ceea ce îţi puteai închipui, aceste reuniuni nu erau deosebit de zgomotoase. Atmosfera rămânea aceea a celei mai bune camaraderii…

Marie-Laure o duse pe Anne să viziteze clubul. Într-o săliţă de la parter, un tânăr învăţa să danseze împreună cu o profesoară agreabilă, care avea o coafură înaltă, blondă. (Unul din puţinii tineri care veneau acolo efectiv pentru a lua lecţii.)

Într-o altă încăpere, un tânăr de vreo douăzeci de ani, părând să aibă ambiţia de a imita în mod conştiincios paşii lui Maurice Chevalier, cânta *„Ça sent si bon la France”*[57], acompaniat la pian de un camarad, Marie-Laure prezentă Annei şi lui Gerhard un tânăr compozitor slab, cu aerul gânditor, al cărui surâs trist atrăgea atenţia în acest loc, unde toţi manifestau cea mai însufleţită bună dispoziţie.

— Aznavour.

---

57 Miroase atât de frumos Franţa.

La subsol era construită un fel de piscină mică. Fără apă acum, servea ca vestiar şi ca dormitor pentru cei rămaşi după ora de interzicere a circulaţiei. (O mare parte din tinerii ce se întâlneau aici veneau de la periferie). Unii soseau cu valize sau serviete de piele în care transportau produsele cele mai variate, vândute la preţuri mult mai mari decât cele ale cursului oficial. Era de altfel imposibil să ţi le procuri în vreo prăvălie. Marie-Laure îşi reînnoi provizia de „Balto” şi cumpără o pereche de ciorapi. Ea le strigă, veselă, bună seara celor patru tinere fete care, într-un colţ, la subsol, curăţau cartofi.

— O să facem cartofi prăjiţi!

Ca şi Marie-Laure, tinerele fete de la club purtau fuste plisate, cam prea scurte, şi pantofi cu tocuri joase. Până la apariţia zilelor calde puloverul până în gât fusese ţinuta de rigoare. Aproape toate aveau părul lung, adesea aspru şi astfel pieptănat încât dovedea că nu-i prea îngrijit.

Anne se tot uita la ceas; constatând că Lucien întârziase, nu-şi putea înlătura o oarecare teamă. Nu i se întâmpla niciodată. Observându-i expresia, Marie-Laure crezu că-i vorba despre altceva.

— Evident, nu e genul prietenilor sau relaţiilor tale obişnuite! Dar, ce vrei, eu mă simt aici mai bine decât la Paule Charmal sau la Georges de Duniez. Şi mă distrez! Fără îndoială, din cauza originii mele... Ştiu că aceste gusturi „populare” enervează şi dezamăgesc pe scumpul meu tătic. E probabil sângele bunicului, fiul cazangiului. Se pare că atunci când devenise deja un industriaş de vază, mergea totuşi să danseze duminică la Nogent, la Robinson[58]. Ca oricare din muncitorii săi...

Un tânăr scoase din valiza lui două sticle de vin destinate mesei în comun: fu aplaudat. Marie-Laure, care nu mai trecuse pe aici de trei zile, asculta cu mult interes ce-i povestea o prietenă, sau mai exact, pentru a folosi limbajul convenţional, o camaradă. Cu o zi înainte,

---

58 Localuri de dans, situate în cartierele periferice ale Parisului, frecventate îndeosebi de muncitori (n.tr.).

primiseră la club vizita renumitului cântăreţ, mai în vârstă decât ei, Charles Trenet, „marele Charles”, al cărui prestigiu depăşea pentru ei pe acela al celor mai vestiţi militari şi conducători de stat. Săptămâna trecută, Django Reinhardt venise să ajute cu sfaturi le sale orchestra de jaz. Aceasta, aflată la parter, tocmai fusese întărită cu câţiva tineri discipoli ai lui Armstrong şi Duke Ellington. Cânta acum *Shake Rag* într-un chip asurzitor…

Marie-Laure părea încântată. Trânti chiar o palmă zdravănă în spatele lui Gerhard, îmbrăcat într-un costum gri-bleu.

— Hei! E plăcut să te afli între francezi!… spuse ea veselă.

Anne zâmbi, cu toate că nu reuşea să-şi înlăture neliniştea pricinuită de întârzierea lui Lucien. Atmosfera fu o clipă umbrită când sosi un băiat care, după ce sărută pe obraji tinerele fete aflate în calea sa, anunţă că unul din camarazii lor, refractar serviciului de muncă obligatorie, fusese prins de o razie poliţienească, la ieşirea din cinematograful Paramount.

— Chiar ieri îi spuneam: „Descurcă-te să găseşti o carte de muncă falsă… Trebuie să fii în regulă!”

Se întoarseră în sala unde cânta orchestra. Anne simţi deodată o căldură încingându-i faţa. Lucien!… El îi ţinu o clipă mâinile într-ale sale. Nu se slăbeau din ochi în timp ce în jurul lor se dansa swing într-o dezlănţuire veselă.

Anne o prevenise pe Marie-Laure că ar fi fost de dorit să plece cât mai devreme. Nu aşteptară deci să fie gata cartofii prăjiţi. Marie-Laure declară că primind de la ţară ouă, unt, o şuncă, oferea o gustare la ea acasă.

— Dar cu pofta voastră, n-am mâncare decât pentru vreo doisprezece camarazi!

Coborând pe strada Clichy, Marie-Laure şi prietenii ei glumeau şi râdeau tot timpul. Încă nu se înnoptase bine. Unul din băieţi, care îşi luase cu el trompeta, cânta cum se

pricepea, dar în orice caz foarte zgomotos, *High Society*[59]. Altul, specializat în melodii nostalgice, cânta ultima creaţie a Damiei: *Un souvenir*[60]… Anne credea că această bandă veselă n-ar trezi deloc bănuieli dacă Gerhard ar fi fost urmărit de oamenii Sturmbannführerului Forst. Gestapoviştii n-ar vedea desigur într-asta punctul de plecare al unei întâlniri între patrioţii francezi şi ofiţerii nemţi ce complotau împotriva lui Hitler.

La Trinite, pe culoarele metroului, unul dintre băieţi mergea înainte. Ajuns la o cotitură, rămase deodată nemişcat, se aplecă de parcă ar fi vrut să-şi lege şiretul, Numaidecât alţi doi tineri dintre cei ce nu crezuseră că trebuie să ţină seamă de convocările S.M.O.[61]-ului ce-i destina uzinelor de dincolo de Rin, se îndreptară repede spre coada metroului. După cotitură, un baraj de jandarmi nemţi şi de agenţi controlau actele. Agentul francez, căruia Gerhard i le prezentă pe ale sale, i le dădu numaidecât înapoi şi salută pocnind din călcâie.

Nu putură intra toţi în acelaşi compartiment. Pentru ca metroul să poată pleca, şeful staţiei se căznea să închidă uşile vagoanelor în care călătorii depăşeau pretutindeni cu mult numărul normal al celor ce ar fi putut intra. El trebui să-i împingă cu putere pe acei care mai voiau să urce.

— Îi înghesui, şi încă pe cei mai buni! strigă veselă Marie-Laure, pe care asemenea glume o făceau totdeauna să râdă în hohote.

Stând foarte aproape de Gerhard, avea un chip strălucitor. Anne era atât de strâns lipită de Lucien cum nu fusese niciodată. Din când în când, se priveau, ca la club, în ochi. Şi mâna lui Lucien continua s-o strângă pe a ei.

Metroul nu se oprea decât la o staţie din două. În ziua aceea fusese lipit un afiş, înfăţişând un yankeu, cu fălci puternice, râzând feroce şi contemplând cu un aer de

---

59 Înalta societate (engl. – n.tr.).

60 O amintire (fr. – n.tr.).

61 Serviciul de muncă obligatorie (n.tr.).

satisfacţie sălbatică priveliştea unor ruine şi incendii deasupra cărora zburau avioane americane. În primul plan fugea o mamă nenorocită strângând în braţe un copil cu privirea îngrozită… Pe un alt afiş se vedea alt copil, dar acesta râdea fericit. Iar tânăra ce-l ţinea în braţe avea zâmbetul încrederii şi fericirii. Dedesubt, cu litere groase: *„S-au terminat zilele grele*. *Tata munceşte în Germania*”. Dar culorile acestui afiş vechi începeau să se şteargă.

Când ieşiră din metrou, era întuneric beznă. În piaţa Étoile, cufundată în beznă, nu vedeai la doi paşi. Traversară piaţa, ţinându-se toţi de braţ.

Ajunşi în strada Villejust, Marie-Laure îşi lăsă prietenii la parterul casei. Îi conduse pe Gerhard şi Lucien într-o odaie de la etajul întâi, cu perdelele spălăcite, cu fotolii tapisate cu o catifea veche, decolorată.

— Au de discutat o mare afacere de ţesături, explică ea coborând.

Şi îi aruncă Annei o privire amuzată.

Expresia mai curând crispată a lui Lucien, răceala atitudinii sale arătau că nu dispăruse impresia produsă cu prilejul primei întâlniri cu Gerhard, când acesta venise s-o ia pe Anne pentru a merge să asculte Orchestra Filarmonică din Berlin.

Mult mai destins, Gerhard îi mulţumi.

Sublinie că discuţia lor ar putea avea urmări extrem de importante. Lucien îl întrerupse.

— Doamna Villardier ţinea să ne întâlnim. Iată motivul principal al prezenţei mele aici. La drept vorbind, unicul motiv. Nu cred că această întrevedere ar putea avea urmări. Nu e doar părerea mea. Ci şi a şefilor mei. Şi n-am obţinut uşor autorizaţia lor.

Cu acelaşi ton aspru, continuă:

— Nemţii nu trebuiau oare să înţeleagă încă demult unde îi conducea Hitler? Vi s-a părut prea devreme atunci când era încă timpul să reacţionaţi. Dar în ziua când n-a mai fost prea devreme, era prea târziu!

— Cred că întâlnirea noastră va fi la originea…

Lucien îi curmă iar vorba.

— Nu vedem utilitatea de a ajuta, în niciun fel, pe militarii care vor să se descotorosească de Hitler acum când a pierdut războiul. Când îl pregătea, când ocupase Renania, Austria, Cehoslovacia, Polonia, Franţa, l-au urmat cu entuziasm. Încântaţi de aceste succese. Recunoscători pentru avansările rapide, bastoanele de mareşal, donaţiile…

— Eu nu fac parte din corpul de ofiţeri. Am fost mobilizat în august 1939, ca şi dumneata.

Gerhard adăugă zâmbind:

— Şi mi-ar fi plăcut mult să revin la viaţa civilă în acelaşi timp cu dumneata… Fratele meu e ofiţer de carieră. Convorbirile noastre şi, pe de altă parte, ceea ce am aflat, îmi îngăduie să afirm că nu este exact, cum se crede în străinătate, că generalii noştri l-au urmat pe Hitler cu inima uşoară.

Afirmă că în 1938, când s-a ivit problema Sudeţilor, generalii von Brauchitsch şi Beck (comandantul armatei şi şeful Statului major general) se opuseseră lui Hitler. Cu aprobarea generalilor cei mai bătrâni, ei îi adresaseră un memorandum demonstrând că Germania nu trebuia să rişte un război, pe care l-ar pierde cu siguranţă, atacând Cehoslovacia.

— Beck şi-a părăsit postul în urma crizei de furie a lui Hitler provocată de trimiterea memorandumului… După campania din Polonia, Halder, succesorul lui Beck, şi Brauchitsch, s-au străduit să-l determine pe Hitler să încheie pacea. Spre a-l împiedica să atace Franţa, au mers până acolo încât au încercat să-l convingă că moralul armatei germane era scăzut, că această campanie ar fi fost prea riscantă. De altfel, credeau sincer că nu vor reuşi să învingă Franţa.

— Au trăit vreodată ofiţerii prusaci pentru altceva decât pentru război? „Industria naţională a Prusiei”, spunea, încă pe vremea lui, Mirabeau.

— Am auzit recent citându-se la postul de radio

englez şi o altă apreciere a lui Mirabeau: „Prusia nu este un stat care are o armată. Ci o armată care are un stat”. Propaganda aliată se străduieşte să perpetueze o imagine înspăimântătoare a generalilor prusaci. Păsări de pradă în uniformă, monoclaţi, visând doar la un nou şi vesel război… Era ceva adevărat în asta pe timpul războiului din 1914. Dar de atunci… Pentru oamenii neinformaţi, din toate ţările aflate în război împotriva noastră, aceşti generali conservatori înseamnă acelaşi lucru cu şefii nazişti. Dumneata trebuie să ştii că-i vorba de două categorii de oameni diferiţi. Niciunul din membrii acestor vechi familii de nobili prusaci nu l-a urmat niciodată cu adevărat pe Hitler. Aceşti ofiţeri n-au niciun amestec în politica lui agresivă. Niciunul din şefii O.K.W.-ului[62] Keitel, Jodl, Warlimont, nu e prusac… Pe de altă parte, chiar înaintea lui Hitler, au corespuns vreodată generalii nemţi imaginii care s-a creat despre ei?

Gerhard îi repetă aceste cuvinte ale lui Hitler:

„Înainte de a ajunge la putere, îmi închipuiam Marele stat major german ca un animal sălbatic, pe care îmi va fi foarte greu să-l stăpânesc ca să nu se arunce prea devreme asupra vecinilor noştri. Când colo ce am găsit? Un câine bun de pază, dar prudent, chiar fricos. Sunt obligat să-i dau mereu lovituri de picior în spate ca să-şi arate colţii”.

Gerhard vorbi despre generalul von Seekt, cea mai remarcabilă personalitate militară germană de după război, căruia în Franţa i s-a reproşat de atâtea ori, în mod îndreptăţit, că a eludat cauzele tratatului de la Versailles, făcând din armata limitată la 100.000 de oameni o trupă de elită în jurul căreia s-ar putea repede reconstitui o armată puternică.

— Generalului von Seekt îi făcea plăcere să repete că un comandant militar, ştiind ce-i războiul, se teme de el mai mult decât omul politic…

— Nu te bizui pe asemenea argumente ca să mă faci

62 Comandamentul suprem al armatei (n.tr.).

să-mi schimb părerea! spuse Lucien, destul de aspru. Se pot găsi în cuvintele oricui, tot ceea ce vrei. Acest sistem ar permite să faci din Führerul vostru preşedintele unei asociaţii de pacifişti! N-a spus el, şi de mai multe ori, că războiul este o nebunie, că el, un fost combatant, n-ar vrea niciodată etc? Îţi voi cita alte cuvinte ale lui Seekt. Colonelul Boulleaufe, un prieten al domnului Villardier, mi-a împrumutat acum câtva timp un număr din *Revue des deux Mondes*, unde a publicat, înainte de război, un studiu despre concepţia militară germană contemporană. El reda o declaraţie a lui von Seekt…

Glasul lui Lucien deveni caustic.

— N-am uitat niciun cuvânt, căci este de neuitat: *„Războiul e cea mai înaltă culme a măreţiei omeneşti*. *El este rezultatul firesc, gradul final al dezvoltării istorice a omenirii”*.

Gerhard nu păru descumpănit. Îl asigură că de mai multe ori, în 1938 şi 1939, nişte generali, dintre cei mai importanţi, pregătiseră planuri de arestare a lui Hitler, spre a-l împiedica să provoace războiul.

— Actualmente, există un grup de patrioţi – sau mai exact, mai multe grupuri, de origini diferite – al cărui unic scop este să pună capăt războiului. Unii au vrut multă vreme să creadă că ar fi posibil să-l convingă pe Hitler. Ei ştiu acum că el nu va cere niciodată pacea. Hitler spune adeseori intimilor săi că, dacă Germania nu se arată demnă de destinul pe care i l-a dorit, nu merită să supravieţuiască. Deci, noi nu putem obţine pacea decât descotorosindu-ne de el! Pentru noi, asta a devenit o datorie sfântă.

Gerhard dezvoltă, argumentele schiţate în faţa Annei. Demonstra că aliaţii ar trebui să înlesnească sarcina adversarilor nemţi ai lui Hitler.

— Crede-mă, în acest regim trebuie curaj, pentru aţi asuma riscurile unui asemenea complot. Mai mult decât atât, când cunoşti spiritul de disciplină tradiţională al militarului german…

— Să închei pace cu o Germanie care n-ar fi învinsă? Să renunţi la capitulare fără condiţii?... Cea mai gravă greşeală pe care am putea-o comite.

— Neînţelegerea aliaţilor va fi foarte costisitoare pentru ei, dacă noi nu reuşim. Hitler a repetat că nu va capitula niciodată. E adevărat. Atâta timp cât nu-i va fi smulsă puterea, va ordona continuarea luptei. Şi va fi ascultat! La Berlin, se întocmesc planuri de înarmare până în 1946.

Marie-Laure intră. Aducea ţigări, o sticlă de coniac şi două pahare. Turnă coniac şi-l sărută uşor pe gură pe Gerhard înainte de a-i lăsa iar singuri.

— În septembrie 1938, exista un complot, la care participau mai mulţi din principalii generali germani, ca să-l aresteze pe Hitler, în cazul când va merge până la război, reluă Gerhard. Asta n-o ştiţi. Dar conducătorii voştri o ştiau. Sau, în tot cazul, cei din Anglia. Emisari siguri fuseseră trimişi la Londra...

Unul din aceşti emisari fusese primit, la 18 august 1938, de sir Robert Vansittart, primul consilier diplomatic al lui Neville Chamberlain. El anunţase că Hitler era gata să declanşeze războiul dar că toţi generalii erau hotărâţi să nu-l urmeze. Numai că era absolut necesar ca Londra şi Parisul să aibă o atitudine foarte fermă pentru a justifica în ochii opiniei germane acţiunea armatei împotriva lui Hitler.

— Apoi, trimisul german l-a întâlnit pe Churchill. Acesta i-a predat o scrisoare, pe care am văzut-o. Din păcate, Churchill nu se afla atunci la putere!

Un alt trimis al generalilor germani fusese primit, la 3 septembrie, la lordul Hallifax, ministrul de externe. El îi anunţase intenţiile lui Hitler: mobilizarea generală la 16 septembrie, invazia Cehoslovaciei la sfârşitul lunii. Arestarea lui Hitler era hotărâtă. Trebuia să aibă loc în ziua când ar fi decretat mobilizarea. Dar, pentru ca Germania să urmeze pe complotişti şi să fie convinsă că o salvau de război, ar fi trebuit, în primul rând, ca Anglia şi

Franţa să nu dea înapoi.

— Domnul Chamberlain a preferat să se ducă la München. Franţa a trebuit să procedeze la fel. Dacă n-ar fi existat acordul de la München[63], Hitler, după toate probabilităţile, ar fi fost arestat de generalii săi. Oamenii bine informaţi din Germania sunt convinşi că dacă Anglia şi Franţa n-ar fi cedat în septembrie 1938, Hitler ar fi fost pierdut.

— Aveam douăzeci şi şase de ani, spuse Lucien. Nu eram dintre acei care se bucurau de acordul de la München.

— După acest acord, era imposibil să mai obţii aprobarea tuturor dacă te răzvrăteai împotriva unui om repurtând asemenea victorii fără să provoace vărsări de sânge. Apoi au urmat alte succese. Aproape de necrezut. Praga, Polonia, Norvegia, Franţa... Cum ar fi putut aproba ei o revoltă împotriva lui Hitler! Şi totuşi, oamenii n-au încetat să caute mijlocul de a-l doborî pe Hitler. Ofiţeri. Civili de asemenea... Pot cita numele generalului von Hammerstein, mort anul trecut. Numit comandant al unei armate din vest, în septembrie ’39, luase toate măsurile pentru arestarea lui Hitler în sectorul ce-l comanda. Se străduia să-l atragă, cu cele mai bune argumente, la Koln, sub pretextul unei inspecţii în Vest. Intuiţie? Noroc?... Hitler n-a venit niciodată.

Gerhard îşi goli paharul de coniac.

— În Franţa, nu ştiţi toate astea. Dar este o greşeală să-i prezinţi pe toţi germanii aprobând în unanimitate politica lui Hitler şi războiul... La ultimele alegeri libere, la 6 noiembrie 1932, naziştii au obţinut 11.700.000 de voturi,

---

63 E vorba de acordul din 29-30 sept. 1938, la care au participat Hitler, Daladier (Franţa), Mussolini (Italia) şi Chamberlain (Anglia). Potrivit acestui acord, regiunea sudestă din Cehoslovacia, împreună cu toate instalaţiile (inclusiv cele militare) şi cu toate bunurile aflate pe teritoriul ei, cuprinzând o suprafaţă de peste 60.000 km. P. Şi o populaţie de peste 4 milioane de locuitori, a fost redată Germaniei. Capitulând în faţa pretenţiilor lui Hitler, statele occidentale au întărit poziţia regimului său, contribuind la dezlănţuirea celui de al doilea război mondial (n.tr.).

33 la sută din sufragii. Iar în martie 1933, când Hitler, devenit cancelar, avea la dispoziţia sa propaganda şi toate mijloacele de presiune oficială – folosite temeinic – ce rezultat a obţinut partidul său? Ceva mai mult de 43 la sută din voturi. Da, iată un adevăr uitat prea repede: când Germania era liberă, Hitler n-a obţinut niciodată majoritatea.

— Dar după aceea? Plebiscitele…

— Vă doresc să nu cunoaşteţi niciodată, în Franţa, plebiscitele. Atunci, aţi înţelege mai bine…

Gerhard voi să toarne încă un pahar de coniac. Dar Lucien refuză cu un gest brusc.

— N-a existat niciun fel de entuziasm, te asigur, pe străzile din Berlin, în prima zi de război. Nimic ce ar putea semăna, nici măcar pe departe, cu delirul din 1914…

Îşi aprinse o ţigară.

— O altă greşeală gravă, este de a pune în aceeaşi oală pe verzi şi pe negri. Armata şi S.S.-iştii…

— Oricare ar fi culoarea uniformei, sunt toţi nemţi! Predilecţia voastră pentru militarism, pentru încadrare într-o organizaţie politică a înlesnit foarte mult ce s-a întâmplat.

Gerhard clătină din cap.

— Nu neg această predilecţie. Exprimă poate un fel de necesitate pentru un popor, care din instinct, se teme de pericolele unuia din aspectele sufletului german: tumultuos, excesiv, învrăjbit… Un aspect, pare-se puţin sesizat în străinătate unde s-a reţinut mai mult simţul nostru de organizare sau disciplina noastră.

Artileria antiaeriană deschisese focul.

— Aceste avioane care zboară deasupra Parisului vor bombarda cu siguranţă Germania. Totuşi, dacă ai putea vedea ce înseamnă distrugerile, acolo… După un raport citit ieri la Majestic, vor fi necesari doi ani şi jumătate până la trei pentru a curăţa de ruine Essenul, folosind o sută până la o sută cincizeci de tomberoane pe zi. Bombele incendiare, bidoanele cu fosfor…

Lucien îl întrerupse pe un ton foarte tăios:

— Te plângi de bombele cu fosfor? După toate procedeele folosite de voi! Şi ce-aţi făcut în ţările ocupate…

Gerhard părea surprins de animozitatea manifestată de Lucien.

— Ţinând seama de scopul întâlnirii noastre, credeam că vei privi cu mai multă înţelegere lucrurile, spuse şi el cu oarecare impulsivitate. Înainte de război, notasem un pasaj din articolul unui scriitor francez, Andre Benjamin…

— René.

— Da, René Benjamin. „Să nu mi se vorbească de împăcare! Nu pot să mă aflu în prezenţa unui neamţ fără să văd arzând în ochii lui satele noastre”. Nu pot crede că mai gândeşti încă aşa…

— Te-ar surprinde? Când Franţa este ocupată de patru ani!… Ai vrea ca acum când armata germană e învinsă pretutindeni, noi să-i venim în ajutor? Ca s-o scăpăm de înfrângere?

— Nu suntem încă înfrânţi. Armatele noastre se repliază în Răsărit, în Italia, în faţa unui inamic superior numeric, şi ca armament. Dar se retrag pas cu pas. În ordine. Iar în Normandia, frontul rezistă.

Glasul lui Lucien căpătă un accent mai enervat:

— Vrei să spui că vă luptaţi mai bine decât am făcut-o noi?

— Nu ne-am putea întreba dacă nu-i mai bine, de fapt, pentru Franţa, că lucrurile s-au petrecut astfel? spuse Gerhard, străduindu-se să găsească un ton mai împăciuitor. Dacă ne-aţi fi oprit înaintarea ca în 1914, aţi fi avut acum, după patru ani, mult mai multe pierderi decât în timpul celuilalt război. Da, desigur, cifra celor ucişi ar depăşi la voi cei 1.500.000 din 1914-1918… Franţa şi-ar fi revenit? Bombardamentele aeriene v-ar fi distrus toate oraşele. Capitala voastră s-ar fi aflat mult mai aproape de front decât a noastră!… Parisul ar fi fost o ruină. Pe când acum are mai multe şanse de a ieşi intact din război.

Gândeşte-te la Londra, unde cad bombele V1, gândeşte-te la Berlin… Uşurinţa victoriilor din mai şi iunie 1940 ne-a surprins. Dar ştii ce se spunea la noi? „Francezii sunt prea civilizaţi şi prea inteligenţi pentru a voi să participe la un masacru”.

— Eu n-am dovedit această inteligenţă, replică Lucien furios.

— Această înfrângere îţi stă în gât, nu-i aşa?

— Înfrângerea, da. Şi ce a urmat…

— Unii francezi visează să ocupe la rândul lor Germania, să se răzbune făcându-ne să îndurăm ceea ce au suferit ei timp de patru ani. Eşti hotărât, acum, la începutul lunii iulie 1944, să te menţii la această perspectivă?…

Marie-Laure, potrivit obiceiului său, se dusese să asculte la uşă. Coborând din nou, o luă de o parte pe Anne, care rămânea tăcută, în timp ce prietenii începeau cina într-o atmosferă tot atât de zgomotoasă şi de veselă ca aceea de la club.

— La etajul întâi reconcilierea franco-germană nu pare să meargă pe calea cea bună. Efectul liniştitor al farmecului tău ar fi necesar, dacă vrem să evităm ruptura.

Tonul vocilor pe care Anne le auzi pe palier arăta, într-adevăr, că întrevederea nu se desfăşura aşa cum spera. Lucien era acela care se exprima cu mai multă patimă. Când intră, ei tăcură. Trăsăturile celor doi bărbaţi se destinseră puţin. Văzând dezamăgirea tinerei femei, Lucien începu să-şi explice atitudinea. Repetă că opoziţia germană îi imputa lui Hitler îndeosebi pierderea războiului.

— Ei caută să atenueze consecinţele înfrângerii. Dar când Hitler triumfa, îl urmau!

— Te înşeli, replică Gerhard. Primele lagăre de concentrare n-au fost create pentru nemţi[64]? Şi chiar mulţi

64 Într-adevăr, în aprilie 1933, un decret legaliza existenţa lagărelor de concentrare în Germania. Până în 1938, se vor crea peste o sută, dintre care Dachau, Oraniemburg, Sachsenhausen, căpătară repede o tristă şi

dintre aceia care un timp l-au urmat pe Hitler, îşi pierduseră speranţa încă înainte de război.

— Erai şi dumneata dintre aceia?

— Abia în Polonia mi s-au deschis ochii. Când am văzut cum era tratată această ţară învinsă… Din fericire.

— Aţi cunoscut aşa ceva în Franţa! N-ai ştiut că armata s-a opus în anumite locuri S.S.-iştilor care puneau în execuţie acest adevărat plan de exterminare, denumit cinic „comasarea cadastrală pe plan politic”. Generali, ca Blaskowitz, şi-au pierdut comanda pentru că refuzau să tolereze acţiunea S.S.-iiştilor.

— Familia dumitale nu i-a acordat lui Hitler, ca multe altele, deseori un ajutor financiar? Fără acesta, partidul său n-ar fi putut rezista până la preluarea puterii.

— Industriaşi dintre cei mai importanţi, bancheri, oameni de afaceri, au văzut într-adevăr în Hitler bastionul împotriva comunismului. Trebuie să-ţi aminteşti de situaţia Germaniei în vremea când…

— Scuteşte-ne de tirada despre tratatul de la Versailles şi de urmările sale! Am auzit-o prea des.

Anne, care şedea lângă Lucien, îşi puse o clipă mâna pe a lui. El îl lăsă pe Gerhard să explice în voie că rezistenţa germană nu începuse odată cu înfrângerile militare. Încă de la preluarea puterii de către Hitler, comuniştii organizaseră o opoziţie clandestină împotriva regimului nazist, ce n-a încetat niciodată, deşi militanţii lor, hăituiţi cu mai multă asprime decât toţi ceilalţi au fost închişi în număr mare, în lagărele de concentrare sau executaţi. Numeroşi preoţi şi pastori fuseseră de asemenea arestaţi. Gerhard evocă predicile episcopului din Munster şi acelea, tot atât de curajoase, ale pastorului Niemoller.

La München, studenţi, profesori, grupaţi în organizaţia *Trandafirul alb* continuau să tipărească manifeste clandestine, în pofida execuţiei prin spânzurare a doi dintre tinerii activişti ai acestei mişcări: Sophie

---

dureroasă faimă (n.tr.).

Seholl şi fratele său Hans[65].

Gerhard vorbi mult timp cu convingere, întorcându-se deseori spre Anne. De mai multe ori Lucien, care părea că nu poate să-l asculte fără a se enerva, fu gata să-l oprească. Dar, ridicând ochii spre Anne, întâlnise privirea profundă şi gravă a tinerei femei. Şi renunţase să-l mai întrerupă pe Gerhard.

CAPITOLUL XVIII

Marie-Laure îl întâlni după ora unsprezece. Prietenii săi de la club tocmai plecaseră ca să nu piardă ultimul metro. În primul rând, le impută lui Gerhard şi Lucien de a nu fi acordat destulă atenţie sticlei de coniac pe care le-o dusese sus. Ea le umplu paharele.

Nu se mai pomenea despre chestiunile discutate de Lucien şi Gerhard. Marie-Laure vorbea cel mai mult. Dar pe Lucien îl interesa acum convorbirea, care nu mai avea deloc tonul discuţiei sale cu Gerhard.

— Mieluşeilor, peste cinci minute e ora de încetare a circulaţiei, anunţă Marie-Laure, când se uită la ceas. Prea târziu pentru a spera să vă întoarceţi acasă la ora reglementară!

Anne, părând să fi uitat de ora de încetare a circulaţiei, se ridică destul de brusc.

— Mă văd silită de asprele exigenţe ale vremii ce-o trăim să vă ofer găzduire. Ca în casele bine organizate. Aveţi două camere la acest etaj. Asta de aici, pentru Lucien. Tu, Anne, vei lua-o pe cea cu baie. Nu e apă caldă. Dar ştiu că te poţi acomoda.

Îi adresă Annei un surâs uşor, trădând oarecare nervozitate.

---

65 În cadrul acestei organizaţii din München, alcătuită din studenţi, susţinută de mai mulţi profesori, cei mai activi erau fraţii Hans şi Sophie Seholl. Arestaţi în universitate, în momentul când difuzau material clandestin, au fost executaţi în februarie 1943, împreună cu alţi tovarăşi de luptă şi profesori de-ai lor (n.tr.).

Peste câteva minute, Anne şi Lucien se aflau singuri. Singuri în camera aceea…

El o admira în tăcere. Şi Anne credea că vede în privirea sa o emoţie asemănătoare cu a ei. Nu se clinteau. Un surâs uşor, afectuos, înlocui expresia puţin crispată a tinerei femei. Numai atunci Lucien se apropie de ea şi o cuprinse în braţe.

O strânse mai întâi uşor, sărutându-i fruntea, tâmplele. Anne îşi retrase uşor capul. El simţi freamătul trupului pe care îl înlănţuia. Şi, într-un elan, ea îşi apropie buzele de ale lui.

După câtva timp, atunci când se aşezară pe divan, citi pe chipul lui Lucien o nespusă fericire. Anne vorbi prima. Spuse că i s-ar părea nedrept să nu ţină seamă de unele argumente ale lui Gerhard. Îi observă mirarea. Evident, în clipa aceea, pe Lucien nu-l preocupa acest subiect şi nu se aştepta ca ea să revină asupra lui.

O clipă de tăcere. Apoi Lucien declară:

— Eforturile sale pentru a idealiza pe generalii nemţi nu m-au convins. Desigur, dacă războiul se prelungeşte încă mult timp, noi vom mai avea multe pierderi. Numai în războiul din Franţa… Unul din argumentele lui nu putea să nu mă emoţioneze: timpul câştigat de o pace mai rapidă ar salva un mare număr dintre ai noştri aflaţi în închisori, în lagăre…

Spuse încă o dată, cu un accent totuşi poate mai puţin intransigent decât atunci când i se adresase lui Gerhard:

— Dar nu trebuie să repetăm greşeala din 1918. Să nu încheiem pace înainte ca armata germană să fie învinsă. Definitiv.

— Nu este încă?

— E necesară o înfrângere totală, zdrobitoare. Primejdia, pentru viitor, a succesului unui complot împotriva lui Hitler? Se va spune că armata germană a fost trădată. Se va vorbi din nou generaţiei viitoare de lovitura de pumnal dată pe la spate. Pentru a pregăti următorul

război.

— Gerhard afirmă că aceleaşi evenimente nu se pot repeta. Apoi, trebuie să sacrifici pe cei care trăiesc azi în numele unei politici şi a unor principii şi riscă, cum spune tot Gerhard, să fie uitaţi foarte repede după război.

Nu îi era greu să-şi dea seama că aceste raţionamente, reluate de ea, aveau mai mult efect asupra lui decât atunci când le expunea Gerhard. Anne sublinie că întâlnirea cerută de Gerhard între unul din conducătorii complotului şi un membru important al Rezistenţei, căruia i s-ar putea comunica propunerile pentru aliaţi, n-ar antrena nicio obligaţie.

— Le voi transmite cererea.

Privirea gravă a Annei – privire căreia ea îi cunoştea acum puterea – se fixă asupra lui Lucien.

— Crezi că va fi reţinută cererea?

— Voi face ceea ce va trebui pentru asta.

Ea se cuibări din nou la pieptul lui. Găsea că hotărârea lui Lucien e o dovadă a dragostei, al cărei preţ îl cunoştea. Pentru că o iubea, el se lăsase atât demult influenţat încât acceptase întâlnirea din seara aceea cu Gerhard…

În privirea Annei era acum atâta recunoştinţă încât Lucien trăda din nou o oarecare surpriză. Continuând s-o ţină în braţe, dar fără s-o strângă la piept, el spuse în şoaptă:

— Cum am reuşit să nu-ţi mărturisesc niciodată ce însemnai, din ce în ce mai mult, pentru mine?

Îi spuse iar că era convins, când o vedea în bulevardul Maréchal-Maunoury şi la Champbreuil, că Anne s-ar fi supărat pe el dacă ar fi comis greşeala să-i mărturisească dragostea. Şi n-ar mai fi revăzut-o singură…

După premiera piesei „Soulier de satin”, în timp ce se întorceau acasă, în noaptea de noiembrie, el izbutise încă o dată să nu-şi exprime sentimentele, dar, desigur, le lăsa să fie ghicite. După aceea avusese impresia că Anne evita ocaziile de a rămâne singură cu el.

— Am putut să tac. Dar cum te părăseam…

— Lucien, spune ea în şoaptă, n-ai ghicit niciodată ce gânduri mă frământau după ce plecai?

Ea îl văzu tresărind. O privea insistent, de parcă nu-i venea să creadă.

— Multă vreme n-am vrut să recunosc adevărul. Nu mă analizam. Apoi au existat indicii asupra cărora a trebuit să reflectez mult. Emoţia, căldura bruscă atunci când soseai… Şi totuşi, nu era o surpriză, pentru că ştiam că vei veni. Totul căpăta deodată un alt aspect. Am luptat…

Părea şi mai înflăcărat decât cu o clipă înainte, când ea îşi lipise buzele de ale lui cu un gest pasionat pe care el nu cutezase să-l spere. Nu mai văzuse niciodată o astfel de strălucire pe faţa Annei. Ochii îi scânteiau. Apoi, deodată, trăsăturile i se destinseră. Ea îşi întoarse privirea.

Cu o voce înăbuşită, cam obosită, spuse:

— Lucien, timp de o clipă, în noaptea asta lângă tine, tot restul s-a şters. Da, uitam… Dar am greşit. Faţă de tine…

El protestă. Anne se cuibări la pieptul său.

— Nu, Lucien, nu pot să te las să crezi…

Glasul îi slăbi. Apoi, numaidecât, ca şi când îşi revenea în fire, zise cu înflăcărare:

— Am încredere! Ştiu că într-o zi…

Nici de astă dată nu termină. Părea tulburată. Făcu o mişcare pentru a se depărta de Lucien. El o luă din nou în braţe. Şi o simţi abandonându-i-se fără putere. Dar, din când în când, ea repeta aceleaşi cuvinte de refuz, cu un glas ce abia se auzea. Mai exista la Lucien încă un fel de reţinere? Totuşi, când ea fu cuprinsă de un nou şi puternic fior, el nu se mai putu stăpâni.

Rochia se descheiase în partea de sus a corsajului. Lucien dezgoli aproape în întregime un umăr, şi se aplecă asupra lui. Apoi buzele îi coborâră spre pieptul, pe jumătate descoperit. Totul ar fi fost desigur altfel, dacă atunci când Anne se găsea răsturnată pe divan, Lucien, ridicând capul, un moment, nu i-ar fi întâlnit privirea. Ochii

mari deschişi, dar în care crezu că vede un fel de implorare, în ciuda însufleţirii ciudate a trăsăturilor şi a expresiei parcă rătăcite, dădeau tinerei femei un chip necunoscut de Lucien. El şovăi câteva clipe.

Anne păru atunci că îşi revine şi, cu o mişcare bruscă, se ridică.

— Vreau să mă întorc acasă, murmură ea aruncându-şi pe spate, cu mâna, părul des cu reflexe arămii, puţin ciufulit. Interdicţiile de circulaţie nu sunt prea îngrijorătoare. Se aud patrulele în depărtare.

Vocea sa înăbuşită, voalată, nu era oare lipsită de convingere? Dacă Lucien ar fi luat-o din nou în braţe… Dar el îi spuse doar că o va însoţi. Avea o autorizaţie de a circula în timpul nopţii.

— Te iubesc, Anne.

Ea făcu un pas spre Lucien. Apoi, ca şi când ar fi reuşit să se stăpânească, se opri, întoarse din nou capul.

— Te iubesc, repetă el. Şi ştiu acum…

O privea cu intensitate.

— Nimic n-ar putea avea mai multă importanţă pentru mine decât ce mi-ai spus în noaptea asta.

CAPITOLUL XIX

— Succesul nostru, soarta Germaniei – şi pacea – depind de răspunsul pe care ni-l va da Rommel, îi spusese lui Gerhard locotenent-colonelul von Hofacicer, înainte ca ei să părăsească Parisul. Totul se hotărăşte azi.

După o călătorie complicată din cauza distrugerii podurilor de pe Sena, ajunseseră cu greu la castelul din Roche-Guyon, unde se instalase cartierul general al mareşalului Rommel, comandantul şef al grupului de armate B.

În ajun, Gerhard Scheuber fusese convocat la Majestic de guvernatorul militar din Franţa, generalul von Stülpnagel. Gerhard avea deseori misiunea de a face

legătura între generalul von Stülpnagel şi comandantul grupului de armate B. În ziua aceea trebuia să aducă din Roche-Guyon un răspuns de o importanţă hotărâtoare pentru alegerea datei acţiunii împotriva lui Hitler. Conducătorii complotului doreau să ştie până când se putea conta că va rezista frontul din Normandia.

Pentru ca oamenii din opoziţia antihitleristă să aibă şanse de a obţine o atenuare a condiţiilor de pace, era evident că rebeliunea care va doborî regimul nazist trebuia să izbucnească înainte de prăbuşirea frontului din vest. Părea şi aşa extrem de regretabil pentru speranţele conjuraţilor că debarcarea avusese loc la 6 iunie. (După alarma din mai, nu se mai credea că ar fi posibilă înainte de luna august. Şi chiar, după informaţii primite din Turcia, unii nu aşteptau debarcarea decât în anul 1945.)

În prima săptămână din luna iulie a anului 1944, nu-ţi puteai închipui chiar o atmosferă ca aceea întâlnită de Gerhard Scheuber şi locotenent-colonelul von Hofacker la Roche-Guyon. Doi ofiţeri jucau ping-pong în curte, în faţa arcadelor, alţi trei înconjurau pe unul din camarazii lor, destul de tânăr, care povestea probabil o întâmplare foarte amuzantă, căci râdeau zgomotos. Alarma declanşată în clipa sosirii lui Gerhard şi Hofacker nu împiedică pe căpitanul Reiner, aghiotantul mareşalului Rommel, să destupe o sticlă de şampanie, în vasta sală a gărzilor. Prin cele cinci ferestre deschise ale sălii se vedea strălucind în lumina soarelui apa fluviului lat, liniştit…

Din clipa când şuieratul sirenelor anunţase că alarma încetase, nu se mai auzea decât pocnetul mingii de ping-pong şi croncănitul atenuat al corbilor ce-şi luau zborul din vechiul turn de pe creasta falezei albicioase, drepte, înălţându-se în spatele castelului.

Fortăreaţa, din care nu mai dăinuia decât turnul, fusese construită cu mai bine de două mii de ani în urmă. Ea străjuia văile Senei şi Eptului. După tratatul de la Saint-Clair sur Epte[66] se afla la hotarul dintre Franţa şi

---

66 Tratat (931) în urma căruia Carol al III-lea cel simplu rege al Franţei

Normandia. De aceea fusese deseori asediată. Culoarele şi sălile săpate în faleză puteau să servească acum drept adăposturi antiaeriene. Partea centrală a castelului actual, susţinută de arcade înalte, fusese clădită la piciorul falezei calcaroase în prima jumătate a secolului al XI-lea, în timp ce clădirile, pe coaste, fuseseră construite abia cu şapte sute de ani mai târziu...

Hofacker se întorsese chiar în dimineaţa aceea de la Berlin unde stătuse de vorbă cu conducătorii complotului; vărul său. Stauffemberg, generalul Beck şi Karl Goerdler, fostul primar al oraşului Leipzig. Locotenent-colonelul de rezervă von Hofacker, din cauza amabilităţii şi veseliei sale ca, bineînţeles, la hotelul Raphäel – unde se stabilise popota ofiţerilor din statul major al guvernatorului militar – ofiţerul preferat al personalului, care îl numea „aviatorul”. El avusese rolul cel mai important în organizarea opoziţiei din vest şi era adevăratul şef al complotului antihitlerist din Franţa.

Adus de un prieten, cu ocazia unei permisii, la începutul anului 1943, Gerhard îl întâlnise la Kreisau, la contele Moltke, unde se adunau grupuri ale opoziţiei, pe vărul lui Hofacker, Claus Schenk von Stauffemberg. De atunci, acesta jucase un rol din ce în ce mai însemnat în complotul antinazist. Gerhard şi Stauffemberg credeau că aceste reuniuni, unde nu se făcea altceva decât să se discute mult, riscau să nu aibă niciodată alte rezultate decât un schimb de idei.

În anul următor, în timp ce Gerhard se restabilea de pe urma rănii căpătate în Italia, îl revăzuse la Berlin pe colonelul von Stauffemberg, devenit între timp, la Ministerul de Război, şeful de stat major al generalului Fromm, comandantul armatei de rezervă şi din interiorul ţării. Participase împreună cu el la alte adunări clandestine unde, sub imboldul Stauffemberg, „idealistul” acţiunii, se punea la punct planul răzvrătirii ce avea să doboare regimul nazist.

(893-923) cedă lui Rollon, căpetenie normandă, o parte din Neustrie, numită mai apoi Normandia (n.tr.).

Gerhard ar fi dorit să plece din nou pe front cum i se va termina convalescenţa. Dar Stauffemberg, bucurându-se de reputaţia că reuşeşte totdeauna să-i convingă pe interlocutorii săi, îl hotărâse să accepte postul de la Paris, unde intervenise să fie numit. El urma să-l secondeze pe Hofacker şi să se străduiască să sporească numărul membrilor din grupul opoziţionist din Franţa. Fratele lui Gerhard, căzut prizonier atunci când forţele Axei capitulaseră la Capul Bon, făcuse parte din statul-major al Corpului African. În ce-l priveşte pe Gerhard, el fusese decorat cu Crucea de fier clasa I de către Rommel, în Libia. De aceea Stauffemberg socotea că era mai indicat decât alţii pentru legături cu mareşalul Rommel, pe care conspiratorii le doreau frecvente…

— Dacă mareşalul ne dă azi adeziunea sa definitivă, dacă acceptă planul nostru de acţiune, suntem siguri că reuşim, spuse Hofacker căpitanului Reiner.

— Altfel?…

— Va fi mult, mult mai primejdios.

Stauffemberg, Hofacker, Gerhard şi ceilalţi ofiţeri mai tineri din complot recunoşteau, uneori, nu fără greutate, că omul pe care trebuiau să-l pună în fruntea mişcării antihitleriste era cel mai popular dintre comandanţii germani: mareşalul Erwin Rommel.

În primul rând, cu toate că acest motiv nu fusese niciodată invocat, avansarea rapidă a lui Rommel trezise invidii tenace. Gerhard auzise, nu fără enervare, bârfelile multor „snobi ai castei de la statul major”, aşa cum îi numea unul din camarazii săi, ofiţer de rezervă ca şi el. Subliniind că Rommel nu aparţinea unei familii de ofiţeri şi nu trecuse prin statul major general, ei se prefăceau a crede că reputaţia lui se datora numai propagandei. Şi nu voiau să accepte ca un om care, pretindeau ei, „datora totul lui Hitler”, s-ar putea răzvrăti împotriva lui. Alţii asigurau că Rommel avea aptitudini limitate numai la specialitatea lui. Se repeta în mod răutăcios, de exemplu, comentariul lui cu prilejul unei vizite la manufactura

Sèvres. Obsedat de dispoziţiile ce trebuiau luate în cazul debarcării, Rommel declarase doar:

„Păcat că această manufactură nu fabrică mine!” La Mont-Saint-Michel[67], se mărginise să aprecieze: „Ce frumos adăpost antiaerian!…”

Stauffemberg la Berlin, vărul său Hofacker la Paris, subliniau că în afară de popularitatea sa în Germania, Rommel oferea avantajul că-şi câştigase admiraţia şi chiar simpatia adversarilor săi. Exista oare un alt comandant german al cărui elogiu să-l fi făcut Churchill, în plin război?

Acum, nimeni, în statele majore, nu se mai îndoia că Rommel era omul putând asigura cel mai bine succesul mişcării antinaziste. Se ştia că la Margival, lângă Soissons, unde el şi mareşalul von Rundstedt[68] îl întâlniseră pe Führer, avusese curajul, după ce expusese situaţia, să-i sugereze lui Hitler de a trage concluziile indispensabile. Tăios, Hitler îi ordonase să nu-şi părăsească rolul: zădărnicirea debarcării.

Hitler privea dezamăgit şi, încă de pe atunci, cu ranchiună, pe acest bărbat care, socotea el, îi datora nu numai bastonul de mareşal, dar o glorie la care nu îngăduise să ajungă niciun alt comandant militar. Hitler evocase pe larg armele noi ce vor fi produse în curând.

Bombele V1 tocmai intraseră în acţiune… Dar Rommel nu se sfiise să comenteze dezamăgirea pricinuită de lipsa de precizie a bombelor zburătoare care nu puteau fi folosite în Normandia pentru a contrabalansa superioritatea crescândă a inamicului.

Hitler se enervase, susţinând, cu vehemenţa lui obişnuită, că bombele V1 cădeau exact în locul stabilit. Or, chiar în aceeaşi seară, una din bombele V1 dirijată, în

67 Comună din departamentul Manche, situată pe o insulă stâncoasă din golful Mont-Saint-Michel, conţinând nenumărate monumente arhitectonice din sec. Al XII-lea şi al XVI-lea (n.tr.).

68 Mareşalul Karl Rudolf Gerd von Rundstedt, comandantul unui grup de armate în Polonia, în Franţa şi în U.R.S.S. (1939 – 1941); a condus apoi contraofensiva germană din Ardennes (n.tr.).

principiu, spre Londra, avusese obrăznicia de a-l contrazice, explodând aproape de Margival, nu departe de locul unde Führerul îşi avea reşedinţa. Acesta, scurtându-şi şederea, se înapoiase pe neaşteptate în Germania.

Ironica dezminţire dată astfel lui Hitler în privinţa preciziei bombelor V1, plecarea precipitată şi de asemenea atitudinea grosolană a dictatorului, şezând pe scaun şi lăsându-i pe cei doi mareşali în picioare în faţa lui, spulberase impresia produsă o clipă asupra lui Rommel de siguranţa deplină a Führerului. Într-adevăr, mareşalul, deşi cunoştea bine situaţia din Normandia, fusese, ca mulţi alţii, impresionat un timp de încrederea desăvârşită a lui Hitler în el însuşi şi de voinţa sa, tot atât de neînduplecată, de a învinge.

Nici argumentele cele mai întemeiate, nici faptele înseşi, nu puteau slăbi certitudinea lui Hitler. De multe ori oameni care veniseră hotărâţi să-i demonstreze Führerului. Într-adevăr, mareşalul, deşi cunoştea bine justeţea concepţiilor lor plecaseră nu numai fără să-l fi convins, dar adoptând, chiar ei, felul lui de a vedea.

Apoi, la Margival, în timpul prânzului, Hitler nu mâncase decât orez, după ce pusese să se guste din el în faţa lui. Rommel, uimit, îl văzuse atunci înghiţind în fiecare clipă numeroase pilule de culori diferite, după reţetele stabilite de medicul personal al Führerului. Într-adevăr, mareşalul, deşi cunoştea bine, ciudatul doctor Morell…

După întâlnirea de la Margival, Rommel avusese certitudinea că Hitler va împinge armata şi ţara la o catastrofă cum nu cunoscuse Germania niciodată. Caracterul energic şi întreprinzător al mareşalului nu-l îndemna să accepte pasiv o asemenea situaţie, ca alţii ce se mărgineau la menţinerea strictă – şi comodă – a disciplinei. Încă înainte de debarcare, Rommel întâlnise la Marly, cu prilejul botezului fiului unui ofiţer, pe generalul von Stülpnagel, participant de multă vreme la conspiraţie. Ei avuseseră o lungă convorbire fără martori. După aceea, Hofacker şi Gerhard Scheuber veniseră regulat la Roche-Guyon ca să-l informeze pe mareşalul Rommel despre

planurile opoziţiei. El îi ascultase cu interes crescând, fără ca totuşi să adere încă la complot.

Dar căpitanul Reiner, aghiotantul său, îl ţinea pe Gerhard la curent cu starea de spirit a mareşalului, ce evolua în sensul dorit de cei care contau pe prestigiul şi curajul lui Rommel pentru a duce la bun sfârşit marea şi redutabila lor acţiune.

Un colonel, un maior şi doi căpitani ştiau de ce Hofacker şi Gerhard veneau la Roche-Guyon, şi intraseră după ei în sala cea mare. Aghiotantul lui Rommel ceru să se aducă o nouă sticlă de şampanie. Apoi plecă să dea instrucţiuni soldaţilor chemaţi să taie crengile pentru a degaja priveliştea din faţa biroului mareşalului. Unul din cei doi căpitani din biroul al 3-lea începu să vorbească cu entuziasm despre o carte groasă ce tocmai o pusese pe masă.

— Ce păcat că mareşalul n-are timp să citească pe *Aripile vântului!* Romanul l-ar pasiona…

Maiorul declară că Rommel nu citise în ultimul timp decât eseul lui Emst Jünger, *Chemarea*, din care Gerhard îi adusese un exemplar.

— Noi avem nevoie de angajamentul definitiv al lui Rommel, zise Hofacker când aghiotantul mareşalului reveni. Cei de la Berlin vor acum să fie exact informaţi. Dacă aduc răspunsul sperat de noi…

— Acţiunea va fi declanşată în curând? întrebă maiorul.

— În zilele următoare.

Aghiotantul declară că, după părerea sa, noua convorbire pe care o avuseseră şeful său şi mareşalul von Rundstedt cu trei zile în urmă la Berchtesgaden[69] cu Hitler, dusese la agravarea inevitabilă a situaţiei din Normandia şi, odată cu aceasta, îl determinase pe Rommel să se hotărască.

Singurul rezultat al acestei întrevederi a fost

69 Staţiune de altitudine, situată în Alpii bavarezi, unde se afla reşedinţa lui Hitler (n.tr.).

destituirea lui Rundstedt, comandantul şef din Vest, înlocuit cu mareşalul von Kluge. Oare Rommel îşi va mai păstra, el însuşi, multă vreme comandamentul? Aghiotantul său împărtăşi lui Hofacker şi lui Gerhard indignarea mareşalului, când aflase în ziua precedentă, că O.K.W. (înaltul comandament al Wehrmachtului) cerea direct corpului de blindate S.S. Un raport despre situaţia din sectorul lor.

Căpitanul Reiner se întrerupse. Intrau trei soldaţi. După ce desprinseseră tapiseriile şi tablourile din saloanele şi sala de biliard, scoaseră portretele din sala gărzilor. Acela al primului duce de la Rochefoucauld şi cel al autorului *Maximelor* ca şi ale altor membri iluştri ai familiei căreia îi aparţinea castelul de trei sute de ani…

— Cu acordul mareşalului, am dat ordin ca tablourile să fie puse în siguranţă. Inamicul a avut până acum delicateţea de a nu face să figureze castelul printre obiectivele sale. Dar după bombardarea cartierului general al lui Geyr von Schweppemburg, te poţi întreba dacă aceste procedee amabile vor continua încă mult timp?

— E evident că Goering n-a venit aici, spuse Gerhard. Altfel, tapiseriile şi tablourile s-ar fi aflat la loc sigur.

— La el acasă, la Karinhall!

Toată lumea începu să râdă.

— Mai ales tapiseriile din salonul cel mare, zise căpitanul Reiner. Cele ale lui Esther şi Mardochen. Şi dacă Goering ar şti că aici se află biroul lui Louvois care s-a bucurat, se pare, de cinstea de a fi folosit de Ludovic al XIV-lea pentru a semna revocarea Edictului din Nantes…

Se îndreptară spre ferestrele deschise. Se auzeau motoarele aparatelor a căror apropiere fusese semnalată de sirene, cu o clipă mai înainte. Avioanele – peste cincizeci – trecură la o înălţime mare deasupra lui La Rocheguyon. Tirul tunurilor de apărare antiaeriană, pe care Gerhard şi Hofacker, sosind, le văzuseră strălucind pe înălţimile calcaroase, în spatele castelului, nu le abătu nicidecum din drumul lor.

— Se pare că într-adevăr vor continua să ne lase în pace, zise căpitanul Reiner.

Curând tirul artileriei antiaeriene încetă. Şi, când nu se mai auzi zgomotul motoarelor, Gerhard regăsi impresia ciudată de calm, de pace, cea a cartierului general în după-amiaza aceea călduroasă de vară. Clopotul bisericii din apropiere bătu…

Ieşiră toţi repede când trei maşini militare de teren, descoperite, pătrunseră în curtea de onoare a castelului. Din prima maşină coborâse un bărbat mai curând scund, cu înfăţişarea hotărâtă, înaintând cu un pas grăbit. El răspunse la salutul ofiţerilor, apoi strânse mâna lui Hofacker şi lui Gerhard Scheuber. Cizmele îi erau albite de praf. În ciuda unei oarecări încordări a trăsăturilor, faţa, păstrându-şi toată energia obişnuită, avea o expresie de bună dispoziţie.

— Avioanele de vânătoare ne-au silit să ne trântim mai bine de zece ori în şanţuri, zise mareşalul Rommel. Superioritatea aeriană a inamicului nu foloseşte, în ceea de ne priveşte, decât unei singure persoane: mie însumi. Un excelent exerciţiu! Acum când, de la debarcare, nu mai am timp să fac destulă mişcare.

Îşi duse mâna la talia care i se mai îngroşase de pe vremea când, între Gazala şi Tobruk, îi înmânase lui Gerhard Crucea de fier clasa I.

— Avioanele astea m-au făcut să pierd o jumătate de kilogram!

Adăugă, cu aceeaşi bună dispoziţie:

— În orice caz, azi s-a produs un fapt nou: am văzut câteva aparate germane.

Spuse ceva în treacăt despre inspecţia sa la corpul 86 de armată şi la corpul I de blindate S.S.

— Frontul rezistă. Peste tot soldaţii noştri fac tot ce putem aştepta de la ei. Inamicul se luptă şi el bine…

Avu un gest tăios, hotărât.

— Dar, în sectorul de la Caen, atacul englezilor a fost zdrobit. Englezii prevăzuseră cucerirea Caenului pentru

prima zi a debarcării. A trecut aproape o lună de atunci, dar ei tot nu sunt acolo! Şi totuşi, au trimis toate diviziile blindate la atac. Cu un enorm sprijin aerian. Au suferit asemenea pierderi, încât forţa lor de pătrundere a scăzut serios. Corpul I de blindate a distrus ieri peste şaizeci de tancuri… Chiar dacă pătrund în Caen, nu ne vor străpunge linia de apărare. Vom reuşi să-l oprim pe duşman la capul lor de pod. Folosindu-ne însă toate forţele…

Cu surâsul omului care ştie despre ce-i vorba, mareşalul Rommel declară:

— Am înţeles jocul lui Montgomery. Îmi întinde aceeaşi cursă ca la El-Alamein[70]. Să mă oblige a-mi angaja toate rezervele pe un front larg. Şi să le lanseze apoi pe ale sale pe un front îngust.

El repetă:

— Îi înţeleg jocul.

Comentând tactica lui Montgomery, care avea pe biroul său, în rulota unde lucra, fotografia lui Rommel, mareşalul se exprima cu interes şi cordialitate.

— Voi continua să-i blochez la capul de pod! afirmă el cu hotărâre. Atâta timp cât disproporţia de forţe nu va deveni prea mare.

De câtva timp se auzeau, din castel, lătrături. Rommel se întoarse spre aghiotantul său:

— Reiner, se aude cam prea des foxterierul dumitale. Mă întreb dacă un animal gata oricând să latre furios e indispensabil într-un loc unde ai destul de lucru ca să nu doreşti să fi deranjat în fiece clipă.

— Domnule mareşal, trebuie să se fi întâlnit iarăşi nas în nas, pe vreun coridor, cu broasca ţestoasă.

Rommel ridică din sprâncene.

— Avem o broască ţestoasă aici?

Maiorul Schmidt – care cu o clipă înainte se întâlnise

---

70 Această localitate din Egipt, situată la vest de Alexandria, a constituit baza de plecare a ofensivei mareşalului Montgomery, comandantul trupelor britanice din Africa, care a dus la înfrângerea lui Rommel (1942) şi apoi la cucerirea Libiei (n.tr.).

cu Gerhard şi Hofacker în sala gărzilor – se înroşise deodată. Destul de jenat, explică:

— Domnule mareşal, acum trei zile la Paris… Pe Quai de Montbello… Am intrat într-un magazin unde se vând tot felul de animale ciudate. Alesesem un papagal. Un papagal încântător buclat. Cu penele verzi şi galbene, dungate cu negru. Capul galben, cu o pată din aceeaşi culoare albastră ca cea a penelor lungi de la coadă… Dar negustorul mi-a atras atenţia că din cauza deplasărilor ce sunt obligat să le fac, mai curând m-ar stingheri.

Cu fruntea încruntată, mareşalul asculta într-o atitudine a cărei severitate nu părea să-l înşele decât pe maiorul Schmidt, vădit încurcat.

— Papagalul îmi plăcea…

— Te-ai hotărât să-l cumperi. Şi cum ştiai ce vrei, ai plecat cu o broască ţestoasă.

— Întocmai, domnule mareşal! O mică broască ţestoasă de trei luni. Negustorul mi-a demonstrat că o să ocupe loc puţin. Şi că-i ajung câteva frunze de salată…

— Aflu azi că inamicul a reuşit să debarce acum treizeci şi cinci de divizii la capul de pod şi, pe de altă parte, că adjunctul şefului sectorului meu de operaţii se ocupă să crească o broască ţestoasă. Aghiotantul meu foloseşte maşinile armatei spre a-şi duce, în toiul nopţii, la un veterinar, la Mantes, câinele, care, prea bine hrănit, şi-a stricat stomacul. Cât despre dumneata, căpitane Hierl se pare că ai destul demult timp liber, şi ţi-l ocupi cu pasionanta lectură a voluminosului roman american ce-l mai ţii încă sub braţ. Şi ai vrea să mă convingi – în această clipă – să citesc şi eu această operă ce are desigur peste o mie de pagini compacte…

Mareşalul zâmbi, sincer amuzat.

— Vreau să rămân credincios unuia din principiile mele: să caut latura pozitivă în oricare situaţie. Ei bine, domnilor, în timp ce evenimentele iau în fiecare zi o întorsătură care poate fi calificată îngrijorătoare, constat că seninătatea continuă să domnească la La Roche-Guyon.

După ce îl invitase pe Hofacker să-l urmeze, mareşalul urcă sprinten scările peronului înalt. Aghiotantul lui se duse să-l prevină pe generalul Speidel că trimisul guvernatorului militar, căpitanul Scheuber, îi solicita o scurtă întrevedere.

Peste câteva clipe, Gerhard intra în biroul şefului de stat major al grupului de armate B.

Generalul Speidel, în timp ce vorbea la telefon, răspunse la salutul său, arătându-i un scaun, de cealaltă parte a biroului, unde nu se îngrămădeau teancuri de dosare. Cât se poate de liniştit, generalul Speidel continua să se exprime cu acelaşi glas uniform. Lui Gerhard nu-i fu greu să-şi dea seama că interlocutorul său se dovedea mult mai puţin stăpân pe sine decât el. Gerhard înţelesese că era vorba de comandantul armatei a 7-a, generalul S.S. Hausser, care cerea întăriri.

Gerhard admira precizia răspunsurilor lui Speidel, promptitudinea generalului de a găsi o soluţie la dificultăţile înşirate de cel cu care stătea de vorbă. Tot fără să ridice glasul, Speidel repetă că de a doua zi încă, divizia a 9-a S.S. De Panzere, greu încercată în luptele din ultimele trei zile, va fi înlocuită cu Divizia 277 de infanterie. Apoi chemă Cartierul general al Grupului de blindate din Vest spre a-l înştiinţa să fie gata să pună două Panzerdivision la dispoziţia Armatei a 7-a. Obiecţiile ridicate nu-l făcură pe generalul Speidel să-şi schimbe tonul măsurat, de o autoritate calmă. Îşi repeta instrucţiunile în fraze scurte, clare, după ce precizase că acele unităţi vor fi înlocuite prin două divizii de infanterie.

— Ei bine, Scheuber? întrebă el când puse receptorul în furcă.

— La Paris suntem gata, domnule general. Colonelul Hofacker s-a întors chiar azi dimineaţă de la Berlin. Şi acolo au fost luate ultimele dispoziţii. Colonelul Hofacker se află în biroul mareşalului. Totul depinde de răspunsul ce-l vom transmite la Paris.

— Cred că Hofacker nu va fi dezamăgit…

Speidel fu întrerupt de soneria telefonului. După răspunsurile sale, Gerhard îşi dădu seama că generalul Blumentritt, şeful statului major al comandantului şef din Vest, telefona de la Cartierul general din Saint-Germain. El anunţa vizita la Roche-Guyon a lui Kluge, înlocuitorul mareşalului von Rundstedt. Imediat ce Speidel puse receptorul în furcă, telefonul sună din nou.

De astă dată, convorbirea dură destul de mult.

Cu un ton atât de calm, nuanţat de o ironie poate prea subtilă pentru a fi sesizată, Speidel răspundea unei cereri de a se da precizări în legătură cu o informaţie a postului de radio englez, potrivit căreia nişte soldaţi germani fuseseră luaţi prizonieri pe când se aflau numai în izmene.

— Noi n-am avut confirmarea acestor fapte. Nicio confirmare... Consideraţi într-adevăr că e justificată o anchetă asupra acestei chestiuni în actualele împrejurări? Atunci când trebuie să înfruntăm două atacuri puternice, unul la vest de Saint-Lô, altul în axa şoselei Bayeux-Caen...

Speidel profită de această comunicare pentru a aminti de cererile urgente privind întăririle şi aprovizionarea cu muniţii.

— Inamicul dispune de o artilerie de cinci ori mai puternică. Iar numărul avioanelor germane de vânătoare nu depăşeşte totuşi trei sute. Companiile mai multor divizii nu numără mai mult de 70 până la 80 de oameni, în medie 50 la regimentul 346 de infanterie...

Interlocutorul său trebuie să fi vorbit, aşa cum făcuse Führerul în faţa mareşalilor von Rundstedt şi Rommel, la Margival, apoi la Berchtesgaden, de apropiata punere în funcţiune a armelor noi, căci Speidel, după ce ascultase liniştit, răspunse, fără să-şi schimbe timbrul măsurat al vocii.

— În privinţa noilor mijloace de luptă, englezii sunt cei care folosesc unul, foarte eficace. Un obuz cu termit[71]. Explozia provoacă o căldură atât de puternică încât

71 Amestec de aluminiu cu oxidul unui metal (n.tr.).

soldaţii noştri sunt siliţi să iasă din adăposturi.

Când puse receptorul în furcă, Speidel îi spuse lui Gerhard:

— Mareşalul nu vrea să fie deranjat în timpul convorbirii lui cu Hofacker. Asta dovedeşte ce importanţă acordă acestui lucru. E semn bun, nu-i aşa?… A ordonat să nu i se transmită nicio comunicare. Trebuie să răspundem că nu s-a înapoiat din inspecţie… Din fericire! Altfel mă tem că l-ar fi primit foarte prost pe Jodl. Jodl care ne-a vorbit adineauri despre păţania aceea a soldaţilor căzuţi prizonieri numai în izmene!… Azi-dimineaţă mareşalul era exasperat după ce primise o notă de la O.K.W. Prin care i se cerea să facă o propunere în vederea unei mari operaţii pentru distrugerea capului de pod. Când nouă nu ni s-au dat decât 5.000 de oameni ca să înlocuim pe cei 90.000 pierduţi de la debarcare! Şi pe lângă asta, care e ultima descoperire a O.K.W.-ului? Cere să numărăm loviturile artileriei adverse. Ca să-i fie pe plac lui Hitler, Keitel a pretins că exagerăm puterea de foc a inamicului… Mareşalul îmi spunea, la întoarcerea sa de la Berchtesgaden: „Au pierdut contactul cu realitatea…”

Gerhard transmise întrebarea generalului von Stülpnagel: cât timp va mai putea rezista frontul?

— Numai dacă ritmul pierderilor noastre nu se agravează prea mult, am reuşi să evităm străpungerea frontului până la sfârşitul lunii iulie.

Generalul Speidel clătină din cap.

— Pe urmă…

— Deci, trebuie neapărat ca aceasta să se întâmple înainte, zise Gerhard. Altfel, n-am mai fi în măsură să discutăm cu adversarul.

Telefonul sună din nou. Totdeauna reţinut, generalul Speidel răspundea şefului de la Propagandastaffel din Franţa. Acesta din urmă îl informa că nu trebuie să se mai menţioneze în comunicate superioritatea în armament a inamicului.

— Soldaţii noştri ar socoti şi mai reconfortant ca

superioritatea să nu mai apară doar în comunicate, observă calm şeful statului major al grupului de armate B.

El nu putu să ia notă despre alte instrucţiuni de la Propagandastaffel, deoarece comunicarea fu întreruptă de o chemare „cu prioritate absolută”.

Acoperind cu mâna telefonul, generalul Speidel se întoarse spre Gerhard:

— Berchtesgaden…

Îi făcu semn să ia receptorul. Gerhard avu o impresie ciudată şi îngrozitoare auzind astfel, la telefon vocea pe care o ascultase pentru ultima oară la radio, la 30 ianuarie (Hitler nu mai rostise niciun discurs de atunci). Un glas gutural al cărui ton, enervat, devenea din ce în ce mai răstit.

Führerul părea scos din sărite deoarece aflase că în sectorul Caen, divizia a 16-a aeropurtată fusese respinsă cu doi kilometri.

— Am interzis în mod absolut, oricare i-ar fi pretextul, cea mai mică retragere! Fiecare unitate trebuie să se lupte de pe poziţiile sale. Cu hotărârea de a nu ceda niciun metru de teren!… Nicio trupă nu poate fi deplasată în spatele frontului fără autorizaţia mea… Comunică-mi numele acelora care au ordonat retragerea!

Gerhard ştia ce rezultat catastrofal provoca, în faţa unui inamic având superioritatea aviaţiei, tancurilor şi artileriei, această hotărâre de a nu ceda terenul cu niciun preţ. O astfel de încăpăţânare împiedica mişcările de trupe care ar fi permis o rezistenţă mai eficientă şi ar fi salvat o mare parte din oameni şi din material. Ordinul de interdicţie a oricărei manevre primit de Rommel, cel ce avea misiunea de a conduce lupta, nu era motivul cel mai puţin important ce-l îndepărtase de Hitler.

Glasul aspru, din ce în ce mai vehement, repeta:

— Nicio repliere! În niciun caz…

În cursul iernii din 1941, Hitler dăduse un ordin asemănător în Rusia, în pofida părerii comandanţilor militari. Şi s-a considerat apoi că el a înlăturat astfel

panica şi a salvat fără îndoială Wehrmachtul de la un dezastru asemănător celui al armatei lui Napoleon. Încă o dată Hitler avusese dreptate, cu toată părerea contrarie a generalilor săi. Aceasta îi întărise şi mai mult convingerea despre superioritatea sa. O nouă dovadă a intuiţiei sale infailibile!... Era convins că o voinţă pe care nimic n-o făcea să cedeze putea opri cursul evenimentelor, dominându-le şi orientându-le aşa cum hotărâse el. Dar acum, într-o situaţie cu totul deosebită, unităţi întregi erau condamnate la distrugere pentru că el refuza să autorizeze mişcările de trupe, inevitabile datorită evoluţiei luptei...

Până atunci, generalul Speidel n-avusese ocazia să răspundă un singur cuvânt. Profitând de o întrerupere a lui Hitler, care simţea probabil nevoia să răsufle puţin, el declară că Divizia a 16-a aeropurtată nu primise ordinul de a se retrage. Străduindu-se din toate puterile să rămână pe poziţie conform directivelor Cartierului general al Führerului, ea suportase, după un intens tir de artilerie, bombardamentul a peste o mie de avioane inamice, atacând în valuri. Apoi tancurile britanice trecuseră la atac. Infanteriştii diviziei aeropurtate se luptaseră cu mult curaj, cu toate că n-aveau experienţa bătăliilor date de infanterie. Divizia, după ce pierduse aproape cincizeci la sută din efectiv şi toate bateriile sale antitanc, nu fusese respinsă decât cu doi kilometri îndărăt de un inamic de patru ori mai numeros.

Mânia lui Hitler păru înzecită. Cuvintele se îngrămădeau astfel încât deveniră, pentru o clipă, aproape de neînţeles. Furios, vorbea de incapacitate, de laşitate, de trădare. Repeta, ca la Margival şi la Berchtesgaden, că în Vest se înşelaseră asupra datei şi locului debarcării. Nu prevăzuse el că operaţia va avea loc în Normandia şi nu la Pas-de-Calais? Cu violenţă, ironiza faptul că în noaptea de 5 sau 6 iunie niciun vas german de escortă nu patrulase pe mare, temându-se de vremea rea. Iar Rommel nu se afla la postul său...

Dezlănţuirea sa violentă nu slăbi decât atunci când generalul Speidel putu să-l anunţe, după ce suportă un

vehement monolog, că o divizie a Corpului I se blindate S.S. A generalului Sepp Dietrich, recucerise tocmai o parte din terenul pierdut.

— Credinciosul meu Dietrich! Vechiul meu camarad…

Vocea i se schimbase brusc. Nu căpătase un accent înduioşător?

Gerhard auzise vorbindu-se de sentimentele de afecţiune ale lui Hitler pentru camarazii lui din primii ani de luptă. Aceasta explica de ce posturi importante erau deţinute de oameni necioplіţi, de o valoare şi integritate discutabile. Faţă de ei – doar faţă de ei – manifesta o răbdare surprinzătoare şi era capabil de toate menajamentele. Sepp Dietrich era fostul comandant al gărzii personale a lui Hitler. La München, la 30 iunie 1934, comanda oamenii din *Leibstandarte Adolf Hitler*[72], însărcinaţi cu arestarea şi executarea lui Röhm[73] şi a altor comandanţi S.A. Era unul din puţinii oameni care îl tutuiau pe Hitler.

Mai urmă încă un monolog, a cărui lungime putea să surprindă, când ştiai ce sarcini preocupau pe omul voind să dirijeze în toate amănuntele operaţiile pe diversele fronturi.

El pretindea în Vest o voinţă neînduplecată – cuvântul *voinţă* revenea în fiecare clipă – în conducerea bătăliei. Consideraţiile strategice le îmbina cu argumente de propagandă, cu expuneri ideologice. Relua temele discursurilor sale sau ale interminabilelor declaraţii pe care – cei ce se bucurau uneori de cinstea, deseori plictisitoare, de a se socoti printre intimii săi – erau siliţi să le asculte până la trei sau patru dimineaţa.

Gerhard şi-l închipuia acolo, la Berghof, îndărătul

72 Regiment de gardă personală a lui Adolf Hitler, alcătuit din trupe de elită S.S. (n.tr.).

73 Emst Röhm, tovarăşul de luptă al lui Hitler din prima clipă, şeful a 2 milioane de S.A. (Sturmabtleing, batalioanele de asalt) organizaţia pe care urmărea s-o transforme într-o miliţie naţională. Devenind un adversar potenţial al lui Hitler, acesta din urmă ordonă asasinarea lui şi a tuturor acoliţilor săi, fapt petrecut în noaptea de 30 iunie 1934 (n.tr.).

ferestrei de unde se vedea foarte departe, pe timp însorit, câmpia Salzburgului. Gerhard ştia că omul a cărui voce o auzea nu era personajul delirant şi istovit înfăţişat de propaganda adversă. Căpitanul Reiner, ce-l însoţise pe Rommel la Berchtesgaden, spunea că Hitler preferă aerul de la Obersalzberg celui de la „Wolfsschanze”[74], cartierul său general din Prusia Orientală. (La „Wolfsschanze”, lângă Rastemburg, unde pădurea deasă şi plină de umezeală lasă cu greu să treacă razele soarelui, se terminau reparaţiile…) Reiner povestea lui Gerhard că observase mersul mai greoi al lui Hitler, gesturile sale câteodată nesigure. Führerul nu mai scruta atât de pătrunzător chipul interlocutorilor săi. În mâna sa dreaptă, care uneori tremura, ţinea ochelari cu sticle groase. Trăsăturile îşi pierduseră energia. Umerii i se încovoiaseră. Se gârbovise. (Întorcându-se de la Cartierul general, Goebbels, în loc să păstreze tăcerea asupra acestor consecinţe ale oboselii şi vârstei, le folosise, dimpotrivă, pentru propaganda sa. În stilul său cu imagini superficiale, dar deseori surprinzătoare, îl înfăţişa pe Führer „purtând, ca Atlas, lumea pe umerii săi”.)

Părul îi albise mai puţin decât se spunea. Dar uneori, când Hitler îşi înălţa capul, privirea sa, greu de înfruntat, îşi regăsea toată intensitatea. Mişcările redeveneau vioaie. Vocea sa sacadată, şovăitoare în unele clipe, nu-şi pierduse nimic din violenţă, din asprime. Enervându-se imediat ce se expunea un punct de vedere diferit de-al său, expresia lui Hitler devenea aspră, crispată. Contrazicerea îl înfuria dacă se prelungea. Totuşi, memoria sa continua să-i uimească pe interlocutori când el îşi amintea de amănuntele unei conversaţii veche de câţiva ani sau când cita interminabile liste de cifre ale producţiei materialelor de război…

Gerhard auzise povestindu-se de asemenea că înclinaţia pentru distrageri şi moarte, care îi făcuse deseori pe militari să se simtă stânjeniţi cu prilejul

74 Bârlogul lupului (germ. – n.tr.).

discuţiilor cu Hitler, se accentua. Încă de la 22 august 1939, generalii reuniţi la Berghoi se priviseră cu oarecare jenă în timp ce Hitler, aşezat în spatele unui fel de pupitru, descria cu exaltare felul neîndurător în care înţelegea să conducă războiul ce hotărâse să-l declanşeze.

Aceste tendinţe păreau să se agraveze pe măsură ce războiul lua mai multă amploare. Aceeaşi sumbră exaltare îl stăpânea pe Hitler şi atunci când evoca, cu glasul vibrant şi privirea strălucitoare, oraşele inamice în curând transformate în mormane de ruine de noile arme, ca şi atunci când vorbea de imensele privaţiuni ce avea să le mai îndure încă poporul german.

Dar acest bărbat a cărui închipuire era excitată de imaginile ruinelor, incendiilor şi luptelor distrugătoare, nu vizita niciodată pe răniţii din spitale. Nu se ducea în apropierea frontului. Şi evita să străbată oraşele care suferiseră raidurile aviaţiei aliate.

„Asemenea spectacole l-ar impresiona profund. N-ar putea să le suporte, îi spunea lui Gerhard, cu trei luni în urmă, unul dintre puţinii ofiţeri cu adevărat nazişti de pe Bendlerstrasse. Se teme că nu va mai avea după aceea curajul necesar să mai continue războiul. E atât de impresionabil!…”

Vocea pe care Gerhard o auzea în receptor devenise iar vehementă.

— Ştiu că în Vest unii gândesc şi îndrăznesc s-o spună că ar trebui să încetăm lupta! Să ne încredem în generozitatea inamicului… Cei care vorbesc astfel trădează Germania! Datoria oricărui naţional-socialist, a oricărui soldat loial, este de a-i denunţa fără şovăială! Reînnoiesc în modul cel mai categoric instrucţiunile mele în acest sens. Inamicii noştri vor distrugerea Germaniei! Fiecare trebuie s-o ştie. Iată ce este dator să repete orice ofiţer, orice comandant, în fiecare zi, oamenilor aflaţi sub ordinele sale… Nu putem alege decât moartea sau victoria! Atâta timp cât Providenţa îmi va îngădui să-mi continui misiunea, nu va exista niciodată în istoria

Germaniei o zi ca aceea din 11 noiembrie 1918[75]. Niciodată! Niciodată! Nu voi cere niciun armistiţiu. Acest război se va termina prin distrugerea noastră sau printr-o victorie totală. Eu am ales victoria!

Profitând de clipa de tăcere care urmă, Speidel enumeră cererile Grupului de armate B, amintite cu o clipă mai înainte şefului statului major operaţional, generalul Jodl.

Fuhrerul răspunse cu obişnuita sa avalanşă de cifre. Dădea amănunte despre producţia de război pentru lunile viitoare. Un tip perfecţionat de bombe zburătoare urma să intre în acţiune. Noua armă antitanc n-ar avea echivalent în nicio armată din lume şi ar zdrobi toate atacurile duşmane, în Răsărit şi în Apus. Cât despre superioritatea aeriană adversă: în curând Germania – şi numai ea! – va poseda avioane cu reacţie ce vor face să dispară de pe cer aviaţia duşmană.

Acum vorbea fără să se înfurie, dar cu o convingere absolută care, îşi spunea Gerhard, nu era, desigur, prefăcută. Vocea aceea trăda o hotărâre dusă la extrem, o credinţă atât de adâncă încât Gerhard se simţea cuprins de o impresie ciudată. Era deodată ispitit să creadă ceea ce auzea exprimat cu atâta energie. Avea îndoieli asupra complotului la care participa, asupra şanselor sale de succes.

După ce îl auzise pe Hitler afirmând că inamicul nu voia decât distrugerea Germaniei, Gerhard se întreba dacă nu era nesăbuit să speri obţinerea unor condiţii mai bune de pace… Hitler repeta ceea ce spusese celor doi mareşali la Margival şi la Berchtesgaden: toate informaţiile primite în legătură cu dezacordul crescând al inamicilor Germaniei[76] concordau. Se apropia momentul când

---

75 Data semnării armistiţiului, la Compiègne, între Germania şi Franţa, după un război care a durat patru ani, provocând moartea a 8.730.000 de oameni, rănirea a 20 de milioane şi distrugeri uriaşe (n.tr.).

76 Hitler şi acoliţii săi scontau pe un dezacord între anglo-americani şi sovietici, dar se înşelau. Într-adevăr, Anglia şi U.R.S.S. Încheiaseră în 1941 un acord care prevedea că ele nu vor încheia cu Germania o pace

antagonismul dintre anglo-americani şi ruşi se va transforma în conflict.

Iar Gerhard, auzindu-l afirmând acest lucru, era impresionat.

Lucien Naucourt se mira de pasivitatea dovedită ani de zile de comandanţi valoroşi, lucizi totuşi. Pentru a înţelege aceasta, trebuia să fi auzit vocea aceea. Trebuia să fi suportat privirea sa neîndurătoare.

Gerhard fusese prezentat lui Hitler în 1938, cu ocazia unei recepţii date la Cancelarie în cinstea industriaşilor din Ruhr. În prima clipă, nu simţise decât o decepţie în faţa acelui bărbat a cărui înfăţişare banală aproape ştearsă, nu corespundea deloc cu ceea ce îţi închipuiai. Vestonul kaki nu era bine croit. Pantalonii negri cădeau prea mult peste pantofii foarte uzaţi. Doar mâinile lungi reţinuseră, mai întâi, atenţia lui Gerhard. Dar impresia se schimbase când, timp de o clipă, ochii albaştri-cenuşii se fixaseră asupra lui…

În cazul acesta, îşi spunea Gerhard, pentru a explica persistenţa supunere a unor oameni curajoşi, clarvăzători, nu trebuia să ţii seama de fascinaţia exercitată de un destin ieşind cu totul din cadrul obişnuit? Pentru a cuceri cancelaria Reich-ului, ce voinţă supraomenească – Inumană – îi trebuise fiului vameşului, tânărului flămând, salahor, apoi pictor necunoscut care, la Viena, dormea afară în timpul verii şi într-un azil de noapte iarna, înainte de a deveni un obscur caporal curier în războiul din 1914-1918! Dar nu existase, de asemenea, o înlănţuire de împrejurări care părea imposibil de conceput?

— Şi povara imensei drame provocate atunci când luase o hotărâre însemnând moartea pentru zeci de milioane de oameni nu-i dădea acestui om o putere specială?

Gerhard era convins că războiul îl hotărâse numai el, el singur. Nu credea argumentele propagandei aliaţilor

---

separată. Iar în ianuarie 1943 S.U.A. Se alăturase aliaţilor pretinzând capitularea fără condiţii a Germaniei (n.tr.).

după care Hitler nu era decât instrumentul unor grupuri economice sau al unor forţe care rămâneau în umbră. Nu era sigur nici că se afla la cheremul colosalei puteri reprezentate de serviciile de poliţie ale lui Himmler. Nu exista decât un stăpân: acel a cărui voce îndepărtată, aspră, Gerhard o auzea exprimând o hotărâre pe care nimic n-o va face să cedeze.

„Noi n-avem dreptul să slăbim Germania lipsind-o de conducătorul care întruchipează forţa, voinţa sa, îi răspunsese lui Gerhard unul din ofiţerii pe care încercase, în zadar, să-l antreneze în mişcarea antihitleristă. El reprezintă şansa noastră cea mai mare de a învinge”.

Gerhard îi demonstră că nu se mai putea spera în victorie. Dimpotrivă, pentru a salva Germania, trebuia să-i îndepărteze pe cei care, încăpăţânându-se nebuneşte, târau după ei tot poporul spre catastrofă. Şi nu era o datorie să te împotriveşti metodelor ce riscau să fie imputate întregii ţării?

Acum, Gerhard simţea un sentiment ciudat de tulburare. Fără să vrea, se întreba dacă acest ofiţer n-avea dreptate atunci când refuzase să ia parte la complot.

Generalul Speidel, mai obişnuit probabil cu vorbăria lungă şi vehementă auzită de ei, în timp ce ţinea receptorul cu mâna stângă luase cu cealaltă mână un creion. El retuşa o schiţă inspirată de priveliştea liniştită pe care o avea sub ochi şi prin mijlocul căreia curgea Sena, lată, puţin şerpuitoare. În fund, dincolo de întinderile de un verde deschis ale păşunilor, se zărea pădurea deasă, întunecată…

Când închise telefonul, Gerhard rămase tăcut, neputându-se elibera de senzaţia de uluire simţită după ce luase receptorul. Pe urmă, spuse cu o voce foarte gravă:

— Mijloacele extraordinare de distrugere ale războiului modern… Şi acest război condus de asemenea indivizi! Trăim o tragedie depăşind tot ceea ce s-a întâmplat vreodată.

După un ultim retuş cu creionul, generalul Speidel

admiră, nu fără oarecare satisfacţie, pare-se, desenul de pe biroul său. Apoi, se uită la ceas.

— Radio Stuttgart retransmite astă-seară un concert de Brahms şi n-am de gând să-l pierd.

Aşa cum îi prezisese generalul Speidel lui Gerhard, Hofacker, principalul animator al complotului din Franţa, nu fusese dezamăgit de vizita sa la Roche-Guyon.

— Rommel s-a hotărât în mod definitiv, spuse el lui Gerhard, imediat ce maşina ieşea din curtea castelului. Va merge cu noi, până la capăt.

După întoarcerea sa de la Berchtesgaden, comandantul grupului de armate B nu-şi mai făcea nicio iluzie: nu va primi întăririle ce i-ar da posibilitatea să-i oprească mult timp pe anglo-americani. Pe de altă pare, Hitler refuza să tragă concluziile ce le impuneau evenimentele. Ca şi la Margival, nu voise să asculte sugestiile pe care Rommel avusese curajul să i le facă pentru a-l îndemna să pună capăt războiului.

— Nu mai avem ce să aşteptăm de la el.

Pentru a împiedica distrugerea armatei într-o luptă din ce în ce mai inegală, Rommel nu vedea acum decât o soluţie: înlăturarea lui Hitler.

Hofacker relata lui Gerhard cu înflăcărare cuvintele mareşalului. Cum să nu fi împărtăşit şi Gerhard această înflăcărare? Adeziunea mareşalului Rommel aducea complotiştilor atuul lor cel mai important. Dădea planului lor o imensă şansă de reuşită!

— Totul se va precipita, zise Hofacker.

În primul sat prin care trecură, nimeni nu părea că se sinchiseşte prea mult de război. Nişte soldaţi stăteau de vorbă – ajutându-se de numeroase gesturi – cu câţiva bătrâni aşezaţi pe o bancă, la umbră. Alţii, aşezaţi la masă în faţa unei mici cafenele, destupau veseli sticle de bere aduse de o chelneriţă frumoasă, desculţă, cu braţele goale. Rochia sa roz, scurtă şi uşoară, descoperea mai mult decât ascundea forme ce nu puteau decât să atragă atenţia. Toţi

soldaţii îşi scoseseră căştile. Strigau veseli către un caporal care trecea pe bicicletă. Pe cadru era aşezată o tânără fată, blondă, puţin cam ciufulită. Într-o livadă, alţi doi soldaţi păreau fericiţi să-i ajute pe copiii care culegeau cireşe…

Gerhard Scheuber şi locotenent-colonelul von Hofacker plecaseră de la Paris cu o maşină militară descoperită, condusă de Gerhard. (Ţinând seama de scopul acestei vizite la Roche-Guyon, preferaseră să nu-l ia şi pe şofer). Nu aveau cu ei nici pe observatorul, indispensabil după debarcare, pentru a semnala la timp avioanele mitraliind, pe şoselele ce duceau spre Normandia, nu numai convoaiele dar şi vehiculele izolate.

În timp ce maşina, mergând sub poalele înălţimilor alburii, se apropia de Vétheuil, Gerhard întrebă dacă mareşalul Rommel era de acord să semneze scrisoarea pregătită la Paris şi care trebuia adresată Comandamentului aliat, în ziua loviturii de stat.

— În principiu, da. Dar vrea s-o mai studieze. Pentru a modifica, în special, începutul. Îndată ce se va opri la formula definitivă, noi vom fi informaţi. Şi te vei duce s-o iei.

După Vétheuil, văzură şlepurile greu încărcate, unul în spatele celuilalt, plutind de-a lungul ţărmului, transportând muniţii şi furnituri pentru front.

Se încrucişară cu un convoi de camioane. Niciunul din soldaţi nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani. Sub cască, feţele încordate păreau şi mai tinere încă. Toţi aveau ochii îndreptaţi spre cer.

Mai departe, Gerhard trebui să micşoreze viteza, apoi să meargă încet ca să treacă printr-o cireadă de vaci mânată spre Paris şi care nu se grăbea deloc să se dea la o parte spre a lăsa şoseaua liberă.

— Atenţie! strigă Hofacker.

El observase tocmai bombardierul de vânătoare, apărut la stânga, deasupra colinei împădurite. În grabă, Gerhard îşi parcă maşina la marginea unei livezi de meri.

Se trântiră la pământ sub copaci în timp ce avionul, după ce virase, atacă axa şoselei, strălucitoare în lumina soarelui şi pe care proiectilele trasau un fel de linie, făcând să sară pietrişul şi asfaltul.

— Doar cu atentatul nu este de acord Rommel, spuse Hofacker, lungit lângă Gerhard în iarba înaltă amestecată cu urzici. Procedeul îi displace. El e pentru arestare! Vrea ca Hitler să fie judecat. Ştii ce mi-a destăinuit? După întâlnirea de la Margival, proiectase să-l aresteze, dacă Hitler ar fi venit la Roche-Guyon, aşa cum fusese stabilit.

— Rommel să-l aresteze pe Hitler!

Gerhard rămase o clipă uluit de această revelaţie.

— Aici, în Vest, ar fi posibil, aprecie Hofacker. În Germania, nu. Rommel a cerut din nou O.K.W.-ului ca Hitler să vină să-şi dea seama el însuşi de situaţie. I-am răspuns că informaţiile noastre ne permit să afirmăm că Hitler nu va veni.

Când porniră din nou, Hofacker declară că singura lui îngrijorare era provocată de reticenţele mareşalului Rommel asupra procedeului de înlăturare a lui Hitler.

— I-am explicat că noi am studiat, de multă vreme, toate aspectele problemei. Aproape toţi am dori arestarea. Şi o judecată după aceea... Dar acţiunea comportă prea multă nesiguranţă! Nu trebuie să ne bizuim pe o ocazie în zilele următoare. Şi timpul ne zoreşte.

— Pe de altă parte, doar moartea lui Hitler ar putea împiedica reacţia S.S.-iştilor.

— Şi mulţi ofiţeri – începând cu mareşalii – nu se vor simţi eliberaţi de jurământul făcut lui Hitler decât dacă l-ar şti mort. La Berlin, noi am examinat încă o dată problema. Am căzut de acord asupra atentatului. Nu pentru că am prefera să acţionăm astfel. Dar pentru că nu există alt mijloc eficient.

La un kilometru înainte de Dermont, vreo zece camioane staţionau de-a lungul şoselei. Soldaţii coborâseră ca să degajeze şoseaua de rămăşiţele unui alt vehicul mistuit de foc.

Venind din Paris, Gerhard şi Hofacker străbătuseră Sena, la Mantes, cu bacul care înlocuia podul provizoriu distrus în luna mai, aşa cum fusese distrus şi vechiul pod. Gerhard întrebă pe unul din soldaţi dacă de atunci bacul mai fusese atacat. Soldatul holbă ochii, făcu semn că nu înţelegea.

— Un rus[77], zise Hofacker, văzându-i ecusonul de pe mânecă…

Bacul mai exista în clipa când Gerhard punea această întrebare soldatului rus înrolat într-un corp auxiliar al Wehrmachtului. Dar el fu scufundat câteva minute mai târziu, încărcat cu camioane, pe când Gerhard şi Hofacker sosiră la Limay, în apropiere de Sena.

Alte camioane şi tancuri erau înşiruite pe malul unde tocmai se oprise maşina condusă de Gerhard. În timp ce soldaţii se ridicau, apăru un al doilea val de avioane. Zburau foarte jos, mitraliind şi bombardând ţărmul fluviului.

Trântindu-se iarăşi pe burtă, Gerhard şi Hofacker văzură un al treilea, apoi un al patrulea grup de avioane americane atacând şlepurile cu care se făcea cea mai mare parte din aprovizionarea frontului. O rachetă balistică făcu să explodeze una din şalupele încărcate cu muniţii. Celelalte, de-a lungul malului, fură scufundate.

Apărură şi două avioane germane de vânătoare. Lupta fu foarte scurtă. Două aparate americane şi unul din cele de vânătoare fură doborâte. (Avionul german căzu în Sena, făcând să ţâşnească o enormă jerbă de apă). Al doilea avion de vânătoare al aviaţiei militare germane se îndepărtă spre nord, zburând din ce în ce mai jos şi lăsând în urma lui o dâră lungă de fum.

Continuând să stea pe burtă, acoperiţi cu bulgării de pământ proiectaţi de explozia unei bombe din faţa lor,

---

77 Soldat aparţinând trupelor de voluntari ruşi formate din trădători de patrie, foşti chiaburi, dezertori, condamnaţi de drept comun, puse sub comanda generalului Vlasov şi folosite de germani mai ales ca unităţi de poliţie şi pentru represalii împotriva partizanilor (n.tr.).

Hofacker şi Gerhard se priviră.

— Cum să ne îndoim de datoria noastră?… murmură Gerhard.

Îşi amintea de tulburarea sa, din biroul generalului Speidel, când auzise la telefon pe Hitler afirmându-şi voinţa de a continua lupta până la distrugerea sau victoria totală.

— Noi n-am zărit decât două avioane germane. Două contra cincizeci! „Distrugere sau victorie…” Cei care văd, ca noi, ce se petrece, ştiu ce înseamnă această alegere.

Bombardierele de vânătoare dispăruseră. Pe malul Senei, unde, pretutindeni, se înălţa fumul, ardeau camioane, maşini militare. Mai multe tancuri fuseseră de asemenea distruse. Câţiva oameni fugeau în toate direcţiile. Niciunul nu părea să asculte ordinele răcnite de un locotenent cu capul descoperit, care nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani.

Nu era, desigur, prima oară când Gerhard vedea un asemenea spectacol. Soldaţii răniţi sau morţi de pe malul fluviului erau tot aşa de tineri ca acei din convoiul cu care se încrucişaseră după Vétheuil. Dar ceea ce îl surprinse mai mult pe Gerhard, în ziua aceea, fu vederea unui cal înnebunit care trecu pe lângă ei în galop târând după el şlepurile rupte şi scoţând un nechezat cum Gerhard nu mai auzise niciodată. Simţi că nu va uita ochii aceia albi, privirea aceea înnebunită.

Îşi şterse cu dosul braţului fruntea acoperită de sudoare şi praf. Mâna lui Hofacker se aşeză pe umărul lui.

— Vom curma această situaţie, Gerhard.

CAPITOLUL XX

În seara următoare, la clubul de dans de pe strada Clichy, Gerhard păru cam mirat când Lucien, vorbind despre şansele de reuşită ale complotului, îi spuse aproape acelaşi lucru ca şi Hofacker.

Stăteau într-un colţ, în camera cea mai mare de la

parter, unde cânta mica orchestră de jazz.

— Hitler reprezintă o astfel de forţă, un astfel de obstacol, încât majoritatea mareşalilor şi generalilor nu vă vor urma. Am fost informaţi despre un raport al S.D.-ului, potrivit căruia ei se simt cu toţii legaţi de jurământul făcut lui Hitler.

Ca şi Hofacker în ajun, Lucien sublinie:

— Dar jurământul a fost depus în faţa lui Hitler când încă era în viaţă.

Lucien vorbea în şoaptă, deşi ei stăteau deoparte şi din cauza vacarmului orchestrei nu riscau să-i audă nimeni.

Marie-Laure o trase pe Anne ca să danseze swing cu ea, pentru că în seara aceea erau puţini tineri la club.

— Şi soldaţii?… Puteţi spera atâta timp cât Hitler ar fi în viaţă, chiar dacă şefii vi se alătură, că oamenii lor i-ar urma?

Anne alesese a doua oară clubul pentru o întâlnire între Lucien şi Gerhard. Deunăzi, în timp ce Lucien o însoţea, după convorbirea cu Gerhard, în strada Villejust, ea apărase din nou ideea de a înlesni contactul pe care îl căutau în Franţa membrii complotului antihitlerist. Se opriseră într-un gang de pe bulevardul Victor Hugo ca să lase să treacă soldaţii unei patrule, ale căror cizme cu ţinte bocăneau în mijlocul şoselei. Strângând-o la pieptul său, Lucien promisese, cu buzele foarte aproape de ale ei, în timp ce zgomotul paşilor se îndepărta:

— Mâine voi face ce trebuie.

Acum îi spunea lui Gerhard că raportase convorbirea lor. Apoi comunicase cererea formulată de Gerhard pentru o întâlnire între un membru important al Rezistenţei şi unul dintre conducătorii mişcării antinaziste. Cererea nu fusese primită cu prea multă căldură.

Lucien nu se mai exprima atât de aspru ca în seara precedentă. Văzând dezamăgirea lui Gerhard, adăugă:

— Nu e un refuz definitiv… Nu-ţi cer să-mi dai amănunte despre planul vostru. Dar cei dintre ai noştri

care hotărăsc ar vrea mai întâi să ştie dacă acţiunea voastră are o bază solidă. Sunt numai discuţii? Proiecte? Sau de astă dată veţi trece într-adevăr la fapte?… Mi-ai spus că la voi în ţară opoziţia există de mulţi ani. Mi-ai povestit că în ’38 generalii se pregăteau să-l aresteze pe Hitler. Nu s-a întâmplat nimic.

— Ţi-am explicat: Münchenul… După aceasta, prestigiul lui Hitler era prea mare.

Gerhard coborî instinctiv vocea, cu tot vacarmul orchestrei.

— A trebuit să aşteptăm ca prestigiul să-i fie ştirbit de înfrângere.

Fură întrerupţi de tinerele fete care pregătiseră la subsol cartofi prăjiţi, şi îi strigau pline de veselie, pentru „primul serviciu”. Marie-Laure contribuia mult la aprovizionare, fie aducând alimente de la Champbreuil, fie cumpărând pentru club de la Bursa neagră. Braţ la braţ cu Anne, ea îi reîntâlni pe Gerhard şi Lucien.

— Aţi văzut-o pe Anne făcând cu mine o demonstraţie de swing? M-a uluit… Nu mai am ce s-o învăţ.

După ce fiecare luă o farfurie cu cartofi prăjiţi, o bucată de şuncă şi fructe – totul stropit copios cu vin roşu, bun – urcară din nou la etaj. Muzicanţii nu reveniseră pe estrada lor. O tânără fată, cu părul lung, aspru şi cu fusta foarte scurtă, puse un disc.

— La naiba! M-am înşelat.

— Lasă… spuse Marie-Laure. Asta aminteşte vremurile bune de altă dată.

Ea îl îmbrăţişă pe Gerhard, apoi întoarse capul spre Lucien.

— Un tango! Ai să te simţi la largul dumitale. Swing-ul ţi-ar pune desigur probleme tehnice depăşind puţin cultura unui inginer de la Politehnică…

În seara aceea nu erau decât şapte sau opt tineri pentru douăzeci şi cinci de fete. Cei care contraveniseră dispoziţiilor S.O.M.-ului nu veniseră. Cu două zile mai înainte, o razie fusese întreprinsă la *Feldgendarmerie* într-

un dancing clandestin – botezat, fireşte, curs de dans – instalat în subsolul unui imobil de pe strada Le Peletier. Toţi bărbaţii fuseseră luaţi pentru verificări amănunţite. Chiar a doua zi, cei care se sustrăseseră de la serviciul de muncă fuseseră trimişi în Reich.

— Nu înţelegi că te arestează împreună cu toţi camarazii de aici şi te expediază în Germania, ca lucrător liber? exclamase Marie-Laure adresându-se lui Gerhard. Cu puţin noroc ai putea fi repartizat, ca un muncitor necalificat, la Essen, în uzina ta!

În timp ce Anne şi Lucien dansau, ea îi mulţumi că s-a comportat faţă de Gerhard altfel decât în prima seară când se întâlniseră la club.

— Părerea mea nu s-a schimbat mult în ceea ce priveşte interesul ce l-am avea ca să-i ajutăm. Într-adevăr, m-am comportat altfel cu el. Dar din cauza dumitale.

Ea îşi rezemă uşor capul pe umărul său.

— Pentru că te iubesc, spuse el, mai încet.

Peste o clipă, în mica sală alăturată, servind pentru lecţiile de dans şi unde, în seara aceea, nu era nimeni, Lucien şi Gerhard, în prezenţa Annei, îşi reluau convorbirea.

— Admit foarte bine că prietenii dumitale, înainte de a discuta cu noi, vor să ştie dacă aceasta merită osteneală. Dacă planuri urzite într-adevăr de multă vreme, au şanse, de data asta, să fie îndeplinite… Nu pot să-ţi dau, vei înţelege, prea multe precizări. Dar ştiu că în faţa mea se află un duşman al duşmanilor noştri. Şi apoi, eşti un prieten al Annei şi al lui Emmanuel Villardier. Iată pentru mine, garanţia care preţuieşte mai mult decât activitatea dumitale de patriot!

Anne îşi muşcă buzele şi, fără să vrea, întoarse capul.

— Ceea ce îmi este permis să-ţi afirm e că acţiunea va avea loc. Iar ziua se apropie! Dumneata ştii că mersul evenimentelor nu ne dă prea mult răgaz dacă vrem ca să servească Germaniei ceea ce pregătim noi acum. Pot să-ţi spun de asemenea că Hitler ar fi fost arestat dacă s-ar fi

dus să inspecteze frontul din Vest, aşa cum fusese prevăzut. Şi ar fi arestat dacă s-ar întoarce în Franţa. Dar noi nu contăm pe asta. De asemenea…

Gerhard se întrerupse. Un tânăr cu părul lung şi des deschisese uşa şi schiţă, fluierând, un pas de dans. După ce ieşi, Gerhard se ridică pentru a închide uşa.

— Deşi mulţi dintre noi doresc o arestare urmată de o judecată, a fost hotărâtă soluţia radicală. Ea este pusă la punct într-un mod ce îi dă cele mai mari şanse de succes. Nicio asemănare cu tentativele izolate din ultimii doi ani![78] Acţiunea face parte dintr-un plan a cărui amploare şi precizie depăşesc cu mult ceea ce a fost prevăzut până acum. Va fi semnalul preluării puterii de către armată. În Germania şi în teritoriile ocupate.

Cuvintele lui Gerhard despre încrederea totală pe care i-o inspira un prieten al Annei, răscoliră durerea pe care tânăra femeie o simţea de când trebuia să trăiască în acea prefăcătorie impusă de voinţa Sturmbannführerului Forst. Totuşi, auzindu-l pe Gerhard declarând lui Lucien ceea ce îi spusese şi ei, fu din nou sigură că alesese drumul spre eliberare.

— Aici *negrii* nu vor putea nici măcar reacţiona. În câteva ore, noi vom fi stăpânii. Spune prietenilor dumitale că noi garantăm, în primul rând, eliberarea imediată a patrioţilor francezi.

CAPITOLUL XXI

SturmbannfÜhreul Forst propusese Annei să i-l arate

78 Într-adevăr, la 3 martie 1943, la Smolensk, Hitler a scăpat de la atentat, bomba strecurată în avionul său nefuncţionând în octombrie 1943, generalul maior Helmuth Stieff făcu o nouă încercare. Doi din ofiţeri reuşind să plaseze lângă cartierul general al Führerului două bombe, care explodară însă înainte de apariţia sa. În noiembrie ai aceluiaşi an, un tânăr ofiţer, Axel von Busche, organiza o nouă tentativă, vârându-şi două bombe în buzunarele mantalei. Era un model nou, pe care trebuia să-l prezinte lui Hitler. Dar demonstraţia a fost amânată de câteva ori (n.tr.).

pe fratele său, deţinut la Santé. Ea va putea să se convingă că Forst îşi ţinuse promisiunile făcute…

Cum să nu fi simţit Anne, stând lângă el, pe locurile din spate ale Citroënului negru care trecea poarta închisorii, o senzaţie apăsătoare gândindu-se la Lucien, la Gerhard? Dacă ar fi văzut-o intrând la Sunte alături de Sturmbannführerul Forst, unul din şefii serviciului securităţii germane din Paris!… Cu o spaimă intensă şi chiar cu o adevărată groază, se gândi deodată că într-o zi Lucien ar putea să afle ceea ce era silită să-i ascundă.

Forst purta obişnuitul său costum bleumarin, cu dungi albe. Se arătase satisfăcut de ceea ce îi spusese Anne la biroul de achiziţii din strada Troyon. Bazându-se pe mărturisirile mai ample pe care pretindea că le obţinuse de la Gerhard, ea îl asigura că s-au întreprins tentative pentru a lua contact cu Rezistenţa, dar fără succes.

— Eşec logic, conchidea Forst. Francezii urmează directivele înaltului comandament aliat. Cei de la Londra şi de la Washington cred că, în stadiul actual al războiului, nu trebuie să ţii seama de un grup de conspiratori care şi-a dovedit lipsa de eficienţă.

Totuşi, el îi ordonă Annei să se informeze cât mai bine despre aceste tentative. Anne vorbise evident în silă, şovăind după fiecare frază. Şi trebuise ca Forst să devină stăruitor pentru ca ea să termine raportarea aşa-ziselor confidenţe ale lui Gerhard. (Se gândise că Forst putea să considere comportarea sa nefirească dacă vorbea cu prea multă uşurinţă…)

El voia ca Anne să obţină precizări despre intenţiile căpeteniilor complotului. Aveau un plan de acţiune pentru viitorul apropiat? Sau se limitau încă la proiecte vagi?

La club, pe strada Clichy, Gerhard lăsase să se înţeleagă că membrii complotului hotărâseră atentatul, cu toate că unii dintre ei ar fi preferat ca Hitler să fie arestat şi judecat. Anne fusese gata să pretindă, în faţa lui Forst, că va triumfa tendinţa favorabilă arestării. Dar se

răzgândise. La fiecare întâlnire, el îi pretindea altceva. De aceea era mai bine să câştige timp, să nu spună mai mult în ziua aceea.

Într-adevăr, Sturmbannführerul părea mulţumit. Totuşi, informaţiile date de ea, chiar dacă erau adevărate, nu i se păreau tinerei femei de o importanţă care să justifice satisfacţia lui Forst. Această satisfacţie nu avea cumva alt motiv?…

Pe coridoarele închisorii, Anne, mergând alături de Forst, simţea cum un sentiment copleşitor de nelinişte pune din ce în ce mai mult stăpânire pe ea. Cu toate că ochelarii de soare îi ascundeau ochii, pălea ori de câte ori priviri furişe se îndreptau spre ea. Observă amabilitatea, în care părea să existe şi oarecare teamă, a celor cărora Forst – Care îşi recăpătase vocea rece, expresia rigidă – le dădu câteva ordine scurte. Se gândea iar la puterea deţinută de acest om, căruia ea nu-i cunoştea, desigur, aspectul cel mai de temut. Angajase împotriva lui o luptă, însemnând, pentru el sau pentru ea, moartea…

Intrară într-un birou cu vederea spre una din curţile închisorii. Cu acelaşi glas fără intonaţie, îi ceru funcţionarului să-i lase singuri. Acesta – un francez – după ce-l informă că a transmis ordinele date, părea să-i stea la dispoziţie. Ei se apropiară de fereastră.

Anne scoase o exclamaţie înăbuşită. Aşa cum ordonase, în curte fuseseră scoşi şase deţinuţi supravegheaţi de un gardian, cu un pistol-mitralieră sub braţ. Ei erau vădit uimiţi de această plimbare neaşteptată. Şi Anne vedea chiar teama pe obrazul mai multora dintre ei. Nu era cazul lui François de Thelloy. Anne îl găsi doar puţin mai palid decât în bulevardul Foch. Dar el păstra un aer mai curând degajat.

— Trei din aceşti oameni au fost interogaţi. Cu ajutorul metodelor asemănătoare celei văzute în bulevardul Foch.

Urmă o pauză.

— Ceilalţi trei, încă nu.

Anne se îngălbeni şi mai mult. El lăsă să se scurgă câteva clipe înainte de a rectifica.

— Vreau să spun că doi dintre aceştia vor fi interogaţi. Vedeţi cu uşurinţă, nu-i aşa, deosebirea… Nu vă este greu să ghiciţi care au fost interogaţi.

Tulburată, cu privirea fixă, Anne se uita îndelung la fratele ei. Nu, niciodată nu va putea să regrete că l-a scăpat de soarta ce-l aştepta, având totuşi sentimentul că se sacrifica, dacă ar fi continuat să respingă propunerea lui Forst!

Când camarazii lui Gerhard îi vor birui pe nazişti la Paris, vor deschide patrioţilor francezi porţile închisorilor. Gerhard o confirmase din nou, în ajun, lui Lucien. Anne vedea deci şi pentru François o scăpare, care nu va depinde de Günther Forst. Ea l-ar salva de astă dată definitiv. Gândul că nu se mai supunea voinţei lui Forst, că lupta nu numai pentru ea însăşi ci şi pentru a-l elibera pe François, o ajută să-şi stăpânească emoţia. Îşi scoase ochelarii fumurii.

— N-avea niciun rost să venim aici, spuse Anne, aţintindu-şi asupra lui privirea, uşor dispreţuitoare.

N-aveam nevoie să-l văd pe François ca să cred că vă ţineţi de cuvânt.

Nu se aştepta deloc ca el să pară mişcat de aceste cuvinte. O privea ca şi când i-ar fi fost recunoscător de a fi vorbit astfel.

— Şi eu am încredere în dumneavoastră.

Coborî tonul în timp ce adăugă:

— Mai mult decât vă închipuiţi.

Urmă o tăcere destul de lungă. Forst se îndepărtase de fereastră. Apoi, ca şi când ar fi alungat anumite gânduri, spuse, cu un alt glas devenit deodată aspru:

— Dar trebuie să ştiţi că din această cauză, dacă aţi încerca vreodată să-mi înşelaţi încrederea, ceea ce v-ar aştepta ar fi şi mai rău…

De astă dată vorbise fără s-o privească. Nu observă deci că se îngălbenise uşor. După aceea, gândindu-se la

aceste cuvinte, la atitudinea sa, ea crezu a înţelege că lui nu îi era realmente teamă să nu-l tragă pe sfoară. Părea că a vrut să-i dea un avertisment. Şi nu se exprimase oare astfel, ca un fel de reacţie faţă de el însuşi, ca şi cum şi-ar reproşa starea sa de spirit provocată de ultimele cuvinte ale Annei?

— Nu doresc să mai rămân, spuse ea rece.

Fără să rostească vreun cuvânt, el ieşi în urma ei din birou.

În maşină, tăcură. Pe bulevardul Montparnasse, lângă Closerie des Lilas, el porunci şoferului să oprească şi să-i aştepte la intersecţia cu bulevardul Raspail.

Anne aruncă o privire spre ceasul brăţară. Lucien venea în seara aceea să-i raporteze lui Emmanuel Villardier despre recenta discuţie cu membrii Comisiei germane de control, în legătură cu întârzierea livrării locomotivelor. Urma să sosească în bulevardul Maréchal-Maunoury.

— Am să vă dau instrucţiuni, zise Forst cu glas tăios, din nou imperativ.

Totuşi, în timp ce mergea lângă ea pe bulevard, rămânea tăcut. Din când în când, întorcea ochii spre Anne, al cărei păr roşcat era în ziua aceea lins şi strâns într-un coc. Anne purta o rochie dintr-o ţesătură uşoară de mătase imprimată, răscroită pe gât, cu mânecile până la cot.

După ploaia de dimineaţă, cerul se limpezise. Sfârşitul după-amiezii aceleia de vară era blând, pe când în zilele precedente căldura rămânea apăsătoare chiar şi după căderea nopţii.

Ei ajunseră la intersecţia unde se oprise maşina. Anne se miră auzindu-l pe Forst că-i propune să se aşeze pe terasa cafenelei Dôme sau la Rotonde. Ea refuză. Privirea lui Forst, se înăspri.

— Nu uitaţi situaţia, vă rog! Nu uitaţi nimic.

— Aţi spus că aveţi să-mi daţi instrucţiuni! replică ea prompt.

— Numaidecât.

Anne răspunse că era obligată să se întoarcă acasă.

— Una din obligaţiile dumneavoastră trece înaintea tuturor celorlalte, îi reaminti el cu răceală.

O cuprinse revolta. Se gândi la Lucien, care o s-o aştepte. Refuză din nou cu hotărâre.

— M-am purtat aşa cum m-aţi constrâns s-o fac, spuse ea cu un glas ce fremăta de furie. Nu mă puteţi obliga să vă însoţesc pe terasa unei cafenele!

— Pot, în orice clipă, să dau un ordin şi situaţia privilegiată a cuiva pe care l-aţi văzut adineauri la Santé va fi modificată imediat.

Vorbise fără să ridice tonul, dar cu vocea sa fără accent – vocea aceea care, în biroul său de pe bulevardul Foch, cu câteva zile înainte, părea să-l îngrozească pe Hauptsturmführerul Heines. Adăugă:

— Îmi permiteţi să cred că nu e exagerat ceea ce eu… vă cer azi?

Anne nu simţise niciodată un sentiment de ură ca acel ce o cuprinsese împotriva bărbatului care o putea sili să stea lângă el, într-un colţ, în fundul terasei de la Dôme.

Forst privea în jurul lui. La masa cea mai apropiată, doi tineri bărboşi, cu părul lung, purtând cămăşi colorate…

În Montparnasse, mersul trecătorilor părea mai nepăsător decât într-altă parte a Parisului. Vreo zece tinere nemţoaice, auxiliare ale serviciului de radiotransmisiune, purtând uniforma cenuşie, hoinăreau, aproape ca şi obişnuiţii cartierului. Studenţi, cu cărţile şi caietele lor sub braţ, fluierară când le văzură, fluierăturile lor părând a fi mai degrabă ironice decât de admiraţie, nejustificată deloc, la drept vorbind, de aspectul nemţoaicelor mai mult voinice decât seducătoare în uniforma aceea care făcea să li se spună „şoarecii cenuşii”.

O tânără femeie, cu forme pline – nestrânse pare-se de nicio centură – îmbrăcată într-o uşoară rochie galben deschis, veni să se aşeze la masa celor doi bărboşi, după ce se lăsase sărutată destul de zgomotos. Anne şi Günther Forst puteau să perceapă fraze schimbate vesel, cu glas

tare. Nu era vorba de război, ci de o reuniune la un pictor, care se prelungise până dimineaţa şi provocase plângerile vecinilor care, nici ei, nu dormiseră.

— Viaţa în Franţa… spuse Forst cu voce înceată. La noi, oraşele sunt distruse. Acum două luni am fost în misiune la Varşovia şi la Praga… Francezii nu-şi dau seama de norocul lor! Nu ştiu că pe ei i-am răsfăţat cel mai mult?

Anne era prea preocupată pentru a intenţiona să răspundă. Nu se gândea decât la Lucien, care probabil o aştepta.

— Francezii ar trebui să ne iubească mai mult.

Abia atunci răspunse, cu un glas caustic:

— Nemţii au, se pare, înclinaţia de a voi să fie iubiţi. Văd că manifestă această trăsătură de caracter chiar în ţările ocupate!

Exasperarea Annei, îngrijorarea ei, o împiedicau să se mire de cuvintele lui Forst care, tot cu voce înceată, vorbea despre braseriile din Hanovra unde, cu douăzeci de ani în urmă, la ora aceea, la sfârşitul după-amiezii, şedea mult timp la masă în faţa unei halbe de bere din cea mai ieftină. Privea trecând mulţimea, urmărind cu ochii femeile cele mai elegante, care păreau descurajant de îndepărtate unui student sărac ca el. Şi, în acelaşi timp, simţea o voinţă mai neînduplecată de a străbate distanţa ce-l despărţea de ele.

— Pe vremea aceea voiam să fiu ofiţer.

Dar în armata, redusă prin tratatul de la Versailles, gradele superioare erau rezervate de preferinţă fiilor familiilor nobile. Günther Forst, al cărui tată era factor poştal într-un sat din Harz, trebuise să renunţe de a intra în Şcoala militară.

Anne se uită îngrijorată la ceas. În ziua aceea întâlnirea de la biroul de achiziţii de pe strada Troyon fusese fixată destul de târziu. Ea nu prevăzuse că-l va însoţi după aceea pe Forst la Santé. Şi acum era obligată să întârzie cu el pe terasa de la Dôme!

Cum îşi exprimă din nou dorinţa de a pleca, cu o furie

abia înăbuşită, el clătină negativ din cap.

— Încă o clipă.

O privea cu atenţie.

— Sunteţi atât de grăbită să vă revedeţi soţul?

El mai întrebă cu o nuanţă de ironie:

— Sau vă grăbiţi să-l întâlniţi pe Gerhard Scheuber?

Ea îşi întoarse privirea. Apoi îi fu deodată teamă ca să n-o vadă vreun cunoscut stând alături de Forst, pe această terasă.

Anne declară că trebuia să telefoneze în bulevardul Maréchal-Maunoury pentru a-şi anunţa întârzierea. O chemă pe Marie-Laure. Ce să pretexteze?... Pomeni despre o prietenă a mamei sale, la care se dusese în vizită şi avusese chiar atunci o sincopă, ceea ce se întâmplase în realitate cu vreo lună în urmă. Şi asemenea indispoziţii nu erau rare în epoca aceea – mai ales la unii oameni vârstnici, deoarece nu aveau mijloace suficiente pentru a cumpăra alimente la bursa neagră ca să-şi completeze raţiile, de altfel din ce în ce mai problematice, la care le dădeau dreptul cartelele de alimente. Anne pretindea că trebuie să aştepte sosirea doctorului. Şi o ruga pe Marie-Laure să-l prevină pe Lucien.

După aceea, îşi aminti că pe vremea când erau copii, era deseori dată ca exemplu fratelui ei geamăn pentru că nu minţea niciodată. François avea o uşoară tendinţă să modifice adevărul care, spunea el, devenea astfel „mai digerabil”. De atunci, ea nu se schimbase. Totdeauna, minciuna, prefăcătoria, subterfugiile îi şocaseră instinctul puternic. De aceea, în timp ce se întorsese pe terasa Dôme-ului, spre bărbatul acela palid, cu ochii albaştri şi reci, care întorcea capul spre ea, pare-se cu oarecare nerăbdare, îl urî şi mai mult pentru minciuna la care o silea.

Lucien o aştepta singur acasă pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Văzându-l în grădină, Anne avu o strângere de inimă. Dar cum ar fi putut el să aibă vreo bănuială? Se înşela probabil asupra cauzei emoţiei pe care

ea nu reuşi, din primul moment, s-o stăpânească. Afară doar dacă tulburarea pe care o lăsa să se vadă, ca de fiecare dată când se afla în faţa ei, l-ar fi împiedicat s-o observe pe aceea a Annei.

Emmanuel ieşise cu tânăra care locuia la etajul trei. El îl rugase pe Lucien să rămână să cineze cu Anne şi Marie-Laure. Dar aceasta din urmă avea întâlnire cu Gerhard şi tocmai plecase.

Bucătarul şef o preveni pe Anne că nu putea servi cina decât mai târziu… Iarăşi lipsa de cărbune îi provoca nemulţumire. Provizia de care dispunea se epuizase. Şi comanda – dată unui portar de pe strada d'Auteuil – care se lăuda, după patru, ani consacraţi traficului de tot felul, că ar putea cumpăra mai multe imobile ca acela a cărui pază o avea – nu fusese încă livrată.

— Totuşi, doamnă, am dat un acont!… Mi s-a indicat şi un băcan. Tot de pe strada d'Auteuil. Dar e şi mai scump. Aşa că astă-seară trebuie să gătim totul la gaze!

Şi azi gazul are şi mai puţină presiune.

Până la cină Anne şi Lucien rămaseră sub salcâmi, în fundul grădinii. El făcu aluzia, cu oarecare reţinere, la Solange Daubel, pe care o revăzuse în seara aceea, plecând însoţită de Emmanuel. Faţă de acesta, Lucien manifesta mai multă răceală. Nu putea să admită umilinţa impusă Annei.

— Este discretă, recunoscu Anne. Emmanuel mi-a spus că a cerut chiar să nu mănânce împreună cu noi. Face tot ce-i stă în putinţă ca prezenţa ei să fie cât mai puţin neplăcută pentru mine.

Lucien o privea puţin mirat, poate, de uşurinţa cu care se exprima în legătură cu amanta soţului ei. Nu spunea nimic despre intervenţia promisă Annei, după a doua convorbire avută cu Gerhard, în casa din strada Clichy, pentru a face posibilă întâlnirea dorită de ofiţerii mişcării antihitleriste! Amănuntele date de Gerhard despre intenţiile camarazilor săi, promisiunea de a-i elibera pe francezii arestaţi de Gestapo trebuiau, socotise el, să-i facă

să ţină seama de această cerere.

— Acum opt zile nu m-aş fi gândit niciodată că aş fi putut stărui atât asupra acestei chestiuni, răspunse Lucien, la întrebarea Annei. Mi-am schimbat părerea după aceste două convorbiri? Da, fără îndoială, puţin.

Spuse din nou:

— Dar, înainte de orice, am făcut asta din cauza dumitale. Ai vrea să fie ajutaţi. Iar eu te iubesc…

O clipă, mâna Annei o strânse pe a sa.

— Acum cred că o întâlnire va fi posibilă. Cu toate că împrejurările, ţi-am spus, nu par favorabile… Am afirmat că o să avem de transmis propuneri foarte importante. Numai cu această condiţie, dacă ei au într-adevăr vreun lucru esenţial să ne comunice, întâlnirea va putea avea loc.

Anne repetă aceste cuvinte lui Gerhard, care venise să dejuneze a doua zi. El îi mulţumi încă o dată. Lăsând să se vadă poate, că şi el e puţin mirat de interesul deosebit ce-l purta faţă de lupta dusă de el şi prietenii săi. Întrevederea, ce ar fi devenit posibilă datorită ei, putea avea drept consecinţă, afirma el, sfârşitul apropiat al războiului.

— Mâine, cred, vom fi în măsură să facem cunoscut un element nou. De o importanţă hotărâtoare! Cursul evenimentelor va fi schimbat.

CAPITOLUL XXII

— Planul lor era să-l aresteze pe Hitler, în Franţa…

Günther Forst se ridică numaidecât.

— Va spus asta?

Anne înclină capul. Chipul Sturmbannführerului îşi pierduse indiferenţa.

— De ce în Franţa?

Ea făcu un gest, arătând că nu ştie.

— Ceea ce îmi destăinuiţi azi e important. Mai mult decât puteţi crede.

În şoaptă, ca şi când ar fi vorbit pentru el însuşi, reluă:

— În Franţa ar fi mai uşor.

El clătină din cap.

— Şi aceasta dovedeşte că forţa principală a complotului se află în Vest. Aşa cum bănuiam.

Urmă o tăcere.

— Ei socotesc deci că vor avea curând ocazia să acţioneze?

— Se pare că înaltul Comandament insistă ca Hitler să vină să-şi dea seama de situaţie la faţa locului.

— Într-adevăr.

Ea îşi dădu seama cât de mulţumit era Sturmbannführerul Forst.

— Zvonuri privind planul de arestare a Führerului îmi parveniseră şi până acum. La noi, unii nu voiau să le ia în serios. Ei bine, eu le credeam întemeiate.

Începu să meargă de colo până colo în micul birou de pe strada Troyon.

— Dar ca să ducă la bun sfârşit un asemenea plan, ei trebuie să aibă acordul unui mare comandant militar. Dacă nu a mai multora… A rostit vreun nume?

Anne păru că se sileşte să-şi aducă aminte.

— L-am auzit o dată pe Gerhard spunând că mareşalul von Rundstedt, incapabil de un subterfugiu, are o părere foarte rigidă despre jurământul făcut lui Hitler şi despre disciplină, de aceea nu s-a crezut posibil să se facă aluzie în faţa lui la un plan de revoltă.

— Rundstedt nu mai înseamnă nimic începând de la 3 iulie. Dar locţiitorul său, Kluge[79]?

— După cele ce-am auzit, mareşalul a fost numit de curând comandant şef în Vest tocmai pentru că Hitler are

---

79 Mareşalul Günther von Kluge, comandantul grupului de armate din Vest, a rezistat presiunilor exercitate asupra lui şi. Până la urmă, a refuzat să participe la complot. Fiindu-i totuşi teamă că va fi arestat, s-a sinucis la 19 august 1944 (n.tr.).

foarte multă încredere în el.

— Dar dacă Führerul s-a înşelat…

El continuă:

— Vreau să spun: dacă Führerul a fost înşelat…

Anne părea neîncrezătoare.

— Aceste comploturi durează de ani de zile, spuse el pe un ton gânditor. Nu este surprinzător că o poliţie atât de puternică, aşa cum e a noastră, n-a reuşit să le zdrobească definitiv? Să-i aresteze pe adevăraţii şefi…

Incapacitate?

Ea observă la el un surâs uşor, ciudat.

— Sau poate…? N-ai putea crede că în această chestiune există carenţe ciudate, mari? Ca să nu spun…

Nu termină. După o pauză, el declară că Abwehrul, serviciul de informaţii al Armatei, condus de amiralul Canaris[80], nu căutase, desigur, niciodată să-i împiedice pe ofiţerii care conspirau împotriva regimului naţionalsocialist de a pricinui vreun rău. Dimpotrivă, exista dovada că unii membrii ai Abwehrului, deţinând posturi înalte, participaseră la complot. Unul din ei îşi asumase sarcina să ia legătura în Elveţia, în anul precedent, cu un diplomat american. Dar de cinci luni Abwehrul se afla sub controlul Serviciului securităţii, condus de Kaltenbrunner[81], sub autoritatea supremă a Reichsführerului S. S. Himmler…

El nu spuse mai mult. Dar Anne rămânea surprinsă. Günther Forst prevăzuse că Gerhard i se va destăinui destul de repede. Dar nu vorbise el însuşi, adineauri, cu o libertate surprinzătoare?

Atitudinea sa atât de rece şi indiferentă în prezenţa

80 Amiralul Wilhelm Hans Canaris, şeful Abwehrului. A participat la complot. Arestat, a fost executat în zorii zilei de 9 aprilie 1945. În lagărul de la Flossemberg (n.tr.).

81 Emst Kaltembrunner, succesorul lui Heydrich, la vreo nouă luni după moartea acestuia din urmă. A fost considerat criminal de război şi condamnat la moarte prin spânzurare de tribunalul internaţional de la Nürnberg (n.tr.).

subordonaţilor, cărora nu le adresa decât cuvinte strict necesare, o făcuse să înţeleagă pe Anne că Forst se silea să nu se lase pradă nici unui impuls. Cu toate acestea, în ziua aceea, nu exprima, în faţa ei, gânduri neîmpărtăşite desigur nimănui?

Revenind să se aşeze în spatele biroului său, cu bărbia în mâini, reflecta.

— Elementele cele mai active, cele mai periculoase ale complotului sunt constituite din grupuri de tineri ofiţeri. Ei s-au identificat destul cu spiritul epocii ca să ştie că doar atentatul le-ar dărui o şansă… Dacă triumfă ideea arestării, aceasta se datoreşte faptului că se bizuie pe oameni care au păstrat mentalitatea trecutului, respectul formelor. O concepţie tradiţionalistă a loviturii de Stat… Cu alte cuvinte, tentativa lor e sortită eşecului. Planul de arestare a Führerului? Dovada pentru mine, că au reuşit să atragă de partea lor un comandant militar remarcabil. Ei au trebuit să-i accepte vederile. Cine?… Desigur unul dintre acei care comandă în Vest, deoarece vor să-l aresteze pe Führer în Franţa. Kluge? Guvernatorul militar?

Ea făcu din nou un gest arătând că nu ştie.

— Sau poate?…

El păru că şovăie înainte de a rosti un alt nume:

— Rommel.

Anne avu o expresie mirată.

— Nu este considerat ca unul dintre mareşalii cei mai demni de încredere?

— Oamenii se schimbă repede, când ating culmile. Toţi devin atunci ciudat de şovăitori, vulnerabili. Gata să cedeze unor tentaţii ameţitoare. Unor miraje ciudate…

Forst rămase o clipă tăcut…

— Misiunea dumneavoastră, acum, e să aflaţi numele şefilor complotului. Căpitanul Scheuber pare să-şi dedice destul demult timp aventurii cu fiica dumneavoastră vitregă. O greşeală, într-un astfel de moment! Slăbiciune. Delăsare… De aceea, gândindu-mă bine, n-am făcut nimic ca să împiedic această intrigă amoroasă. Desigur, ar putea

să pară preferabil ca dumneavoastră să deţineţi rolul fiicei dumneavoastre vitrege.

El o privi ţintă.

— În mintea mea aşa ar fi trebuit să se întâmple…

Peste o clipă, cu glas mai atenuat, rosti aceste cuvinte care o făcură pe Anne să tresară:

— De ce n-am încercat niciodată să obţin să vă purtaţi cu Gerhard Scheuber aşa cum hotărâsem?

Chipul lui era foarte gânditor. Când privirea lui o întâlni pe aceea a Annei, Forst avu un zâmbet uşor crispat – involuntar, s-ar fi spus. Apoi îşi întoarse ochii în altă parte.

— S-ar putea de altfel ca el să păstreze unele speranţe în privinţa dumneavoastră.

Forst avu ticul lui obişnuit de a-şi netezi şi mai mult părul şi a-l da peste cap. Ca şi când ar fi vrut să se sustragă de la anumite gânduri, spuse, cu un ton schimbat:

— Führerul a refuzat până acum să revină în Franţa. Desigur, una din acele intuiţii asupra cărora adversarii săi cred că pot să-şi permită să facă ironii… Ar trebui să se provoace această vizită pe frontul de Vest. Luând evident toate precauţiile. Dispozitivul de intervenţie aflat la faţa locului… Să fie lăsaţi să acţioneze, să se demaşte, aici şi în Germania. Am vedea clar. Şi i-am distruge atunci când ar ieşi în sfârşit din umbră.

Părea absorbit de gânduri şi Anne credea că le ghiceşte. Să tragă cel mai mare profit personal posibil din ceea ce îi comunicase adineauri. Forst socotea probabil că e singurul din S.D. Care ştie acest lucru. Plănuia să meargă până acolo încât să lase să-l aresteze pe Hitler, spre a-l elibera? În orice caz, el ar încerca să fie acela care ar obţine gloria – şi avantajele – de a fi zdrobit complotul…

Şi, deodată, ea avu o inspiraţie. În loc să păstreze tăcerea, spuse ce ghicea din planul stabilit de Günther Forst. El se arătă mirat. Apoi, fără să pară că-i poartă pică, se mărgini să spună:

— Ocazii asemănătoare plasează unii oameni la locul

pe care îl merită. Trebuie să profiţi de ele.

Făcu aluzie la eficienţa muncii îndeplinite la Berlin, Varşovia, Praga, unde fusese trimis timp de câteva săptămâni, după asasinarea Reichsprotektorului Heydrich[82]. Lăsa să se înţeleagă că ar fi putut îndeplini sarcini şi mai importante dacă oameni mai puţin dotaţi n-ar fi fost invidioşi pe aptitudinile ce i le descoperise repede Heydrich, când se afla sub ordinele sale, la Serviciul de securitate.

Anne sesiză cu uşurinţă ambiţia acestui comandant S.S.-ist de treizeci şi şapte de ani, a cărui ascensiune era frânată de şefi, care, după părerea lui, nu se comparau cu el. Datorită informaţiei aduse de ea, inventivul, întreprinzătorul Sturmbannführer Forst vedea modalitatea de a realiza dintr-o singură lovitură ambiţia sa zădărnicită.

Pentru prima dată Anne simţea în acest birou un fel de exaltare puternică. Astfel, ea izbutise să orienteze într-o direcţie greşită atenţia Sturmbannführerului Forst, având sarcina să conducă la Paris ancheta asupra complotului. Forst era probabil adversarul cel mai de temut al complotiştilor…

Pretenţiile sale insistente, deunăzi, în maşină, când părăsiseră Dôme-ul, o sileau pe Anne să-i aducă noi informaţii. Atentatul era hotărât. Şi ea îl făcea să creadă că se pregătea arestarea lui Hitler. Gerhard declarase că exista certitudinea, la Paris, că Hitler nu va accepta să se ducă în Normandia, spre a-şi da seama de situaţie. Totuşi, chiar dacă trebuia să vină în Franţa, ideea arestării fusese părăsită. Cu ocazia celei de a doua întâlniri cu Lucien, în strada Clichy, Gerhard spusese că modul acesta de a proceda ar prezenta prea multă nesiguranţă. Conducătorii complotului trebuiseră să admită această evidenţă: fără moartea lui Hitler, puciul nu putea reuşi…

Acum, Sturmbannführerul Forst considera că nimic

---

82 Reinhard Heydrich, şef al poliţiei secrete iar apoi, între 1940-1942, guvernatorul Boemiei şi Moraviei, mort în urma unui atentat săvârşit de un grup de partizani cehoslovaci, la 27 mai 1942, la Praga (n.tr.).

nu risca să se întâmple înainte de eventuala venire a lui Hitler în Franţa. Deci nu credea într-un pericol imediat, acum, când ziua acţiunii era aproape! în clipa când se terminau pregătirile atentatului şi ale rebeliunii militare care trebuiau să-l doboare pe Hitler şi regimul său, el îşi închipuia că stăpâneşte situaţia.

Anne era surprinsă că nu manifesta nicio îndoială. Se mai gândea încă la ceea ce spusese când vorbea de încrederea pe care o femeie ca ea i-ar inspira-o lui Gerhard Scheuber. Nu-şi dădea seama că şi el se purta aproape la fel aşa cum socotise că o va face Gerhard?… Pe de altă parte, când ea spusese ceea ce sesizase din planul pregătit de Forst, acest om ascuns, cu expresia de obicei atât de rece şi de rezervată, păruse impresionat de perspicacitatea dovedită de Anne.

Văzându-l în bulevardul Foch, în faţa Hauptsturmführerului Heines, sau la Santé, când dădea ordine, Anne înregistrase că faţă de ea nu arăta chipul acela ciudat de rigid. Nu i se adresase decât rareori cu glasul tăios, fără intonaţie, pe care subordonaţii săi păreau că-l aud cu un sentiment de teamă. Din contra, gesturile mai curând nervoase ale lui Günther Forst, felul său de a-şi freca câteodată, cu înfrigurare, mâinile, schimbările acelea bruşte de ton, nu dovedeau că în prezenţa Annei avea o atitudine degajată, în timp ce cu alţii îşi impunea această comportare glacială?

Anne se mai întreba dacă nu rămăsese sub influenţa impresiei simţite în faţa ei, în casa de pe Bulevardul Maréchal-Maunoury, unde fusese fericit, flatat chiar de a fi primit. Ea înţelesese că Sturmbannführerul Forst, unul din şefii puternicei poliţii secrete germane din Paris, nu uita că era fiul unui simplu factor poştal dintr-un sat. Păstra pecetea anilor grei din copilărie şi din tinereţe…

Deodată, Anne se simţi parcă dezgustată la gândul celor ce trebuia să facă. Avea senzaţia că reneagă o parte esenţială din însăşi fiinţa ei. O cuprinse un acces de descurajare. „Nu voi continua… Nu pot!” Dar şi acum, gândul la Lucien o ajută să-şi recapete stăpânirea de sine.

Cine o constrânsese să acţioneze astfel? Sturmbannführerul Forst… Dragostea sa pentru Lucien o făcu să-şi redobândească repede voinţa de a ieşi victorioasă din această luptă. Îşi aminti de furia sa împotriva bărbatului care, acum câteva seri, a putut-o obliga să rămână lângă el, pe terasa cafenelei Dôme, în timp ce Lucien o aştepta. Lucien, pe care maşinaţia lui Forst o silea să-l mintă…

Drumul era dar în faţa ei. Şi ea făcuse paşi mari. În primul rând, ajutându-l pe Gerhard şi pe camarazii săi, datorită lui Lucien, să aibă loc o întâlnire, despre care Gerhard spunea că ar putea avea urmări hotărâtoare. Iar în ziua aceea îi ajutase din nou, în alt chip, pe duşmanii omului în a cărui putere se afla…

La Santé, în biroul de unde el o lăsase să-l vadă pe François de Thelloy întruna din curţile interioare ale închisorii, Forst o prevenise că încrederea pe care i-o arăta l-ar face şi mai necruţător dacă ar observa că greşise bizuindu-se pe ea. Dar Anne ştia asta înainte ca el să-i dea un avertisment. Vedea, cu luciditate, prăpastia pe marginea căreia mergea.

Faţa cu ten palid, cu buzele subţiri ale lui Forst îşi recăpătase impasibilitatea. Ochii albaştri şi reci erau din nou aţintiţi asupra ei. Privirea lui pătrunzătoare îi dădea Annei impresia că Forst îi ghicea gândurile. I se păru că îi sesiza tulburarea. Şi îşi stăpâni cu mai multă greutate tulburarea, atunci când el spuse, cu voce înecată, fără a o slăbi din ochi:

— Vă recomand să nu comiteţi o greşeală. O greşeală ce-ar constitui, pentru dumneavoastră şi toţi cei dragi, cea mai periculoasă dintre imprudenţe.

Anne se ridică brusc. Îl fixă la rândul său, cu mândrie, arătându-i că nu se teme de el. Şi de astă dată Forst fu acela care coborî primul privirea.

— Am crezut că trebuie să vă previn. Nu încercaţi să-mi ascundeţi ceva, indiferent ce-ar fi.

Aşadar, se gândea doar că ea ar putea şovăi să-i

raporteze ce-ar afla.

— Instrucţiunile mele de azi vor fi scurte: vreau să-mi daţi nume.

CAPITOLUL XXIII

— Gerhard vrea să-l întâlnească astă-seară pe Lucien, spuse Marie-Laure. Am înţeles că-i ceva important şi urgent… Am întrebat despre ce e vorba. Amabil, el m-a rugat să mă limitez la preocupările mele obişnuite. Uite cum sunt tratată! Şi, pentru întâia oară, sunt îngrijorată pentru un bărbat… Un semn revelator, nu-i aşa?

Scuzându-se din nou că n-a putut să renunţe – sau mai curând să scape – de Marie-Laure, Gerhard îi făgăduise Annei:

— Nu-i voi spune nimic. Ea va rămâne cu totul în afară de toate astea.

— Dar ştii ce rişti… Dacă se îndrăgosteşte de dumneata?

Gerhard manifestă încrederea sa obişnuită.

— În chestiunea aceasta Gestapoul a fost ţinut în şah.

— N-au fost arestări?

— Inevitabil. Şi, încetul cu încetul, cercul se restrânge. Nu vor avea însă timp să ajungă până la noi!

Cum şi-ar fi putut închipui Anne că va trăi într-o zi o asemenea dramă? Ştia că Serviciul securităţii Reich-ului nu ignora că acest tânăr ofiţer, totdeauna vesel, încrezător, făcea parte din complot!

O singură ieşire: succesul revoltei ce l-ar salva pe Gerhard, aşa cum i-ar reda libertatea fratelui său şi Annei.

— Mă consideră o fetiţă, continuă Marie-Laure. Dar şi eu păstrez micile mele secrete! Nu i-am vorbit încă despre scrisoarea intercalată în dosarul cu copertă roşie, pe care am citit-o. Scrisoarea aceea îmi permite să-mi fac o idee.

— Te rog, nu căuta niciodată să ştii mai mult! spuse

Anne din nou, cu înflăcărare.

Modul cum organizase Anne primele două întâlniri dintre Lucien şi Gerhard îi sugerase lui Marie-Laure ideea de a-şi invita prietenii în casa de pe strada Villejust, la una din reuniunile dansante care, din cauza restricţiilor de circulaţie, durau toată noaptea. Gerhard şi Lucien ar putea discuta oricât ar vrea în camera de la etajul întâi unde stătuseră de vorbă opt sau zece zile mai înainte.

Ea îşi petrecu dimineaţa telefonând şi trimiţând cărţi poştale pneumatice ca să strângă laolaltă vreo treizeci de tineri şi tinere. Îi alese în număr egal atât dintre membrii clubului unde se ducea să danseze cât şi dintre acei pe care îi numea „descendenţi de familie bună”.

— Reunirea copiilor de proletari şi a fiilor şi fiicelor de bani gata va fi uimitoare. Poate explozivă, spuse ea Annei.

Aruncându-i o privire amuzată, adăugă:

— Bertrand cel abandonat va avea astfel ocazia să revină în casa de pe strada Villejust, unde s-a prezentat în faţa ta într-o ţinută foarte sumară.

Sosirea lui Lucien printre ceilalţi invitaţi n-ar putea fi remarcată mai mult decât atunci când venise la clubul de dans. Şi de astă dată, întâlnirea cu Gerhard, în timpul unei reuniuni dansante, n-ar atrage atenţia…

Animaţia, veselia acestei reuniuni dansante confirmau previziunile. Tinerii dansau în salonul de la parter. În sufrageria alăturată, Marie-Laure – după ce apelase încă o dată la Anne ca să obţină banii ce nu voia să-i ceară tatălui său – aranjase bufetul. Acesta, din cauza greutăţilor crescânde ale aprovizionării, provoca exclamaţii admirative şi exercita asupra invitaţilor o atracţie cel puţin egală cu aceea a camerei unde se dansa. Reuniunea unor tineri de origini diferite nu crea dificultăţi şi nu provoca nicio neînţelegere. Dimpotrivă, dacă judecai după atitudinile pline de tandreţe ale dansatorilor când, după *swing* urma un tango sau un *slow*…

Prezenţa „celor din arondismentul 16”[83] să fi fost cauza, cum spunea Marie-Laure? în curând tinerii fură mai puţin reţinuţi decât în cursul seratelor din strada Clichy. Se îmbrăţişau în fundul salonului pe care o lampă, voalată de un abajur gros, îl lăsa în semiobscuritate. Iar sărutările acelea aveau tendinţa să dureze mai mult. Nicio pereche nu părăsise încă discret salonul. Dar se putea prevedea că reuniunea dansantă nu se va deosebi de altele, care ajutau tineretul din anii războiului, lipsit de unele distracţii şi plăceri, să aştepte vremuri mai bune fără să se cufunde în melancolie.

Când se auzi soneria, anunţând, crezu ea, pe invitaţii întârziaţi, Marie-Laure trimise pe una din prietenele sale să deschidă. Scoase o exclamaţie văzând că apar doi soldaţi nemţi, foarte înalţi, cu căşti, purtând pe piept placa de fier a Feldjandarmeriei. Anne, Lucien şi Gerhard se priviră. Jandarmii nemţi erau cel puţin tot atât de temuţi de către soldaţii Wehrmachtului ca şi de populaţia franceză. Aceştia veniseră numai să spună că perdelele unei ferestre de la etajul întâi nu erau trase aşa cum trebuie. Se strecura lumină printre jaluzele.

Tonul lor nu era mai sever decât trebuia. După ce s-a grăbit să le dea satisfacţie, Marie-Laure, destinsă, le propuse o cupă de şampanie, pe care ei o refuzară, după ce ezitară puţin.

— Nu este prima oară când încalc dispoziţiile apărării pasive, spuse Marie-Laure, după ce ei plecară, făcând un zgomot greoi cu cizmele pe dalele vestibulului. Dar, azi, mi-a fost teamă că nu voi scăpa atât de uşor!…

Gerhard şi Lucien părăsiră salonul în care se dansa din nou *swing*. Ajunseră în odăiţa de la primul etaj unde avusese loc prima lor convorbire.

Gerhard scoase din buzunar un exemplar din *Pariser Zeitung* şi îl desfăcu. În mijloc, erau foi dactilografiate.

— Citeşte asta, te rog. O scrisoare pentru înaltul

83 Arondisment locuit de familiile aristocratice şi înstărite din Paris (n.tr.).

comandament aliat, pe care Rommel acceptă s-o semneze.

— Rommel este alături de voi!

Gerhard constată că senzaţia produsă de această ştire nu era mai prejos decât ceea ce prevedea el.

— Ştiu că pot să-ţi fac această destăinuire. Ce am spus despre dumneata mi-a permis să obţin acordul şefilor mei… Şi, precizez imediat, noi avem nevoie de dumneata pentru a face să parvină această scrisoare la Londra.

În acel mesaj, mareşalul Rommel anunţa că este dispus să ordone încetarea luptei armatelor de sub comanda sa. Dorea numai ca aliaţii să-şi manifeste intenţia de a trata corect şi fără spirit de răzbunare Germania învinsă.

După ce termină lectura mesajului, Lucien trădă oarecare uimire.

— Într-adevăr, un document de o excepţională importanţă, recunoscu el. Încetarea războiului în Vest înseamnă şi sfârşitul lui Hitler!…

Uşa se deschise, împinsă de un tânăr purtând o cămaşă în carouri, cu culori ţipătoare. Lucien şi Gerhard îl mai întâlniseră la clubul de pe strada Clichy. Cu o mână o ţinea de talie pe o tânără fată elegantă, care, cu tot chipul animat şi părul uşor răvăşit, păstra, într-o oarecare măsură acea ţinută rezervată care constituie unul din cele mai trainice avantaje ale bunei educaţii. Tânărul se scuză râzând. De îndată ce uşa fu închisă, Lucien şi Gerhard o auziră pe tânăra fată râzând împreună cu el. Cu siguranţă de cei doi bărbaţi, retraşi într-o cameră pe care un bec slab o lăsa tot atât de puţin luminată ca şi salonul unde se dansa.

— O dificultate foarte importantă pentru noi: cum să facem să parvină destinatarilor acest document ce-ar putea grăbi sfârşitul războiului? Iată de ce, mai ales, ţineam noi atât demult să întâlnim patrioţi francezi.

Gerhard explică lui Lucien că şefii complotului se gândiseră mai întâi să se adreseze anglo-americani lor, profitând de un scurt armistiţiu care s-ar încheia în

vederea efectuării unui schimb a celor mai grav răniţi. Soldaţi americani foarte serios răniţi mai fuseseră o dată schimbaţi cu auxiliare feminine germane şi infirmiere căzute prizoniere la Cherbourg.

Dar pe Hitler îl apucase una din cele mai violente furii aflând despre acest contact stabilit cu inamicul, fără ştirea, sa. El interzicea cu cea mai mare severitate ca acest lucru să se mai repete. S.D.-ul era însărcinat să vegheze ca asemenea fapte să nu se mai poată repeta.

Uşa se deschise din nou. Anne… Desigur, de data asta, tonul discuţiei nu necesita intervenţia ei. Dar nu avusese răbdare să mai stea jos, unde de altfel îi fusese destul de greu să se apere de demonstraţiile admirative ale dansatorilor, încurajaţi de lumina voalată şi de exemplele care se multiplicau în jurul lor.

Lucien păru contrariat. Voia ca ea să rămână cât mai departe posibil de o acţiune ale cărei primejdii el le cunoştea prea bine.

— Gerhard a vorbit mai întâi cu mine despre ceea ce se pune la cale, îi reaminti ea lui Lucien zâmbind. Şi dacă v-aţi putut întâlni, nu mi se datorează mie?…

Lucien o informă, aproape în silă, în câteva fraze, despre conţinutul scrisorii mareşalului Rommel, a cărei copie Gerhard i-o arătase cu puţin înainte. Anne trăda şi ea emoţia provocată de această ştire a cărei imensă importanţă o sesiza.

— Scrisoarea nu va fi trimisă în mod oficial de către Rommel, decât în ziua insurecţiei împotriva lui Hitler, spuse Gerhard. Dar mi se pare esenţial ca guvernele aliate s-o cunoască. Pentru a putea adopta de pe acum, în mod public, o atitudine asupra unei probleme esenţiale… Un astfel de şef alături de noi e o garanţie că vom reuşi să smulgem naziştilor puterea! mai ales dacă aliaţii ne adresează semnul favorabil pe care îl aşteptăm.

— În privinţa asta nu speraţi totuşi prea mult, spuse Lucien.

— Să declare pur şi simplu că soarta Germaniei, după

încetarea luptelor, nu va fi aceea descrisă de propaganda nazistă! Noi cerem ca ei să-şi precizeze intenţiile. Aceste intenţii nu sunt, nu pot fi acelea atribuite de Goebbels… Atunci, în ziua insurecţiei împotriva lui Hitler, toată armata ne va urma! Cu mareşalii în frunte… Nu se vor mai teme să treacă drept trădători care, predând ţara duşmanilor, dacă e să credem radioul şi ziarele naziste, vor s-o distrugă. Interesul aliaţilor e să ne ajute să-l răsturnăm pe Hitler. Şi asta îi costă foarte puţin…

Anne simţi că o cuprinde o uşoară exaltare. Ţinta era aproape. Îşi aminti de disperarea sa când avusese senzaţia că nu mai există decât în funcţie de voinţa lui Forst. Anne se răzvrătise împotriva lui. Ea va contribui la succesul celor ce voiau să lichideze regimul care dădea o asemenea putere unor oameni ca Günther Forst. Şi acest succes o va elibera!…

— Accepţi să transmiţi această scrisoare? întrebă Gerhard.

Anne şi Lucien se priviră.

— Accept.

CAPITOLUL XXIV

Anne şi Lucien aşteptau în faţa aparatului de radio. Venise pentru întâia oară la el acasă. Avea o expresie de vie preocupare şi chiar de teamă.

Coborând din biroul lui Emmanuel, de pe bulevardul Maréchal-Maunoury, Lucien o prevenise că trebuia să asculte, în seara aceea, mesaje personale transmise de B.B.C.

— Unul din ele mă priveşte.

Cinaseră destul de repede la Porte Maillot, la *Claponul fin*. În timp ce se îndreptau pe jos spre restaurant, el îi destăinuise Annei că primise sarcina să ducă la Londra scrisoarea mareşalului Rommel. Lucien solicitase această misiune. Nu o obţinuse cu uşurinţă. Dar ştia să insiste… Îi explică Annei de ce voia să se ducă la

Londra.

— Sunt convins că, în momentul de faţă, efectul acestei scrisori va depinde, în mare parte de felul cum va fi prezentată, E important să se sublinieze pentru ce trebuie să se ţină seama de ea. Trebuie explicat mai bine ce reprezintă mişcarea antinazistă. Şi, de asemenea, vor trebui convinşi, cei de acolo, că se înşală crezând că Germania se va prăbuşi în câteva săptămâni, după spargerea frontului în Normandia. Dacă englezii şi americanii persistă în această iluzie, vor acorda ei un interes mai mare propunerii lui Rommel?… Sau vor prefera să rămână la planurile stabilite?

Lucien transmisese copia acelei scrisori şefului reţelei sale. O întâlnire între acesta şi unul din conducătorii germani ai complotului avusese loc. Dar ea nu putea duce la nicio hotărâre.

— Dacă transmiterea se face pe căi normale, pentru a spune astfel, se va pierde timp. În afară de asta, nu s-ar obţine poate efectul aşteptat. Mă tem de împotmolire. Şi trebuie să acţionăm repede!… Nu-mi plac jumătăţile de măsură. Când am luat o hotărâre, ţin s-o duc la bun sfârşit. Nu e de ajuns să întreprinzi. Să faci doar ce este necesar. Trebuie să şi izbuteşti!

Ea auzise vorbindu-se despre energia, despre perseverenţa lui Lucien, la uzină, pentru a-i reuşi proiectele. Ştia cu ce căldură le apăra. De altfel, expresia voluntară, aproape aspră – pe care numai în faţa Annei n-o avea – a chipului acela cu trăsături regulate dar destul de accentuate, vocea aceea tăioasă, privirea aceea îndrăzneaţă, nu trădau caracterul unui om care nu renunţă niciodată să realizeze ceea ce întreprinde? Anne ştia că niciun obstacol, niciun risc nu-l împiedicase, la uzină, să-şi aplice planul de a sabota producţia destinată Germaniei.

Lucien susţinea mereu că, pentru viitor, ar putea exista riscul de a întrerupe războiul înainte ca militarismul german să fi suferit, de astă dată, o înfrângere totală. Totuşi, discuţiile cu Gerhard îl făcuseră să vadă greşeala

ce consta în a-i pune pe acelaşi plan pe toţi nemţii şi a-i considera la fel, indiferent de uniforma ce-o poartă, fie că e *neagră* sau *verde*...

— Complotiştii nu pot reuşi decât dacă Armata îi urmează. Altfel vor fi zdrobiţi. Foarte repede.

Anne plecă ochii. Eşecul revoltei... Aceasta ar însemna că şi ea era pierdută. Totuşi, adăugă:

— Dacă aş fi ştiut că trebuie să-ţi asumi acest risc, nu ţi-aş fi dat niciodată ocazia să te întâlneşti cu Gerhard.

El admise că n-ar fi intervenit astfel dacă n-ar fi fost influenţat de interesul manifestat de Anne pentru cauza lui Gerhard şi a camarazilor săi.

— M-am schimbat de când te iubesc. Ar trebui să spun, de când ştiu că te pot iubi... Am fost în stare să privesc altfel problemele asupra cărora îmi formasem părerile o dată pentru totdeauna.

Emoţionată, Anne se gândea că Lucien nu bănuieşte ce reprezenta pentru ea succesul sau eşecul loviturii de stat care se pregătea. Dar un sentiment ce nu se putea explica în mod logic – un fel de instinct – nu-l îndemna oare, pentru că o iubea, să se poarte cu totul altfel decât îi erau concepţiile expuse cu două săptămâni înainte? El nu ştia că, străduindu-se să înlesnească succesul complotului, ar ajuta-o pe Anne să se salveze. Şi totuşi, hotărâse să facă tot ce va putea ca să dea complotiştilor şanse mai mari de a învinge...

Pentru a îndepărta temerile Annei, el povesti, în salonul micului apartament de pe bulevardul Niel, în faţa postului de radio, prima sa călătorie la Londra, în septembrie 1941. Aşa cum o va face şi de data asta, plecase să ducă poşta reţelei. Şi, în acelaşi timp, expusese planul său pentru sabotarea livrărilor industriei franceze destinate Germaniei.

— E nevoie, desigur, de o noapte destul de senină. Dacă cerul e înnorat, dacă e ceaţă prea deasă deasupra terenului de aterizaj clandestin, avionul poate fi silit să plece fără să poată ateriza.

— Dar avioanele de vânătoare germane?

— În privinţa asta, nu mai am nicio grijă. Le rămân 250 până la 300 ca să facă faţă la 5000 sau 6000 de avioane engleze şi americane. Au prea mult de făcut dacă vor să încerce să apere cât de cât cerul, deasupra Normandiei, ca să se preocupe de a urmări un mic avion izolat.

Ea îl privi cu intensitate.

— Lucien, ştiu, primejdia e mai mare decât spui. Şi asta din cauza mea…

Mişcat şi, fără să vrea, fericit de neliniştea manifestată de ea, o contempla cu pasiune. O îmbrăţişă. Dar emisiunea în franceză la B.B.C. Începea. Lucien trebui să regleze aparatul ca vocea crainicului să fie înţeleasă în ciuda bruiajului.

— Acum, spuse el, după comunicat.

Răsuci din nou butoanele, bruiajul devenind mai intens în clipa când începură „mesajele personale”.

Cum se termină transmiterea mesajelor, fără să se mai ocupe de restul emisiunii, el închise postul de radio. Anne îl privea mută, încordată. Lucien ghici că ea spera ca fraza aşteptată să nu fi fost difuzată. De aceea, după o ezitare, o anunţă, silindu-se să surâdă:

— „Noi vom bea whisky în 19”. Asta era.

— Încă opt zile, murmură ea.

— Nu. Mâine.

Potrivit cu precauţiile stabilite, data reală trebuia să preceadă cu şapte zile pe cea indicată la radio. El se duse până la fereastră, o întredeschise o clipă.

— Ar fi fost mai bine în noaptea asta… E o lună splendidă.

— Dar o să aveţi timp să mergeţi, până la teren?

Întocmai ca atunci când îl întrebase în ce constau noile sale responsabilităţi în Rezistenţă, el nu-i dădu niciun amănunt. Ea înţelegea, fireşte, de ce voia s-o ţină cât mai departe cu putinţă de activitatea lui clandestină. Lucien

afirmă doar, cu convingere, că riscurile acestei călătorii nu erau deloc cele închipuite de Anne, căreia îi părea Extraordinar că poţi pleca astfel din Franţa ocupată în Anglia.

— Dar apărarea antiaeriană germană? Aliaţii, ştii doar, au pierdut multe avioane… Se pare că şi în Anglia, de când cu bombele V1, s-au stabilit baraje de artilerie de o intensitate extraordinară. Dacă se înşală şi trag asupra voastră?… Apoi, la Londra, aceste V1 provocând, după cum spun ziarele, atâtea ravagii…

El zâmbi şi se strădui din nou s-o linişească.

— Şi sunt sigură că există şi alte primejdii despre care nu-mi pomeneşti! continuă Anne. Întâi, accidentele. Să aterizezi noaptea pe un teren improvizat, neluminat…

— Englezii au piloţi foarte antrenaţi. S-au purtat admirabil cu noi în tot timpul ocupaţiei! De asemenea în Anglia mai există acum aviatori francezi specializaţi pentru aceste misiuni.

Lucien o lămuri că un avion special venea, în plină zi, zburând foarte sus, să fotografieze terenul. Apoi un mic aparat, un Lysander, sosea, la ora prevăzută, deasupra terenului indicat de trei lumini aşezate în triunghi. Dintre oamenii care aşteptau, unul semnaliza în alfabetul morse cu o lampă electrică atunci când se auzea zgomotul avionului.

— Din cauza mea vei fi mâine, noaptea, pe terenul de aterizaj clandestin, spuse ea din nou.

— Nu mă îngrijorează decât un singur lucru. În legătură cu misiunea pe care am reuşit să fac să-mi fie încredinţată. Nu este o perioadă favorabilă ca să se ţină seama de propunerile germane. În sferele înalte, războiul se consideră ca şi terminat. Nimeni nu se interesează de el mai mult decât e necesar. Toţi văd mai departe…

El îi spuse Annei că, în conducerea unui război, planurile sunt stabilite în toate amănuntele lor cu mult timp înainte. Acest lucru reprezenta un obstacol greu de clintit. Cunoştea felul de a gândi al statelor majore.

Acestora nu le place să-şi schimbe planurile lor preţioase, la care au lucrat atât demult şi care hotărăsc evenimentele pentru o perioadă lungă.

Aşezată pe divan, privind undeva, departe, ea părea că abia îl ascultă, lăsându-se pradă aceloraşi gânduri.

Lucien veni să se aşeze lângă ea, cuprinzându-i umerii. O clipă, Anne lăsă pleoapele în jos. Expresia ei rămânea preocupată, încordată. Apoi ochii Annei se redeschiseră. Şi se cuibări la pieptul lui părând că vrea să risipească temerile pe care le simţea la gândul plecării lui Lucien la Londra.

Până acum, chiar atunci când o îmbrăţişase, acest tânăr totuşi impulsiv nu păruse să scape complet de urmele unei perioade când se silise să-şi stăpânească această pasiune. Şi mai trebuia să fie rezervat din cauza atitudinii reţinute şi distante a acestei femei, pe care crezuse că o iubeşte fără speranţă… După prima întrevedere cu Gerhard în casa de pe strada Villejust, Anne fu aceea care, aflându-se singură cu Lucien, îi strivise buzele într-un sărut. Totuşi, după aceea, când ea voise să se întoarcă acasă, Lucien nu încercase s-o reţină în camera unde erau singuri.

Dar, în seara aceea, la el acasă, atunci când o simţea fremătând în braţele sale, cum şi-ar fi putut stăpâni un elan căruia îi răspundea, la fel de imperios, cel al tinerei femei?

Lucien se întoarse uşor pentru a o contempla pe Anne întinsă pe divan. Îşi dădea seama el că şocul provocat de vestea acestei plecări la Londra, de care ea se simţea răspunzătoare, o zdruncinase astfel pe Anne, încât unele din gândurile ce o preocupau dispăruseră? Iar emoţia Annei o făcea să înţeleagă mai bine ce devenise Lucien pentru ea…

Cu ochii măriţi, strălucitori, Anne îl privea cu intensitate. Chipul ei, a cărui perfecţiune unii o găseau puţin cam rece, era neobişnuit de însufleţit. El vedea acum în această privire o chemare, o nerăbdare înfocată.

Stăpânit de emoţie, se aplecă din nou. Ea ridică braţele şi, luându-i capul în mâini, îl atrase pe Lucien spre ea, pecetluindu-i gura cu un lung sărut.

În toiul nopţii, în timp ce stăteau nemişcaţi unul în braţele celuilalt, Anne spuse deodată, pe şoptite, stăruitor:

— Lucien, nu te duce la Londra!

Ridicându-se puţin, el admira umerii acoperiţi doar de părul lung, despletit, cu reflexe arămii.

Afirmă iarăşi că riscurile călătoriei nu erau deloc cele imaginate de ea. Apoi, cu delicateţe, întrebă dacă nu exista o oarecare contradicţie în atitudinea ei.

Ea pusese la cale întâlnirea dintre el şi Gerhard. Dorea să fie ajutată mişcarea antinazistă. Deşi avea altă concepţie, Lucien, influenţat de dragostea lui pentru Anne, îşi schimbase părerile. Alegea mijlocul cel mai eficient de a aduce conspiratorilor sprijinul considerat de el absolut necesar spre a putea reuşi. Şi, acum, ea voia să-l reţină.

— Te iubesc, murmură Anne, cu voce scăzută, fremătătoare, pe care el n-o cunoştea. Nimic altceva nu contează!...

El o îmbrăţişă din nou, cu pasiune.

— Mă simt atât de puternic acum! spuse el peste o clipă. Ştiu că n-o să mi se întâmple nimic.

CAPITOLUL XXV

Gerhard luă masa în seara aceea în bulevardul Maréchal-Maunoury, în urma intervenţiei lui Marie-Laure. Ea îi atrase atenţia că fiecare din ceilalţi invitaţi îl mai întâlniseră.

Jean Favier-Thouve, sosit dimineaţă de la Vichy, povestea o întrevedere, la Hotel du Parc, cu mareşalul Pétain, căruia îi prezentase o lucrare grupând, pe temele esenţiale, extrasele mesajelor adresate ţării de către Mareşal după armistiţiu. Titlu lipsit de surpriză: *Muncă, Familie, Patrie*.

Mai rece ca niciodată, Mareşalul îl ascultase fără un cuvânt. Impasibilitatea sa dovedea probabil o oarecare plictiseală, pentru că el se ridicase după câteva minute. Cu mersul său maiestuos de bătrân suveran, se îndreptase spre dulap. Şi intrase în el, sub privirea înspăimântată a ziaristului. Favier-Thouve aşteptase o clipă. Apoi, Mareşalul nemaiapărând, el deschisese, cu precauţie, dulapul, la uşa căruia, mai întâi, crezuse de cuviinţă să bată respectuos.

— Mareşalul nu era în dulap. Dispăruse!... Evident, asta era mai puţin grav pentru Franţa decât dacă evenimentul s-ar fi produs cu trei sau patru ani mai devreme. Totuşi...

În fundul dulapului, Favier-Thouve zărise clanţa unei alte uşi. Aflase după aceea că unele camere ale marilor hoteluri din Vichy comunicau între ele cu ajutorul unei uşi ascunse într-un dulap. Se prevăzuse acest dispozitiv pentru ca frumoasele cu ficatul delicat să-şi poată agrementa cura, în deplină linişte, cu episoade sentimentale. Bărbatul care le făcea agreabil timpul lor liber închiria camera alăturată. Dacă un intrus, neputând fi altcineva decât un soţ, bătea la uşa camerei, amantul se înapoia, prin dulap, în camera lui.

Mareşalul Franţei, şeful Statului, ca să scurteze audienţa acordată ziaristului, folosise pur şi simplu această cale de retragere prevăzută pentru a evita dramele pasionale.

Marie-Laure râse zgomotos. Stând lângă Gerhard, părea încântată. Amuzat, tatăl ei surâdea. De câteva zile, părea mai puţin frământat de apropierea momentului când avea să dea socoteală de activitatea uzinei sale în timpul ocupaţiei. Anne avea în seara aceea o expresie încordată. Oaspeţii credeau că motivul trebuie căutat în prezenţa, în casa de pe bulevardul Maréchal-Maunoury, a aceleia numită de servitori „domnişoara Solange”. (Mesele continuau să-i fie servite în cameră.)

Marie-Laure păru să se distreze cel puţin tot atât

demult, ascultându-l pe Pierre Daurain, ca atunci când auzise povestindu-se despre retragerea mareşalului Pétain în dulapul unei camere a hotelului Parc. Acesta, deşi n-avea decât patruzeci şi cinci de ani, era încă dinainte de război, unul din cei mai renumiţi arhitecţi francezi. El istorisea în felul său un eveniment a cărui amintire, acum, îl preocupa foarte mult.

În 1941, Daurain avusese imprudenţa de a asista la marele cocteil dat de Jean Luchaire cu prilejul apariţiei numărului o sută al ziarului său *Les Nouveaux Temps*. Or, a doua zi, ziarul publicase lista personalităţilor care asistaseră la „cea mai strălucită reuniune pariziană a sezonului”. Şi Daurain regreta profund de a se fi găsit printre acei a căror prezenţă, la sediul unuia din marile ziare ale colaboraţioniştilor, putea cu greu să fie interpretată ca o dovadă de ostilitate faţă de această politică.

— Primesc scrisori de ameninţare din cauza asta, spunea Pierre Daurain. E absurd! Aşa cum bănuiam, unii, rău intenţionaţi, nu s-au abţinut să taie articolul acela unde figura numele meu. În speranţa că astfel ar permite să-mi joace o farsă de prost gust… Confraţi, bineînţeles. Şi, în această întâmplare, eu sunt victima unui ghinion extraordinar. Şi a naivităţii mele…

Povesti că se plimba într-o sâmbătă după-amiază, pe bulevardul Saint-Germain. Un automobil se oprise. La volan, un prieten pe care îl cunoştea din timpul liceului, Albert Mosnant, redactor la *Nouveaux Temps*.

— Ai un moment liber? Vino până la ziar… Vei vedea cum sunt instalat. Acolo vom flecări.

Naiv, Daurain urcase în maşina prietenului său. Şi nu mică îi fu surpriza când se văzu ajungând pe strada Luvrului, în mijlocul unei mulţimi de oameni veniţi pentru a sărbători numărul o sută din *Nouveaux Temps!*

— Dar eu nu eram invitat. Şi vă închipuiţi că nici nu m-aş fi dus acolo niciodată! Şi acum uite… Risc să am neplăceri la eliberare din cauza acestei întâlniri de pe

bulevardul Saint-Germain! Pentru că n-am bănuit…

Marie-Laure râdea nestăpânită auzind explicaţia dată de admirabilul Daurain, în orice ocazie, cu atâta convingere, încât ajunsese până la urmă s-o creadă chiar el.

— Dar ia spune, nu pari să-i porţi pică prietenului dumitale Mosnant! Îmi amintesc, la întoarcerea mea din Elveţia… Ne vorbeai încântat de un dejun extraordinar de strălucitor, la Jean Luchaire, unde Mosnant intervenise să fi invitat…

Marie-Laure râse din nou.

— Şi nu datorită tocmai prietenului dumitale de la *Nouveaux Temps* ai obţinut invitaţia aceea la ambasada germană unde voiai să mă iei şi pe mine să-l aud pe Karajan, cu ocazia săptămânii dedicate lui Mozart?

— Mozart n-a avut niciodată nimic de-a face cu regimul nazist.

Pierre Daurain adăugă, pe un ton categoric:

— Şi nu uita că am un văr care luptă din 1941 în rândurile Forţelor franceze libere.

Emmanuel Villardier se posomorî. El nu participase la cocteilul de la *Nouveaux Temps.* Dar numai din cauza Annei: ea, refuzând să se ducă, reuşise să-l convingă şi pe el să nu participe.

— Haide, îi spuse lui Daurain doctorul Hutelin (invitat adesea de Emmanuel, căci Hutelin fusese medicul său), nu-ţi dai seama cât e de ridicol să-ţi faci griji pentru o întâlnire atât de neînsemnată? îţi închipui că, în momentul când va fi vorba să se reconstruiască Franţa, împreună cu toţi francezii cinstiţi, o să se intereseze cineva de un cocteil dat acum trei ani? Copilării… Înseamnă să-ţi faci o idee greşită despre oamenii, care, mâine, vor lua în mână destinele ţării noastre!

Doctorul Hutelin relată că, de curând, mâncase la amiază cu un prefect care nu-şi ascundea temerile pentru cariera sa. Doctorul încercase să-l liniştească.

— Cum poţi să te gândeşti că un prefect ar fi revocat

pentru că a fost numit de un guvern legal în ţara sa? Acelaşi lucru se va întâmpla cu primarii… Nu şi-au riscat mulţi dintre ei libertatea, uneori viaţa, pentru a proteja pe francezi de ocupant? Sincer vorbind, soarta noastră ar fi fost oare mai bună, dacă în locul lor ar fi fost funcţionari germani, sub autoritatea unui Gauleiter? Ştiu bine că au fost comise excese, că s-au făcut deseori lucruri nu prea frumoase… Dar aminteşte-ţi de istoria Franţei! În 1436, conetabilul de Rodomont îl preceda pe Carol al VII-lea[84] la Paris, unde au „colaborat” destul de bine cu englezii şi burgunzii. „Regele n-a ştiut nimic, regele nu ştie nimic, regele nu va şti nimic…” Şi intrarea lui Henric al IV-lea[85] în capitală, o sută cincizeci de ani mai târziu!… Asta e tradiţia franceză.

Maestrul Javernant nu împărtăşea aceste puncte de vedere liniştitoare.

— După execuţia lui Pucheu[86] la Alger, am citit într-un ziar al Rezistenţei un articol intitulat, dacă îmi amintesc bine: *Toţi va trebui să daţi socoteală*. Tonul nu era împăciuitor.

— După anii pe care i-am trăit, cum să nu păstreze viu în minte, şeful noului guvern, exemplul vrednic de a fi admirat al primului consul: voinţa de a uni, de a-i împăca pe francezi? răspunse doctorul. Tocmai am recitit *Memoriile* lui Caulaincourt[87]. El scrie că deşi Napoleon nu uita nimic, nu era răzbunător. „Ura sa personală nu urmărise niciodată pe nimeni…”

---

84 Carol al VII-lea, rege al Franţei (1422-1461), a reuşit, în urma unor lupte care au durat douăzeci de ani, să-i izgonească pe englezi, ce ocupau ţara în momentul urcării sale pe tron (n.tr.).

85 Henric al IV-lea, rege al Navarei (1562-1610) şi al Franţei (1589-1610) (n.tr.).

86 Ministrul de interne al guvernului de la Vichy a fost judecat de un tribunal militar francez la Alger în 1944, condamnat la moarte şi executat (n.tr.).

87 Louis, marchiz de Caulaincourt, duce de Vindecare, general francez (1772-1827), ambasador în Rusia în timpul imperiului, l-a reprezentat pe Napoleon la congresul de la Châtillon (n.tr.).

— Vremurile s-au schimbat. Iată-ne întorcându-ne foarte, foarte mult în urmă. Credeţi că în epoca noastră cariera lui Talleyrand ar fi fost posibilă?… Şi, din păcate, ceea ce se petrece în Franţa de la armistiţiu lasă să se prevadă evenimentele viitoare. În nicio perioadă n-au fost atâţia francezi urmăriţi. (Nu vorbesc în acest moment decât de cei care sunt urmăriţi efectiv de statul francez!) Nu ignoraţi că s-au agăţat de francmasoni, de oamenii politici din Republica a III-a, de evrei… Dar ştiţi că prefecţii au dreptul să interneze pe toţi indivizii socotiţi „Periculoşi”? Şi să dea domiciliu forţat… Ce garanţii rămân azi aceluia care are de-a face cu justiţia?… Cum vreţi să nu provoace ricoşeuri înfricoşătoare aceste urmăriri, aceste sancţiuni contra adversarilor poliţiei? Niciuna din închisorile noastre nu e destul de mare. În unele orăşele, sunt obligaţi să ceară persoanelor condamnate să binevoiască a aştepta pentru a avea un loc disponibil în închisoare.

— E nostim să-ţi aminteşti de ceea ce învaţă copiii, în cărţile de istorie, despre abuzurile vechiului regim, spuse Paul Guiseny. La Bastilia, de la 1470 până la Revoluţie, adică în trei sute nouăsprezece ani, au fost, în total, mai puţin de trei sute de deţinuţi!

— Şi în timpul guvernului de la Vichy, nu s-au mărginit la o represiune de ordin politic, continuă maestrul Javernant. Legile şi decretele au fost atât de numeroase, încât dacă ar fi fost aplicate, trebuia ca fiecare francez să fi fost arestat. Toate sancţiunile imaginabile par prevăzute… împotriva aceluia care vinde un porumbel călător fără a avea dreptul. Împotriva proprietarului unei cafenele care serveşte un aperitiv alcoolizat în ziua când nu e permis (închiderea localului). Împotriva pescarului care nu face parte dintr-o asociaţie. Împotriva aceluia care taie o anumită categorie de copaci fără autorizaţia prefectului… Am citit o hotărâre judecătorească prin care o femeie – mamă de familie – adevărat – e condamnată la o lună închisoare pentru că şi-a înşelat soţul.

— Şi celălalt vinovat? se informă Marie-Laure.

— Tot o lună de închisoare.

— Nu aşa se apără familia franceză! aprecie Marie-Laure. Sunt descurajate tocmai tinerele fete dornice să se mărite.

— Anul trecut, o locatară din imobilul meu, tulburată, a venit să mă caute. Fusese surprinsă cu un pachet conţinând o livră de carne cumpărată la bursa neagră. Avizul Controlului preţurilor pe care ea îl primi atunci, o clasa în categoria acelora care au comis delicte pedepsite „de la două sute la două milioane de franci amendă şi două luni până la cinci ani închisoare”.

— Cu dumneata, maestre, a scăpat mai ieftin, presupuse Marie-Laure cu o amabilitate neobişnuită.

— Sub minimum, spuse cu modestie avocatul. Nouăzeci de franci… Dar biata femeie a fost bolnavă luni de zile în urma şocului nervos suferit când a aflat, printr-o înştiinţare oficială, ceea ce risca pentru livra de carne cumpărată clandestin.

Maestrul Javernant clătină din cap.

— Credeţi-mă: tribunalele au fost mult prea active în timpul celor patru ani pentru ca viitorul apropiat să nu prezinte aspecte neliniştitoare!…

Umerii laţi, obrajii rumeni, gesturile largi ale maestrului Javernant dădeau o remarcabilă impresie de vitalitate şi de siguranţă. Îşi făcuse, încă de tânăr, o frumoasă reputaţie datorită succeselor sale în procesele ce păreau greu de apărat – şi prin felul cum profita de pe urma acestor succese.

— E înzestrat cu darul de a impune unui juriu convingeri pe care nu le are, spunea Emmanuel.

Rolul avocatului era poate de a-l încredinţa pe Emmanuel Villardier că va avea nevoie de el. Dar Anne considera că avea prea mult tendinţa de a-i spori îngrijorarea. Nu exagerase el pretinzând că ea nu trebuie să ceară divorţul aproape de Eliberare, pentru că acest lucru ar fi folosit împotriva lui Emmanuel Villardier? Sau se temea, în realitate, că o dată despărţită de soţul ei să

nu-i devină ostilă, ca şi celelalte două soţii precedente, şi să nu destăinuie amănunte dăunătoare lui Emmanuel?

În orice caz, în seara aceea, ca urmare a acestei convorbiri, Emmanuel părea din nou îngrijorat. Nu mai rosti decât puţine cuvinte până la sfârşitul mesei. Expresia feţei sale cu trăsături fine, dar puţin slăbite, devenise mai obosită, crispată. Nici Paul Guiseny nu prea participa la conversaţie. Nu părea să spere prea mult că funcţiile deţinute în Delegaţia generală îi vor aduce avansarea după plecarea nemţilor.

Aşezată între Emmanuel şi doctorul Hutelin, Madeleine S., o tânără femeie foarte drăguţă, având aceeaşi vârstă, ca şi Anne, douăzeci şi opt de ani, asculta cu un surâs calm şi o indiferenţă dovedind maniere alese, cuvintele ce oglindeau temerile prin care treceau unii francezi în epoca aceea. Ea „ieşise” deseori – după expresia discretă a oamenilor distinşi – cu ofiţeri nemţi. Dar uitase această perioadă. Părea că nu resimţea deloc îngrijorarea ce-i stăpânea pe Emmanuel, Pierre Daurain şi Guiseny.

Anne îşi amintea de răspunsul dat unei prietene care, pomenindu-i de succesele sale pe lângă ofiţerii Wehrmachtului, părea îngrijorată pentru ea.

„Biata mea Madeleine, ce vei face când ei nu vor mai fi aici? Au îndurat atâta mizerie în timpul acestor patru ani, încât oamenii devin răi…”

„Voi încerca să fiu mai frumoasă”, răspunsese Madeleine S. Cu zâmbetul ei liniştit.

Cum se termină masa, Pierre Daurain, încercând să arate cât de mult fusese înşelată buna lui credinţă în păţania regretabilă de la cocteilul dat la *Nouveaux Temps*, atrase atenţia că era ora transmiterii ştirilor la radio Londra. Şi el ţinea să-l asculte pe Maurice Schumann[88],

---

88 Om politic francez (n. 1911). A debutat în gazetărie, fiind o vreme directorul politic al ziarului „L'Aube” şi colaborator la mai multe reviste literare. Va deveni în 1945, preşedintele Mişcării republicane populare, apoi, în 1982, ministrul afacerilor externe (n.tr.).

„purtătorul de cuvânt al Franţei combatante”, ale cărui fraze vibrante îl îmbărbătaseră de multe ori, spunea el, în timpul acestor ani negri.

Ascultând emisiunea „Aici Londra”, bruiată, cum n-ar fi retrăit Anne seara când alaltăieri, la Lucien acasă, auzise împreună cu el „mesajele personale”? Marie-Laure o apucă de braţ şi ieşi cu ea din salonaşul unde se găsea aparatul de radio.

— Este pentru prima oară că nu reuşeşti să ascunzi complet ce te contrariază. Ca o femeie cum eşti tu să ajungă până aici, trebuie să fie ceva serios!

O fixă cu privirea.

— Îi şi simţi atât demult lipsa?

(Marie-Laure nu ştia unde plecase Lucien.) A doua zi, după noaptea petrecută de Anne la el acasă, fiica sa vitregă, privind-o cu atenţie, spusese: „Dacă aş fi mama ta, aş înţelege imediat, văzându-te, că sfaturile înţelepte care permit unei femei să se plictisească toată viaţa n-au fost urmate în această noapte. Anne, scumpa mea, te-am lăsat să înţelegi, când s-a ivit prilejul, că te socotesc frumoasă. Dar, în dimineaţa asta, mă uimeşti! în tine mai dăinuie ceva dintr-o «tânără fată» încă neîmplinită…”

Anne nerăspunzând acestor întrebări subînţelese, ea continuase:

— Da, mi se pare că arăţi mai tânără decât mine. Nu dovedeşte asta îndeajuns că intimitatea cu scumpul meu tătic nu-ţi procura decât senzaţii destul de îndepărtate de plenitudine? Îmi plăcea atitudinea ta puţin rece, mândră. Imobilitatea trăsăturilor, ce se potriveau cu ţinuta capului pe care n-am putut-o imita niciodată şi alura ta în stare să stârnească până şi invidia unor ducese. Dar, în dimineaţa asta, ce schimbare! Eşti înfloritoare! Radiezi de fericire…

Renunţând, la rândul său, după informaţii, la emisiunea în franceză a B.B.C.-ului, Gerhard veni lângă Anne şi Marie-Laure. Aceasta se duse să telefoneze camaradului de la clubul din strada Clichy, care îi făgăduise cauciucuri pentru bicicletă.

Gerhard spuse din nou Annei, în şoaptă, cât îi era de recunoscător pentru misiunea asumată de Lucien datorită ei.

— De succesul acestei călătorii nu depinde numai soarta noastră, a camarazilor mei şi a mea. E vorba de viaţă a sute şi mii – şi probabil a milioane – de oameni.

Anne deschise poarta grădinii. Cu ocazia ultimei întâlniri cu Forst, la biroul de achiziţii din strada Troyon, Sturmbannführerul îşi manifestase nemulţumirea aflând că ea nu-i mai adusese nicio informaţie.

„Nu l-am revăzut pe Gerhard Scheuber. Şi nu-l pot chestiona mereu. O curiozitate excesivă n-ar părea nefirească?”

„Nume…” îi pretinsese din nou Sturmbannführerul Forst.

Şi îi indicase cum să procedeze pentru a-l face pe Gerhard să pronunţe numele şefilor conspiraţiei.

— Cred că realizarea proiectelor voastre depinde, înainte de toate, de răspunsul la scrisoarea pe care i-ai predat-o lui Lucien Naucourt, spuse Anne, îndepărtându-se de casă şi intrând cu Gerhard în grădină.

Anne vorbea pe un ton cam distrat. Îşi repeta că din cauza ei Lucien plecase, în ziua precedentă, de pe un teren de aterizaj clandestin, cu avionul ce trebuia să-l ducă la Londra.

— Acţiunea va avea loc în orice caz. Situaţia militară o impune. Cu toate că succesele defensive, în bătălia de la Caen, ne lasă doar puţin răgaz. Dar, pe de altă parte, Gestapoul se apropie… Asta ne obligă să nu mai aşteptăm! Indicii îngrijorătoare se precizează de câteva zile.

Parcă fără voia lui, se întoarse pentru a privi spre casă. Coborând şi mai mult glasul, adăugă:

— Datorită informaţiilor pe care le-am putut obţine la Berlin, pe Prinz Albrechtstrasse[89], ştim că numele mai multor membri civili, cei mai importanţi din mişcarea

89 Numele străzii berlineze unde se afla sediul Siguranţei Reichului (n.tr.).

noastră, sunt cunoscute de Himmler. S-au făcut arestări. Altele sunt pe cale de a fi ordonate.

Anne întrevăzu deodată o posibilitate care i-ar îngădui să câştige timp, la viitoarea întâlnire cu Forst. Făcuse din nou aluzii ameninţătoare la fratele ei, spunând că, la întoarcerea pe strada Troyon, va trebui să afle de la Gerhard numele şefilor complotului. Încercând să se stăpânească, întrebă, cu voce înceată:

— E vorba de personalităţi pe care le cunoaştem în Franţa?

Ea îi observă şovăiala.

— Scuză-mă, spuse ea, după câteva clipe. Dar deoarece Gestapoul cunoaşte aceste nume, nu credeam că…

— Nu fi supărată pe mine din cauza unui fel de reflex. Ştiu că, faţă de dumneata, e o prostie! Şi, într-adevăr, Gestapoul le cunoaşte acum activitatea… L-a şi arestat pe Julius Leber, unul din liderii fostului partid social-democrat. Trebuie să fi auzit vorbindu-se despre Karl Goerdeler. A fost primar al oraşului Leipzig… Gestapoul ştie cu cine are de-a face. Mandatul său de arestare e pregătit. Dar Himmler nu l-a semnat încă! Am fost înştiinţaţi destul de repede. Goerdeler s-a putut pune la adăpost.

CAPITOLUL XXVI

Când Gerhard intră în camera maiorului Rossbach, de la hotelul Raphaël, vreo zece ofiţeri se şi aflau acolo. Ca de fiecare dată înaintea acestor reuniuni, odaia fusese cercetată foarte minuţios spre a se controla dacă nu se instalase vreun microfon.

Gerhard se întorcea de la Roche-Guyon, unde se ducea cu regularitate, ceea ce nu trebuia să atragă bănuieli, din cauza rolului său de ofiţer de legătură între generalul von Stülpnagel, guvernatorul militar din Franţa, şi mareşalul Rommel.

— Rommel tot nu e de acord cu atentatul, spuse Gerhard.

Văzând dezamăgirea camarazilor săi, adăugă:

— Dar e nerăbdător să termine cu Hitler. I-a adresat un raport a cărui copie i-am adus-o generalului. Un adevărat ultimatum!… Îl previne că frontul va fi inevitabil străpuns peste două sau trei săptămâni. Raportul se termină astfel: *„Sunt obligat a vă ruga să trageţi imediat concluziile acestei situaţii. În calitatea mea de comandant şef al grupului de armate B mă simt dator să v-o spun clar*”. Rommel îl cunoaşte prea bine pe Hitler spre a se aştepta ca acest raport să aibă o urmare pozitivă. De aceea, e hotărât să acţioneze foarte repede.

Ofiţerii păreau acum satisfăcuţi. Un căpitan îi turnă lui Gerhard un pahar de coniac.

— Nicio ştire încă de la francezul acela care s-a dus la Londra să transmită mesajul lui Rommel?

Gerhard negă din cap, fără să ascundă o oarecare preocupare.

— Guvernele englez şi american cunosc acum propunerea lui Rommel…

— Cu condiţia ca mesagerul să fi ajuns cu bine la Londra, spuse maiorul Rossbach.

Faţa lui Gerhard avea o expresie puţin îngrijorată.

— Să nu uităm că mai important decât Rommel, în Vest, e mareşalul von Kluge, zise colonelul Finck.

Nu prea înalt, cu părul cărunt, colonelul Finck, cu tendinţa lui spre îngrăşare, ochelarii săi, expresia, liniştită, părea un paşnic funcţionar şvab. Lui îi revenea în Franţa sarcina aprovizionării frontului din Normandia. Considerat ca unul din cei mai buni specialişti în probleme de intendenţă, el pusese la punct organizarea transportului muniţiilor, a benzinei şi a aprovizionării cu ajutorul şalupelor ce coborau pe apa Senei până în preajma frontului.

Gerhard reaminti că mareşalul von Kluge intrase din 1942 în legătură cu membrii opoziţiei. Comandant, în

Rusia, al grupului de armate din Centru, socotea, în mod lucid, că războiul nu putea fi câştigat şi că ordinele lui Hitler, pe care trebuia să le aplice, duceau la dezastru, îl primise la Smolensk pe Karl Goerdeler, cel mai remarcabil conducător civil al conjuraţiei. Şi Goerdeler plecase convins că se putea bizui pe sprijinul lui… Îl întâlnise din nou pe mareşalul von Kluge la Berlin, în 1943, cu prilejul unei adunări a membrilor opoziţiei.

— Dar Kluge nu s-a schimbat cu desăvârşire în timpul celor cincisprezece zile petrecute la Berchtesgaden? Faptul că a acceptat un dar de 250.000 de mărci de la Hitler, cu ocazia celei de a şaizecea aniversări a lui…

Rănit într-un accident de maşină în Rusia la sfârşitul anului 1943, mareşalul von Kluge nu fusese în stare să-şi asume răspunderea unui post de comandă înainte de sfârşitul verii. Hitler avea o părere excelentă despre fostul comandant al armatei a IV-a care, numit în fruntea grupului de armate din Centru, ştiuse să oprească, timp de doi ani, toate ofensivele ruseşti pe frontul unde comanda. În iunie, Hitler îl invitase timp de două săptămâni la Berchtesgaden.

Excepţionala putere de convingere a lui Adolf Hitler transformase pe mareşalul ostil din anul precedent într-un comandant devotat. Părăsind Berchtesgadenul, Kluge era convins că victoria mai putea fi obţinută, şi aceasta în momentul când situaţia militară confirma pe toate fronturile previziunile sale pesimiste. Hitler, la Margival, îi ţinuse în picioare în faţa lui pe mareşalii von Rundstedt şi Rommel, dar ştia să se arate şi cordial, simplu, destins chiar, când voia să-i câştige pe deplin pe interlocutorii săi.

Încrederea arătată de Führer în cursul conversaţiilor, pe vasta terasă sau în timpul plimbărilor pe potecile din jurul Berghof ului, sfârşise prin a-l face pe Kluge să-şi schimbe părerea.

„Dumneata vei şti, sunt sigur, să-l opreşti pe inamic! Până ce noile arme ne vor reda iniţiativa. Atunci, vei câştiga cea mai mare victorie din cariera dumitale. Îi vei

zvârli în mare!”

Iar calmul mareşal von Kluge, uitând complet îndoielile sale, izbucnise ca electrizat:

„Da, Führere”.

La sosirea sa în Vest, adresase învinuiri aspre lui Rommel, mergând până acolo încât să se îndoiască de competenţa unui comandant care, pretindea el, nu condusese niciodată mai mult de o divizie. Rommel răspunsese cu aceeaşi ardoare:

„N-ai fost încă pe front! Nu ştii nimic din ce se petrece aici…”

Kluge, unul din mareşalii cei mai activi şi mai curajoşi, vizitase, în fiecare zi, un sector al frontului. Foarte repede, iluziile sale de la Berchtesgaden se risipiseră.

— Am aflat azi după-amiază la Roche-Guyon că acum câteva zile aproape şi-a cerut scuze lui Rommel, relată Gerhard. A spus, vorbind despre Hitler şi despre O.K.W., ceea ce spunea însuşi Rommel, întorcându-se de la Berchtesgaden: „Ei trăiesc în afara realităţii”. Evoluţia sa, în sensul bun al cuvântului, nu încetează de a se preciza.

— A fost informat?

— Nu încă. Dar Rommel mi-a spus astăzi că el crede că-l va hotărî să meargă alături de noi.

— Mai bine e să-l ai comandant şef în Vest pe Kluge, care ştie că există o opoziţie activă, decât pe Rundstedt…

După părerea maiorului Rossbach, nu s-ar fi putut niciodată conta pe mareşalul von Rundstedt, deşi el vorbea totdeauna cu un dispreţ ironic despre „caporal”. Ofiţerii săi au trebuit să-l convingă să nu mai asiste la şedinţele de cinema, căci, în cursul proiectării actualităţilor, bătrânul aristocrat prusac îşi pierdea calmul ce-l impresionase totdeauna pe Hitler. Nu putea suporta comentariile mincinoase ale propagandei şi-şi manifesta indignarea prin exclamaţii violente. (Şeful său de stat major, Manstein, îi sugerase respectuos, încă din 1939, să se rezume, ca distracţii, la lecturile sale preferate: Karl May şi romanele

poliţiste…) Dar, cu tot dispreţul şi ostilitatea sa faţă de regimul nazist, mareşalul von Rundstedt ar fi fost scandalizat dacă i s-ar fi vorbit despre un complot împotriva şefului statului, în faţa căruia depusese jurământul.

Maiorul Rossbach considera că dispariţia generalului Dollmann, mort la 28 iunie, în urma unei crize cardiace, constituia un eveniment nefavorabil pentru complot. Dollmann fusese înlocuit la conducerea armatei a VII-a cu generalul S.S. Hausser.

— Am aflat azi la Roche-Guyon că generali S.S.-işti ca Hausser şi Sepp Dietrich, în contact cu realităţile frontului, şi cunoscând pierderile suferite de trupele lor, vorbesc cu destulă dezamăgire despre iluziile Marelui cartier general, spuse Gerhard. Sunt convins că dacă primesc ordinele de la un comandant popular ca Rommel, Waffen S.S.-iştii[90] îl vor urma. Dar, pentru asta, e necesar ca Hitler să moară. Iată ce i-am demonstrat din nou lui Rommel azi după-amiază. Fără să reuşesc însă să-l conving…

Ofiţerul cel mai învârstă, un colonel foarte înalt şi complet chel, nu ascunse că ar fi preferat, ca şi Rommel, arestarea şi judecarea lui Hitler.

— Toţi doream această soluţie, zise Gerhard. Dar, acum, nu e un proiect realist! Atentatul este inevitabil.

Urmă o nouă discuţie între cei ce voiau doar să înceteze lupta în Vest şi să continue războiul împotriva Rusiei şi ofiţerii care considerau că trebuie să caute sfârşitul ostilităţilor în Răsărit ca şi în Vest. (Gerhard era dintre aceştia.)

Între ofiţerii veniţi să se întâlnească în camera de la hotelul Raphaël nu se realizase un acord asupra tuturor problemelor ridicate de lovitura de stat şi a urmărilor sale. Dar atmosfera, de o vie cordialitate, ca a fiecăreia dintre aceste reuniuni, devenise sincer veselă şi optimistă – la aceasta contribuind coniacul şi şampania.

După ce colonelul cel chel declară că te puteai

90 Trupele S.S. (germ. –.n.tr.).

întreba dacă Hitler nu fusese cumva ales de Providenţă – atât de des pomenită de el – ca să ducă Germania la catastrofă, un locotenent, înapoiat de câteva zile din permisie, povesti o anecdotă ce avea mult succes la Berlin.

— Germania este în întregime ocupată. Toate oraşele sale sunt distruse… La Berlin, soldaţii unui detaşament englez se apropie de ruinele Cancelariei când îl văd pe Hitler apărând de sub dărâmături. El se repede spre englezi, îşi aruncă şuviţa de păr peste cap, îşi smulge mustaţa şi strigă pe un ton triumfător: „Misiunea îndeplinită! Sunt colonelul Lawrence…”

Mai râdeau când se bătu la uşă. Imediat se făcu tăcere, apoi urmară exclamaţiile de bunvenit.

Era un căpitan de vreo treizeci de ani. Ca şi Gerhard, care se întorcea de la Berlin, unde se dusese cu trei zile mai înainte împreună cu locotenent-colonelul von Hofacker. Trebuiau să raporteze ultimele directive privind insurecţia armată din Paris.

— Hofacker a rămas acolo, spuse căpitanul în şoaptă. Dar va fi la Paris înainte de declanşarea atentatului.

— S-a fixat ziua? întrebă Gerhard.

Urmă o tăcere. Căpitanul răspunse cu gravitate, coborând şi mai mult vocea.

— Da, suntem gata…

Ofiţerii erau cuprinşi de exaltare. Îşi strângeau mâinile, îşi manifestau reciproc încrederea.

Căpitanul, revenit de la Berlin, povestea despre reuniunea ţinută în ajun la colonelul von Stauffemberg, la Wansee, în timpul căreia fuseseră puse la punct ultimele amănunte. El repetă emoţionat aceste cuvinte ale lui Stauffemberg, personalitatea cea mai energică şi mai activă a complotului: „Ne-am luat răspunderea în faţa lui Dumnezeu şi a conştiinţei noastre”.

Ofiţerul anunţă că primul care va fi înştiinţat la Paris despre declanşarea loviturii de stat va fi colonelul Finck. El va primi un telefon din Zossen, unde erau stabilite serviciile comandantului şi prietenului său, generalul-

maior Wagner.

— În această foarte scurtă comunicare va fi rostit, aşa cum ne-am înţeles, cuvântul: *Exerciţiu*. Aceasta va însemna că atentatul se va produce în aceeaşi zi. În cursul zilei, dacă totul se desfăşoară conform planului stabilit, o nouă chemare telefonică îi va fi adresată din Zossen. Alt cuvânt stabilit: *Terminat*. Veţi şti că atentatul a fost săvârşit. Va trebui atunci să întreprindeţi imediat la Paris acţiunea prevăzută.

CAPITOLUL XXVII

În fiecare noapte Anne se scula de mai multe ori. Privea cerul. În noaptea de 14 spre 15 iulie se stârnise o furtună. Dar, în celelalte nopţi, luna strălucise. Timpul fusese favorabil pentru aterizările clandestine…

Lucien afirmase că şederea sa la Londra va fi scurtă. Dar termenul pe care îl prevedea când îl întrebase Anne era depăşit de două zile. Anne tresărea la fiecare zbârnâit al telefonului. Mereu o dezamăgire… Şi nu putea să ceară nimănui vreo informaţie. Lucien nu voise să dea numele unui membru al reţelei care ar putea s-o înştiinţeze dacă întoarcerea în Franţa va fi amânată.

Emmanuel Villardier, prevenit de Lucien că va lipsi câteva zile, nu manifestase, bineînţeles, nicio curiozitate. Dar o lăsase pe Anne să înţeleagă că dorea să-l revadă curând la Paris pe Lucien, bizuindu-se pe el ca să diminueze dificultăţile ce risca să le aibă la eliberare ca proprietar al Atelierelor şi forjeriilor Villardier.

Pentru a încerca să-şi liniştească temerile, Anne căuta să afle mai mult despre primejdiile la care era expus Lucien. Procedase în aşa fel ca să-l facă să vorbească pe colonelul Boulleaume despre acest subiect. Cu toate că se interesa mai puţin de războiul secret decât de cel pe care îl numea „adevăratul război”, colonelul era, dintre acei cărora Anne putea să li se adreseze, cel mai bine informat…

După o masă, la care erau invitaţi şi Lauzat, consilierul tehnic la ministrul Producţiei Industriale, detaşat la Paris, şi maestrul Javernant (invitat de Emmanuel din ce în ce mai des), ea discută o clipă singură cu colonelul într-un colţ al marelui salon. Vorbi despre aterizările clandestine datorită cărora, auzise spunându-se, erau menţinute relaţii neîntrerupte cu Anglia. Folosind acelaşi mijloc, oameni politici plecau în Africa de Nord. De la armistiţiu, ei rămăseseră retraşi discret în casa lor de la ţară, redactându-şi memoriile şi aşteptând timpuri mai bune. Dar, începând din 1943, foşti deputaţi, foşti miniştri consideraseră că prudenţa, în privinţa viitorului lor politic, consta în a-şi asuma riscul plecării nocturne, pe un teren improvizat, cu destinaţia Alger.

Colonelul Boulleaume, care nu pierdea niciodată prilejul să-i facă Annei o curte plină de tact, îi spuse bucuros tot ce ştia despre acest lucru. Ca şi Lucien, declară că aterizările, noaptea, pe un teren de dimensiuni reduse, unde doar trei lumini slabe aşezate în triunghi transmiteau semnalizările, nu erau, datorită antrenamentului piloţilor specializaţi, atât de periculoase cum îşi imagina ea.

Totuşi, el auzise spunându-se că rămăşiţele unui mic aparat englez fuseseră găsite anul trecut, pe o pajişte din Sarthe.

— Desigur, ţinând seama de condiţiile de aterizare, se-nţelege că se poate produce un accident. Eu cred însă că rareori.

Anne se îngălbeni puţin când el adăugă:

— Se mai poate întâmpla ca Gestapoul, prevenit, să se afle pe teren. Sau să apară în momentul cel mai nepotrivit, ca să-i aresteze pe toţi.

„Din cauza mea!… îşi spunea ea iar, la sfârşitul după-amiezii, în timp ce sosea în strada Troyon, la biroul de achiziţii, unde o aştepta Forst. (El socotea totdeauna preferabil să fixeze acolo locul întâlnirilor mai curând decât în bulevardul Foch, în imobilul S.D.-ului.)

Forst o privea cu atenţie. Cu toată nerăbdarea cu care aştepta întoarcerea lui Lucien, cu toate presupunerile pline de îngrijorare, expresia Annei păstra, din noaptea petrecută în apartamentul din bulevardul Niel, chiar faţă de Forst, acea strălucire ce oglindea o schimbare profundă.

— Sunteţi cu totul alta…

Marie-Laure ghicise motivele acestei transformări. Oare acelaşi lucru se va întâmpla şi cu Günther Forst?

Ea spuse cu oarecare bruscheţe:

— Mi-aţi cerut nume…

Privirea lui Forst se schimbă. Anne se prefăcu că şovăie.

— Haide, vorbiţi, spuse el cu o voce nerăbdătoare.

Cu prilejul întâlnirii lor precedente, Forst ceruse în mod stăruitor, ameninţător, numele şefilor complotului. Anne credea că ar putea câştiga timp pronunţând pe acela al oamenilor a căror activitate, după cum îi spusese Gerhard, era cunoscută de Gestapo. Informaţii comunicate complotiştilor de un personaj important al poliţiei secrete dezvăluise că serviciile lui Himmler cunoşteau rolul din opoziţie al lui Karl Goedeler, fost primar al Leipzigului. Probabil că nu fusese imediat arestat pentru ca, odată cu el, să fie prinşi, cu prilejul vreunei reuniuni, şi alţi membrii ai complotului.

„Nu vor reuşi să pună mâna pe el, o încredinţase Gerhard. Se află de acum într-un adăpost sigur, unde aşteaptă lovitura de stat”.

Cu ochii plecaţi, părând că face un mare efort spre a se stăpâni, Anne articulă:

— Goerdeler…

— Ceilalţi?

— A rostit un nume pe care nu l-am înţeles bine. Un nume terminat în „icht”. N-am îndrăznit să-l pun să-l repete.

— Röhrlicht? Ulricht?

Ea negă din cap.

— Fiţi mai atentă, vă rog.

Cu tot tonul sever, era vizibil satisfăcut. Totuşi, ceea ce spusese Anne nu folosea deloc anchetei sale, deoarece Gestapoul ştia că Goerdeler făcea parte din complot, dar el nu mai putea fi prins, căci se afla ascuns. Iar Forst avea însărcinarea să ancheteze printre ofiţerii din Franţa…

Satisfacţia Sturmbannführerului provenea din convingerea, justificată, socotea el, că Anne juca rolul pe care el i-l atribuise. Afară de asta, nu avea probabil nicio îndoială despre ceea ce îi destăinuise în legătură cu planul complotiştilor. Ea pretinsese că aceştia aleseseră arestarea – Şi nu atentatul – pentru a se descotorosi de Hitler. Pentru el acesta era, cum lăsase să se înţeleagă, punctul asupra căruia dorea cel mai mult să obţină lămuriri.

Informaţia Annei despre planul de arestare corespundea cu ceea ce dorea el, căci vedea, în felul cum ar zădărnici acest plan, modalitatea strălucitoare de a se evidenţia şi de a parveni repede la funcţia mult mai însemnată pe care o râvnea… Părea totuşi că se străduieşte să nu lase să i se vadă prea mult satisfacţia.

— Vreau să aflu în special numele comandanţilor militari.

— După câte am înţeles eu, niciunul nu s-a raliat complotului.

— Vor să-l aresteze pe Führer. Eu cunosc starea de spirit a celor două generaţii de ofiţeri şi asta-i pentru mine dovada că ei se conformează ordinelor unui om păstrând concepţiile unei alte epoci Tinerii ofiţeri, mai ales rezerviştii, au înţeles epoca lor. Sunt mai realişti. Mai primejdioşi… Ei ar fi ales asasinatul.

Din nou Forst se uită la ea stăruitor.

— Va spus că niciun mareşal nu-i alături de ei?

Anne părea că încearcă să-şi amintească. Dar, în realitate, căuta răspunsul cel mai puţin primejdios. Şi, simţindu-se privită de ochii aceia albaştri şi reci, se temea

ca atitudinea ei să nu trezească deodată neîncredere. Acum, când ziua atentatului se apropia, important era ca el să creadă în continuare că membrii complotului aşteptau venirea lui Hitler în Franţa pentru a-l aresta.

— Mi-aduc aminte că Gerhard Scheuber a regretat că şefii armatei nu le arată înţelegerea sperată.

— Deci, s-au arătat prevăzători. Şi niciunul n-a semnalat aceste propuneri, aceste instigări la trădare!

Anne îşi muşcă buzele. Se temea să nu fi pronunţat, fără să vrea, cuvinte imprudente. Ea nu era deloc pregătită pentru acest joc înfricoşător şi ăsta era unul din riscuri. Din fericire, cuvintele Sturmbannführerului, dovedind că ignora stabilirea unor asemenea contacte, îi înlătură teama ce făcea să-i îngheţe sângele în vine.

— Ştiu că mareşalii care îşi permit să-l critice pe Führer – adică aproape toţi – au fost, într-un moment sau altul, solicitaţi. Într-un mod mai mult sau mai puţin deschis… Evoluţia situaţiei pe diferitele fronturi poate să-i facă să acorde mai multă atenţie acestor propuneri. Vreau să ştiu pe cine se bizuie complotiştii. Chiar dacă n-au obţinut o făgăduială precisă. Kluge? Rommel? Stülpnagel? …

— Atâta timp cât Hitler nu vine în Franţa, n-aveţi de ce să vă temeţi.

El înălţă capul, îi cercetă faţa. Trăsăturile lui Forst păreau mai încordate. Buzele lui subţiri se strângeau. Ea regretă această frază ce risca să-i trezească bănuiala. Va putea ea, cât timp va fi necesar, să joace un astfel de rol, să se comporte într-un mod atât de opus caracterului său? Apoi, imediat, se gândi la Lucien… O cuprinse brusc furia împotriva Sturmbannführerului Forst, care, într-o bună zi, hotărâse să se servească de ea! Voise să se apere, să se elibereze. Dar nu prevedea atunci pericolul la care l-ar expune astfel pe Lucien. Nu se gândise că el va fi în primejdie, întreprinzând această călătorie din care nu se mai întorcea!…

Pierzându-şi deodată controlul, ea îi reproşa cu

vehemenţă lui Günther Forst maşinaţia sa. Urmărirea lui François de Thelloy, arestarea la momentul hotărât, înscenarea din bulevardul Foch ca s-o impresioneze şi să-i provoace slăbirea voinţei, în timp ce se revolta împotriva celor ce îi propunea…

— Am înţeles repede: fratele meu n-a fost arestat întâmplător!

Un surâs slab destinse trăsăturile Sturmbannführerului.

— Arestarea a avut loc când mi-a fost utilă. Pentru că aveam nevoie de dumneavoastră. În privinţa asta n-am motive să vă ascund nimic. Dimpotrivă, e mai bine ca totul să fie clar între noi… Mi s-a imputat, uneori, că am prea multe idei în această meserie, unde deseori, totul nu-i decât rutină. La mine, ideile sunt urmate de fapte. Avem un om devotat în reţeaua căreia îi aparţinea fratele dumneavoastră. Am fost înştiinţat de planul său de a pleca în Africa de Nord. Nu-l puteam lăsa să scape.

Dar dacă fratele dumneavoastră n-ar fi încercat să treacă frontiera spaniolă, ar fi fost arestat la Paris. Căci aflasem tocmai că Gerhard Scheuber, care vă vizitează regulat, făcea parte din complot. Am înţeles numaidecât ce pot să aştept de la dumneavoastră.

Ca şi când ar fi vrut să atenueze mânia Annei, spuse, încă o dată:

— L-aţi salvat pe François de Thelloy. Dacă mi-aţi fi refuzat condiţiile, el n-ar fi scăpat de soarta pe care o cunoaşteţi.

Exprimându-se cu aceeaşi vehemenţă, Anne se indignă de falsa lui solicitudine, din prima zi când fusese dusă în bulevardul Foch. El se ridică, veni lângă ea.

— V-am mai spus că în toate ţările servicii ca al nostru folosesc astfel de metode. Pentru a obţine colaborarea oamenilor de la care, altfel, nu te-ai putea aştepta la nimic. De cele mai multe ori chiar persoana compromisă… În ceea ce vă priveşte, am ales modalitatea cea mai eficientă de a acţiona. Dar vă asigur că nu vă voi

mai cere nimic altceva, când această problemă va fi soluţionată. N-aveţi ce regreta! Trebuia să alegeţi.

— O alegere impusă de dumneavoastră!

— Impusă de război, care creează astfel de situaţii. Sau care le face posibile. Gândiţi-vă şi la asta… Din clipa când a început războiul, comportarea fiecăruia din noi nu mai poate fi judecată cum ar fi fost înainte. Ascultaţi-mă: v-am prevenit că n-aţi putea obţine eliberarea fratelui dumneavoastră, ci doar să-i evitaţi interogatoriile speciale. Pot să vă spun acum că acei care suportă aceste interogatorii fără să mărturisească nimic, sunt mult mai numeroşi în bulevardul Foch decât am pretins eu. Dar am convingerea că el n-ar fi rezistat. Şi dumneavoastră la fel, nu-i aşa? Dumneavoastră, care îl cunoaşteţi, ştiaţi că acest tânăr curajos, dar sensibil – delicat – s-ar fi prăbuşit…

Ea nu răspunse.

— Aţi împiedicat acest lucru, reluă el. Şi fiindcă vă respectaţi atât de loial angajamentele, vă făgăduiesc, astăzi, să-l eliberez imediat ce această afacere va fi încheiată.

Stătea în picioare, foarte aproape de ea. Anne se îndepărtă până în fundul camerei. Se aşeză automat pe canapea şi-şi cuprinse faţa în mâini.

— Războiul… continuă el. Fără el, n-aş fi putut să fiu astfel singur cu dumneavoastră.

Forst se apropie de ea.

— Nu serveşte la nimic să te revolţi, urmă el, ca şi când nu l-ar mai fi preocupat altceva decât s-o ajute pe Anne să găsească un fel de alinare. Să faci faţă. Fără să te înduioşezi. Nici de alţii, nici de tine însuţi. Veţi ieşi din această beznă…

Se aşeză lângă ea pe canapea. Anne făcu o mişcare instinctivă înapoi. Dar el nu făcu decât gestul său obişnuit de a-şi netezi părul de un blond deschis, pieptănat pe spate. Acum tăcea. Ea se ridică în picioare.

— Aveţi să-mi daţi alte instrucţiuni? întrebă Anne cu glas tăios.

Sturmbannführerul rămase tăcut.

— Vă înţeleg, spuse el peste o clipă. Dar dumneavoastră?…

Urmă o tăcere.

— Mă urâţi?

Nu obţinu niciun răspuns, cu toate că repetă întrebarea, fără s-o slăbească din ochi.

— Şi dumneavoastră mă înţelegeţi, nu-i aşa?… spuse el pe şoptite, ca şi când ar fi aşteptat plin de încredere cuvintele Annei.

Ea îşi trecu mâna pe faţă. Încercase, desigur, simţământul de ură… Îşi aminti de seara când, la Dôme, o silise să rămână cu el, în timp ce Lucien o aştepta. Şi ce situaţie putea s-o revolte mai mult decât aceea creată de voinţa lui Forst?… Dar, în ziua aceea, îl simţise dornic de a-i linişti tulburarea pricinuită de drama pe care o trăia. Unele motive ale comportării sale faţă de ea rămâneau încă neclare. Totuşi, avea impresia că îl cunoaşte destul de bine acum.

„Este totdeauna primejdios să cunoşti pe cei care rămân mai departe adversarii noştri, îi spusese Lucien, după cea de a doua întâlnire a sa cu Gerhard. Voinţa de a lupta riscă să slăbească…”

Încrederea ce i-o arăta Forst o tulbura pe Anne şi-i dădea o impresie confuză de nelinişte.

„Veţi ieşi din bezna asta”, spusese el.

Aşa ceva nu se putea întâmpla decât în felul cum hotărâse ea, şi nu cum intenţiona el. În unele clipe, după ziua când trebuise să-i dea, în imobilul de pe bulevardul Foch, răspunsul pretins de Forst, Anne, în disperarea ei, fusese ispitită să abandoneze. I se părea că evenimente împotriva cărora nu putea face nimic o târau cu ele. Se gândea la Armand de Thelloy, strămoşul ghilotinat în 1793 împreună cu soţia şi fratele său. După discuţia sa violentă cu Joseph le Bas, la Arras, el nu emigrase. Nu se apărase când veniseră să-l aresteze. În faţa judecătorilor revoluţionari şi în căruţa condamnaţilor, păstrase o

indiferenţă dispreţuitoare… Anne nu datora oare eredităţii această resemnare trufaşă ce împingea un suflet nobil să prefere prăbuşirea în locul unei lupte dezgustătoare împotriva unor forţe abjecte?

Dar dragostea lui Lucien o ajutase să-şi vină în fire. Voia să trăiască această dragoste! Obstacolul, fatal dacă evenimentele nu s-ar desfăşura cum spera ea, era Günther Forst. Duşmanul ei…

Evoluţia atitudinii lui Lucien, înţelegerea arătată în ziua aceea ar agrava foarte mult resentimentul lui Forst şi l-ar face mai neînduplecat, dacă planul ce trebuia să-l doboare nu reuşea. Anne o ştia: acest bărbat cu tenul palid, cu buzele subţiri, a cărui privire albastră nu indica acum nici răceală, nici duritate, n-ar ierta.

CAPITOLUL XXVIII

— Vino cu noi, propuse Marie-Laure.

Ea trebuia să-l revadă pe Gerhard la Fouquet's. Vor lua masa împreună, apoi se vor duce să danseze la clubul de pe strada Clichy. Tânăra fată venise s-o vadă pe Anne în camera sa, dar ea părea să n-o fi auzit. Privea lângă fereastră, cu o expresie absentă, ploaia ce cădea de la începutul după-amiezii. (Dar noaptea trecută fusese înstelată, cu o lună neascunsă de vreun nor.)

— Nici Gerhard n-a vrut să-mi spună unde e Lucien, reluă Marie-Laure. Şi sunt convinsă” că ştie. Toţi continuă să mă trateze ca pe o fetiţă care n-are dreptul să se amestece în treburile oamenilor mari!

Anne se întoarse.

— Nu-i pune întrebări lui Gerhard. Ai înţeles că el n-are dreptul să fie indiscret faţă de tine, în legătură cu anumite subiecte…

— Sunt dezolată că te văd atât de prost dispusă. Pe de altă parte mă bucur. Iubeşti un bărbat! E totdeauna stimulator! Asta preţuieşte mai mult decât atmosfera de continuă indiferenţă în care trăiai cu minunatul meu tată.

Cu el a trebuit să duci totdeauna o luptă defensivă. Deprimant… Acum, acţionezi energic. E mult mai bine! Să te fi văzut cineva deunăzi…

Cuprinzând cu un braţ umerii Annei, spuse pe un ton de imputare afectuoasă:

— Nu mi-ai dat niciun amănunt… Dacă ai vrea, am putea schimba impresii despre aceşti domni.

Nu izbuti s-o facă pe Anne să zâmbească.

— Aş putea să mă lipsesc foarte bine de Lucien al tău. Dar ard de nerăbdare să se întoarcă! Pentru a revedea aerul tău radios de acum câteva zile.

Pe terasa de la Fouquet’s, ele aşteptară mai mult de jumătate de oră, ceea ce o miră pe Marie-Laure. Ea spuse că Gerhard, în dubla sa calitate de militar şi neamţ, era totdeauna de o punctualitate aproape enervantă. După ce gustase sucul de struguri cu zaharină comandat, se strâmbă şi puse repede paharul jos. Chemându-l pe chelner, îi spuse că-i de necrezut ca un local cu această reputaţie nu putea oferi decât aperitive fără alcool, siropuri sau limonade cu zaharină.

— Nu pe terasă, domnişoară, şopti chelnerul aplecându-se spre ea. Astăzi e o zi „fără”…

Marie-Laure privea din nou în dreapta şi în stânga, pe bulevard.

— Iată-l! Dar în maşină… Ce idee!

Maşina gri închis, înregistrată WH, plecă imediat ce Gerhard coborî din ea. Era îmbrăcat în uniformă. Şi, în seara aceea, n-avea aerul său vesel, deşi încerca să zâmbească văzându-le. Marie-Laure îi puse întrebări imediat, pe un ton îngrijorat. El privi în jurul lor.

— Vreţi să mergem?…

Pe bulevard, urcând spre Étoile, le informă în şoaptă.

— După ce se întorsese pentru a se asigura dacă nu sunt urmăriţi – că mareşalul Rommel fusese rănit. Maşina lui fusese atacată de un avion inamic. Şoferul fiind rănit, automobilul făcuse o deviere bruscă şi mareşalul fusese proiectat pe şosea.

— Nu s-a anunţat oficial. Dar noi am fost informaţi acum o oră, la Majestic.

— Îmi plăcea mutra lui din fotografii, spuse Marie-Laure. Dar nu văd de ce pari atât de uluit. Nu duceţi lipsă de mareşali. Şi încă mai puţin de generali! Pe de altă parte, spui că-i doar rănit…

— Patru fracturi ale craniului. Scos din luptă pentru multe săptămâni. Poate luni.

Furişă o privire spre Anne.

— Tocmai acum!

Fizionomia lui Gerhard era din nou consternată ca atunci când coborâse din maşină.

— Mie nu mi se spune nimic! zise Marie-Laure cu un aer bosumflat.

Luă braţul lui Gerhard.

— Ei bine, îmi dau părerea, deşi nu mi se cere… Poate că în accidentul ăsta e un avertisment, dacă nu al cerului, cel puţin venit din cer. Staţi liniştiţi!

Ajunseră în piaţa Étoile. Ca de obicei, câţiva ofiţeri nemţi făceau poze şi se fotografiau în faţa Arcului de Triumf, fără să pară că se sinchisesc de marile V-uri şi de crucile Lorenei scrise cu cretă pe caldarâm.

— Ştiţi cum se numeşte satul în apropierea căruia a fost rănit Rommel? spuse Gerhard.

Se întoarse din nou.

— Sainte-Foy-de-Montgomery.

Merseră până la braseria La Lorraine, în piaţa Ternes, unde Marie-Laure dorea să ia masa.

Gerhard păstra o expresie încordată, absentă. După ce stabilise meniul, Marie-Laure îi părăsi spre a se duce să-l caute pe unul din chelnerii care îi procura ţigări. Coborî cu el la subsol.

Voia ca lăsându-i singuri şi ştiind că Gerhard făcea mai multe confidenţe Annei decât ei, să le dea prilejul să vorbească mai mult şi să explice de ce părea atât de demoralizat. După cină, când Gerhard le părăsise, o

întrebă imediat pe Anne, pentru a încerca să afle ce-i destăinuise.

Se întoarse o clipă ca s-o anunţe pe Anne că întâmplător chelnerul care îi vânduse ţigări „Balto” dispunea în ziua aceea de câteva tablete de ciocolată elveţiană şi cutii cu lapte condensat.

— Anne, scumpeteo, poţi să-mi dai două mii de franci? Are şi trei metri de *tweed*. Un mantou pentru toamnă… Şi poate procura o pereche de pantofi noi pe măsura ta. Nu cu tălpi ortopedice. Dinainte de război! Cu tocuri înalte. De la Bianco…

După ce Marie-Laure coborâse. Anne îl întrebase:

— Pentru proiectele voastre, accidentul e grav, nu-i aşa?

— Catastrofal!

Acest cuvânt, expresia întunecată, încordată, întipărită pe faţa lui Gerhard, totdeauna încrezător şi de obicei vesel, îi dădeau Annei o stare de nelinişte.

— Cel mai bun atu al nostru este pierdut în ultimul moment, şopti el.

— Camarazii dumitale nu vor renunţa?…

— Totul este decis.

Fizionomia lui Gerhard nu mai exprima decât fermitate.

— Niciunul din noi n-ar accepta să dea înapoi.

Imediat după ce se termină masa, Gerhard se întoarse la hotelul Raphaël unde, spunea el, era neapărat necesar să-şi întâlnească din nou camarazii. Anne se înapoie numaidecât în bulevardul Maréchal-Maunoury, lăsând-o pe Marie-Laure, decepţionată, să meargă singură să danseze la clubul din strada Clichy.

Sosind acasă, Anne întrebă, ca de fiecare dată când se întorcea – dar în aceste ultime zile, ea nu lipsea decât rareori – dacă nu fusese chemată la telefon. Apoi îl rugă pe Paul să-i facă legătura telefonică în camera sa. Majordomul îi aminti că una din cele două linii era deranjată. Probabil din cauza rechiziţiilor pentru

Germania, care reduceau personalul, nu venise încă nimeni să facă reparaţia. Cu un aer puţin încurcat, Paul anunţă că linia rămasă disponibilă era ocupată.

— De domnişoara Solange, preciză el, aruncându-i Annei o privire piezişă.

Anne îi spuse să branşeze telefonul la ea în cameră imediat ce Solange Daubel va termina convorbirea. Peste un sfert de oră ea tot mai vorbea. Neputându-şi stăpâni enervarea, Anne îl sună pe majordom:

— Domnişoara Solange mai telefonează încă, doamnă, în alte împrejurări, Anne n-ar fi vorbit cum o făcu:

— Spune-i că aş fi mulţumită să pot dispune de telefon dacă vrea să binevoiască în sfârşit să-şi scurteze trăncăneala.

Peste două minute, cineva bătea la uşa de la camera Annei. Amanta lui Emmanuel venea să se scuze. Roşind, spuse că nu credea că Anne se întorsese atât de devreme. Având o criză de ficat, Emmanuel se culcase fără să ia masa de seară. Tânăra fată, plictisindu-se, chemase o prietenă. Anne o ascultă cu un aer evident distrat. Nu ceru precizări despre starea sănătăţii soţului ei.

Solange întorsese imediat ochii când privirea Annei o întâlnise pe a ei. Părea să aibă acum mai multă siguranţă, deşi păstra o atitudine rezervată, ca şi cum ar fi fost preocupată înainte de toate să-şi facă iertată prezenţa. După ce se scuzase iarăşi, admiră camera Annei, ai cărei pereţi şi plafon erau tapetaţi cu şint bleu, imprimat cu flori albe fine, acoperind atât patul cât şi toaleta. Solange Daubel examina de aproape, cu noi aprecieri admirative, aplicele de cristal şlefuit, fixate de fiecare parte a căminului de marmoră albă…

Părea că vrea s-o cunoască mai bine pe Anne şi să se facă mai bine cunoscută de ea. Dar Anne se mărgini să spună, pe un ton tăios, că stăruise să obţină telefonul pentru o comunicare urgentă.

Rămasă singură, începu să meargă de colo până colo prin cameră. Ea, care fuma puţin, aprinse, în câteva

minute, mai multe ţigări, stingându-le aproape imediat, cu nervozitate. Zbârnâitul telefonului… Ridică foarte repede receptorul. La celălalt capăt al firului era Paule de Meissinier. O invita să vină la un dineu împreună cu soţul ei săptămâna viitoare.

— Ştiu că, în aceste ocazii, ieşiţi încă împreună, spuse prietena cu o voce plină de subînţelesuri, în care exista şi o nuanţă de compătimire, destinată, probabil, s-o îndemne pe Anne să-i facă confidenţe.

Anne răspunse scurt. Nu notă nici măcar data dineului. Apoi o chemă pe mama sa.

— N-ai nicio ştire despre François?

Anne tresări.

— Cum ai vrea să am? întrebă ea pe un ton aspru, aproape agresiv, ce nu-l folosise niciodată adresându-se mamei sale şi care păru s-o surprindă pe aceasta.

Doamna de Thelloy ghicise ce schimbare se produsese în viaţa fetei sale.

„Cum te-ai schimbat!” spunea dânsa cu trei zile mai devreme, uitându-se la fiica sa, a cărei privire sclipea şi mai mult şi căreia îi vedea faţa strălucind de o nouă şi delicată splendoare.

În gesturile sale, ea descoperea un fel de moleşeală. Şi, în acelaşi timp, înfăţişarea Annei părea să dezvăluie o viaţă mai intensă…

„Eşti în sfârşit fericită”.

Anne simţise că i se strânge inima în faţa sfâşietoarei expresii de amărăciune ce, timp de-o clipă, încordase trăsăturile mamei sale.

Domnul de Thelloy îi arătase, desigur, o afecţiune decentă acestei femei sensibile, vesele, cu o inteligenţă vie. Dar, cum spunea, nerespectuos, fratele geamăn al Annei, „el nu depăşise, nici în această privinţă, aparenţa lucrurilor”. Pe nesimţite, Anne văzuse accentuându-se expresia de melancolie resemnată a mamei lor, în timp ce zâmbetul său devenea mai mecanic, deseori crispat.

Acum, sub părul ei cărunt, obrazul îşi păstra

farmecul său delicat. Dar chipul nu avea oare un aspect puţin ofilit, puţin înăsprit?

Şi, contemplând transformarea Annei, doamna de Thelloy îşi dăduse mai bine seama de ceea ce lipsise vieţii sale…

Anne rămase după aceea lungită pe pat, fără să se dezbrace. Trecu o clipă lungă înainte ca telefonul să sune din nou. Se uită la ceas. Unsprezece fără douăzeci… „La această oră, nimeni altcineva n-ar telefona”, îşi spuse ea. Şi convingerea sa fusese numaidecât atât de puternică încât Anne avea sentimentul că nu se putea înşela. Totuşi, fără prea mare grabă, ca şi cum se temea de o decepţie, ridică receptorul. Când luă telefonul, nu pronunţă niciun cuvânt. Vocea lui Lucien…

În îmbrăţişarea lor, dovedeau şi unul şi celălalt mai multă pasiune decât în noaptea petrecută la el acasă. Imediat după ce-i telefonase, dintr-o cafenea, venise pe bulevardul Maréchal-Maunoury, unde, la cincizeci de paşi de casă, în întuneric, el o regăsise pe Anne.

Apoi, în timp ce se îndreptau spre metro, el răspunse întrebărilor Annei spunând că voiajul nu fusese deloc mai complicat decât afirmase înainte de plecare. Lucien se întorsese în Franţa noaptea precedentă. Dar aşteptase toată ziua între Montargis şi Châteaurenard. Pe şosele erau fixate baraje, unde se făceau controale. Avionul fusese probabil semnalat. La sfârşitul zilei, o camionetă a poştei, al cărui şofer poseda un permis de liberă trecere noaptea, venise să-l ia. Şi Lucien se întorsese la Paris în ţinuta şi cu actele unui funcţionar de la Depozitul central de materiale al P.T.T.-ului.

CAPITOLUL XXIX

Cum intrară în micul apartament al lui Lucien de pe bulevardul Niel, el o îmbrăţişă din nou. Abia mai târziu, atunci când rămăseseră culcaţi, unul în braţele celuilalt,

Lucien îi povesti Annei toate amănuntele călătoriei sale la Londra, prilejuită de misiunea, pentru care, aşa cum îi spusese înainte de plecare, se desemnase singur.

Lucien, după ce-i predase cei doi saci mari cu corespondenţă, discutase cu prietenul său Jacques Leberriet probleme interesând reţeaua. Fost, ca şi Lucien, student al Şcolii Centrale, el trecuse în Anglia în 1941 şi conducea acum la B.C.R.A.[91] Secţiunea corespondenţei militare.

În legătură cu mesajul lui Rommel, Leberriet considera că Lucien trebuia să predea şefului Franţei Libere documentul putând, cum credea şi el, să schimbe cursul războiului.

La Londra se aştepta sosirea mai multor personalităţi ale guvernului provizoriu din Alger. Şi Leberriet auzise spunându-se, deşi această ştire nu era oficială, că generalul de Gaulle, înapoiat dintr-o călătorie în Statele Unite şi Canada, va pleca în teritoriile eliberate cu ocazia zilei de 14 iulie.

Dar generalul nu venise. (Poate nu uita bunăvoinţa foarte relativă manifestată de autorităţile aliate când el hotărâse, după debarcare, să se ducă la capul de pod – pe care îl vizitase totuşi la 14 iulie…)

La *Carlton Gardens* Lucien nu văzu decât doi miniştri ai guvernului din Alger. Ei păreau destul de umiliţi că trebuie să se mulţumească a duce la bun sfârşit numai discuţii de ordin economic şi administrativ privind teritoriile eliberate. Nu fuseseră autorizaţi să-l însoţească pe colegul lor care se dusese cu ocazia zilei de 14 iulie la Bayeux[92] şi la Cherbourg[93]. În loc să-şi dea părerea despre

---

91 *Bureau central de renseignement et d action*, Biroul central de informaţie şi de acţiune, denumirea Serviciilor secrete franceze, care au funcţionat, din 1940, la Londra (n.tr.).

92 Localitate din departamentul Calvados, primul oraş francez eliberat de aliaţi, în iunie 1944 (n.tr.).

93 Port militar în departamentul Manche, situat pe braţul de mare Manche, eliberat de aliaţi la 26 iunie 1944, după ce suferise grav de pe urma bombardamentelor (n.tr.).

scrisoarea lui Rommel, nu încetaseră să-i pună lui Lucien întrebări asupra stării de spirit a camarazilor săi şi a ţării. Se informau despre ambiţiile politice ale şefilor din Rezistenţă. Lucien credea că sesizează preocuparea lor esenţială: îşi vor păstra oare postul în noul guvern sau vor trebui să cedeze locul reprezentanţilor celor care au dus lupta în Franţa împotriva ocupantului? Lucien relată ceea ce ştia despre complotul împotriva lui Hitler. Sublinie importanţa pe care o avea mesajul mareşalului Rommel anunţându-şi intenţia de a pune capăt ostilităţilor din Vest. Nu putea grăbi aceasta cu mai multe luni sfârşitul războiului? Cei doi miniştri nu păreau să manifeste faţă de documentul considerat de Lucien capital, tot interesul aşteptat. Cel mai tânăr – nu părea să aibă mai mult de patruzeci de ani – îi spuse:

— Generalul nu mi-a comunicat, fireşte, părerea sa nici asupra acestui subiect. Dar îmi închipui că actualmente ceea ce ne anunţi dumneata nu stă pe primul plan al preocupărilor sale.

Celălalt, un radical cu înfăţişare foarte cordială, bucurându-se în timpul Republicii a III-a de reputaţia unui excelent ministru de Agricultură, declară:

— El este deasupra tuturor acestor lucruri.

— Ce înţelegeţi prin „deasupra tuturor acestor lucruri”? întrebă Lucien.

Unul dintre miniştri făcu un gest vag. Celălalt se mulţumi să zâmbească uşor.

— Dar, reluă Lucien, în caz că s-ar scurta războiul…

— Dacă războiul continuă şi după eliberarea ţării noastre, englezii, americanii vor avea mai multă nevoie de noi. Mai întâi, de teritoriul nostru… Putem spera să ridicăm în Franţa o armată mult mai puternică şi s-o angajăm în ultima luptă. Astfel, generalul va putea vorbi cu mai multă autoritate şi pretinde ceea ce el consideră că se datorează Franţei.

— De altminteri, spuse celălalt ministru, n-a declarat el de curând, în cursul conferinţei sale de presă ţinută la

Washington, la 10 iulie, că trebuie să constrângem Germania şi Japonia la capitulare?

Stăruinţa lui Lucien, argumentele dezvoltate referindu-se îndeosebi la francezii aflaţi în închisori şi în lagăre, în Germania, şi putând fi salvaţi dacă războiul s-ar termina repede, nu părură să-i lase pe miniştri indiferenţi.

Cel mai tânăr – pe care explozia, de altfel destul de îndepărtată, a unei bombe zburătoare, îl făcuse să tresară – îi spuse:

— Cred că aş fi cu uşurinţă de aceeaşi părere cu dumneata.

Făcu un gest de neputinţă.

— Dar n-ar servi la nimic.

— Puteţi să-i spuneţi generalului…

Ministrul îl întrerupse pe Lucien ridicând din umeri.

— Ieri, la Alger, îmi spunea, pe tonul lui trufaş, dispreţuitor, plin de o ironie glacială, pe care nimeni nu va izbuti s-o imite vreodată: „Obişnuieşte-te să priveşti situaţia din punctul de vedere cel mai elevat şi îndeosebi cel mai puţin supărător”.

— Ei da, el priveşte totdeauna de sus. De foarte sus, oftă fostul specialist în agricultură.

— De aceea el vede mai departe decât alţii! spuse Lucien pe un ton nerăbdător.

— În orice caz, dacă are o părere, aşa cum cred, asupra problemei, nici dumneata, nici noi, nici Rommel nu l-am putea face să şi-o schimbe.

— Atunci cine ar putea?

Cei doi miniştri se priviră şi surâseră, amuzaţi de nevinovăţia întrebării.

Reîntâlnindu-l pe prietenul său Leberriet ca să ia masa într-un restaurant italian din Soho, Lucien îl înştiinţă că nu voia să mai aştepte pentru a face să parvină scrisoarea celor cărora le era adresată:

— Acasă, timpul nu ne dă răgaz!

— Ai dreptate, recunoscu Leberriet. Apoi, oricare ar

fi importanţa eforturilor Franţei combatante – şi aceea acordată de noi – trebuie să recunoaştem, între noi fie vorba, că hotărârile capitale pentru conducerea războiului nu sunt luate la Alger… Cum probabil bănuieşti, în Franţa, proclamaţia lui Eisenhower pentru debarcare, a fost redactată fără ca de Gaulle să fie consultat. Poţi să-ţi închipui cum a reacţionat, când i-a fost arătată, cu două zile înainte de debarcare! Francezii îndemnaţi să execute ordinele lui Eisenhower, dispoziţiile date administraţiei ca şi cum Eisenhower ar deveni stăpânul Franţei eliberate… Putea să nu fie jignit de Gaulle constatând că nu se face nici cea mai mică aluzie la guvernul său? A cerut modificarea textului. „Prea târziu…” Represalii: a refuzat să ia cuvântul la radio imediat, după Eisenhower, cum era prevăzut. Furia lui Churchill. De aceea nu l-aţi auzit pe de Gaulle în ziua de 6 iunie, decât la ora 6 seara. Şi eu cred că n-a lipsit mult ca să i se refuze dreptul de a vorbi la B.B.C! încă o pagină frumoasă a istoriei cooperării între conducătorii „popoarelor însetate de libertate”…

— N-aş vrea să mă mărginesc la a preda acest mesaj, care nu va deveni oficial decât în ziua loviturii de Stat împotriva lui Hitler. E nevoie să-l completez cu explicaţii… Aliaţii întâmpină greutăţi ca să înainteze de la capul de pod. Cu toate acestea, nu sunt sigur că se înţelege bine aici ce interes prezintă propunerea lui Rommel! Trebuie să spun ceea ce ştiu despre opoziţia germană împotriva lui Hitler. Şi ţin să stăruiesc asupra ideii că declaraţia precizând intenţiile aliaţilor faţă de Germania ar produce o puternică impresie…

El expunea argumentele lui Gerhard Scheuber.

— Aliaţii n-au de gând să se comporte aşa cum ar face-o Hitler dacă ar câştiga războiul! Spunând aceasta, prezentând capitularea sub o formă mai puţin dureroasă, s-ar determina trecerea armatei germane alături de cei care se vor revolta împotriva lui Hitler, ca să pună capăt luptei. Li s-ar da un ajutor. Decisiv, indispensabil… În caz contrar, dacă ei rămân izolaţi, naziştii îi vor distruge. Iar războiul va continua.

— Sunt în termeni buni cu Longden, şeful biroului de presă al cabinetului primului ministru, spuse Leberriet. Ca să fiu sincer, el mi-a luat locul pe lângă o fermecătoare englezoaică de familie foarte bună pe care i-am prezentat-o. Un ten cum nu se vede decât în Anglia. Şi un fel de a-şi pleca ochii, de a roşi cu uşurinţă, ce fac să aibă şi mai mult farmec, un temperament foarte exuberant în intimitate. Am rămas prieteni toţi trei. O să-i cer să intervină pe lângă Churchill să te primească.

Din cauza muncii excesiv de împovărătoare a primului ministru, audienţa nu putea fi acordată atât de repede pe cât socotea Lucien că-i absolut necesar. Longden îşi luase sarcina să transmită mesajul. Lucien îi demonstră de ce considera necesar să poată comenta documentul şi să sublinieze urgenţa unei declaraţii contribuind la succesul iminentei lovituri de stat.

Căldura, convingerea cu care Lucien apăra acest punct de vedere probabil că-l impresionase pe Longden. Sau poate că ţinea seama de recomandarea predecesorului său care se bucurase de favorurile tinerei femei, al cărei ten Leberriet îl lăuda în mod deosebit lui Lucien. Şeful biroului de presă se arătă dornic să-l ajute.

— Voi risca… Dar, la urma urmei, dumneata eşti un reprezentant al Rezistenţei franceze. Ai legături cu opoziţia militară germană. Ceea ce ai de spus prezintă probabil mai mult interes decât vorbăria unor personaje pe care primul ministru e obligat să le primească şi-l fac deseori doar să-şi piardă timpul!

El va aranja astfel lucrurile pentru ca Lucien să poată participa chiar în seara aceea la Downing Street când se prezintă raportul asupra situaţiei operaţiilor militare. Se întâmpla să fie invitate cu acest prilej şi personalităţi în trecere, membrii importanţi ai misiunilor din ţările aliate.

— Voi amplifica aşa cum trebuie rolul dumitale în Rezistenţă. În timp de război exagerarea nu e pretutindeni o regulă? Afară doar când e vorba de pierderile suferite… Astă-seară nu va fi acolo niciunul din compatrioţii

dumitale. Vei fi *Francezul*. O să te prezint primului ministru. Şi dacă-i bine dispus…

Din păcate, Winston Churchill nu părea într-o prea bună dispoziţie când intrară în camera cu pereţii acoperiţi cu hărţi mari, din subsolul casei de pe Downing Street[94]. Trabucul rămânea stins în timp ce un colonel din statul major al generalului Montgomery relata, în faţa hărţii, că în ziua aceea nu erau de semnalat, pe frontul britanic, decât tiruri de artilerie şi activitate de patrule. Afară de un atac local la sud-est de Caen, care fusese declanşat, spre a se îmbunătăţi baza de plecare a apropiatei ofensive.

Expresia îmbufnată a şefului guvernului britanic se accentuă.

— Încă o zi fără să ne fi mişcat.

Colonelul sublinie că scopul lui Montgomery era să-l oblige neîncetat pe Rommel să-şi angajeze în regiunea Caenului rezervele, staţionate în cea mai mare parte, în momentul debarcării, la nord de Sena. Văzând reacţia nerăbdătoare a primului ministru, el se grăbi să precizeze că un atac al tancurilor va fi lansat a doua zi spre Bourguebus pentru a reţine în acest sector principalele forţe blindate inamice şi a înlesni înaintarea americanilor spre Saint-Lô.

Lucien descoperise în ziarele engleze îngrijorare şi chiar enervare faţă de dificultăţile întâmpinate de trupele britanice şi americane ca să lărgească mult capul de pod. (După succesul debarcării, opinia publică se aşteptase la o înaintare rapidă…)

Colonelul amintea că furtunile din iunie, făcând inutilizabil portul artificial de la Omaha[95], împiedicaseră sosirea întăririlor şi aprovizionării, contribuind să provoace întârzierea în mersul operaţiilor, ceea ce

---

94 Numele străzii londoneze unde se află situat ministerul afacerilor străine (n.tr.).

95 Unul din cele două porturi artificiale, remorcate până pe plajele Normandiei, care a asigurat scurgerea neîntreruptă a trupelor şi a materialelor de război pe capul de pod, în cursul perioadei critice din primele săptămâni, până la ocuparea unui port natural (n. Tr).

dezamăgea opinia publică. Churchill îl întrerupse cu un fel de mormăit:

— Cartierele periferice din răsăritul Caenului nu sunt încă ocupate! Şi când trebuia să se ajungă la linia Saint-Lô-Periers în planul iniţial?

— În ziua Z+5, domnule prim-ministru.

— În 11 iunie, mârâi Churchill. Dacă previziunile dumitale se realizează de data aceasta, va însemna totuşi o întârziere de cinci săptămâni!

Lucien crezu că vede chipurile ofiţerilor englezi posomorându-se mai mult când steguleţele americane fură avansate spre Saint-Lô. Generalul Bradley[96] realizase în ziua aceea o străpungere categorică în această regiune. Unul dintre civili, aflat în spatele primului ministru îşi scosese o brichetă din buzunar şi părea gata să i-o întindă pentru ca Winston Churchill să-şi aprindă trabucul. El înaintă cu un pas. Dar înfăţişarea mai mult decât posomorâtă a lui Churchill nu-l încuraja să-şi ducă până la capăt iniţiativa.

Câţiva ofiţeri americani formau un mic grup care şedea, la dreapta, la o anumită distanţă de englezi. Printre ei se afla şi un general de corp de armată.

— Ni se impută în jurnalele voastre că nu facem ceea ce trebuie! strigă deodată Churchill generalului american.

Acesta, slab, de înălţime mijlocie, purtând ochelari cu rame subţiri, avea o expresie cam distrată. Semăna mai degrabă cu un profesor decât cu un comandant militar. Făcu o strâmbătură vagă. Apoi pronunţă, fără prea multă convingere, câteva fraze curtenitoare în legătură cu stima manifestată în Statele Unite pentru efortul militar şi fermitatea englezilor. Premierul făcu un semn şefului biroului său de presă, care îl adusese pe Lucien.

— Ziarele… Citiţi pasajele subliniate de mine azi dimineaţă.

Longden deschisese o servietă de piele din care

---

96 Omar Bradley, general american, s-a distins în luptele din Tunisia (1943), din Franţa şi din Germania (1944-1945 – n.tr.).

scoase mai multe ziare americane. Comentatorii militari făceau mai mult decât să insinueze că englezii nu participau cum ar fi trebuit la luptă. Pierderile lor erau categoric mai puţin importante decât cele ale americanilor…

Colonelul, care făcea parte din statul major al lui Montgomery, repetă că strategia britanică, imobilizând rezervele germane în regiunea Caenului, permitea trupelor americane să câştige teren în Vest. Acest colonel, înalt, cu umeri largi, roşu la faţă, cu păr des, castaniu, vorbea cu o vioiciune şi chiar cu o agresivitate ce-l făceau să semene prea puţin cu imaginea ce ţi-o puteai face despre un ofiţer de stat-major britanic. Generalul american era cel ce se dovedea foarte flegmatic. Asculta cu un zâmbet vag, puţin distant, în timp ce englezul, exprimându-se cu tot mai multă bruscheţe, făcea aspre aluzii la cei care îi reproşau generalului Montgomery lipsa de spirit ofensiv.

Lucien îşi spunea că te-ai fi înşelat uşor asupra naţionalităţii fiecăruia dintre ei. Fără a ţine seama de ierarhie, un colonel american luă cuvântul, înainte ca generalul să fi răspuns. Afirma că îi auzise pe unii ofiţeri superiori din R.A.F.[97] plângându-se că Montgomery ar fi renunţat să cucerească regiunea dintre Caen şi Falaise, unde se prevăzuse construirea unor terenuri de aviaţie care ar fi ajutat mult la extinderea ofensivei.

— Scopul nostru este să-i batem pe nemţi. Nu să construim terenuri de aviaţie! replică pe un ton şi mai violent colonelul englez.

În ambele grupuri, oamenii începură să vorbească în acelaşi timp. Churchill tăcea. Numai el şedea jos. Ridica din când în când capul spre englezii din jurul lui. Privirea sa, în timp ce ei ripostau cu violenţă la observaţiile aliaţilor, i se părea lui Lucien aceea a unui antrenor sportiv încurajându-şi echipa.

Vorbeau pe un ton ridicat. Englezii scoteau în evidenţă că armata a II-a britanică avea în faţa ei şase

97 Royal Air Force, Forţele aeriene britanice (n.tr.).

divizii de blindate, în timp ce numai două se opuneau armatei I-a americane.

— Dar în ziua de 10 iulie pierdusem peste 50.000 de oameni! Şi voi 27.000… ripostă un ofiţer american.

Uluit, Lucien vedea izbucnind un dezacord despre care auzise vorbindu-se de la venirea sa la Londra, fără să-şi închipuie că acesta ar putea să ia un aspect atât de înverşunat. Se gândea la stupefacţia camarazilor săi francezi, dacă ar fi putut fi martorii acestei scene. Şi îşi amintea de cele ce-i spunea Gerhard Scheuber despre speranţele lui Hitler în dezacordul inamicilor săi.

Roşindu-se şi mai mult, cu ochii strălucitori, colonelul de stat-major al lui Montgomery izbucni:

— Unul din generalii voştri n-a mers până acolo încât să spună că-i va zvârli pe englezi în mare?

Churchill îşi smulse trabucul din colţul gurii.

— Ce o să mai scorniţi?

Regăsindu-şi brusc stăpânirea de sine, colonelul răspunse, cu ton binevoitor:

— Domnule prim-ministru, nu mi-am permis niciodată să scornesc ceva. N-o să încep s-o fac înaintea şefului guvernului maiestăţii sale… Ştiu că un general american, deţinând un post de comandă important, i-a spus generalului Bradley: „Lăsaţi-mă o dată să-i zvârl pe englezi în mare! Ca la Dunkerque”.

Chipul subit îmbujorat al lui Winston Churchill manifestă o uimire, o indignare atât de mare încât părea că nici nu le putea exprima. Se mărgini să repete, fără a părea că reuşeşte să creadă cuvinte atât de inimaginabile.

— Să-i zvârle pe englezi în mare. Ca la Dunkerque…

Se ridică brusc şi înaintă spre generalul american.

— Cine?… Care dintre voi a îndrăznit să vorbească astfel despre camarazii săi de luptă?

Americanul nu părea prea emoţionat de furia şefului guvernului britanic. Păstrând o expresie calmă, puţin distrată, declară liniştit, ca şi când numele pronunţat ajungea el singur să reducă la proporţiile corespunzătoare

cuvintele raportate de colonelul englez:

— E vorba de generalul Patton.

Aceasta nu fu deloc suficient ca să-l liniştească pe Winston Churchill, care, cu vehemenţă, reamintea perioada când Anglia lupta singură împotriva Germaniei, stăpâna Europei.

Lucien considera mai întâi această ceartă de prost augur pentru întrevederea pe care spera s-o aibă cu primul ministru. Apoi, anumite inflexiuni ale vocii şi felul destul de neaşteptat, în care se destinseră trăsăturile lui Winston Churchill, când se reaşeză, îl făcură să se întrebe dacă mânia nu fusese calculată şi voit exagerată. Churchill se întoarse spre civilul care ţinea bricheta în mână.

— Chiar astă-seară îi voi scrie preşedintelui.

Un tânăr căpitan american veni să vorbească generalului de corp de armată şi după aceea ofiţerului care înfigea steguleţele pe hartă, indicând linia frontului. Steguleţele americane, care se apropiaseră de Saint-Lô, fură mutate înapoi, nu prea departe de locul unde se aflau în ajun. Generalul american comenta că nemţii îşi retrăseseră tancurile încă de la începutul bombardamentului intens al artileriei. Reapărând la sfârşitul zilei, blindatele nemţeşti lansaseră un contraatac din flanc. Ploaia nu contenise de la prânz în Normandia şi de aceea aviaţia nu putuse să susţină trupele americane. Acestea procedaseră la o modificare provizorie a frontului pentru a ocupa, în ordine, o linie mai avantajoasă.

În timp ce americanul, tot atât de flegmatic, recurgea la eufemismele clasice în toate statele majore din lume ca să anunţe ceea ce ar fi putut numi pur şi simplu o retragere, Lucien crezu că surprinde privirile ironice pe care le schimbau între ei ofiţerii britanici. Totuşi, era evident că nu comunicarea unui eşec local suferit de aliaţii lor le reda englezilor acel aer mulţumit şi îi îndemna să-şi exteriorizeze o neaşteptată bună dispoziţie.

De data asta, civilul din cabinetul premierului, ţinând mai departe bricheta în mână, crezu că-şi poate permite să

înainteze pentru a se oferi să-i aprindă trabucul…

Ridicându-se pentru a părăsi sala hărţilor, Churchill îşi regăsise expresia de încredere şi hotărâre deplină, atât de comunicativă, întâlnită pe fotografiile unde făcea zâmbind, cu degetele în formă de V, semnul victoriei. Acest lucru păru să-l încurajeze pe Lucien care privi spre Longden. Şeful biroului de presă, ţinându-şi promisiunea, îl prezentă, atribuindu-i în Rezistenţă un rol mai important decât cel deţinut de Lucien. Înainte de a mai fi putut spune ceva, Churchill, cu sprâncenele încruntate, îi strigă lui Lucien pe un ton arogant:

— Vă plângeţi, acum, de jafurile comise de soldaţii englezi în Normandia!

O clipă Lucien rămase surprins. Nu ştia nimic despre faptele la care făcea aluzie Churchill. Redevenind stăpân pe sine, răspunse că nu auzise vorbindu-se de nicio astfel de plângere. Colonelul, aparţinând statului major al lui Montgomery, interveni:

— Noi am luat contact cu reprezentantul generalului de Gaulle, domnul Colet. El ne-a confirmat că nu exista nicio reclamaţie a populaţiei franceze împotriva soldaţilor britanici.

Churchill se posomorî din nou.

— Chestiunea mi-a fost semnalată de Foreign Office[98], iar Foreign Office-ul n-are obiceiul să mă deranjeze degeaba.

Ca un actor experimentat, Churchill se opri puţin pentru ca fraza sa să-şi poată produce tot efectul şi auditoriul să-i aprecieze savoarea.

— Vreau să ştiu despre ce-i vorba.

— La originea întâmplării… sau, mai exact, a neînţelegerii, spuse colonelul, s-ar putea să fie câteva păsări… Găini înnebunite de bombardament. Şi care, oricum, s-ar fi pierdut printre liniile frontului…

— Sau s-ar fi dus la nemţi! îşi dădu cu părerea alt

98 Ministerul afacerilor externe (n.tr.).

ofiţer.

— Şi Foreign Office-ul mi-ar adresa un raport de trei pagini pentru câteva păsări?

Churchill bombăni din nou. Cu tonul omului prea experimentat ca să se lase înşelat, spuse cu fermitate:

— E vorba de altceva.

— Poate întâmplarea cu porcul... îndrăzni colonelul.

Expresia lui Churchill păru deodată grozav de interesată. Ascultă explicaţiile cam încurcate ale colonelului, cu tot atâta atenţie cum o făcuse cu un moment mai înainte, când fusese vorba de ofensiva care se pregătea în sectorul Caen.

— Un porc scăpat dintr-o fermă se aventurase până în apropierea cartierului general. A... murit în urma câtorva împuşcături de revolver.

— Şi de unde veneau împuşcăturile de revolver? întrebă Churchill cu o bunăvoinţă îmbietoare – în care Lucien totuşi n-ar fi avut încredere.

— Ei bine. Domnule prim-ministru, cred că ştiu... Mi s-a spus că au fost trase, se pare, de un ofiţer din statul major.

— Interesant exemplu de ceea ce trebuie să fie folosirea judicioasă a muniţiilor armatei britanice, spuse Churchill fără să ridice glasul.

Apoi schimbând tonul, întrebă brusc:

— Câte gloanţe?

Colonelul lăsă să i se vadă uimirea, ce i-o provoca întrebarea. Mărturisi, scuzându-se, că nu-i era posibil să dea imediat această precizie şefului guvernului Maiestăţii Sale: Se grăbi să adauge:

— Fără îndoială că ar fi bine să ţinem seama de faptul că era în ziua intrării noastre în Caen. Evenimentul – nu-i îndreptăţit? – a fost sărbătorit la cartierul general...

— Un porc, repetă visător Winston Churchill.

— Un porc francez...

— Îl veţi înştiinţa pe Montgomery că aştept un raport

despre această întâmplare şi urmările ei.

Lucien nu ştia că în momentele cele mai dramatice ale războiului umorul nu-i lipsea bărbatului care, după fiecare înfrângere, afirmase cu mai multă tărie hotărârea sa neclintită de a conduce Anglia la victorie.

Întorcându-se spre Lucien, Churchill vorbea acum despre livrările de arme Forţelor franceze din interior. Lucien căuta să-şi dea toată silinţa pentru a-l dispune. Mulţumi pentru armele paraşutate în Franţa. Evocă ajutorul dat de Marea Britanie patrioţilor francezi. Declară că o dată pe lună legătura dintre reţeaua sa şi Anglia era asigurată datorită piloţilor şi avioanelor britanice, care se ocupau cu transportul oamenilor, documentelor, fondurilor şi a echipamentului necesar…

Churchill nu părea nemulţumit că un francez spusese aceasta în faţa americanilor.

— Şi generalul de Gaulle? întrebă el brusc. Ce se crede despre el în Franţa?

Răspunsul lui Lucien nu păru să fie tocmai cel aşteptat. Făcu din nou o mutră bosumflată. Trase un fum din trabuc. (Lucien observase că atunci când trabucul nu era stins, Churchill îl ţinea adeseori între degete.) Apoi, ca şi când l-ar fi susţinut, primul ministru spuse – dar tonul său devenise iar arogant:

— Aveţi dreptate. Urmaţi-l! Urmaţi-l cu toţii… Aveţi în sfârşit un şef.

Clătină din cap.

— Dar el nu ne iubeşte.

De astă dată nu i se mai adresa lui Lucien, ci ofiţerilor şi civililor din jurul lui.

Fără să mai aştepte, Lucien vorbi despre scrisoarea mareşalului Rommel.

— Rommel! Ne face multe necazuri la Caen… L-am omagiat acum doi ani după înfrângerile noastre din Libia. „Un mare comandant…” Mi s-a reproşat. În învălmăşeala masacrelor ce au devenit războaiele moderne, nu se mai admite ca valoarea adversarului să fie recunoscută în mod

public. Ei bine, eu nu m-am temut s-o fac! Atunci când situaţia nu ne era favorabilă...

Winston Churchill clătină energic din cap.

— Şi n-o regret!

Străduindu-se să fie convingător, Lucien expuse ceea ce ştia despre mişcarea antihitleristă, despre posibilitatea de a o ajuta printr-o declaraţie precizând condiţiile de pace. El demonstră că aceste condiţii, ceva mai onorabile, mai puţin aspre decât cele prevăzute în declaraţia de la Casablanca, ar îndemna armata să treacă alături de cei ce voiau să-l doboare pe Hitler ca să termine războiul.

— Rommel... L-am omagiat în 1942, repetă Winston Churchill, ca şi cum acest lucru, după părerea sa, ar fi trebuit să-l satisfacă pe mareşalul Rommel pentru tot restul vieţii sale.

— Nemţii nu mai au practic rezerve de angajat, spuse unul dintre ofiţerii englezi. Frontul lor va fi străpuns de ofensiva ce o vom declanşa.

— Dar războiul nu se va termina! afirmă Lucien.

Continua să-şi expună argumentele, într-un mod cât mai convingător posibil. Ofiţerii, civilii din preajma lui Winston Churchill îl, făceau pe Lucien să înţeleagă că stăruinţa lui devenea exagerată. Churchill părea totuşi să-l asculte cu interes.

— Noi nu putem avea siguranţa că armata comandată de Rommel îl va asculta, dacă vrea să depună armele, declară unul dintre civilii din spatele lui Churchill.

— Dacă, Hitler moare, soldaţii îl vor urma pe Rommel, răspunse Lucien.

— Ar trebui deci ca aceşti oameni să se descotorosească mai întâi de Hitler, spuse alt civil. Atâta timp cât acest lucru nu se va fi întâmplat, este evident că noi nu avem niciun motiv să reexaminăm situaţia. Propunerea lui Rommel nu-l angajează decât pe el. Noi nu ne putem asuma riscul de a modifica, deloc, poziţia noastră, atâta timp cât Hitler mai este conducătorul şi câtă vreme, nimic nu ne garantează că Rommel va fi urmat.

— Şi eu, spuse Churchill, aş fi urmat de ceilalţi doi?

Clătină din cap, exprimându-şi îndoiala.

Lucien vorbi mai departe, cu aceeaşi convingere. Winston Churchill avea din nou trabucul în colţul gurii. Dar trabucul era stins. Acum, expresia şefului guvernului britanic rămânea gânditoare. Totuşi, când Lucien tăcu, Churchill se mărgini să-i spună:

— Aşadar, voi, în Franţa, îl urmaţi pe generalul de Gaulle… Ei da, cu atât mai bine! Este un om mare.

El oftă adânc.

— Dar ce păcat trebuie să ispăşesc ca Dumnezeu să mă fi condamnat să port Crucea Lorenei?… Se pare că într-un film german despre războiul burilor sunt înfăţişat ca un detestabil comandant al unui lagăr de concentrare. Unul din acele lagăre a căror specialitate o au tocmai naziştii. Când am de discutat – şi e un cuvânt departe de realitate – cu generalul dumneavoastră de Gaulle, mă întreb uneori dacă Dumnezeu n-o fi impresionat de propaganda lui Goebbels şi dacă n-o fi crezut în această poveste extraordinară.

Râsete binevoitoare întâmpinară această butadă.

— Nu s-ar putea crede că un aliat atât de încăpăţânat, atât de mândru, atât de dificil mi-a fost impus de voinţa divină ca să mă pedepsească pentru ticăloşiile atribuite mie de acest film propagandistic? Film intitulat de nazişti…

Se întoarse spre şeful biroului său de presă.

— *Preşedintele Krüger*[99], domnule prim-ministru.

Impulsivul Lucien nu se putu reţine să nu riposteze:

— Nu e de asemenea permis să ne gândim, domnule prim-ministru, că dacă Franţa ar fi fost, în anumite împrejurări, condusă de oameni capabili să vorbească englezilor aşa cum o face generalul de Gaulle, s-ar fi evitat

---

99 Paulus Krüger. Preşedinte al republicii bure Transvaal (1883-1902) şi unul dintre organizatorii rezistenţei burilor în timpul războiului anglo-bur (1899-1902), prezentat într-un film nazist realizat de Hans Steinhof (n.tr.).

greşeli? Greşeli care au adus războiul şi primele noastre înfrângeri! În 1938, în momentul problemei sudeţilor, cei mai de seamă generali germani erau hotărâţi să-l răstoarne pe Hitler spre a-l împiedica să arunce Germania în război…

Privirile celor din anturajul lui Winston Churchill nu erau dezaprobatoare, ci scandalizate.

— Emisarii lor au venit la Londra. S-au înapoiat cu o scrisoare din partea dumneavoastră, domnule prim ministru.

Churchill ridică sprâncenele. Îşi scoase trabucul stins din colţul buzelor. Dar nu-l întrerupse pe Lucien. Părea doar mai interesat.

— Această scrisoare e singura încurajare primită… Cedând la München, s-a oprit insurecţia armată care l-ar fi lichidat poate pe Hitler!

Lucien îşi imputa impulsivitatea caracterului său, manifestată în mod atât de regretabil. Dar Churchill nu părea şocat. După o tăcere, fără să-i răspundă lui Lucien, reveni la subiectul ce-l preocupase cu o clipă mai înainte. Se adresă unui civil îmbrăcat după prescripţiile celei mai tradiţionale eleganţe (aceea ce nu-ţi atrage atenţia). Păr nici prea scurt, nici prea lung, mustaţă tăiată scurt. Până atunci nu pronunţase niciun cuvânt, păstrând o perfectă rezervă în timpul schimbului de cuvinte cu americanii.

— Dumneata, MacMillan[100], ai avut timpul să te obişnuieşti puţin cu el la Alger.

Flegmatic, ministrul MacMillan se mulţumi să ridice uşor ochii spre cer.

— Sper, continuă Churchill, că faptul de a fi consimţit să recunoaştem Comitetului său de eliberare naţională dreptul de a administra teritoriile franceze eliberate, nu ne va crea noi dificultăţi. Dar m-ar mira să nu apară câteva chestiuni fără importanţă, ce vor trebui soluţionate, printr-una din scenele acelea dezagreabile de care sunt sătul!

100 Om politic britanic, membru al partidului conservator, prim ministru între 1957 şi 1963 (n.tr.).

Plecând din nou spre Italia, faceţi un ocol prin Alger, încercaţi deci să aranjaţi toate amănuntele. Dacă asta ia prea mult timp, spuneţi-i lui Duff Cooper să termine negocierea în aşa fel încât să nu trebuiască să intervin.

Acestea au fost ultimele cuvinte rostite de Winston Churchill înainte de a părăsi sala hărţilor.

Lucien avea impresia că primul ministru britanic îşi dădea perfect seama de interesul ce l-ar prezenta acceptarea de pe acum a capitulării trupelor germane din Franţa. Printre conducătorii ţărilor aflate în război împotriva Germaniei în iulie 1944, el era desigur acela care putea să ţină cel mai mult seama de o propunere germană de încetare a luptei. Împărtăşea el oare opinia exprimată de anturajul său, care se îndoia că ordinul lui Rommel ar putea fi executat de trupele sale? Lucien bănuia că Winston Churchill era convins îndeosebi că aliaţii săi n-ar accepta nici cea mai mică modificare a programului stabilit la Casablanca…

Cu îndărătnicia pe care o punea în tot ce făcea, Lucien se străduia, la Londra, să aducă la cunoştinţa personalităţilor influente punctul de vedere ce-l apăra. Din această cauză nu se întorsese mai curând în Franţa.

Leberriet îi înlesni, între altele, o întâlnire cu un deputat laburist cunoscut pentru concepţiile sale neconformiste. Deputatul păru câştigat de pledoaria călduroasă a lui Lucien în favoarea ideii de a se lua în considerare noua situaţie, creată de apropiata acţiune a opoziţiei antinaziste. El nu-l contrazicea pe Lucien când acesta afirma:

— Nu avem dreptate să ne mai mărginim la spiritul Cartei Atlanticului[101], care nu face deosebire între Hitler şi poporul german.

Deputatul făgădui lui Lucien să întreprindă un

---

101 Program pentru pacea lumii, stabilit la 14 august 1941 de Roosevelt şi Churchill, pe bordul unui vas ancorat în apropierea coastelor americane ale Atlanticului (n.tr.).

demers pe lângă şeful partidului său, domnul Attlee[102], primul ministru adjunct. În ajunul plecării lui Lucien de la Londra, Attlee reamintea în Camera Comunelor că guvernul britanic va continua lupta până la capitularea Germaniei şi dispariţia nazismului. Apoi, fără a face declaraţia dorită de membrii opoziţiei germane, el adăugă totuşi aceste cuvinte care, adresându-se lor, constituiau o încurajare: *„Dacă unii germani vor în mod sincer revenirea la o ordine a lucrurilor bazată pe respectul legilor internaţionale şi a drepturilor umane, ei trebuie să înţeleagă că nimeni nu-i va crede atâta timp cât nu se vor descotorosi ei înşişi de regimul actual”.*

Lucien vorbise în şoaptă, continuând s-o ţină pe Anne în braţe. Ea îi admira curajul, dârzenia de care dăduse dovadă.

— Mi-am depăşit foarte mult rolul. Am încălcat chiar unele directive ce ar fi trebuit să le urmez. Dar voiam să reuşesc!

Mângâia fruntea, părul despletit al tinerei femei goale, de lângă el.

— După cele ce-am văzut şi auzit în Downing Street, după ceea ce am aflat la Londra, am înţeles că, în orice caz, unele hotărâri luate în comun de şefii ţărilor aflate în război împotriva Germaniei la Casablanca şi în altă parte, nu vor fi respectate multă vreme. Am vrut să-i apăr pe cei care trăiesc de urmările acestor hotărâri luate sus şi de la distanţă…

Lucien o îmbrăţişa şi mai pătimaş.

— Dar fără tine n-aş fi acţionat niciodată astfel.

O simţi tremurând lângă el.

— Nu pot încă să explic bine asta. Tu nu mi-ai cerut nimic. De fapt, nu tu m-ai determinat să fac ce am făcut. Dar mi-am dat seama că te interesa acţiunea întreprinsă de Scheuber şi camarazii săi. Şi am fost capabil să-i înţeleg

---

102 Lord Clement Attlee, om politic britanic, lider laburist, devenit mai târziu prim-ministru (1945-1951) (n.tr.).

mai bine. Să renunţ la prejudecăţi, la concepţii stereotipe, seci… Fără tine, aş fi rămas ca şi ceilalţi, închistat în teorii, în idei fixate o dată pentru totdeauna.

Anne închise ochii. Îşi dăduse seama de evoluţia acestui tânăr voluntar, hotărât, căruia îi cunoştea perseverenţa atât în urmărirea planurilor cât şi în apărarea punctelor sale de vedere. Nu constituia această schimbare una din dovezile de dragoste ale lui Lucien, care putea s-o mişte cel mai mult?

— Declaraţia lui Attlee nu le aduce sprijinul sperat. Dar reprezintă totuşi un semn încurajator. Poate un prim pas… Cred şi acum că propunerea lui Rommel va fi studiată amănunţit. Încetarea luptelor în Normandia în schimbul unei îmbunătăţiri a condiţiilor de pace de la Casablanca. Evident, o hotărâre nu putea fi luată imediat.

Churchill nu e singur. Mai există *ceilalţi doi*, cum spune el. Sper că în zilele următoare…

Abia atunci Anne se gândi să-l informeze despre accidentul anunţat de Gerhard la sfârşitul după-amiezii. Emoţia, sentimentele ce o stăpâneau regăsindu-l pe Lucien, a cărui lipsă prelungită îi pricinuise atâta îngrijorare, îndepărtaseră cu totul din mintea ei celelalte preocupări. Chiar când îl asculta povestind despre şederea sa la Londra, nu aceste evenimente, aceste personaje despre care el îi vorbea ocupau primul loc în gândurile Annei. Rămânea strâns lipită de el, într-un fel de toropeală fericită.

Fruntea lui Lucien se încruntase.

— Dacă scrisoarea lui Rommel a sosit la Londra sau dacă n-ar fi fost transmisă niciodată, rezultatul va fi acelaşi! Nu se va şti niciodată ce efect ar fi avut această scrisoare, deoarece Rommel nu mai are posibilitatea să dea curs propunerilor.

După un moment de tăcere, spuse:

— Totuşi, vreau să sper că voiajul meu la Londra, demersurile mele acolo nu vor rămâne fără rezultat. Se va reţine poate ceva din ceea ce am vrut să fac să se

înţeleagă. Dar Rommel e tocmai acum scos din joc!… Nu li se putea întâmpla ceva mai grav complotiştilor.

— Mai au şanse să reuşească?

— Acţiunea devine mult mai riscantă.

— Dar, Lucien, dacă ar eşua…

Anne era ispitită să-i destăinuie totul. Îi venea şi mai greu să fie nesinceră în noaptea aceasta!… Dar nu putea uita avertismentul reînnoit de Sturmbannführerul Forst: „Mai ales, păstraţi secretul faţă de oamenii la care ţineţi. Altfel, îi puneţi în primejdie”. Şi ea avea, într-adevăr, convingerea că Lucien ar fi foarte ameninţat dacă ar şti… Apoi, cunoscându-i firea neînduplecată, se temea că n-ar putea admite ceea ce ea fusese constrânsă să accepte. Teama de a-l pierde… Dar cu cât dragostea lui însemna mai mult pentru ea, cu atât suferea mai mult din cauza acestei tăceri. Iar, în noaptea aceasta, avea senzaţia că n-ar mai putea continua să-i ascundă mult timp adevărul.

— Scheuber îmi spunea că era nevoie de curaj ca să pregăteşti o asemenea insurecţie. Am fost de acord când mi-ai spus-o tu. Gândindu-mă la tine, am perseverat la Londra! Încăpăţânarea asta ar putea să pară arogantă şi chiar inconştientă, dacă n-ar fi existat dragostea mea pentru tine, care îmi dădea voinţa de a obţine, cu orice preţ, un rezultat…

Din nou buzele lor se uniră într-un sărut.

Când Lucien vorbi iarăşi, spuse că la Londra, unde nemţii erau sfătuiţi cu calm să scape de Hitler, oamenii nu-şi dădeau seama ce însemna o tentativă pentru a doborî regimul, sprijinit pe Gestapo, S.S.-işti, lagăre de concentrare, frică…

— Dar cei care vor să-l înlăture pe Hitler nu pot câştiga datorită speranţei pe care o reprezintă? întrebă Anne.

— Asta poate să conteze într-adevăr.

El schiţă un zâmbet.

— Dacă mi-ar plăcea, ca şi lui Marie-Laure, să parafrazez citatele istorice, aş spune: „Ei vor învinge

pentru că sunt cei mai slabi”.

Nu vorbiră mai mult. Pe Anne o cuprindea din nou acea căldură pe care n-o mai cunoscuse niciodată înaintea primei nopţi petrecute la Lucien acasă, în timp ce el o strângea în braţe. Dispăreau temerile care o stăpâniseră când el sublinia cât de grav era pentru complotişti accidentul lui Rommel. Nu se mai preocupa de urmările pe care le-ar fi putut avea pentru dânsa un eşec al complotului.

CAPITOLUL XXX

Exerciţiu…

Cuvântul hotărâtor tocmai fusese rostit. Deşi locotenent-colonelul von Hofacker, înapoiat alaltăieri de la Berlin, ştie de câteva zile că lovitura de Stat va fi declanşată la 20 iulie sau, cel mai târziu, a doua zi, rămâne o clipă mut, cuprins de uluire. Apoi răspunde în câteva cuvinte colonelului Finck, sub-şeful statului major general din Vest.

La biroul său de pe strada Surene, Finck a primit de la Zossen comunicarea telefonică în cursul căreia a fost pronunţat cuvântul stabilit: *Exerciţiu*, care înseamnă că atentatul va avea loc în ziua aceea. Imediat l-a chemat pe Hofacker, adevăratul şef al complotului din Franţa. Şi, în câteva fraze banale, în care serviciul de ascultare al poliţiei secrete nu putea descoperi nimic suspect, a strecurat cuvântul cheie…

Acum, locotenent-colonelul von Hofacker, cu fruntea lipită de geamul din biroul său de la hotelul Majestic, urmăreşte cu o privire vagă o tânără ciclistă, cu fusta largă, ridicată sus, pedalând spre Étoile, pe bulevardul Kleber, pe unde nu trece nicio maşină. A sosit ziua ce trebuie să schimbe soarta Germaniei şi să provoace sfârşitul războiului.

El şi vărul său Stauffemberg au făcut atâta spre a pregăti această zi!

Stauffemberg… Acest colonel de treizeci şi şapte de ani, cu o bandă neagră care îi ascunde orbita goală a ochiului stâng, are o proteză în locul mâinii drepte. Iar la stânga îi lipsesc două degete. Rănile căpătate în Tunisia nu i-au slăbit deloc voinţa. Are acelaşi curaj, aceeaşi credinţă pe care ştie atât de bine să le transmită. A reuşit să regrupeze în jurul armatei diversele grupuri de opoziţie, câteodată ostile unele altora. Şi-a convins camarazii că numai acţiunea violentă poate pune capăt tiraniei. Şi-a asumat misiunea cea mai periculoasă. Omul care îl va ucide pe Hitler, va fi el, Claus Schenk von Stauffemberg…

Să te apropii de Hitler, la cartierul general de la „Vizuina lupului”, lângă Rastemburg, este extrem de greu. Numit acum trei săptămâni şeful statului major al comandantului armatei din interior, Stauffemberg trebuie să prezinte cu ocazia conferinţei din ziua aceea, la cartierul general al Führerului, raportul asupra posibilităţii de a crea noi divizii.

Hofacker. Se uită la ceas. Un avion plecat din Berlin cu o oră mai devreme zboară deasupra pădurilor şi lacurilor din Prusia Orientală. În servieta de piele aşezată lângă Stauffemberg, bomba…

Locotenent-colonelul von Hofacker deschide fereastra.

E foarte cald încă de dimineaţă. O căldură apăsătoare, umedă… Ridicând receptorul, Hofacker îl cheamă pe Gerhard Scheuber. Îl roagă să vină în biroul său cu mai mulţi ofiţeri, ale căror nume i le indică.

Gerhard intră primul. Îşi strâng mâna în tăcere.

— Azi… murmură Gerhard după câteva clipe.

Gânditor, Hofacker tace. Gerhard îşi închipuie desfăşurarea dramei, de o uriaşă însemnătate, pe cale de a se înfăptui.

Când toţi ceilalţi ofiţeri se află în biroul lui, Hofacker deschide un dulap unde sunt rânduite, de o parte dosarele, de cealaltă sticlele de coniac şi nişte pahare. Emoţia ce se citi pe chipurile ofiţerilor în clipa când Hofacker îi informă

pe scurt, se risipi imediat. Par fericiţi văzând că această lungă perioadă de aşteptare şi încordare s-a terminat.

Exerciţiu!...

Ei discută diferitele faze ale planului, a cărui primă parte e pe cale de a se realiza.

Cum îşi va prezenta raportul lui Hitler, Stauffemberg va părăsi adăpostul unde se ţine conferinţa, sub pretextul unei comunicări telefonice. Mai înainte, aplecându-se, va amorsa bomba, cu mâna lui cu trei degete. Şi va ieşi după ce a pus lângă Hitler servieta conţinând bomba.

După explozie, de îndată ce va fi constatat rezultatul, va telefona la ministerul de război, pe strada Bendler, unde se vor găsi adunaţi mai mulţi dintre principalii conducători ai complotului. Cu sau fără acordul generalului Fromm, comandantul armatei din interior, se va trece la executarea planului *Walkiria*.

Regimentele din împrejurimile Berlinului vor ocupa capitala în timp ce armata, din toată ţara şi din teritoriile ocupate, va primi misiunea să menţină ordinea. Trupele S.S. Vor trebui să rămână pretutindeni consemnate. Şeful statului, generalul Beck şi noul cancelar, Karl Goerdeler, vor vorbi la radio. Vor anunţa, în special, intenţia lor de a pune foarte repede capăt războiului.

Maiorul Rossbach lasă să i se vadă de pe acum nerăbdarea şi întreabă cât timp va trece înainte de a ajunge la Paris al doilea cuvânt al codului: *Terminat*. Acest cuvânt, anunţând că atentatul a fost săvârşit, va fi semnalul preluării puterii de către armată la Paris.

— Hitler se culcă rareori înainte de trei sau patru dimineaţa, spune Hofacker. Se scoală la ora unsprezece. Conferinţa se ţine în jurul orei douăsprezece şi jumătate. Dacă vrea Dumnezeu, pe la ora unu după-amiază, totul va fi pentru Hitler efectiv *terminat*.

În ziua aceea Gerhard trebuia să ia masa cu Marie-Laure. Ea stăruise să se întâlnească la prânz. În ultimele două zile, nu fusese liber. Marie-Laure spera să meargă după aceea cu Gerhard în strada Villejust. Dar el o părăsi

imediat după ce prânziră la *Prunier*. Întorcându-se acasă, în bulevardul Maréchal-Maunoury, Marie-Laure, destul de prost dispusă, se duse s-o vadă pe Anne care citea, la umbră, în grădină.

— Gerhard mi s-a părut azi cam nervos. Şi am avut dezamăgirea să constat că graţioasa mea prezenţă nu-l tulbura deloc.

Anne tresări.

— N-a vrut încă să-mi spună nimic. Atunci, ca să-i arăt că era inutil să facă atâta pe misteriosul cu mine, am dat pe faţă povestea cu scrisoarea din dosarul roşu, pe care o citisem în seara când unul din camarazii săi schimbase dinadins servieta. Părea contrariat. Fără să dea amănunte, cu un ton ce-l foloseşti cu o fetiţă trimisă la păpuşile ei, m-a lăsat totuşi să înţeleg că, ziua marilor evenimente sosise.

O observa pe Anne, care se ridicase brusc.

— Pari tulburată. Ce-ar fi fost dacă mi-ai fi urmat sfaturile, când îţi sugeram o experienţă în braţele lui Gerhard!… Ei! Ei! n-ai regreta-o, cred.

Râse uşor.

— Ceea ce înţeleg din două-trei vorbe, mi se pare destul de aţâţător. Mă distrează să fiu amestecată puţin într-o poveste ca asta, chiar dacă au vrut să mă ţină deoparte. Cel puţin nu voi fi trăit într-o, epocă în care nu se întâmplă nimic! Din păcate, eu nu izbutesc să privesc problemele doar sub aspectul sportiv, pitoresc… Din cauza lui, prânzul nostru alcătuit din peşte, excelent şi deosebit de proaspăt, cu toată vremea aceasta furtunoasă, mi-a căzut greu la stomac. Încă un semn al cărui sens nu e îndoielnic!

Îşi duse mâna la piept, în dreptul inimii.

— Ce schimbare, micuţa mea Anne, din ziua când mă distram făcându-te să-l descoperi pe Bertrand, gol puşcă, în spatele perdelei!

Nervoasă, Anne merse câţiva paşi pe aleea cu lespezi ce se întindea în lungul peluzei. Când se întoarse spre

Marie-Laure, aceasta rămase mirată de agitaţia, de neliniştea exprimată de chipul ce-l cunoscuse atât de calm, aproape rece.

— Explică-mi, Anne…

Tânăra femeie se sili să zâmbească. Un zâmbet pe care îl dorea liniştitor. „Soarta mea se joacă azi. Dacă ceea ce s-a declanşat se termină cu un eşec, sunt pierdută!” Anne n-o putea spune. N-o putea spune nimănui!

Imaginându-şi ce s-ar întâmpla – în cazul când complotiştii n-ar câştiga partida – când Forst ar descoperi că l-a păcălit, – se gândea în primul rând la Lucien, ştiind că nu-l va mai revedea. Astă-seară, dragostea lor ar putea fi condamnată…

— I-am spus lui Gerhard că nu voi admite să fiu lăsată toată ziua să-mi rod unghiile de nerăbdare, închipuindu-mi peripeţii mai mult sau mai puţin dezastruoase. Asta pentru că am fost atât de proastă să mă îndrăgostesc de un domn căruia îi plac complicaţiile… Când ar fi putut să aştepte liniştit sfârşitul războiului în biroul său confortabil! Voi sta toată după-amiaza acasă, în strada Villejust. Cum nu-i decât la câteva minute de Majestic, am cerut stăruitor să vină să ne explice măcar ceva din ce se întâmplă, de îndată ce lucrurile se vor preciza. Am trecut să te anunţ. Mergem împreună acolo?

— Ne întâlnim mai târziu. O să mă opresc în treacăt la uzină să-l înştiinţez pe Lucien.

După ce o părăsise pe Marie-Laure, Gerhard se dusese la hotelul Raphaël, de pe bulevardul Kleber, unde se afla popota ofiţerilor statului major al guvernatorului militar.

Feţele încordate, vizibila nervozitate a celor care fac parte din complot, îl neliniştesc. Dar el află că n-a sosit nicio informaţie defavorabilă. Totuşi e două după-amiază. În alte zile, la această oră, conferinţa de la cartierul general al Führerului s-a terminat de aproape trei sferturi de ceas. Or, al doilea cuvânt din cod, cel mai important, n-

a fost transmis. Nu fusese săvârşit atentatul? în caz contrariu, de ce nu s-a primit nicio ştire la Paris?…

Generalul von Stülpnagel îşi termina prânzul întocmai ca în celelalte zile, la aceeaşi masă. În ziua aceasta va trebui să-şi asume răspunderi hotărâtoare pentru succesul complotului în Vest. Răspunderi pe care puţini oameni, în armata germană, ar îndrăzni să şi le asume.

Spre deosebire de alţi ofiţeri, are o expresie care nu lasă să i se ghicească deloc gândurile. Trebuie să discute despre literatură şi despre istorie cu profesorul Weniger. (Guvernatorul militar a căutat totdeauna societatea scriitorilor, şi îndeosebi a istoricilor şi a filosofilor.) Totuşi, e tras la faţă, şi Gerhard observă că are cearcăne mai accentuate sub ochi.

Ştie că generalul von Stülpnagel suportă greu timpul furtunos aşa cum e cel din ziua aceasta, când căldura, de dimineaţă, rămâne apăsătoare. În vârstă de cincizeci şi opt de ani, n-a avut niciodată sănătatea pe care viaţa cumpătată, gimnastica fără exces şi primejdia înfruntată de la o distanţă rezonabilă o dau ofiţerilor superiori. De altfel, când membrii statului său major îi impută în mod respectuos zilele prea lungi de lucru, el răspunde glumind că se simte dator să recupereze tot timpul irosit în cursul carierei sale, ca să-şi îngrijească sănătatea, la el acasă sau în spitale.

Cu două săptămâni în urmă, Gerhard a fost invitat cu alţi ofiţeri la Vaux-les-Cernay, unde guvernatorul militar îşi petrece fiecare sfârşit de săptămână în fosta casă parohială. Gerhard îşi aminteşte de accentul generalului când a citit oaspeţilor săi poemul lui Stefan George: *Antechristul*, care l-a impresionat şi a contribuit fără îndoială să-l facă să-şi dea seama care-i este datoria.

Sosind la hotelul Majestic, cartierul general al guvernatorului militar din Franţa, Gerhard observă într-un colţ din hol doar pe Hofacker, Rossbach şi colonelul von Linstow, şeful statului major al lui Stülpnagel. Vorbesc cu

însufleţire. Gerhard se îndreaptă în grabă spre ei.

— *Exerciţiu terminat*, îi spune simplu Hofacker.

Linstow îi părăseşte spre a-l înştiinţa pe guvernatorul militar că atentatul a avut loc. În şoaptă, Hofacker spune că a avut o convorbire înainte de masă cu generalul von Stülpnagel şi că acesta consideră că nu se poate trece, la Paris, la executarea planului stabilit înainte de a se cunoaşte rezultatul atentatului.

— Un singur cuvânt în mesaj: *Terminat*, continuă Hofacker. Ştim deci că explozia s-a produs. Dar pentru a cunoaşte amănuntele, trebuie să aşteptăm să fim chemaţi de la Berlin.

— Când o să ştim?… întrebă maiorul Rossbach.

— La Rastemburg, Feligebiel trebuia să arunce în aer centrala electrică, ca să izoleze cartierul general. Stauffemberg îmi va telefona îndată ce se va întoarce la Berlin. O oră, o oră şi jumătate…

Maiorul are un zâmbet cam crispat.

— Şi eu care am jurat ieri doctorului să respect cu stricteţe regimul indicat pentru scăderea tensiunii!…

În cursul după-amiezii ofiţerii neinformaţi ar putea, desigur, să se mire de agitaţia, de lipsa de zel în muncă manifestată în ziua aceea de unii dintre camarazii lor. Ca să-şi ocupe timpul, Gerhard, căruia i s-a încredinţat sarcina să redacteze răspunsul negativ pe care guvernatorul militar a hotărât să-l dea gauleiterului Sauckel, se străduieşte să înceapă ciorna scrisorii. Gauleiterul i-a făcut cunoscută lui Stülpnagel intenţia sa de a mobiliza în Franţa contingentul ’44 pentru serviciul de muncă în Germania. Apoi Gerhard ridică din umeri şi zâmbeşte involuntar: răspunsul către Sauckel nu mai e necesar!

Cum să-ţi desprinzi gândul de la ceea ce se întâmplă la Berlin?… Blindatele şi camioanele încărcate cu soldaţi pătrund în oraş ca să ocupe cartierul ministerelor, radioul şi toate obiectivele principale. Ordinul de a zdrobi prin forţă o eventuală încercare de împotrivire a S.S.-iştilor.

Batalionul de gardă ia poziţie în jurul ministerului de război unde s-au întrunit şefii complotului.

Ora trei. Ora trei şi jumătate. Stauffemberg ar trebui să se fi întors la Berlin. Dar ce s-a întâmplat după atentat? Stauffemberg a putut părăsi cartierul general?…

Nervos, Gerhard se plimbă de colo până colo prin birou. Rezistă ispitei de a se duce la Hofacker. Inutil să-i înteţească îngrijorările. Cum va primi informaţii, Hofacker îşi va înştiinţa imediat camarazii…

Totuşi, la ora patru şi jumătate, Gerhard nu-şi mai poate stăpâni nerăbdarea. Urcă un etaj mai sus. Tocmai în clipa când intră, telefonul sună la Hofacker.

Emoţionat, Gerhard rămâne lângă uşa pe care a închis-o. Comunicarea e scurtă. Cele câteva fraze rostite de Hofacker la telefon l-au lămurit pe Gerhard.

Îşi strâng mâinile. Sunt amândoi la fel de emoţionaţi. Hofacker spune foarte exaltat:

— 20 iulie: ziua când s-a ivit speranţa!

CAPITOLUL XXXI

Anne sună zadarnic la uşa casei de pe strada Villejust. Se întorcea cu bicicleta de la Levallois unde fusese să-l înştiinţeze pe Lucien că rebeliunea împotriva lui Hitler urma să se producă în ziua aceea… Aşteptând, în faţa casei, Anne se gândea la acea după-amiază, cu mai bine de o lună înainte, când Marie-Laure, care se afla împreună cu Bertrand de Liviers, nu deschisese imediat. Uşa nu putea rămâne închisă pentru aceleaşi motive.

Peste câteva minute, Marie-Laure apăru pe stradă. Pedala repede. Fusta scurtă, fluturând în jurul ei, lăsa să i se vadă aproape până sus picioarele goale, prea subţiri după părerea ei…

— N-am mai putut rezista! N-a venit să-mi spună ce se întâmplă, cum îl rugasem totuşi. Atunci, m-am dus chiar eu să aflu veşti la Majestic.

Îşi aşezară bicicletele în vestibul.

— Gerhard a coborât doar pentru două minute. Nu părea mulţumit să mă vadă acolo. Aşa-s bărbaţii, micuţa mea Anne! Acceptă să le facem cât mai plăcut cu putinţă timpul lor liber. Dar dacă sosim pe neaşteptate tocmai când munca lor serioasă, aşa cum consideră ei, e în toi, se încruntă. Socotesc că ne depăşim rolul. Şi cu mai multă sau mai puţină delicateţe, potrivit cu educaţia primită şi gradul de interes pe care-l inspirăm, ne fac să înţelegem că-i stânjenim.

Anne nu-şi putu ascunde nerăbdarea.

— Din fericire, lucrurile par să meargă bine…

— Ce ţi-a spus? întrebă repede Anne.

— Nici acum nu au prea multe amănunte. Dar sunt în măsură să-ţi anunţ decesul, survenit azi, în al cincizeci şi cincilea an al vieţii sale, şi desigur fără ultima împărtăşanie a bisericii, a unui om politic bucurându-se de o oarecare faimă în ţara sa şi în străinătate.

Anne închise ochii.

— Au reuşit, murmură ea.

— Gerhard a consimţit să-mi spună doar: „Nicio teamă! Evenimentele urmează un curs favorabil. A murit”.

Anne se rezemă de zid. Respiră adânc. Astăzi, va deveni din nou liberă. Şi mâine, închisoarea se va deschide pentru François şi camarazii săi…

Era foarte palidă, parcă obosită. Dar, în acelaşi timp, privirea îi strălucea.

— Ei bine, constată Marie-Laure, se poate spune cel puţin că ştirea nu te lasă indiferentă.

La Majestic, în biroul locotenent-colonelului von Hofacker, Gerhard e informat de telegrama adresată tocmai de mareşalul von Witzleben[103], noul comandant şef, şefilor armatei, marinei şi aviaţiei, în Germania şi în teritoriile ocupate.

---

103 Mareşalul Erwin von Witzleben (1881-1944), unul din cei mai vârstnici opoziţionişti, desemnat să devină comandantul şef al armatei germane după lovitura de stat (n.tr.).

Mareşalul von Witzleben anunţă că s-a decretat starea de asediu şi că noul guvern i-a încredinţat puterea executivă pentru ca ordinea să fie menţinută. În teritoriile ocupate, această putere a fost atribuită autorităţilor militare, sub ordinele cărora se află S.S.-ul şi toate serviciile poliţiei.

S-au stabilit două sarcini imediate armatei: să asigure funcţionarea instalaţiilor de transmisie şi să înlăture serviciul nazist de securitate.

Hofacker a fost chemat de generalul von Stülpnagel. În lipsa sa, Gerhard răspunde ofiţerilor veniţi să afle ştiri.

— Am telefonat la Bendlerstrasse. S-a confirmat moartea lui Hitler?

— Dar la Berlin?…

— A existat o oarecare şovăială până la întoarcerea lui Stauffemberg. Totul n-a fost declanşat atât de repede, atât de energic cum fusese prevăzut. Dar Stauffemberg a luat imediat conducerea acţiunii.

Se aude sunând telefonul. Gerhard răspunde.

— Primele blindate încep să intre în Berlin, îşi vesteşte apoi camarazii.

— S.S.-iştii?

— Nu s-au mişcat.

— Nicăieri?…

— Nicăieri.

Întorcându-se în biroul său, Hofacker anunţă că guvernatorul militar a vorbit la telefon cu generalul Beck, noul şef al statului. (Goerdeler, care va deveni cancelar, se ascunde în afara Berlinului de când a fost avertizat la timp de arestarea sa iminentă de către Gestapo. El n-a ajuns încă în capitală.)

Stülpnagel i-a făgăduit lui Beck să-şi respecte toate angajamentele. Se vor da ordine pentru arestarea la Paris a S.S.-iştilor şi a membrilor din S.D.

— Generalul nu dispune decât de câteva regimente, subliniază maiorul Rossbach. Dacă armata nu ne urmează,

nu vom putea rezista mult timp la Paris.

— Cu Rommel, ştiam că grosul armatei va fi de partea noastră…

Hofacker îi informează că mareşalul von Kluge, instalat la castelul din Roche-Guyon după accidentul lui Rommel, l-a convocat cu puţin timp înainte pe guvernatorul militar pentru seara aceea la ora douăzeci.

Unii ofiţeri, îngrijoraţi, se întreabă ce atitudine va avea mareşalul von Kluge, numit de la 3 iulie comandant şef în Vest. Desigur, el a avut încă din 1942 legături strânse cu opoziţia antihitleristă. Mai ales cu Karl Goerdeler, noul cancelar. Dar Goerdeler s-a arătat dezamăgit de atitudinea nehotărâtă a lui Kluge.

Când a sosit, la începutul lui iulie, pentru a succeda mareşalului von Rundstedt, după două săptămâni petrecute la Berghof, la vila lui Hitler, Kluge s-a exprimat ca unul din cei mai fanatici partizani ai Führerului. Dar, după prima ciocnire cu Rommel, căruia i-a imputat că nu mai merită încrederea lui Hitler, Kluge a revenit, în contact cu realitatea frontului, la concepţii care, din zi în zi, s-au apropiat de acelea ale lui Rommel.

Acesta aştepta clipa potrivită să-l înştiinţeze despre evenimentele ce se pregăteau. Şi părea convins că-i va obţine adeziunea. Dar accidentul survenit la 17 iulie, la Sainte-Foy-de-Montgomery, nu i-a îngăduit lui Rommel să aibă cu Kluge această convorbire decisivă.

— Când va şti că Hitler a murit şi că noi stăpânim Berlinul, Kluge va merge alături de noi, conchise Gerhard.

— El ştie că englezii şi americanii nu vor mai putea fi ţinuţi încercuiţi, multă vreme la capul lor de pod. Ca şi Rommel, nu poate dori decât să trateze înainte de a se prăbuşi frontul…

Unii subliniază caracterul şovăitor al mareşalului von Kluge care nu corespunde, asigură ei, comportării sale energice de soldat.

Gerhard scoate în evidenţă că mareşalul a preluat de curând comandamentul Grupului de armate B şi s-a

instalat la castelul din Roche-Guyon spre a nu permite ca un şef S.S. Să fie numit după accidentul lui Rommel, în locul acestuia din urmă. (Hitler a vrut, într-adevăr, să-l înlocuiască pe Rommel cu comandantul armatei a VII-a, generalul S.S. Hausser.)

— Kluge a ţinut neapărat să împiedice numirea unui S.S.-ist în fruntea Grupului de armate B. Este o dovadă a sentimentelor sale faţă de nazişti!

— Şi prin asta a şi făcut un serviciu considerabil cauzei noastre.

— Dacă atentatul ar fi eşuat, am putea avea îndoieli asupra comportării sale, spuse Hofacker. Dar moartea lui Hitler îl eliberează pe Kluge…

Sună telefonul. După ce răspunse, Hofacker, puţin contrariat, declară că n-au putut să dea de locotenent-colonelul von Kraewel, comandantul Regimentului I de securitate.

— Mă duc să-l caut, propuse imediat Gerhard. Şi, mai întâi, trec pe la Şcoala militară pentru a urmări să fie luate chiar acum toate dispoziţiile, astfel ca regimentul să poată trece la acţiune la ora fixată.

Hofacker acceptă şi-i încredinţă misiunea să controleze personal executarea ordinelor date de guvernatorul militar pentru arestarea S.S.-iştilor şi a tuturor membrilor organelor poliţiei germane din Paris.

După cum îi ceruse Anne, Lucien părăsi mai devreme uzina în seara aceea, pentru a veni şi el în strada Villejust.

Când intră Lucien, Marie-Laure crezu că ghiceşte în gestul Annei elanul care o îndemna spre el şi căruia nu-i ceda din cauza prezenţei tinerei fete. Marie-Laure părăsi discret salonul… Când buzele li se desprinseră, Lucien părea poate puţin mirat. Cum ar fi putut înţelege de ce Anne tremura cu nervozitate în braţele lui? Regăsindu-l, simţea şi mai mult ce reprezenta pentru ea sfârşitul minciunii în care, până acum, fusese obligată să trăiască faţă de el…

Marie-Laure lăsase radioul deschis tot timpul dar nu se pomenise nimic despre atentat. La ora şaptesprezece şi treizeci, Marie-Laure prinsese buletinul de ştiri transmis de Radio Stuttgart, consacrat în mare parte vizitei lui Mussolini la cartierul general al Führerului. Ducele sosise la ora şaisprezece la Rastemberg, unde fusese primit de Hitler.

— Ciudat, spusese Marie-Laure. Dacă Hitler e mort, evenimentul nu poate totuşi să treacă neobservat. Mai ales în Germania. Pe de altă parte, ştiu bine că nu-i singura dată când şi-a uimit contemporanii. Dar chiar aşa! Să discute liniştit cu neînsemnatul său aliat, ca şi când nu şi-ar da seama că a trecut de la viaţă la moarte… Ar trebui atunci să-l iei în serios când se consideră un supraom!

— Deocamdată naziştii sunt stăpânii postului de radio. Nu vor să dezvăluie moartea lui Hitler, spunea Anne.

Lucien şi Anne mai erau încă unul în braţele celuilalt când spicherul de la Radio Paris anunţă un comunicat special. Marie-Laure, care, pentru orice eventualitate asculta în spatele uşii, intră imediat în salon.

Comunicatul, se preciză, fusese difuzat la ora 18.15 de Radiodifuziunea germană şi anunţa că în ziua aceea se comisese împotriva Führerului un atentat cu un explozibil. Mai mulţi ofiţeri din anturajul său fuseseră răniţi. Führerul era nevătămat. El putuse să-şi reia imediat munca. De la ora 16, se întreţinea cu Ducele…

Se priviră toţi trei. Marie-Laure părea cea mai tulburată. Ca şi Anne, Lucien socotea că dacă, la Paris, complotiştii fuseseră înştiinţaţi despre moartea lui Hitler, aceasta nu putea fi pusă la îndoială.

— Cunosc metodele naziştilor, declară Lucien. Încearcă să câştige timp. O minciună în plus!

— Ultima, zise Anne.

— Să sperăm că nu vor avea tocmai azi prostul gust de a începe să spună adevărul, remarcă Marie-Laure străduindu-se să-şi regăsească tonul glumeţ.

Vrând să se ducă iar la Majestic, Lucien încercă s-o

facă să-şi schimbe hotărârea. Ea îi răspunse cu un ton iritat. Totuşi, Anne alăturându-i-se lui Lucien, Marie-Laure se resemnă să rămână cu ei. Dar lăsă să se vadă că era din ce în ce mai nervoasă. Căuta în zadar informaţii la posturile de radio străine.

Când cineva sună la uşa de intrare, Marie-Laure se repezi să deschidă. Observă imediat dimensiunea tocului de revolver purtat de Gerhard la şold. Nu era a unui revolver de mărime redusă ca în alte dăţi când îl văzuse în uniformă, ci tocul prelungit al unei arme de un calibru mult mai mare.

— Comunicatul lor? Fals, bineînţeles, spuse Gerhard. Hitler a fost ucis de explozia extraordinar de puternică. Şi, împreună cu el, cu siguranţă, Goering şi Himmler.

Îi informă că măsurile prevăzute pentru arestarea S.S.-iştilor, a S.D.-iştilor şi a întregii poliţii germane din Paris, aveau să fie acum executate. Se preferase, spunea el, căderea nopţii pentru ca populaţia pariziană să fie scutită de spectacolul unor nemţi arestând pe alţi nemţi şi luptându-se, poate, între ei.

— *Scutită*: cuvântul mă încântă, sublinie Marie-Laure, râzând forţat.

Sărută repede buzele lui Gerhard.

— Dar un străin are voie să comită astfel de mici greşeli într-o limbă cu atâtea nuanţe ca a noastră…

Protestă când el anunţă că va însoţi, în calitate de reprezentant al noilor autorităţi, pe soldaţii care au primit ordinul să efectueze arestările. După ce-i puse lui Gerhard câteva întrebări, Lucien îl aprobă.

— După câte înţeleg eu, şefii voştri sunt mai ales ofiţeri de stat major. Cred că această specie este aproape la fel în toate ţările. Cei cunoscuţi de mine au tendinţa, o dată instrucţiunile transmise, să nu se mai preocupe de urmări. Rămân pe culmile unde se iau marile hotărâri. De ce depinde succesul, într-o astfel de acţiune? Înainte de orice, de modul cum sunt executate ordinele. Rapiditate. Energie. Şi, dacă e nevoie, brutalitate.

Gerhard dădu aprobator din cap.

— Tocmai mă cam tem, mărturisi el, ca la Berlin, să nu se mărginească prea mult la telegrame, directive şi proclamaţii. Generalul Beck este un om foarte respectat şi admirat în Germania pentru echitatea şi nobleţea sa de spirit… Totuşi, când era şeful statului major general, toţi îl ştiau ca pe un om privind lucrurile de sus. Azi are şaizeci şi patru de ani. A fost operat acum câteva luni. De un cancer, cred… De aceea, am cerut să controlez şi, dacă e necesar, să stimulez acţiunea care ne va face stăpânii Parisului.

— Dar ei sunt înarmaţi! exclamă Marie-Laure. Bine întăriţi… Se vor apăra!

— Nu cred, declară Gerhard. N-am auzit niciodată spunându-se că poliţia să fi avut, undeva, curajul de a se lupta împotriva armatei. Oricum, S.S.-iştii şi gestapoviştii vor fi înlăturaţi.

În glasul lui Gerhard exista un accent de încredere nestrămutată. Anne simţea că inima îi bate mai tare. Pentru ea, eliberarea…

— Mai ales, nicio ezitare, recomandă Lucien. Loviţi tare. Foarte tare, dacă-i nevoie. Primele succese vor face ca toţi cei şovăitori să încline de partea voastră.

— E uşor pentru dumneata să dai sfaturi frumoase! exclamă cu amărăciune Marie-Laure. Dar cine îşi riscă pielea? Gerhard… În timpul acesta, veţi mânca liniştiţi aşteptând ştirile. Pe când eu, astă-seară, nu voi putea înghiţi nimic! Şi, mulţumit de dumneata, te vei culca apoi cu femeia visurilor dumitale…

Se scuză imediat faţă de Anne pentru această izbucnire violentă.

— Anne, draga mea, iartă-mă! Dar mă tem că Gerhard e gata să facă prostii îngrozitoare, aşa încât mă scoate din sărite să aud pe cineva încurajându-l.

Îl îmbrăţişă pe Gerhard.

— Şi tu, tu ai fi atât de prost ca să-l asculţi pe un francez care-i urăşte pe toţi nemţii? „Lăsaţi-vă omorâţi pentru o viaţă mai bună…”

Marie-Laure avea o mutră îmbufnată şi enervată.

— Eu revin la comunicatul oficial: „Führerul este nevătămat”. Dacă totul mergea atât de bine pentru camarazii tăi, ar fi lăsat să se difuzeze ştirea? Asta nu va uşura lucrurile.

— Nu s-a terminat totul, recunoscu Gerhard. Nu controlăm încă radiodifuziunea…

Declară că unii ofiţeri manifestau îndoieli faţă de nesiguranţa situaţiei din Berlin şi de ştirile contradictorii.

— Cu un regim atât de puternic în faţă, nu poţi să fi imediat stăpân pretutindeni.

— Dar trebuie să acţionaţi repede! spuse Lucien. Şi cu atât mai energic cu cât fiecare dintre voi trebuie să ştie că nu există întoarcere. O singură posibilitate pentru voi toţi, o singură şansă: să câştigaţi.

Gerhard îi mulţumi din nou lui Lucien pentru ajutorul pe care s-a străduit să-l aducă mişcării antihitleriste.

— Adevăratul nostru şef la Paris mi-a spus: „Dacă se găsesc, printre patrioţii francezi, oameni care au înţeles sensul luptei noastre şi doresc victoria noastră, am şi atins un scop important. Nu mai suntem singuri…”

CAPITOLUL XXXII

Ziua de douăzeci iulie fusese, la Paris, una din cele mai călduroase de la începutul sezonului. Deşi se lăsase noaptea, atmosfera era tot sufocantă, apăsătoare.

Vreo zece camioane, mergând în urma mai multor autoblindate, parcaseră în umbră, pe bulevardul Malakoff, în colţul bulevardului Foch.

Gerhard stă de vorbă cu locotenent-colonelul von Kraewel, comandantul regimentului I de securitate. Reaminteşte instrucţiunile date de generalul von Stülpnagel, conform directivelor noului guvern. Soldaţii având sarcina să-i aresteze pe oamenii din S.D. Vor trebui să se servească imediat de armele lor, dacă vor întâmpina rezistenţă.

Gerhard ar vrea să pătrundă cu primii soldaţi în imobilul S.D.-ului de pe bulevardul Foch, care, peste câteva minute, va fi ocupat. Dar Hofacker i-a amintit că trebuie să se ducă, fără să piardă timp, în diverse locuri din Paris unde se află sediul unuia din organele poliţiei secrete. El va controla ca ordinele să fie pretutindeni bine executate şi va interveni acolo unde se va dovedi necesar.

Zgomote de cizme, zăngănit de arme. Soldaţii sar jos din camioane, se înşiruie repede unii după alţii…

— Sunt convins că vor asculta fără şovăială, spune Gerhard.

— Există vreun caz, în acest război, când soldaţii germani nu şi-au ascultat şefii?

Un locotenent se apropie, pocneşte din călcâie.

— Înainte, spune simplu locotenent-colonelul von Kraewel.

Gerhard mai rămâne o clipă ca să vadă cum se desfăşoară operaţia. Oamenii din corpul auxiliar care păzesc imobilul nu fac niciun gest spre a se împotrivi soldaţilor nemţi. Prezintă armele locotenent-colonelului von Kraewel, aflat în fruntea lor. Acesta îşi scoate revolverul din toc, dă un ordin scurt. Gerhard aude ţăcănind încărcătoarele puştilor. În spatele comandantului lor, soldaţii pătrund în grabă în imobil. Zgomot de paşi iuţi pe scări. Uşi trântite. Interpelări. Ordine. Dar nicio împuşcătură.

Câteva minute mai târziu, bărbaţi în uniforma S.D.-ului şi alţii, în haine civile, încep să iasă cu braţele ridicate în sus, în faţa soldaţilor luminând cu lanterne electrice puternice intrarea imobilului.

Se aud izbucnind glasuri. Un ofiţer S.S.-ist înalt, slab, încă tânăr, cu părul foarte lins, apare, protestând cu violenţă. Îl ameninţă pe locotenentul care, cu pistolul în mână, merge lângă el. Sturmbannführerul Günther Forst! …

Gerhard prevăzuse că membrii poliţiei secrete nu vor da dovadă de o mare hotărâre când va sosi ziua pregătită

de el şi camarazii săi. Dar, în umbră, sub unul din castanii aleii, rămâne totuşi surprins de pasivitatea, docilitatea acestor oameni, deţinând o putere atât de redutabilă. Unii în spatele celorlalţi, fără să rostească un cuvânt, fără să încerce nimic ca să reziste sau să fugă, urcă în camioanele venite să se înşiruie pe bulevardul Foch.

Locotenentul ţine pistolul ridicat spre Günther Forst şi îi ordonă acestuia să se îndrepte nu spre unul din aceste camioane, ci spre o maşină a armatei, o „Kübelwagen”. Forst protestează furios şi ameninţă încă. E însă singurul... Ofiţerul îi porunceşte cu glas sec să urce în maşină. Şi Forst se supune.

— Unul singur lipseşte: Knochen, spune locotenent-colonelul von Kraewel lui Gerhard, peste o clipă, în timp ce camioanele şi maşina ce-i transportă pe prizonieri pornesc. Ca aproape în toate serile, se pare că el e în Montmartre. Unul dintre aghiotanţii lui ştia unde. I-am ordonat să telefoneze spre a-l ruga pe Knochen să se întoarcă imediat, sub un pretext urgent de serviciu.

— Şi se înapoiază?

— Fără niciun fel de discuţie.

Şeful S.D.-ului la Paris, Sturmbannführerul Knochen, a renunţat la şampanie şi la drăguţele animatoare care îl distrau după ocupaţiile sale din timpul zilei, ca să se întoarcă în grabă în bulevardul Foch, unde va fi arestat, ca şi ceilalţi.

— Nicio încercare de împotrivire? întrebă din nou Gerhard, înainte de a pleca spre alte imobile ocupate de poliţia germană.

— Niciuna. Evenimentul i-a luat prin surprindere. Şi totuşi, ce m-a uimit e că niciunul dintre ei n-a părut cu adevărat mirat. Noi facem pentru prima oară munca asta, dar ei sunt atât de obişnuiţi cu ea, au trimis atât de mulţi oameni în lagăre, încât propria lor arestare li se pare firească... Numai Sturmbannführerul Forst a dezaprobat iniţiativa noastră! Dar avea pistolul în tocul deschis pe birou, când am intrat. N-a făcut niciun gest spre a încerca

să se servească de el.

Marie-Laure îl rugase din nou stăruitor pe Gerhard să vină s-o informeze imediat ce va putea. Lucien socotea că Gerhard nu trebuia abătut cu nimic de la ceea ce era esenţial şi de aceea se contrazisese iarăşi cu el.

— Nu trebuie pierdut niciun minut.

Când se asigură că planul pentru arestarea celor din S.D. Din Paris fusese pretutindeni executat, Gerhard socoti că putea, înainte de a se întoarce la hotelul Raphaël, să treacă pentru o clipă în strada Villejust, aşa cum îi făgăduise Marie-Laurei. Lucien plecase.

— Nici noi nu stăm degeaba.

Gerhard povesti cum se desfăşurase, fără nicio dificultate, arestarea celor 1300 membri ai S.D.-ului şi Gestapoului din Paris. Fuseseră închişi la Fresnes şi la Saint-Denis. Iar ofiţerii superiori la hotelul Continental.

Un singur incident: câţiva aviatori care asistaseră la operaţia de cucerire a imobilului deţinut de Gestapo, pe strada Saussaies, semnalaseră faptul statului major al aviaţiei, atribuind această acţiune patrioţilor francezi purtând uniforme ale soldaţilor germani. Gerhard fusese prevenit că dinspre bulevardul Malesherbes sosea un puternic detaşament al aviaţiei, precedat de autoblindate, ca să intervină. Mersese repede în întâmpinarea aviatorilor. Discuţia cu căpitanul care îi comanda fusese destul de aprigă. (Ofiţerii nazişti erau mult mai numeroşi în aviaţie decât în armata de uscat.) În cele din urmă, Gerhard îi convinsese să-şi ducă oamenii înapoi la cantonamentul lor.

— Ţi-am prezis că, la Paris, totul va fi terminat în mai puţin de două ore, îi aminti el Annei. Dar, s-a desfăşurat într-un timp mai scurt şi mai repede decât am prevăzut noi.

— Iar mie nu mi-ai pomenit nimic! îi imputǎ Marie-Laure. Numai azi, când nu mai poţi face altfel, şi când crezi că partida e câştigată, îmi spui câte ceva din toate

aceste întâmplări, care nu mă interesează, de altfel, decât din cauza ta! Şi după toate astea, a trebuit să reacţionez, să arăt că ştiam mai mult decât îţi închipuiai tu…

Marie-Laure nu părea pe deplin liniştită de veştile aduse de Gerhard.

— Să arestezi poliţia este, desigur, cea mai bună metodă pentru a nu fi băgat tu însuţi la zdup, admise ea.

Imitând vocea aspră şi spartă a lui Paul Reynaud[104] când anunţa categoric victoriile franco-engleze în timpul campaniei din Norvegia, spuse:

— Calea perspicacităţii este întreruptă.

Râse, dar fără convingere. Toată seara, nu încetase să răsucească butoanele postului de radio. Prinsese Radiostuttgart.

Nicio informaţie nouă nu fusese difuzată. În buletinul de ştiri de la ora opt, Radio-Paris se mărginise să transmită din nou comunicatul special, fără să aducă precizări. În cronica sa militară, Jean Herold-Paquis, înaintea profeţiei sale zilnice despre distrugerea Angliei, făcuse aluzie la atentat, dar într-un mod arătând că nu ştia mai multe decât anunţa comunicatul.

— Ei spun că întâlnirea Hitler-Mussolini s-a desfăşurat după orarul prevăzut. S-a precizat chiar că, la sfârşitul după-amiezii, Adolf îl condusese pe sein guter Kamerad[105] la gară…

— Pretind că Hitler n-a murit. Nu e nici măcar rănit. Sunt deci obligaţi să relateze că a stat chiar de vorbă cu Mussolini, deoarece 20 iulie era data fixată pentru întâlnirea lor.

Marie-Laure se arătă îngrijorată. Anne părea mai puţin preocupată de evenimentele din Germania. Pentru ea, esenţialul nu era ceea ce se petrecuse la Paris? Gândurile ei se fixaseră asupra acestei situaţii. Şovăind puţin, întrebă:

---

104 Om politic francez, prim-ministru între martie şi iunie 1940, arestat apoi de nazişti şi deţinut în Germania între 1943 şi 1945 (n.tr.).

105 Bunul său camarad (germ. – n.tr.).

— Niciunul nu va scăpat?

— Planul localurilor ocupate de aceşti domni era stabilit de multă vreme. M-am dus pretutindeni. Vă afirm că niciunul n-a fost uitat!

Anne nu se putu reţine să nu stăruie.

— Toţi sunt într-adevăr arestaţi?

— Poate că zece sau cincisprezece au izbutit să fugă.

Ea se îngălbeni.

— Dar… şefii?

— Toţi, fără excepţie, nu ne mai pot crea nici cea mai mică neplăcere! Oberg, Knochen, Forst, Schwagermann…

Forst! În seara aceasta ea devenise din nou liberă.

Destul de mirată, Marie-Laure o văzu înaintând deodată spre Gerhard. Emoţionată, cu ochii strălucind, cu tenul puţin îmbujorat, Anne strânse mâinile lui Gerhard, ca şi când îi mulţumea.

CAPITOLUL XXXIII

În faţa aparatului de radio, Marie-Laure păstra un aer preocupat. Sătulă de programul postului Stuttgart, transmiţând cu încăpăţânare muzică de Wagner, învârti butoanele aparatului. La Paris, era ora unei emisiuni săptămânale de varietăţi, unde, sub o formă satirică, se reluau, în cântece mai mult sau mai puţin spirituale, temele „recomandate” de *Propagandastaffel*.

În seara aceea, îşi băteau joc de „tinerii excentrici care nu înţelegeau nimic din Europa nouă”. Marie-Laure ridică din umeri.

— Bietul individ n-a înţeles până acum că Europa asta începe să îmbătrânească!

Cu toată predilecţia ei pentru calambururile destul de forţate nu zâmbi prea mult la glumele unui şansonetist de mâna a treia. El alcătuise câteva cuplete de o ironie greoaie în legătură cu peripeţiile transporturilor pe mare ale materialelor americane expediate în Rusia. Refrenul:

C’est par le fond cu îl Mourmansk le moins[106]…

Marie-Laure umbla de colo până colo, nervoasă.

— Mult trebuie să mai ţin la afurisitul ăsta de Gerhard ca să am răbdare să ascult astfel de tâmpenii, sau muzica lui Wagner! În speranţa de a obţine precizări despre sănătatea lui Adolf…

Anne, stând într-un fotoliu, în fundul salonului, tăcea, înainte ca Gerhard – care nu rămăsese decât trei sau patru minute – să le părăsească, ea îl întrebase ce soartă îi aşteaptă pe S.S.-iştii arestaţi:

— S-au dat dispoziţii pentru o judecată extrem de rapidă. Cel puţin în privinţa şefilor. Tribunalul militar care trebuie să-i judece va delibera chiar astă-noapte. Vor fi împuşcaţi mâine dimineaţă în zori, la Şcoala militară.

— Văd că şi voi ştiţi să evitaţi incertitudinile verdictului, observase Marie-Laure, izbutind să zâmbească.

Anne nu reuşea să se preocupe de ce se întâmplă la Berlin. Aici, lovitura reuşise! Nu se mai afla la cheremul lui Günther Forst. Şi fratele ei, François, va fi de asemenea liber…

Se înfăptuise planul ce i se precizase în minte când, după disperare şi deznădejde, urmase dorinţa de a se elibera de influenţa lui Günther Forst. Sturmbannführerul credea că se foloseşte de ea. Şi Anne se hotărâse să ajute pe oamenii de al căror succes depindea înlăturarea lui.

Desigur, strădaniile Annei ca să fie susţinuţi din afară complotiştii, n-avuseseră rezultatul dorit de ea, cu tot curajul şi perseverenţa lui Lucien. Dar izbutise să orienteze într-o direcţie greşită ancheta condusă de Sturmbannführerul Forst privind complotul din Franţa. Pretinsese că, după mărturisirile lui Gerhard, şefii complotului aleseseră arestarea lui Hitler în Vest şi nu

---

106 Joc de cuvinte intraductibil, folosit de şansonetist spre a spune că vasele americane transportând armament în U.R.S.S. Erau scufundate de submarinele şi aviaţia germană înainte de a ajunge în portul Murmansk (n.tr.).

atentatul. Astfel, îl îndemnase pe Forst să stabilească un plan ce nu corespundea evenimentelor ce se pregăteau. Şi el spera că mai are încă răgaz, pentru că nu era vorba ca Hitler să sosească în Franţa în zilele următoare. El o crezuse…

Anne se întreba totdeauna cu nelinişte despre motivele încrederii ce i-o arătase.

„Vă înţeleg”, îi spusese Forst, în strada Troyon.

Anne îşi amintea de ciudata alterare a glasului său când o întrebase după aceea:

„Mă urâţi?”

Ea nu răspunsese.

În noaptea aceea, Anne îşi repetase că nu era neapărat nevoie să-l urască. Trebuia să se elibereze. În primul rând, de puterea lui Forst asupra ei… Şi voia să pună capăt prefăcătoriei ce o chinuia şi pe care n-ar mai fi putut-o suporta multă vreme. În afară de asta mai simţea, destul de des acum, unele temeri despre o primejdie care, venind din partea lui Forst, ar fi putut să-l ameninţe pe Lucien, pentru că o iubea.

Datorită acestei iubiri, avusese tăria de a lupta pentru a învinge, pentru a trăi.

Şi, gândindu-se tot la Lucien pe care, peste o clipă, avea să-l întâlnească, Anne izbuti să îndepărteze impresia lăsată de cuvintele lui Gerhard:

„Vor fi împuşcaţi mâine dimineaţă în zori, la Şcoala militară”.

În camera maiorului Rossbach, la hotelul Raphaël, se găseau adunaţi vreo zece ofiţeri, având roluri importante în complot. Când intră Gerhard, înţelese imediat, după chipurile camarazilor săi şi discuţiile lor aprinse, că ştirile de la Berlin sunt departe de a fi atât de satisfăcătoare ca cele din Paris.

Un camarad îi întinde textul unui ordin al lui Keitel, comandantul O.K.W.-ului, prin care se face cunoscut că instrucţiunile date de rebelii ocupând ministerul de război

sunt fără valoare şi în niciun caz nu trebuie să fie executate.

— Cei de la Bendlerstrasse ne-au afirmat adineauri din nou că lucrurile merg bine la Berlin.

— Dar Hitler n-a murit! exclamă cu nervozitate un căpitan de abia stăpânindu-se. Ei s-au înşelat. Sau ne-au înşelat.

— Dacă Hitler n-ar fi mort sau foarte grav rănit, vorbea la radio, subliniază înflăcărat Gerhard. De ce ar păstra această tăcere? Reacţia lui firească ar fi să facă să i se audă vocea. Pentru a dovedi într-adevăr că mai trăieşte. N-ar fi cea mai bună armă împotriva noastră? Dar nu vorbeşte. De ce? Fiindcă nu-i în stare s-o facă.

Aparatul de radio continua să difuzeze muzică de Wagner. Dar nu se anunţă niciun discurs.

Ca să-i îmbărbăteze, Gerhard le dă amănunte despre succesul repurtat la Paris, în operaţiunea pentru eliminarea Serviciului nazist de securitate.

— Dacă puciul nu reuşeşte însă la Berlin, situaţia noastră va fi şi mai disperată! ripostă căpitanul.

— Generalul von Stülpnagel nu va da înapoi, spuse cu fermitate Gerhard. De altfel, după arestarea S.S.-iştilor, este imposibil!

— Ce avem noi la Paris? Patru regimente…

— Armata din Vest ne va urma!

Gerhard îşi afirmă din nou convingerea că generalul von Stülpnagel, care se află, împreună cu Hofacker, la Kluge, la Roche-Guyon, va şti să obţină adeziunea comandantului şef din Vest.

Coborâră să-şi revadă camarazii. Aşteptau ştirile, stând în jurul aparatului de radio din hol. Unii nu izbuteau să-şi ascundă nerăbdarea lor îngrijorată.

Gerhard vorbeşte iar, cu înflăcărare, străduindu-se să le insufle încrederea, hotărârea sa celor zbuciumaţi, nehotărâţi. Deodată, se opreşte. Tocmai intrase colonelul von Linstow, şeful statului major al guvernatorului militar. Faţa lui palidă e descompusă. Fruntea îi străluceşte de

năduşeală.

— Suntem pierduţi, murmură Linstow cu un glas abia perceptibil.

Se prăbuşeşte mai curând decât se aşază pe canapea, cu mâna crispată pe stomac. Colonelul, bolnav de ulcer, a cărui stare nervoasă a fost zdruncinată de crize repetate, pare distrus de lovitura primită. Ei îl înconjoară, consternaţi, punând toţi deodată întrebări.

Gerhard ordonă să se deschidă fereastra. Descheie partea de sus a tunicii colonelului. Pare că se înăbuşă. Linstow respiră profund. Apoi, cu o voce înceată, parcă frântă, îi anunţă că însuşi Stauffemberg i-a telefonat adineauri.

— Nu mi-a spus decât câteva cuvinte: „Totul s-a sfârşit. Ei sosesc… Adio”. Şi auzeam, la telefon, loviturile date cu patul puştii în uşa biroului său!

O tăcere apăsătoare. Apoi fiecare începe să facă presupuneri în legătură cu ce s-a putut întâmpla la Berlin.

— Susţin că nimic nu-i pierdut, declară Gerhard. Chiar dacă Hitler a scăpat din atentat… Ceea ce încă nu-i dovedit. Dacă armata din Vest urmează exemplul dat de noi la Paris, Hitler este condamnat.

— Dar trebuie ca şi Kluge să ni se alăture!

— Totul depinde de Kluge.

— Da, recunoscu Gerhard. El e acum speranţa noastră…

Afirmă că aşteaptă cu încredere alegerea acestui comandant curajos, lucid. O alegere care va lăsa oamenilor revoltaţi împotriva lui Hitler o importanţă posibilitate de succes sau, dimpotrivă, va condamna tentativa lor la un eşec total.

— Încă din anul 1942, la Smolensk, Kluge i-a spus lui Goerdeler că Hitler va duce armata germană la un dezastru, aminteşte Gerhard. Şi el a considerat că niciun om curajos n-ar putea asista cu braţele încrucişate la desfăşurarea evenimentelor.

— Ce caz de conştiinţă pentru el! Dacă Hitler mai

trăieşte, să antrenezi într-o rebeliune armata având misiunea să oprească invazia…

— În timp ce aliaţii refuză orice modificare a hotărârilor de la Casablanca!

— Capitulare fără condiţii…

— Cum să nu-i fie teamă lui Kluge că va trece drept un trădător?

— Ah! dacă aliaţii ar fi fost capabili să înţeleagă mai bine…

Maiorul Rossbach anunţă că amiralul Krancke, comandantul şef al marinei din Vest a telefonat. Nemulţumit că nu poate sta de vorbă cu guvernatorul militar, a citat o telegramă a marelui amiral Donitz. Potrivit acestei telegrame, la Berlin a avut loc o insurecţie armată. *„S-a dat ordin marinei de război să fie în stare de alarmă*. *Ordinele comandantului armatei de uscat nu trebuie să fie executate*”. Amiralul Krancke, pe un ton foarte neîncrezător, cere lămuriri asupra atitudinii generalului von Stülpnagel…

Gerhard face parte din micul grup a celor rămaşi credincioşi ideii de a nu reveni cu niciun preţ asupra hotărârii luate, orice s-ar întâmpla la Berlin.

Încă o jumătate de oră de aşteptare şi nesiguranţă, înainte de a se auzi pocnetul călcâielor santinelelor din faţa hotelului Raphaël.

Generalul von Stülpnagel! Călcâiele pocnesc şi în holul hotelului. După ce răspunse la salutul ofiţerilor, guvernatorul militar ascultă fără un cuvânt raportul lui Boineburg, comandantul Parisului, despre arestarea S.S.-iştilor. Lui Gerhard i se pare că generalul e mai palid decât de obicei; E tras la faţă. Zbârciturile mărunte de pe obrazul său, care-i subliniază oboseala, par mai accentuate, sub ochi, la colţul buzelor. Însă expresia rămâne de nepătruns. Ca şi când generalul ar vrea, prin calmul său, să liniştească pe ofiţerii de a căror îngrijorare nu-i e greu să-şi dea seama. Gerhard observă că Hofacker, care îl urmează, pare grozav de enervat.

— Mareşalul von Kluge vrea să mai aştepte câteva ceasuri. Până ce situaţia va fi mai clară, spune doar Stülpnagel.

Ofiţerii se privesc, consternaţi. Mareşalul nu-i va urma! Nu se vor putea bizui pe sprijinul armatei din Vest. Niciun mare comandant militar nu s-a alăturat insurecţiei. La Berlin, puciul a şi fost zdrobit. Numai aici, la Paris, s-a reuşit ca S.S.-iştii să fie înlăturaţi. Complotiştii sunt stăpânii capitalei franceze. Dar în realitate acest succes face situaţia lor şi mai tragică.

În salonul rotund, în jurul generalului von Stülpnagel, începe o discuţie asupra liniei de conduită ce trebuie urmată. Generalul rămâne tăcut. Gerhard îl vede, uneori, făcând gestul său obişnuit trădând oboseală: îşi trece mâna dreaptă pe spate, ca şi când ar vrea să-l susţină.

Hofacker îi povesteşte pe scurt lui Gerhard convorbirea de la Roche-Guyon, în urma căreia situaţia ia acest aspect disperat. Imediat ce au fost primiţi de Kluge, Hofacker a expus fără nicio reticenţă planul complotiştilor şi motivele ce i-au determinat să acţioneze astfel. I-a oferit lui Kluge să ia conducerea rebeliunii din Franţa. Şi i-a propus să-şi însuşească proiectul lui Rommel: să negocieze pentru a obţine condiţii ceva mai bune decât cele stabilite la Casablanca, în schimbul încetării luptelor din Vest.

O tăcere lungă, apăsătoare. Apoi mareşalul von Kluge a declarat simplu:

— Führerul n-a murit.

Şi tot prin această frază a răspuns reproşurilor lui Hofacker şi Stülpnagel care-l îndemnau să acţioneze aşa cum ar fi făcut Rommel, dacă nu s-ar fi întâmplat accidentul din 17 iulie.

Fără să vrea să asculte mai mult, mareşalul şi-a rugat vizitatorii să-l însoţească în sufragerie. În timpul mesei, servită la lumina lumânărilor (toate cablurile electrice din împrejurimi sunt scoase din uz în urma bombardamentelor aeriene), doar mareşalul a părut că se simte la largul lui. Şi-a exprimat speranţa să-i mai împiedice pe americani să

înainteze cu toate că intraseră în ziua aceea la Saint-Lô… Stülpnagel, Hofacker, Speidel şi Blumentritt (şeful statului major al comandantului şef din Vest) tăceau, frământaţi, încordaţi. Înainte de sfârşitul mesei, Stülpnagel cere mareşalului să-i vorbească între patru ochi. Reaminteşte de legăturile lui Kluge cu opoziţia. Apoi, sperând să-l mai hotărască, îi anunţă arestarea S.S.-iştilor şi a gestapoviştilor la Paris. Dar Kluge se înfurie rău aflând de această iniţiativă luată fără ca el, comandantul şef, să fi fost înştiinţat. Pe un ton indignat, îl anunţă pe Stülpnagel că-i retrage comanda.

Ultimele eforturi ale lui Stülpnagel şi Hofacker au fost zadarnice. Mareşalul von Kluge a repetat, negând din cap:

— Führerul n-a murit.

Acum, la hotelul Raphaël, Hofacker îşi exprimă furios dezamăgirea pricinuită de hotărârea mareşalului von Kluge de a bate în retragere deşi complotiştii din Berlin au crezut că se pot bizui pe el.

— Poate să procedeze altfel? zise maiorul Rossbach: Dacă Hitler n-a murit…

— Hitler ar fi vorbit la radio, repetă Gerhard cu tărie. Poate că într-adevăr n-a fost ucis. Dar dacă este grav rănit, incapabil să acţioneze, totul poate fi încă schimbat în favoarea noastră.

Boineburg, comandantul „Marelui Paris”, anunţă că amiralul Krancke a dat tocmai un avertisment. S.S.-iştii trebuie să fie puşi imediat în libertate. Altfel, el, Krancke, intenţionează să întreprindă o acţiune conform instrucţiunilor date de amiralul Donitz.

— Avem mijloace să zdrobim această tentativă, spune Gerhard. Krancke poate dispune de patru sau cinci mii de oameni la Paris. Dar nu adevăraţi luptători! Nu vor rezista multă vreme în faţa soldaţilor noştri.

— Aşadar război civil?

— Aici, la Paris…

— În faţa francezilor!

Mai mulţi ofiţeri nu-şi ascund dorinţa de a se retrage dintr-o acţiune ce ia întorsătura unui dezastru. Alţii, descumpăniţi, nu mai scot nicio vorbă. Generalul von Stülpnagel, rămâne şi el tăcut. Timp de două sau trei clipe, Gerhard îi vede pleoapele închizându-se peste ochii strălucind uşor de febră. Generalul suportă destul de greu căldura umedă, revărsată, la 20 iulie, asupra Parisului. Iar în ziua aceea, el a fost nevoit să ia hotărârea socotită, desigur, drept cea mai gravă din viaţa lui. Apoi, această teribilă şi dezamăgitoare discuţie la Roche-Guyon. Şi acum, gândul prăpastiei se cască înaintea lui, după refuzul lui Kluge şi eşecul puciului la Berlin…

Totuşi generalul dă aprobator din cap când Gerhard afirmă că dacă Hitler nu mai e în stare să comande, şefii militari nu vor urma până la înfrângerea totală pe ceilalţi conducători nazişti, pe care îi dispreţuiesc şi îi urăsc.

— Lui Hitler i-au prestat jurământ. Nu regimului

— Ne rămâne această şansă, spuse Hofacker: Hitler să fie incapabil să dea ordine. Am avut informaţii contradictorii. Dar, există o certitudine: atentatul a fost înfăptuit! Explozie de o violenţă extraordinară, mi-a afirmat Stauffemberg la telefon.

— Berlinul anunţă însă că Hitler n-are decât câteva zgârieturi.

— Să fie oare aceasta prima minciună colosală a lui Goebbels? Curmei va fi unu noaptea. Explozia de la „Vizuina lupului” s-a produs cam pe la douăsprezece şi jumătate ziua. S-au scurs mai mult de douăsprezece ore…

Ca şi Gerhard, Hofacker afirmă:

— Dacă Hitler ar fi teafăr, ar fi dovedit-o vorbind! Şi încă foarte repede… Să ne gândim bine. Nu-i evident că asta ar fi făcut înainte de toate?

Aceste cuvinte, energia lui Hofacker, a lui Gerhard şi a altor câţiva ofiţeri, cei mai decişi, par să aducă o oarecare nădejde celor care nu şi-au ascuns descurajarea. La radio se cântă *Parsifal*. Şi Hitler tot n-a vorbit…

Generalul von Boineburg îl întreabă pe guvernatorul

militar ce răspuns trebuie să dea amiralului Krancke, care cere imperios eliberarea S.S.-iştilor. Stülpnagel declară că refuză să cedeze somaţiei ameninţătoare. Hotărârea lui redă în mod vizibil curaj unor ofiţeri. Discuţiile continuă. Dar cuvintele demoralizatoare devin mai rare decât cu o clipă înainte.

Transmisia operei Parsifal la radio se întrerupe brusc. Glasul spicherului:

— *Atenţiune, atenţiune*…

În salon s-a aşternut o tăcere deplină. Toţi se întorc spre aparatul de radio din holul hotelului. Trece o clipă. Maiorul Rossbach întoarce uşor butoanele pentru a amplifica sonoritatea. Din nou, muzică. Apoi, pe neaşteptate, o tăcere bruscă.

— *Atenţiune, atenţiune*…

Şi ofiţerii adunaţi în holul hotelului Raphaël, în jurul aparatului de radio, aud cuvintele ce pun capăt ultimei lor speranţe:

— Va vorbi Führerul.

CAPITOLUL XXXIV

„O foarte mică clică de ofiţeri ambiţioşi, fără onoare şi de o prostie criminală, a urzit un complot pentru a mă suprima şi a înlătura prin aceeaşi lovitură statul major al forţelor armate. Bomba pusă de colonelul conte von Stauffemberg, a explodat la o distanţă de doi metri de mine, în dreapta mea. Ea a rănit grav pe mai mulţi dintre colaboratorii mei. Unul dintre ei a murit. Eu sunt absolut teafăr, în afară de unele zgârieturi, contuziuni şi arsuri. Văd într-asta confirmarea misiunii ce mi-a încredinţat-o Providenţa…”

Neclintiţi, ofiţerii ascultă într-o tăcere lugubră. Vocea n-are siguranţa totală, exaltarea violentă a zilelor de triumf. Intonaţia sa guturală devine aspră, mânioasă, în unele clipe. Apoi slăbeşte în mod ciudat.

E foarte cald în holul hotelului Raphaël. Unii ofiţeri

şi-au descheiat partea de sus a tunicii.

Glasul, pe care ei îl recunosc, cu tot accentul său neobişnuit, îşi regăseşte toată vigoarea.

„Cercul conspiratorilor este foarte redus. Nu are nimic comun cu forţele armatei germane, în special cu Armata.

E un mic grup de elemente criminale, a căror eliminare necruţătoare este în curs.

În consecinţă, iată ce ordon imediat:

1. *Nicio autoritate civilă nu poate primi vreun ordin din partea unui serviciu revendicat de aceşti uzurpatori.*

2. *Nicio autoritate militară, niciun comandant de trupe, niciun soldat nu se poate supune unui ordin al acestor uzurpatori. Dimpotrivă, fiecare are obligaţia, fie să aresteze pe oricine transmite sau dă un asemenea ordin, fie, dacă se împotriveşte, să-l ucidă imediat.*

Pentru a restabili definitiv ordinea, l-am numit pe ministrul Reich-ului Himmler comandantul armatei din interior”.

Doi chelneri aduc pe tăvi pahare cu coniac şi cu bere comandate de maiorul Rossbach înainte ca radioul să anunţe discursul lui Hitler. Generalul von Stülpnagel refuză cu un gest. Mai mulţi ofiţeri înghit dintr-o sorbitură un pahar de alcool.

„De data aceasta vom încheia socotelile aşa cum avem noi, naţional-socialiştii, obiceiul de a o face!”

Vocea, acum brutală, furioasă e aceea a lui Hitler când se lasă pradă acelor accese de mânie, care, pe cât se pare, în ultimele luni e tot mai puţin capabil să le controleze. Şi fiecare dintre cei care l-au şi putut vedea în timpul uneia din aceste discuţii când obiecţiile îl scot din fire îşi poate închipui violenţa gesturilor, strălucirea, de o insuportabilă duritate, a privirii…

Dar glasul se schimbă brusc, luând o nuanţă mai călduroasă, care seamănă chiar cu o emoţie trecătoare, când Hitler, ajungând la sfârşitul discursului său, declară:

„Aş vrea mai ales să vă salut încă odată cu bucurie pe

voi, vechii mei camarazi de luptă…”

Gerhard se gândeşte la ziua când l-a putut auzi pe Hitler la telefon, în biroul generalului Speidel, la Rocheguyon. Această voce căpătase o intonaţie întru totul asemănătoare când Hitler, aflând că un contraatac al trupelor S.S. Ale lui Sepp Dietrich recucerise o parte din terenul pierdut de divizia a 16-a de puşcaşi a aviaţiei, spusese: „Credinciosul meu Dietrich! Vechiul meu camarad…”

Încheind, Hitler sublinie din nou că datorează Providenţei salvarea sa de la atentat şi-şi afirmă voinţa de a-şi continua opera. O tăcere uimită s-a prelungit o clipă în holul hotelului Raphaël. Ofiţerii nu schimbă între ei nici măcar o privire.

— Adineauri am fost condamnaţi la moarte, spune în sfârşit maiorul Rossbach.

Radioul retransmite acum o alocuţiune a lui Goering. După aceea, ia cuvântul amiralul Donitz.

Hofacker îşi manifestă din nou mânia împotriva mareşalului von Kluge.

— Rommel, el n-ar fi dat înapoi. Şi Hitler, deşi în viaţă, ar fi fost pierdut!

— Poate că Rommel ar fi antrenat, într-adevăr, armata. Şi popularitatea lui e atât de mare încât revolta sa ar fi putut să-i dea o lovitură mortală lui Hitler în Germania. Dar Kluge? După acest discurs, soldaţii nu l-ar fi urmat.

Din nou amiralul Krancke, care auzise, ca şi ei toţi, discursul lui Hitler, telefonează la Raphaël. Cere stăruitor un răspuns imediat în privinţa S.S.-iştilor arestaţi de armată. În caz contrar, va ordona imediat trupelor marinei să intre în acţiune spre a-i elibera.

— Nu trebuie să cedăm, repetă Gerhard cu tărie. L-aţi auzit pe Hitler! Şi Himmler în fruntea armatei din interior… Ştiţi ce înseamnă asta! Să depunem armele? Am întinde gâtul călăului, îi cunoaşteţi pe oamenii ăştia… Nu vor exista scuze, nici îndurare pentru niciunul dintre noi.

Niciunul! Mergând până la capăt, vom da un exemplu ce poate fi urmat. Vom zdrobi regimul… Şi nu-i preferabil să murim luptând decât să fim spânzuraţi, după ce am trecut prin mâinile Gestapoului?

Numai Hofacker şi alţi trei sau patru ofiţeri, a căror hotărâre n-a fost frântă de discursul lui Hitler, îl aprobă. Generalul von Stülpnagel, în picioare, ţinând încă o mână la spate, are o expresie vagă, absentă, s-ar spune. Timp de o clipă, Gerhard observă la el chiar un surâs uşor, ciudat.

Colonelul von Linstow repetă cuvintele pronunţate de Stauffemberg înainte de a-i spune adio, atunci când cei veniţi să-l aresteze băteau la uşa biroului său de pe strada Bendler:

— Totul s-a sfârşit.

Anne îl ascultase pe Gerhard fără să spună un cuvânt. Era foarte palidă. Dar nici Marie-Laure, preocupată doar de soarta lui Gerhard, nici Lucien, care îl întrerupsese de câteva ori pentru a-i pune întrebări, nu observaseră încă acest lucru. Lucien se întorsese în apartamentul de pe strada Villejust cu un sfert de oră înainte ca postul de radio german să transmită discursul lui Hitler.

— De ce la Berlin n-au pus mai întâi stăpânire pe radio? întrebă el. În epoca noastră, când se declanşează o lovitură de stat, e unul din primele obiective! Cu siguranţă primul.

Gerhard făcu un gest arătând că nu ştie. Pentru prima oară lăsa să i se vadă descurajarea.

— Şi rezultatul atentatului? Cum se face că n-aţi fost mai bine informaţi? întrebă din nou Lucien.

— Stauffemberg nu putea sta mult timp pe loc dacă voia să treacă barajele. O explozie foarte puternică, a spus el. A văzut trupuri transportate pe brancarde. Trebuie să fi crezut că Hitler n-a putut supravieţui.

— Sper că el şi ceilalţi s-au gândit să fugă la timp, când au înţeles că atentatul nu reuşise, zise Marie-Laure.

El nu răspunse.

— Nu crezi că ar fi fost mai bine să-ţi fi petrecut seara la club, dansând cu mine?

— Şi S.S.-iştii arestaţi astă-noapte? întrebă Lucien.

— Sunt pe cale să-i elibereze, zise Gerhard cu amărăciune.

Anne scoase un ţipăt. Atunci, observară excesiva ei paloare, expresia sa uimită. Lucien se apropie imediat de ea. O clipă îşi trecu braţul în jurul umerilor săi. Anne era cât pe aci să leşine.

— Ascunde-te! spuse ea cu înflăcărare lui Gerhard. Dispari… Pentru nimic în lume nu trebuie să te întorci mâine la birou!

Marie-Laure se grăbi s-o aprobe.

— Trebuie să-l ajuţi! zise Anne cu aceeaşi însufleţire, adresându-se de astă dată lui Lucien.

Lucien răspunse imediat că va căuta un loc unde Gerhard ar putea aştepta plecarea nemţilor din Paris.

— E frumos din partea ta, dragul meu Lucien! exclamă Marie-Laure. Dumneata, care ai fi vrut să mănânci fript un Fritz în fiecare dimineaţă la micul dejun. Fie el verde sau negru. Îţi iert azi jignirile dintr-o anumită duminică după-amiază…

Îl sărută.

Gerhard îi mulţumi Annei şi lui Lucien. Emoţia tinerei femei nu se potolea.

— N-ai de ce să te temi, îi răspunse el. Aceste evenimente nu te privesc.

Anne tresări.

— Ce spui? Asta nu mă priveşte!?…

Râse nestăpânit. Expresia ei părea rătăcită. Lucien îi apucă mâinile, privind-o cu o mirare îngrijorată. Se avântă spre el. Şi Lucien înţelese cât trebuie să fi fost de tulburată pentru a se cuibări astfel la pieptul său fără a se sinchisi de prezenţa lui Marie-Laure şi a lui Gerhard. O simţea tremurând în braţele sale.

CAPITOLUL XXXV

Marie-Laure şi Anne n-ar fi vrut să-l lase pe Gerhard să plece. Anne stăruise cel mai mult pentru ca el să rămână în strada Villejust. Dar Gerhard ţintise să meargă spre a-şi regăsi camarazii, afirmând că, deocamdată, nu era atât de ameninţat cum îşi închipuiau.

Sosind la hotelul Raphaël, el are cea mai mare surpriză din viaţa sa, în pragul salonului, rămâne nemişcat o clipă sau două, uluit.

Spectacolul ce-l are înaintea ochilor: marele salon e plin de ofiţerii Wehrmachtului şi de gradaţii S.S. Glumind împreună, în atmosfera cea mai cordială, ceva inimaginabil chiar şi în vremuri obişnuite căci dispreţul, animozitatea corpului ofiţeresc faţă de S.S.-işti e cunoscută de mulţi dintre ei. Şi mai ales faţă de cei specializaţi în treburile poliţieneşti şi executarea ordinelor celor mai groaznice! La rândul lor S.S.-iştii manifestau faţă de „verzi” o duşmănie cel puţin egală, agravată de o neîncredere inspirată de aceea pe care Führerul o are faţă de majoritatea ofiţerilor superiori.

Or, acolo se află, adunaţi laolaltă, ofiţerii de stat major ai guvernatorului militar, cei ai regimentului I de Securitate şi şefii organelor poliţiei germane din Paris. Beau, se interpelează cu veselie. Şi evenimentul este cu atât mai incredibil pentru Gerhard, cu cât se produce în această noapte când armata i-a arestat pe S.S.-işti, apoi a fost obligată să-i elibereze din cauză că rebeliunea de la Berlin a eşuat.

Aceşti ofiţeri S.S.-işti pot ignora ce soartă îi aştepta dacă puciul ar fi reuşit? Şi fraternizarea dintre rebeli şi susţinătorii cei mai siguri ai regimului nazist se produce în momentul când la Berlin s-a declanşat mecanismul unei represiuni necruţătoare. În momentul când însuşi Hitler ordonase arestarea sau executarea imediată a celor ce se revoltaseră împotriva lui!

Totuşi, această inimaginabilă fraternizare se desfăşoară la Paris, pe bulevardul Kleber, la hotelul Raphaël, în noaptea aceasta de 20 spre 21 iulie 1944…

Dopul unei sticle de şampanie sărind produce zgomotul unei explozii, ceea ce declanşă hohote puternice de râs. Câţiva chelneri circulă, cu tăvile în mână. Dacă şi acum coniacul se află, aşa cum trebuie, pe aceste tăvi, şampania a înlocuit în schimb berea comandată de maiorul Rossbach înainte de discursul lui Hitler.

Maşinal, Gerhard ia o cupă. Sturmbannführerul Maulaz pune şi el mâna pe una de pe aceeaşi tavă şi-o ciocneşte cu cea a lui Gerhard.

— Dragul meu camarad!…

Pare încântat să-l întâlnească pe Gerhard în acest salon, unde când intra, în timpul zilei, tonul conversaţiilor cobora în timp ce feţele se întunecau.

— În sănătatea Führerului!

Mut, Gerhard nu ridică cupa. Sturmbannführerul Maulaz, a golit-o pe a sa dintr-o sorbitură, fără să se formalizeze. Cu un mers ce nu pare prea sigur, se repede după chelner care se îndepărtează cu tava lui, pe jumătate golită.

Ce se întâmplase oare în timp ce Gerhard se afla în strada Villejust cu Marie-Laure, Anne şi Lucien?… Se îndreaptă spre locotenent-colonelul von Hofacker şi, retrăgându-se cu dânsul puţin deoparte, într-un colţ al marelui salon, îl întreabă despre extraordinara consecinţă a unei zile când s-a produs insurecţia armată la Paris şi arestarea S.S.-iştilor.

Hofacker îl arată pe Otto Abetz stând, la largul său, între generalul von Stülpnagel şi Gruppenführerul Oberg, în faţa unei mese de unde nu lipsesc sticlele de şampanie.

În jurul aceleiaşi mese, Standartenführerului Knochen, generalii von Boineburg şi Blumentritt…

— Această împăcare extraordinară a fost pregătită în special de Abetz. De asemenea şi de Blumentritt.

Împreună cu Jean Luchaire, Otto Abetz, fostul ziarist,

animatorul grupării tineretului franco-german, conferenţiarul expulzat din Paris în 1938 sub acuzaţie de spionaj şi numit ambasador al Reich-ului în 1940, deţine acum, după o perioadă de dizgraţie, un rol mai curând şters. În noaptea aceasta, el şi-a exercitat talentele de diplomat într-un mod surprinzător. Nu se mai gândeşte, desigur, în această lună iulie a anului 1944, să împace ţara sa şi Franţa. Azi, ambiţia sa, mai modestă, este de a-i împăca pe nemţi între ei, la Paris…

După ce a primit de la guvernatorul militar ordinul de a-i elibera chiar el pe Oberg, Knochen, Forst şi pe ceilalţi şefi S.S.-işti, generalul von Boineburg, comandantul „Marelui Paris”, s-a dus la hotelul Continental. Acolo, cu toată aprovizionarea generoasă cu coniac şi ţigări, şefii S.S.-işti aşteptau, chinuiţi de gânduri negre, o soartă asupra căreia nu-şi făceau, nicio iluzie.

Generalul l-a condus pe Oberg la hotelul Raphaël. Silindu-se să arate o bună dispoziţie fără a izbuti să-i facă pe Stülpnagel, nici pe Oberg s-o împărtăşească, a glumit, arătându-l pe acesta din urmă şi vorbind despre o arestare de o durată mult mai scurtă decât sunt de obicei cele ordonate de Oberg, comandantul suprem al S.S.-iştilor şi a poliţiei din Franţa.

Primul contact a fost atât de glacial pe cât se putea aştepta. Boineburg a susţinut că Stülpnagel n-a făcut decât să se supună ordinelor primite de la Berlin. Otto Abetz a sosit în momentul acela. Luându-i deoparte pe Oberg, Stülpnagel şi Hofacker, ambasadorul a vorbit mai întâi elocvent despre situaţia de pe frontul apusean care mai rezista încă, la o lună şi jumătate după debarcare. Americanii însă au intrat în Saint-Lô. În sectorul Caen, englezii au lansat în ziua aceea, după pregătirea cea mai intensă de artilerie de la debarcare şi angajarea grosului aviaţiei strategice, un atac întreprins de şapte divizii. Asalt stăvilit. Dar acest atac constituie, cu siguranţă, preludiul marii ofensive de spargere a frontului, prevăzută pentru zilele următoare.

În această perioadă decisivă pentru soarta războiului,

datoria tuturor germanilor – şi mai ales a celor aflaţi în apropierea frontului, pentru a cărui străpungere inamicul va face tot ce-i stă în putinţă – nu e de a „face bloc”? (Abetz a întrebuinţat expresia în franţuzeşte)… Apoi, trebuie evitat să se arate francezilor că nemţii sunt şi ei învrăjbiţi.

După aceea, într-un mod mai subtil, ambasadorul a lăsat să se înţeleagă că armata şi S.S.-iştii trebuie să aibă un scop comun: să se justifice faţă de Hitler. Armata i-a arestat pe S.S.-işti. Dar aceştia n-au schiţat nicăieri nici cea mai mică împotrivire! Faptul riscă să nu fie prea apreciat de Führer, a cărui dispoziţie, dacă e să judeci după tonul discursului său, nu e deosebit de îngăduitoare cupă explozia care i-a şi ars puţin celebra şuviţă de păr… Cu cât o să se minimalizeze mai mult întâmplarea, cu atât mai puţin o să se scoată în relief regretabila carenţă a S.S.-iştilor din Paris, care n-au făcut niciun gest pentru apăra regimul naţional-socialist.

Abetz a dovedit o elocinţă, un dar al convingerii uimitoare. Oberg, mai întâi foarte rece şi distant, a început să se dispună când Knochen a sosit cu Blumentritt.

Generalul Blumentritt, şeful statului major al lui Rundstedt, apoi al lui Kluge, a fost desemnat de acesta din urmă să-i succeadă lui Stülpnagel, revocat de la Rocheguyon în urma ordinului de arestare a S.S.-iştilor. Blumentritt a trecut să-l ia pe Standartenführerului Knochen de pe bulevardul Foch, sediul central al S.D.-ului, unde se înapoiase după eliberarea sa de la hotelul Continental. Blumentritt, un bavarez înalt, cu umeri laţi, cu o privire prietenoasă îndărătul ochelarilor, i-a adus lui Knochen, şeful S.D.-ului la Paris, argumente asemănătoare celor ale lui Abetz. Ofiţerii armatei şi S.S.-iştii trebuie, şi unii şi ceilalţi, să se preocupe înainte de toate de reacţia Berlinului.

— Interesul nostru comun ne impune să nu agravăm ceea ce s-a întâmplat la Paris. Dimpotrivă… Trebuie să găsim împreună un mod de a prezenta evenimentele.

Intrând în marele salon de la Raphaël, Knochen, gata convins, s-a îndreptat spre Stülpnagel, omul care, cu câteva ore mai înainte dăduse ordinul să-l aresteze. Şi Knochen i-a întins mâna generalului.

— Acest gest a fost semnalul fraternizării.

După ceasurile acelea, când, rând pe rând, S.S.-iştii şi ofiţerii complotului s-au socotit pierduţi, nervii se destind. Fără să le pese de ordonanţele camuflajului, au deschis ferestrele ca să lase să intre puţin aer, căci noaptea este furtunoasă, înăbuşitoare. Coniacul, şampania, apreciate din plin, au produs efectele fericite, justificând atracţia exercitată de aceste specialităţi franceze chiar în împrejurări mai puţin dramatice, asupra nemţilor – indiferent de culoarea uniformei lor…

Gerhard, unul dintre acei care au băut mai puţin, se gândeşte la ce se petrece, la aceeaşi oră, la Berlin. Aude încă vocea guturală, cu inflexiuni ameninţătoare: „Îi vom pedepsi după cum avem noi, naţional-socialiştii, obiceiul de a o face”. Şi aici, la Paris, singurul loc unde puciul a reuşit, cele două grupuri potrivnice se găsesc reunite într-o atmosferă cum n-a existat niciodată între ele.

— Iată ce s-a hotărât, continuă Hofacker. Se va pretinde că era vorba de un exerciţiu pus la punct de şefii S.S.-iştilor şi de armata din Paris. Un fel de operaţie de manevre, cu participarea poliţiei şi a armatei.

— Dar soldaţii şi oamenii din S.D?

— Ei n-ar fi fost informaţi, pentru ca exerciţiul de alarmă aeriană să aibă mai multă eficienţă şi pentru a putea trage concluzii mai întemeiate.

— Cum se poate crede că se va accepta o asemenea explicaţie la Berlin?

— Oberg e atotputernic aici, spuse Hofacker. L-am auzit făgăduind că se va ocupa să aranjeze chestiunea. După discursul lui Hitler, mă gândeam, şi eu, că, pentru noi, nu mai exista nicio speranţă. Şi se iveşte o şansă, la care nu puteai spera…

Vorbind, Abetz, Oberg, Knochen şi generalii se

îndepărtează de masa în jurul căreia stăteau împreună. Gerhard şi Hofacker se apropie de grupul lor. Gerhard îl aude pe şeful S.S.-iştilor şi al poliţiei din Franţa evocând amintirile din 1914-1918. Ca şi Stülpnagel, el a participat la lupta de la Verdun. Oberg părea fericit că are ceva comun cu generalul. Şi se pare de asemenea că găseşte o satisfacţie în a-şi aminti că şi el a făcut parte din armată.

Veselia, în jurul lor, se încinge din ce în ce mai mult. Se destupă alte sticle. Gerhard vede ciocnind la câţiva paşi de el un căpitan şi un Hauptsturmführer S.S.-ist.

— Reacţionar! Ofiţer de o prostie criminală!… strigă râzând S.S.-istul.

Iar căpitanul replică tot atât de vesel:

— Poliţist! Asasin în uniformă!…

Gerhard observă expresia distrată a generalului von Stülpnagel, făcând, din când în când, gestul său obişnuit, ca şi cum ar fi vrut să-şi susţină spatele cu mâna. Generalul rămâne tăcut, clătinând uneori distrat din cap ascultându-i pe Oberg şi Abetz. Zâmbeşte chiar uneori, uşor, un zâmbet sfâşietor, distant, pe care Gerhard i l-a văzut după transmiterea discursului lui Hitler.

Die Fahne hoch, die Reihen dicht geschlossen
S.A. Marschiert în ruhigfesten Schritt[107].

Urcat pe o masă, Hauptsturmführerul ciocneşte foarte vesel cu un căpitan din regimentul I de securitate şi începe să cânte, cu paharul gol în mână.

— Lily Marlen! strigă căpitanul, aprobat de alţi ofiţeri, deşi aceştia nu par totuşi dispuşi să ducă spiritul de fraternizare până acolo încât să termine această zi deosebit de memorabilă cântând Horst Wessel Lied[108].

---

107 Cu flamurile fâlfâind, în rânduri strânse / S.S., mărşăluiesc cu paşi liniştiţi (germ – n.tr.).

108 *Cântecul lui Horst Wessel*, devenit imn al naziştilor. Proxenet, intrat în rândurile partidului naţional-socialist, el a căzut într-o încăierare cu poliţia; naziştii au făcut apoi din el un erou, glorificat atât

Docil, Hauptsturmführerul începe, cu o voce căreia nu-i lipseşte nici nota justă, nici accentul nostalgic:

Von der Kaserne
Vor dem grossem Tor
Stand cine Lanterne
Und stelit sie noch davor[109]*...*

Un grup de vreo zece ofiţeri din armată, şi din S.S., strânşi în jurul lui, reiau în cor:

Wie einst, Lilly Marlen
Wie einst, Lilly Marlen![110]

Un S.S.-ist înalt, slab, cu părul de un blond deschis, lins, dat pe spate „stă singur în fundul vastului salon. Faţa sa cu tenul palid păstrează o expresie rece contrastând cu aceea a celorlalţi ofiţeri. Refuză din nou, cu un gest brusc, atunci când chelnerul aduce o tavă cu pahare de coniac şi cupe de şampanie. Privirea îi rămâne aţintită asupra lui Gerhard Scheuber.

Un căpitan din serviciul administrativ, întors de zece zile din Germania, îl întreabă pe Gerhard:

— Cine-i cel de colo? Pare că se interesează de tine.

Gerhard întoarce capul. Privirea sa o întâlneşte pe aceea a S.S.-istului. I se pare că acesta din urmă schiţează un zâmbet uşor, bizar – un zâmbet care nu-i destinde deloc faţa glacială.

— Cel mai periculos dintre ei toţi, spune Gerhard.

— Forst?

— Da. Günther Forst.

în acest cântec, cât şi într-un film, intitulat Horst Westmar (n.tr.).

109 În faţa cazărmii / În faţa marii porţi / Era o lanternă / Şi mai e şi acum (germ – n.tr.).

110 Din nou ca altă dată, Lili Marlen / Din nou ca altă dată, Lili Marlen (germ. – n.tr.).

CAPITOLUL XXXVI

Pentru a treia oară, Anne trecea pragul imobilului de pe bulevardul Foch. Fusese convocată în dimineaţa aceea, cu o oră mai devreme, la telefon, de către Sturmbannführerul Forst. El nu rostise decât câteva cuvinte, pe un ton tăios şi aspru ce, bineînţeles, n-o surprinsese.

Când o chemase la telefon, Anne tocmai se întorsese acasă. Îşi petrecuse restul nopţii la Lucien. Acolo, spaima ce o simţea de când Forst era din nou liber, se risipise. Fusese din nou ispitită să-i spună totul lui Lucien… El se arăta îngrijorat de emoţia atât de intensă – părând să ajungă la un moment dat până la delir – manifestată în casă la Marie-Laure când Gerhard anunţase eşecul rebeliunii. Dar motivele ce o constrânseseră să păstreze tăcerea până atunci îi păreau şi mai imperioase în noaptea aceasta… Forst o prevenise că i-ar pune în primejdie pe cei cărora le-ar dezvălui rolul ce o silise să-l joace. După eşecul puciului antihitlerist, ea se temea din ce în ce mai mult că, o dată pus la curent, Lucien, din cauza activităţii sale clandestine, să nu fie grav ameninţat.

Această frică era prea adâncă, prea distrugătoare pentru ca Anne să se înşele. Totuşi, niciodată nu-i fusese mai greu decât în noaptea asta să păstreze tăcerea când se aflaseră singuri în micul apartament de pe bulevardul Niel. Apoi, în braţele lui Lucien, tot restul dispăruse…

Ar fi izbutit să-şi stăpânească spaima fără aceste ore petrecute la Lucien, fără dragostea lor? Urcând scara cea mare a imobilului de pe bulevardul Foch, ar fi putut lua hotărârea de a înfrunta, de a lupta, atât cât va putea?

Aşa cum se aştepta, Günther Forst o primi glacial. Fără un cuvânt, o invită să ia loc pe un scaun în marele său birou, care, deşi storurile fuseseră trase pe jumătate în faţa marilor ferestre, rămânea foarte luminos, în acea dimineaţă de 21 iulie, tot atât de caldă ca şi ziua precedentă.

El tăcu o clipă. Pentru a o descumpăni, îşi închipui ea. Privirea îi era aţintită asupra Annei care, în dimineaţa aceea, purta un taior sobru de olandă albastră, cu fusta destul de evazată. După aceea, privirea lui Forst, scrutătoare şi rece, se opri mai mult asupra feţei ei. Se mira oare de strălucirea acestui obraz, de o frumuseţe mai radioasă, mai vie, în dimineaţa aceea? îşi închipuise probabil că va intra în biroul său stingherită, îngrijorată, speriată chiar…

Forst continuă să tacă. Anne se sculă brusc, privindu-l insistent fără niciun fel de teamă, ci numai cu nerăbdare şi enervare în faţa acestei tăceri. Atitudinea mândră, sigură, a tinerei femei păru să-l surprindă. Trăsăturile lui Forst pierdură puţin din indiferenţa lor.

— Dacă eraţi în serviciul altora, în loc de a fi într-al meu…

Câteva clipe nu spuse nimic. Oare pentru că lăsa ca aceste cuvinte jignitoare să-şi producă efectul?

— Situaţia dumneavoastră, în această dimineaţă, n-ar fi de invidiat.

Informaţiile procurate de Anne, socotite de el esenţiale şi autentice, pentru că proveneau de la unul din ofiţerii cei mai activi ai complotului, fuseseră complet dezminţite de evenimente. Forst credea într-un plan pentru arestarea lui Hitler cu ocazia eventualei sale sosiri în Franţa. Se luaseră măsurile indicate prevăzând această tentativă. Şi, la 20 iulie, la cartierul general al Führerului, atentatul…

Desigur, puciul fusese zdrobit. Dar faptul că putuse fi săvârşit şi că o bombă explodase la „Vizuina lupului” scosese în evidenţă greşelile Serviciului de securitate, incapacitatea dovedită de poliţia secretă.

— Totuşi, replică ea calm, şeful dumneavoastră, Himmler, se bucură acum de o autoritate mult mai mare. S.S.-iştii nu sunt mai puternici decât oricând?

În loc ca răspunsul Annei să-l enerveze şi să-l facă să readucă cu asprime discuţia asupra chestiunilor ce o

priveau, el răspunse:

— Aparenţe… Nu, noi nu vom trage foloase de pe urma evenimentului.

Mai încet, ca şi cum şi-ar fi vorbit lui însuşi, adăugă:

— Şi mai ales nu eu.

Ea crezu că vede schiţându-se un zâmbet amar pe chipul lui.

— Susţineam că stăpânesc situaţia… La Berlin, ca şi aici, surpriză totală. Dacă, în Germania, acţiunea ar fi fost mai bine dirijată, dacă, mai ales, bomba ar fi produs efectul pe care, în mod logic, ar fi trebuit să-l producă, ştiţi ce mi s-ar fi întâmplat azi-dimineaţă?

Ridică spre ea privirea lui rece.

— Aş fi fost executat.

Spuse, fără mânie, dar cu o expresie gânditoare:

— Pentru că am crezut în informaţiile aduse de dumneavoastră.

Făcu o pauză.

— Ştiam că părerile sunt deosebite în privinţa metodei ce trebuie folosită. Atentat, sau încercare de arestare a Führerului? Ştiam de asemenea că atentatul politic le repugnă multora dintre aceşti ofiţeri cu un caracter cavaleresc (el sublinie cuvântul cu un accent de batjocură). Voiau să urmeze exemplul italienilor de anul trecut, când l-au arestat pe Duce. De aceea, când m-aţi anunţat că au ales acest mijloc de a acţiona, mi s-a părut logic. Se potriveşte cu o stare de spirit pe care o cunosc. Gerhard Scheuber deţine, în complotul de la Paris, aproape un rol de primă importanţă. Ştim ce valoare au informaţiile obţinute de la el. Iată de ce, în loc să dau ordin să-l aresteze, am socotit că-i preferabil să fiu informat, datorită lui, asupra evoluţiei complotului.

Tăcu o clipă, apoi spuse brusc:

— Cum se face că s-a întâmplat contrariul de ceea ce m-aţi anunţat?

Întrebarea n-o lua prin surprindere pe Anne.

Hotărâse să-i răspundă doar printr-un gest arătând că nu ştie nimic. Ridicând capul, îi înfruntă privirea. Nu arăta nici jenă, nici teamă. Günther Forst întoarse cel dintâi privirea.

— V-a minţit? Nu pot crede. O schimbare? Dar asta nu se hotărăşte în ultima clipă. Modul cum a procedat Stauffemberg, planul pe care au încercat să-l execute nu arată improvizaţie.

— Forst îşi frecă mâinile cu gestul lui nervos.

— Această afacere? Un eşec pentru mine. Foarte grav…

Anne îi înţelegea decepţia. Ghicise ambiţia acestui Sturmbannführer de treizeci şi şapte de ani, care considera că aptitudinile sale s-ar exercita cu mai multă eficienţă într-un post mai important. Nu numai că nu va avea prilejul de a face să eşueze tentativa de arestare a lui Hitler, dar rapoartele sale afirmând că el controla desfăşurarea complotului fuseseră dezminţite – în modul cel mai penibil – de fapte. Sperase să obţină, datorită acestei conjuraţii, în zdrobirea căreia el ar fi avut rolul hotărâtor, o avansare importantă. Şi acum, dimpotrivă, nu risca, cel puţin, să-şi vadă cariera compromisă?

— Ce s-a întâmplat?… Vom fi informaţi în curând.

Nu rostise niciun cuvânt din care să reiasă presupunerea că Anne l-ar fi putut minţi. Totuşi, era de neconceput ca atunci când examina diversele posibilităţi să nu-i fi trecut prin minte această idee. Din ce motive nu-şi exprimase încă această bănuială?

Anne se aştepta la noi întrebări. Fu însă surprinsă auzindu-l vorbind despre urmările atentatului, cu totul diferite la Paris de cele de la Berlin. Acolo, încheierea socotelilor anunţată de Hitler era în curs de rezolvare.

Chiar în acea noapte, mai mulţi ofiţeri fuseseră executaţi, deoarece dirijaseră puciul din clădirea de pe strada Bendler. Întâi Stauffemberg, autorul atentatului, şi aghiotantul său… Fuseseră împuşcaţi puţin după miezul nopţii în curtea ministerului, la luminile farurilor unui

camion. Generalul Beck, desemnat să devină şeful statului noii Germanii, se sinucisese. Mareşalul von Witzleben, care adresase la 21 iulie o proclamaţie şefilor regiunilor militare, în noua sa calitate de comandant al forţelor armate, era arestat. Şi avuseseră loc, chiar în noaptea aceea, în Germania, numeroase arestări de ofiţeri şi civili suspecţi…

Dimpotrivă, la Paris, singurul loc unde puciul reuşise, diversele autorităţi se arătau de acord pentru a minimaliza evenimentele pe cât era cu putinţă.

— Aici, în dimineaţa asta, dragii noştri ofiţeri şi-au recăpătat speranţa.

Zâmbi. Un zâmbet uşor ameninţător.

— Dar voi avea grijă ca lucrurile să nu se aranjeze. Asistăm, la Paris, la o înţelegere ciudată între vinovaţi şi victime. Amândouă taberele au căzut de acord. Pentru a prezenta cele întâmplate ca un exerciţiu la care am fi participat şi noi.

Forst râse mânzeşte.

— Un exerciţiu…

— Victimele sunteţi dumneavoastră şi prietenii dumneavoastră! exclamă ea pe un ton de ironie muşcătoare.

— Niciunul din complotişti nu va scăpa.

Îşi trecu una din mâinile sale lungi şi albe pe părul lins ce-i descoperea foarte mult tâmplele.

— Iată sarcina dumneavoastră… Vreau să aflu totul despre ce s-a petrecut la Paris. Nu numai numele şefilor, dar şi cele ale ofiţerilor compromişi. Faceţi-l să vorbească pe căpitanul Scheuber. În haosul de acum, va fi mult mai uşor ca înainte.

Se scurse un timp.

— Alţii, în locul meu, ar sublinia cât trebuie să vă răscumpăraţi pentru a nu avea de plătit greşeala pe care ne-aţi făcut s-o săvârşim cu un preţ pe care vi-l închipuiţi… Nu voi pomeni nimic despre fratele dumneavoastră. Nu-i necesar. Toate realităţile rămân vii, nu-i aşa, în mintea

dumneavoastră? Cred de asemenea că, deşi mă cunoaşteţi puţin, nu veţi face unele greşeli de judecată.

Lăsă din nou să se scurgă câteva clipe.

— Şansa fratelui dumneavoastră – şi a dumneavoastră? Mai aveţi o posibilitate de a-mi face un serviciu.

Se exprima fără niciun fel de mânie. Dar vocea aceea monocordă, rece, aspectul rigid pe care îl recăpătase fizionomia sa, nu îngăduiau Annei nicio iluzie.

— Înţelegeţi că, de data asta, nu poate fi comisă nicio greşeală…

Anne îşi vedea cu luciditate propria situaţie, care nu luase imediat aspectul disperat ce-l prevăzuse. Forst nu-i imputa de a-l fi înşelat. Şi nu trăsese imediat consecinţele din ceea ce se întâmplase, aşa cum ea se aştepta. Dar nu socotea el mai util să se poarte astfel pentru că persista în dorinţa de a se servi de ea? Nu considera că acum Anne nu putea decât să dovedească docilitatea pretinsă de el?

De mai multe ori până acum, ea avusese sentimentul că nu-şi dezvăluia decât o parte din planurile sale. Unele din intenţiile lui Forst faţă de ea rămâneau de o imprecizie care inspira teamă.

De altfel, dacă n-avea încă, în ziua aceea, siguranţa că ea îl minţise repetând aşa-zisele confidenţe ale lui Gerhard, va descoperi inevitabil acest lucru în curând. Ancheta, interogatoriile ofiţerilor arestaţi la Berlin vor dezvălui de când era pregătit atentatul. Avusese o mare speranţă: succesul complotiştilor, pe care se străduise să-i ajute în măsura posibilului. Anne nu mai avea această speranţă. Nu mai putea să aibă niciuna… Se regăsea faţă în faţă cu Forst, a cărui neîncredere se trezise şi mai mult. Evenimentele din 20 iulie îi întăreau hotărârea de a se folosi de ea. Şi preciza că trebuia să obţină foarte repede ceea ce îi pretindea.

Voia de asemenea ca Anne să-l facă pe Gerhard să vorbească despre atitudinea şefilor militari din Vest. În ce măsură erau ei la curent? Unii nu se manifestaseră,

întrucât complotul eşuase, dar nu se angajaseră oare să participe şi ei?

— Teama, ranchiuna, în faţa posibilelor defecţiuni, îl vor face să rostească aceste nume cu mai multă uşurinţă decât înainte de 20 iulie.

Günther Forst se învârti prin birou, frecându-şi din nou mâinile. Când se întoarse să se aşeze, obrazul său cu tenul palid, cu ridurile abia vizibile pe frunte şi în colţul buzelor, avea o expresie gânditoare.

— V-a minţit? spuse el din nou. Cu siguranţă că nu ar fi putut păstra tăcerea. Dar nu s-ar fi decis să vă facă mărturisiri false. Era prost informat? Nici asta nu-mi pare verosimil. O modificare a planului în ultimele zile?…

Nu formula nici de astă dată cealaltă ipoteză – singura ce rămânea. Totuşi, nu putea să nu-i treacă prin minte. Anne rămânea destul de stăpână pe sine pentru a-şi spune că era inutil să facă presupuneri, deoarece Forst va avea foarte repede dovada că Anne îi procurase intenţionat informaţii inexacte.

Când vorbi din nou, ea îşi pierdu puţin cumpătul, pentru întâia oară în dimineaţa aceea. Părea că-i ghiceşte gândul. Fără s-o slăbească din ochi, spunea într-adevăr:

— În curând, voi şti…

CAPITOLUL XXXVII

Anne preferase ca Gerhard şi Lucien să se întâlnească în casa de pe bulevardul Maréchal-Maunoury, unde venirea fiecăruia dintre ei ar părea normală. Şi, din nou, ea considera că astfel, dacă Gerhard era urmărit, Lucien n-ar atrage atenţia asupra lui.

Îi rugase să vină mai devreme pentru masa de prânz, la care nu erau invitaţi decât Lauzat, consilierul tehnic din Ministerul producţiei industriale, Guiseney, de la Delegaţia generală „maestrul Javernant şi Blanche de Bréhac, o prietenă care se plângea că Anne o neglijase în ultimul timp.

Emmanuel păruse enervat când Anne îl înştiinţase că-i invita împreună pe Lucien şi Gerhard.

— Lucien! îi cunoşti sentimentele faţă de nemţi… Nu ţin să-l supăr, acum, aşezându-l în faţa unuia dintre ei. Chiar dacă-i vorba de un neamţ cum e Gerhard…

— Lucien nu va fi supărat.

Tonul Annei păru să-l surprindă. O privise cu atenţie, ca şi când convingerea exprimată de ea îl făcea, deodată, să reflecteze…

Acum, că despărţirea lor era hotărâtă, se arăta preocupat de a evita s-o supere pe Anne. Lăsase chiar să se înţeleagă din nou că n-o va reţine pe Solange Daubel în Maréchal-Maunoury dacă Anne, cu toată discreţia tinerei fete, nu putea să-i admită prezenţa…

În grădină, în faţa uneia din ferestrele marelui salon, înconjurată de trandafiri agăţători, Anne răsfoia ziarele aşteptându-i pe Lucien şi Gerhard. O clipă mai înainte, alarma aeriană fusese declanşată. Marie-Laure veni lângă ea. Ziua era foarte caldă. Niciun nor pe cer. Frunzişul salcâmilor rămânea nemişcat. Marie-Laure privi prin fereastră ca să vadă dacă nu era nimeni în salon. În ajun, Gerhard îi afirmase că la Paris evenimentele luau o întorsătură neaşteptată.

— Spunea asta ca să mă liniştească? Probabil. Totuşi pare să creadă că poate scăpa fără neplăceri prea mari… Eu cred că lucrurile stau altfel.

Îşi aprinse o ţigară „Balto”.

— Nu mă pot gândi la această poveste fără să nu simt nişte crampe ciudate la stomac.

— Trebuie neapărat ca Gerhard să nu se întoarcă astă-seară să doarmă la hotelul Raphaël!

Anne se exprimase cu spontaneitate.

— Ai dreptate, Marie-Laure, să-ţi fie teamă pentru el. Trebuie să-l convingi să se ascundă. Acest răgaz îi dă încredere. Dar se înşală!…

Fiica ei vitregă se uita stăruitor la ea într-un fel care amintea Annei privirea lui Emmanuel când afirmase că

Lucien nu va fi supărat să fie invitat împreună cu Gerhard. Marie-Laure părea că doreşte să pună o întrebare. Dar şovăia.

Apărarea antiaeriană deschisese focul. Tirul deveni din ce în ce mai intens. Escadrila, care zbura deasupra Parisului în formaţie triunghiulară, îndreptându-se spre răsărit, număra cel puţin o sută de aparate, al căror oţel strălucea în soare.

Lucien sosi primul. Anunţă imediat că se ocupase, aşa cum făgăduise, îndată ce-l rugase Anne, să găsească un adăpost sigur unde Gerhard s-ar putea ascunde.

— S-a aranjat. Se poate duce acolo chiar de azi.

Aşa cum făcuse în strada Villejust, în noaptea de 20 spre 21 iulie, Marie-Laure i se aruncă de gât.

— Şi camarazii dumitale acceptă să ascundă un tip în uniformă verde?

— Am spus ce trebuia pentru a-i convinge.

— Dragostea te schimbă şi pe dumneata, constată Marie-Laure.

Anne arăta poate mai multă satisfacţie, mai multă uşurare chiar decât Marie-Laure. Cum îl văzu pe Gerhard; ea alergă înaintea lui să-l întâmpine şi îl informă despre acest lucru. Gerhard îi mulţumi lui Lucien. Apoi, cu un zâmbet, sublinie drumul parcurs în câteva săptămâni, de la prima lor convorbire din apartamentul de pe strada Villejust.

Se îndreptară apoi toţi patru spre scaunele din grădină, sub salcâmi. Acolo, nu riscau să fie auziţi din casă.

— Primejdia nu este atât de gravă cum se putea crede în seara de 20 iulie. În niciun caz, nu atât de apropiată. Dovada: nicio arestare la Paris! Am avut timpul să facem să dispară toate documentele periculoase. Până acum, singura victimă e generalul nostru…

Generalul von Stülpnagel, al cărui comandament îl preluase mareşalul von Kluge, fusese convocat la Berlin încă din dimineaţa zilei de 21 iulie. Plecase cu maşina, fără

să uite să lase vorbă ca persoanele invitate să ia masa cu el în ziua aceea, să-l scuze, mai ales autorul cărţii *Pe faleza de marmoră*, Emst Jäger, unul din scriitorii cel mai mult admiraţi de el.

Ajuns spre seară în împrejurimile Verdunului, în regiunea unde participase la cea mai sângeroasă bătălie din celălalt război, poruncise şoferului său să oprească. Se îndepărtase de-a lungul canalului Meusei. O împuşcătură. Şoferul se repezi în direcţia ce o luase generalul. Îl găsise zbătându-se în canalul – puţin adânc – cu capul însângerat. Generalul fusese transportat la spitalul militar din Verdun.

— Primul raport adresat la Berlin susţine că generalul von Stülpnagel a fost atacat de terorişti... Dar, fireşte, toată lumea, a înţeles că a vrut să se sinucidă, ştiind ce-l aştepta la Berlin.

Gerhard era emoţionat vorbind despre, fostul guvernator militar, cel mai autentic „aristocrat în uniformă” pe care îl întâlnise.

— Nu numai un ostaş, ci şi un filosof. Şi a avut curajul să ordone arestarea S.S.-iştilor din Paris...

Marie-Laure îl întrerupse:

— Trist sfârşit de carieră, de acord. Dar aş vrea mai ales să văd că te gândeşti la tine! De altfel, inima mea de micuţă franţuzoaică cumsecade mă împiedică să mă înduioşez pentru necazurile generalului ăsta. I-am citit numele, tipărit jos, pe sinistrele afişe roşii şi negre anunţând execuţia tinerilor pe care îi găseam simpatici, deşi se străduiseră, pe fotografii, să le facă nişte mutre îngrozitoare.

— Nu-l confunzi cumva cu vărul său, Otto von Stülpnagel? A fost şi el, înaintea acestuia, guvernator militar în Franţa.

— În lupta împotriva Rezistenţei, el sau vărul său, a semnat ordonanţa care-i face răspunzători pe toţi membrii aceleiaşi familii de actele comise de unul dintre ei? întrebă Lucien.

— În timpul acestui război, oameni care dezaprobau

asemenea ordine au fost siliţi să le semneze.

— Ei bine, n-ar fi trebuit s-o facă! replică Lucien. Refuzul ar fi fost tot atât de important ca o tentativă de revoltă.

Marie-Laure interveni:

— Ah! nu, nu începeţi să vă războiţi iar! Toate astea au rămas în urma noastră. Vreau să ne preocupăm de ce se întâmplă acum. Exclusiv. Adică de Gerhard.

— Într-adevăr, şansa nu ne-a ajutat, conchise Gerhard. Mai întâi, din cauza căldurii, conferinţa de la cartierul general al lui Hitler s-a ţinut într-o baracă mare construită superficial şi nu în adăpostul betonat unde doar suflul exploziei ar fi fost mortal. Stauffemberg, ieşind sub pretextul de a telefona, pusese servieta conţinând bomba lângă Hitler. Însă ofiţerul care prezenta raportul după Stauffemberg mutase servieta din loc. Nu numai că o îndepărtase de Hitler, dar o pusese în spatele unuia din suporturile groase de lemn ale mesei celei mari astfel că, în momentul exploziei, ea îl protejase pe Hitler şi dictatorul beneficiase de un scut suplimentar: secretarul aflat lângă el şi căruia i-au fost zdrobite picioarele. La Berlin, n-a mers totul atât de repede, atât de bine cum speram noi. Dar cauza principală a eşecului e că Hitler a supravieţuit. Noi ştiam bine că, atâta timp cât va fi în viaţă, cei mai mulţi dintre oamenii deţinând posturi foarte importante vor rămâne ca şi paralizaţi…

Povesti cum Goebbels, în momentul când maiorul Remer, comandantul batalionului de gardă, venise să-l aresteze, conform ordinelor complotiştilor, avusese prezenţa de spirit să-l cheme pe Hitler la telefon pentru a-i dovedi ofiţerului că Führerul nu murise.

— Domnule maior Remer, îmi recunoşti vocea?

— Da, Führere.

Şi, Remer, tulburat, galvanizat, în loc să-l aresteze pe Goebbels, executase imediat ordinele lui Hitler.

— Şi-a condus batalionul pe strada Bendler, de unde prietenii noştri dirijau puciul. În loc să apere ministerul, a

ordonat să fie împresurat… Partida era pierdută.

Anne se înfioră auzindu-l relatând ceea ce aflase şi ea în biroul lui Forst: executarea, în noaptea de 20 spre 21, a mai multor complotişti – printre care cel mai energic dintre ei, Stauffemberg, autorul atentatului.

— De ce a întârziat Hitler atâta timp ca să vorbească la radio? întrebă Lucien.

— La „Vizuina lupului” nu exista o instalaţie prevăzută pentru aşa ceva. A trebuit să aştepte sosirea unui autoradio echipat pentru a-i înregistra discursul…

— Să revenim la ceea ce mă interesează! spuse Marie-Laure cu un ton nerăbdător.

Fără să pară că a auzit-o, Gerhard vorbea despre atmosfera de încordare, de nesiguranţă şi extremă neîncredere de la hotelurile Majestic şi Raphaël.

— În orice clipă, fiecare îşi controlează cel mai neînsemnat cuvânt…

Regăsindu-şi puţin din buna sa dispoziţie, Gerhard declară:

— Nici măcar contrariul celor ce gândeşti nu mai îndrăzneşti să spui!

Totuşi, acordul încheiat în noaptea de 20 spre 21 iulie la Paris, între ofiţerii superiori şi şefii S.S.-ului, fusese respectat. Oricât de uluitor ar fi părut celor care cunoşteau activitatea lui Oberg şi Knochen în Franţa, aceşti doi oameni păreau să facă tot posibilul spre a împiedica pe cei arestaţi la 20 iulie să plătească preţul plătit la Berlin de ofiţerii complotişti.

— Oberg, Knochen… Ştiţi ce înseamnă aceste două nume pentru francezi?

Vocea lui Lucien tremura de furie, cu toate că se adresa unuia din adversarii regimului slujit de asemenea oameni.

— Dacă noi am fi câştigat, ei ar fi fost acum executaţi, reaminti Gerhard.

— Insuccesul puciului din 20 iulie le-a servit poate ca avertisment, presupuse Marie-Laure. Trebuie să-şi spună

că a sosit timpul să se ia unele măsuri de prevedere pentru viitor.

— În orice caz, la Paris, niciunul dintre ai noştri n-a fost arestat, spuse Gerhard.

De aceea, după ce îi mulţumise din nou lui Lucien, afirmă că deocamdată n-avea niciun motiv să se ascundă.

Pe de altă parte, nu s-ar putea hotărî cu uşurinţă să-şi abandoneze camarazii în aceste împrejurări.

— Dar cum puteţi spera că nu vor avea urmări cele petrecute la Paris? izbucni Anne. Chiar dacă oamenii despre care vorbeşti ar continua să se arate împăciuitori, adevărul nu-l cunosc doar ei… Credeţi că într-adevăr ceilalţi vă vor cruţa?

Stăruinţa lui Marie-Laure nu schimbă hotărârea lui Gerhard. Anne interveni din nou. Se exprima cu un glas aproape implorator, rugându-l să primească propunerea lui Lucien.

Poarta de fier de pe bulevard se deschise. Solange Daubel se întorcea acasă. O clipă, avu o ezitare. Dar nu îndrăzni să vină spre ei şi se mărgini să încline uşor din cap. Rochia sa din pichet, cu corsajul menţinut de bretelele apropiate în faţă şi îndepărtate în spate, lăsa să i se vadă umerii pe care Marie-Laure îi privea cu invidie.

— Pomicica, îngână Marie-Laure printre dinţi. N-are nicio grijă!…

Paul Guiseny sosi cu Blanche de Bréhac şi maestrul Javernant. Profitând de maşina pusă la dispoziţia sa de Delegaţia generală, se dusese să-i ia, urmând să-i conducă apoi acasă.

Guiseny vorbi despre evenimentele din 20 iulie, despre care cei de la Delegaţia generală aveau, fireşte, informaţii nepublicate în ziare.

— La Paris, nemţii se arestează între ei, se eliberează… Şi nimeni nu observă nimic!

Emmanuel se apropie de ei. Solange Daubel nu-l însoţea. Ea continua să-şi ia masa singură, în camera sa.

— În fond, spusese Marie-Laure, consideră probabil

că viaţa într-un palat din arondismentul al 16-lea e mai puţin încântătoare decât şi-o închipuia… Dar speră că în curând va fi stăpână aici!

— Represiunea va fi teribilă, spuse Guiseny, pe când se aşezau în sufragerie. Se pare că pe Hitler nu-l mai preocupă de fapt războiul, ci doar puciul din 20 iulie!

Anne şi Marie-Laure schimbară o privire.

— Eu cred, continuă Guiseney, că el va ierta şi mai puţin complotul pentru a-i smulge puterea, decât atentatul.

— Aseară, la radio Londra, se stăruia asupra creşterii atribuţiilor, şi aşa destul de însemnate, ale lui Himmler, spuse maestrul Javernant. Lăsa să se înţeleagă că el ar putea în curând să înlocuiască vocea stăpânului său cu a sa. *Heil Himmler*!…

— Toate astea-s gogoşi, aprecie Guiseny. În primul rând, Himmler este unul din fanaticii cei mai devotaţi lui Hitler. Apoi, cu toată numirea sa în fruntea armatei din interior, nu S.S.-iştii vor profita de pe urma acestei întâmplări.

Anne se gândi că ea ştia asta. Îl auzise pe Sturmbannführerul Forst spunând-o în ziua precedentă la sediul său de pe bulevardul Foch.

— Există un om care n-a încetat a se ridica în umbra lui Hitler, subminând încetul cu încetul pe ceilalţi, prin viclenie, tenacitate, arta de a se face indispensabil… Va şti să profite de prilej pentru a-l discredita pe Himmler, subliniind că Gestapoul a fost incapabil să împiedice atentatul.

— Cine-i fericitul ales? întrebă Javernant.

— Numele său este de fapt necunoscut în Franţa. Şi totuşi, tocmai e pe cale să devină omul cel mai puternic din Reich, după Hitler. Fostul aghiotant al lui Rudolf Hess, care i-a urmat la conducerea partidului: Martin Borman[111]…

---

111 La început, omul de afaceri al lui Hitler, a cărui avere personală o administra; l-a înlocuit apoi pe Hess ca adjunct al Führerului, fiind totodată şi şeful secretariatului partidului nazist. Dispărut după căderea

— Ai văzut manşeta ziarului *Je suiş partout*? întrebă maestrul Javernant, schimbând subiectul. Napoleon spunea despre ministrul său de externe[112]: „*Este un… într-un ciorap de mătase*”… Noi nu mai avem ciorapi de mătase.

Se întoarse spre Lauzat, consilier tehnic la Ministerul producţiei industriale, sosit ultimul.

— Nu-i prea plăcut pentru domnul Laval.

— În ziua aceea, manşeta ziarului ar fi trebuit să rămână albă ca să fie curată, răspunse demn Lauzat.

— Succesul debarcării n-a îmbunătăţit raporturile dintre colaboraţioniştii din Paris şi guvernul de la Vichy, reluă avocatul. Am impresia că ei îl bănuiesc pe Laval că trage sforile spre a se înţelege cu americanii.

— Nu se povesteşte, spuse Blanche de Bréhac, că mareşalul are intenţia, să transmită puterea generalului de Gaulle pentru a evita zguduirile ce riscă să urmeze după eliberare?

Javernant făcu aluzie la un articol al lui Marcel Deat, din ziarul *Oeuvre*, sugerând posibilitatea unui acord între nemţi şi ruşi.

— Armata roşie se îndreaptă spre Prusia Orientală, spuse Lucien. Deat nu voia să moară în 1939 pentru Danzig. Nu cred s-o dorească mai mult în 1944.

Marie-Laure fluieră uşor. Aplecându-se spre Lucien, vecinul ei din stânga, îi şopti:

— Altă schimbare, datorită probabil aceleiaşi cauze: ai tendinţa de a deveni amuzant…

Emmanuel părea că ascultă distrat. Îşi aţintea privirea deseori asupra lui Lucien, apoi asupra Annei. Şi aceasta avu senzaţia că el se uita la Lucien, într-un mod deosebit. După ce se gândise la cuvintele soţiei sale când îi

---

Berlinului, el a fost condamnat la moarte în contumacie de Tribunalul internaţional de la Nürnberg (n. Tr...).

112 Este vorba de prinţul Talleyrand (1754-1838), ministru de externe în timpul directoratului, consulatului şi imperiului lui Napoleon. După prăbuşirea acestuia, i-a trădat (n.tr.).

spusese că Lucien nu se va formaliza de a fi invitat împreună cu Gerhard, nu reuşise oare să înţeleagă motivele acestei transformări a Annei, a cărei frumuseţe văzuse că devine mai vie, mai strălucitoare?…

Şi i se părea, fără îndoială, că indiferenţa ei faţă de prezenţa Solangei nu se datora doar hotărârii pe care o luase de a se despărţi de el.

Se întrebase de mai multe ori, – când o lăsa singură cu Lucien, dacă nu ascundea anumite gânduri. Credea că ghiceşte azi că nu există nimic din toate acestea. Cunoscând-o, nu se îndoise niciodată de ea. Şi, evident, ceea ce părea că descoperă îl surprindea.

CAPITOLUL XXXVIII

Intrând în biroul de pe strada Troyon, unde o aştepta Forst, Anne îi declară imediat că nu putuse sta singură de vorbă cu Gerhard Scheuber, care luase masa de prânz în bulevardul Maréchal-Maunoury. N-avusese deci prilejul de a-l face să vorbească aşa cum voia Forst.

Oare pentru că Anne nu arătase nici sfială, nici teamă, atunci când o convocase pe bulevardul Foch, la 21 iulie, nu fusese aspră reacţia lui? Se mărgini să-i spună – dar cu glasul lui monoton şi rece:

— Data următoare când ne vom întâlni iar aici, îmi veţi aduce informaţiile ce le aştept de la dumneavoastră.

Făcu o pauză.

— Altfel…

Nu-şi termină vorba. După această scurtă întrerupere, îi dădu instrucţiuni precise despre ceea ce ar trebui să-l determine pe Gerhard să-i divulge. Ar părea natural, credea el, ca, după mărturisirile ce i le făcuse Gerhard, ea să manifeste această curiozitate, acum când puciul se produsese. Forst repeta că vrea numele complotiştilor de la Paris. Dar stărui încă şi mai mult ca ea să-l facă pe Gerhard să vorbească despre atitudinea comandanţilor militari din Vest faţă de complot: Rommel.

Kluge…

— Începeţi prin a rosti numele lui Stülpnagel. Aşa-zisul atentat a cărui victimă a fost nu înşală, cred, nici chiar pe cei care nu ştiu nimic despre această afacere. Ţineţi seama că nu despre Stülpnagel vreau cele mai multe amănunte. În privinţa lui, totul e cât se poate de clar. Dar asta o să vă servească drept punct de plecare pentru a vorbi despre ceilalţi.

Se reţinea încă să exprime vreo îndoială privind sinceritatea Annei faţă de el. Însă această atitudine n-o linişte deloc pe tânăra femeie.

Forst se apropie de fereastră. Deşi nu era decât ora şapte, s-ar fi putut crede că în curând se va înnopta. După amiază cerul se înnorase, în timp ce căldura devenea din nou dogoritoare. O pală de vânt făcu să pocnească oblonul. Începură să cadă picături de ploaie. Apoi, aproape imediat, o ploaie torenţială răpăi la geamuri.

Anne nu se temu să-şi exprime părerea pe care o avusese atunci când simţea, din ce în ce mai mult, teama unei primejdii ce, venind din partea lui Forst, l-ar ameninţa pe Lucien.

— N-aş vrea ca Gerhard Scheuber şi eu să fim urmăriţi, spuse, ea, în timp ce Forst rămânea lângă fereastră. Când îl întâlnesc în altă parte decât la mine acasă, mi-e mai uşor să am cu el discuţiile dorite de dumneavoastră. L-am văzut de mai multe ori întorcându-se sau privind cu un aer preocupat în jurul nostru. Dacă îşi dă seama că-i urmărit când e cu mine, ceea ce îmi cereţi va deveni mai greu.

Spunea aceasta vrând să evite orice ar fi putut îndrepta atenţia asupra lui Lucien, la care se gândea. Forst o privea cu atenţie. De data aceasta, ea îi înfruntă privirea.

— Poate că aveţi dreptate, spuse el simplu.

Apoi, adăugă pe un ton mai tăios:

— Pentru dumneavoastră, pentru cei la care ţineţi, este de o mare importanţă să înţelegeţi bine că nu voi admite nicio întârziere. Dacă, azi, mă mulţumesc cu acest

avertisment, – şi nu-l voi mai reînnoi – o fac pentru că, până acum, n-aş fi avut posibilitatea să folosesc imediat informaţiile ce le aştept de la dumneavoastră.

Făcu aluzie la un raport care, trimis direct de el la Berlin, ar contracara planul pus la punct de generalul von Stülpnagel şi de Gruppenführerul Oberg, în urma sugestiei lui Otto Abetz.

— Acum voi fi liber să acţionez. Voi împiedica să se muşamalizeze acţiunea din 20 iulie de la Paris.

Anne credea că îi ghiceşte noile planuri. Să se servească de evenimentele din 20 iulie şi de urmările lor pentru a-şi realiza ambiţiile. Şefii săi se compromiteau cu conspiratorii. Dar, spre deosebire de ei, el s-ar comporta cu totul altfel, urmând cu stricteţe linia fixată de Hitler după atentat.

Anne ştia că doar dragostea trăită cu Lucien îi dăruise puterea să-şi biruie descurajarea, spaima, după şocul pricinuit de zdrobirea rebeliunii din 20 iulie. Această dragoste o făcea acum să devină mai îndrăzneaţă. Îşi asumă riscul de a-i spune că-i sesiza intenţiile. O mai făcuse o dată, când înţelesese cum plănuia el să se folosească, pentru a obţine o avansare importantă, de hotărârea ce-şi închipuia că o luaseră complotiştii: arestarea lui Hitler în Franţa. Nici de data asta, nu păru enervat, observând că ea i-a ghicit gândurile.

Anne avu şi mai mult senzaţia că Günther Forst, deşi avea grijă să păstreze totdeauna o totală stăpânire de sine, să-şi ascundă intenţiile şi sentimentele, era mai curând mişcat văzându-se înţeles de ea.

Frazele auzite, în care vorbea despre el însuşi, despre tinereţea sa, nu le-ar fi pronunţat niciodată în faţa unor femei folosite poate ca simple informatoare docile şi înfricoşate.

Îşi exprima ura faţă de cei din corpul ofiţeresc, al căror spirit de castă îi interzisese cariera militară mult visată.

Günther Forst reaminti că tatăl său era factor poştal

într-un sat din Harz. O mătuşă ceva mai înstărită, văduva unui brutar, locuind la Hanovra, consimţise să-l găzduiască şi să-l hrănească în timpul studiilor şi astfel putuse să le continue până la vârsta de optsprezece ani.

După întoarcerea sa în sat, după Abitur[113], s-a dus să-l vadă pe un colonel pensionar, cu un braţ amputat, căruia voia să-i ceară sfaturi şi, eventual, un sprijin, după ce-i anulase intenţia de a se prezenta la concursul de admitere în Şcoala militară. Îşi închipuia că şi colonelul se va arăta mulţumit de această vocaţie şi-l va încuraja. Dar îl aştepta o decepţie cumplită.

Colonelul subliniase în ce măsură tratatul de la Versailles, fixând efectivele armatei germane la 100.000 de oameni, reducea posibilitatea de a intra în cariera militară. Günther Forst făcuse observaţia că Germania avea nevoie totuşi de ofiţeri şi că se făceau eforturi să se alcătuiască, în limitele îngăduite de tratatul de la Versailles, o elită de comandanţi care, mai târziu, ar forma cadrele noii armate germane. Helmuth von Manzialy nu intrase totuşi în Şcoala militară?… Iar Günther Forst ştia că fiul castelanului urmase cu multă greutate studiile – pe când Forst fusese în fiecare an printre primii doi sau trei elevi mai buni din clasă – şi nu dovedise în niciun domeniu însuşiri prea deosebite. La Hanovra, el invitase de câteva ori într-o braserie pe fiul factorului poştal din satul său, mai tânăr cu doi ani decât el. Cum să nu se fi considerat Günther Forst mult mai apt, în toate privinţele, pentru a deveni un ofiţer valoros, decât acest tânăr mărginit, a cărui cordialitate binevoitoare îl exaspera?

Colonelul îşi ridicase unicul braţ spre cer, uluit de impertinenţa lui Günther Forst.

„Haida de! Doar n-ai să te socoteşti de-o seamă cu fiul contelui von Manzialy?”

Colonelul subliniase fără menajamente – cariera militară nu-l dispunea la aşa ceva – că numărul ofiţerilor fiind redus, aceştia erau aleşi mai mult încă decât înainte

---

113 Bacalaureat (germ. – n.tr.).

din… familiile bune”.

De ani de zile, Günther Forst se gândea la cariera ce-l atrăgea. Cunoştea amănuntele tuturor campaniilor marilor căpetenii militare şi în special ale lui Frederic al II-lea şi Napoleon. Din clasa sa, numai el citise operele lui Clausewitz[114] şi ale lui Jomini[115]. Şi de asemenea texte mai recente: lucrările generalului von Seekt[116], ca şi *Conducerea războiului şi Războiul total* de Ludendorff[117]…

Uşurinţa cu care îşi asimila concepţiile aparent anevoioase, plictisitoare chiar pentru băieţii de vârsta sa, îl convingeau şi mai mult că era destinat carierei armelor şi că un mare viitor îl aştepta. Se vedea revenind în satul său, în uniformă. N-ar mai fi deloc privit ca băiatul lipsit de însemnătate, aşa cum şi era, deşi reuşise în studiile sale, la Hanovra. Apoi, mai târziu, ar sosi într-o zi într-o maşină a armatei, a cărei portieră i-ar deschide-o un soldat, cu călcâiele lipite. Înmărmuriţi, cei care nu-l consideraseră altceva decât fiul factorului, l-ar vedea apărând îmbrăcat în prestigioasa uniformă cu manşete brodate şi cu lampasuri duble, roşii, la pantaloni. *Herr General!* Cum ar fi uitate atunci umilinţele copilăriei sale nenorocită!…

Şi fuseseră de ajuns câteva fraze ale colonelului pensionar, amintindu-i cu destulă asprime originea sa prea modestă, pentru ca acest vis – realizabil, Forst era sigur – să fie distrus.

— Furia, dezamăgirea, ura din sufletul meu în ziua aceea!…

Făcu apoi câţi va paşi, reveni spre fereastră. Ploaia încetase.

— Aceşti ofiţeri, cu pretenţiile lor, cu morga lor,

---

114 General prusac şi teoretician militar (1780-1831), autorul mai multor lucrări de istorie şi teorie militară (n, tr.).

115 General şi scriitor militar elveţian (1779-1869) (n.tr.).

116 General german (1866-1936); a reconstituit armata germană după înfrângerea din 1918 (n.tr.).

117 General, ideolog al militarismului german; a participat în 1923 la puciul organizat de Hitler (n.tr.).

exclusivismul lor… îi urăsc! Helmuth von Manzialy face parte dintr-un stat-major. Fireşte… Acela al armatei a IX-a. M-am informat întotdeauna despre el. Nu m-aş mira să fie amestecat în complot.

Zâmbi uşor şi ameninţător.

— Regret că nu se află în Vest.

— Dar aţi fi avansat mai repede în armată? Aveţi treizeci şi şapte de ani, nu-i aşa?

Trăsăturile lui Forst se destinseră. În privirea sa, nu era o oarecare mirare, dar şi altceva, atunci când îşi dădea seama că Anne îi cunoştea vârsta?

— Sunteţi maior. Iar funcţiile dumneavoastră nu vă dau o putere mult mai mare decât aceea pe care aţi avea-o cu acelaşi grad în armată?

— La vârsta mea, Reinhard Heydrich era de doi ani în fruntea R.S.H.A., Direcţia centrală a securităţii Reich-ului, grupând din septembrie 1939 Gestapoul, poliţia criminală şi S.D.-ul. Şi la treizeci de ani era şeful S.D.-ului.

Günther Forst regreta că nu se ocupase mai activ, din timp, de politică. Nu intrase în partid decât în 1933, (Anne remarcase mai demult că nu vorbea niciodată în faţa ei manifestând un devotament deosebit de viu faţă de partidul naţional-socialist.) Regretând că n-a intrat mai devreme în partid, nu se gândea decât la consecinţele pe care asta le avusese pentru avansarea sa. Şi ea înţelegea că acest bărbat cu faţa palidă şi ascuţită, pe care îl vedea frecându-şi nervos mâinile, pe când privirea sa căpăta o strălucire înfrigurată, era posedat de o dorinţă de putere mult mai intensă decât şi-o închipuise ea.

— Până acum, am depins prea mult de oameni deseori mediocri, dar norocul lor a fost că s-au înscris cu mult înaintea mea în partid.

Anne nu s-ar fi aşteptat să vorbească atât demult despre el însuşi şi în felul ăsta. Să-l fi incitat oare cele câteva fraze dovedind că-i înţelege intenţiile? Nu trebuie să fi fost singurul motiv… Privirea lui Günther Forst părea diferită de aceea aţintită asupra ei la începutul întrevederii

din ziua aceea, când preciza că răgazul pe care i-l lasă va fi scurt. Dar acum Anne se simţea cuprinsă de un sentiment de nelinişte şi în acelaşi timp de o teamă pe care nu se încumeta prea mult s-o definească.

— De ce să nu aveţi aceeaşi comportare ca şi superiorii dumneavoastră, la Paris, faţă de ofiţeri? Războiul se apropie…

Expresia lui Forst devenise gânditoare.

— Nu cred că destinul meu e să aduc liniştea, pacea… Nici lor, nici nimănui.

Anne se ridică în picioare.

— Mai rămâneţi…

Tonul lui Forst era mai degrabă al unei dorinţi decât al unui ordin. Acest glas, atitudinea Sturmbannführerului o surprindeau pe Anne mai mult decât atunci când se arăta ameninţător. Nu se purta cu ea, cum îşi închipuia că o va face, după eşecul loviturii de stat din 20 iulie. Şi comportarea lui Forst îi dădea Annei o senzaţie de îngrijorare confuză. Nu discernea toate cauzele. Dar, în fond, nu se temea să descopere aceste cauze?

Niciodată Forst nu făcuse aluzie la existenţa lui Lucien. Anne nu observase nicio clipă când se afla împreună cu Lucien, sau când se ducea la el acasă, că era urmărită. Nu declarase Forst într-o zi că efectivele poliţiei secrete germane erau prea reduse la Paris ca să poată fi supravegheaţi toţi ofiţerii, aşa cum ar fi trebuit? „Şi de ce ar pune să fiu urmărită?” îşi spunea. Totuşi, ceea ce nu sesiza prea bine în intenţiile lui Forst faţă de ea, îi accentua îngrijorarea numai în privinţa lui Lucien.

Forst continua să se plimbe prin birou. Cu un ton aspru – prea neaşteptat de aspru ca să nu pară forţat – spuse, atunci când se afla în spatele ei:

— Situaţia militară mă obligă să mă grăbesc.

Anne urmărea operaţiile din Normandia, cu nerăbdare şi speranţă, mai ales după eşecul puciului.

„Mai sunt trei sau patru săptămâni până la sosirea prietenilor noştri la Paris, spusese în ajun colonelul

Boulleaume. Aliaţii au debarcat material şi trupe suficiente pentru a lansa, cu sprijinul aviaţiei strategice, ofensiva care, de data asta, va străpunge frontul german”.

Colonelul precizase – şi asta făcea să i se strângă inima Annei, văzând că dispare o speranţă spre care ar fi vrut să se îndrepte – că frontul nu se va prăbuşi. Nemţii nu vor părăsi în grabă Parisul. „Se vor replia în ordine. În ordine relativă, desigur. Dar fără panică, fără debandadă, îi veţi vedea evacuând Parisul la timp, metodic, fideli organizării lor minuţioase. Asta-i, trebuie s-o recunoaştem, într-adevăr, una din calităţile lor. Vor pleca fără ca să uite nicio ladă de cartuşe în depozite şi niciun creion în birou…”

Anne nu avea voie să-şi facă iluzii. Atâta timp cât nemţii vor fi aici, Forst va rămâne stăpânul. El nu va pleca înnebunit, în timpul unei derute ce-ar putea reprezenta o şansă de salvare pentru fratele Annei, deţinut la Santé, şi pentru ea însăşi.

Înverşunarea pe care o arăta în încercarea de a-i nimici pe ofiţerii complotului arăta de ajuns cum ar reacţiona când ar şti că-şi bătuse joc de el. Nici Anne, nici fratele ei n-ar putea să-i scape lui Günther Forst. Trei sau patru săptămâni… El va afla cu mult înainte. Dar, din nou, ea îşi punea această întrebare: oare nu ştie încă?…

CAPITOLUL XXXIX

În salonul de lângă camera Annei, la etajul întâi, Solange Daubel avea o expresie dezorientată.

Majordomul venise cu câteva minute înainte s-o înştiinţeze pe Anne că tânăra fată o ruga s-o primească.

Ea începu prin a se scuza de prezenţa sa în casa de pe bulevardul Maréchal-Maunoury. O asigură că nu ceruse să se instaleze acasă la Emmanuel şi Anne, după cum nu ţinuse să participe la serata dată pentru a şaptea aniversare a căsătoriei lor. De când se afla acolo, voise ca prezenţa ei să fie cât mai puţin supărătoare cu putinţă

pentru Anne…

Stând în faţa ei într-unul din fotoliile Ludovic al XV-lea, tapisat cu velur albastru deschis, Anne o asculta fără să fi rostit vreun cuvânt. Tânăra fată începu să vorbească despre Emmanuel. De câteva zile, avea senzaţia nu numai că ţine mai puţin la ea, dar că începe să se înstrăineze. Şi azi-dimineaţă, fără motiv, îi vorbise pe un ton tăios, chiar jignitor. Cu asprime, o ironizase cu privire la „distincţia” pe care încerca să şi-o însuşească. Se simţea prea mult, spune el, străduinţa ei. Îl făcea să se gândească la o slujnicuţă maimuţărind purtările stăpânei sale.

— Crezi că ai un accent distins (cum ai spune tu), şi te sclifoseşti…

Vorbind despre Anne, mărturisise:

„Chiar atunci când vei şti de douăzeci de ani pe din afară codul manierelor elegante, nu vei ajunge niciodată să fi confundată cu ea”.

— Nu vreau să fiu prea pretenţioasă, doamnă. Îmi rămân destule lucruri de învăţat. Şi ştiu tot ce mă desparte de dumneavoastră! Dar nu cred că tot ce mi-a spus poate fi absolut adevărat… De altfel, săptămâna trecută, dimpotrivă, mă felicita pentru progresele mele. Spunea că ar putea ieşi pretutindeni cu mine. Atunci, de ce, azi-dimineaţă?… Şi tonul acela răutăcios… Dumneavoastră îl cunoaşteţi bine, doamnă. De aceea, aş vrea, dacă îmi permiteţi, să vă cer un sfat.

Adăugă că socotea că-şi poate îngădui asta fiindcă ştia că Anne şi soţul său erau, de fapt, despărţiţi şi că numai împrejurările îi făceau să păstreze, pentru câtva timp încă, aparenţele căsniciei lor. Anne îşi spuse că dacă el nu-i ascunsese acest lucru, Solange conta totuşi pentru dânsul. Afară de ea, Emmanuel nu-şi informase decât avocatul.

Îmbrăcată cu o rochiţă cu un plastron alb şi guler Claudine, cu faţa fragedă, cu tenul strălucitor, părul brun, mătăsos, pieptănat simplu pe spate, nu arăta nici cei douăzeci de ani pe care-i avea…

Puţin jenată la început, se exprima acum fără sfială, dar şi cu o reţinere, un tact, care nu erau deloc afectate. Intonaţia vocii era plăcută şi melodioasă. Gesturile sobre, aveau o graţie pe care Anne – contrariu celor spuse de Emmanuel în dimineaţa aceea – le găsea pline de naturaleţe.

Anne vedea în cele spuse de soţul ei o manifestare a caracterului nestatornic ce o surprinsese şi pe ea, după un an de căsătorie. Una din acele toane ce-l determinau uneori să-i jignească pe cei mai apropiaţi lui, şi mai ales pe cei care nu meritau deloc aceste ofense.

— E atât de delicat şi deştept! spuse Solange. Atât de deosebit de oamenii bogaţi (deseori îmbogăţiţi de puţin timp la bursa neagră), care mă invitau înainte… Alături de el, am avut impresia că mă instruiesc. Atât cât puteam spera.

Adăugă cu sinceritate:

— Şi doream atât demult să mă instruiesc!

Solange Daubel nu ascunse că mai mult ambiţia decât o vocaţie artistică o îndemnase să urmeze cursuri de artă dramatică, după aceea să încerce să debuteze în cinema, îşi dăduse curând seama că acest drum nu i se potriveşte. Mai întâi, deoarece nu credea că are vreun talent demn de a fi remarcat. Apoi, nu simţea în ea voinţa tenace pe care o ştia necesară pentru a reuşi întruna din acele cariere care, văzute de departe, o uluiau.

— Vă mărturisesc, doamnă, că Emmanuel mi-a plăcut imediat. Poate că mi-am făcut iluzii… Dar mi se părea că mă încurajează. Ambiţia mea, acum… este el.

În privirea ce i-o arunca Annei părea că există o sinceră admiraţie.

— N-aş fi avut pretenţia să lupt împotriva dumneavoastră, doamnă. Dar întrucât între dumneavoastră şi el totul s-a terminat!… Da, speram… Însă de câteva zile, mă simţeam mai puţin sigură pe mine. Şi azi-dimineaţă… Puteţi să-mi spuneţi dumneavoastră, care îl cunoaşteţi, de ce s-a purtat astfel cu mine?

Anne o ascultase în tăcere. Cuvintele amantei soţului ei îi reaminteau propriile sale decepţii, amărăciunile pe care se străduise să le domine timp de ani de zile, vrând cu orice preţ ca mariajul ei să nu fie un eşec. Şi, în acelaşi timp, Anne constata că astfel de amintiri nu-i mai răscoleau aceeaşi durere. I se părea că aparţine unei epoci îndepărtate şi nu mai suferea din cauza ei. Aprecia mai bine cât de mult i se transformase viaţa în câteva săptămâni.

Acum Solange Daubel tăcea. În privirea ei, Anne văzu în acelaşi timp o întrebare şi teama ca soţia lui Emmanuel să nu se mărginească la un răspuns tăios, arătându-i că ar dori să plece. Anne vorbi, în câteva fraze, despre caracterul lui Emmanuel, devenit atât de nestatornic din pricina oboselii, a sănătăţii şubrede şi a grijilor actuale.

Solange părea mişcată că ea se exprimă astfel, fără răceală şi fără animozitate.

— Aţi accepta, doamnă, să-mi spuneţi ce trebuie să evit pentru a nu-i displace? Aş încerca să mă port cât mai bine cu putinţă. Dar poate am comis o greşeală…

— Trebuie să-l iubeşti, cu răbdare, să te împaci cu unele lucruri care, poate, se vor atenua. Să nu faci ceea ce am făcut eu când comportarea lui mă dezamăgea, mă supăra. Eu am încercat să-l înţeleg. Am reuşit prea bine! Nu vorbeşte niciodată despre el. Are o pudoare, o predispoziţie spre a face o taină din tot ce-i în legătură cu intimitatea sa, caracterul său adevărat şi chiar sănătatea sa. Are părţi pe care le crede slabe şi pe care caută să le ascundă… Admiră-l, iubeşte-l pentru ce are mai bun în el.

Îndreptându-se repede spre ea, Solange îi cuprinse mâinile. Anne nu făcu niciun gest, care să arate că este gata să răspundă tot atât de călduros. Tânăra fată încetă imediat de a-i strânge mâinile într-ale sale, manifestând totuşi oarecare jenă. Apoi, spuse cu spontaneitate:

— Mulţumesc! Mulţumesc, doamnă…

Anne se ridică în picioare. În loc să se retragă, Solange, după ce şovăi, întrebă, roşind puţin:

— Credeţi, doamnă, că-i posibil ce am visat?

Anne o privi o clipă.

— Cred, spuse ea cu simplitate.

Pentru întâia oară zâmbi uşor în faţa tinerei fete.

— Nu stărui asupra celor ce sunt foarte evidente…

În timp ce Solange avea o expresie nespus de încântată, ea adăugă:

— Spui că alături de el ai senzaţia că te instruieşti. Ei bine, ceea ce a început să facă din dumneata – cu succes – îl interesează, îl stimulează. Pentru el, e o situaţie nouă… Şi are totdeauna nevoie de noutate! Transformarea dumitale, al cărei autor se va considera, îl va lega de dumneata.

Solange îi mulţumi din nou călduros. Ca şi în seara când venise în camera Annei pentru a se scuza că a vorbit prea mult timp la telefon, făcu aprecieri admirative în privinţa, aranjamentului salonului alăturat camerei. Divanul era tapisat cu velur albastru, ca şi fotoliile. Perdelele erau de fai[118] grej. Măsuţa lăcuită în gri, lampa montată pe un vas de faianţă de Delft…

— Ştiu că dumneavoastră, doamnă, aţi mobilat şi decorat toată casa. Aş fi incapabilă să fac aşa ceva! Şi nu cred că voi avea vreodată gustul dumneavoastră…

Apoi, îmbujorându-se din nou, spuse, cu o voce al cărei accent părea sincer, cât era de fericită că Anne nu părea să-i poarte pică.

— Dacă îmi permiteţi, doamnă, vă voi spune ce m-ar face şi mai fericită încă…

Uşa se deschise. Marie-Laure intră, cu sprâncenele încruntate, buza de jos ţuguiată într-o strâmbătură bosumflată. Cuvintele pe care le rosti arătau că, potrivit obiceiului său, avusese grijă să asculte la uşă.

— Iertaţi-mă că întrerup această scenă care ar înduioşa pe femeia de lume cu inima cea mai împietrită. Şi numai Dumnezeu ştie ce recorduri pot doborî ele! Preludiu

118 Tafta de mătase naturală (n.tr.).

la transmiterea puterii… Anne, la ce te gândeşti? Nu vezi jocul unei stricate care face pe mâţa blândă? Te flatează, ca să ne zvârle mai uşor afară pe amândouă!

De mai multe ori, încercase cu ardoare s-o convingă pe Anne să revină asupra hotărârii sale de a-l părăsi pe Emmanuel.

„Noi am pierdut o bătălie. N-am pierdut războiul”.

Nu mai părea să creadă că va reuşi s-o convingă de când ştia ce exista între Anne şi Lucien. Dar o sfătuia să acţioneze ca o femeie cu bun simţ: să rămână soţia patronului Atelierelor şi forjeriilor Villardier, înfrumuseţând această situaţie printr-o legătură cu Lucien.

„El îţi va dărui emoţiile şi diversele senzaţii ce nu trebuie, totuşi, să le mai speri de la un soţ, când este bogat ca tăticul”.

Marie-Laure afirma că, datorită lui Lucien, Anne şi-ar putea suporta mult mai uşor soţul. Şi ar urma exemplul rezonabil pe care îl dau majoritatea femeilor demne de respect din Paris.

„Anne, gândeşte-te la mine! Ce voi deveni dacă abandonezi terenul în favoarea acestei pomicele?… Gerhard? Nu mi-a vorbit niciodată despre căsătorie… Şi n-am să-l silesc. De altfel, unde va fi luna viitoare?…”

Acum îi spunea amantei lui Emmanuel Villardier părerea sa, într-un limbaj nu prea nuanţat.

— Nu ţi-e ruşine, dumitale, care mai ai, ca şi mine, o cartelă 73, să te culci cu tata?

— Emmanuel e tânăr.

— Cel puţin cu douăzeci şi trei de ani mai mare decât dumneata!

— N-am întâlnit încă bărbaţi cu distincţia şi inteligenţa sa.

— Şi gologanii lui!

— Nu crezi, nu-i aşa, că l-aş putea iubi?

— Ştiu că există şi fete foarte tinere îndrăgostite de bărbaţi cu douăzeci şi cinci, treizeci, patruzeci de ani mai

în vârstă decât ele. Trebuie însă remarcat un amănunt. O coincidenţă… E vorba totdeauna de domni bogaţi! Sau în orice caz, care le pot asigura o situaţie mult mai bună decât aceea pe care o au. Da, desigur e o întâmplare, dar statisticile au stabilit că nu s-a auzit niciodată, când o fată se înamorează de un tip care i-ar putea fi tată, că ar fi un ratat, un taxator de metro, sau un negustor falit.

Marie-Laure izbucni într-un râs zeflemitor.

— Când stai lungită pe pernă, ar trebui să reciţi ceea ce o actriţă ca dumneata ar declama la Comedia Franceză, dacă această patimă nebună nu ţi-ar fi zdrobit cariera: „Te iubesc pe dumneata şi nu averea dumitale”… Dar cu mine nu-ţi merge, fetiţo! Eu pot să-ţi vorbesc aşa, sunt mai mare cu trei luni decât dumneata.

— Nu pretind că pentru mine nu contează ceea ce îmi poate dărui Emmanuel.

— Ar fi cam greu să te creadă cineva.

— Înseamnă deci că nu sunt sincer legată de el?

— Nu te invidiez, ştii! Mi-l închipui foarte uşor pe iubitul meu tată, cum se distrează în intimitate…

— Hei, între noi fie vorba, ţi se întâmplă, cred, de multe ori să înalţi ochii la cer şi să te gândeşti: „Ce e omul nevoit să facă pentru a-şi câştiga existenţa!”…

Solange Daubel păstra o atitudine rezervată şi se abţinea de a răspunde pe un ton aprins, ca Marie-Laure. Ascultându-le şi văzându-le faţă în faţă, Anne, amuzată fără voia ei, nu se putea reţine de a-şi spune că te-ai fi înşelat uşor dacă ar fi trebuit să ghiceşti care din ele era născută în bulevardul Maréchal-Maunoury.

— Nu crezi că ai putea să-ţi câştigi mai corect existenţa?

— Domnişoară, am trăit până acum împreună cu mama, fratele şi cele două surori ale mele într-un apartament cu trei camere, pe strada Blomet. Eşti sigură că în locul meu, ai fi avut vocaţia să fi croitoreasă, ca mama? Sau, cum am fost eu, chelneriţă într-un restaurant, figurantă de cinema?…

Replica născu un surâs pe buzele lui Marie-Laure. Să fi fost din cauza acestui zâmbet, sau pentru că regreta impulsivitatea ultimelor ei cuvinte? Îndatoritoare, amanta lui Emmanuel declară că ştia că Marie-Laure căuta cauciucuri ca să le înlocuiască pe cele de la bicicleta sa. Îi vorbise fratelui ei care lucra la un garaj specializat în întreţinerea vehiculelor cu gazogen.

— Mi-a promis două cauciucuri noi. Cu camere de aer…

Marie-Laure răspunse cu un râs ironic.

— Acum încerci să mă îmbunezi pe mine? Dumitale, sigur, nu-ţi lipseşte metoda. Nici şiretenia… Vrei să câştigi prin toate mijloacele puncte noi de sprijin ca să rămâi pe loc.

Apoi, realismul lui Marie-Laure, moştenit probabil de la creatorul Atelierelor şi forjeriilor Villardier, ieşi biruitor.

— Moralitatea este un lucru, bicicleta altul. Cauciucurile n-au miros! Şi cum mi-au mai plesnit două ieri, cred că voi accepta să dau o urmare favorabilă unei propuneri dezinteresate… Ca şi sentimentele dumitale.

O cerceta acum pe Solange fără agresivitate, dar cu o privire stăruitoare.

— Eşti bine făcută. Dumneata n-ai nevoie de pilule pentru a avea un „bust fermecător ca al starurilor”. Şi o piele… Foarte plăcut catifelată, după cât pot aprecia eu. În orice caz, trebuie să ai ceva ca să fi reţinut mai mult de cinci sau şase luni un domn ca tata. Predecesoarele dumitale rezistau cât rezistă şi trandafirii: timpul unui sfârşit de săptămână!

Solange surâse uşor.

— Sunt mişcată cu atât mai mult cu cât până acum nu vorbeai despre mine decât ca despre o târâtură şi o târfă.

Marie-Laure nu păru tulburată decât câteva clipe. Luând ceea ce ea numea „tonul monden”, răspunse cu un glas uniform, suav, cu un surâs amabil:

— Am spus într-adevăr şi o târfă?

Apoi se întoarse spre Anne.

— Vezi! Te prevenisem: nu trebuie s-avem încredere în Paul. Repetă totul tatii.

Din nou privirea sa se aţinti asupra Solangei. Această cercetare şi replicile amantei lui Emmanuel păreau să atenueze puţin ostilitatea lui Marie-Laure. Ea întrebă:

— Joci ping-pong?

CAPITOLUL XL

Lucien evita totuşi să-i vorbească Annei de activitatea sa clandestină. Ea ştia că la uzină rolul său conta în sabotarea, într-un fel ce nu putea fi descoperit, a materialului expediat în Germania şi încetinirea ritmului livrărilor… înainte de a se duce la Londra, Lucien făcuse aluzie la noi răspunderi, de altă natură. Venea mai rar pe bulevardul Maréchal-Maunoury să-i prezinte lui Emmanuel Villardier raportul despre activitatea zilnică din uzină. Şi părăsea deseori uzina mai devreme decât înainte. În unele seri, nu era liber pentru a se întâlni cu Anne. În celelalte zile, se regăseau, uneori destul de târziu, la el acasă, pe bulevardul Niel.

Dacă nu voia ca Anne să fie ameninţată pentru că ar cunoaşte ceea ce făcea el, n-avea aceleaşi motive ca să nu vorbească despre război, despre apropiata eliberare. Dar nu prea pomeneau despre aceste evenimente când se aflau singuri.

„Asta nu mai contează pentru mine ca înainte, spusese el într-o seară, pe când Anne se odihnea în braţele sale. Totuşi, te iubeam încă de pe atunci. Dar acum… Totul s-a schimbat pentru mine!”

În ziua aceea îi telefonă pe seară pentru a o ruga să nu mai vină la el acasă, ci să se întâlnească într-o cafenea de pe bulevardul Wagram. Cum sosi Anne, părăsiră cafeneaua. El îi spuse că un camarad, cu care era în legături continue de câteva săptămâni, tocmai fusese arestat. Lucien trebuia deci să nu se mai înapoieze la el

acasă.

— Adăugă că ar fi mai bine pentru Anne să se întoarcă în bulevardul Maréchal-Maunoury. Dar ea nu voi să se despartă de el. Şi Lucien nu se putu împotrivi mult timp ca ea să-l însoţească în micul apartament de pe strada Brochant, unde trebuia să doarmă în noaptea aceea.

— Până în ultima vreme, eram în contact cu puţini oameni. Am avut şansa ca niciunul să nu fie arestat…

— Să nu te întorci la uzină!

El spuse că ar trebui, din prudenţă, să nu se ducă a doua zi la Levallois. Totuşi, prezenţa sa ar fi fost foarte utilă în ajunul unei noi inspecţii a unui delegat al Comisiei germane de control.

Lucien ar fi vrut să părăsească Atelierele şi forjeriile Villardier. Dar şeful reţelei sale nu-l autoriza s-o facă înainte de eliberare. O astfel de schimbare, într-un asemenea moment, ar fi putut, socotea el, să atragă atenţia. Iar, pe de altă parte, era important ca Lucien să-şi continue eforturile pentru a frâna producţia uzinei, îndeosebi în ce priveşte importanta livrare de material feroviar fixată prin programul de producţie. Trebuia să se străduiască să prelungească întârzierea actuală până la plecarea nemţilor…

Din prima noapte petrecută de Anne la el acasă, pe bulevardul Niel, Lucien dorise să nu mai fie obligat să se întâlnească în mod regulat cu Emmanuel. În afară de asta, unele amănunte ce i le destăinuise Gaudechart, directorul uzinei, într-un moment de furie, i-l arătau pe Emmanuel Villardier într-o altă lumină. De aceea, el nu mai putea avea despre Emmanuel părerea pe care acesta din urmă se străduise să i-o dea.

Anne ştia de asemenea că el suporta greu ideea ca ea să continue să locuiască în bulevardul Maréchal-Maunoury. Când se despărţeau, vedea deseori trăsăturile lui Lucien crispându-se. Îi ghicea gândurile. Parcă fără voia lui, îi punea, cu un fel de reţinere totuşi, întrebări ca, după aceea, să-i ceară iertare. În ciuda prezenţei Solangei

Daubel, el nu se elibera de unele obsesii, ce totuşi dispăreau cum se întâlnea cu Anne…

Ca s-o liniştească, afirma în noaptea aceea că tovarăşul arestat era unul dintre cei mai curajoşi şi hotărâţi pe care i-a cunoscut. El va rezista, socotea Lucien, la toate interogatoriile. Anne îşi amintea de ceea ce văzuse în ziua când fusese condusă în bulevardul Foch…

Teama, la început vagă, că din cauza situaţiei creată de Forst, s-ar putea ivi un pericol pentru bărbatul îndrăgit, devenea şi mai vie în noaptea asta, când Lucien nu se mai putuse întoarce la el acasă. Faptul că Günther Forst părea să nu cunoască locul deţinut de Lucien – de puţin timp, desigur – în viaţa ei nu-i risipea temerile.

În micul apartament de pe strada Brochant, nelocuit de mai multe luni, se menţinea un uşor miros de camere prea mult timp închise. Sosiţi după ce se înnoptase, nu putuseră să deschidă ferestrele din cauza ordonanţelor de camuflaj… Lampa de pe noptieră, cu o slabă lumină voalată, rămânea aprinsă. Anne nu dovedise poate niciodată o pasiune atât de vie. O pasiune stimulată de spaima pe care, în noaptea asta, nu reuşea s-o înlăture.

În mijlocul nopţii, Lucien, ridicându-se rămase, cum i se întâmpla deseori, o clipă lungă s-o contemple. Anne îşi împreunase tocmai mâinile pe ceafă. Această atitudine părea să-i alungească liniile trupului zvelt. În privirea lui Lucien se vedea admiraţie şi un fel de uimire încântată. Anne! O iubise timp de trei ani, fără să nutrească nicio speranţă în această dragoste…

Iar acum această femeie cu înfăţişarea distantă şi chiar puţin rece se transformase – se însufleţise – atât de extraordinar în braţele sale, încât Lucien nu numai că simţea o exaltare de fiecare dată reînnoită, dar nu mai avea nicio teamă. Era convins că ar birui acum orice primejdie. „Sunt sigur că nu mi se poate întâmpla nimic”, repeta el Annei.

Ea datora acestei dragoste o hotărâre, o forţă ce o făcuseră capabilă să lupte contra lui Günther Forst. Totuşi,

ştia bine că pericolul nu era deloc îndepărtat, cum înclinase să-şi închipuie în clipele când i se părea că numai ea şi Lucien existau. De la eşecul loviturii de stat din 20 iulie, Anne ştia ce ameninţare imposibil de îndepărtat apăsa asupra ei. De aceea avea acum o nouă preocupare: exaltarea pe care Lucien o găsea, ca şi ea, în această pasiune, nu-l va face imprudent?…

După amiază, el îi telefonă Annei. Îi spuse numai că se întorsese la uzină, neexistând nicio piedică, aşa cum crezuse în ajun.

Trebuiau să se întâlnească, pe înserate, cu Gerhard şi Marie-Laure. Aceasta ţinea ca Anne şi Lucien să stăruie, împreună cu ea, ca Gerhard să accepte să se pună la adăpost. Lucien i-ar da informaţii precise asupra posibilităţii de a se ascunde în Paris, ca să scape de urmările evenimentelor din 20 iulie. Marie-Laure era mişcată văzând că Anne se interesa tot atât demult ca şi ea de soarta lui Gerhard.

— Pentru că eşti îndrăgostită, te pui uşor în locul meu…

Gerhard trebuia să-i întâlnească în faţa unui cinematograf de pe bulevardul Ternes unde se juca *Corbul*[119]. (El nu se afla la Paris când rulase filmul lui Clouzot şi dorea să-l vadă.)

„Îl vom revedea şi noi cu foarte multă plăcere, spusese Marie-Laure. După aceea vom merge la mine acasă…”

Ea şi cu Anne sosiră primele. Lucien veni cu două sau trei minute mai târziu. Luând-o pe Anne de o parte o clipă, o informă că tovarăşul său arestat în ajun se sinucisese, aruncându-se peste rampa scării, de la etajul patru al imobilului Serviciului securităţii germane, de pe bulevardul Foch, unde fusese condus spre a fi interogat.

Anne se îngălbeni brusc.

— În bulevardul Foch, murmură ea cu ton înfiorat.

---

119 Film realizat de Henri Clouzot în 1943. A rulat şi pe ecranele noastre sub titlul de „Scrisori anonime” (n.tr.).

Vedea scara cea mare. Etajul patru… Unde se afla biroul Sturmbannführerului Forst!

— El ştia multe lucruri. Cunoştea nume importante. Gestapoul ar fi făcut totul pentru a-l sili să vorbească. Sunt sigur că n-ar fi destăinuit nimic! S-ar fi purtat ca alţii, aduşi acolo înaintea lui. Dar, pentru a fi mai sigur că păstrează tăcerea, a ales acest mijloc. Nu este primul dintre ai noştri care are acest curaj…

Gerhard sosi. Nu voise ca Marie-Laure să vină să-l ia de la Majestic. Fără să-şi fi recăpătat complet fizionomia sa nepăsătoare, nu părea îngrijorat. Anne nu putea să se mai gândească decât la ceea ce Lucien îi comunicase: tovarăşul său aruncându-se peste rampa scării, pe bulevardul Foch… Seara aceea pe care ea o cunoştea!

În timpul proiecţiei jurnalului de actualităţi, exclamaţii ironice izbucniră când apăru sala de conferinţe distrusă de explozie, la cartierul general al lui Hitler, în Prusia Orientală. Lumina fu aprinsă imediat, până la sfârşitul jurnalului. Acesta îl arăta pe Hitler primindu-l pe Mussolini după atentat, pe peronul gării din Rastenburg. Apoi fu văzut Ducele luându-şi rămas bun de la Hitler, la sfârşitul după-amiezii, pe acelaşi peron al gării în spatele căruia apărea un şir întunecat de brazi. Gerhard privea cu intensitate pe bărbatul a cărui şapcă prea mare îi ascundea în întregime fruntea. Bărbatul care, cu câteva ore înainte de a fi filmată această scenă, scăpase de atentatul pregătit de grupul din care şi el făcea parte…

Din cei doi dictatori, italianul, foarte slăbit, tras la faţă, era cel mai ostentativ. Gesturi călduroase, chip expresiv… Plin de efuziune, strângea în mâinile sale mâna lui Hitler. (Gerhard observă că Hitler întindea mâna stângă. Braţul drept rămânea parcă inert de-a lungul corpului.) Dar cordialitatea atitudinii lui Hitler nu părea prefăcută.

Gerhard ştia că, deşi alianţa italiană nu-i adusese decât dezamăgiri, din ce în ce mai amare, Hitler păstra sentimente prieteneşti faţă de cel în care vedea pe

camaradul angajat în aceeaşi luptă. Îl mai considera încă, aşa cum scrisese în Mein Kampf, drept „marele om care schimbase, pentru patria sa, cursul destinului”…

Ultimele imagini, pe peronul acelei gări mici din Prusia Orientală, îi pricinuiră lui Gerhard o adevărată uluire. În momentul când trenul se puse în mişcare, Ducele apăru la fereastra compartimentului său, adresând încă o dată semne călduroase de rămas bun. Hitler îşi ridicase, capul. I se vedea privirea, deşi cozorocul şepcii era prea tras pe ochi. Avea un surâs vag, ciudat. Privirea era straniu de absentă. Pe când urmărea cu ochii îndepărtându-se trenul, s-ar fi spus că vedea deodată altceva, mai departe – aiurea.

Această expresie, Gerhard n-o văzu decât câteva clipe. Dar fu surprins pentru că amintea pe aceea a generalului von Stülpnagel, în timpul nopţii din 20 spre 21 iulie, în marele salon al hotelului Raphaël, unde în jurul lui, ofiţerii şi S.S.-iştii împăcaţi, râdeau şi glumeau zgomotos…

Când ieşiră de la cinema, un nor gros ascundea luna. Era beznă. Nicio lumină pe străzi. Rulourile albastre acopereau terasele cafenelelor şi nu lăsau să se strecoare nicio rază de lumină. Ţinându-se toţi patru de braţ, merseră pe jos până la micul apartament închiriat de Marie-Laure.

În Place de l’Étoile, în timp ce sirenele anunţau o alarmă – a patra din ziua aceea – Marie-Laure scoase o exclamaţie. Se lovise cu genunchiul de o bancă pe care n-o zărise din cauza întunericului. Anne îşi spunea că noaptea asta fără lună avea un avantaj: nu riscau să fie urmăriţi. Nu auzea pe nimeni mergând în urma lor. Şi, adineauri, când Lucien se întâlnise cu ea şi Marie-Laure în faţa cinematografului, nu observase niciun personaj suspect.

Gerhard elogia filmul pe care-l văzuse împreună cu ei.

— Când comparăm filmele noastre cu cele produse în Franţa în timpul ocupaţiei: acest admirabil *Corb, Trubadurii diavolului, îngerii păcatului*, îţi spui că noi nu

putem fi învingători…

Povesti că Goebbels, în calitatea lui de ministru al propagandei, purta în mare parte răspunderea unei producţii cinematografice foarte puţin atrăgătoare, căreia îi recunoştea singur mediocritatea. Nu numai că vedea toate filmele franceze de calitate, dar punea să se cumpere, în Suedia sau Portugalia, copii ale celor mai bune realizări americane. Aceste filme ale inamicilor se proiectau la ministerul propagandei şi el nu-şi ascundea admiraţia.

— A fost entuziasmat, mi se spunea la Berlin, de filmul *Pe aripile vântului* şi mai ales de *Mrs*. *Minniver*. Filme pe care noi nu le vom vedea decât când el nu va mai avea ocazia să meargă la cinema.

— Scopul micii noastre reuniuni de familie, nu-i o discuţie cinematografică, aminti Marie-Laure… Mai am câteva ouă şi unt de la Champbreuil. Menajera mi-a găsit azi-dimineaţă mazăre. Dar, la ora asta, nu le putem fierbe! Din fericire, am putut cumpăra o cutie de conserve la coafor…

Pe când ea şi Anne pregăteau în grabă cina, Gerhard puse masa împreună cu Lucien – cum ar fi făcut-o tinerii cu haină lungă şi pantaloni strâmţi, pe care Marie-Laure îi aducea cu ea de la clubul unde se ducea să danseze.

Gerhard afirma că, în ciuda ordinelor de la Berlin, unde se dăduse exemplul unei represiuni neînduplecate, la Paris, continuau să încerce muşamalizarea rebeliunii din 20 iulie. Oberg, şeful poliţiei şi al S.S.-iştilor din Franţa, se dusese chiar el să-l interogheze, într-o cameră de la spitalul militar din Verdun, pe generalul von Stülpnagel, care orbise după ce-şi trăsese un glonte în tâmplă. Verdun, unde participaseră şi unul şi altul la cea mai lungă şi distrugătoare bătălie din celălalt război, evocată la hotelul Raphaël, în noaptea din 20 spre 21 iulie…

Oberg nu făcuse nimic pentru a agrava situaţia generalului după încercarea sa de sinucidere. Iar la Majestic, exista convingerea că îl va interoga el însuşi cu

intenţia de a nu-i îngreuna situaţia.

Exista un contrast total între cele petrecute la Paris şi la Berlin, unde Comisia specială pentru represiunea complotului[120] avea misiunea de a-i ancheta nu numai pe participanţi, ci şi pe fiecare persoană care ştia mai mult sau mai puţin despre complot. Se făcuseră foarte numeroase arestări.

— Un premiu de un milion de mărci se acordă pentru arestarea lui Karl Goerdeler, care ar fi devenit noul cancelar dacă lovitura de stat ar fi reuşit.

Anne intra chiar atunci în sufragerie. Gerhard se întoarse spre ea.

— Din fericire, noi am putut afla, v-am spus, că Gestapoul cunoştea activitatea lui Goerdeler. El se ascunsese încă înainte de 20 iulie…

Gerhard nu părea deloc descurajat.

— Noi n-am preluat puterea. Şi trebuie s-o regretăm, pentru toţi soldaţii din toate ţările. Războiul ar fi fost azi, fără îndoială, terminat. Dar această rebeliune nu-i un eşec! Cu toate astea, va zdruncina regimul. Şi noi vom fi demonstrat tuturor celor care în străinătate o ignorau că Hitler şi acoliţii săi nu reprezintă întreaga Germanie.

Vorbi de enervarea ofiţerilor obligaţi acum să salute cu salutul hitlerist. „Salutul german” fusese într-adevăr decretat obligatoriu. Iar doctorul Ley, şeful Frontului Muncii, tocmai atacase într-un mod insultător, într-un discurs de o rară brutalitate, pe „aceşti domni ai corpului ofiţeresc.

Marie-Laure aducea conserva de mazăre ce o încălzise pe lampa de alcool (presiunea gazului devenea, noaptea, practic inexistentă).

— Fă-mi plăcerea să saluţi cu braţul întins ori de câte ori va fi nevoie! spuse ea cu multă vioiciune lui Gerhard. Asta, atâta vreme cât nu vei fi urmat sfaturile camarazilor

---

120 Comisia număra 400 de funcţionari ai Gestapoului şi era condusă de Muller, rapoartele acestuia fiind supuse spre cercetare lui Hitler, prin intermediu lui Borman (n.tr.).

tăi.

El spunea ce silă îi era să se ducă la recepţia dată de generalul von Boineburg, pentru „a se revanşa”, zice-se, faţă de Oberg. Acesta din urmă invitase, cu câteva zile mai înainte, pe ofiţerii din Paris ca să demonstreze că nu exista niciun antagonism între S.S.-işti şi armată – şi de asemenea sub pretextul de a sărbători succesul aşa-zisului „exerciţiu” din 20 iulie, Marie-Laure îl certă din nou cu un ton iritat:

— Nu da exemplul, rar, al unui căpitan mai puţin inteligent decât generalul său!

Dar stărui ca să nu aştepte recepţia pentru a accepta propunerea lui Lucien. Îl rugă pe acesta să-i dea lui Gerhard amănunte asupra locului unde s-ar putea ascunde şi a condiţiilor în care ar putea aştepta în siguranţă plecarea nemţilor.

Gerhard afirmă că nu era unul din personajele de seamă ale complotului din Paris, unde nu se afla decât abia de trei luni. Îndeplinise, mai ales, rolul unui agent de legătură? Nu aparţinea micului grup al celor care organizaseră opoziţia din Franţa şi luau hotărârile.

Or, nicio arestare n-avusese loc la Paris. Politica de împăciuire pregătită de şefii armatei şi ai S.S.-iştilor continua.

Anne stăruia cu o voce neşovăitoare, al cărei accent indica o emoţie ce n-o putea stăpâni, ca Gerhard să se ascundă într-un loc sigur, atât timp cât o mai putea încă.

— Zău! n-am motiv s-o fac chiar acum. După discursul lui Hitler, credeam că aici evenimentele vor urma acelaşi curs ca la Berlin. Dar e cu totul altfel…

Sublinie din nou interesul S.S.-iştilor de a înăbuşi afacerea căci nu se puteau lăuda că s-ar fi împotrivit câtuşi de puţin la 20 iulie. Nu fusese arestat la Berlin generalul Fromm, care comandase până la 20 iulie armata din interior? El părea destinat aceleiaşi soarte ca şi complotiştii numai pentru că nu dovedise destulă energie pentru a li se opune, pe strada Bendler.

— Şi poate că şi apropierea frontului în Franţa contribuie să-i facă, într-o anumită măsură, pe S.S.-işti solidari cu armata… Este adevărat că Hitler nu-şi mai găseşte liniştea de la 20 iulie. Vrea sânge. Exemple crude… Dar evenimentele militare îi vor da în curând alte griji.

Gerhard se silea s-o liniştească pe Marie-Laure. Iar acest rezultat fu în parte atins când Lucien spuse că informaţiile obţinute de Rezistenţă dovedeau că într-adevăr şefii S.S.-iştilor din Paris se străduiau să minimalizeze evenimentele din 20 iulie şi să le atenueze consecinţele. Şi se considera că evoluţia situaţiei militare din Normandia ar împiedica, la Paris, o represiune asemănătoare celei declanşate în Germania.

Refuzul lui Gerhard de a se ascunde, încrederea sa, pe care Marie-Laure era tentată acum s-o împărtăşească, o îndurerau pe Anne.

Sperase ca Gerhard să fie salvat prin lovitura de stat, încercând să înlesnească realizarea planului conjuraţilor, avea impresia că luptă pentru a-l feri pe Gerhard de soarta ce ştia că-l aşteaptă. Cum a aflat de eşecul puciului din 20 iulie, îl rugase pe Lucien să-l ajute pe Gerhard să se ascundă.

— Mi-e necaz pe tine că nu ţii deloc seama de ceea ce-ţi oferă o persoană care a avut prostia să se intereseze de tine, spuse Marie-Laure, înconjurând afectuos umerii lui Gerhard. Totuşi, mi se pare că aventura nu se poate termina prost, pentru că nu m-am săturat deloc de tine.

Îmi promiţi însă că la primul nor mai întunecos te vei pune în siguranţă? Şi-mi juri, să saluţi cu braţul ridicat de fiecare dată când va fi nevoie? Te vei duce la recepţia generalului şi vei oferi cu amabilitate şampanie, ţigări şi fursecuri compatrioţilor tăi care nu poartă aceeaşi uniformă ca tine…

Sticla de Saint-Emilian destupată de Gerhard cu o clipă înainte era goală. Marie-Laure umpluse de două ori paharele în afară de cel al Annei, de care tânăra femeie nu

se atinsese. Lucien stătea, lângă Anne şi-şi îndrepta mereu privirea spre ea. Ea răspunse surâsului lui Lucien cu unul puţin crispat.

Ştia că toţi trei se înşelau. Cunoscându-l Sturmbannführerul Forst şi scopul ce şi-l fixase, nu se îndoia că va reuşi să facă să eşueze tentativa celor care voiau ca puciul să n-aibă la Paris urmări tot atât de tragice ca la Berlin.

Şi mai ştia că duşmanul cel mai de temut al conjuraţilor la Paris cunoştea rolul lui Gerhard în complot.

CAPITOLUL XLI

De când luase hotărârea de a se despărţi de Emmanuel, Anne îl însoţise până acum de trei ori la dineuri, aşa cum i-o cerea el.

Îi venea din ce în ce mai greu. Şi, în seara aceasta, dacă Lucien n-ar fi prevenit-o că nu va fi liber, pentru motive pe care nu le preciza, ar fi fost foarte tentată să refuze invitaţia.

Annei nu-i plăcuse niciodată să mintă, să se prefacă. Păstra aceeaşi predilecţie profundă şi exigentă pentru claritate ca şi în copilărie. De aceea, nicio situaţie n-ar fi putut s-o dezguste şi s-o frământe mai mult decât aventura în care o implicase Günther Forst.

Îi era penibil să sosească astfel, împreună cu Emmanuel, la cei care îi invitau şi să se poarte toată seara ca şi când nimic nu s-ar fi schimbat între ei.

Chiar şi el acceptase fără plăcere această invitaţie la Albert Ragougeau, un industriaş la care nu mergea decât rareori în vizită, socotind că n-are niciuna din calităţile spirituale ce le pretindea prietenilor săi. Dar, la acest, dineu, el îl va întâlni pe Taurade, patronul unei uzine de construcţii mecanice învecinate, la Levallois, cu Atelierele şi forjeriile Villardier. Maurice Taurade fusese altă dată în termeni buni cu tatăl lui Emmanuel.

— I s-a repetat că am spus despre el, într-o zi, că-i

incapabil să vadă mai departe de maşinile sale. Îi e necaz pe mine. Îi e necaz şi pentru că am condus uzina timp de patru ani şi am păstrat-o în condiţii excelente. El n-a redeschis-o pe a lui de la armistiţiu. A făcut însă afaceri minunate… Dar în alte sectoare. Or, el trece drept foarte legat de oamenii din Rezistenţă…

Taurade era de asemenea prieten de multă vreme cu un fost ministru plecat în Alger, unde făcea parte din Adunarea consultativă.

— A fost tot timpul foarte informat despre cele ce s-au făcut la uzină. Ne invidiază că am putut, reînnoi materialul principal. Este unul din personajele care pot să-mi dăuneze, după plecarea nemţilor. Sunt sigur că ar depune mărturie împotriva mea… Şi, ţinând seama de relaţiile sale, ce-ar spune ar avea importanţă. Mă gândisem să-l invit ca să încerc o apropiere. Dar de la moartea tatii l-am lăsat complet deoparte. Procedeul ar fi fost destul de grosolan, chiar pentru un om aşa de puţin subtil, în timp ce acest dineu îmi va prilejui o ocazie mai firească. Aş încerca să-i fac, prin câteva amabilităţi alese, o impresie mai bună. Te admiră mult. Şi ştiu că şi din cauza ta mă invidiază. Poţi să mă ajuţi să-l îmbunez. Fă-o, te rog! Servituţile vremurilor pe care suntem nevoiţi să le trăim… în caz că lucrurile merg cum trebuie, îl vom primi aici. Îi plac fetele frumoase. Îi voi spune lui Barowzki să-i aducă o fâţă de actriţă bună pentru aşa ceva…

Meniul dineului nu te lăsa deloc să bănuieşti că aprovizionarea Parisului devenea din zi în zi mai anevoioasă. Ca în majoritatea reuniunilor de acest fel, în ultimele săptămâni ale ocupaţiei, aproape toţi comesenii exprimau cu orice prilej păreri în acord cu mersul evenimentelor. Şi asta într-un mod ce te făcea să crezi că fiecare avea această stare de spirit din iunie 1940.

Ragougeau evoca alocuţiunea generalului de Gaulle, din ziua debarcării.

— *Suprema bătălie s-a angajat. Bineînţeles, este bătălia din Franţa şi este bătălia Franţei!…*

Şi concluzia: *Dincolo de norii atât de grei ai sângelui şi ai lacrimilor noastre, iată că reapare soarele măreţiei noastre!*

— Ce talent pentru formulele impresionante, imaginile minunat de evocatoare! Generalul de Gaulle – şi poate numai el – a rostit în timpul războiului fraze dăltuite pentru posteritate. Fraze ce se vor cita şi peste o mie de ani…

— Trebuie să mărturisim că politicienii noştri, mici şi meschini, din cea de a treia Republică, nu ne-au obişnuit să respirăm la asemenea înălţime, ci s-au complăcut în intrigi, spunea Ragougeau.

(Anne îl auzise, cu doi sau trei ani în urmă, ironizând modul cum se exprima generalul care, pretindea Ragougeau, obţinea în mod involuntar, prin schimbarea punctuaţiei, efecte comice asemănătoare celor ale actorului Saturnin Fabre.)

Domnul Mittelber, un bancher înapoiat cu o zi înainte de la Vichy, nu omitea să menţioneze că soţia sa era evreică. (Totuşi, nu spuse că Fernand de Brinon, ambasadorul guvernului din Vichy la Paris, obţinuse ca decretul din 29 mai 1942, instituind portul obligatoriu al stelei galbene pentru israeliţi, să nu fie aplicat doamnei Mittelber…)

Lui Ragougeau şi prietenilor săi le-ar fi fost greu să nu fie conservatori. Totuşi, succesele Armatei Roşii care tocmai cucerise, în Polonia, Lembergul şi Lublinul, îi provocau comentarii pline de admiraţie.

— Să recunoaştem cinstit: dacă n-ar fi fost ruşii, Germania n-ar fi putut fi niciodată învinsă. N-ar fi fost posibilă nicio debarcare victorioasă!

Albert Ragougeau aşezase la dreapta sa o roşcată înaltă şi subţire, de vreo patruzeci de ani, Mrs. Birley. Acestei englezoaice îi plăcuse totdeauna să trăiască la Paris. Sosirea nemţilor n-o putuse face să renunţe la această preferinţă. Prietenia câtorva persoane sus-puse şi îndeosebi a lui Fernand de Brinon îngăduise acestei

cetăţence dintr-o ţară aflată în război cu Germania să rămână la Paris, la Ritz, în tot timpul ocupaţiei. De la debarcare, Mrs. Birley era deseori invitată…

Emmanuel Villardier nu uita, bineînţeles, să reliefeze aşa cum trebuia îndărătnicia lui de a refuza să fabrice obuze pentru Wehrmacht. Refuz ce-l dusese la un pas de deportare… Apoi povesti din nou că nu se mai ducea la uzină, unde nu se mai socotea stăpân de când autorităţile germane anulaseră concedierea directorului Atelierelor şi forjeriilor Villardier, ale cărui opinii colaboraţioniste Emmanuel nu le putea admite.

Vecinul din dreapta Annei, Jacques de Plessiel, nu părea frământat de aceleaşi gânduri. Odinioară, ea îl vedea destul de des. Anne şi fratele ei François considerau că era unul dintre puţinii prieteni amuzanţi ai tatălui lor. Având destulă avere ca să nu fie nevoit niciodată să piardă timp câştigându-şi existenţa, găsea cea mai mare plăcere în mistificări şi înscenarea unor situaţii neobişnuite, în care juca un rol activ.

Una din distracţiile sale în timpul acestor ani grei, consta în a se duce într-un restaurant unde totul era procurat la bursa neagră şi unde cerea să i se servească o masă mai abundentă decât aceea pe care ar fi comandat-o înainte de război. În clipa când ajungea la desert, la o oră convenită, majordomul său telefona la restaurant: „Aici comisariatul”. Şi îl chema pe „inspectorul Dupin”. (Plessiel bănuia că niciun restaurator nu citise „Scrisoarea furată”.) Majordomul dădea semnalmentele lui Jacques de Plessiel. Acesta, înştiinţat, se ducea la telefon.

— Bine, domnule comisar… Fireşte, domnule comisar. Vin, domnule comisar!

Patronul restaurantului, consternat la gândul că servise tocmai unui inspector de poliţie un meniu în care fiecare fel constituia un delict faţă de ordonanţele în vigoare, îşi şi închipuia amenda, închiderea localului pentru infracţiuni grave privind aprovizionarea şi preţurile…

— Plata, repede, cerea Plessiel, vizibil preocupat de convorbirea telefonică.

Patronul aducea atunci o notă stabilită la preţuri de o moderaţie neverosimilă. Şi Plessiel se distra cu atât mai mult de cuvintele restauratorului, cu cât nu lăsa să se vadă acest lucru, în timp ce acesta explica:

— Azi, nu-i aşa, meniul e excepţional!… Un văr sosit de la ţară… Dar aici totul e la preţul tarifului. Tariful, nu cunoaştem decât asta, domnule inspector!

Şi, după o cafea excelentă, îi oferea un coniac. În seara aceea, Plessiel povestea, lăudându-se, ultima lui ispravă. Se întorsese de la Vichy, cu câteva zile în urmă, cu trenul. (Drumul durase douăzeci şi şapte de ore.) Trenul ticsit. Plessiel, fără să şovăie, se instalase într-un compartiment rezervat ofiţerilor nemţi. Şi, cum se înnopta, în clipa când trenul părăsea Vichy-ul, se lungise confortabil pe canapea. Pe neaşteptate, un colonel deschisese uşa.

„De când un civil poate sta culcat – lăfăindu-se – într-un compartiment al ofiţerilor germani?”

Plessiel vorbea nemţeşte aproape fără accent. Şi, cu capul lui ras, prezenta o oarecare asemănare, pe care o cultiva, cu Erich von Stroheim. Se ridicase repede în picioare, cu aerul furios, făcând gestul de a-şi potrivi un monoclu imaginar.

„De când un colonel se adresează pe acest ton unui general?”

— Urmarea poate părea de necrezut celor care nu cunosc fondul uluitoarei credulităţi a majorităţii nemţilor, efectul irezistibil ce-l produce asupra lor cuvântul „General” şi docilitatea lor instinctivă în faţa unei atitudini autoritare. Poziţie de drepţi. Scuze. S-a retras… Şi a doua zi, pe coridor, ofiţerii mă salutau!

Jacques de Plessiel râdea, încântat, foarte satisfăcut de el însuşi. Pentru el, amintirile deosebite ale ocupaţiei, vor fi o suită amuzantă de scene de acest fel. Şi nu se va gândi la ocupanţi decât ca la nişte oameni pe seama cărora s-a distrat…

După dineu, Emmanuel se întreţinu o clipă cu Maurice Taraude în care vedea un posibil denunţător sau, în orice caz, un martor al acuzării. Şi se arătă probabil destul de abil. Sau poate că farmecul Annei, căreia Taraude îi adresase diverse complimente, îi dădu acestuia dorinţa de a reveni în casa lor de pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Taraude îi conduse cu maşina. (Pentru că el privea desigur fără teamă sfârşitul ocupaţiei, nu avea ca Emmanuel scrupule să folosească un permis de circulaţie eliberat de autorităţile nemţeşti.) Acceptă o invitaţie la dineu pentru, săptămâna următoare. În faţa uşii salonului de lângă camera Annei, tânăra femeie avu surpriza de a-şi auzi soţul spunând că ar dori să intre la ea pentru o clipă.

— A mers destul de bine cu Taraude. Dar îmi voi reaminti de această epocă! Voi avea multă vreme o scârbă fără margini… Să fiu obligat să întrebuinţez toate mijloacele mele de seducţie ca să-l încânt pe acest bădăran invidios şi răuvoitor! Pentru că mâine, datorită prietenilor săi bine situaţi, mă poate trimite la închisoare…

Anne ştia că acest bărbat cu spiritul rafinat, cu gustul sigur, detestase totdeauna mediocritatea gândirii şi josnicia comportării unora. Înţelegea deci că-i era penibil să joace un astfel de rol, să rostească vorbe ce i le impunea prudenţa şi să dea totdeauna dovadă în public de oportunismul ce părea altora atât de firesc.

— Anne…

Nu se aştepta deloc la cuvintele pe care le pronunţa în seara aceea. Totuşi, confidenţele îngrijorate ale Solangei Daubel, cu două zile înainte, în acest salon, în legătură cu schimbarea atitudinii lui Emmanuel, ar fi putut s-o pregătească pe Anne pentru ceea ce el spunea acum.

O anunţă că era hotărât s-o expedieze pe Solange Daubel şi să reia viaţa de altă dată.

— Nu numai că sunt gata s-o fac, dar o doresc! Am greşit deseori. De ani de zile… Dar asta nu mi se părea grav. Ştiam că ţin la tine. În ultima vreme, parcă nu mai eram eu. Mi-am pierdut echilibrul de când am primit

coşciugul şi fotografia cavoului familiei cu numele şi anul morţii mele: 1944…

Vorbi despre tensiunea, despre teama în care trăia la apropierea clipei când va trebui să se justifice pentru activitatea uzinei în timpul ocupaţiei. Mai era şi amărăciunea, dezgustul pricinuite de prevederile pe care le socotea necesare. Această explicaţie pe care o dădea despre comportarea lui faţă de Anne în ultimele luni confirma ceea ce ea ghicise…

— În starea mea normală, n-aş fi fost niciodată atât de stupid pentru a crede că m-aş putea teme de ceva din partea ta când mi-ai spus, la Champbreuil, că voiai să pleci. Javernant mi-a băgat ideea asta în cap… Bineînţeles, cu cele ce ştiai despre mine, ai fi putut să-mi faci, rău. Dar ştiu bine cât eşti de deosebită de celelalte două care te-au precedat aici! Ele ar fi fost fericite să mă ştie la Fresnes sau la Santé… Îţi mulţumesc că ai rămas. Chiar dacă nu credeai că plecarea ta ar fi atât de nefastă pentru mine, cum pretindea Javernant. Poate că în această privinţă, îţi mărturisesc, îngrijorarea mea a fost exagerată. Pentru a te păstra. Sperând că lucrurile s-ar aranja între noi…

Ea răspunse, subliniind mai întâi contradicţiile caracterului său: eforturile Annei pentru a trăi în perfectă armonie cu el, izbuteau doar să-l îndepărteze de ea, să-l facă mai indiferent. După ani de răbdare, de luptă, luase hotărârea pe care comportarea lui ajunsese s-o facă inevitabilă. El era acela care, instalându-şi amanta la ei acasă, o constrânsese pe Anne să reacţioneze cum făcuse. Şi acum încerca s-o reţină!

— Ca să-mi dau bine seama ce însemni tu pentru mine, a trebuit să înţeleg că eşti gata să pleci.

Cu o voce scăzută, adăugă:

— Şi să-mi închipui că…

— E prea târziu, Emmanuel.

El păli uşor.

— Trebuie să fi înţeles, mai spuse ea.

Urmă o tăcere. Fără s-o privească, rosti:

— Lucien?

— Da, răspunse ea cu simplitate.

Vedea efectul acestor cuvinte pe faţa cu trăsături fine a lui Emmanuel, în care expresia de oboseală se accentuă deodată. Totuşi, nu manifestă nicio surpriză.

Amanta soţului ei avusese impresia că Emmanuel începea să se detaşeze de ea din ziua în care Anne afirmase că Lucien nu va fi şocat să fie invitat împreună cu Gerhard.

— Anne, nicio femeie nu poate privi cu uşurinţă pierderea unei situaţii ca aceea pe care o pot oferi eu. Va trebui poate să treci printr-un moment dificil. Afară de cazul când totul se va aranja mai uşor decât se crede… După aceea, viaţa îşi va relua cursul ca înainte.

Reaminti luxul existenţei pe care îl cunoscuse alături de el, pe care l-ar cunoaşte din nou. Iahtul nu fusese vândut. Un marinar se ocupa la Cannes de întreţinerea lui. Emmanuel intenţiona să plece, imediat după sfârşitul războiului, într-o lungă croazieră. Ar lua cu ei pe prietenii la care Anne ţinea cel mai mult.

De multă vreme Anne nu-l mai auzise vorbind cu atâta căldură. El se întrerupse văzând-o că dă negativ din cap.

Se aşeză în faţa ei, într-unul din fotoliile albastre. O clipă rămase tăcut, cu ochii plecaţi.

— Merit ceea ce s-a întâmplat, spuse el înălţându-şi capul. Dar vreau să te păstrez! Îmi dau seama în seara asta şi mai mult…

Glasul lui şovăia. Glasul acela ce avusese deseori un accent nepăsător, sau chiar uşor enervat ca răspuns la tandreţea Annei.

— Eşti sigură că… între tine şi Lucien va dura?

Ea îl privi în ochi, fără să răspundă. În faţa siguranţei neclintite, a strălucirii privirii, el lăsă din nou capul în jos. Ridurile de pe fruntea înaltă, pleşuvă a lui Emmanuel, se accentuau.

— Cine ştie, Anne?… murmură el.

Dar vorbea fără convingere, cu un ton dezorientat. Se scurseră două sau trei minute.

— Să-ţi spun drept, nu pot să-ţi promit că mă voi comporta cum ai făcut-o tu, timp de şapte ani. De aceea n-am dreptul să fiu prea intransigent. Ştii că nu sunt atât de mărginit ca oamenii aceia enervanţi cu care am cinat astă-seară…

Se întrerupse.

— Îl stimez mult pe Lucien, ştii asta. Va avea la uzină un post important. Acel al lui Gaudechart. O să-i las chiar răspunderile cele mai importante. Îi cunosc capacitatea şi, pe de altă parte, n-am intenţia să petrec atât de mult timp ca înainte la Levallois.

Ezită o clipă.

— Şi tu vei rămâne aici.

Ea se sculă brusc.

— Cum îţi poţi închipui că el ar accepta asta? Şi eu? Nu mă cunoşti?…

CAPITOLUL XLII

Intrând în biroul de pe strada Troyon, unde o aştepta Günther Forst, îmbrăcat cu obişnuitul său costum bleumarin cu dungi, Anne observă imediat chipul său rece şi lipsit de expresie.

Stătea în picioare, în spatele biroului. Nu se clinti, nu scoase niciun cuvânt. Nu făcu niciun gest ca s-o invite să şadă. O privea ţintă.

Anne înţelese că sosise momentul pe care îl ştia inevitabil încă de când Gerhard în noaptea din 20 spre 21 iulie, anunţase eliberarea S.S.-iştilor arestaţi la Paris.

El nu întrebă nimic. Tăcerea se prelungea apăsătoare. Uluită mai întâi, Anne încercă să se stăpânească. Întocmai ca şi în ziua de 21 iulie, când o convocase în imobilul de pe bulevardul Foch, îl privi drept în ochi, înălţând uşor capul, într-o atitudine de mândrie şi

chiar de dispreţ.

— M-aţi minţit.

Vorbise cu vocea sa neliniştitoare, monotonă, rece. În privirea Annei, care o înfrunta pe a sa, nu exista teamă. Günther Forst îşi pierdu atunci un pic din impasibilitate.

— Ancheta, rezultatele interogatoriilor luate la Berlin, ne-au dovedit că şefii complotului erau convinşi că încercarea de a-l aresta pe Führer nu le putea asigura succesul. Ştim acum că de multă vreme se opriseră asupra unei singure soluţii: atentatul. M-aţi înşelat, deci, raportându-mi aşa zisele confidenţe ale căpitanului Scheuber. Aţi vrut să-mi îndreptaţi atenţia, eforturile, într-o direcţie greşită…

Îşi frecă mâinile, cu ticul său nervos.

— Sau poate că el nu va spus adevărul.

Glasul i se schimbase. S-ar fi spus că Forst exprima brusc o speranţă, pe care ar fi dorit ca realitatea să o confirme. Anne înţelese atunci că Forst, contrariu celor ce-şi imaginase, nu adoptase ipoteza că ea i-ar fi dat, dinadins, indicaţii eronate.

— Mai susţineţi că el va spus că plănuiau să-l aresteze pe Führer în Franţa?

Ea se mărgini să-l privească din nou în ochi, cu trufie. Forst se învârti prin birou. Apoi, oprindu-se în faţa ei, spuse:

— Aveam încredere în dumneavoastră…

Vorbise fără asprime, ca şi cum şi-ar fi exprimat, mai curând decât dezamăgirea, o imputare. Anne izbucni, cuprinsă de o furie subită:

— Aţi crezut că puteam să mă comport aşa cum îmi pretindeaţi!…

Îi reaminti, mânioasă, cum acţionase el pentru a o constrânge să joace un rol ce o dezgusta mai mult decât orice. Se mai mira că se indignase, că refuzase să urmeze drumul ales de el?

Forst tăcea ca şi cum vehemenţa Annei îl mişca. Şi, deodată, în faţa acelei atitudini atât de deosebită de cea

prevăzută de ea, când îşi închipuia ce avea să se întâmple în ziua când el va cunoaşte adevărul, Anne îşi dădu seama ce putere avea asupra lui Günther Forst.

Desigur, ea se mai întrebase şi altă dată dacă, pregătind – după arestarea fratelui Annei – planul care s-o aducă sub puterea lui, el n-avea şi alte motive decât acelea privind ancheta asupra complotului. Se gândea la felul în care o contempla câteodată, la unele fraze neterminate… Dar, în alte momente, atitudinea sa intenţionat umilitoare, când o trata doar ca pe o femeie de care voia să se servească pentru ancheta sa, o împiedicase pe Anne să se oprească la anumite presupuneri.

Sturmbannführerul păru că-şi revine în fire. Pe chipul său palid se citea încordarea.

— Înţeleg că aţi căutat să vă apăraţi. Să mă doborâţi cu armele pe care încercam să mi le procur datorită dumneavoastră.

Reveni în spatele biroului.

— Mi-e necaz pe mine. M-am lăsat înşelat. De când am căpătat această certitudine, îmi imput greşeala, mă gândesc ce m-a făcut să procedez astfel.

Clătină brusc din cap.

— Vă rog să ascultaţi cu atenţie. Am comis o greşeală. Asta nu e un motiv ca să faceţi şi dumneavoastră alta. Cred că pot spune că n-am fost niciodată slab cu nimeni.

Lăsă să se scurgă câteva clipe.

— Nu voi fi nici faţă de dumneavoastră.

Glasul său devenise iar rece, monoton.

— Nu mă cunoaşteţi. Sau, mai bine zis, cunoaşteţi doar un singur chip al lui Günther Forst… Luaţi seama. Rugaţi-vă lui Dumnezeu să nu aveţi de-a face cu cel care nu-i decât Sturmbannführerul Forst! În unele cazuri, răzbunarea nu serveşte la nimic. Sunt în stare să las de o parte sentimentele inutile. Şi resentimentele… Dar nu renunţ niciodată la ţelul meu. Şi vă voi sili să mă ajutaţi să-l ating.

De fiecare dată când urma să pronunţe cuvinte menite s-o impresioneze, făcea o pauză.

— Pot s-o fac.

După o nouă tăcere, continuă:

— Nu mai speraţi că o să-mi scăpaţi. Că vă veţi sustrage. Mai rămânem un timp la Paris. Vom pleca în ziua decisă de noi. Toate măsurile necesare vor fi luate din vreme. Nu vom lăsa pe nimeni îndărătul nostru. Vreau să spun: nu-i vom lăsa în viaţă sau liberi, decât pe cei pe care vom voi noi…

— Nu voi face nimic din ce-mi pretindeţi! exclamă ea. Aţi comis o greşeală crezând că v-aţi putea servi de mine. Şi în felul ăsta…

— Vă veţi supune.

Ea voi să se îndrepte spre uşă. Dar el îi bară drumul.

— Să nu credeţi că atât cât aţi făcut până acum n-a şi avut consecinţe. M-am învăţat minte. Am tras toate învăţămintele. Voi fi mult mai exigent! Pentru binele dumneavoastră.

Vocea îi scăzu uşor.

— Şi pentru mine.

Urmă o pauză.

— Nu voi da îndărăt în faţa a tot ce va fi necesar. Chiar dacă ar trebui să mă coste. Doresc să fiţi convinsă de asta. Felul în care aţi putut să mă trageţi pe sfoară nu trebuie să vă facă să nutriţi anumite iluzii… O să le plătiţi curând. Preţul? Nici nu vi-l puteţi imagina…

Arbora din nou înfăţişarea glacială pe care Anne i-o văzuse prima oară în biroul de pe bulevardul Foch, în prezenţa acelui Hauptsturmführer S.S.-ist rechemat de el de la Bordeaux şi care se simţea condamnat. Omul acela cunoştea celălalt chip la care Günther Forst făcuse adineauri aluzie.

Anne avea certitudinea că Forst spune adevărul… Impresia resimţită în faţa ei, puterea exercitată asupra lui îl îndemnaseră să nu se îndoiască de informaţiile aduse de Anne. Dar aceasta nu l-ar împiedica să se poarte aşa cum

hotărâse, să se arate la fel de necruţător pe cât declara. Dimpotrivă… Pentru că n-avea să uite niciodată greşeala comisă dovedindu-se prea încrezător. Şi ar şti să se constrângă la un mod de acţiune ce i-ar îngădui să nu se mai consume pentru această greşeală.

— Veţi urma, de data aceasta, calea trasată de mine. Dacă aţi face altă alegere, vă afirm că aţi trage imediat consecinţele. În primul rând, fratele dumneavoastră… Dar am şi alt mijloc de a obţine de la dumneavoastră ceea ce vreau.

Anne păstra aceeaşi privire mândră, dispreţuitoare. Totuşi tresări, când el preciză:

— Un mijloc şi mai eficient… închipuiţi-vă că întâlnirile noastre, angajamentul luat de dumneavoastră ar fi aduse la cunoştinţa oamenilor cei mai preţuiţi de dumneavoastră.

Ea îngălbeni. Forst, care îi scruta faţa, nu se putea să nu observe şocul resimţit de ea.

— Gândiţi-vă bine la asta: vizitele dumneavoastră în bulevardul Foch şi aici pot fi date în vileag. În felul pe care îl voi alege. Şi persoanelor care aţi vrea cel mai mult să nu le cunoască.

CAPITOLUL XLIII

Imediat ce uşa apartamentului de pe bulevardul Niel se închise, Lucien, ca şi în alte dăţi, o cuprinse cu ardoare pe Anne în braţe. Cu un glas pe care nu şi-l putea stăpâni, se exprima în fraze înflăcărate, dezordonate. Dar în acea seară Anne nu simţea în sufletul ei căldura necunoscută până atunci şi, forţa dăruită de voinţa de a se elibera de sub autoritatea Sturmbannführerului Forst.

Dimpotrivă, o adevărată teamă punea stăpânire pe ea. Se gândea necontenit la ameninţarea formulată de Günther Forst, în după-amiaza aceea, la Biroul de achiziţii de pe strada Troyon.

Cum intrară în cameră, el o dezbrăcă cu acel fel de

rătăcire pasionată care, departe de a se domoli, părea mai degrabă că se înteţeşte de câte ori se întâlneau. Pasiunea lui Lucien, când o strângea în braţe, goală, îl împiedica probabil să observe că Anne, în noaptea aceea, nu-i răspundea cu aceeaşi ardoare.

„Dacă ar afla adevărul?…” Ar putea admite vreodată că ea acceptase propunerea Sturmbannführerului Forst, când el o pusese să aleagă între o colaborare şi un răspuns ce însemna că-şi sacrifica fratele? Ar putea să înţeleagă intensitatea, exigenţele ataşamentului Annei pentru acest frate geamăn, care o împinseseră, pentru a-l salva, la decizia socotită chiar de ea ca propria sa pierzanie?

Lucien trebuie să fi aflat deseori de arestarea unor oameni purtând aceeaşi luptă ca şi el. Iar acest lucru, ca şi înăsprirea datorită anilor de luptă clandestină, nu-l vor împiedica să înţeleagă ce însemna tulburarea Annei când îl vedea pe François pe punctul de a fi interogat, în bulevardul Foch? Nu i-ar răspunde citind exemplul camaradului său care, în acelaşi imobil al Serviciului de securitate, se sinucisese pentru a nu risca să fie silit, prin tortură, să dea informaţii, nume? Şi n-ar evoca pe toţi ceilalţi care înduraseră fără a ceda violenţe mult mai brutale decât cele întrezărite de Anne în bulevardul Foch? … Vorbind despre ofiţerii arestaţi în Germania, după 20 iulie, el îi spusese lui Gerhard:

„Ei nu vor vorbi. *Nu pot vorbi!* Să-şi denunţe camarazii din complot? Ar trebui să fie mai puţin curajoşi în faţa Gestapoului decât pe front”.

Îşi amintea de asemenea de intransigenţa dovedită totdeauna de Lucien, cu o pornire violentă ce părea să împiedice orice raţionament, orice concesie, de câte ori fusese vorba de duşmanul care ocupa Franţa. Pentru acest tânăr impulsiv, cu fruntea încăpăţânată, cu privirea strălucind repede de mânie, o singură comportare era de conceput. Dragostea sa pentru Anne putuse să-l influenţeze pentru a face o deosebire între nazişti şi cei care, ca şi Gerhard, se ridicau împotriva lor. Dar Sturmbannführerul S.S. Forst!… Ea nu uita felul în care

vorbise despre şefii S.S.-ului, când Gerhard relatase atitudinea lor după 20 iulie.

De aceea, Anne prevedea şocul ce l-ar suferi dacă ar afla că-l întâlnea în mod regulat, de şase săptămâni, pe Sturmbannführerul Forst!… Ar fi atât de tulburat, încât n-ar putea să asculte niciun raţionament, nicio explicaţie…

Şi chiar dacă ar încerca să înţeleagă, ar rămâne peste dragostea lor o umbră ce nu s-ar şterge niciodată.

În timp ce Lucien îi mângâia fruntea, părul despletit, apoi umerii goi, Anne, pentru prima dată, rămânea lângă el nemişcată, absentă aproape.

Nu înceta să se gândească la manifestările intransigenţei lui Lucien, şi de aceea se temea ca dezvăluirea cu care Forst o ameninţase să nu însemne sfârşitul dragostei lor. Îşi amintea de un dineu, din primăvara trecută, în casa de pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Marc Blanget, un sexagenar politicos, cu tenul trandafiriu, cu privirea totdeauna vie, încercase să demonstreze că ocuparea Franţei, al cărui sfârşit apropiat se vedea, nu fusese atât de dramatică pentru toată lumea cum pretindeau unii.

— În timpul şederii mele în Elveţia, luna trecută, mi se vorbea cu un ton compătimitor. E îngrozitor, nu-i aşa?… Între noi fie vorba, să fim sinceri! Aceşti elveţieni cumsecade văd soarta tuturor francezilor luându-se după aceea a anumitor categorii, ce nu reprezintă decât o minoritate. Desigur, eu nu sunt evreu, n-am vârsta celor din S.M.O., n-am fost prizonier, nu fac parte din Rezistenţă. Pentru toţi acei care se află în situaţia mea, ocupaţia a fost chiar atât de dură precum se spune?… N-am făcut niciodată nimic pentru a-i întărâta pe nemţi. Dar nici ei nu mi-au pricinuit cea mai mică neplăcere. Şi la fel s-a întâmplat cu francezii care au stat liniştiţi. Adică, să avem sinceritatea de a recunoaşte: în mod cert 95 la sută.

Marc Blanget nu se plângea de raţionalizare. Deşi nu avusese niciodată curajul să ţină un regim, slăbise cu şapte, kilograme. Când i se întâmpla să ia o masă bună, o

aprecia. Restricţia circulaţiei? Asta îl obliga să se culce mai devreme. Nu mai avea maşină. Dar datorită acestui lucru, urma, în sfârşit, recomandările doctorului: făcea mişcare.

— Şi oare Parisul nu este mai plăcut fără zgomot, fără miros de benzină, claxonatul maşinilor?… Am început din nou să trăim fără grabă, fără întârziere. Aş spune chiar: am învăţat iar de la început cum să trăim. Trăsurile? Mă întineresc. Şi toate bicicletele, cu tinere femei fermecătoare arătându-şi picioarele până sus!… Prefer acest spectacol pe Champs-Elysées, înghesuielii de dinainte de război.

Anne îl vedea pe Lucien, cu trăsăturile încordate, privirea enervată, bătând nervos darabana cu degetele pe masă.

— Nu mai avem filme americane, continuă Marc Blanget. Dar ale noastre n-au fost niciodată mai bune ca acum! Am putut vedea piese admirabile şi citi romane excelente…

Mai spusese, zâmbind pudic:

— Adaug că în 1941 am întâlnit femeia care a contat cel mai mult în viaţa mea. Toate astea mă fac să recunosc, în mod obiectiv, că această perioadă e departe de a-mi lăsa doar amintiri urâte. Şi aş spune chiar…

Nemaiputându-se stăpâni, Lucien îl întrerupsese:

— Într-un cuvânt, domnule, regreţi că ocuparea Franţei n-a început mai curând! Şi că nu durează mai mult timp!

În lumea bună, o tăcere stingherită, dezaprobatoare, urmează unei intervenţii deplasate dacă, printr-o excepţie regretabilă, s-ar produce aşa ceva. Asta nu-l impresionase pe Lucien. Cu indignare, el descria celelalte aspecte ale ocupaţiei, care nu-i permiteau să privească această perioadă de plăceri liniştite, cu aceeaşi satisfacţie ca Marc Blanget.

Anne îşi amintea de însufleţirea, de furia chiar, cu care sublinia, fără menajamente, ceea ce, în anii ocupaţiei,

îi părea de o josnicie, de o laşitate, inacceptabile.

„Mai trebuie să te străduieşti mult ca să faci din el un om de lume”, îi spusese după aceea Marie-Laure Annei.

Încântată de incidentul ce împiedica dineul să cadă în monotonie, Marie-Laure căutase să aţâţe enervarea lui Lucien, înşirând alte exemple care sprijineau punctul de vedere al lui Marc Blanget. Acesta, speriat de reacţia violentă a lui Lucien, tăcea mâlc…

Asemenea amintiri o făceau pe Anne să se teamă şi mai mult că el n-ar putea admite niciodată ceea ce fusese constrânsă să facă. Totuşi, în realitate, nu încetase de a lupta împotriva omului care voise să se servească de ea…

Puţin mirat, probabil, de tăcerea şi atitudinea Annei care, în braţele sale, nu se mărginise niciodată doar să se abandoneze, Lucien se ridică privind-o.

Cearşaful fusese aruncat cât colo. Doar umerii Annei erau pe jumătate ascunşi de părul mătăsos roşcat, cu reflexe calde… Anne se strădui să zâmbească. Spuse:

— Am pierdut şi astă-seară buletinul de ştiri de la Londra.

Din ziua când Lucien aşteptase mesajul urmând să indice data la care avionul trebuia să vină să-l ia spre a-l transporta în Anglia, nu mai deschiseseră niciodată radioul, când Anne era la el.

Desigur, Lucien nu-şi pierduse obişnuinţa de a asculta radio Londra. Declara că fusese dezamăgit de comentariile BBC-ului de după 20 iulie. Vorbi de un articol citat în dimineaţa aceea de spicher, în cadrul unei reviste a presei engleze. Autorul articolului conchidea cu umor că Hitler făcea treabă bună. Ordonând să fie arestaţi şi executaţi ofiţerii germani, ajuta să se apropie ziua victoriei democraţilor. În Camera Comunelor, Winston Churchill declarase că personajele cele mai de seamă din al III-lea Reich erau pe cale să se ucidă între ele, sau cel puţin se străduiau s-o facă, în timp ce aliaţii strângeau şi mai tare încleştarea în jurul acestor oameni de pe acum învinşi şi condamnaţi.

— După ştirile transmise la radio, nicio dovadă de interes, nicio înţelegere în Anglia şi în Statele Unite faţă de nemţii care s-au revoltat contra lui Hitler… Totuşi, situându-te chiar numai în punctul de vedere al aliaţilor, ai putea să-ţi dai cel puţin seama că, dacă puciul ar fi reuşit, războiul s-ar fi terminat. Camaradul meu care s-a aruncat peste rampa scării, în bulevardul Foch, ar trăi şi azi! Iar ceilalţi, care vor muri luptând şi în lagăre… Toţi oamenii care vor fi ucişi până la terminarea acestui război ar fi putut fi salvaţi!

De aceea Lucien nu regreta eforturile făcute la Londra pentru ca să acorde un ajutor conjuraţilor. În primul rând, sub forma unei declaraţii ce ar fi înlesnit ralierea şefilor militari şi a soldaţilor.

Era, desigur, cât se poate de clar că îşi depăşise misiunea aşa cum o prezentase el, pentru a fi autorizat să plece la Londra cu scrisoarea lui Rommel. Aceasta ar dăuna poate carierii politice la care i se întâmplase să se gândească.

— Voiam să reuşesc! Din păcate, propunerea lui Rommel nu putea avea urmări după 17 iulie, ziua accidentului care l-a scos din luptă. Vreau să-mi păstrez convingerea că, dacă nu s-ar fi produs acest accident, propunerea ar fi fost luată în consideraţie. Dar speram că se va ţine mai mult seama de explicaţiile date de mine despre opoziţia germană.

— Ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă. Va rămâne, desigur, ceva. Asta va avea urmări într-o zi…

Lucien, cu ochii aţintiţi spre corpul gol, luminat de veioza voalată, tăcea acum. Gândurile i se schimbaseră. Din nou, nu mai exista decât ea… Se aplecă.

O clipă îngrijorările Annei se risipiră. Dar, mai târziu, când erau unul în braţele celuilalt, capul său odihnindu-se pe umărul tinerei femei, ea se gândea, în legătură cu misiunea pe care el voise să şi-o asume datorită influenţei exercitate de dragostea lor. Aşa cum recunoscuse de mai multe ori, fiindcă Lucien o iubea, îşi schimbase punctul de

vedere. Înţelesese sensul celor întreprinse de Gerhard şi prietenii lui, pentru că Anne îl înţelesese înaintea lui.

În noaptea aceea, totul se reducea pentru Anne la gândurile tulburătoare provocate de ameninţarea lui Günther Forst. Lucien nu avea să-i poarte o ură şi mai mare Annei, care îi ascunsese de ce dorea atât demult să fie ajutaţi conspiratorii?

„Dacă oamenii preţuiţi de dumneavoastră ar fi informaţi despre întâlnirile noastre, de angajamentul luat…”

Aceste cuvinte îi păreau Annei, în plus, pline de subînţelesuri înfricoşătoare. El nu rostise nume. Nicio aluzie la Lucien. Dar la cine se gândea?… Dacă Lucien află adevărul pentru că aşa ar decide Forst, dragostea lor ar fi distrusă. Totuşi, de fiecare dată când era ispitită să pună capăt acelei prefăcătorii apăsătoare, îşi reamintea de avertismentul dat de Forst, când îi spunea că i-ar primejdui pe cei cărora le-ar vorbi. Se temuse tot mai mult să nu-l primejduiască pe Lucien, dezvăluindu-i adevărul şi această teamă devenea mai penibilă, după cuvintele neliniştitoare ale lui Günther Forst.

Căuta motive pentru a crede că Forst nu cunoaşte ce rol important are Lucien în viaţa ei. Altminteri, i s-ar fi părut că n-ar fi păstrat o tăcere deplină cu privire la această legătură. Totuşi, părea sigur că dezvăluirile cu care o ameninţa constituiau mijlocul de a o lovi cât mai crunt. Apoi îşi spuse că nu voia altceva decât să se servească de ea. Revoltată, strigase că nu i se va supune niciodată. Atunci, el evocase consecinţele refuzului.

Dar ameninţarea nu avea să se împlinească decât dacă Anne n-ar accepta să obţină de la Gerhard informaţiile pretinse de Forst. Aşa cum îi spusese el, lăsa alegerea pe seama ei.

CAPITOLUL XLIV

Pentru a treia oară, sturmbannführerul Forst îi

telefona Annei, dimineaţa, ca s-o cheme în bulevardul Foch. Era surprinsă de această convocare pentru ora trei după-amiază.

Întâlnirea lor precedentă, la Biroul de achiziţii de pe strada Troyon, nu data decât de alaltăieri. În ziua aceea, Forst spusese că ştia că Anne îl informase greşit despre planul complotiştilor. Or, a doua zi, ea nu-l văzuse pe Gerhard, care trebuia să se ducă, împreună cu ceilalţi ofiţeri de la Majestic, la generalul von Boineburg După recepţia dată de Gruppenführerul Oberg în onoarea ofiţerilor, guvernatorul militar al Parisului îi invita, la rândul său, pe S.S.-iştii pe care, potrivit ordinului lui Stülpnagel, poruncise să fie arestaţi la 20 iulie.

Forst nu putea să ignore această recepţie. El o prevenise pe Anne că nu i-ar permite să se eschiveze, să câştige timp. În ziua aceea ea putea invoca un motiv, în cazul că nu-i aducea nicio mărturisire de-a lui Gerhard. Dar pentru ce voia Günther Forst s-o întâlnească azi în bulevardul Foch?...

Anne privi în urma ei de mai multe ori. Se temea să nu fie văzută intrând în sediul Serviciului de securitate. O clipă rămase nemişcată sub castanii înalţi, înainte de a se hotărî să se îndrepte spre imobilul SD-ului. Se gândea tot la Lucien.

Santinelele fuseseră înlocuite de doi S.S.-işti cu căşti pe cap. În hol, alţi cinci sau şase S.S.-işti discutau şi râdeau întruna zgomotos. Întoarseră capul spre ea. Anne simţi privirile lor apăsătoare.

Neliniştea îi spori când, ridicând ochii spre sCară, se gândi la camaradul lui Lucien care, înainte de a fi interogat, scăpase din mâinile gardienilor ca să se arunce peste rampa scării şi să se zdrobească pe locul unde glumeau oamenii îmbrăcaţi în aceeaşi uniformă ca şi Günther Forst.

Un sergent ieşi din camera din stânga de la parter. Fusese, probabil, înştiinţat de sosirea Annei. Fără s-o întrebe nimic, îi spuse să aştepte acolo. Doi civili de vreo

patruzeci, patruzeci şi cinci de ani, se şi aflau în această cameră cu fotolii de piele confortabile.

Sergentul, în faţa biroului său, citea cu multă atenţie un exemplar din *Frankfurter Zeitung.* După ce o cercetaseră pe Anne în tăcere, cei doi civili reîncepură să vorbească, în şoaptă, în franţuzeşte… Anne simţea că o cuprinde din nou o revoltă violentă împotriva bărbatului deţinând puterea s-o facă să vină acolo, după placul lui. Bărbatul care putea să-i decidă soarta… Şi acum, nu mai avea niciun mijloc de a lupta împotriva lui.

Se auziră paşi pe scară. S.S.-iştii aflaţi în hol luară poziţie de drepţi, salutând cu braţul ridicat. Atitudinea lor nu era doar respectuoasă. Pe chipul lor un fel de tensiune urmă deodată veseliei exteriorizate zgomotos cu o clipă mai înainte.

Sturmbannführerul Forst cobora, urmat de doi subofiţeri ai SD-ului. Chipul lui palid, cu buze subţiri, avea acea impasibilitate glacială care, Anne înţelesese, era masca definitiv aleasă de el. Mai ghicea că Forst se ferea să arate o fire neîndoielnic foarte diferită de aceea pe care această fizionomie impenetrabilă, această aparent totală stăpânire de sine, lăsau să se ghicească. Când o zări, nu-şi putu împiedica o fulgerătoare schimbare a expresiei.

— Veniţi, spuse el cu un ton rece, după ce îşi recăpătase repede impasibilitatea.

Un şofer deschise portiera unui Horch nou, cu scaune din piele roşcată. În faţă se aşeză un individ cu puşca mitralieră pe genunchi.

— Trebuie să mă duc la Saint-Germain. M-am hotărât să profit de acest drum ca să am cu dumneavoastră convorbirea al cărei subiect îl cunoaşteţi… Tot timpul mi-e ocupat de extinderea pe care am reuşit s-o dau anchetei la Paris. O anchetă pe care sunt obligat, nu numai s-o conduc, ci s-o urmăresc în toate amănuntele sale, dacă vreau să progreseze! Ţin să asist la Saint-Germain la nişte interogatorii importante. Acelea ale ofiţerilor superiori de la Marele cartier general din Vest… N-aş fi putut să vin

deci nici azi, nici mâine în strada Troyon, pentru a afla ce aveţi să-mi comunicaţi.

Pe când o privea, întrebător, Anne îşi spuse că el nu ignora probabil că, în ajun, Gerhard se afla la recepţia generalului von Boineburg. Nu făcu niciun comentariu, mărginindu-se să spună:

— Eram şi eu acolo. O nouă reuniune de fraternizare destinată să dovedească înţelegerea exemplară existentă între armată şi S.S.-işti şi să lase să se creadă că la 20 iulie nu s-a petrecut nimic anormal la Paris.

Schiţă un zâmbet şi povesti că tulburase antrenul acelei reuniuni punându-i, cu ton degajat, o întrebare comandantului militar al Parisului. Forst îl întrebase pe generalul von Boineburg la ce trebuiau să servească sacii de nisip îngrămădiţi la sfârşitul zilei de 20 iulie, în curtea Şcolii militare, şi ridicaţi grabnic în dimineaţa de 21.

Forst îi spuse acum Annei că şefii S.S.-ului din Paris trebuiau să fie împuşcaţi lângă sacii de nisip.

— Da, dacă puciul ar fi reuşit, aş fi fost executat chiar în dimineaţa de 21 iulie.

El o măsură cu privirea.

— Şi asta, în bună parte, pentru că nu m-am îndoit de dumneavoastră.

Fără să se tulbure, ea răspunse:

— De ce vreţi să vă opuneţi acestei concilieri? De ce nu vă urmaţi şefii?

El privea tancurile înşiruite sub pomi, pe o alee de la Bois de Boulogne. Când îşi întoarse din nou capul spre Anne declară:

— Planul stabilit la hotelul Raphaël în noaptea de 20 spre 21 iulie nu se va realiza. Voi împiedica acest lucru.

— La ce vă va servi această răzbunare? Vă împinge ura împotriva ofiţerilor? Pentru că n-aţi putut deveni Unul dintre ai lor…

— Nu mai regret asta. Am aflat că, în secolul nostru puterea o deţine omul din serviciul poliţiei secrete şi nu marele şef militar.

— Atunci, ambiţia dumneavoastră?... Ce înseamnă, acum, o nouă avansare? Războiul se va sfârşi. Ceea ce faceţi nu mai are niciun sens.

— Destinul meu are un sens, rosti el grav.

Rămase tăcut câteva clipe.

— Şi ştiu că desfăşurarea evenimentelor îi va înălţa în grad tot mai mult pe oamenii inflexibili.

— Dar pentru cât timp?

— Nu-mi pun această întrebare. Urmez drumul ce trebuie să-l urmez. Nu mă preocupă durata puterii spre care mă conduce.

— Nu sunteţi de pe acum foarte puternic?

— Voi fi şi mai mult.

Doar câteva dâre de nori răsfiraţi, aproape transparenţi, pătau cerul. Căldura nu era copleşitoare, ca în zilele precedente. Înainte de a ajunge la Bougival trecură pe lângă un convoi de camioane militare care, oprite sub copaci, ca şi tancurile la Bois de Boulogne, aşteptau căderea nopţii ca să pornească pentru a scăpa de avioanele inamice. Mai departe, Anne văzu câteva şlepuri încărcate din plin cu muniţii şi materiale, coborând pe Sena, de-a lungul malului.

— Războiul e departe de a fi terminat, spuse Günther Forst.

Sosiră la Saint-Germain fără ca el să fi făcut vreo nouă aluzie la întrebările pe care o însărcina să i le pună lui Gerhard Scheuber în timpul drumului. privirea lui se oprise îndelung asupra Annei. În acele clipe, Forst rămânea tăcut.

La Saint-Germain porunci şoferului să oprească maşina. În faţa grilajului parcului o rugă pe Anne să coboare, dacă nu voia să-l aştepte în maşină, la cartierul general. Spera că o va găsi acolo, peste vreo două ore.

— Voi preciza atunci instrucţiunile pe care am să vi le dau.

Anne îngălbeni. Apoi coborî brusc, fără un cuvânt. Se duse până la *Terrasse.* Continua să meargă fără ca

exasperarea şi nici deznădejdea să i se domolească. Până la 20 iulie, fusese îmbărbătată de gândul că lupta pentru a se elibera. Desigur nu-i slăbea voinţa de a se împotrivi, de a câştiga cât mai mult timp posibil. Dar, în după-amiaza aceea, în timp ce era constrânsă să i se supună astfel lui Günther Forst îşi dădea seama în ce măsură era prizonieră. Revoltei sale i se adăuga un sentiment exasperant de neputinţă. Nu mai vedea nicio ieşire din impas.

Dincolo de Sena se ridica fumul marilor coşuri ale uzinelor. Se auzea cum se apropie avioanele, zburând foarte sus. Tirul câtorva baterii ale apărării antiaeriene. Un tânăr soldat se apropie de Anne, propunându-i, într-o franceză aproximativă şi roşind puţin, o plimbare în pădure. Ea îi aruncă o privire care-l făcu să se roşească şi mai mult şi se convinse că nu trebuie să stăruie.

Când se întoarse la grilajul parcului, o aştepta maşina lui Forst. El coborî ca să-i deschidă portiera. Şoferul, căruia Forst trebuie să-i fi dat instrucţiuni, nu porni din nou în direcţia Parisului, ci spre pădure. Curând, Forst îi dădu ordin să oprească.

— Vreţi să mergeţi la umbră, câteva clipe?

— Îmi veţi vorbi despre fratele meu, pe care l-aţi arestat. Îmi veţi reaminti că situaţia mea nu-mi permite să nu mă supun! spuse ea, cu o voce tăioasă.

El coborî primul şi deschise iarăşi portiera dinspre partea Annei.

Mergând alături, ea nu rostea niciun cuvânt. Forst tăcea de asemenea. Apoi vorbi despre interogatoriile pe care tocmai le condusese. Anne avu impresia că voia să curme tăcerea aşternută între ei, dar că nu se mai gândea la ancheta complotului încă de când coborâseră din maşină. Veghease ca interogatoriile membrilor statului major al Marelui cartier general din Vest să fie conduse cu energie, contrariu celor făcute până atunci. Nu numai că evitase menajamentele obişnuite la Paris de la 20 iulie, dar profitase fără îndurare de fiecare contrazicere, de şovăieli,

de reticenţe… Se informase despre deosebirile ivite în starea de spirit a ofiţerilor, despre rivalităţi şi le folosise.

— Ştiu destule ca să nu mai fie posibil să se înăbuşă afacerea. Cunosc numele ofiţerului superior de la Paris, care, la 20 iulie, a anunţat la Saint-Germain – la ora trei după amiază – că Führerul murise. încă nu sosise nicio comunicare oficială. Deci, acest ofiţer nu va putea nega că se afla în legătură cu rebelii din Berlin. După rezultatele obţinute azi după-amiază, nimeni nu va mai putea să oprească arestările! Primele…

Păşiră câteva clipe în tăcere.

— Şi atitudinea lor de azi… Sunt curajoşi în faţa inamicului Dar, în faţa mea, se temeau.

— Ce satisfacţie pentru dumneavoastră! Vă aminteaţi, nu-i aşa, de vizita făcută la acel colonel care va dat a înţelege, când aveaţi optsprezece ani, că elevii ofiţeri erau atunci recrutaţi, de preferinţă, din familiile aristocratice?

Anne observase că Forst părea mişcat de câte ori ghicea gândurile sau motivele comportării sale.

— Nu voi uita niciodată ziua aceea şi, adineauri, e adevărat, mă gândeam îndeosebi la ea… Nu-mi vor scăpa Niciunul!

— Nu credeţi că superiorii dumneavoastră urmează o cale mai abilă, alegând moderaţia? Se gândesc la un viitor de care nimeni nu se poate îndoi.

— Eu mă gândesc la un viitor mai apropiat.

— Dumnezeu vă va judeca.

— Am şi fost judecat.

Deasupra lor, un porumbel gulerat zbură dintr-un stejar, fâlfâind zgomotos din aripi. Günther Forst mergea foarte aproape de Anne. La un moment dat, umărul lui îl atinse uşor pe acela al tinerei femei. Imediat el se depărtă cu un pas.

Anne se gândea că va trebui, către sfârşitul după-amiezii, să-i telefoneze lui Lucien (ştia că lui nu-i plăcea deloc s-o cheme acasă la ea, pe bulevardul Maréchal-

Maunoury). Nu era sigur că se puteau întâlni în seara aceea… Cu toate că evita totdeauna să discute acest subiect, Annei nu-i era greu să înţeleagă că misiunea sa devenea din ce în ce mai absorbantă, pe măsură ce se apropia eliberarea Parisului.

În câteva clipe, Forst întoarse capul de trei ori. Ea făcu la fel.

— Suntem urmăriţi, spuse el cu fruntea încreţită. şi se apropie de noi.

Doi oameni, la o sută de paşi, mergeau în urma lor.

— S-o luăm pe aleea din dreapta, spuse Forst.

Pe aleea aceea peste două sau trei minute mai târziu el privi din nou înapoi.

— Vin şi ei…

Sturmbannführerul intră în pădurice. îşi scoase repede pistolul automat din toc, îl încarcă şi-l strecură într-un buzunar al tunicii.

— Mă voi îndrepta spre ei. Rămâneţi aici.

Fără să fi părut a-l auzi, ea continua să păşească alături, în timp ce făceau cale întoarsă. El îi aruncă o privire fugară. Când nu fură decât la treizeci sau patruzeci de metri de cei doi oameni, spuse:

— Depărtaţi-vă de mine!

Anne nu ascultă. El se despărţi, mergând pe marginea aleii, cu mâna pe mânerul armei din buzunarul tunicii, cu ochii aţintiţi asupra celor doi bărbaţi.

Doi tineri între şaptesprezece şi optsprezece ani, cu părul des şi lung, cu pantalonii foarte strâmţi. Unul dintre ei avea două caiete şi o carte sub braţ. Cu siguranţă, studenţi care tocmai ieşiseră de la cursuri.

Mergând din nou lângă Anne, Gunter Forst întrebă:

— Credeţi că mă sperii atât de uşor?

Ea nu răspunse.

— Heydrich a fost asasinat la Praga Pentru că se deplasa fără să fie destul de bine păzit… Se gândea că nimic nu i s-ar putea întâmpla? Acesta-i sentimentul ce ţi-l

dă un foarte mare succes. Atât într-o carieră, cât, se pare, şi în dragoste. Şi într-un caz şi într-altul, când cunoşti această beţie care te face să simţi, îmi închipui, senzaţii destul de asemănătoare, pierzi contactul cu anumite realităţi. Unii ajung să se creadă invulnerabili.

Fără voie, Anne întoarse brusc capul spre el. De ce spusese tocmai asta? Cuvintele rostite o tulburau, căci se legau de una din frământările sale. Văzându-l pe Lucien cum se simte în al şaptelea cer, înălţat de ceea ce descoperise în acelaşi timp cu ea, auzindu-i afirmaţia că de acum înainte nu i se mai putea întâmpla nimic, îi sporea neliniştea pentru soarta lui. Se temea că n-ar fi destul de prudent.

Forst putea oare să fi rostit frazele acelea fără premeditare?…

Părând că nu remarcă emoţia pe care ea nu reuşea s-o ascundă, continuă:

— Am fost trimis la Praga, pentru represaliile care au urmat după asasinarea lui Heydrich[121]. Credeţi-mă, nu ţineam în mod special să fiu însărcinat cu ceea ce am fost nevoit să fac.

— Dar aţi făcut-o.

— O dată ce ţi-ai ales drumul, trebuie să-l urmezi. Nu încerc să-mi fac un portret ideal pentru dumneavoastră. Dar, pentru că nu prea mă simţeam atras spre munca mea din Polonia, după victoria noastră, în septembrie 1939, am cerut să fiu numit la Amt VI, secţiunea serviciului de informaţii pentru străinătate a SD-ului. Cei doi ani petrecuţi acolo nu mi-au înlesnit avansarea. Totuşi, nu regret că n-am rămas în Polonia…

Îşi scoase din buzunar pistolul şi-l puse la loc în toc.

---

121 În cadrul unei mari razii (Grossfahndung), de o proporţie neîntâlnită până atunci, au fost reţinute 13119 persoane, dintre acestea fiind executate în primele zile ale lunii iunie 231, pentru aşa-zisă „simpatizare cu atentatul”, 42 pentru deţinere de arme, 343 pentru legături cu străinătatea şi pentru că „au dat adăpost unor persoane ostile Reich-ului”, iar 77 pentru că nu respectaseră formele de declarare a domiciliului (n.tr.)

— Nu vă întrebaţi de ce simt azi nevoia să vă spun asta? zise el mai încet cu glas puţin şovăitor.

După o pauză, îi propuse, cu o umbră de ezitare în voce, să se aşeze o clipă pe unul din trunchiurile arborilor doborâţi care se vedeau în pădurea stufoasă.

— Trebuie să mă întorc la Paris, spuse ea, cu răceală.

Privirea lui Forst se înăspri. Schimbă tonul.

— Nu *uitaţi* de ce v-am rugat – el accentuă cuvântul – să mă însoţiţi. Nu uitaţi!… V-am spus: trebuie să vă precizez instrucţiunile mele.

Ea îi aruncă o privire dispreţuitoare.

— Prevedeam că în curând voi auzi o chemare la ordine, o ameninţare de acest fel.

Forst îşi plecă privirea.

— Aş vrea să nu mă obligaţi să vorbesc astfel.

Trecură pe lângă o pereche întinsă în spatele unuia din copacii doborâţi. Günther Forst se îmbujoră brusc. Nu pronunţă niciun cuvânt până ce se opriră în faţa unui alt trunchi, la o sută de paşi distanţă. Nu se aşeză prea aproape de ea. Şi, de data aceasta, când Anne îi întâlni privirea, el întoarse capul.

O veveriţă, coborând dintr-un fag, înaintă pe trunchiul pe care tocmai se aşezaseră. Apoi, se opri, se ridică pe labele dindărăt şi stătu o clipă să-i privească, fără să se mişte. O veveriţă cu coada nu prea stufoasă… O uşoară mişcare a lui Forst o făcu să se caţere cu repeziciune pe copacul de unde coborâse. Pitulată pe una din primele crengi, înclină capul şi rămase nemişcată, urmărindu-i cu privirea sa vioaie.

— Când eram copil, le prindeam în capcană.

Vorbi despre braconajul practicat în pădurile contelui von Manzialy, cu toate că în Germania un braconier înfrunta riscuri grave, dacă era prins asupra faptului.

— Ştiţi că la noi un guard forestier are dreptul să tragă fără somaţie asupra celui pe care îl descoperă vânând fraudulos? În Franţa, totul se mărgineşte, nu-i aşa, la un proces-verbal… Cu toate astea, în vacanţe eu îmi

petreceam cea mai mare parte a timpului în pădure.

— Împreună cu fratele meu François, vara, rămâneam aproape toată ziua în pădure, pe malul, eleşteului, spuse ea.

El o ascultă, vădit fericit că Anne evoca această perioadă din vremea copilăriei şi a adolescenţei sale, petrecută la moşia părinţilor săi din Picardia. Parcă regreta că nu avusese decât câteva cuvinte despre anii aceia. Şi nu părea să-şi aducă deloc aminte că fratele despre care vorbea Anne fusese arestat din ordinul său…

Perechea pe lângă care trecuseră se îndepărta. Günther Forst urmări o clipă cu privirea pe femeia brună, subţire şi pe bărbatul care o ţinea de talie.

Forst pusese lângă el şapca neagră, înaltă. Nu era câtuşi de puţin vorba despre instrucţiunile pe care Sturmbannführerul pretinsese că ar vrea să i le dea Annei. Forst se apropie puţin de ea. Părea că se codeşte.

Anne se ridică în picioare.

— Aşteptaţi, spuse el.

Nu rostise cuvântul cu tonul unui ordin. Aproape imediat, duse iarăşi brusc mâna la tocul, pistolului. Zărise un bărbat care, trecând de la un copac la altul, se apropia de ei tupilându-se.

Dar bărbatul era îndemnat de cu totul alte motive decât cele ce şi le închipuia din nou Günther Forst. Cu siguranţă era unul dintre acei visători pentru care principala atracţie a plimbărilor în pădure e să surprindă şi să observe perechile în efuziunile lor amoroase. Văzând uniforma lui Günther Forst, se îndepărtă imediat şi o şterse repede.

Forst şi Anne stăteau în picioare faţă-n faţă. El nu-şi pusese din nou şapca. Anne observă că nu-şi închisese tocul armei. Oare pentru că văzu direcţia privirii sale, o întrebă:

— Ştiţi să folosiţi un pistol?

— La ţară, una din distracţiile fraţilor mei era tirul la ţintă. Deseori mă exersam împreună cu ei.

— Închipuiţi-vă că v-aţi apropia… Faceţi gesturile necesare pentru ca pe mine să mă preocupe cu totul altceva decât această armă. Puteţi s-o scoateţi din toc fără să observ. O îndreptaţi spre mine. E de ajuns o apăsare a degetului şi pentru dumneavoastră totul a luat sfârşit! Nu mai trebuie să ţineţi seama de mine. Sunteţi liberă…

Nu era prima oară că pătrundea gândul Annei.

— V-aţi gândit la soluţia aceasta, nu-i aşa?

— Da, răspunse ea cu simplitate.

— Aţi fi în stare s-o folosiţi?

Forst îşi repetă întrebarea. Părea să aştepte răspunsul Annei, cuprins deodată de nervozitate. Ce mult se deosebea expresia sa de aceea, impenetrabilă, glacială ce o avea când cobora seara, în imobilul de pe bulevardul Foch! Părea să-şi caute cuvintele. În clipa când era gata să vorbească, ea spuse, cu glas tăios:

— Doresc să mă întorc la Paris.

— Vă reţine, poate, gândul la ceea ce aţi trebui să faceţi ca să luaţi arma, fără ca eu să observ Nu-i aşa?

Privirea lui Forst strălucea, febril.

— Vi se pare prea greu să priviţi în faţă sacrificiul Chiar dacă nu durează decât câteva secunde.

Vocea lui Forst era sacadată. Îşi frecă cu nervozitate mâinile.

— Ei bine, o să vă cruţ gesturile care v-ar costa prea mult.

Scoase Browningul din toc, ochi un copac, foarte apropiat, şi apăsă pe trăgaci. Detunătura răsună înfundat în tăcerea pădurii. Glontele smulse o bucată de scoarţă ce fu zvârlită la câţiva paşi.

— Iată, spuse Forst, aveţi certitudinea că arma este încărcată şi funcţionează.

Se apropie, puse pistolul automat lângă ea, pe trunchiul de copac unde şezuseră. Apoi se îndepărtă câţiva paşi. Trecură câteva clipe. Forst se întoarse. Surâse uşor, văzând că Anne nu se clintise.

Atunci, ea apucă browningul. Fără grabă. Faţa prelungă a lui Günther Forst, cu nasul puţin cam mare, cu bărbia accentuată exprima mai ales curiozitate. Buzele subţiri i se strânseră, când o văzu pe Anne ridicând braţul. Gaura neagră a browningului era îndreptată spre pieptul lui Günther Forst. El scruta cu intensitate chipul Annei. La rândul ei, îi zâmbea Un zâmbet puţin încordat.

Forst făcu un pas spre ea. Dar se opri, văzând cum trăsăturile Annei se crispaseră. Exclamă:

— Ar fi o nebunie! Chiar dacă aţi scăpa… Gândiţi-vă la represalii! Toţi cei ce vă sunt apropiaţi…

Vorbea precipitat.

— Şi, în primul rând, fratele dumneavoastră, aflat în mâinile noastre… Nu puteţi!…

Forst îşi păstrase în mână înalta şapcă neagră. Pe fruntea sa palidă, broboane de sudoare apăreau la rădăcina părului.

— Represalii!… repetă el, cu aceeaşi voce, pe care nu şi-o controla. Dacă aţi şti, după moartea lui Heydrich…

Zâmbetul Annei se întipări mai adânc pe faţă. Rămase încă o clipă nemişcată, cu browningul îndreptat tot asupra lui. Forst tăcea acum. N-o slăbea din ochi. Dar trăsăturile sale păreau mai puţin crispate.

Apoi ea înălţă uşor din umeri, gest pe care el îl socoti negreşit dispreţuitor. Puse arma pe trunchi, acolo unde o aşezase Forst. Şi se îndepărtă, mergând spre şosea.

— Credeţi că-mi pierd repede sângele rece, nu-i aşa? îi spuse când se apropie de ea.

Anne continua să meargă cu paşi grăbiţi, fără a părea că se sinchiseşte de el. Forst o apucă brusc de încheieturile mâinilor, o sili să se oprească.

— Ce v-am spus este adevărat: nu puteaţi trage! Ţinând seama de rolul meu important la Paris, consecinţele ar fi fost îngrozitoare…

Ea voi să se desprindă. Dar el nu contenea să-i strângă încheieturile mâinilor. O privea scrutător.

— Vreau să-mi cunoaşteţi convingerea fermă: chiar

dacă nu v-aţi fi temut, pentru cei apropiaţi, de represaliile pe care n-aveţi dreptul să le declanşaţi, chiar dacă n-ar fi fost vorba decât de dumneavoastră şi de mine, sunt sigur că n-aţi fi tras.

Se scurse un timp.

— Spuneţi-mi dacă mă înşel…

Tonul nu-i devenea aproape implorator, cum stăruia aşa?

— Răspundeţi-mi, vă rog.

Anne tăcea. Spuse din nou, cu oarecare exaltare:

— Ştiu că n-aţi fi tras! mai ştiu bine că, deşi…

Anne făcu un gest brusc şi, de astă dată, reuşi să-şi desprindă încheieturile mâinilor. El nu încercă s-o reţină.

În timp ce se întorceau spre maşină, Anne compara atitudinea lui Forst cu cea din seara, când, la Dome, voise să plece pentru a-l întâlni pe Lucien care o aştepta acasă, pe bulevardul Maréchal-Maunoury. Atunci Forst se opusese. Totuşi, această diferenţă nu-i potolea cu nimic temerile.

Primejdia nu se înfăţişa aşa cum se aştepta ea, după eşecul puciului din 20 iulie. Dar schimbările apărute în comportarea lui Günther Forst faţă de ea îi sporeau neliniştea conturată tot mai precis. Azi avea impresia că, din pricina ei, un pericol de moarte se apropia de bărbatul pe care îl iubea. Şi Lucien nu cunoştea acest pericol!

Lângă maşină, Forst o fixă din nou pe Anne cu o căutătură ce nu-şi regăsise obişnuita sa răceală. Apoi îşi întoarse ochii de la ea. Cu glas nesigur, abia desluşit, pronunţă câteva cuvinte pe care Anne nu era convinsă că le-a înţeles.

Şi, totuşi, tresări.

CAPITOLUL XLV

Emmanuel îl felicită pe Lucien care, cu toate reclamaţiile Comisiei de control germano, reuşise să

întârzie destul demult Lucrările de finisare a celor patru locomotive de tip 140 care ar fi trebuit să fie livrate la 15 iunie de Atelierele şi forjeriile Villardier. Acum puteau fi siguri că vor rămâne în Franţa.

Lucien asculta fără să răspundă, cu sprâncenele puţin încruntate. Îi spusese de mai multe ori Annei că acum îşi calcă pe inimă ca să vină în casa ei de pe bulevardul Maréchal-Maunoury. De două sau trei săptămâni, Bonvillot, şeful atelierului de mecanică generală, era cel care prezenta mai totdeauna raportul asupra activităţii uzinei. În ziua aceea, Emmanuel Villardier stăruise ca să stea de vorbă cu Lucien.

Emmanuel se purta faţă de el tot atât de călduros ca şi mai înainte. Totuşi, în glasul său s-ar fi putut remarca o notă puţin reţinută. Zâmbetul său lăsa uneori să se vadă o crispare bruscă a trăsăturilor, în timp ce îl cerceta pe Lucien cu o fixitate involuntară.

— Curajul dumitale, dragă Lucien, e un stimulent pentru mine, care patru ani de zile am avut de suferit din cauza purtării lui Gaudechart. Veşnic gata să se supună pretenţiilor ocupantului – duşmanului!

Fără să ţină seama de gestul nestăpânit al lui Lucien, rămas în picioare în faţa lui, Emmanuel vorbea despre decepţia ce ar fi suferit-o tatăl său care îl stima pe Gaudechart şi sprijinise atât demult cariera lui la uzină.

Impulsivul Lucien nu se mai putu stăpâni.

— N-o să spun ce părere am despre opiniile lui Gaudechart. El ar fi socotit firesc să se livreze locomotivele la data fixată. S-au ivit adeseori conflicte grave între noi… Dar el n-a încercat niciodată să-mi facă o figură urâtă.

Lucien ridică tonul.

— Acum, are impresia că-i sacrificat De dumneata? Ştie că vrei să-l faci să-şi asume întreaga răspundere. Ei! bine, eu cred că nu trebuie să vorbeşti aşa despre el. Dumneata, care te-ai servit de el când era util. M-ai făcut să cred că ai vrut totdeauna să te împotriveşti cât mai mult pretenţiilor nemţilor. Că i-ai urât întotdeauna Pe ei şi pe

cei care colaborează cu ei. Dar acum ştiu că dădeai subvenţii ziarului *Cri du Peuple* şi partidului Doriot!

— Cine ţi-a spus asta? întrebă Emmanuel, îngălbenindu-se.

— Gaudechart! îl împovărează cugetul, cum spune el. Şi-l înţeleg! Ai spus: „L-am plătit. Va plăti pentru, mine”.

Emmanuel protestă.

— Astea-s glumele pe care le face fata mea arţăgoasă. Ea mi-a atribuit aceste cuvinte. Paul mi le repetase…

— Vei ieşi basma curată şi, pentru Gaudechart, lucrurile se vor sfârşi prost!… urmă Lucien, cu aceeaşi vehemenţă. De aceea, te previn că nu vreau să rămân la uzină, sub ordinele dumitale, după terminarea războiului!

Emmanuel se îngălbeni şi mai mult. Îşi părăsi repede fotoliul din spatele biroului şi se îndreptă spre Lucien.

— Dar eu intenţionez tocmai să-ţi dau postul lui Gaudechart…

— Încă o manevră menită să te scoată din încurcătură după eliberare, spuse Lucien aspru. N-am să-ţi fac jocul!

Emmanuel se străduia să-l domolească, pe Lucien, să-l facă să-şi schimbe hotărârea care îl consterna – din motive pe care lui Lucien nu-i era greu să le înţeleagă. Apoi, cu glas şovăitor, Emmanuel întrebă:

— N-ai vreun alt motiv care te face să vrei să pleci?

— Poate, zise Lucien cu bruscheţe. Dar cel înfăţişat era suficient.

— Ascultă, Lucien…

Chipul cu trăsături fine, puţin trase, al lui Emmanuel Villardier, trădă deodată şi mai mult oboseala. Zbârciturile de pe frunte, deasupra cărora părul se rărea, erau şi mai pronunţate. Se aşeză din nou, după ce schiţă un gest de tristeţe. Păru să facă o sforţare ca să-şi biruie un acces de descurajare, de amărăciune.

— I-am vorbit Annei. Sunt convins că nu mai există

niciun obstacol ca…

Lucien îşi regăsise stăpânirea de sine. Îl întrerupse fără enervare, dar cu un ton ferm înainte de a ieşi din birou, repetă:

— Nu voi rămâne la dumneata.

Cu câteva zile mai înainte, Marie-Laure se dusese cu bicicleta la Bagetelle, împreună cu una din fetele numite de ea „puţinele mele prietene din arondismentul 16”. Dorea să-i arate lui Gerhard parcul – la fel de bine întreţinut ca înainte de război – şi mai ales terenul plantat cu trandafiri, care avea şi acum mai mult de şase mii de roze, din două sute optzeci de specii.

— Poţi fi silit să părăseşti Parisul întruna din zilele astea. Chiar mai curând, pe neaşteptate. Trebuie să vezi mai înainte cu ce măiestrie în cultivarea grădinilor sunt înzestraţi francezii, chiar în perioadele puţin prospere pentru amorul lor propriu.

Anne se frământa şi mai mult pentru soarta lui Gerhard. Ştia cât este de urgent să-l convingă să se pună la adăpost, aşa cum îi propunea Lucien. Dorea o nouă întâlnire între ei. Lucien auzise din primul moment, datorită informatorilor pe care francezii îi aveau în serviciile poliţiei germane din Franţa, că şefii S.S.-ului încercau cât mai degrabă să reducă importanţa puciului din 20 iulie de la Paris. Dar el tocmai aflase că unii membrii din S.D. reuşiseră să contracareze aceste tentative.

Rapoartele lor provocaseră o severă chemare la ordine din partea Comisiei speciale aflată sub comanda lui Heinrich Müller, şeful Gestapoului, şi căruia i se încredinţase, la Berlin, sarcina represiunii. Cei de acolo erau grozav de miraţi că la Paris încă nu se obţinuse niciun rezultat. Toţi ofiţerii compromişi urmau să fie arestaţi neîntârziat.

„Trebuie să-l previn pe Gerhard, spusese imediat Anne, în ajun, când Lucien îi dăduse aceste veşti. De data asta, va înţelege ce mare primejdie îl ameninţă…”

Bagatelle îi păru un loc potrivit pentru întâlnire. Lucien venise în ziua aceea la ea acasă pe bulevardul Maréchal-Maunoury, cu o maşină a uzinei. Anne şi Marie-Laure plecară împreună cu el. Gerhard trebuia să vină la Bagatelle cu o maşină de la Majestic.

În spatele perdelelor de la fereastra biroului său, Emmanuel, palid, cu trăsăturile şi acum crispate după scena când Lucien îi făcuse cunoscută hotărârea sa de a părăsi uzina, privea cum Anne se urca în maşina cenuşie 202. După ce automobilul demară, rămase multă vreme nemişcat, lângă fereastră.

Când Gerhard îi întâlni în faţa pavilionului de la Porte d'Honneur, Marie-Laure observă imediat că nu mai avea fizionomia încrezătoare, destinsă, din zilele precedente. Surâsul îi era vizibil forţat. Gerhard nu-şi părăsise uniforma.

— Informaţiile dumitale nu sunt inexacte, îi spusese el lui Lucien, când acesta îl avertizase de cele abia aflate în ajun. Noi avem în S.D. cel mai implacabil dintre adversari! îşi foloseşte întreaga activitate pentru a face să eşueze eforturile celor care voiau ca lucrurile să se aranjeze.

Anne îngălbeni când el rosti numele lui Günther Forst.

— Şi înverşunarea lui i-a îngăduit, vai! să marcheze azi un prim punct, foarte important. A fost arestat cel mai curajos, cel mai activ dintre noi, Hofacker!… Cel care, datorită dumitale, a putut să se întâlnească cu unul din şefii voştri…

— Acum, ştii că nu trebuie să te gândeşti decât să scapi de ei fără să mai pierzi o singură zi! zise Anne imediat. Dacă nu, în curând va veni rândul dumitale. Nu te mai poţi îndoi de asta…

În timp ce mergeau spre terenul plantat cu trandafiri, pe aleea unde se încrucişau doar cu rari trecători, el vorbi de disperarea ce-i cuprinsese pe ofiţerii cei mai compromişi. După această primă arestare, vedeau cum piere nădejdea ca evenimentele din 20 iulie să n-aibă

urmări la Paris.

Se spunea că mareşalul von Kluge era şi el ameninţat. Trebuia să reziste unui mare atac al englezilor. Şi, în regiunea Avranches[122], unei ofensive americane şi mai puternice, ce părea pe punctul de a străpunge, în mod iremediabil de astă dată, frontul german. Dar mareşalul von Kluge îşi dădea seama că, în urma unor rapoarte venite de la Paris, nu se mai bucura de încrederea lui Hitler.

— Hitler continuă să se preocupe mai mult de răzbunarea împotriva conspiratorilor de la 20 iulie decât de situaţia, totuşi mai mult decât încordată, de pe diversele fronturi. Şi oameni ca Sturmbannführerul Forst par să nu ţină deloc seama de cele ce se întâmplă în Normandia. Nu-i interesează decât represiunea. În momentul când nu dispunem de nicio rezervă în Vest, Forst cere să fie retrasă de pe front divizia S.S. Leibstandarte, pentru a ocupa Parisul…

După ce se întâlnise cu Anne, Marie-Laure şi Lucien, Gerhard părea că-şi stăpâneşte tulburarea provocată de arestarea şefului şi prietenului său Hofacker. Acum mergeau încet între răzoarele plantate cu nenumărate varietăţi de trandafiri şi înconjurate de rânduri de merişori tăiaţi foarte scurt.

Gerhard admiră mai ales peluza centrală, cu vastele sale umbrare de trandafiri agăţători, de diferite culori ale căror miresme păreau şi ele atât de deosebite.

Niciun nor. Căldura acestei zile de vară se domolea. Nu se mai auzea niciun zgomot de avion. De dimineaţă sirenele nu anunţaseră nicio alarmă. Sub cerul liber, o boare uşoară agita frunzişul marilor copaci. Gerhard îi mulţumi lui Marie-Laure că se gândise să-i arate parcul şi terenul de la Bagatelle, plantat cu trandafiri.

— În mijlocul acestor flori, în această oază de linişte,

---

122 Localitate din departamentul Manche, pe care trupele americane, conduse de generalul Patton, au reuşit s-o ocupe în august 1944, după lupte grele (n.tr.)

alături de prietenii mei francezi, am impresia că pacea a şi sosit.

— Dacă ne socoteşti prieteni, fă ce trebuie, te rog, ca să ne păstrezi! spuse Marie-Laure strângându-l de braţ.

În loc să răspundă, Gerhard continuă să vorbească despre starea de spirit de la Majestic şi de la popota hotelului Raphaël. Unii tresăreau când suna telefonul în biroul lor. Cum auzeau o maşină oprindu-se în faţa Majesticului, se repezeau la ferestre.

Dar alţii, ofiţeri de carieră, nu se îndepărtau de preocupările lor profesionale, în pofida ameninţării care se apropia. Gerhard relată o conversaţie auzită în ziua aceea în cursul dejunului, la popota de la hotelul Raphaël, despre Guderian[123], noul şef al statului major general, numit de Hitler la 20 iulie.

Nu i se reproşa doar ordinul de zi în care vorbea despre necesitatea, pentru ofiţeri, de a recâştiga încrederea Führerului. Cei pe care un prieten al lui Gerhard îi numea „snobii castei statului major" îl criticau şi ei pe teoreticianul blindatelor. Aidoma colonelului de Gaulle în Franţa, înainte de război, Guderian prevăzuse rolul ce aveau să-l joace tancurile într-un nou conflict. El însă putuse să-şi pună în aplicare doctrina şi să creeze diviziile blindate care aduseseră Germaniei victoriile fulgerătoare de la începutul războiului.

— Am auzit pe un colonel de stat-major spunând azi despre Guderian: „Este un combatant. Nu va avea niciodată spiritul «Şcolii de război»". Şi, contrariu a ceea ce s-ar putea crede, cuvintele însemnau o critică.

Vrând parcă să evite încă a răspunde lui Marie-Laure, care revenea la singurul subiect interesant pentru ea, Gerhard vorbea mai departe despre noul şef al Statului-major general.

— I se reproşează – pe nedrept, după părerea mea – că a acceptat acest post la 20 iulie. Dar se pare că

---

123 Generalul Heinz Guderian (1888-1954), creatorul armatei blindate, germane, şeful statului major al armatei (1944-1945) (n.tr.)

raporturile sale cu Hitler s-au şi încordat. De altfel, încă din decembrie ’41, Führerul îl înlocuise la comandamentul din Rusia, când Guderian era în fruntea armatei a II-a de blindate. Ni se povestea azi-dimineaţă un incident petrecut alaltăieri, în timpul conferinţei de la Marele cartier general. Veşnic obsedat de ideea de a nu ceda niciodată teren, Hitler refuzase să stabilească rezerve suficiente în spatele primelor poziţii, în sectorul central al frontului din Răsărit. Astfel aceste rezerve suferiseră intensa pregătire a artileriei şi şocul atacului rusesc. S-au resimţit imediat foarte mult. Frontul cedase din prima zi.

Hitler, într-unul din accesele sale obişnuite de furie – mai violente şi mai prelungite după atentatul din 20 iulie – spumegase împotriva celor care dispuseseră linia a doua prea aproape de prima.

„Cine-i nebunul, imbecilul, care şi-a luat răspunderea unei asemenea tâmpenii?”

Imperturbabil, generalul Guderian îl rugase pur şi simplu pe şeful sectorului de operaţii să caute stenograma conferinţei din 23 iulie. Se citise:

Führerul respinge propunerea şefului statului major general de a fixa linia marii lupte la 20 kilometri de linia principală de rezistenţă. Führerul hotărăşte ca distanţa dintre cele două linii să fie de doi până la patru kilometri, în orice caz, distanţa de 4 kilometri nu va trebui să fie depăşită.

Urmase un moment stingheritor, în timp ce Hitler, scos din sărite, dar tăcut acum, se învârtea nervos prin sala de conferinţe. Mâna dreaptă îi tremura şi mai mult. Keitel, curtezan în uniformă de mareşal (era poreclit Lakeitel[124]), se grăbise să ceară rapoartele asupra situaţiei din Vest…

Mergând fără nicio grabă pe aleile unde continuau să nu întâlnească decât din când în când câte o pereche, făceau înconjurul parcului. Marie-Laure nu-şi ascundea nerăbdarea. Pe când se îndepărtau de grădina franceză a

124 Lacheul Keitel (germ – n tr)

micului castel, întrebă, cu un ton însufleţit:

— Eşti gata sau nu să-ţi lepezi uniforma asta, care de altfel îţi vine foarte bine, şi să te instalezi într-un apartament liniştit? Sunt în stare să mă dărui de dimineaţă până seara, ca să te împiedic să ţi se pară timpul prea lung…

Din nou, Anne încerca să-l determine pe Gerhard să ia decizia cerută stăruitor de Marie-Laure.

El povestea că Oberg, şeful S.S.-ului şi al poliţiei din Franţa, îl interogase personal pe Hofacker[125], în prezenţa lui Blumentritt, numit guvernator militar în locul generalului von Stülpnagel. Oberg îi declarase după aceea lui Blumentritt, care se străduia, cu toate pretenţiile Berlinului, să limiteze numărul arestărilor doar la şefii complotului: „Hofacker şi-a asumat întreaga răspundere. Fireşte, n-a pronunţat niciun nume… Şi, orice s-ar întâmpla, sunt sigur că n-ar trăda niciodată pe nimeni! De altfel, câtă vreme nu-i trimis la Berlin, nu riscă să înfrunte interogatoriul obişnuit al Gestapoului”. Oberg îi dăduse lui Blumentritt asigurarea că se va opune acestui lucru.

Cu buza de jos puţin răsfrântă, Marie-Laure asculta, bosumflându-se.

— Nu mă iubeşti! exclamă ea.

El îi reaminti cu blândeţe că, atunci când nu voia s-o însoţească în apartamentul din strada Villejust, spre a rămâne singur cu ea, Marie-Laure îi afirmase, pentru a-l face să-şi schimbe părerea, că aceste escapade nu aveau nicio importanţă pentru ea.

— Regret azi că n-am avut curajul să mă port cum îţi făgăduisem, îi spuse el Annei. Linia mea principală de rezistenţă a cedat când domnişoara şi-a angajat toate rezervele strategice.

O clipă, o trase pe Marie-Laure spre el.

---

125 Arestat la 5 iulie 1944, a fost expediat, după câtva timp, împreună cu Stülpnagel şi Linstow, la Berlin, unde a fost deţinut până la 12 decembrie 1944, în închisorile Gestapoului, fiind apoi implicat în procesul intentat complotiştilor (n.tr.)

— Într-adevăr, am fost mult prea ademenit s-o ascult pe ispititoare. Am greşit…

— Dar te iubesc! În timp ce tu… Ştii prea bine că declaraţiile nu dovedesc mare lucru. Totuşi… Niciodată n-ai rostit un singur cuvânt din care să înţeleg că însemn ceva pentru tine.

— N-am spus ce nu puteam să spun Pentru că exista altceva, care nu-mi dădea dreptul. În curând, lucrurile vor fi altfel…

Nu mai părea deloc abătut.

— Hofacker îmi spunea ieri că nu trebuie să regretăm nimic. Ziua de 20 iulie va avea mari consecinţe! Cei mai buni dintre noi vor plăti cu viaţa această revoltă. Dar am atins unul din ţelurile noastre cele mai importante. De la 20 iulie, în întreaga lume se ştie că la noi există o opoziţie hotărâtă împotriva metodelor, împotriva crimelor naziste.

Mai adăugă, cu oarecare exaltare:

— Ceea ce am făcut va fi folositor Pentru Germania care va exista după război… Şi la fel şi pentru celelalte ţări, deoarece am contribuit ca să devină mai uşoară cunoaşterea, înţelegerea dintre ele şi această nouă Germanie. Hofacker afirma: „Cât priveşte viitorul, am câştigat!”

— Pentru mine nu există decât un singur mijloc de a câştiga: să mai fiu încă în viaţă în ziua când toate prostiile astea vor lua sfârşit, spuse Marie-Laure, aducând discuţia la un nivel mai puţin înalt.

Se opriră în faţa bazinului Nimfelor, unde nuferii şi chiparoşii de baltă erau înfloriţi. Tot nu se auzeau avioane, nici tirul apărării antiaeriene. Aerul se răcorea puţin.

— N-ai deloc starea de spirit a naziştilor care acceptă cu o sumbră beţie ideea de a dispare într-o imensă catastrofă, cu condiţia de a-i târî şi pe ceilalţi în abis, zise Lucien. Nu trebuie să te gândeşti la sacrificii. Destui prieteni de-ai dumitale nu vor avea şansa de a scăpa!…

— În locul meu, ţi-ai părăsi camarazii, în asemenea împrejurări?

Lucien nu răspunse. Marie-Laure se enervă:

— Camarazii! Uite cum apare din nou neamţul… Vei fi mândru, vei fi mulţumit, nu-i aşa? când vor cânta în memoria ta vechiul vostru cântec: *Aveam un camarad*…

Iar eu o să-mi muşc mâinile că am iubit pe cineva care n-a fost niciodată capabil să se lepede de poveştile astea stupide ale bărbaţilor! Poveştile astea care ne ştirbesc iubirea şi, în care, în cele din urmă, ei îşi lasă pielea…

Anne înţelegea că Gerhard nu se va hotărî să se pună în siguranţă. Iar arestarea locotenent-colonelului von Hofacker, anunţată de el, îi dovedea Annei că eforturile lui Günther Forst pentru a face să eşueze tentativa de reconciliere la Paris dăduseră roade. Gerhard părea amăgit de credinţa că arestările nu i-ar privi, în Franţa, decât pe conducătorii complotului, printre care el nu figura. Dar ea ştia că Sturmbannführerul Forst cunoaşte rolul lui Gerhard Scheuber în complot. Gerhard era deci condamnat. Gerhard, iubit de Marie-Laure…

Pe de altă parte, puţinele cuvinte prin care Gerhard făcuse aluzie la o întâlnire pregătită de Lucien, între Hofacker şi o personalitate din Rezistenţa franceză, sporiră şi mai mult temerile Annei. Încetul cu încetul ea văzu cum se precizează primejdia care, era convinsă, îl ameninţa pe Lucien. Şi, în seara aceea, când ajunseră la el acasă, pe bulevardul Niel, avea siguranţa că, brusc, această primejdie se apropiase foarte mult.

Ca şi altă dată, după ce închiseră uşa, Lucien o cuprinse pe Anne în braţe. Răspunsese ea vreodată pasiunii lui Lucien cu asemenea ardoare? O ardoare care, totuşi, nu putea, în seara aceea, să-i risipească îngrijorarea…

— Lucien, spuse ea puţin mai târziu, tu şi Gerhard eraţi de faţă, nu-i aşa, când a avut loc convorbirea între un personaj important din Rezistenţă şi Hofacker, care a fost de curând arestat?

El încuviinţă din cap.

— Şi eu am fost aceea care te-a îndemnat să organizezi această întâlnire, spuse ea, descurajată.

— Aveai dreptate…

Lucien păru uimit de temerile exprimate în legătură cu soarta lui. Îi răspunse că Hofacker n-avea niciun motiv să-l implice. Desigur, deşi îl înţelegea pe Gerhard, regreta că acesta nu acceptase să se ascundă la Paris.

— Dar, admiţând cele mai nefericite întorsături, sunt convins că şi el va şti să tacă.

— Tu, Lucien, trebuie să te pui la adăpost! Chiar din clipa aceasta.

El zâmbi de neliniştile Annei, demonstrându-i că sunt exagerate. Îşi reaminti că Lucien nu se întorsese la el acasă şi se pregătea să nu se mai ducă la uzină, când unul din camarazii săi fusese arestat.

— Nu-i nicio asemănare între situaţia aceea şi cea de acum.

— Dar l-ai întâlnit pe Hofacker! îl cunoşti pe Gerhard, care poate fi arestat şi el…

Fiindcă stăruia, cu o îngrijorare sporită ce nu se potolea, el răspunse că Gerhard, oricum, încă nu era arestat.

— Înaintarea aliaţilor spre Paris va fi mult mai rapidă. Aici, nemţii vor fi totuşi obligaţi să se gândească la altceva decât la 20 iulie! Şi e posibil ca, datorită evenimentelor, rolul lui Gerhard în această afacere să rămână necunoscut.

— Ancheta, interogatoriile, arestările, nu se vor opri câtă vreme ei vor fi aici, replică ea cu o convingere ce păru să-l surprindă puţin.

O strânse din nou în braţe. Anne simţea în el o încredere deplină, datorită exaltării dragostei pe care o trăiau. Dar certitudinea ce o stăpânea era prea puternică, prea profundă, pentru ca Anne să se poată înşela… Şi, el nu ştia nimic!…

Închise ochii. În ziua când, din ordinul lui Forst,

fusese condusă în bulevardul Foch, se aflase în faţa celei mai grave dileme din viaţa sa. Acum, bătuse ceasul unei hotărâri la fel de dureroase.

Lucien o mai ţinea încă în braţe. Ea se desprinse, cu un fel de bruscheţe.

— Nu putem spera că rolul lui Gerhard va fi ignorat, spuse ea încet Dintr-un motiv foarte simplu… L-ai auzit pe Gerhard vorbind despre acel maior S.S. Forst. Cel care a făcut totul ca, la Paris, chestiunea să nu poată fi aranjată…

Timp de câteva clipe, ea închise ochii.

— Ei bine, Forst ştia, încă înainte de 20 iulie, că Gerhard face parte din complot.

CAPITOLUL XLVI

Resimţea, în modul cel mai dureros, lovitura primită de Lucien, văzându-i încordarea trăsăturilor, paloarea.

Stăteau în picioare faţă-n faţă, în salonaş. După exclamaţiile de uimire cu care el o întrerupsese la început, cu o expresie complet neîncrezătoare, nu mai scotea niciun cuvânt. Privirea sa n-o mai întâlnise pe aceea a Annei.

Spusese totul. Totuşi, ar fi vrut să mai vorbească, să se avânte cu ardoare spre el, să-l îmbrăţişeze. Dar nu se clintea.

În cele din urmă, vocea lui Lucien se auzi – o voce gâtuită, pe care ea n-o recunoştea.

— Ştiai ce însemna pentru mine dragostea noastră şi ai putut să-mi ascunzi asta!

Răspunse că fusese ispitită să-i dezvăluie aproape imediat drama ce începuse pentru ea în ziua când fusese adusă în bulevardul Foch. Da, fusese cât pe aci să-i facă această mărturisire în seara când serbase şapte ani de căsătorie, când, în grădina unde rămăseseră singuri, el îi spusese că o iubea. Dar avea mereu vie în minte ameninţarea lui Forst. Recomandându-i tăcerea, o avertizase că, dacă nu i-ar da ascultare, i-ar pune în cea mai mare primejdie pe cei care i-ar înştiinţa.

— După aceea, şantajul acesta m-a oprit mereu. Cu cât îl cunoşteam mai bine, cu atât eram mai convinsă că tu te-ai afla într-adevăr în primejdie, dacă vorbeam…

Spuse cu glas ceva mai scăzut:

— Şi, pe lângă aceasta, mă mai temeam, îţi mărturisesc, să nu te pierd.

Lucien nu răspunse. Se duse la fereastră şi-şi lipi fruntea de geam.

Anne era la fel de palidă ca şi el. „S-a terminat, îşi spunea ea, cu inima strânsă. L-am pierdut. O ştiam…”

Şi, totodată, simţea că o cuprinde o linişte cum nu cunoscuse niciodată: pusese capăt prefăcătoriei la care îi venise atât de greu să se constrângă.

Se scurseră mai multe clipe. Rezistase dorinţei arzătoare de a se îndrepta spre el, de a-i cuprinde umerii în timp ce el rămânea nemişcat, cu fruntea lipită de geam.

În fine, el se întoarse. Anne observă mai întâi că era mai puţin palid. Apoi îşi ridică ochii. Ce privire avea Lucien! Annei îi bătea inima repede. Lucien revenea spre ea. Înainte chiar de a o fi strâns în braţe, într-un avânt, aproape brutal, simţise că o năpădeşte căldura cunoscută doar în braţele lui.

Îi vorbea cu un glas întretăiat.

— Anne… Prin ce încercare ai trecut… Şi eu nu ştiam nimic!

Tulburată, nu putu rosti niciun cuvânt. Abia peste o clipă, pe divanul unde şedeau unul în braţele celuilalt, ea murmură:

— Aşadar m-am înşelat… asupra ta? Îmi spuneam că niciodată n-ai putea să admiţi ceea ce am fost nevoită să fac. Şi mă gândeam că mai târziu nu m-ai ierta că ţi-am ascuns-o. Adineauri când ţi-am vorbit, am crezut…

— Anne, nu ştii deci cât m-am schimbat? Pentru că te iubesc. Da, te-ai înşelat. Ai crezut că m-aş comporta cum aş fi făcut-o *înainte*…

Totuşi, ea îşi dădea seama că această dragoste îl Schimbase pe Lucien. „Datorită ţie, eu sunt capabil să am vederi mai largi, îi spusese el. Să simt lucruri pe care nu le înţelegeam pentru că aveam, neîndoielnic, mintea prea rece, prea îngustă, când nu exista nimic între noi”. Un exemplu era chiar modul în care se schimbase, sub influenţa Annei, părerea lui despre atitudinea cea mai nimerită faţă de complotiştii potrivnici lui Hitler.

Şi mai înainte, el n-ar fi fost în stare să înţeleagă, aşa cum înţelegea în prezent, cazul lui Gaudechart, căruia i se împotrivise multă vreme, cu dârzenie, la uzină. Abia cu câteva luni în urmă, fusese de ajuns o convorbire avută cu Anne, într-o zi, pentru ca el să admită că directorul Atelierului şi forjeriilor Villardier, în pofida opiniilor sale, detestate de Lucien, nu încercase niciodată să le dăuneze celor care nu gândeau la fel ca el la uzină. Desigur că această atitudine generase reacţia violentă a lui Lucien faţă de Emmanuel Villardier, care, încă o dată, îl copleşea cu învinuiri pe Gaudechart.

„Voi depune cele mai bune mărturii, când va trebui, pentru a micşora necazurile care îl aşteaptă pe Gaudechart, îi spusese Lucien Annei, cu câteva zile în urmă.

Dragostea ta m-a ajutat să înţeleg mai bine multe lucruri. Mi se pare că înainte eram închis în mine, aveam idei şi principii de care nu mă puteam distanţa…”

Acum, Anne, entuziasmată, spunea că datorează dragostei lui Lucien voinţa sa de a lupta aşa cum o făcuse împotriva Sturmbannführerului Forst. El îşi trecea cu gingăşie mâna prin părul mătăsos cu reflexe arămii, apoi pe fruntea palidă, vrând parcă să înlăture orice urmă din emoţia Annei.

După uluirea pricinuită de dezvăluirile întru totul neaşteptate pentru el, nu se mai gândea decât la ea. Îşi imagina ce însemnase această încercare pentru Anne. Doar cineva ignorând cu totul perioade ca aceea trăită de ei, spunea Lucien, n-ar fi putut înţelege.

— Îmi dau seama, dimpotrivă, ce curaj ai avut! Lovitura te-a surprins fără ca nimic să te fi pregătit pentru aşa ceva. Dar celălalt n-a obţinut de la tine nimic care ar putea dăuna cuiva. Însă tu ai plătit… Căci ştiu ce a însemnat asta pentru tine!… Ai încercat să-ţi salvezi fratele şi pe Gerhard Luând toate riscurile asupra ta. Şi n-ai cedat deloc. Te-ai luptat…

— Pentru că te iubesc.

Când buzele li se desprinseră, Lucien murmură, cu faţa foarte apropiată de a ei:

— Anne, nu ţi-ai dat oare seama că, chiar dacă n-aş fi putut înţelege ce-ai fost silită să faci, tu ai fi preţuit pentru mine mai mult decât orice pe lume?

— Mă gândeam că te voi pierde, în ziua când vei afla… Dar nu cred că aş mai fi putut continua să-ţi ascund adevărul. În seara aceea, când Gerhard ne-a anunţat arestarea ofiţerului cu care tu ai intrat în legătură din cauza mea, mi s-a părut că pericolul se apropiase brusc de tine. Spaima în care am trăit, gândindu-mă la tine, a fost mai puternică decât orice.

În pragul camerei, el o cuprinse din nou în braţe.

— Şi tu îţi închipui că ceea ce aveai să-mi spui putea să ne despartă! rosti cu un ton de tandră imputare.

Cu obrazul foarte apropiat de al lui, ea îl privi intens, înainte de a se cuibări în braţele lui, spuse în şoaptă:

— Acum, ştiu că dimpotrivă…

CAPITOLUL XLVII

Nemişcat, parcă buimac, îşi ţinea privirea aţintită asupra Annei, care ieşea din baie, înfăşurată într-un halat de-al lui. Ea îi zâmbi duios.

După prima noapte petrecută de tânăra femeie la Lucien acasă, Marie-Laure observase lesne câtă strălucire neaşteptată, câtă viaţă căpătase chipul Annei – altă dată atât de rece. Dar în dimineaţa aceea, chipul ei părea că radiază de fericire. Îi repetă că nu îndrăznise să spere că

dragostea lor va fi şi mai puternică în ziua în care îi va dezvălui lui Lucien ce dramă trăia.

— Ar fi însemnat să fiu nedemn de ceea ce-mi dăruieşti! răspunse Lucien.

Se sculase primul. Se îmbrăcase, era gata de plecare. Şi era abia ora şase. Dar, evitând şi de data asta să-i dea precizări, îi spusese că trebuia s-o părăsească, devreme în ziua aceea.

Anne îşi scoase halatul ca să se îmbrace. În camera unde pătrundea, prin perdeaua albă de la fereastră, lumina vie a acelei dimineţi văratice, ea stătea goală.

Cu privirea fixă, cu buzele strânse, el contempla trupul la care visase atât de des, în aceeaşi cameră, într-o vreme când nu îndrăznea să, creadă că într-o zi Anne ar putea fi aievea în faţa lui. Înainte de a-şi lua rochia, ea întoarse ochii spre Lucien. Îl privi cu un zâmbet tandru şi fericit. Atunci, păşi spre ea, cu însufleţire. Mâinile lui îi strângeau talia îngustă. Îi săruta umerii, sânii tari şi catifelaţi. O atrase spre pat, îmboldit încă de un fel de înfrigurare.

Mai târziu, când stătea lungit lângă ea, cuprinzându-i umerii cu braţul, părea să fi uitat motivul ce-l silea să plece, dis-de-dimineaţă.

Anne reuşi să-i smulgă făgăduiala că nu se va întoarce în apartamentul acela până la eliberarea Parisului şi-şi va înceta munca la uzină, unde la fel de uşor puteau veni să-l aresteze. El nu cedase imediat, socotind temerile Annei exagerate. Doar pentru că ea continua să-l roage în chipul cel mai drăgăstos, cel mai stăruitor, cu o notă de teamă nedomolită, Lucien acceptase până la urmă să ia măsuri de prevedere pe care totuşi nu le credea necesare. Şi Anne vedea într-asta o nouă dovadă de dragoste.

Şeful reţelei nu-i îngăduise până atunci să părăsească uzina, aşa cum hotărâse Lucien la începutul legăturii sale cu Anne. Dar Lucien credea că i se va acorda această autorizaţie în urma arestării locotenent-colonelului von Hofacker, cu care se întâlnise.

— Iar la Levallois nu mai am mare lucru de făcut. Acum pot fi mai folositor în altă parte.

Totuşi, preciză că nu ceda stăruinţei Annei decât pentru că nu voia ca ea să aibă, în momentele acelea, o astfel de îngrijorare, în plus…

În schimb, Lucien n-o convinsese pe Anne să nu se mai întoarcă la ea acasă în bulevardul Maréchal-Maunoury. Ar fi vrut ca ea să se ducă de-ndată în micul apartament de pe strada Brochant unde îşi petrecuseră noaptea cu o săptămână mai înainte. Acolo, Sturmbannführerul Forst n-ar găsi-o!

— Nu pot… argumenta ea, când Lucien îşi repetase rugămintea. Fratele meu rămâne în puterea lui. Bietul François ar fi pierdut… Forst l-ar face să plătească imediat dispariţia mea.

Annei nu-i era greu, într-adevăr, să prevadă reacţia Sturmbannführerului – pe care ea îl mai trăsese o dată pe sfoară – dacă îşi dădea seama că îi scăpase din mână. Nu părea să fie îngrijorată de propria-i soartă şi se străduia din nou să-l liniştească pe Lucien în această privinţă. Dar înţelegea prea bine că nu va izbuti.

— L-am cruţat pe François de interogatoriile lor, de deportare… Voi continua. Şi pentru Gerhard, dispariţia mea ar precipita lucrurile. Mă întreb chiar dacă nu cumva şi Marie-Laure… Într-o zi, când începuse să iasă cu Gerhard, Forst fusese ameninţător cu ea. Am să-l ţin la respect.

— Cum?

Ea nu răspunse.

Lucien îşi ridică braţul ca să se uite la ceasul-brăţară. Se sculă în picioare, după ce o sărută cu duioşie în fugă pe gură. De data asta rămase nemişcat lângă pat, sorbind-o din priviri. Spuse cu glas cam şovăitor:

— N-a mai cerut şi altceva?

Ea îl privi în ochi.

— Iartă-mă, murmură el.

Fruntea lui Lucien se încreţea.

— Atitudinea asta faţă de tine are un sens. Un sens uşor de sesizat. Faptul că nu s-a răzbunat când a aflat adevărul, după 20 iulie… Oamenii ăştia se poartă cu totul altfel, te asigur, cu cei care nu li se supun aşa cum pretind ei! Nu se poate explica asta printr-o neaşteptată, inimaginabilă tendinţă spre indulgenţă, spre moderaţie, deoarece el se dovedeşte în această chestiune mai înverşunat decât Oberg şi Knochen care, totuşi…

Lucien tăcu câteva clipe.

— Nu există decât o explicaţie… Evidentă. Nu ţi-a spus, într-adevăr, niciodată, sau nu ţi-a dat a înţelege?…

Se întrerupse. Trăsăturile i se crispau. Anne ştia cât de greu suporta faptul că locuia mai departe la soţul ei, în bulevardul Maréchal-Maunoury. Desigur, sesiza cu uşurinţă preocupările ce-l frământau acum.

— Crezi că doar pentru a fi informat despre complot a pus la cale o asemenea înscenare, care îi dă atâta putere asupra ta?

Anne îşi pusese mai des aceeaşi întrebare în ultimul timp.

— Şi chiar complotul ăsta, nu era oare un pretext?… Te-a văzut de trei ori la tine acasă. Nu mi-e greu să înţeleg ce a simţit. Ideea pe care a avut-o…

Trăsăturile lui Lucien se încordară şi mai mult.

— Şi nu-i greu nici să sesizezi ce-i trece acum prin minte!

Anne afirma că nu se simţise niciodată atât de puternică. Scăpase de povara tăcerii ce trebuise s-o păstreze faţă de Lucien. Şi simţea în dimineaţa aceea o exaltare care o făcea şi mai hotărâtă şi-i reda încrederea pierdută după 20 iulie.

Anne se ridicase şi ea.

— Nu mă voi mai teme pentru tine. Şi asta mă face mai puternică.

După câteva clipe adăugă, pe un ton îngrijorat:

— Mai trebuie să-l salvăm pe Gerhard… Până la 20 iulie speram că el va fi scos din cauză, datorită loviturii de

stat. Îmi spuneam că l-aş ajuta în modul cel mai eficient… După aceea n-am văzut decât o singură şansă pentru el: trebuia să se pună la adăpost, înainte ca Forst să ordone arestarea lui. Datorită ţie, era posibil. Dacă se încăpăţânează, e pierdut!

— Voi relua legătura cu el.

Văzând expresia neliniştită a Annei care stătea, dezbrăcată, foarte aproape de el, preciză:

— Nu-l voi vedea personal. Am să-l anunţ că unul dintre informatorii noştri de la Gestapo ne-a înmânat o listă a suspecţilor care vor fi arestaţi. Şi voi pretinde că numele său figurează pe lista lor.

Într-un avânt, Anne îl îmbrăţişă.

— Chiar dacă asta n-ar reuşi şi n-aş mai putea să încerc nimic, făgăduieşte-mi că nu-l părăseşti, spuse apoi. Trebuie să-l ferim neapărat de ce-l aşteaptă! M-am jurat să izbutesc…

Îi spuse că de fiecare dată când îl vedea pe Gerhard vesel, nepăsător, fusese chinuită de gândul că Serviciul de securitate ştia totul despre rolul jucat de el în complot.

— Vorbeşti ca şi când te-ai gândi că ţi s-ar putea întâmpla ceva şi că eu nu voi putea acţiona, spuse Lucien. Pentru că nu voi mai fi în siguranţă, liber…

Sublinie contradicţia existentă între faptul că ea se gândea la asta şi afirmaţia că nu avea de ce să se teamă de Forst. Ţinând-o cu un braţ lângă el, mângâia părul des roşcat, pieptănat de Anne cu o clipă înainte de baie, şi care se revărsa din nou pe umerii săi goi.

— Mi se pare surprinzător că n-a încercat să meargă mai departe cu tine, reluă el, pe un ton extrem de îngrijorat. Aşteaptă clipa cea mai prielnică. Aceea în care te vei afla şi mai mult la discreţia lui.

Lucien îşi scutură brusc capul.

— Nu accept aşa ceva! Nu mai accept nici această ameninţare planând asupra ta…

Anne tresări.

— Trebuie să te scap de el. O voi face.

Ea înţelesese brusc că Lucien avusese această idee cu o zi înainte, cum aflase adevărul. Şi pesemne că acest lucru contribuise la acceptarea rugăminţii ei de a-şi părăsi apartamentul, de a nu se mai întoarce la uzină. Iată cărei sarcini voia să i se dedice acum!… Ea se strădui imediat să-l îndepărteze de la acest plan, afirmând că nu va putea fi dus la capăt cu bine.

— La Praga, Heydrich avea un rol mult mai important decât el aici, ripostă Lucien. Şi au fost de ajuns doi bărbaţi pentru a-l ucide.

— El a tras o învăţătură din cele întâmplate lui Heydrich, pe care îl cunoştea! Se păzeşte.

Vocea Annei scăzu deodată.

— Tu vei fi acela care…

— Va plăti şi el, spuse Lucien, cu o profundă fermitate întipărită în glas.

Niciodată nu văzuse pe faţa dârză a lui Lucien o expresie atât de dură, de încordată. Deşi se cuibări în braţele lui, stăruind cu o însufleţire îngrijorată să-l abată de la o astfel de hotărâre, Anne simţi că nu-şi va atinge ţinta.

— Niciun motiv nu mă va face niciodată să mă resemnez, lăsându-te la cheremul lui!

Privirea lui Lucien strălucea de dârzenie, dar şi de mânie.

— Te-ai gândit că aş accepta ca un bărbat – şi încă unul dintre ei, – să poată dispune de tine?

CAPITOLUL XLVIII

— V-ar place să mergeţi până la Bagatelle? Poate că va fi ultimul prilej ca să pot revedea terenul plantat cu trandafiri.

Cum să nu tresară Anne, sub privirea atentă a lui Günther Forst? Bagatelle, unde, alaltăieri, fusese împreună cu Gerhard, Marie-Laure şi Lucien!… O coincidenţă? Nu,

nu putea crede. Ce gând ascuns avea oare Forst? Voia să-i sporească neliniştea surdă pe care negreşit i-o descoperise?

„De ce ar pune să fiu urmărită?” se întreba, când căuta să-şi risipească îngrijorările, ce nu-l priveau decât pe Lucien. Desigur, o asemenea supraveghere părea nemotivată dacă Forst nu se interesa de ea decât pentru misiunea fixată… aceea de a-l face pe Gerhard să vorbească.

Îi făcea această propunere la biroul de achiziţii din strada Troyon, unde Anne intrase cu câteva clipe mai înainte.

În odăiţa de la etajul cinci, a cărei fereastră dădea într-o curte îngustă, căldura, la sfârşitul acelei după-amiezi, era apăsătoare. Forst voise ca precedenta lor convorbire – neprimind misiunea pe care i-o încredinţase – să aibă loc la Saint-Germain. În ziua aceea, îi propunea, pe tonul cel mai firesc, să stea de vorbă cu ea în altă parte decât în biroul acela supra-încălzit.

Primul imbold al Annei fu să refuze. Apoi se gândi la cele spuse, în dimineaţa zilei precedente, lui Lucien:

„Am să-l ţin la respect”.

„Cum?”

Anne nu răspunsese. Dar era sigură că numai purtându-se astfel – în loc să dispară, cum ar fi dorit Lucien – ea putea să-şi protejeze mai departe fratele. Câtă vreme va mai reuşi să câştige timp? Ce intenţii reale avea Forst?… Nu va întârzia să le afle. Desfăşurarea ofensivei aliate în Normandia, care se prevedea că, acum, va merge rapid, făcea ca plecarea nemţilor din Paris să se apropie. Deci, Forst nu va mai putea cu niciun chip să aştepte.

Alături de Anne, în maşina care gonea pe bulevardul Grande-Armée, Günther Forst tăcea. Fu smulsă din gând urile ei când şoferul frână brusc. O cireadă de vreo sută de vaci urca bulevardul. Lipsa mijloacelor de transport se agrava, pe măsură ce frontul se apropia, iar trenurile şi camioanele riscau mai mult să devină ţinta avioanelor

engleze şi americane. De aceea cirezile erau aduse pe jos la Paris, unde magazinele alimentare erau în fiecare zi tot mai puţin timp deschise. Vacile, în loc să se strângă pe o parte a bulevardului, se împrăştiau la apropierea maşinii – Horch-ul nou, care îi transportase pe Forst şi Anne la Saint-Germain.

Anne se gândi imediat la hotărârea exprimată de Lucien la el acasă, în ziua precedentă. Decisese s-o scape de Günther Forst! Şi amintea cum Reichsprotektorul Heydrich fusese omorât la Praga, în 1942, în Mercedesul său fără escortă.

Pe trotuar, vreo cincisprezece, douăzeci de persoane priveau maşina oprită de cireadă care, cu toate loviturile de bâtă, împărţite de altfel nu cu prea multă străşnicie, nu se grăbea să elibereze drumul. Anne privea micul grup format. Oamenii aflaţi acolo păreau doar că se amuză de spectacolul maşinii nemţeşti oprite de o cireadă de vaci, la Paris. Anne observă că bărbatul care şedea lângă şofer privea de asemenea, cu atenţie, grupul oprit pe trotuar. Nu purta uniformă Dar ca şi gestapovistul care stătea în acelaşi loc, când Forst o dusese pe Anne la Saint-Germain, avea un pistol-mitralieră pe genunchi.

De fiecare dată când avea întâlnire cu Anne în biroul de achiziţii de pe strada Troyon, Günther Forst venea îmbrăcat în civil. În ziua aceea însă, pentru prima oară, nu purta obişnuitul său costum bleumarin cu dungi, cu mânecile puţin cam lungi. Avea o haină şi pantaloni gri-deschis, dintr-un material uşor. Mânecile sacoului acestui costum, la fel de bine croit ca şi cele ale lui Gerhard, lăsau să se vadă manşetele cămăşii. O cămaşă care părea atât de fină, încât era greu de procurat în perioada aceea. Cravata era cea pe care şi Anne l-ar fi sfătuit s-o pună. Fusese aleasă, probabil, cu multă grijă…

Această schimbare, adăugată la evoluţia atitudinii Sturmbannführerului, care păruse să se contureze mai precis cu ocazia fiecărei noi întâlniri, n-aveau o semnificaţie pe care Annei nu îi era greu s-o sesizeze?

La întrebarea pusă imediat după ce Anne intrase în biroul său, îi răspunsese doar că din ultima convorbire avută cu Gerhard, reieşea că niciun comandant militar important nu participase la complot.

— Dar eu v-am cerut informaţii despre contactele efectuate în timpul pregătirii loviturii de stat. Am pronunţat două nume: Kluge, Rommel…

— Nu mi-a vorbit despre aceste contacte.

— Nu va spus nimic despre vizita făcută lui Rommel, la spitalul din Vésinet?

Anne tăgădui din cap.

— De fapt, nu-mi aduceţi nimic.

Vocea sa redevenise calmă şi rece.

— Mă obligaţi deci să vă forţez la supunere. Nu renunţ niciodată…

Ea se uită fix la el, cu privirea aceea trufaşă, ce părea să-l sfideze.

— Băgaţi de seamă… rostise el din nou, fără să ridice tonul. V-am prevenit că nu voi fi mai slab cu dumneavoastră decât cu ceilalţi. Am spus adevărul…

La Porte Maillot, Anne întoarse o clipă capul. Tresări. O maşină mergea în spatele Horch-ului, cu aceeaşi viteză, la vreo cincizeci de metri. Un automobil negru…

În Bois de Boulogne, Anne privi iarăşi de două ori în urmă. Automobilul îşi continua urmărirea, dar distanţa dintre cele două maşini rămânea aceeaşi.

Forst nu părea să fi observat maşina din spatele automobilului lor. Anne nu îndrăznea să se mai uite îndărăt.

În faţa grilajului porţii principale de intrare a parcului, când Horch-ul încetini pentru a parca, Anne reuşi din nou să nu-şi întoarcă privirea. Dar, în retrovizor, văzu cum automobilul negru se apropia. Îşi muşcă buzele. Maşina era în dreptul ei. Doi bărbaţi în faţă. Doi în spate…

Auzi zgomotul frânării destul de bruşte. Închise ochii. Nu făcuse o mişcare instinctivă, ce o apropia de Forst?

Vocea monotonă a Sturmbannführerului deveni mai puternică.

— Sunt nişte prieteni Ai mei…

După ce făcu o pauză, potrivit obiceiului său de a pronunţa o frază care te făcea să meditezi asupra ei, adăugă:

— Aş vrea să nu vă temeţi niciodată de prietenii mei.

Pe alee, în timp ce Forst şi Anne se îndreptau spre terenul plantat cu trandafiri, doi bărbaţi din maşină mergeau în faţa lor. Ceilalţi, la care se alăturase şi cel aşezat lângă şoferul lui Forst, îi urma.

— Micile alarme false din pădurea Saint-Germain m-au făcut să reflectez. Fusesem imprudent.

Lăsă să se scurgă câteva clipe înainte de a continua:

— Am această tendinţă când mă aflu cu dumneavoastră.

Pe terenul plantat cu trandafiri, unde, alaltăieri, la aceeaşi oră, fusese cu Lucien, Gerhard şi Marie-Laure, el se opri un răstimp mai îndelungat în faţa pergolei cu trandafiri agăţători.

— Îmi plăceau florile, încă din copilărie Mai ales trandafirii. Dar nu exista niciun loc în grădina părinţilor mei… Nu eram lăsat să plantez sau să semăn câte flori aş fi vrut. Cartofii erau mai folositori.

Puţin mai încolo, el admiră o specie de trandafir pitic, cu o delicată culoare roz-pal. Vorbi despre arta altoiurilor care fusese necesară pentru a crea aceşti trandafiri de o nuanţă atât de rară.

— Altoisem lângă zid, în faţa ferestrei odăiţei mele, un trandafir de un roşu care îmi reaminteşte de acesta. În doi ani obţinusem trandafiri dar nu erau, desigur, atât de deosebiţi. Totuşi, cei mai frumoşi din sat. O varietate foarte gingaşă. Iarna, înconjuram plin de grijă, cu paie, trandafirul meu, pentru a-l apăra. Când am plecat să studiez la Hanovra, nimeni nu s-a mai ocupat de el. La întoarcere, fusese smuls.

Anne se opri.

— Cred că nu mai aveţi să-mi spuneţi nimic în seara asta.

— Vă înşelaţi.

Glasul lui Forst păru că se voalează uşor.

— Şi ceea ce am să vă spun e important.

Urmându-şi plimbarea printre răzoare, el începu să vorbească iar despre trandafiri într-un mod care o surprindea puţin pe Anne. Indică pe numele lor numeroase specii: Roses Thé, Floribunda, Hibride agăţătoare, Polvantha…

După ce părăsiră terenul plantat cu trandafiri, trecură în Oranjerie. Abia mai departe, într-o alee destul de îngustă, umbrită toată de merişori, plantaţi pe ambele părţi şi îmbinându-şi crengile într-o boltă, Forst începu să vorbească despre ancheta asupra puciului din 20 iulie, căreia reuşise să-i dea, la Paris, o întorsătură eficientă.

Primele interogatorii, la Majestic, fuseseră conduse cu menajamentele prevăzute de acordul încheiat la Paris dintre şefii armatei şi S.S.-işti, în noaptea de 20 spre 21 iulie. Totul se schimbase de când Forst primise de la comisia de anchetă specială din Berlin împuternicirile necesare pentru a interveni.

— Am reluat toate interogatoriile. Şi le-am condus cu energia necesară. Totuşi, n-am fost autorizat să folosesc faţă de domnii ofiţeri aceleaşi metode ca la Berlin. N-am putut deci să obţin toate mărturisirile sperate. Persistând – pot spune: înverşunându-mă – am strâns destule dovezi pentru a-i aresta pe Hofacker, Linstow, Finck, Falkenhausen…

Aruncându-i o privire rapidă, el întrebă:

— N-aţi auzit niciodată pronunţându-se aceste nume?

Fără să aştepte un răspuns pe care probabil nu-l spera, el reluă:

— Cât priveşte pe Stülpnagel, chiar fără încercarea lui de sinucidere, nu mi-ar fi scăpat…

Auzindu-l numind copacii rari din parc: cedru, deodar, ulmi răsfiraţi, nuc negru din America, araucaria,

virgilier cu lemn galben, Anne se întreba dacă nu se înşelase asupra motivului ce îl îndemnase pe Forst să-i propună plimbarea la Bagatelle. Nu avusese el această idee doar pentru că venise, probabil singur, de mai multe ori, cum dovedea această cunoaştere a terenului de trandafiri şi a parcului?

Revenind la puciul din 20 iulie, el afirmă categoric:

— Să nu credeţi că îndeplinirea datoriei mele nu-mi atrage duşmănii! Nu vorbesc, bineînţeles, de adversarii demascaţi şi care văd că li se apropie pedeapsa de care speraseră să scape. Dar chiar în tabăra mea întâlnesc chipuri duşmănoase. Acelea ale oamenilor cărora le stric planurile… Sunt încă atotputernici. Dar au fost mustraţi sever. Datorită vigilenţei mele. Asprimii mele. Şi ei ştiu că riscă mai mult din cauza slăbiciunii manifestate după 20 iulie. Încearcă să-mi contracareze acţiunea. Şi chiar să mă sape la Berlin. Dar voi obţine satisfacţie în mod inevitabil. Voi fi mai puternic…

Întoarse capul spre Anne ca şi cum, într-un fel de impuls necugetat, îi căuta aprobarea.

— În orice caz, posturile superioare ocupate de ei le permit să frâneze, să limiteze represiunea. Datorită lor, conspiratorii de categoria a doua şi a treia scapă acum. Tot aşa şi ofiţerii care au condus arestările S.S.-iştilor la Paris. Se depun străduinţe să fie iertaţi, susţinându-se ideea că n-au făcut altceva decât să se supună ordinelor.

Încă o dată, ghici gândul Annei.

— Prietenul nostru, Gerhard Scheuber, ar avea o şansă să scape dacă represiunea ar rămâne limitată, declară el, când ajunseră în faţa lacului unde înotau lebede negre. Dar voi fi cu ochii pe el.

Ca şi în ziua când trebuise să-l însoţească la Saint-Germain, ea se străduia să-l determine la mai puţină severitate. Se întrebase dacă spusele ei n-ar putea avea o anumită influenţă. Dar înţelese că nu trebuia să spere ca Forst să-şi modifice linia de conduită aleasă.

— Rezerv căpitanului Scheuber un rol în realizarea

noului meu plan. Acela alcătuit după 20 iulie. Mai întâi, am motive să cred că el şi cu prietenul său Hofacker s-au întâlnit înainte de puci cu membrii Rezistenţei franceze. Vreau precizări. Faceţi-l să vorbească despre acest subiect.

— Niciodată!

Violenţa refuzului, tonul mânios şi de hotărâre neclintită ale Annei părură să-l surprindă.

— V-am rugat să nu uitaţi situaţia.

— Îmi spuneţi să nu mă înşel asupra dumneavoastră. Dar dumneavoastră?… Cum de-aţi putut crede că m-aţi putea sili să mă comport astfel? întrebă ea cu aceeaşi mânie în glas. N-aţi obţinut nimic de la mine!…

— E drept şi v-aţi purtat ca o duşmancă.

Adăugă, zâmbind flegmatic:

— Dar nu cred că este în interesul dumneavoastră să subliniaţi prea mult acest lucru.

— Niciodată nu vă voi da ascultare, pentru nimic în lume, spuse ea, cu acelaşi accent de hotărâre şi mânie.

Oare din cauza celor ce-i cerea acum, sau pentru că nu mai resimţea aceeaşi teamă pentru Lucien, în ziua aceea, Anne, nemaiputându-se stăpâni, răspundea fără menajamente şi parcă nesocotind orice prudenţă? Vehemenţa refuzului îi dovedea desigur lui Forst că el nu trebuie să mai aştepte nimic de la ea. Dar, peste un timp, ea se întrebă dacă Forst n-avea cunoştinţă de situaţia aceea de mai multă vreme.

Stăteau nemişcaţi faţă-n faţă. Anne avea un chip animat de o furie nestăvilită. Privirea sa, părând şi mai sfidătoare. În ziua aceea, strălucea. Se aştepta ca el să-i amintească din nou de ce mijloace de presiune dispunea. Dar Forst se mărgini să spună:

— Acest acces de furie v-a făcut şi mai frumoasă…

Anne se îndreptă spre ieşirea parcului. Forst mergea alături, fără a mai scoate un cuvânt. Anne se gândea la felul cum vorbea acum în faţa ei acest bărbat închis şi rece, care trebuia totdeauna să fie atent la fiecare cuvânt

rostit. Desigur, nu pronunţase niciodată nimic ce ar fi putut fi socotit drept o imprudenţă, o indiscreţie. Totuşi, tendinţa de a se exprima destul de liber în faţa ei se accentua. Nu era şi asta, de asemenea, un semn asupra sensului căruia Annei îi era greu să se îndoiască?

În ziua aceea avea impresia că Forst se codea să abordeze alt subiect. Întârzia clipa aceea vorbind despre ancheta asupra complotului. Ea îşi amintea de modul cum o cântărise din ochi cu un moment mai înainte, pe terenul plantat cu trandafiri, când îi declarase pe un ton stins:

„Am să vă spun ceva important”.

Căldura rămânea apăsătoare, prevestind furtuna. Dar un vânt uşor adia şi făcea să tremure frunzele marilor copaci din parc.

— Vreau să vă atrag din nou atenţia, spuse Forst. Şi doresc ca să înţelegeţi de ce fac asta… Nimeni nu trebuie să se bizuie pe slăbiciunea mea.

Lăsă să se scurgă câteva clipe.

— Nimeni.

Se întorceau spre maşină, precedaţi şi urmaţi de oamenii însărcinaţi să-l protejeze pe Sturmbannführerul Forst. Fără s-o privească, el spuse pe neaşteptate:

— Ghiciţi ce impresie am avut aflându-mă în faţa dumneavoastră, când m-aţi invitat? Pentru un bărbat ca mine, venind de unde vin…

Anne îl întrerupse. Ca şi la Saint-Germain, el nu făcu nicio obiecţie când îi declară că dorea să se întoarcă acasă. (Soţul său invitase în seara aceea vreo zece persoane. Organizase dineul pentru Maurice Taraude, industriaşul din Levallois, pe vremuri prieten cu Victor Villardier şi de a cărui mărturie ostilă, la eliberare, Emmanuel se temea. Era invitat şi Barowski, împreună cu o tânără figurând printre speranţele cinematografiei franceze şi care urma să fie prezentată lui Taraude, priceput amator de tinere talente).

Înainte ca maşina să se oprească pe bulevardul Lannes, pentru ca Anne să coboare, la distanţă de câteva

minute de casa ei, Günther Forst îi spuse, tot fără s-o privească:

— Ce credeţi că simţeam, la început, când vă îndemnam să vă ocupaţi de Gerhard Scheuber, ca să obţineţi informaţiile pe care le aşteptam?…

Anne vru să deschidă portiera. Mâna lui Forst o reţinu pe a ei. Ea dădu imediat drumul clanţei. De data asta el o privea intens. Dar vocea sa era gravă, îngrijorată parcă.

— N-aţi observat că n-am stăruit deloc ca să vă comportaţi în felul în care ar fi reprezentat cel mai sigur mijloc de a obţine de la Scheuber aceste informaţii?

CAPITOLUL XLIX

Emmanuel nu-i ascundea Annei preocuparea pricinuită de faptul că de două zile Lucien nu venise la uzină. Credea că există o legătură între această absenţă şi scena în cursul căreia Lucien, cedând impulsivităţii sale, îşi exprimase fără menajamente, în urma unei confidenţe a lui Gaudechart, părerea despre Emmanuel. Această scenă ca şi absenţa lui Lucien, tocmai în momentul când Emmanuel trebuia să dea explicaţii despre activitatea uzinei în cursul ultimilor ani, îl îngrijorau.

— Am dovedit – şi mi-am dovedit – că temerile tatălui meu nu erau îndreptăţite când el credea că n-aş şti să păstrez uzina. De când nu mai există, nu numai că activitatea uzinei continuă, dar i-am şi mărit importanţa. Şi, totuşi, a existat ocupaţia! Dorinţa de a menţine ceea ce tatăl meu crease m-a îndemnat să accept anumite lucruri, în timpul acestor patru ani. Acum risc să plătesc pentru asta. Dar tu, tu nu ştii nimic… Obuzele pe care am refuzat să le fabric! Şi mai sunt…

Ea îl linişti, afirmând că n-are de ce să-i fie teamă de Lucien. În loc de a părea că s-a calmat, el constată, cu un ton ursuz:

— Uite unde am ajuns: să mă bizui pe tine pentru a-l

împiedica să nu se pornească împotriva mea…

O privea cu o curiozitate aproape dureroasă.

— Te-ai schimbat! Se vede că ai descoperit ceva care, cu mine, îţi lipsea.

Emmanuel se afla tot în camera soţiei sale când sună telefonul. Timbrul glasului Annei, schimbarea subită a fizionomiei sale – şi totodată privirea rapidă şi oarecum involuntară pe care i-o aruncă, îl făcu să înţeleagă cui îi răspunde. Amărăciunea expresiei lui Emmanuel se accentuă. După ce şovăi câteva secunde, ieşi.

Lucien telefona dintr-o cafenea. Îi spunea cât este de nerăbdător s-o regăsească. Deşi ea simţea o dorinţă vie să-l vadă – dorinţă mai imperioasă acum, când îi auzea glasul – se silea să-i răspundă că e mai bine să nu se întâlnească în clipa aceea. De când Forst voise să meargă la Bagatelle, unde, cu două zile mai înainte, fusese chiar cu Lucien, se temea şi mai mult ca să nu fie filată. Iar atitudinea lui Forst faţă de ea o convingea că îngrijorarea pentru soarta lui Lucien nu era neîntemeiată.

Apoi Anne se duse până la fereastra deschisă spre grădină. Regreta că refuzase, nu fără un mare efort, această întâlnire pe care o spera Lucien. Retrăia clipele când ajungeau la el acasă, pe bulevardul Niel. Îmbrăţişarea lui Lucien, îndată ce închideau uşa… Apoi, gândindu-se la Günther Forst, îşi spunea: „Am avut dreptate”.

Auzi exclamaţiile lui Marie-Laure care juca la parter ping-pong cu Solange Daubel. După ce terminară partida, ieşiră amândouă în grădină. Zărind-o pe Anne la fereastră, fluturară mâna şi strigară bună ziua – Solange mai puţin zgomotos decât Marie-Laure.

Aceasta intră o clipă în camera Annei. O anunţă că un om trimis de Lucien luase legătura cu Gerhard. Dar el refuza cu încăpăţânare să se ascundă.

— Pretinde că nu se vor face alte arestări. În ultimele zile niciun alt ofiţer n-a mai fost hărţuit. Afirma că, după câte ştiu ei la hotelul Majestic, cei din Berlin se mărginesc

la represiunea întreprinsă în Franţa.

— Se înşală.

— Unii ofiţeri au primit, săptămâna trecută, o înştiinţare prin care li se ordonă să comunice adresa familiei lor. Gerhard nu făcea parte dintre aceştia.

— E plauzibil, într-adevăr, că el nu va fi arestat aici, ţinând seama că nemţii vor mai rămâne puţin timp la Paris.

— Aşa îmi spune şi el.

— Dar nu trebuie să plece cu ei!

— Nu mă iubeşte, rosti Marie-Laure cu tristeţe. Ultimele săptămâni au schimbat multe lucruri pentru mine… Şi, în primul rând, eu însămi m-am schimbat. Mi se pare că nu mă mai simt sigură pe picioarele mele. Ai observat că au trecut mai mult de opt zile de când nu l-am mai ironizat deloc pe scumpul meu papa?

Ea clătină din cap.

— Am într-adevăr impresia că s-a întâmplat ce ai prevăzut pe vremea micilor mele zbenguieli. Bertrand sau alţii ar fi putut face toate prostiile şi nesocotinţele ce le-ar fi trecut prin minte, seara aş fi adormit tot aşa de uşor. În sfârşit, aşa cred… în timp ce, gândindu-mă la Gerhard, când nu suntem împreună, mă zvârcolesc tot timpul în pat. Încerc să mă conving că n-am dreptate să mă frământ atâta pentru el… Dar nu reuşesc.

Marie-Laure oftă.

— Gerhard a făcut totul ca să nu mă implice în aceste evenimente. Cu toate astea, într-un anume fel, am participat la ele. Aş găsi amuzant, şi chiar excitant, că le-am trăit… Cu atât mai mult cu cât această întâmplare neplăcută, cu grijile pe care mi le făceam pentru Gerhard, au contribuit, desigur, să mă ataşeze de el.

Chipul ei plăcut, cu nasul cârn, cu privirea vie, se îmbufnă.

— Dar am dovada că această poveste contează pentru el mai mult decât restul. Iar restul sunt eu.

Repetă:

— Nu mă iubeşte.

Anne îi reaminti că Gerhard, cu câteva zile în urmă, la Bagatelle, îi dăduse de înţeles lui Marie-Laure că nu voise s-o lege prea mult de el din cauza rolului deţinut în conspiraţie.

— Poate că ăsta-i motivul, admise Marie-Laure Dar…

Clătină din cap. Chipul îi rămânea îmbufnat şi chiar puţin enervat.

— Nu sunt pentru el ceea ce aş vrea să fiu! Nu mi-aş fi dat poate aşa demult seama, dacă nu v-aş fi văzut pe voi doi, pe Lucien şi pe tine…

Se gândea că între Gerhard şi ea totul fusese prea superficial. Pentru Anne şi Lucien existaseră anii aceia de pasiune nemărturisită. O pasiune pe care amândoi încercaseră s-o stăpânească. Nu tocmai asta le exaltase dragostea, dând mai mult preţ sentimentelor trăite acum?

— N-o să-l determin să mă ia în căsătorie. Dar, dacă mi-o cere, bineînţeles că primesc bucuroasă! Chiar de-ar fi să trăiesc printre ruine în ţara lui, unde desigur că n-o să ne amuzăm prea mult la sfârşitul războiului. Dar mă tem că n-o să găsesc niciodată, alături de el, fericirea pe care o trăieşti tu cu Lucien! Asta o s-o caut poate toată viaţa.

— Nu te gândi decât la un singur lucru: împiedică-l să plece din Paris. Altfel, nu va exista niciun viitor pentru voi doi!

Marie-Laure o privea cu atenţie Gravitatea cu care se exprimase Anne, nota ei de siguranţă, o intrigau. Anne părea foarte gânditoare.

— Dacă nu te ascultă, dacă vrea să plece cu ei când vor evacua Parisul, îi voi vorbi eu… Nu trebuie să-l lăsăm să plece din nou acolo.

— Anne.

Tânăra fată şovăia.

— Îţi aminteşti de dimineaţa aceea, acum patru sau cinci săptămâni, când eu am luat receptorul în momentul în care ţi se telefona?

Anne se îngălbeni uşor.

— N-am uitat vocea aceea… continuă Marie-Laure.

Cercetând-o cu privirea, o întrebă:

— Cine te chema în ziua aceea?

Anne rămase mută, cu trăsăturile încordate.

— Voi vorbi cu Gerhard, repetă ea. Dacă nu voi avea posibilitatea, gândeşte-te necontenit că nu trebuie să-l laşi să se întoarcă în Germania! Reţine-l, indiferent cum!… Dacă nu, nu-l vei mai revedea.

CAPITOLUL L

— Americanii sunt la Rennes, la Mayenne, La Martigné… Blindatele lor se năpustesc ca să taie orice posibilitate de retragere trupelor germane imobilizate în Bretania şi sacrificate din cauza ordinului lui Hitler de a nu ceda nicăieri terenul. Mai multe divizii, menţinute cu încăpăţânare pe loc, se află încercuite la nord de Avranches…

Colonelul Boulleaume dădea Annei ultimele informaţii despre desfăşurarea luptei din Franţa, în acele prime zile de august.

— În sectorul Caen, ei ţin încă piept englezilor cu înverşunare. Dar, de când a fost străpunsă linia de apărare de la Avranches, nu mai speră să restabilească frontul! Kluge face tot ce-i stă în putinţă ca să frâneze înaintarea americanilor. Ştie să-şi manevreze admirabil trupele… Dar nu mai are nicio rezervă. Diviziile pe care nemţii au încercat să le aducă din sud-vest? Întârziate de sabotaje şi greu încercate pe drum de atacurile machiului…

— Peste cât timp va fi eliberat Parisul? întrebă Anne.

— Cam în două săptămâni, după părerea mea. Frontul german s-a prăbuşit. Dar, aşa cum ţi-am prezis, nu-i nicio debandadă. Rapiditatea înaintării americane oferă chiar posibilităţi de contraatac… Dacă priveşti harta te frapează cât de important este pentru nemţi să declanşeze ofensiva în regiunea Isigny-Mortain, pentru a tăia legătura americanilor cu coasta. Dar Kluge n-are destule tancuri.

Şi, mai ales, aviaţia necesară! Pe când aliaţii, cu forţele lor aeriene considerabile…

Observând că Anne pare să asculte cu oarecare nerăbdare aceste consideraţii strategice amănunţite, colonelul se întrerupse. Apoi o felicită pentru rochia de olandă roz pastel, ale cărei tigheluri se rotunjeau în faţă, terminându-se cu un pliu adânc al fustei. Admiraţia sa pentru Anne, foarte evidentă de multă vreme, nu trecea niciodată, în manifestările sale, hotarul unor asemenea complimente.

În ajun, un camion cu gazogen de la Atelierele şi forjeriile Villardier fusese trimis la Champbreuil pentru a aduce de la moşie legume, ouă, păsări şi unt. În mod cert, urma să fie ultima călătorie înainte de eliberare, căci deplasările pe drumurile spre Vest deveneau din ce în ce mai periculoase. Anne telefonase mai multor prieteni lipsiţi de o avere care să le permită să-şi procure cu regularitate de la bursa neagră produse plătite cu preţuri exorbitante, în acest început de august ’44. De altfel, chiar în aceste condiţii, deveneau greu de găsit… Colonelul venise să-şi procure ouă şi două livre de unt.

Anne ieşise cu el în grădină. Emmanuel, care avusese în ajun una din crizele lui de ficat destul de frecvente, nu coborâse din camera sa.

Colonelul Boulleaume povestea acum că întâlnise, în ziua precedentă, în piaţa Operei, pe directorul unui ziar care îşi avea sediul nu prea departe de acolo. (În 1941, colonelul refuzase să deţină cronica militară la acest ziar).

„Ce planuri ai?” îl întrebase pe ziarist.

„Rămân acasă, bineînţeles”.

„Nu te temi de dificultăţi… serioase? Nu ţi se pare preferabil să te pui la adăpost o vreme, până ce spiritele se vor linişti puţin?”

Celălalt ridicase braţele la cer.

„Haida de!… Eram un admirator al Lui Clemenceau! Toată lumea o ştie. Am scris cărţi despre el… Clemenceau! Nimeni nu poate pretinde deci că-i iubesc pe nemţi… Şi

articolul meu împotriva lui Hitler, în *Notre Combat,* în 1939?…”

— Părea convins că nu risca nimic, că lucrările, articolele scrise înainte de război, ar împiedica să i se reproşeze cele publicate. În timpul ocupaţiei, îi spunea colonelul Annei Am avut alte exemple despre această facultate de autoiluzionare, surprinzătoare într-o epocă atât de puţin propice visării…

În timp ce el îi vorbea despre iluziile pe care le păstrau unii într-o astfel de perioadă, Anne se gândi din nou la Gerhard. El părea totuşi să mai creadă că ar putea scăpa de Gestapo, cu toate că participase la complotul antihitlerist.

Preocupată de aceste gânduri, ea tăcea. Colonelul, deşi părea puţin surprins de acest aer absent al Annei, se străduia să evite o tăcere stânjenitoare.

— Evident, amicul nostru Lauzat dovedeşte mai mult simţ realist.

Făcu aluzie la scrisoarea primită de la Georges Lauzat, consilierul tehnic de la ministerul producţiei industriale, detaşat la Paris.

La 1 august, Lauzat îşi trimisese demisia la Vichy. Expedia tuturor cunoscuţilor o copie a scrisorii de demisie, al cărei ton dezvăluia un patriotism deosebit de suspect. Şi îşi anunţa prietenii de intrarea sa în mişcarea clandestine, „pentru a se sustrage consecinţelor deciziei dictate de conştiinţa sa şi spre a participa la luptele de eliberare”.

Lauzat nu era, desigur, singurul îndemnat să ia o măsură de prevedere pe care orice slujbaş al statului, preocupat de viitorul său, era îndreptăţit să n-o considere inutilă…

Guiseny, care nu-şi părăsise postul de la Delegaţia generală, repeta în ziua precedentă aprecierea şefului guvernului din Vichy despre demisia lui Lauzat.

„Sare din mersul trenului, spusese Pierre Laval. Dar nu departe de staţie, când merge cu mai puţină viteză. Astfel, nu riscă să-şi facă rău sărind! Şi poate să se urce

imediat în trenul următor…"

Marie-Laure şi Solange Daubel, părăsind şezlongurile pe care stăteau lungite la soare, de cealaltă parte a casei, apărură în costum de baie.

— În curând va fi ora prânzului… E timpul să mergem să ne îmbrăcăm decent, spuse Marie-Laure. Dar nu ne hotărâm să ne terminăm baia de soare. Ne consolăm cum putem că ne lipseşte plaja încă o vară!.

Avea un maiou care îi dezvăluia foarte mult corpul. Costumul lui Solange alb, întreg, ar fi obţinut aprobarea unei mame de familie severă cu ţinuta fiicei sale.

— Mă tem că trebuie să ne resemnăm, cu părere de rău, să nu mergem la mare anul ăsta, spuse Marie-Laure. Chiar dacă ei se hotărăsc să pună capăt războiului înainte de a fi scoase toate minele şi diversele materiale de război cu care domnii ăştia ne-au împodobit plajele…

Solange Daubel nu mai prânzea singură. Sentimentele lui Marie-Laure faţă de ea păreau să fi evoluat simţitor, de când jucaseră prima partidă de ping-pong. În ziua aceea, Marie-Laure o atacase mai întâi cu asprime în camera Annei, căreia amanta lui Emmanuel venise să-i ceară sfatul…

Cu câteva zile înainte, Marie-Laure, simţindu-se, de astă dată, puţin jenată, îi spusese Annei.

„Acum toţi francezii trebuie să se susţină între ei. Nu crezi că n-ar fi drăguţ dacă am lăsa-o tot timpul să se plictisească în camera sa de la etajul al treilea? Ştii, nu-i deloc antipatică… Poate că am judecat-o pripit. Cunoscând-o, mi-am dat seama că are mai multe calităţi decât credeam".

Adăugă, aruncând o privire piezişă Annei:

„Şi ce piele catifelată!"

Nu trebuise să insiste cu aceeaşi ardoare ca atunci când îi demonstrase că Anne nu trebuie să admită prezenţa fiinţei numită pe atunci de Marie-Laure „invadatoare". (Şi era termenul cel mai moderat folosit de ea faţă de amanta tatălui său). Când propusese ca Solange

să-şi ia mesele în sufragerie, împreună cu ei, Anne nu făcuse nicio obiecţie.

Pe când se îndepărtau spre a se duce să-şi îmbrace rochiile, cele două tinere se întâlniră cu majordomul. Văzându-l cum apare în pragul uşii marelui salon, Marie-Laure îşi retrase braţul pe care îl ţinuse în jurul umerilor Solangei. Paul o înştiinţă pe Anne că o căutau doi bărbaţi. În vocea majordomului părea că s-a ivit o nuanţă de mirare.

El nu-i poftise să intre în salon. Aşteptau în vestibul. Fără să-i fi văzut, Anne înţelese imediat cine erau. Marie-Laure, care luase mâna lui Solange, nu se grăbea să urce scara.

— Poliţia germană. Vă rugăm să ne urmaţi, doamnă.

Fraza auzită pentru prima oară de Anne într-o după amiază de iunie, cu opt săptămâni în urmă, pe bulevardul Gabriel…

Cele două tinere scoaseră exclamaţii de surpriză. Coborâră în grabă. Erau amândouă la fel de emoţionate. Marie-Laure părea poate mai puţin uluită decât Solange.

— Du-te să-l înştiinţezi pe tata!

Imediat, Solange urcă în fugă scara. Marie-Laure protesta cu un ton vehement, explicându-le celor doi poliţişti că soţul Annei era un mare industriaş francez, a cărui uzină lucrase foarte eficient de patru ani pentru noua Europă. Afirmă cu impertinenţă că tatăl său avea legături strânse cu cele mai sus-puse personalităţi germane din Paris.

Emmanuel Villardier care, în alte împrejurări, ar fi fost consternat de asemenea cuvinte, aproape că-i supralicita spusele. Ceru explicaţii. Unul din cei doi străini răspunse doar:

— Avem ordin s-o arestăm pe doamna Villardier.

El se exprima încet, ca şi cum şi-ar fi căutat fiecare cuvânt. Emmanuel avea trăsăturile mai trase, tenul şi mai galben, după criza de ficat suferită. Părul său, rărit pe frunte, nu fusese aranjat decât cu un gest grăbit al mâinii.

Coborâse grabnic, avusese doar timp să-şi pună un halat. În spatele lui, Solange părea tot atât de tulburată ca şi Marie-Laure, care nu contenea să protesteze. Privirile celor doi bărbaţi treceau de la Anne care, cam palidă, rămânea mută, la cele două tinere fete în costume de baie. Cel mai în vârstă, un bărbat destul de corpolent, cu ţeasta pleşuvă, o cerceta într-un mod insistent pe amanta lui Emmanuel. Costumul de baie sublinia formele Solangei şi lăsa să se vadă, sub bronzul uşor al corpului ars de soare, o piele a cărei fineţe se ghicea.

— O clipă! spuse Emmanuel. Voi telefona la Delegaţia generală…

Cei doi refuzară să aştepte.

— Îl cunosc foarte bine pe unul din şefii Serviciului de securitate din Paris, maiorul Forst! El a fost de mai multe ori aici…

— Unul din prietenii noştri cei mai buni! îi asigură energic Marie-Laure.

Cei doi bărbaţi schimbară o privire.

— Doamna Villardier trebuie să ne urmeze imediat.

CAPITOLUL LI

SturmbannfÜhrerul Forst arborează acel chip inexpresiv, rece, a cărui semnificaţie Anne o cunoaşte. Totuşi, ea observă că trăsăturile sale par în ziua aceea puţin contractate.

El stă în picioare în spatele biroului purtând uniforma neagră, cu insigna de argint, ca şi în alte dăţi când l-a văzut pe bulevardul Foch.

— Aţi procurat dinadins Serviciului de securitate al Reich-ului informaţii false despre planul conspiratorilor. Am semnat deci ordinul pentru arestarea dumneavoastră. Pentru complicitate cu duşmanii statului naţional-socialist.

Prima surpriză a Annei trecuse. De aceea, rămânând în aparenţă stăpână pe ea însăşi întrebă, căutându-i privirea:

— De ce acţionaţi aşa astăzi?

— Aţi refuzat şansa pe care v-am lăsat-o când am aflat că m-aţi minţit! Totuşi, eu v-am avertizat: „N-am fost indulgent faţă de nimeni. Nu voi fi nici faţă de dumneavoastră…”

Se exprima cu o voce aspră şi chiar cu o notă de mânie. Privindu-l intens, ea repetă întrebarea.

— De ce mă arestaţi astăzi?

Părea gata să-i răspundă şi mai aspru Dar, fără să scoată un cuvânt, începe să se plimbe nervos prin biroul cel mare.

— Motivul înfăţişat nu-i suficient? întrebă Forst, oprindu-se în faţa ei.

Anne izbuteşte să rămână impasibilă. Forst întoarce privirea. Şovăie. Apoi, deodată, spune:

— Nu există nicio piedică pentru a vă dezvălui adevăratele motive ale arestării dumneavoastră. De altfel…

Vocea lui scăzu:

— N-aş vrea să înţelegeţi greşit motivele acţiunii ce trebuie s-o întreprind azi.

O informează că în dimineaţa aceea a fost înştiinţat în secret despre o iniţiativă ostilă a şefilor săi din Paris, stingheriţi de dârzenia lui de a-i demasca pe conspiratorii din Franţa. Forst ştia că îi dăduse de înţeles Annei încă din ziua când voise să fie însoţit de ea la Bagatelle, că activitatea sa stânjeneşte proiectele oamenilor care, conform planului pus la punct împreună cu generalii, la hotelul Raphaël, făcuseră totul pentru a minimaliza evenimentele de la 20 iulie.

Pentru a evita dificultăţile ce pot decurge pentru ei din atitudinea intransigentă a lui Forst, care riscă să scoată în evidenţă îngăduinţa dovedită faţă de ofiţerii antinazişti, au luat măsuri împotriva lui. Încearcă să-i slăbească poziţia. S-au străduit să-i găsească puncte criticabile în comportarea sa şi să le exploateze ca să-şi retragă încrederea câştigată la Berlin, datorită energiei cu

care conduce ancheta în Franţa.

— Au prezentat în felul lor relaţiile… noastre. Dacă vor fi fost crezuţi, mi-ar dăuna în mod grav.

Un raport, trimis la Berlin, pretinde că Günther Forst, prietenul Annei Villardier, a acordat un tratament indulgent fratelui ei, arestat pentru participare la lupta împotriva trupelor de ocupaţie. Forst a împiedicat să fie interogat în scopul de a divulga numele complicilor. Aceasta, sub pretextul că în schimb Anne Villardier trebuie să-i procure informaţii.

Se subliniază, în raportul redactat contra lui Günther Forst, cât demult au prejudiciat anchetei aceste informaţii – conform cărora conjuraţii plănuiau să-i aresteze pe Führer cu prilejul unei vizite făcute pe frontul de Vest. Dacă Serviciul de securitate ar fi fost informat de iminenţa atentatului, în loc să creadă că membrii complotului s-ar limita la un iluzoriu plan de arestare, s-ar fi putut lua măsuri eficiente pentru a-l păzi pe Führer.

Forst n-a putut nega rolul jucat de Anne Villardier. Cu toate acestea, a continuat s-o protejeze, pretinzând din nou că ar obţine de la ea informaţii de astă dată autentice. Or, niciun fapt pozitiv nu justifică asemenea indulgenţă.

— Acum câteva zile mi s-a întins chiar o cursă. Numele fratelui dumneavoastră figura pe o listă a membrilor mişcării de Rezistenţă care trebuiau să fie deportaţi în Germania. I-am şters numele.

Făcu o pauză

— Conform făgăduielii făcute… Faptul acesta a fost folosit împotriva mea şi scos în evidenţă, în raportul trimis la Berlin.

Ridică din umeri.

— Ce ironie toate astea!… Fiindcă lupt la Paris, cerând o represiune foarte aspră, dreaptă, sunt atacat de oameni care n-au acţionat cum trebuia după 20 iulie. Iar posturile lor, mai importante decât al meu, protecţia de care se bucură la Berlin, le asigură o poziţie mai avantajoasă decât a mea. Risc să fiu victima hotărârii de a-

mi face datoria.

Adăugă gânditor:

— Şi de asemenea tot ceea ce am organizat, când am vrut să mă servesc de dumneavoastră.

Se întrerupse.

— Ei au căutat punctul slab. Şi au ţintit just. Deoarece pentru mine, punctul slab…

Lăsă să se scurgă câteva clipe, înainte de a rosti:

— Sunteţi dumneavoastră.

Günther Forst fusese informat în secret, în dimineaţa aceea, de către un prieten demn de încredere pe care îl are la Prânz Albrechtstrasse, despre raportul trimis la Berlin.

— Am luat imediat prima măsură indispensabilă pentru a para lovitura pe care adversarii caută să mi-o dea. Potrivit ordinului dat de mine, fratele dumneavoastră va face parte din convoiul care pleacă azi în Germania.

Ea scoase o exclamaţie înăbuşită.

— Cât priveşte cealaltă decizie, referitoare la persoana dumneavoastră, mi-a trebuit mai mult timp ca să mă hotărăsc s-o iau… Dar am fost nevoit să admit că-i inevitabilă.

El repetă ticul de a-şi freca mâinile.

— Astfel, mă justific anticipat pentru că acuzaţia lansată împotriva mea nu mi-a fost încă adusă la cunoştinţă. Deportarea fratelui dumneavoastră, arestarea dumneavoastră, anulează efectul acestei acuzaţii… Demonstrez, în modul cel mai indiscutabil, că nu v-am acordat un răgaz, după 20 iulie, decât pentru că voiam să vă folosesc pentru anchetă. În ziua când am avut certitudinea că nu pot obţine nimic de la dumneavoastră, fratele dumneavoastră este imediat deportat. Şi dumneavoastră, care i-aţi ajutat pe oamenii din complot, dându-ne informaţii false, sunteţi arestată! Apoi…

Vorbise fără să se uite la ea. În clipa când ochii lui întâlniră privirea tinerei femei, făcu un gest enervat, ca şi când l-ar fi apucat o furie subită.

— Ce i se va întâmpla lui François? întrebă ea.

— Instrucţiunile mele dovedesc, vă afirm, că n-am fost deloc preocupat să-l cruţ! Vă făgăduisem libertatea sa. Mi-aş fi ţinut făgăduiala. Sau ar fi fost uitat în închisoare, în ziua când vom părăsi Parisul. Dar dumneavoastră?… Aţi făcut ce v-am rugat? Aţi continuat tot timpul să vă purtaţi ca o duşmancă.

— Va surprins?

Ripostă aspru:

— Va suporta tot ce-l aşteaptă în Germania? Războiul va continua încă multă vreme. Pare cam plăpând.

Oare paloarea bruscă a Annei îl făcu pe Forst să-şi schimbe tonul?

— Spuneţi-vă că l-aţi salvat de ce era mai rău…

În tăcere, o cântări atent, o clipă.

— Dar răspunsul dat acelui raport duşmănos nu se putea limita la hotărârea luată de mine cu privire la fratele dumneavoastră. Cei care voiau să-mi facă rău dispuneau de o armă: dumneavoastră… Felul în care m-am purtat până acum cu dumneavoastră, este într-adevăr nejustificat. Acum le-am smuls această armă.

După ce se aşază în spatele biroului, în timp ce Anne rămâne în picioare, spune, observând-o:

— Şi am semnat încă un ordin de arestare.

Nu numai că ea se îngălbeni şi mai mult, dar nu se putea reţine de a-l întreba imediat cu un glas care, deodată, îşi pierduse cu totul siguranţa:

— Împotriva cui?

Forst nu răspunde numaidecât. Îi scrutează cu intensitate faţa.

— Văd că aţi ghicit.

— Dar nimic nu vă îngăduie să-l învinuiţi! exclamă ea.

— Mai întâi, lăsând să se afle că aveţi un amant şi că eu nu ignor asta, răspund, şi astfel, celor care explică menajamentele mele faţă de dumneavoastră, pretinzând că…

Chipul palid al lui Forst se îmbujorează uşor.

— Voi mai demonstra astfel că sunteţi pentru mine ceea ce am spus şi nimic altceva…

— N-aveţi niciun motiv să-l învinuiţi!

— Cel pomenit e de ajuns. Şi se găsesc totdeauna destule motive pentru a justifica orice arestare. Pentru noi ăsta-i lucrul cel mai uşor. De altfel, nu va fi nevoie să inventăm nimic, dacă unele din deducţiile mele sunt exacte. Şi, de obicei, sunt.

Cu voce deznădăjduită, Anne întrebă:

— Când aţi ordonat asta?

— În acelaşi timp când am trimis să fiţi ridicată. Va fi adus aici într-o clipă.

Anne se gândeşte cu înfrigurare. Pesemne că s-au dus la uzină, apoi pe bulevardul Niel… Cât e de fericită că i-a destăinuit lui Lucien adevărul! Reuşise să-l hotărască să se pună la adăpost. Şi totuşi, el nu credea într-o primejdie imediată. Ei nu cunosc probabil alte adrese unde să-l poată găsi. Gândurile Annei se concentrează acum numai asupra acestui punct. Totuşi, Forst nu pare să se îndoiască de această arestare… Dacă l-au urmărit pe Lucien?… Dar el e deprins cu viaţa clandestină, cu toate precauţiile indispensabile. Apoi, un nou motiv de teamă răsare când se gândeşte cum a fost arestat fratele său. Din cauza unui om din reţeaua lui, care informa Gestapoul… Neliniştită, îl examinează cu atenţie pe Günther Forst. Părea atât de sigur când a spus:

„Într-o clipă va fi adus aici”.

El ia nişte foi de pe birou.

— Vă amintiţi ce aţi văzut, în ziua când fratele dumneavoastră se afla aici? Cum se procedează pentru a-i face să vorbească pe cei aduşi pe bulevardul Foch?…

Adăugă repede:

— Nu trebuie să precizez, nu-i aşa, că pentru dumneavoastră n-am intenţia să procedez astfel! Semnaţi doar aceste hârtii. Declaraţii fără importanţă…

Ea parcurge paginile întinse de Forst. În ele e vorba

despre confidenţele pe care Gerhard Scheuber i le-ar fi făcut asupra rolului locotenent-colonelului von Hofacker în complot. După ce termină de citit, ea pune, fără un cuvânt, foile pe biroul lui Forst.

— Refuzaţi să semnaţi?

Nici măcar nu-i răspunse.

— Ştiam, murmură el.

Rupe foile, mototolind bucăţile.

— Pentru dumneavoastră nu va fi totuşi niciun interogatoriu. Nu! Nici uneltirile lor, nici orice altceva s-ar întâmpla nu m-ar face să admit asta…

Şi strigă, cu o izbucnire violentă:

— Niciodată!

Nervos, face iar câţiva paşi prin birou.

— De altfel, nu-i necesar. Voi trece totul în raportul meu… Tot ce-aţi putea spune.

O măsură intens cu privirea pe tânăra femeie zveltă, rămasă în picioare în faţa lui. Anne tace, păstrându-şi atitudinea de mândrie dispreţuitoare. Şi totuşi, i se pare mai puţin reţinută, din clipa de când el a făcut aluzie la Lucien.

Günther Forst are ticul lui obişnuit, de a-şi netezi şi mai mult părul de un blond deschis, peste fruntea largă unde primele zbârcituri sunt abia vizibile.

— O femeie ca dumneavoastră, acolo…

Acum, vocea lui Forst trădează mai puţină siguranţă.

— De ce m-aţi constrâns să ajung aici?

Apoi întrebă:

— Mă înţelegeţi?

Începe să vorbească despre copilăria trăită ca fiu al unui factor poştal rural, de studiile urmate cu toate că părinţii lui îl condamnau pentru că nu-şi câştiga încă existenţa. Şi dezamăgirea brutală suferită, amărăciunea pe care n-avea s-o uite niciodată, când înţelesese că nu va fi ofiţer, deoarece cariera la care visa era, pe atunci, rezervată descendenţilor familiilor privilegiate…

— Dacă aş fi putut deveni ofiţer, aş fi poate acum alături de cei din complot… Dar să ne închipuim că, purtând uniforma lor, mă aflu într-o situaţie asemănătoare celei de azi. Aş avea, desigur, o atitudine „cavalerească”, după cum se spune în acest mediu. Şi, în loc de a îndepărta ameninţarea ivită, aş fi cu mâinile legate.

El ridică din nou din umeri.

— Această ameninţare, după toate aparenţele, nu apasă decât asupra carierii mele. Dar aşa ceva nu pot accepta! Tocmai când sunt pe punctul de a culege avantajele îndreptăţite pe care mi le-ar fi procurat severitatea mea, devotamentul meu faţă de Führer. V-am spus: trebuie să urmez drumul trasat…

Pentru prima oară descoperă în glasul lui un fel de exaltare.

— Îmi voi împlini destinul! Iată forţa mea: sunt capabil să fac tot ce este necesar pentru a-mi atinge scopul fixat. Pentru mine scopul acesta trece înainte de orice!

Se plimbă prin birou, se opreşte în faţa unei ferestre. La ce se uită? Cuprinsă de o îngrijorare mai vie, Anne se stăpâneşte cu greu să nu se ducă şi ea până la fereastră.

— N-aş putea să mă comport astfel, astăzi, dacă n-aş fi trăit o asemenea tinereţe, spuse el întorcându-se. Tot ce mi-a lipsit… Şi, mai ales, umilinţele pe care nu le-am putut uita. Fericiţi copiii săraci! Ei găsesc în amintirea acelor ani – pentru unii, cei mai uşori din viaţă – puterea care le permite să biruie totul. Să suporte ceea ce zdrobeşte sau descurajează pe ceilalţi. Ei au un motiv de a nu ceda. Sau, dacă se întâmplă şi asta, într-o zi, reuşesc să-şi revină la timp…

Anne nu-l ascultă. „Dacă nu i-aş fi vorbit lui Lucien, în ultima noapte petrecută la el, Lucien s-ar afla şi el acum în mâinile lui Forst”, îşi spuse ea. Dar Forst nu posedă oare un mijloc neştiut de ea pentru a-l găsi? Mintea nu-i este stăpânită decât de aceste presupuneri îngrijorate. Când sună telefonul, simte cum deodată i se încleştează pieptul. I se anunţă cumva Sturmbannführerului că Lucien

a fost şi el adus aici, pe bulevardul Foch?

El răspunde în franţuzeşte, pe un ton care rămâne de o desăvârşită curtenie.

— Vă rog să mă credeţi, am fost nespus de mâhnit că am fost silit să iau această hotărâre… Acţionez în cadrul atribuţiilor ce mi-au fost fixate de către comisia specială a Serviciului de securitate al Reich-ului, însărcinată cu ancheta asupra complotului împotriva Führerului.

Înainte de a încheia convorbirea, declară:

— Domnul ambasador de Brinon, poate, bineînţeles, să intervină pe lângă generalul Oberg…

După aceea, îi spune Annei:

— Prietenul dumneavoastră Guiseny… Guiseny, prin intermediul căruia soţul dumneavoastră luase contact cu mine pentru a obţine eliberarea prietenilor săi evrei. Aşa cum i-am sugerat, l-a sfătuit pe soţul dumneavoastră să mă invite. În fond, de aici a pornit totul. Dacă nu v-aş fi văzut niciodată…

Rămâne o clipă pe gânduri.

— Da, la început a fost un demers al lui Guiseny, la cererea soţului dumneavoastră. Şi se termină la fel. Cercul s-a închis.

Se aşterne o clipă de tăcere.

— Guiseny mă informează că soţul dumneavoastră, care a venit chiar acum să-l vadă la Delegaţia generală, este tulburat. Vrea cu orice preţ să vă smulgă din mâinile noastre.

În mod insidios, Forst sugerase ca delegatul general Fernand de Brinon să se adreseze comandantului suprem al S.S.-ului şi al poliţiei germane din Franţa. Dar această intervenţie nu poate avea niciun rezultat.

— Chiar dacă Brinon stăruie, cei care au adresat la Berlin raportul în care sunteţi implicată, nu vor acţiona în favoarea dumneavoastră. Asta se înţelege de la sine.

Privirea ochilor albaştri ai lui Forst, care n-are răceala sa obişnuită, se fixează din nou asupra Annei.

— Numai eu aş avea puterea de a vă da voie să plecaţi. Ca şi în alte dăţi…

La rândul ei, Anne se duce până la fereastră. Cerul este de un albastru intens. Fără niciun nor. Aerul este uscat, curat. Niciun zgomot de motor pe bulevardul Foch, de unde se vede strălucind asfaltul, între castanii înalţi. Un velo-taxi se încrucişează cu o trăsură ce coboară pe bulevard în trapul mărunt al unui cal bătrân. Apoi trece pe bicicletă, mergând spre Bois de Boulogne, două tinere femei, a căror rochii, largi de la talie în jos, lasă să li se vadă picioarele lungi bronzate. Anne se gândeşte la prima zi când fusese adusă în bulevardul Foch. Îşi aminteşte de tânăra fată care îşi oprise bicicleta cu cauciucul dezumflat lângă imobilul S.D.-ului. Nişte soldaţi se apropiaseră ca s-o ajute…

— Ştiţi că prietenul nostru, căpitanul Scheuber, are şanse de a rezista fără neplăceri până la sfârşitul ocupaţiei Parisului? De zece zile, nu s-a mai făcut nicio arestare aici, după acelea devenite inevitabile datorită mie… În ce-l priveşte pe Gerhard Scheuber, n-am forţat nimic. Speram, într-adevăr, că datorită dumneavoastră, el îmi va aduce mai multe servicii, prin destăinuirile transmise de dumneavoastră, decât dacă l-am fi arestat. Şi e un individ, ca şi Hofacker, de la care nici cei mai buni specialişti nu pot spera să scoată mare lucru! Acum, pentru el personal, mă limitez la directivele moderate care ne-au fost trasate la Paris. Am motivele mele pentru această atitudine.

Anne înţelege destul de uşor aceste motive. Şefii Sturmbannführerului Forst, care încercaseră să-i dăuneze la Berlin, au fost informaţi, cu două luni în urmă, că Gerhard Scheuber face parte din complot. Conformându-se, în măsura posibilului, liniei de conduită fixată la Raphaël, în noaptea de 20 spre 21 iulie, ei i-au cruţat pe ofiţerii care n-au avut în complot un rol prea important. Această indulgenţă, sau această uitare a superiorilor săi faţă de Gerhard Scheuber îi procură lui Forst, în raporturile cu ei, un excelent mijloc de ripostă.

— La Paris, interogatoriile n-au putut fi efectuate

după metodele care fac reputaţia serviciilor noastre. Ofiţerii arestaţi n-au trădat, deci, niciun nume. Dar, de-ndată ce ne vom întoarce în Germania, Scheuber se va trezi alături de prietenii săi în închisoarea de la Plötzensee.

Gândindu-se la cazul în care Gerhard s-ar dovedi destul de imprudent pentru a voi să părăsească Parisul, când nemţii l-ar evacua, Anne luase hotărârea să-i facă aceleaşi destăinuiri ca şi lui Lucien. Era gata să procedeze astfel, dacă faptul devenea necesar ca să-l împiedice să plece. Nu va avea timp… Dar vrea să spere că va fi destul de lucid pentru a nu se retrage şi el în Germania, unde represiunea capătă necontenit mai multă amploare. Nu-şi poate face iluzii asupra sorţii care, în mod fatal, îl aşteaptă acolo. Ofiţerii acuzaţi de participare la complot sunt mai întâi excluşi din armată de o Curte de onoare militară[126]. Apoi, rămaşi fără apărare, sunt daţi pe mâna Gestapoului…

Forst pare că-i ghiceşte din nou gândurile.

— Mâine, la Berlin, va avea loc, în faţa tribunalului poporului, primul proces. Acel al oamenilor arestaţi pe Bendlerstrasse în seara de 20 iulie. Vor fi spânzuraţi. Toţi… Iar Scheuber care, fără s-o ştie, ar fi putut să-mi fie folositor, datorită dumneavoastră, va sfârşi ca şi ei. Puţin mai târziu.

Forst se apropie de Anne, care rămâne în faţa uneia din cele două ferestre înalte.

— Conţinutul raportului trimis la Berlin împotriva mea e mai exact decât îşi închipuiseră autorii lui.

Forst se exprimă pe un ton voalat.

— Cele cunoscute datorită dumneavoastră… Unii ar socoti că-i puţin. Pentru mine, ştiţi, cât demult au contat. Dar sunt totdeauna în stare să-mi păstrez sângele rece. Chiar în faţa dumneavoastră. Ştiu să văd. Să înţeleg… N-am sperat niciodată imposibilul. Mai ales după schimbarea petrecută cu dumneavoastră. Când am înţeles ce însemna

---

126 Tribunalul numit de Hitler era prezidat de generalii Keitel, Rundstedt şi Guderian (n.tr.).

celălalt pentru dumneavoastră.

Vorbeşte fără s-o privească.

— Mă laud că mi-am păstrat calmul. Totuşi, dacă aţi fi vrut, m-aţi fi putut duce la pierzanie.

Un răstimp.

— V-aţi dat seama de asta, nu-i aşa?

Ea nu răspunde.

— Ar fi fost mai bine pentru dumneavoastră, pentru cei care îi iubiţi, să fi mers până acolo…

Subofiţerul care stă de obicei în anticameră intră.

— Sturmführerul Schedle.

— Mai târziu, răspunde Forst pe un ton brusc.

După ce uşa se închide, spune deodată:

— Caut un mijloc de a opri, în ceea ce vă priveşte, mecanismul declanşat de mine. Posibilitatea pe care o văd n-ar dăuna nimănui… Noi am stabilit că Hofacker, adevăratul şef al complotului la Paris, s-a întâlnit înainte de atentat cu un membru important din Rezistenţa franceză. Mai era de faţă încă un ofiţer. Am certitudinea că era vorba de căpitanul Scheuber. Aţi auzit negreşit vorbindu-se despre această întrevedere… Faceţi o depoziţie pe tema aceasta. Treceţi ziua întâlnirii. Numele participanţilor.

El o măsoară stăruitor cu privirea.

— O să-mi spuneţi că nu le ştiaţi.

Văzând tăcerea dispreţuitoare a Annei, el continuă:

— Atunci, limitaţi-vă să confirmaţi că această întâlnire a avut loc.

— Ar însemna să vă ofer o dovadă contra lui Hofacker şi a lui Gerhard Scheuber.

— Dacă vreţi, nu-l numiţi decât pe Hofacker! El nu poate avea niciun risc suplimentar. Presupun că nu vă vine greu să mă credeţi. Am adunat destule dovezi contra lui!… E vărul lui Stauffemberg şi a recunoscut că a pus la cale complotul din Vest. Şi-a asumat toată răspunderea. Soarta lui este deci pecetluită… Ceea ce puteţi spune nu va

schimba nimic pentru el.

— Aţi vrut să vă serviţi de mine. N-aţi reuşit… V-am mai spus că nu veţi obţine nimic de la mine, niciodată. Azi, nu mai sunt liberă. Dar nu m-am schimbat! Orice mi s-ar întâmpla, voi şti că n-am cedat nimic.

— N-aţi înţeles că dacă am stăruit să obţin ce vă ceream n-avea decât un scop? încercam să vă salvez… Acest fapt nu prezenta inconveniente decât pentru mine. Răspunsul meu la acuzaţia lor ar fi avut mai puţină forţă, mai puţin răsunet. Această soluţie n-ar fi fost atât de sigură, atât de clară. Consideram totuşi, că trebuie să-mi asum acest risc. V-aş fi pus în libertate!…

Făcu un gest furios.

— Şi dumneavoastră refuzaţi!

Mânia i se potoleşte iute.

— Ah! dacă aş putea… Dacă aş fi sigur că raportul lor mi-ar pricinui mai puţin rău decât am crezut… Am mijlocul necesar pentru a-i ţine la respect.

Începe iar să se învârtă prin birou.

— Nu! În situaţia mea nu trebuie să existe nici cea mai mică umbră de îndoială. Trebuie să nu mi se poată imputa nimic. Forţa mea e claritatea deplină, neînduplecarea…

Pare că nu vorbeşte decât pentru el însuşi. Din nou, glasul său are un accent de exaltare aprigă.

— Mi-am înţeles destinul. Voi rămâne credincios faţă de ceea ce am fost. Voi fi aşa cum trebuie să fiu!… Am ştiut dintotdeauna că pentru asta aş fi în stare, la nevoie, să sacrific ceea ce ar fi contat mai mult pentru mine.

Şopteşte cu o voce abia audibilă.

— Asta şi fac, azi.

Se aude soneria telefonului. Ca să răspundă, Forst trece din nou în spatele biroului său. Anne înţelege imediat că-i vorba de Lucien. Când o priveşte, după ce a pus receptorul în furcă, nu-i este greu să-i ghicească gândul.

— Nu vă preocupaţi decât de el… Când pentru

dumneavoastră totul e pierdut.

— N-aţi reuşit! strigă ea.

— Precauţiile luate de el arată că arestarea este justificată.

Chipul Annei se luminează deodată.

— Am dat ordin să se continue cu multă energie cercetările. Şi să fie folosiţi cei mai buni specialişti, utilizând toate posibilităţile de care dispunem.

Inima Annei se strânge, când Forst adaugă:

— Avem la Paris mijloace eficiente pentru a pune mâna pe cei pe care vrem să-i găsim. Mijloace pe care nici dumneavoastră, nici el, nu le bănuiţi.

Se ridică în picioare.

— Veţi pleca. Mai întâi la închisoare. Apoi…

Se scurg câteva secunde.

— Abia adineauri eram gata să comit o greşeală. Nu se va mai repeta. Precizez acest lucru ca să n-aveţi nicio dezamăgire. Nu voi mai risca. Nu voi face nimic care mi-ar putea slăbi poziţia pentru a atenua…

Günther Forst nu-şi termină fraza.

— Vă avertizasem că nu voi fi slab.

— N-am aşteptat nimic din partea dumneavoastră!

— Fără îndoială, n-ar fi trebuit, azi, să vorbesc atât de limpede. N-aş fi făcut-o niciodată, dacă n-ar fi fost la mijloc persoana dumneavoastră… Dar totul trebuia să fie clar între noi. N-aş fi suportat gândul că aţi putea înţelege ceva greşit. Acum zarurile au fost aruncate. Definitiv.

Forst se exprimă acum cu glas monoton. Pare să-şi fi redobândit complet stăpânirea de sine.

— Ascultaţi… Trebuie să aveţi o idee despre ceea ce se va întâmpla în Germania. Şocul va fi atunci poate mai puţin neplăcut. Depăşeşte tot ce vă puteţi imagina mai rău… Nu, nu vă puteţi închipui asta! Nimeni…

— Am vreo şansă să mă întorc?

— Se vor întoarce, în primul rând, cei care îşi vor fi păstrat voinţa de a nu renunţa niciodată. Cei care vor avea

un motiv mai puternic decât orice pentru a voi să supravieţuiască.

— Am acest motiv.

— L-am înţeles…

Cu o notă de siguranţă profundă, ea spune:

— Ştiu că-l voi regăsi.

CAPITOLUL LII

Brusc, Marie-Laure pufni în râs. Gerhard, care, întins lângă ea, o ţinea în braţe, se ridică surprins. Acest acces de veselie contrasta cu îngrijorarea pe care Marie-Laure nu încetase s-o exprime de când ştia că Gerhard trebuia să părăsească Parisul, de unde se şi evacuaseră o parte din serviciile germane. Nimic din tot ce spusese ea nu putuse să-l reţină.

— Mi-am amintit adineauri, deodată, de afişul citit azi-dimineaţă pe zidurile Parisului: *Fiecărui parizian bosul său*.

Goală, în braţele lui Gerhard, ea se cuibări iar la pieptul său, râzând mai tare.

— Într-un cuvânt, aplic în mod scrupulos consemnele insurecţiei.

O lumânare pusă pe noptieră lumina pe jumătate o parte din cameră. În seara aceea, electricitatea nu funcţiona în cartier. De mai multe zile, Parisul nu mai avea gaz. Venind cu bicicleta, la sfârşitul după-amiezii, Marie-Laure văzuse în faţa magazinelor alimentare cozi mai lungi decât în ultima vreme.

În colţul străzii Belles-Feuilles, două sau trei sute de persoane aşteptau în faţa unei lăptării, când patronul acesteia le înştiinţase că n-ar putea „onora” decât tichetele pentru douăzeci şi cinci de cartele alimentare. Marie-Laure auzise proteste. Dar nimeni nu era cu adevărat prost dispus. Era o vreme foarte frumoasă. Nemţii plecau. La numeroase ferestre se şi arborau drapele albastru, alb şi roşu. Începeau să se vadă pe stradă oameni înarmaţi

purtând brasarde tricolore. Raţia de carne, fixată la 90 de grame pe săptămână, nu putuse fi distribuită la mulţi măcelari. Dar această slabă aprovizionare, devenită aproape inexistentă, părea ultima neplăcere a unei epoci care lua sfârşit. Aproape toţi parizienii erau convinşi că asemenea greutăţi vor dispare complet peste câteva zile.

Marie-Laure îi povestea lui Gerhard că, în dimineaţa aceea, bucătarul nu găsise, în odăiţa din fundul băcăniei unde se aproviziona la bursa neagră, decât două salate, cu 55 de franci bucata. În ajun, refuzase să cumpere o livră de unt la preţul de 600 de franci, care îi părea prea imoral când un muncitor bun, la Atelierele şi forjeriile Villardier, nu câştiga mult mai mult pe săptămână. În casa lui Emmanuel Villardier de vreo douăsprezece zile nu se mai primise nimic de la Champbreuil. Atacurile avioanelor aliate făceau prea periculoasă circulaţia pe şoselele din Vestul Parisului.

„De altfel, acum, Champbreuil este ocupat – pardon; vreau să spun: eliberat – de americani, conchise Marie-Laure. Se pare că ieri se aflau în împrejurimile orăşelului Rambouillet…”

Ea şi Gerhard putuseră lua în seara aceea o ultimă cină acceptabilă în apartamentul din strada Villejust (unde lampa cu alcool înlocuia gazul), datorită rezervelor prevăzătoarei Marie-Laure şi proviziilor pe care şi le procurase la club, unde de doi ani se ducea să danseze…

Se auziră patru sau cinci detunături, nu prea îndepărtate.

La hotel Majestic? întrebă Gerhard îndreptându-şi spatele.

În timpul serii, scurte schimburi de focuri izbucniseră în diferite locuri ale Parisului.

Marie-Laure îl cuprinse din nou cu braţele, străduindu-se să-l facă să renunţe la tentaţia de a se duce să vadă dacă nu cumva chiar Majesticul era atacat de oamenii cu brasarde tricolore. Apoi îi făcu noi imputări.

Gerhard afirmă iar că nu era chiar atât de ameninţat

cum credea ea. De peste trei săptămâni la Paris nu se făcuse nicio nouă arestare printre membrii complotului.

— Dar nu vezi ce se întâmplă în Germania? Nu tragi nicio învăţătură?

Primii opt conspiratori judecaţi de Tribunalul poporului[127] la 8 august, fuseseră, fireşte, condamnaţi toţi la pedeapsa prevăzută. Printre ei mareşalul von Witzleben care, la 20 iulie, când se credea că Hitler murise, luase titlul de comandant suprem al forţelor armate.

Condamnaţii fuseseră spânzuraţi în cârlige de măcelărie. Moartea lor fusese filmată în cele mai mici amănunte[128]. La Hitler, înclinaţia pentru violenţă şi moarte păreau să se agraveze de la 20 iulie – deşi stăruia să evite spectacolul oraşelor bombardate, fiindu-i teamă că nu-l va putea suporta. Pusese să i se ruleze la cartierul general, filmul acestor execuţii…

Procesul următor trebuia să fie acel al complotiştilor din Paris: generalul von Stülpnagel (orb de când îşi trăsese un glonte în cap), şeful statului major, colonelul von Listow, Finckh, Hofacker… Soarta lor nu putea fi decât aceeaşi cu a condamnaţilor de la 8 august.

Străduindu-se să mai domolească temerile lui Marie-Laurei, Gerhard sublinie că generalul von Boineburg, locotenent-colonelul von Kraewel şi ceilalţi ofiţeri care la 20 iulie conduseseră arestarea S.S.-iştilor din Paris, nu fuseseră hărţuiţi. Supunerea era un principiu sacru, atât de indiscutabil în armata germană, încât părea să-i absolve, chiar în asemenea împrejurări, pe cei care acţionaseră contra regimului, pentru că executaseră un

---

127 Procesul s-a desfăşurat în zilele de 7 şi 8 august 1944, aşa-zisul tribunal al poporului fiind prezidat de Roland Freisler, omorât mai târziu în timpul unui raid aerian. Principalii asesori ai lui Freisler au fost generalul Hermann Reinecke, şeful statului major al înaltului comandament al armatei şi Lemmie, consilier al Tribunalului Poporului (n.tr.).

128 Procesul a fost filmat. Filmul a fost prezentat şi în faţa armatei germane, dar militarii l-au primit cu multă ostilitate, aşa că Goebbels s-a grăbit să-l retragă din circulaţie (n.tr.).

ordin.

— Niciunul din camarazii mei n-a dezertat. Chiar din rândul celor care aveau un rol mai important decât mine în această acţiune.

— Îi dai zor cu camarazii tăi! spuse ea, cu iritare. Nu te puteai aranja ca să rămâi cu cei care au primit ordinul să apere Parisul şi, dacă am înţeles bine, se pregătesc să fie făcuţi prizonieri în modul cel mai confortabil posibil?

Hitler îi ordonase generalului von Choltitz. Noul comandant militar al Parisului, să arunce în aer podurile capitalei. Ca de obicei, Hitler interzicea orice mişcare de repliere. Trebuiau să se lupte în Paris, să apere până la capăt fiecare cartier, fiecare stradă, fiecare clădire. Fără să ţină seama de distrugerile ce ar putea fi provocate în capitala franceză. Nemţii aveau la Paris 20.000 de oameni, 60 de tunuri, 60 de avioane, 80 de tancuri… Dar generalul von Choltitz nu ascundea ofiţerilor în care avea mai multă încredere că hotărâse, cu acordul lui Speidel, care mai era încă şeful statului major al restului grupului de armate B, să nu urmeze instrucţiunile lui Hitler. El nu va da nicio luptă care ar provoca distrugeri considerabile în Paris şi, desigur, pierderi mari în rândul populaţiei[129]…

— Mai târziu, parizienii vor da numele generalului von Choltitz unuia dintre bulevardele lor, spusese Gerhard zâmbind. Şi pe altul îl vor numi Nordling, după consulul general al Suediei…

Gerhard făcea parte dintr-un grup de ofiţeri având sarcina să se ducă pentru a lua de urgenţă măsurile necesare amenajării a ceea ce se numea „Linia Kitzinger”. Această linie, care mergea – în mod teoretic – din nordul Franţei până la frontiera elveţiană, constituia noua poziţie pe care trebuia să se fixeze forţele germane în retragere! Cel puţin aşa se hotărâse la cartierul general al Führerului.

---

129 Într-adevăr, generalul von Choltitz s-a predat la 25 august 1944 generalului Leclerc, care, în fruntea diviziei sale, intrase în Paris cu o zi înainte (n.tr.).

Cu sprâncenele încruntate, ţuguindu-şi puţin buzele, Marie-Laure îşi luase figura ei îmbufnată. Întrebă brusc:

— Poţi să-mi juri că n-ai cerut această misiune?

El nu tăgădui.

— Când am înţeles intenţia lui Choltitz de a se preda, după o luptă simulată, n-am vrut să mă las făcut prizonier.

Marie-Laure exclamă furioasă:

— Se pretinde că bărbaţii sunt în general mai inteligenţi decât noi! Ar fi de discutat această afirmaţie… Dar sunt sigură că femeile ştiu să înţeleagă mai bine evoluţia unei situaţii. Dovada: noi doi… Tu raţionezi în cadrul prejudecăţilor, al ideilor tradiţionale cu care ţi s-a împuiat capul din copilărie. Un soldat, un patriot nu trebuie să se lase făcut prizonier! Chestiune de onoare. Despre „dezertare”, cum spui tu, nici nu poate fi vorba… Îl deteşti pe personajul care guvernează ţara ta. Prietenii tăi au pus o bombă sub fundul lui. Dar tu vei reveni cuminte acolo unde el şi echipa lui sunt încă stăpâni. Ca să-ţi pună laţul de gât.

Ea se exprima cu iritare crescândă.

— N-ai înţeles că nu trebuia să trecem prin epoca pe care o trăim cu mentalitatea din 1914! Tu ai complotat contra lui Adolf. Înlănţuit de prejudecăţile tale de acum un secol, uiţi asta! „Voi, germanii, aveţi memoria scurtă”.

Marie-Laure nu reuşi să surâdă decât câteva secunde.

— N-am izbutit să te fac să admiţi că lucrul cel mai important, cel mai urgent, este să rămâi în viaţă.

— Mă voi întoarce, Marie-Laure.

— În cursul unei contra-ofensive victorioase a Wehrmachtului, sprijinită de faimoasele arme secrete!

— Voi reveni fără uniformă. Voi discuta despre afaceri cu tatăl tău. Dacă bombardamentele continuă în ritmul ăsta, şi dacă vor fi urmate, cum ne promite radio Londra, de distrugerea uzinelor noastre, el va avea prilejul de a ne ajuta s-o punem pe a noastră în funcţiune, la Essen.

Ea îşi păstra mutra sa înciudată. Reţinând-o cu blândeţe lângă el, continuă:

— Îi voi cere şi altceva. Dacă în prealabil îmi dai consimţământul.

— Prima aluzie. De ce ai aşteptat această noapte ca să mă informezi despre acest proiect delicat? Credeam că te pregăteai fără remuşcare să părăseşti pe copila nevinovată, jucăria lubricităţii soldăţoiului teuton.

Marie-Laure îşi regăsea subit buna dispoziţie.

— Am aşteptat din cauza celor pe care le ştii. Şi a războiului, care continuă. Nici chiar azi n-am dreptul să spun nimic ce ar putea să-ţi angajeze viitorul. Dacă găseşti bărbatul care…

Cu vehemenţă, dar pe un ton de tandră imputare, ea îl întrerupse:

— Nu-mi spune că n-ai fost nici măcar capabil să înţelegi că pe acest bărbat l-am şi găsit!

Între ei convorbirea fusese totdeauna lipsită de gravitate. Gerhard nu-şi stăpânea emoţia în timp ce declara cu jumătate de gură:

— Marie-Laure, ceea ce există între noi are mult mai multă importanţă decât mi-am închipuit la început… Mi-am făcut imputări. Totuşi, îţi aminteşti că faţă de tine, am fost… şovăitor. Nu stă în firea mea. Am fost reţinut, tocmai…

— Se ştie, frumosule domn ofiţer blond, că m-am aruncat de gâtul tău! Aşa cum aveam chef de când te-am văzut prima dată în casa noastră. Dar ai delicateţea să nu reaminteşti amănuntul cu grija aceea de precizie într-adevăr caracteristică germanilor care nu menajează deloc pudoarea unei tinere fete.

— Momentele trăite împreună…

— Nu te-au făcut să-ţi uiţi camarazii!

Tonul lui Marie-Laure redevenea muşcător.

Desprinzându-se din braţele lui, ea întrebă:

— Trebuie să părăseşti, într-adevăr, în noaptea asta

Parisul?

— Da, murmură el.

Desigur, pentru a înlătura acest subiect el se porni imediat să vorbească despre pregătirile de plecare făcute la hotelul Majestic. Părea că încearcă s-o facă să zâmbească pe Marie-Laure – care ironiza cu uşurinţă unele trăsături ale caracterului german – relatând cum se desfăşurase această ultimă zi.

— Munca a continuat cu aceeaşi râvnă în toate serviciile încă neevacuate. Ca şi când ar fi fost vorba de o zi oarecare din aceşti patru ani de ocupaţie…

Ofiţerul şef al serviciului de control administrativ al presei aflase că la *Nouveaux Temps*, la *Paris Soir* şi la *Toute la vie* se distribuia o importantă indemnizaţie redactorilor, probabil în ipoteza unei destul de lungi perioade de inactivitate.

Ofiţerul însărcinat cu controlul administrativ nu fusese avertizat în prealabil, cum s-ar fi cuvenit în împrejurări normale – dacă te puteai exprima astfel… De aceea, acest căpitan, care ocupa biroul vecin cu cel al lui Gerhard, îl certase foarte sever la telefon pe administratorul celor trei ziare, ameninţându-l chiar cu arestarea. Şi dăduse ordinul, întărit cu scrupulozitate printr-o scrisoare contrasemnată cu forme în regulă, de a înceta plata acelor avansuri, neprecedate de demersuri reglementare.

Totuşi, acelaşi căpitan îşi făcuse de dimineaţă valizele.

Şi se pregătea să părăsească Parisul la două ore după ce dictase nota sa către administratorul ziarelor *Nouveaux Temps, Paris Soir şi Toute la Vie.* Dar, până în ultima clipă, el îşi exercitase funcţiile sale în mod scrupulos.

Marie-Laure nu râse, aşa cum spera Gerhard. Încercând s-o abată de la preocupările sale, vorbi după aceea de sinuciderea mareşalului von Kluge. După informaţiile oficiale, mareşalul sucombase în urma unei

embolii. Dar la hotelul Majestic se aflase că, în realitate, se sinucisese.

Unii conspiratori, aflaţi încă în libertate, continuau să-i poarte pică mareşalului von Kluge pentru că n-avusese îndrăzneala să deţină rolul pe care l-ar fi jucat Rommel, dacă n-ar fi fost scos din luptă cu trei zile înainte de puciul din 20 iulie. Cu tot refuzul lui de a se ralia la lovitura de stat, Kluge ştia că devenise suspect, în urma rapoartelor trimise de acel şef al S.D.-ului care, la Paris, se înverşuna să-i descopere nu numai pe conspiratori, ci pe toţi cei informaţi despre complot. Sturmbannführerul venise la Roche Guyon „pentru a lua mărturia comandantului şef din Vest”. A doua zi după această vizită, mareşalul von Kluge se expusese atât demult, inspectând frontul, încât ofiţerii care îl însoţeau avuseseră impresia că îşi căuta o moarte ostăşească…

Voinţa de răzbunare a lui Hitler era aşa de cruntă încât nu-i putuse ierta faptul de a fi fost în contact, chiar pentru a le da un răspuns negativ, cu cei care voiseră să-l ucidă. Din îndepărtatul său cartier general, situat în mijlocul pădurilor din Prusia Orientală, Hitler continua să conducă personal operaţiile din Franţa, din răsărit, din Italia… Dăduse mareşalului von Kluge ordinul de a lansa o parte foarte importantă din forţele rămase la dispoziţia lui în contra-atacul care, pornind din Mortaln, avea scopul să taie în două „culoarul de la Avranche”, unde americanii străpunseseră frontul german. Kluge, cu toate că simţea planând asupra lui ameninţarea arestării, condusese ofensiva cu energia disperării. Ştia totuşi că insuficienţa mijloacelor de care dispunea nu-i lăsa şanse să ducă la bun sfârşit operaţia concepută desigur, pe plan teoretic, cu o perfectă logică. Ofensiva fusese zdrobită de aviaţia aliată. Kluge cerea să i se îngăduie să se retragă, ca să evite distrugerea totală. Dar fiecare înfrângere îl făcea pe Hitler să persiste şi mai mult să nu dea înapoi. El răspunsese doar atât:

„Mâine un nou atac. Acelaşi obiectiv”.

De aceea, acum, ceea ce mai rămânea din cele

paisprezece divizii germane angajate – după ce suferiseră pierderi foarte mari – în această ofensivă, era aproape complet încercuit în punga dintre Mortaln şi Falaise. Primele Panzere erau semnalate lângă Chartres, Rambouillet şi Mantes... De la debarcare, armatele germane din Vest pierduseră aproape 400.000 de oameni, dintre care mai mult de jumătate ucişi şi răniţi.

La 17 august, Kluge fu uluit văzând că soseşte la Roche Guyon mareşalul Model[130]. Acest om bondoc, cu chipul aspru (cel mai tânăr dintre mareşali, cu excepţia lui Rommel), specialist pe frontul de răsărit în luptele defensive, se bucura de reputaţia unui om înzestrat cu o extraordinară tenacitate, cu o voinţă brutală, într-o armată în care comandanţii energici nu lipseau. Cu începere din 20 iulie Hitler aprecia în mod deosebit calităţile lui Model, într-adevăr, Model fusese primul mareşal care îi trimisese Führerului o telegramă pentru a-l felicita că a scăpat de atentat şi a-l asigura de devotamentul său.

Model îl anunţase pur şi simplu pe Kluge că preluase comandamentul frontului occidental. În felul acesta, lipsit de cele mai elementare menajamente, Kluge aflase despre demiterea lui. Kluge îi încredinţase generalului S.S., Sepp Dietrich o scrisoare adresată lui Hitler:

„Am admirat întotdeauna prodigioasa energie a Führerului în această luptă gigantică, îi spusese el lui Sepp Dietrich. Dar îi cer să aibă nobleţea să pună capăt războiului, dacă noile arme nu răstoarnă situaţia... Eu mi-am făcut datoria. Până la capăt”.

Şi cu braţul ridicat, mareşalul răspunsese salutului lui Sepp Dietrich:

„Heil Hitler!”

Cu două ore mai târziu, mareşalul von Kluge se otrăvise cu fiola de cianură, de care nu se mai despărţea în ultima vreme.

— Astfel, el dispare înaintea oamenilor care s-au dus,

---

130 Mareşalul Walter Model, comandantul unui grup de armate în U.R.S.S., apoi, din 1944, al tuturor armatelor din Apus (n.tr.)

la 20 iulie, să-l implore să li se alăture, spuse Gerhard. Aderarea lui i-ar fi salvat, poate. Şi el ar mai fi trăit şi azi…

Marie-Laure rămăsese cuibărită la pieptul lui, fără să mai rostească vreun cuvânt. O interesau oare spusele lui Gerhard? Sau rămânea pradă aceloraşi gânduri?… Ca şi când ar fi vrut să evite orice tăcere între ei, el vorbea acum despre vizita făcută la spitalul militar din Vésinet, mareşalului Rommel, înainte ca acesta să fi fost evacuat în Germania.

Rommel se simţea mai bine, deşi suferea de migrene puternice. Urmele fracturilor nu erau prea vizibile, afară de cea de deasupra ochiului stâng. Deşi îl enerva şi acum comunicatul oficial înfăţişând rana sa drept rezultatul unui banal accident de automobil, Rommel îşi regăsise încrederea şi buna dispoziţie, pe care nicio dificultate nu putuse niciodată să le întunece multă vreme. Fără să se sinchisească de prescripţiile doctorului, se sculase plin de elan când i se adusese o uniformă nouă şi cizme noi. Nu putuse renunţa la plăcerea de a încerca, imediat, în faţa lui Gerhard, uniforma şi cizmele.

Întrerupându-l, Marie-Laure spuse brusc:

— Am impresia că tu nu eşti la fel de încrezător ca el în perspectivele lui. Celălalt, Kluge, era suspect şi se credea condamnat, îmi spui tu. Şi totuşi, el a stat deoparte la 20 iulie! Atunci, este posibil ca Rommel, pe care contaţi, să nu rişte nimic?

Gerhard nu răspunse.

— Ştiu ce l-aş fi sfătuit, dacă m-ai fi luat cu tine la Vésinet. Aş fi avut poate mai mult succes decât cu tine… Dar, dacă tu nu eşti prea liniştit în privinţa lui, eşti într-adevăr convins că pentru tine totul se va sfârşi cu bine?

El o îmbrăţişă. Se auzea uruitul înfundat al tancurilor germane care, îndreptându-se de astă dată spre răsărit, urcau pe bulevardul Foch.

Gerhard întinse braţul spre ceasul de pe noptieră. Apoi murmură:

— A sosit timpul…

Ea îl îmbrăţişă şi mai strâns. În ciuda eforturilor lui Marie-Laure, el reuşi, cu oarecare greutate, să se ridice peste o clipă în picioare.

În timp ce se afla în camera de baie se uită şi ea la ceas.

Apoi, goală puşcă, se duse până la fereastră, o întredeschise. Se auziră din nou câteva împuşcături. Dar, de data asta, veneau dinspre centrul Parisului.

Când Gerhard ieşi din camera de baie, nu-i mai rămânea decât să-şi pună tunica.

— Încă o clipă… spuse ea, pe un ton de călduroasă implorare.

El se aşeză pe pat. Mâna lui Marie-Laure îi desfăcu nasturii cămăşii.

— Lasă-mă să-ţi ating cicatricele! Ca în prima seară…

Gerhard se sili să zâmbească. Adineauri, pe când Marie-Laure parcă nici n-auzea cuvinte foarte îndepărtate de frământările ei, el vorbea mult. Acum, ea făcea la fel, în timp ce continua să-i mângâie umărul. Cu o vervă care părea forţată, ea trecea de la un subiect la altul. Vorbea despre prietenii săi de la club, pe care Gerhard îi cunoştea. Relata, părând că se distrează, întâmplări ce-i fuseseră povestite în ultimele zile ale ocupaţiei.

Nu-i era greu lui Gerhard să-şi dea seama că Marie-Laure se străduia să întârzie clipa când va trebui să-şi ia rămas bun de la ea. Şi n-avea curajul s-o întrerupă. Ea vorbea acum despre Pierre Laval, pe care alaltăieri nemţii îl luaseră cu ei la Belfort, împotriva voinţei lui şi cu toate că protestase[131]. Se spunea că ei se pregăteau să-l aresteze, la Vichy, şi pe mareşalul Pétain şi să-l ducă spre răsărit[132].

131 Ridicat de nemţi în momentul retragerii lor din Franţa, Laval a stat între 25 august 1944 şi 26 aprilie 1945 la Sigmaringen. Înapoiat apoi în Franţa, a fost judecat şi condamnat la moarte pentru trădare (n.tr.).

132 Ridicat de asemenea de germani, la 20 august 1940, el a fost deţinut tot la Sigmaringen şi, după ocuparea acestui oraş de către aliaţi, s-a refugiat pentru scurt timp în Elveţia. Revenit în Franţa la cererea noului guvern, a fost judecat la 23 iulie 1945 şi condamnat la

— Îţi aminteşti de Jean Favier-Thouve? Ziaristul… Ai cinat cu el la noi acasă… Inteligent, amuzant şi, cum se cuvine, se dă în vânt după alcoolurile cele mai variate. Ne povestea ieri ultima lui întâlnire cu Pierre Laval, la 15 august…

Favier-Thouve, de multă vreme în termeni buni cu Pierre Laval, se prezentase la palatul Matignon[133] ca să-l salute pe şeful guvernului. Pierre Laval se afla de la 9 august la Paris, unde voia să negocieze un acord cu autorităţile germane pentru a împiedica să se dea lupte în capitală. Intenţiona, de asemenea, să determine întrunirea Adunării Naţionale. Obţinuse în mod provizoriu eliberarea lui Eduard Herriot[134], care fusese adus la Paris, unde Laval se străduia să-l convingă să convoace Adunarea. După aceea se va forma un nou guvern, proiect care nu era tocmai în vederile generalului de Gaulle. După Favier-Thouve, oamenii care aveau mania să se considere bine informaţi, nutreau convingerea că un plan (conceput pentru a bara lui de Gaulle drumul spre putere avea cele mai serioase şanse de a fi susţinut de preşedintele Statelor Unite.

La palatul Matignon, uşierii, chiar în dimineaţa aceea, intraseră în grevă. Ca mulţi alţii care, în posturi mai importante, serviseră Statul francez mai mult de patru ani, ei socoteau că nu se cădea să mai întârzie, în acel 15 august 1944, momentul de a-şi manifesta sentimente opoziţioniste.

Ministerul informaţiilor, Paul Marion, stând cu modestie în locul uşierului, în anticamera preşedintelui consiliului, îl primise pe Favier-Thouve.

---

moarte, pedeapsa fiindu-i apoi comutată în închisoare pe viaţă (n.tr.).

133 Palat construit pe la 1721, rezidenţa primului ministru al Franţei. Aici se ţin de obicei consiliile de miniştri (n.tr.).

134 Om politic şi om de stat francez (1872-1957), unul dintre liderii partidului radical-socialist, de mai multe ori ministru, iar în 1924-1925 şi 1932, prim-ministru. Adversar al militarismului german, a fost arestat de hitlerişti şi deţinut în lagăr. Membru al Academiei franceze şi laureat al premiului internaţional pentru pace în 1954 (n.tr.).

„Nu vei aştepta mult timp. Cum vezi, nu se îmbulzeşte nimeni”…

Într-adevăr, pe coridoare, în birourile de la Matignon, nu mai părea să fie ţipenie de om. Nimeni, în afară de Pierre Laval şi ministrul său de informaţii… Favier-Thouve se interesase de proiectele şefului guvernului de la Vichy. Pierre Laval era calm, foarte stăpân pe sine, cu chipul odihnit al unui om care a petrecut o noapte liniştită. Terminându-şi ţigara, îşi aprinsese numaidecât alta, luată din pachetul de „Balto” pus pe birou.

„Eu n-am părăsit Franţa când au invadat-o nemţii, spusese Laval, N-o voi părăsi acum, când sosesc americanii”.

Apoi, ca şi cum s-ar afla în faţa Curţii, unde credea că ar putea explica şi justifica fără greutate comportarea sa, el expusese tot ce realizase în fruntea guvernului de la Vichy. Scoţând din buzunar carneţelul său negru, citise notele care rezumau eforturile sale în timpul perioadei când se aflase la putere.

„Sauckel a cerut, din 1942,2 060.000 de muncitori pentru Germania. N-au plecat decât 641.500. În schimb, 10.000 de prizonieri s-au întors, 250.000 au devenit muncitori liberi… Când din Belgia şi Olanda plecau 80 de oameni, în Germania, din Franţa plecau 13. (Nu compar cu cifrele din Polonia şi Cehoslovacia…) Fără mine, fără guvernul meu, nemţii ar fi acţionat în Franţa cum au făcut-o în aceste ţări”.

Pierre Laval, veşnic calm şi în largul său, întorcea foile carnetului său negru.

„La 5 iulie 1942, o ordonanţă a lui Sauckel rechiziţionează toată mâna de lucru masculină şi feminină din Franţa, pentru a o pune la dispoziţia uzinelor germane. Ce s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi existat un guvern francez şi dacă nu i-aş fi rezistat lui Sauckel? Milioane de francezi şi franţuzoaice ar fi fost deportate”.

Laval îşi închisese carnetul, îşi aprinsese altă ţigară „Balto”.

„Am apărat cadrele noastre, mijloacele noastre de producţie. Am menţinut Franţa în viaţă!… Acum, îmi folosesc toată energia spre a împiedica distrugerea centralelor electrice şi telefonice din Paris, ordonată de Hitler”.

În clipa când Favier-Thouve îşi lua rămas bun, preşedintele Laval, schimbând tonul, îl întrebase brusc:

„Spuneţi-mi, aveţi rezerve de apă?”

Constatând aerul surprins al ziaristului, îi comunică:

„Apa va lipsi. Trebuie luate măsuri de prevedere”.

Şi-i dăduse adresa unui depozitar de pe bulevardul Saint-Germain care mai dispunea de un număr destul de mare de sticle cu apă de Châteldon[135] izvorul din satul lui Pierre Laval, pe care contribuise personal să-l lanseze şi în exploatarea căruia se spunea că era cointeresat…

„Trebuie să profitaţi de această informaţie”.

Şi, strângându-i mâna lui Favier-Thouve, preşedintele consiliului îi recomandase:

„Spuneţi-o prietenilor dumneavoastră…”

Marie-Laure reuşise să vorbească pe un ton vesel. În schimb, Gerhard avea acum un aer grav, încordat.

— Vom avea ce întâmplări să povestim numeroşilor noştri copilaşi, nu-i aşa? spuse ea, cu un zâmbet duios.

El se aplecă s-o îmbrăţişeze pentru ultima oară. Braţele lui Marie-Laure îl înlănţuiră. Gerhard făcu un efort să se desprindă din îmbrăţişarea ei. Ea îl strânse şi mai tare, apăsându-i cu ardoare buzele de ale lui, până ce tânărul nu mai încercă să se îndepărteze…

Marie-Laure se sculă prima. Cineva bătea la uşa micii locuinţe. Ea sări din pat.

— Prietenii de la club, îi spuse lui Gerhard, care părea mirat. Uitasem… Jean-Paul şi Bob… Ştii, fiii zarzavagiului din Bonneuil! Trebuiau să-mi aducă roşii… Îţi vei putea lua rămas bun de la ei. Vor fi uluiţi să te vadă în uniforma de ofiţer al Wehrmachtului… Pe tine, căruia îţi

135 Staţiune termală din regiunea Puy-de-Dôme (n.tr.).

spuneau Cerard…

Aprinse altă lumânare şi se îndreptă spre uşă. Apoi păru că-şi aminteşte că era goală. Punând lumânarea pe duşumea, îşi trase repede pe ea capotul subţire. Bătăile în uşă se înteţiră. Ea se grăbi să deschidă.

Gerhard îşi îmbrăcase tocmai vestonul, când tresări. Cu toată lumina nesigură a lumânării lui Marie-Laure, distingea, în vestibul, prin uşa întredeschisă, armele bărbaţilor cărora ea le deschisese.

Se repezi spre masa unde îşi pusese centironul. Marie-Laure îi schimbase locul. Şi, la lumina unicei lumânări care lumina camera, îi trebui o clipă să-l găsească în spatele unui fotoliu. Desfăcu iute tocul pistolului. Marie-Laure intră. Grăbindu-se să pună jos sfeşnicul, se repezi spre el. Îl înlănţui cu braţele, în clipa când îşi scotea pistolul. Voi s-o respingă cu duritate. Dar doi bărbaţi îi apucaseră braţul pentru a-l împiedica să se servească de browning. Al treilea îşi propti arma între umerii lui Gerhard.

— Prizonier, spuse Lucien.

— În sfârşit, am scăpat de orice grijă! exclamă veselă Marie-Laure.

Gerhard părea furios. Lucien purta o uniformă cu trese de locotenent iar ceilalţi patru oameni care îl însoţeau erau în haine civile, cu brasarde tricolore. Lucien le făcu un semn. Unul din ei luă browningul lui Gerhard.

— Dumneata ai organizat toate astea! zise Gerhard, cu ton de vie imputare.

— Anne m-a pus să-i făgăduiesc că te voi scoate din încurcătură. Într-un fel sau altul… Am vrut să te ascundem la Paris după 20 iulie. Ai refuzat. Ştiam, după anumite informaţii, că ai fi fost pierdut dacă te întorceai în Germania…

Marie-Laure îl sărutase pe Lucien atunci când el propusese să găsească un loc unde Gerhard ar putea să fie în siguranţă după eşecul loviturii de stat. Îl sărută iarăşi cu şi mai mult foc, în seara aceea.

— Lucien a fost grozav! Mi-a telefonat ieri. Dându-şi un nume fals. Ca şi cum ar fi fost vorba de un prieten de la club. Şi ne-am întâlnit acolo. I-am spus că toate resursele mele de seducţie nu te-au făcut deloc să renunţi la încăpăţânarea ta de a lua direcţia amarei patrii. Lucien a avut ideea să te reţină în felul ăsta. Îţi închipui cât eram de fericită…

Dispoziţia lui Gerhard nu se schimbă.

— În locul meu, nu ţi-ai fi înţeles datoria ca şi mine?

— Desigur, răspunse Lucien gândi tor.

— Dacă Anne ar fi vrut să obţină de la dumneata echivalentul celor ce-i ceream lui Gerhard, sunt sigură că ai fi fost capabil să uiţi totul, spuse Marie-Laure.

Ea se întoarse spre Gerhard.

— În loc de a mai vorbi despre tine, te-ai putea gândi să-i spui lui Lucien ce ai auzit azi.

Expresia lui Lucien se schimbă brusc.

— Anne…

— De la arestarea sa, n-am încetat de a căuta să mă informez asupra sorţii ei, spuse Gerhard. În zadar. Individul care a ordonat s-o aresteze face parte din oamenii S.D.-ului, acela cu care noi avem raporturile cele mai încordate.

— Ah! dacă aş fi fost autorizat să acţionez cum voiam! spuse Lucien, mânios. Am căutat totuşi, prilejul.

— De ieri, o bună parte din serviciile poliţiei a părăsit Parisul. Aceşti domni nu pleacă niciodată ultimii, când se apropie frontul.

— Ea se află încă la Fresnes! spuse Marie-Laure, întrerupându-l pe Gerhard.

Lucien scoase o exclamaţie neîncrezătoare.

— Azi după-amiază, continuă Gerhard, am putut afla în sfârşit…

— Alerg acolo! strigă Lucien.

— Mai sunt încă S.S.-işti la Paris…

— Crezi că o să aştept, împăcându-mă cu ideea că ea

riscă să fie dusă acum? exclamă Lucien, care nu se mai stăpânea.

— Au loc tratative între consulul Suediei, Nordling, şi generalul von Choltitz. În special cu privire la francezii deţinuţi la Santé şi la Fresnes… Generalul e hotărât, pot să ţi-o afirm, să nu se supună nici uneia din instrucţiunile date de Hitler.

— Nici noi n-am putut afla nimic, răspunse Lucien. Ştiu doar că fratele Annei a fost deportat în Germania. Credeam că şi ea.

— Arestarea asta n-avea niciun sens, afirmă Marie-Laure. Eroare explicabilă la nişte oameni surmenaţi… Trebuie să-şi fi dat seama că s-au înşelat. După aceea, au uitat de ea.

Lucien clătină din cap.

— Nu, zise el cu voce înceată, nu este vorba de asta, nu poate fi ăsta motivul. Nu pentru că a fost uitată se mai află ea la Fresnes.

Chipul său vădea o îngrijorare deosebită – şi chiar un fel de uimire.

— A făcut asta, murmură el. Iată într-adevăr, dovada…

Lucien nu-şi termină fraza. Repetă cu însufleţire:

— Mă duc acolo!

Marie-Laure care vedea ce grăbit era Lucien să plece, îl îmbrăţişă pe Gerhard.

— Am să-ţi tricotez un pulover. Nu ştiu să lucrez, dar am chef să învăţ! Nu, n-ar servi la nimic… Totul se va termina înainte de venirea iernii, nu-i aşa?

Îşi strânse cordonul capotului.

— Încearcă să-l plasezi într-un lagăr american, îi zise ea lui Lucien.

El nu părea că aude. Era evident că-l stăpânea o singură preocupare. Nu-şi putu opri un gest de nerăbdare.

Cu lumânarea în mână, Marie-Laure îi preceda. Ajungând la uşă, se întoarse şi-i privi îndelung pe cei doi

ofiţeri, unul lângă altul.

— Ce bine le vine bărbaţilor uniforma! oftă ea. Păcat că nu se mulţumesc s-o pună pentru a se plimba cu noi…

Pentru prima dată de când dăduseră buzna Lucien şi oamenii care îl însoţeau, Gerhard avu un zâmbet fugar.

— Îmi amintesc de tonul tău mai curând agresiv, în seara concertului de la Palatul Chaillot, când era vorba de uniforma mea, spuse el. Îmi dădeam seama cum fierbeai de mânie, după ce fuseseşi obligat s-o lepezi pe a dumitale în împrejurările din iunie ’40. Ai fost mulţumit, nu-i aşa, s-o îmbraci din nou?

— Da, răspunse Lucien. Eram fericit. Dar mai presus de orice, fiindcă mă gândeam că, punându-mi uniforma, mă voi putea duce la ea.